

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

**TEXT CUT WITHIN
THE BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200516

UNIVERSAL
LIBRARY

Madras University Publications

Kanarese Series No. 2.

RASA RATNAKARA

SALVA—

ಕವಿಸಾಕ್ಷ್ಯ ಕೃತಮುಷ್ಠ

ರ ಸ ರ ತ್ನ ಕ ರ ಒ

EDITED BY

A. VENKATA RAO, B.A., L.T.,

Head of the Kanarese Department,

AND

PANDIT H. SESA AYYANGAR,

Junior Lecturer in Kanarese,

*University Institute of Oriental Studies and Research,
Madras.*

PRINTERS :

ANANDA PRESS, MADRAS.

1932

Price Rs. 2/8

ಅವತರಣಿಕೆ

ಇದು ಕಾವ್ಯನಾಟ್ಯನಿಷ್ಠಗಳಾದ ಶೃಂಗಾರಾದಿನವರಸಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಗ್ರಂಥವು. ಇದಕ್ಕೆ “ರಸರತ್ನಾಕರ” ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಬರೆದವನು “ಕವಿಸಾಕ್ಷಿ” ನೆಂಬವನು.

ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಅಲಂಕಾರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ರಸ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರದಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಗ್ರಂಥವು ಇದೊಂದೇ. ನಾಗ ವರ್ಮನು ತನ್ನ “ಕಾವ್ಯಾಲೋಕನದ” ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನವರಸಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ವಿವರಿಸಿರುವನು. ಕವಿಕಾಮನು “ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರ” ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರರಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಸ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತಿನ ರಸಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಯೂ ವಿವರಿಸಿರುವನು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾಚೀನಮತವನ್ನು ನುಸರಿಸಿದವರು. ಈಗ್ರಂಥಕರ್ತೃವು ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಯೇ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೂ, ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರನ್ನೂ, ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪೀಠಿಕೆಯ :—

ನು|| ವಸುಧಾಚಕ್ರದೊಳೊಪ್ಪುತ್ತಿರ್ಪ ಜಸವಂತಂ ಜಿನಾಧೀಶಪಾ |
ದಸರೋಜಾತಮದಾಳಿ ಶಬ್ದಸದಲಂಕಾರಾದಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೋ |
ಲ್ಮ ಸಭಾರಂಜನನಾಣಿ ರಾಜಬುಧಮಾನ್ಯಂ ಮಾರ್ಗಸಾರಂಗಳಿಂ |
ರಸರತ್ನಾಕರಮಂ ಸಮಂತು ಕವಿಸಾಕ್ಷಿಂ ಪೇಟ್ಟಿನೊಳ್ಳೆಂಬಿನಂ ||

I. 5.

ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದ.

ಕಂ|| ಇಂದುವರಮಾರುವಿೂ ತೆಲಿ |

ದಿಂದಂ ಕನ್ನಡದೊಳಾರ್ಯರಾ ಎಂಬಿನಮೊ ||

ಳ್ಳಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದುದಿಲ್ಲೆನೆ |

ಚಂದದೆ ಬಿಚ್ಚಳಿಸಿ ರಚಿಸಿದಂ ಕವಿಸಾಕ್ಷಿಂ ||

ಈಕೃತಿ ಕವಿಕೃತನುತಕವಿ !

ತಾಕಾಂತೆಗೆ ತಾನೆ ನವರಸಂ ಸಲೆ ರಸರ ||

ತ್ನಾಕರಮಿಳಶತೀರವಿರ |

ತ್ನಾಕರಮಿರ್ಪನ್ನಿಗಂ ಜಯಿಕ್ಕುವರ್ಯೋಳ್ ||

4-269

ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಇದು “ ಶತೇಂದ್ರಮುನೀಂದ್ರವಂದಿತಾರ್ಹತ್ವರಮೇಶ್ವರ ಸಾಧಾರವಿಂದಾ ಮಂದಮಕರಂದಾನಂದಿತಭೃಂಗಾಯಮಾಣಕವಿಸಾಳ್ವ ವೀರಚಿತಮುಪ್ಪ ರಸರತ್ನಾ ಕರದೋಳ್ ” ಎಂಬ ಗದ್ಯಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಂಠೋಕ್ತ ವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾದವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಯಾವಬಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಈ ಕವಿಯು ಜೈನಮತದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ದೇವತಾಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಮಂಗಳಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಹಂತನನ್ನೂ, ಬಳಿಕ ಸರಸ್ವತಿ ಯನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸಿ “ ಶತೇಂದ್ರ... ...ಕವಿಸಾಳ್ವ ” ಎಂದು ಪ್ರಕರಣಾಂತ್ಯಗದ್ಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಅರ್ಹದ್ವೈತ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಈತನು ಜೈನ ಮತಾವಲಂಬಿಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇವನ ಹೆಸರು, ಮತ, ಇವೆರಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಇವನ ಕಾಲ, ದೇಶ, ವೃತ್ತಿ, ಇವನು ರಚಿಸಿದ ಇತರ ಗ್ರಂಥ ಗಳು, ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅವ ವಿಧವಾದ ಸೂಚನೆಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕರ್ಣಾಟಕಕವಿಚರಿತ್ರಕಾರರು. ಕವಿಚರಿ ತ್ರೆಯ ದ್ವಿತೀಯಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ (ಪುಟಗಳ 243 ರಿಂದ 251 ರ ತನಕ) ವಿವರವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಳ್ವ - ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1550.

ಈತನು ಭಾರತ, ರಸರತ್ನಾಕರ, ವೈದ್ಯಸಾಂಗತ್ಯ, ಇವುಗಳನ್ನು ಬರೆ ದಿದ್ದಾನೆ. (1) ಶಾರದಾಪಿಲಾಸವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವೂ ಏತತ್ಕೃತವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇವನು ಜೈನಕವಿ. ಇವನತಂದೆ ಧರ್ಮಚಂದ್ರ ; ಗುರು ದೇಶಿಕಣದ ವಿಜಯ ಕೀರ್ತಿಯನುಗ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ, ಇವನ ಭಾರತದಿಂದ ನಮಗೆ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ತಿಳಿದು ಬರುವುವು.

1 ಕವಿಯು ಈಗ್ರಂಥದ ಉದಾಹರಣಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಳ್ವಮುಲ್ಲನ ಯಶಸ್ವತಾಪಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವೂ ಏತತ್ಕೃತವೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವುಂಟಾಯಿತು.

“ತಾಳವ, ಹೈವ, ಕೊಂಕಣ ದೇಶಾಧಿನಾಥನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಪುತ್ರನೂ, ಅಭಿನವನಿಂಬನೂ ಅದ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಭೈರವರಾಯನು ನಗರನಗರದಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೂ, ಮಹಿಷಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಗೂ ಸಂಗಸಿಂಬಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಭೈರವರಾಯನು ಸತ್ತಬಳಿಕ, ಅವನತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಭೈರವರಾಯನು ಆಳಿದನು. (ಸಂಗನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ). ಇವನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಾದ ಶಂಕಾಂಬಿಕೆಗೂ, ಚಂದ್ರವಂಶದ ಬೈಯನ್ಯಪನಿಗೂ, ಮಲಿದೇವಿಯೆಂಬಮಗಳೂ, ವಸುದಾನಮೇರುವೆಂಬ ಮಗನೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ವಸುದಾನಮೇರುವು ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆಳಿದನು ಇವನಿಗೆ “ಕವಿಸರೋವರರಾಜಹಂಸ,” “ಜಿನಧರ್ಮಧ್ವಜ,” “ತ್ರಿಭುವನ ಕಠಾಂತ್ರಿಣಯನ,” ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಚೂಡಾಮಣಿ, “ಜಿನದೇವರಥಯಾತ್ರಾಪ್ರಭಾವಕ” ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದುವು. ಇವನೇ ಕವಿಸಾಳ್ವನ ಪೋಷಕನು. ಈತನಲ್ಲಿ ಸಾಳ್ವನು ಪಟ್ಟದ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲನ ಸಹೋದರಿಯಾದ ಮಲಿದೇವಿಗೂ, ಮಕ್ಕಣ್ಣಕಾದಂಬನೆಂಬ ಬಿರುದುಳ್ಳ ಶಾಂತದಂಡಾಧೀಶನಿಗೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಾಳ್ವದೇವನು ಬಳಿಕ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲ, ಸಾಳ್ವದೇವ ಇವರಿಬ್ಬರ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕವಿಯು ಭಾರತವನ್ನು ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದನು. ಸುಮಾರು 1560 ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಗರದ 55 ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ದೊರೆಗಳ ವಿಷಯವು ಹೇಳಿದೆ 1916 ನೇ ಇಸವಿ ಮೈಸೂರುಶಾಸನದ ಇಲಾಖೆಯ ವರದಿಯ 89 ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿ. ಶ. 1522 ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬತಾಳವ ದೇಶದ ದೇವರಾಯನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದೆ ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕವಿಯ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾವುದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗದಿದ್ದರೂ, ತಾಳವ, ಹೈವ, ಕೊಂಕಣದೇಶಕ್ಕೆ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ನಗರನಗರದ ರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂಬುದರಿಂದ ಇವನ ವಾಸಸ್ಥಳವು ನಗರನಗರವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು.”

ಈ ಮೇಲೆಹೇಳಿದಂತೆ ಕವಿಚರಿತ್ರಕಾರರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1560 ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾದ ನಗರದ 55 ನೆಯ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಈಕವಿಯ ಆಶ್ರಯದಾತರಾದ ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇವನ ಸೋದರಳಿಯ (ಯುವರಾಜ) ಸಾಳ್ವದೇವ, ಇವರ ಕಾಲದಿಂದ ಈ ಕವಿಯ (ಸಾಳ್ವನ) ಕಾಲವನ್ನು ಊಹಿಸಿ, ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1550 ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಮದ್ರಾಸು ಸರಕಾರದ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚಿತವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಪೂರ್ವಕಥೆಗಳನ್ನೂ (Local Records and Traditions) ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಬಿದರೆಯ ಹೊಸಬಸದಿಯ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳನ್ನೂ ನಿಚಾರಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಈ ಕವಿಯ ಆಶ್ರಯದಾತರ ಕಾಲ, ಮತ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ತಿಳಿಯಬರುವುವು, ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲ, ಮತ, ದೇಶಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಇವು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯಕಗಳಾಗಿರುವುವು.

ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ I. ಯದು. (1) ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರೌಢದೇವ ರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು. ಇದರ ಕಾಲ ಶಕವರ್ಷ 1373. ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರಿಗಾಗಿ ಚೂಡಾಮಣಿಯೆಂಬ ಜೈತ್ಯಾಲಯದ ಮುಖಮಂಟಪದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ಈ ನಗರರಾಜ್ಯದ ಅರಸರು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಮಹಾಮಂಡಲಿಕರಾಗಿ ಗೇರುಸೊಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದು ಮೂಡಬಿದರೆಯ ಜೈತ್ಯಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಮೊದಲಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಾದರಾಗಿಿದ್ದರು. ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

II. ಯದು ನಗರರಾಜ್ಯದ ಭೈರವಕ್ಷಾಪನ ಹೆಸರನ್ನೂ ; ಈತನ ವಂಶ, ಪ್ರತಾಪ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ನಗರರಾಜ್ಯದ ಅರಸರ ಅನುಕ್ರಮವಾದ ಹೆಸರು, ಇವರು ನಡೆಸಿದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇವನ ಗುರು ಚಾರುಕೀರ್ತಿಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಅಂಶವೂ ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

III. ಯದು ಶಕವರ್ಷ 1384 ರಲ್ಲಿ ಈ ಭೈರವರಸನು ಮಹಾವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವೊಂದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

IV. ಯದು. ಚಾರು ಕೀರ್ತಿಪಂಡಿತರ ನಿರೂಪದಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ನರಪತಿಯ ಕೈಕೆಳಗೆ ಬಾರಕ್ಕೂರ ವಿಟ್ಟರಸನು ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೆಲವುಮಂದಿ ಸೆಟ್ಟಿಗಳು ತ್ರಿಭುವನಚೂಡಾಮಣಿ ಬಸ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕಾಲ ಶಕವರ್ಷ 1394.

V. ಯದು. ಹಿರಿಯ ಭೈರವನ ತರುವಾಯ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅರಸರ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅವರ ಸಾಹಸಾಟಗಳನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ

(1) Article by M. R. Ry. P. Mangesha Rau. B. A., L. T., contributed to the "Panchakajjaya."

ಇನ್ನುಳಿದ ಮೂರುಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಕವರ್ಷ 1449, 1451, 1455 ರಲ್ಲಿ ಗುರುರಾಯರು ಸಂಗೀತ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನಾಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು ವಿವೃತವಾಗಿವೆ. ಮೇಲಿನ ಈ ಶಾಸನಗಳಿಂದ “ಗೇರುಸೊಪ್ಪೆ” ಎಂಬುದು ಭಲ್ಲಾ ತ ಕೀಪುರ, ಸಂಗೀತಪುರಗಳೆಂಬ ನಾಮಾಂತರಗಳಿಂದ ನಗರರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸರು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಮಾಂಡಳಿಕರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಈಗೇರುಸೊಪ್ಪೆಯ ಅರಸರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಈಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಂಶವೃಕ್ಷದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಅಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾಂಡಳಿಕರಾಗಿದ್ದ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲವು ನಾಡುಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಸೋಮವಂಶದ ಕಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರದವನಾದ ಸಾಳ್ಯನಾರಣಾಂಕನು ನಗರರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಗೇರುಸೊಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಅರಸರು ಅಳಿಬಾಳಿದ ಬಳಿಕ ಹೊನ್ನನೃಪನು ಅರಸನಾದನು. ಇವನ ತರುವಾಯ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾಮ, ಮಂಗರಸ, ಹೈನ, ಸಂಗಮ, ಕೇಶವ, ಇವರು ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿರುವ ಅಳಿಯಸಂತಾನದ ಕಟ್ಟಳೆಯಂತೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅರಸರೆಲ್ಲರೂ ಅಳಿಯಂಬರಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೇಶವನಿಗೆ ಸಂಗಮ ನೆಂಬವನು ಅಳಿಯನಾದನು. ಈ ಸಂಗಮನ ತಂಗಿ ಶಂಕರ ದೇವಿ, ಅಕ್ಕ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಿ, ಮಗಳು ಮಾಣಿಕದೇವಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯು ಚಂದ್ರಗುತ್ತಿಯ ಕೊಪಣದ ತಿಳುವಳಿಯು ಅರಸುವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಾಯಪ್ಪನನ್ನೂ, ಶಂಕರದೇವಿಯು ಬಯ್ಯ ನೃಪನನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾದರು, ಈ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯ ಮಗನೇ ಹಿರಿಯ ಭೈರವನೆಂಬವನು. ಇವನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಭೈರವ, ತಿಪ್ಪ, ಅಂಬಿರಾಯರೆಂಬ ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಕೇಶವ ದೇವಿ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯರಸಿ ಎಂಬ ತಂಗಿಯರೂ ಇದ್ದರು ಈ ಹಿರಿಯ ಭೈರವನು ಮಹಾಮಂಡಳಿಕನೆನಿಸಿ ತುಳುವ, ಹೈನ, ಕೊಂಕಣರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದನು. ಇವನು ತನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವನಾದ ಸಂಗನೃಪನ ಮಗಳಾದ ಮಾಣಿಕದೇವಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆ ಬೊಮ್ಮರಸಿಯ ಮಗಳು ನಾಗಲದೇವಿಯನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾದನು. ನಾಗಲದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗಮರಾಯನೂ, ಮಾಣಿಕದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುರಾಯ, ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿ ಮತ್ತು ಪಂಡಿತದೇವಿ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳೂ ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಭೈರವನ ಜನನ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ, ಅವಸಾನ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದೊಂದು ಅಂಶವೂ ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈತನು ಶಕ 1384 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಶಾಸನವೊಂದರಿಂದ

ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಹಿರಿಯಭೈರವನ ತರುವಾಯ ಇಮ್ಮಡಿ ಭೈರವನೂ ಅಂಬಿರಾಯನೂ (ತಿಪ್ಪನಸುಬ್ಬಿಯೇ ಇಲ್ಲ) ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ ಮೇಲೆ, ಹಿರಿಯಭೈರವನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಾದ ಶಂಕರದೇವಿಗೂ ಬಯ್ಯನ್ನಪನಿಗೂ ಪುತ್ರನಾದ ಜಿನದಾಸ ಸಾಳ್ವ ಮಲ್ಲಿನು ಅರಸನಾದನು. ಈತನಿಗೆ ಕಠಾರಿಸಾಳ್ವ, ಭಾವಜ್ಞ, ಚಕ್ರೇಶ್ವರ, ತ್ರಿಣಯನ ಪಟಭಲ್ಲ” ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದುವು. ಇವನ ತಂಗಿ ಮಲ್ಲಿದೇವಿಗೂ, ಶಾಂತಿ ದಂಡಾಧೀಶನಿಗೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಾಳ್ವದೇವನು ಯುವರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಎಂಬ ಅಂಶವು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಭೈರವನ ಮಗ ಗುರುರಾಯನ ವಿಷಯ ವೇನೂ ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಮೂರುಶಾಸನಗಳು ಮಾತ್ರ ಗುರುರಾಯನು 1455 ತನಕ ಸಂಗೀತಪುರದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಈ ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲಿನ ತರುವಾಯ ಸಾಳ್ವದೇವನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಗುರುರಾಯನು ಅರಸಾಗಿಬಿಡಬಹುದು.

(Local Records and Traditions) 31 ನೇ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆಡಕವಾಗಿರುವ ಒಂದುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಶಕವರ್ಷ 1464 ರಿಂದ 1497 ರತನಕ, ತುಳುವ ಹೈವ ಕೊಂಕಣದೇಶಗಳ ಅರಸನಾದ ಸಾಳ್ವಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಗೇರುಸೊಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಶಕವರ್ಷ 1481 ರಲ್ಲಿ ಧಾರೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಿದ ವಿಷಯವೂ, 2 ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಾಳ್ವದೇವರಾಯನ ಪ್ರಧಾನಿ ಹೈವಣ್ಣನಾಯಕನು ಶಕ 1463 ರಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಳದ ಚಂದ್ರನಾಥಬಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ದತ್ತಿಬಿಟ್ಟನೆಂಬ ವಿಷಯವೂ, ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಹೇಳಿರುವ “ವಿಜಯಕೀರ್ತಿಯು ತನ್ನತಿಷ್ಯನಾದ ದೇವರಾಯಭೂಪಾಲನಿಗೆ ಪತ್ನಿಮಸಮುದ್ರ ನಿಕಟದೊಳ” ಭಟ್ಟಳಪಟ್ಟಣಮಂ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಂ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದೂ, ಸಾಳ್ವದೇವರಾಯನು ಶಕ 1485 ರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ

“ಕವಿಚರಿತ್ರಕಾರರು ಸಾಳ್ವಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಿರಿಯಭೈರವರಸನ (ನಗಿರರಾಜ್ಯದಗೇರುಸೊಪ್ಪೆಯ ಅರಸರ) ವಂಶವೃಕ್ಷವೇನೋ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಂಬಿರಾಯನು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದುದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. “ಜಿನದಾಸಸಾಳ್ವಮಲ್ಲಿ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ “ವಸುದಾಸ ಮೇರು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ.” ಎಂದು ಮ. ರಾ. ಪಂಜೆ. ಮಂಗೇಶ ರಾಯರು “ಪಂಚಕವ್ಯಾಯ” ಎಂಬಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವರು.

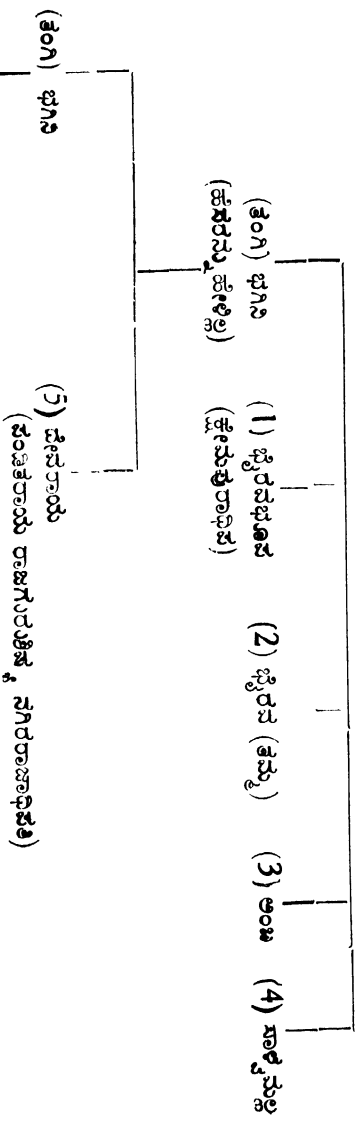
ಈಸಾಳ್ವಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಅರಸರ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಕವಿಚರಿತ್ರಕಾರರು 1560 ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದೆಂದು ಉಹಿಸಿರುವ ಸಾಗರದ 55 ನೆಯ ಶಾಸನದ ಅಧಾರದಿಂದ ಆಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತರಾಗಿರುವ ಅರಸರೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅರಸರೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಳ್ವದೇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1560 ರವರೆಗೂ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಅವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಈಸಾಳ್ವಕವಿಯು ಕಾಲವನ್ನು ಸು. 1550, ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವರು.

ಹಿರಿಯಭೈರವರಸನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1463 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ಆತನು ಆಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಅವನನು ಗುರುರಾಯನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1527 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಈನುಡ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇಮ್ಮಡಿಭೈರವ ಅಂಬಿರಾಯ, ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲ ಇವರ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಜರುಗಿರಬೇಕು [ಆದರೆ ಯಾರುಯಾರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ವರುಷವಾಳಿದರೆಂಬುದೆಂದು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ] ಗುರುರಾಯನು 1545 ರವರೆಗೂ ಆಳುತ್ತಿದ್ದು, ಬಳಿಕ ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲದೇವರಾಯನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1560 ರ ವರೆಗೂ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಆಧಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸುಸಂಸ್ಥಿತವಾಗಿ ವಂಶವೃಕ್ಷಗಳು

1 ಸಾಗರದ 65 ನೆಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಸುಸಂಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಭೈರವರಸನ ವಂಶವೃಕ್ಷ. (ಸೋಮವಂಶ ಕಾವ್ಯಪಗೋತ್ರದವರು)

(ಈಶಾಸನವು (5) ದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದುದು.)

VIII

(6) ಸಾಲ್ವಮಲ್ಲ.

ವಿಶೇಷ :—ಮೊಂಡಬಿದರೆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ.

(1) ಭೈರವಭೂಷಣ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಶಂಕರದೇವಿಯ ಮಗ ಸಾಲ್ವಮಲ್ಲನೆಂದೂ ಅವನ ತಂಗಿಯ ಮಗ ಸಾಲ್ವದೇವನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಈಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಭೈರವಭೂಷಣ ತೆಂಗಿಯಮಗ (5) ದೇವರಾಯ (ಇವನೇ ಸಾಲ್ವಮಲ್ಲನಾಗಿ ಬಹುದು) ಅವನ ತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಲ್ವಮಲ್ಲ ಮತ್ತು ಭೈರವೇಂದ್ರ ಇರಿಬ್ಬರೂ ದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯವರಾಜರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ—

II ಮೂಡಬಿದರೆಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿದ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯ ಹಿರಿಯಭೈರವರಸನ ವಂಶವೃಕ್ಷ.

(೧ ಮತ್ತು ೫ ನೆಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ.)

ಸಾಳುವೆನಾರಣಾಂಕ.

(ಇವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ)

ಹೊನ್ನಸೈವ + ಮಗಳು

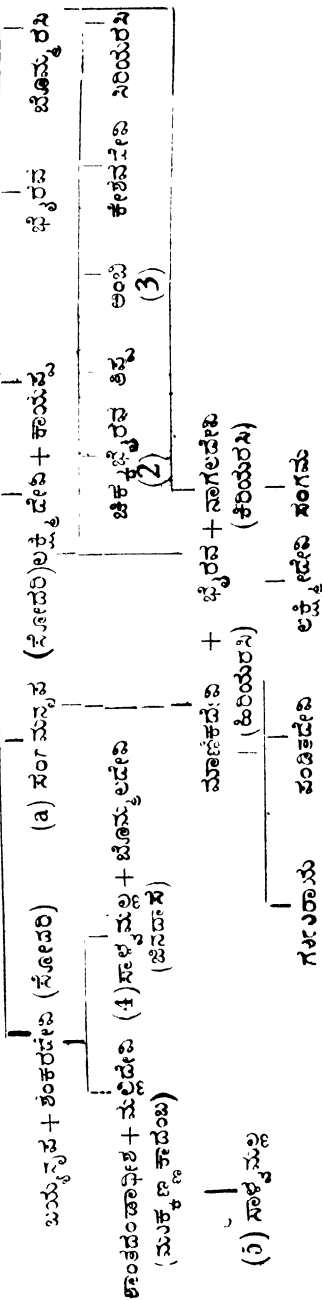
ಕಾಮಸೈವ + ಮಗಳು

ಮಂಗರಸ + ಮಗಳು

ಸಂಗ + ಮಗಳು

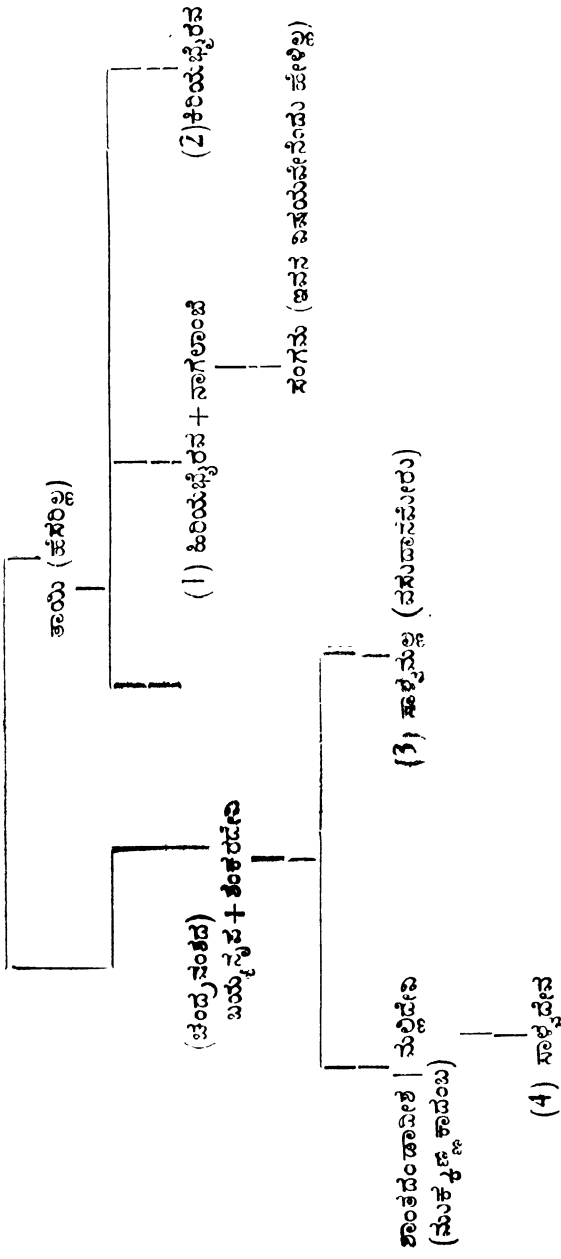
ಕೇಶವ + ಮಗಳು

(a) ಸಂಗಮ + ಮಗಳು

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತಿಯ ಕೂಡಾವೆದಿ ತಿಳುವಳ್ಳಿಯ ಅರಸರ ವಂಶದಲ್ಲಿ

III ಸಿಲ್ಕುಗಾರತಮ್ಮನುಸರಿಸಿದ ಹಿರಿಯಭೈರವರಸನ ವಂಶವೃಕ್ಷ.

ವಿಶೇಷ :—ಇಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯಭೈರವರಸನ ಹೆಂಡತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ, ಇವರಮಕ್ಕಳು, ಹಿರಿಯಭೈರವರಸನ ತಮ್ಮ ಅಂಬಿ ರಾಯ ರಾಜ್ಯನಾಳಿದುದು ಈ ವಿಷಯಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲ.—

ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಮೈಸೂರು 1916 ನೇ ಇಸವಿಯ ವರದಿಯಂತೆ (69 ನೆಯ ಪುಟ) ಕ್ರಿ. ಶ. 1522 ರಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಳವದೇಶದ ದೇವರಾಯರಸನೂ, ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲೇ ಹೇಳಿರುವ ದೇವರಾಯನೂ (ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲನ ಭಾಗಿನೇಯ) ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದೂ. ಈತನೇ ಕ್ರಿ. ಶ. 1560 ರ ವರೆಗೂ ಆಳುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದೂ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಮೂಡಗೆರೆಯ⁴¹ ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತ್ರೀ ವಿಜಯನಗರದ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಕ್ರಿ. ಶ. (1509—1529) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಸಾರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದನು, ಸಾಳ್ವ ಮಲ್ಲರಾಯ, ಗುರುರಾಯ, ಸಾಳ್ವದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾರ್ಕಳದ ಭೈರವರಾಜನಲ್ಲಿಯೂ, ವಾಡುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲರಾಯನೂ, ಗುರುರಾಯನೂ, ಸಾಳ್ವದೇವರಾಯನೂ, ಕಾರ್ಕಳದ ಭೈರವನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. (1509—29) ರ ವರೆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕವಿಯು ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಾಗರದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲನಸೋದರಳಿಯನಾದ ದೇವರಾಯನು ಕ್ಷೇಮಪುರಾಧೀಶನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ಕ್ಷೇಮಪುರವು ಮಂಗಳೂರಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅದುವರಿಂದ ನಗರರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲ ಮತ್ತು ದೇವರಾಯರೂ (ಯುವರಾಜ), ಸಂಗೀತಪುರದಲ್ಲಿ ಗುರುರಾಯನೂ, ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಭೈರವನೂ, ಆಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಈ ಅಲ್ಪವಿರೋಧವೂ ಪರಿಹೃತವಾಗುವುದು. ಈ ವಿಚಾರದಿಂದ ಕವಿಸಾಳ್ವನ ಕಾಲವನ್ನು ಕವಿಚರಿತ್ರಕಾರರು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1550 ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದೇ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಾಳ್ವಮಲ್ಲನಿಗೆ “ಕವಿಸರೋವರ ರಾಜಹಂಸ,” ಎಂಬ ಬಿರುದು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಕವಿಗಳು ಇದ್ದರೆಂದೂ, ಈತನು ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಸಾಜಕವಿ. ಕರ್ಣಾಟಲಕ್ಷಣದೋಜ ಎಂಬೀಬಿರುದಗಳಿಂದ ಈತನು ಸ್ವತಃ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನೆಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

ಸಂಸ್ಕೃತ ನೈಷಧಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ತೀರ್ಥರ ದೇವನೆಂಬುವನು ತಾನು ಸಾಳವುಲ್ಲನ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯೆಂದು ಆಗ್ರಂಥದ *ಪ್ರತಿ ಯೊಂದುಪರ್ಗದ ಅಂತ್ಯದ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರ್ಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಂಶ, ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದುವನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರ್ಷನ ಸೂಕ್ತಿಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ. ಮೂರ ನೆಯದರಲ್ಲಿ ಸಾಳವುಲ್ಲನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಮೂರುಮೂರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಾಳವುಲ್ಲನು ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಂತೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಾಕವಿತೆಗೂ ವಿಶೇಷಪೋಷಣೆಕನಾಗಿರಂತೆ ತಿಳಿಯಬರುವುದು.

ಈಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಯಾವುದೊಂದು ಬಿರುದನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈತನು ಈಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ “ಆನಾರ್ಯರೆಂದೆ” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅಮೃತಾನಂದಿ, ರುದ್ರಭಿಟ್ಟ, ವಿದ್ಯಾನಾಥ, ಹೇಮಚಂದ್ರ, ಈ ನಾಲ್ವರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ “ಗ್ರಂಥ ಮಂ ವಿರಚಿಸಿದೆಂ”. “ನಾಗವರ್ಮ, ಕವಿ ಕಾಮಾದಿಗಳ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ರಸಭಾವಾ ಭಾಸಂಗಳಂ ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಗಮುಭಯಭಾಷೆಗವಿ ಸ್ವಮುಪ್ಪಂತು ಕನ್ನಡಿಸಿದೆಂ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹಿಂದಣ ಅಲಂಕಾರಿಕರು (ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು) ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಕನ್ನಡಭಾಷೆಗೆ ಪರಿವರ್ತನವನ್ನು

* ವಾಚಕರ ಅನಗ್ರಹನೆಗಾಗಿ ಒಂದುಪರ್ಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ

ನೈಷಧವ್ಯಾಖ್ಯಾ. ಶ್ರೀಧರೀಯಂ.

ಏಷಾ ಸದ್ಗುಣಶೋಭನಾ ಸುಮನಸಾಮಭ್ಯರ್ಥನೀಯಾಶ್ರಯಾ |

ಕಾಂತಾವೋದವಿಪಾಯುರಾತಿಸಮಾ ಮೃದ್ವೀ ಸುಪರ್ಣೋಜ್ಜ್ವಲಾ ||

ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯಸ್ವಸ್ತಿಸೋಧೈತಾ ವಿಜಯತೇ ಶ್ರೀಹರ್ಷ ಪರ್ಣೋದಿತಾ |

ಸೂಕ್ತಿಶ್ರಜ್ಜನು ಮಾನಿನಿವ ನಿತರಾಮೈರ್ಯೋಗಾಗಾಸಸಾ ||

ನಾಗೇಂದ್ರೈಸ್ವಮಲಂಕೃತ ಸ್ತ್ರೀಯನ ಶ್ಯಾಪ್ರೇಣ ಶಸ್ಕಚ್ಛಿಗಾ |

ಧಾರೋವೈರೂಪಾರಾಚಾರಪ್ರಣಮತಾಂ ಭೀಮಸ್ವತಾಂ ಶಂಕರಃ ||

ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ತ್ವವಿಭೂತಿಭೂಷಣಪರ್ಣೋ ರಾಮಾನತಂವೋಜ್ಜ್ವಲ |

ಸ್ನಾಕ್ಷಾದಿಶ್ವರವಿವ ಸಕ್ಷತಿಮಿತಃ ಶ್ರೀಸಾಂಭ್ರಮುಲ್ಲ ಸ್ವಯಂ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಗುಣವತೀಶಚರಣ ಸರಸಿರುಹಹರ್ಷಪದಾಯಮಾನವಿಧವಿದ್ಯಾನಿಧಾನ ಗ್ರಹಣತ ರತ್ನಾಕರ ಶ್ರೀಸಾಂಭ್ರಮುಲ್ಲಮುಖಮುಷೇಶ್ವರಾಸ್ಥಾನಭೂಷಾಮಾಣಕಾಯಮಾನ ವಿದ್ಯಾಧರ ಪಂಡಿತೇಂದ್ರ ಕುಲತಿಲಕ ವಿದ್ಯಾಶ್ರೀಧರ ಪದ್ಮತೇಂದ್ರ ವಿರಚಿತಾಯಾಂ ನೈಷಧಚರಿತಟೀಕಾಯಾಂ ಅಕ್ಷರ ದೀಪಿಕಾಯಾಂ ನನಮಸ್ಸರ್ಗಃ ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಅಲ್ಲದೆ, ವಿರುದ್ಧರಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಪರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಉದಯಾಹತ್ಯ, ಗಣೇಶ್ವರಾನ್ನಿ ಎಂಬಿಬ್ಬರ ಮತವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವನು. ಈ ಹಿಂದಣ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಲ್ಲಿ ಯಾರುಯಾರು ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು, ಅವರವರ ಕಾಲ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು, ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಅಪ್ರಕೃತವಾಗಲಾರದು.

(1) ಅಮೃತಾನಂದಿ.

ಸಾಧ್ವನು ಅಮೃತಾನಂದಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿರುವ ಮತ್ತಿನ ವಿದ್ಯಾನಾಥಹೇಮಚಂದ್ರರು ಸಂಸ್ಕೃತಾಲಂಕಾರಿಕರೆಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಅಂಶವಾದುದರಿಂದ, ಈತನೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇವನು ಯಾವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೋ ಅದು ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ “ಅಮೃತಾನಂದಿಯ ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹ” ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವೊಂದು ಇರುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ (1) ವರ್ಣಗಣ ವಿಚಾರ, (2) ಶಬ್ದಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಯ, (3) ರಸನಿರ್ಣಯ, (4) ನೇತೃಭೇದ ವಿಚಾರ, (5) ಅಲಂಕಾರ ನಿರ್ಣಯ, (6) ದೋಷಗುಣಾಲಂಕಾರ ನಿರ್ಣಯ, (7) ಸಂಧ್ಯಂಗನಿರೂಪಣ, (8) ವೃತ್ತಿನಿರೂಪಣ, (9) ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ನಿರೂಪಣ. ಎಂಬ ಒಂಭತ್ತು ಪುಟ್ಟೆಡಗಳಿವೆ. ಇವೂ ಆತನಷ್ಟತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥವಲ್ಲ, ಹಿಂದಣ ಅಲಂಕಾರಿಕರ ಮತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಈತನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕನಾದ ಮನ್ವಭೂಪನು ಹೇಳಲು, ತಾನು ಆಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಆಕೆಯೇ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಈ ಮನ್ವಭೂಪನು “ಸೋಮಸೂರ್ಯ ಕುಲೋತ್ತಂಸ” ನೆಂದೂ “ಸಮುದ್ರ ಬಿರುದಾಂಕಿತ” “ಯುನುಗಂಡರಗಂಡ” “ಕೊವರಂಕ ಭೀಮ” “ಸಮರನಿರಂಕುಶ” “ನೂತ್ನ ಸಾಹಸಾಂಕ” ಮೊದಲಾದ ಬಿರುದುಗಳುಳ್ಳವನೆಂದೂ ಕವಿಯು ಗ್ರಂಥ ಪರಿಚ್ಛೇದಾಂತ್ಯಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಈ ಮನ್ವಭೂಪನ ತಂದೆಯು ತಿವನಾದಬ್ಬ ಷಟ್ಪದನಾದ ಭಕ್ತಿಭೂಮಿಪನು. ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವನ ಶಾಸನವೊಂದರಿಂದ ಮನ್ವಗಂಡಗೋಪಾಲ್ ನೆಂಬೊಬ್ಬನು ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಾಮಂತ ನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಈತನೇ ಅಮೃತಾನಂದಿಗೆ ಅಶ್ರಯದಾತನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುವುದು.

ನೆಲ್ಲೊರಿನ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ.---ಶಕವರ್ಷ 1221 (ಕ್ರಿ. ಶ. 1299).

ತಸ್ಯಾಗ್ರಜಃ ಸುತೋಮನ್ವಗ೦ಡ ಗೋಪಾಲಭೂಪತಿಃ ।

ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಭೂಪಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾರ್ಜಿತವೈಭವಃ ॥

ಎಂದು ಹೆ ಏವುದರಿಂದ ಈ ಮನ್ವಭೂಪನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. 1299 ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈಕೆಯ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. 13 ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯಭಾಗವೆಂದೂ, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಿಯವನ್ನು ಬರೆದ ವಿದ್ಯಾನಾಥನ ಸಮಕಾಲಿಕನೋ ಅಥವಾ ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಸಲ್ಪ ಈಜಿನವನೋ ಎಂದೂ ನಾವು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಈತನು 13 ನೆಯ ಶತಮಾನದವನಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ (ಪ್ರಾಚೀನನಾದ, ವಾಮನಮತವನ್ನು (ಕ್ರಿ. ಶ. 9 ನೆಯ ಶತಮಾನ) ಅನುಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು.

ವಾಮನ.

ಅಮೃತಾನಂದಿ.

“ರೀತಿರಾತ್ಮಾ ಕಾವ್ಯಸ್ಯ”

ರೀತಿರಾತ್ಮಾಽತ್ರ ಕಾವ್ಯಸ್ಯ

ಕಥ್ಯತೇಸಾ ಚತುರ್ವಿಧಾ

(2) ರುದ್ರಭಟ್ಟ--

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷನು ಅಮೃತಾನಂದಿ, ವಿದ್ಯಾನಾಥ ಹೇಮ ಚಂದ್ರರೆಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಈತನನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ, ಈತನೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ರುದ್ರಭಟ್ಟನು (ರುದ್ರಟ) ಕ್ರಿ. ಶ. 9 ನೆಯ ಶತಮಾನದವನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಮತದವನು. ಅಮೃತಾನಂದಿ, ವಿದ್ಯಾನಾಥ, ಹೇಮಚಂದ್ರ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಯಃ ಕ್ರಿ. ಶ. 13 ನೆಯ ಶತಮಾನದವರು ಮತ್ತು ನವೀನ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ರುದ್ರಭಟ್ಟನೂ ನವೀನ ಮತಾವಲಂಬಿಯೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ, ಸಾಕ್ಷನು ಹೇಳುವ ರುದ್ರಭಟ್ಟನಿಗೂ, ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಬರೆದ ರುದ್ರಭಟ್ಟನಿಗೂ, ಅವಸಂಬಂಧವೂ ಇರಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ, “ಶೃಂಗಾರತಿಲಕ” ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಾಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವವನಿಗೂ ರುದ್ರಭಟ್ಟನೆಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಈತನ ಶೃಂಗಾರತಿಲಕವನ್ನು ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾನಾಥನು ಹಲವು ವೇಳೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಈತನು ವಿದ್ಯಾನಾಥನಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನನಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾವ್ಯ

ಅಂಕಾರ ಕರ್ತೃವಾದ ರುದ್ರಭಟ್ಟನೇ ಇದನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಕೆಲವರೂ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ತದ್ಭಿನ್ನನೆಂದೂ ಹೇಳುವರು. ಅವಿವಾದವು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ. ಈಶ್ಯಂಗಾರಾಲಕದ ಅನುವಾದವು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಹೇಳುವ ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ಶ್ಯಂಗಾರಾಲಕವನ್ನು ಬರೆದ ರುದ್ರಭಟ್ಟನಲ್ಲನೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಯಿತು ಹೇಳಬಹುದು.

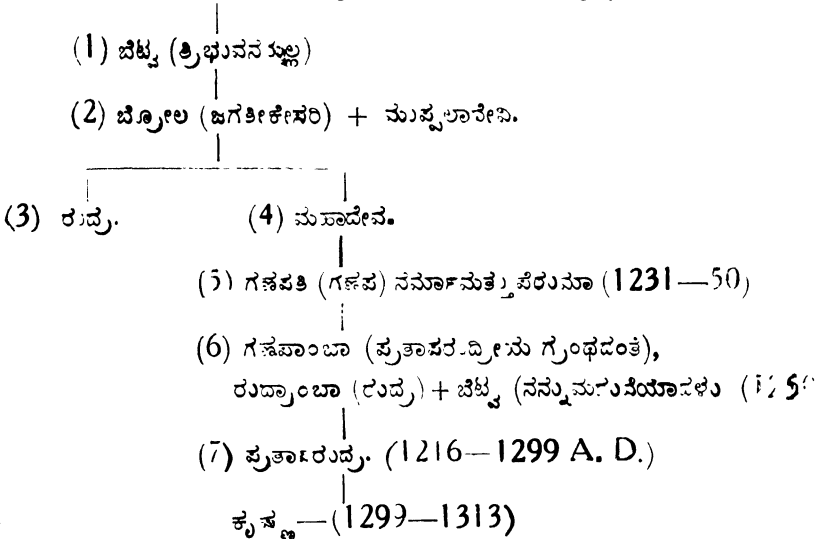
ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯವೆಂಬ ಕನ್ನಡ ಚಂಪೂಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತ್ರೆಕಾರರು, “ಈತನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1180 ರಲ್ಲಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿ, “ರಸಕಳಿಕೆ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಈತನು ಬರೆದಂತೆ ಸಾಳವನು (ಸು. 1550) ತನ್ನ ರಸರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈರಸಕಳಿಕೆ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಸಾಳವನು, ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ರುದ್ರಭಟ್ಟನ ರಸಕಳಿಕೆಯೋ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಈಮಾತನೇ ಅಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ, ಉಪೋದ್ಘಾತವನ್ನು ಬರೆದವರು, ರುದ್ರಭಟ್ಟನು “ರಸಕಳಿಕೆ” ಎಂಬ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ಕಾಣುವುದೆಂದು ಹೇಳಿರುವರೇ ಹೊರತು, ಅದರ ಭಾಷೆಯಾವುದು. ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೇನು, ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಾಳಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಈ ರುದ್ರಭಟ್ಟನನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರಸಕಳಿಕೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಸಕಳಿಕೆ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥವೊಂದು ನಮಗೆ ದೊರಕಿತು. ಅದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಆ ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃವಿನ ಹೆಸರು ಉಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾಳವನು ಹೇಳಿತಕ್ಕ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಅದರಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದು. ಇದರಿಂದ ಈ ರಸಕಳಿಕೆಯೆಂಬುದು ಸಾಳವನು ಹೇಳುವಂತೆ ರುದ್ರಭಟ್ಟನಿಂದ ರಚಿತವಾದದೆಂದು ನಾವು ನಂಬಬಹುದು. ಅದರೆ ಇದನ್ನು ಬರೆದ ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ಯಾರು? ಅವಕಾಲದವನು? ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಯಾವ ಇತರ ಅಧಾರಗಳೂ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಸಾಳವನು ಹೇಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಾಲಂಕಾರಿಕರಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಯಃ ಕ್ರಿ. ಶ. 12 ಅಥವಾ 13 ನೇ ಶತಮಾನದವರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯವನ್ನು ಬರೆದ ರುದ್ರಭಟ್ಟನ ಕಾಲವೂ ಸುಮಾರು 12 ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ರುದ್ರಭಟ್ಟನೇ ಈ ರಸಕಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಬರೆದನೆಂದು ಹೇಳಲು ಔಚಿತ್ಯವುಂಟು.

(3) ವಿದ್ಯಾನಾಥ.

ಈತನು ಓರಂಗಜ್ಜಿನ ಕಾಕತೀಯವಂಶದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಅತ್ತಿತನೊಂದು ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ “ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಯಶೋಭೂಷಣ ” ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಕಾಲವು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. 1216 ರಿಂದ 1299 ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದರಿಂದ, ಈತನ ಕಾಲವೂ ಕ್ರಿ. ಶ. 13 ನೆಯ ಶತಮಾನವೆಂದು ನಿರ್ಧರವಾಗುವುದು.

ಶಾಸನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧರವಾಗುವ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ವಂಶವೃಕ್ಷಂ.

(ಈ ಕೃಷ್ಣನು 1310 ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಕಾಪುರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು ಬಳಿಕ 1324 ರಲ್ಲಿ ಈರಾಜ್ಯವು ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಯಿತು)

(4) ಹೇಮಚಂದ್ರ.

ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಜನ್ಮ, ದೀಕ್ಷಾಗ್ರಹಣ, ಸ್ವರ್ಗಗಮನ ಪರ್ಮಂತವಾದ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಪಾಲಪ್ರಬಂಧ, ಕುಮಾರಪಾಲಸ್ತುತಿ ಬೋಧ, ಕುಮಾರವಿಹಾರಶತಕ, ಕುಮಾರಪಾಲಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಪೋಹಪರಾಜಯ ನಾಟಕ, ಪ್ರಭಾವಕಚರಿತ್ರಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ :—)

ಈ ವಿದ್ವತ್ಪುಂಗವನು ಸಂವತ್ 1145 ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, 1154 ರಲ್ಲಿ ಜಿನದೀಕ್ಷೆ ಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ 1166 ರಲ್ಲಿ ಸೂರಿಪದವನ್ನು ಪಡೆದು. 1229 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಗಮನ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಈತನು ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಹಲವುಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜಿನಮತವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು ಅರು ವತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಈತನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1089 ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ 1173 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಈತನ ಕಾಲವು 12 ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯಭಾಗವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

ಇನ್ನು ಸಾಳ್ವನು ಅನುವಹಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವೆವು ಸಾಳ್ವನು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಾಲ್ವರು ಸಂಸ್ಕೃತಾಲಂಕಾ ರಿಕರನ್ನು ಗ್ರಂಥಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸಿ “ನಾಗವರ್ಮ ಕವಿಕಾಮಾಡಿಗಳ ಮತದಿಂ” ಎಂದು ಗ್ರಂಥಮುಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿ ವಿರುದ್ಧ ರಸಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ಇದು ನಾಗವರ್ಮನಮತಂ, ಇದು ಉದಯಾದಿತನ ಮತಂ, ಮತ್ತು ಗಣೇಶ್ವರಾಜ್ಞಕೃತ (ಗಣೇಶ್ವರಾಗ್ನಿಯೆಂಬ ಪಾಠಾಂತರವೂ ಇದೆ) “ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವನದಲ್ಲಿ.....” ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ “ವೀರಂ ಭೀಭತ್ಸಂ ರಾದ್ರಂ” ಇದು “ಸಾಹಿತ್ಯಸಂಜೀವನ” ಮತಂ, ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವನು.

ಇವರಲ್ಲಿ

(1) II ನೆಯ ನಾಗವರ್ಮನು ಕಾವ್ಯವಲೋಕನವೆಂಬ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಸ ವಿಷಯವು ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ವಿವೃತವಾಗಿದೆ.

(2) ಕವಿಕಾಮನು ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಇದು ಕೇವಲ ರಸವಿಷಯವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಸಾಧಿಸುವ ಗ್ರಂಥವಾದರೂ, ಶೃಂಗಾರ ರಸವನ್ನು ವಿಸ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಉಳಿದ ಎಂಟುರಸಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಯೂ ನಿರೂಪಿಸು ವುದು. ಇದು ಪ್ರಾಯಃ ರುದ್ರಭಟ್ಟನ ಶೃಂಗಾರತಿಲಕದ ಛಾಯೆಯಾಗಿದೆ.

1 ಈಹೆಸರು ತಪ್ಪಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದೆ ಗಣೇಶ್ವರಗ್ರಂಥ ಎಂದಿರಬಹುದು.

(3) ಉದಯಾದಿತ್ಯ ಈತನು ಉದಯಾದಿತ್ಯಾಲಂಕರವೆಂಬ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ರಸವಿಷಯವೇ ಉಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಉದಯಾದಿತ್ಯನಮತಂ ಎಂದು ಉದಹರಿಸಿರುವ ಕಂದಪದ್ಯವು ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದಯಾದಿತ್ಯನ ಮತಂ ಎಂಬುದು ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುವುದು. ಅಥವಾ ಉದಯಾದಿತ್ಯನು ರಸವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೆಂದೂ ಅದನ್ನು ನಾಗವರ್ಮನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವನೆಂದೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ.

(4) ಗಣೇಶ್ವರಾಜ್ಞಿ (ಗ್ನಿ) ಈತನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವನವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಅದು ಅದ್ಭಾಸಿದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವನ ಹೆಸರಾಗಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಾಗಲಿ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಂಥದ “ವೀರಂ ಭೀಭತ್ಸರಾದ್ರಂ...” ಎಂಬ ಎರಡು ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಗಳು ಉದಾಹೃತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದೂ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥವೊಂದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಈಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಗಳು 12 ಮತ್ತು 13 ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲವು ಅವರ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈಜಿನದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ ಹೊರತು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. 16 ನೆಯ ಶತಮಾನವೆಂದು ಈತನ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವುದು ಶಾಸನಾದಿ ಬಾಹ್ಯ ಸಾಧನಗಳಿಂದಲ್ಲದೆ ಈತನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಇವನು ಅನುವದಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಃ ಮುಂದಿನ ಕವಿಗಳಾರೂ ಇವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಇವನ ಉತ್ತರಕಾಲದ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಇವನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು.

—(1) ರ ಸ ರ ತ್ನಾ ಕ ರ. —

ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸೂತ್ರ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಚನಗಳೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಉದ್ಭೂತ

ಗಾದುವು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕರಣಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರರಸವು ಸಪ್ರಪಂಚವಾಗಿ ವಿವೃತವಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಎಂಟುರಸಗಳೂ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ನಾಯಿಕಾವಿಚಾರವು ಹೇಳಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಭಾವಗಳೂ ವಾತ್ಸಿಕಭಾವಗಳೂ ವಿಭಾವಾನುಭಾವಗಳೊಡನೆ ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ಉಪರಾದಿತಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈತನು ಸಂಸ್ಕೃತಾಲಂಕಾರಿಕರಾದ ವಿದ್ಯಾನಾಥ, ಅಮೃತಾನಂದಿ, ರುದ್ರಭಿಟ್ಟ, ಇವರ ಮತವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಮಾಡಿ ದ್ವರೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಮತವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗಿರುವನು. ಇವನು ಯಾರು ಯಾರಿಂದ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಅರಿಸಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವೆವು.

ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಲಕ್ಷಣ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗವರ್ಮನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೇ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿಕಾಮನ ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರದಿಂದಲೂ, ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದಲೂ, ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ, ಜನ್ನ, ರುದ್ರಭಿಟ್ಟ, ಅಗ್ಗಳ ಇವರುಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ, ಹಲವು ಲಕ್ಷ್ಯಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವನು.

ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಈಗ್ರಂಥವು, ನಾಲ್ಕು ಪೂರ್ಣವಾದ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಅಸಮಗ್ರವಾದ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ಇವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

(ಕ) ಇದು ಮೈಸೂರು ಶಾಸನದ ಇಲಾಖೆಯ ಮ. ರಾ. ಪದ್ಮರಾಜ ಪಂಡಿತ ರಲ್ಲಿದ್ದ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ. ಇದು ಬಹಳ ಹಳೆಯದಾಗಿ ನುಸಿಹಿಡಿದು (ಕ್ರಿಮಿಭಕ್ಷಿತ.) ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದುದೇ ಬಹು ಪ್ರಯಾಸವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇದರಪಾಠವು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿರುವೆವು.

(ಬ), (ಗ) ಇವೆರಡೂ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಲಯದ ಪ್ರತಿಗಳು ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅಶುದ್ಧತೆಯೂ ಗ್ರಂಥಪಾಠಗಳೂ ಇವೆ. ಪಾಠಭೇದಗಳೂ ಹಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿವೆ.

(ಘ) ಇದು ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಚ್ಯ ಕೋಶಾಲಯದ ಪ್ರತಿ. ಗ್ರಂಥಾಕ್ಷರದ್ಲೆ ಬರೆದುದು. ಪಾಠಭೇದಗಳು ಕೆಲವು ಇವೆ. ಗ್ರಂಥಪಾತವೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

(ಜ) ಇದು ಮೈಸೂರು ಪ್ರೆಸಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ಇದು (ಁ) ಸುಸ್ತಕದ ಪುತ್ರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ.

(ಚ) ಇದು ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಲಯದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥದ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕೆಲವು ಒಲೆಗಳ ಅಸಮಗ್ರ ಪ್ರತಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪಾಠಭೇದಗಳಿವೆ.

ಪಾಠಭೇದಗಳೂ, ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟರೂಪವಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾಗುವುವು.

(2) ಸಾಳ್ಯಭಾರತ—

ಇದುಷ್ವದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪೂರ್ಣವಾದ ಗ್ರಂಥವು ಇನ್ನೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ.

(3) ಶಾರದಾವಿಲಾಸ

(ಏತತ್ಕವಿಕೃತವಾದುದು) ಇದು ಅಪೂರ್ಣಗ್ರಂಥ. ವ್ಯಂಗ್ಯವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣವುಮಾತ್ರ ದೊರೆತಿದೆ. ಈಗ್ರಂಥದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ “ಶಾರದಾವಿಲಾಸ ದ್ವಿತೀಯಪ್ರಕರಣಂ” ಎಂದೂ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ “ಶಾರದಾವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿವ್ಯಂಗ್ಯ ವಿವರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಪರಿಚ್ಛೇದಂ.” ಎಂದೂ ಇದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥವಾಗಿರಬಹುದು. ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿಯೇ ರಸಪ್ರಕರಣವೂ ಒಂದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈಕವಿಯು ಈಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ರಸವಿಷಯವನ್ನೇ “ರಸರತ್ನಾಕರ” ವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬರೆದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈಗ್ರಂಥವು ಅನುಪೂರ್ವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಗ್ರಥಿತವಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿನ ಲಕ್ಷಣಗಂಧರ್ವಲಿಪಿ ಲಕ್ಷ್ಯಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿರುವನು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪಗ್ರಂಥಪಾತವಿರುವುದು. ಬೇರೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿ

ಗಳು ಜೊರಕದಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ರಸರತ್ನಾ ಕರಗ್ರಂಥವ ಅನುಬಂಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ
ಮುದ್ರಿಸಿದೆ.

(4) ವೈದ್ಯಸಾಂಗತ್ಯ.—ಇದು ಸಾಂಗತ್ಯವೆಂಬ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ
ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥ.

UNIVERSITY INSTITUTE OF
ORIENTAL STUDIES AND
RESEARCH,
Madras, 6th October 1930.

} A. VENKATA RAU, B.A., L T.
AND
} PANDIT H. SESA AIYANGAR.

ವಿಷ್ಣುಸೂಚಿಕೆ.

ಶೃಂಗಾರ ಪ್ರಪಂಚಮೆಂಬ

ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕರಣಂ.

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ.

೧—೧—,,

ಮಂಗಳಾಚರಣಂ, ಜಿನಸ್ತುತಿ

,,—೨—,,

ಭಾರತೀಸ್ತುತಿ

,,—೩-೪—,,

ಕವಿಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರಂ—ಗ್ರಂಥದ ಪೆಸರುಂ

ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯುಂ

,,—೫—,,

,, ಕವಿಯ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಶ್ಲಾಘನೆ

,,—೬—,,

,, ವಿನಯ ಪ್ರದರ್ಶನಂ

,,—೭—,,

,, ಸುಜನದುರ್ಜನರಸ್ತುತಿನಿಂದೆಗಳ್

,,—೮—,,

,, ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಪೂರ್ವದ

ಅಲಂಕಾರಿಕರಸ್ತುತಿ

,,—,,—ವ||

,, ಕವಿಯು ಅನುಸರಿಸುವ ಕನ್ನಡದ ಪೂರ್ವಾ

ಲಂಕಾರಿಕರ ಹೆಸರು

,,—೯—,,

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

,,—೧೦—,,

ಗ್ರಂಥಾವತಾರಿಕೆ

,,—೧೧-೧೨—,,

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾಗುವ ರಸಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಯೋಜನಂ

,,—,,—೧

ಗ್ರಂಥಾರಂಭಂ—ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಕ್ರಮಂ

,,—,,—ವೃತ್ತಿ

ವಿಭಾವಾದಿಗಳ ವಿವರಣಂ

,,—೧೩—,,

ವಿಭಾವವೊಂದನೆ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೧೪—,,

ಅನುಭಾವಗಳನೆ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೧೫—,,

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳನೆ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—ವ||

ವಿಭಾವಾದಿಗಳೊಂದೊಂದೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿ

ಕ್ರಮದ ಉಪಸಂಹಾರಂ

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ.

೧—,,—೨

ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೋದಯಕ್ರಮಂ

,,—,,—೩

ರಸೋದಯಮುಂ ಮತ್ತು ರಸಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಕಾರಮುಂ

,,—,,—೪

ಭಾವ ವಿಭಾವಾನುಭಾವಗಳ ಸ್ವರೂಪವಿವರಣಂ

,,—,,—೫

ಸ್ಥಾಯಿ, ಸಾತ್ವಿಕ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವಿವರಣಂ

,,—,,—೬

ಸಭಾಸದರಲ್ಲಿ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಕ್ರಮಂ

,,—,,—೭

ಒಂಭತ್ತು ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂಗಳ್

,,—,,—೮

ಎಂಟು ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂಗಳ್

,,—,,—೯

ಅನುಭಾವಂಗಳ್

,,—,,—೧೦

ಮೂವತ್ತುಮೂರು ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂಗಳ್

,,—,,—೧೧

ಒಂಭತ್ತು ಬಗೆಯ ರಸಂಗಳ್

,,—,,—೧೨

ರಸಂಗಳ ವರ್ಣಂಗಳ್

,,—,,—೧೩

ರಸಂಗಳ ಅಧಿದೇವತೆಗಳ್

,,—೧೪—,,

ಶೃಂಗಾರರಸದ ಪರ್ಮೆ

,,—,,—೧೫

ರಸಸ್ಥಾಯಿ ಭಾವಂಗಳ ನ್ಯೂನಾತಿಕ್ರಮಖ್ಯಾನಿರ್ಣಯಂ—ಸ್ಥಾಯಿಭಾವ ವಿವರಣಂ

,,—,,—೧೬

ಶೃಂಗಾರರಸಂ, ಅದರ ಭೇದಂ

,,—,,—೧೭

ಶೃಂಗಾರರಸದ ಅಲಂಬನೋದ್ವೇಷನ ವಿಭಾವಂಗಳ್

,,—,,—೧೮

,, ಅನುಭಾವ, ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಭಾವಂಗಳ್

,,—,,—೧೯

ವಿಭಾವಾನುಭಾವಪ್ರದರ್ಶನಪೂರ್ವಕಂ ಶೃಂಗಾರ

,,—೧೯-೨೦—,,

ರಸೋತ್ಪತ್ತಿ ವಿವರಣಂ

,,—,,—೨೦

ಸಂಭೋಗಶೃಂಗಾರಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೨೧

ರುದ್ರಭಟ್ಟನ ರಸಕಳಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಶೃಂಗಾರೋದ್ವೇಷನ ವಿಚಾರಂ

,,—,,—೨೨

ಉದ್ವೇಷನ ವಿಭಾವದ ನಾಲ್ಕುಭೇದಂಗಳ್

,,—೨೦-೨೧—,,

ಅಲಂಬನ ಗುಣರೂಪಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—೨೨-೨೩—,,

ಅಲಂಬನಗುಣ ಯೌವನಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೨೪

ಅಲಂಬನ ಜೇಷ್ಠಾಭೇದ ವಿವರಣಂ

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ.

,,—೨೪—,,

,,—,,—೧೯

,,—,,—ವ||

,,—,,—೨೦

,,—೨೫-೨೬—,,

,,—೨೭—,,

,,—,,—೨೧

,,—೨೮-೨೯—,,

,,—,,—೨೨

,,—೩೦—,,

,,—೩೧—,,

,,—,,—೨೩

,,—೩೨-೩೩—,,

,,—೩೪—,,

,,—,,—೨೪

,,—೩೫—,,

,,—೬೬—,,

,,—೩೭-೩೮—,,

,,—,,—೨೫

,,—,,—೨೬

,,—೩೯-೪೦—,,

,,—೪೧-೪೨—,,

೧—,,—೨೭

,,—೪೩-೪೪—,,

,,—೪೫—,,

ಅಲಂಬನಚೇಷ್ಟಾನುಭವಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಅಲಂಬನಚೇಷ್ಟೆಯ ಪರಮೆಂಬ ವಿಂಶತಿವಿಧದಲ್ಲಿ ದಶ
ವಿಧಭೇದಂಗಳ್

ಈ ಭೇದವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಮೃತಾನಂದಮತೋದಾ

ಹರಣಂ

ಭಾವ, ಹಾವಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

ಭಾವಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಹಾವಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಹೇಳಿಯ ಲಕ್ಷಣಂ

ಹೇಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಶೋಭಾಕಾಂತಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

ಶೋಭೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಕಾಂತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ದೀಪ್ತಿಮಾಧುರ್ಯಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

ದೀಪ್ತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯದಾರ್ಯಧೈರ್ಯಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಅಲಂಬನ ಚೇಷ್ಟೆಯ ಪರಮೆಂಬುದರ ಉಳಿದ ದಶ

ಭೇದಂಗಳ್

ನೋಟಸ್ವಯಿತ ಬಿಬ್ಬೀಕಂಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

ನೋಟಸ್ವಯಿತಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಬಿಬ್ಬೀಕಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಲಲಿತ ಲೀಲೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

ಲಲಿತಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಲೀಲೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—,,—೨೮

ಕಿಳಿಕಿಂಜಿತ ವಿಜ್ಞಿತ್ತಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೪೬—,,

ಕಿಳಿಕಿಂಜಿತಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೪೭—,,

ವಿಜ್ಞಿತ್ತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೨೯

ವಿಲಾಸ ವಿಹೃತಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೪೮—,,

ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೪೯—,,

ವಿಹೃತಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೩೦

ವಿಭ್ರಮ ಕುಟ್ಟಮಿತಂಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೫೦-೫೧

ವಿಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—೫೨-೫೩

ಕುಟ್ಟಮಿತಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—ವ||

ಕುಟ್ಟಮಿತಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೫೪ —,,

ಕುಟ್ಟಮಿತಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೩೧

ಅಲಂಬನಾಲಂಕಾರಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೫೫-೫೬

ಅದರ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೩೨

ತಟಸ್ಥ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೫೭-೫೮

ತಟಸ್ಥ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—ವ||

ವಿಪ್ರಲಂಭ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—,,—೩೩-೩೪

ವಿಪ್ರಲಂಭ ಭೇದಂಗಳ್

,,—,,—ವ||

ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಲಕ್ಷಣಮುಂ ಭೇದಮುಂ

,,—,,—೩೫

ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಲಕ್ಷಣಂ

,,—೫೯-೬೦

ದೈವವಶಾಭಿಲಾಷಾಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—೬೧—,,

ಪಾರವಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೩೬

ಮಾನಾಖ್ಯವಿಪ್ರಲಂಭಲಕ್ಷಣಮು ಮದರ

ಭೇದಂಗಳುಂ

,,—೬೨—,,

ಪುರುಷ ಪ್ರಣಯಮಾನ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೬೩—,,

ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಣಯಮಾನಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೬೪—,,

ಉಭಯಮಾನ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೬೫—,,

ಈರ್ಷ್ಯಮಾನ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೩೭

ಪ್ರವಾಸಾಖ್ಯ ವಿಪ್ರಲಂಭ ಲಕ್ಷಣಭೇದಂಗಳ್

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—೬೬-೬೭—,,	ಕಾರ್ಯಪ್ರವಾಸ ವಿಪ್ರಲಂಭ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—೬೮—,,	ಶಾಪಪ್ರವಾಸವಿಪ್ರಲಂಭ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೬೯-೭೦—,,	ಸಂಭ್ರಮ ವಿಪ್ರಲಂಭ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—ವ	ಕರುಣ ವಿಪ್ರಲಂಭ ವಿಚಾರಂ
,,—,,—೭೮	ಕರುಣ ವಿಪ್ರಲಂಭ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೭೯—,,	ಕರುಣ ವಿಪ್ರಲಂಭ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
೧—,,—೭೯	ಶೃಂಗಾರದಶವಿಧಾವಸ್ಥೆಗಳ್
,,—,,—೪೦	ಚಕ್ಷುಃಪ್ರೀತಿ, ಮನಸ್ಸಂಗ, ಸಂಕಲ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೭೨—,,	ಚಕ್ಷುಃಪ್ರೀತಿಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೭೩—,,	ಮನಸ್ಸಂಗಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,೭೪-೭೫—,,	ಸಂಕಲ್ಪಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೪೧	ಜಾಗರ ಕಾರ್ತಾಫ್ಯರತ್ಯಮಾನ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೭೬-೭೭—,,	ಕಾರ್ತಾಫ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—೮೦—,,	ಆರತಿಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೮೧—,,	ಲಜ್ಜಾತ್ಯಾಗ (ಅಮಾನ) ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೪೨	ಮೋಹಮೂರ್ಛಾಮರಣ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೮೨-೮೩—	ಮೋಹೋನ್ಮಾದ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—೮೪-೮೫—,,	ಮೂರ್ಛಾ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—೮೬—,,	ಮರಣಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—ವ	ರಣರಣಕ ವಿಷಯಂ
,,—೮೭—,,	ರಣರಣಕ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೪೩	ದಶಾವಸ್ಥೆಯ ಮತಾಂತರ ವಿಚಾರಂ
,,—೮೮—,,	ಗುಣಕೀರ್ತನ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೮೯-೯೦—,,	ಸಂತಾಪ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೯೧-೯೨—,,	ಗಮನಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೯೩—,,	ರಸವಿಸ್ತರಾನಂತತ್ವ ಕಥನಂ
,,—,,—ವ	ಶೃಂಗಾರರಸವಿಷಯದೊಳನೈಮತೋಪನ್ಯಾಸ

ಪೂರ್ವಕಂ ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ ವಚನಂ

ಇಂತು

ಶೃಂಗಾರಪ್ರಪಂಚಮೆಂಬ ಪ್ರಥಮಂಪ್ರಕರಣಂ.

ನವರಸ ಪ್ರಪಂಚಮೆಂಬ.

ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಕರಣಂ.

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

೨—,,—೪೪	ಹಾಸ್ಯರಸಲಕ್ಷಣಂ, ತದ್ವಿಭಾವಕಥನಂ
,,—,,—೪೫	ತದನುಭಾವ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ ಕಥನಂ
,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ಹಾಸ್ಯರಸವಿವರಣಂ
,,—,,—೪೬-೪೭-೪೮	ಹಾಸ್ಯರಸ ವಿಭೇದಂ, (ಸ್ತೋತಾದಿಗಳ್)
,,—೯೪—,,	ಸ್ಥಿತಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೯೫—,,	ಹಸಿತಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೯೬—,,	ವಿಹಸಿತ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೯೭—,,	ಉಪಹಸಿತ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೯೮—,,	ಅವಹಸಿತ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೯೯—,,	ಅತಿಹಸಿತ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
೨—,,—೪೯	ಹಾಸ್ಯರಸದ ಪರಸ್ಥಾತ್ಮಸ್ಥ ಭೇದಕಥನಂ
,,—೧೦೦—,,	ಆತ್ಮಸ್ಥ ಹಾಸ್ಯರಸ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—ನ	ಪಿಂತ ಪೇಲ್ವು ಅಱ್ವು ಪರಸ್ಥಮೆಂಬ ವಿಚಾರಂ (೯೪ ರಿಂದ ೯೯ ರ ವರೆಗಣ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೇಲ್ವು
,,—,,—೫೦	ಕರುಣರಸ ಲಕ್ಷಣಂ, ತದ್ವಿಭಾವಕಥನಂ
,,—,,—೫೧	ತದನುಭಾವಸಾತ್ವಿಕಕಥನಂ
,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ಕರುಣರಸ ವಿವರಣಂ
,,—೧೦೧-೧೦೨ } ೧೦೩—,, }	ಕರುಣರಸ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೫೨	ವೀರರಸಲಕ್ಷಣಂ—ವೀರರಸ ಭೇದಕಥನಂ
,,—,,—೫೩	ತದಾಲಂಬನೋದ್ವಿಗ್ಧಪನಕಥನಂ
,,—,,—೫೪	ತದುನುಭಾವ ಸಾತ್ವಿಕ ಕಥನಂ
,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ವೀರರಸ ವಿವರಣಂ
,,—೧೦೪—,,	ದಾನವೀರಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೧೦೫—,,	ದಯಾವೀರಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಸ್ರ- ಪ-ಸೂ.

ವಿಷಯಂ.

,,—೧೦೬—,,	ಉಭಯವೀರ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೫೫.	ರೌದ್ರರಸಲಕ್ಷಣಂ—ತದ್ವಿಭಾವಕಥನಂ
,,—,,—೫೬	ತದನುಭಾವ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವ ಕಥನಂ
,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ರೌದ್ರರಸ ವಿವರಣಂ
,,—೧೦೭—,,	ಮಾತ್ಸರ್ಯ ರೌದ್ರಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೧೦೮	ದ್ವೇಷ ರೌದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೧೦೮-೧೦೯—,,	ರೌದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೫೭	ಅದ್ಭುತರಸ ಲಕ್ಷಣಂ—ತದ್ವಿಭಾವಮು.
,,—,,—೫೮	ತದನುಭಾವ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಮುಂ
,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ಅದ್ಭುತರಸ ವಿವರಣಂ
,,—೧೧೦-೧೧೧-೧೧೨ —,,	ಅದ್ಭುತ ರಸಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೫೯	ಭಯಾನಕರಸಲಕ್ಷಣಂ —ತದ್ವಿಭಾವಮುಂ
,,—,,—೬೦	ತದನುಭಾವ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂಗಳುಂ
,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ಭಯಾನಕರಸ ವಿವರಣಂ—ತದ್ರಸವಿಚಾರಮ.
,,—೧೧೩-೧೧೪ —,,	ಭಯಾನಕ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೬೧	ಬೀಭತ್ಸರಸಲಕ್ಷಣಂ ತದ್ವಿಭಾವಮುಂ
,,—,,—೬೨	ತದನುಭಾವ ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂಚಾರಿಗಳ್
,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ಬೀಭತ್ಸರಸ ವಿವರಣಂ
,,—೧೧೫—,,	ಜುಗುಪ್ಸಿತಬೀಭತ್ಸಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೧೧೬—,,	ಜುಗುಪ್ಸಿತೇಕ್ಷಣ ಬೀಭತ್ಸಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೧೧೭-೧೧೮,, } ೧೧೯—	ವಿರಕ್ತಿಬೀಭತ್ಸಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೬೩	ಶಾಂತರಸ ಲಕ್ಷಣಂ
,,—,,—೬೪	ತದ್ವಿಭಾವಂಗಳ್
೨—,,—೬೫	ತದನುಭಾವ, ಸಾತ್ವಿಕ, ವೈಭಿಚಾರಿಗಳ್
,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ಶಾಂತರಸ ವಿವರಣಂ
,,—೧೨೦-೧೨೧ } ೧೨೨-೧೨೩ }	ಶಾಂತರಸ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ.

,,—,,—ವೃತ್ತಿ	ಶಾಂತರಸ ವಿಚಾರಂ
,,—,,—೬೬	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿ ಕ್ರಮಂ
,,—೧೨೪—,,	ರಸದಿಂದೆ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
*,,—೧೨೫—,,	ರಸಸಂಕರಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೬೮	ವಿರುದ್ಧರಸಂಗಳ್
,,—,,—೬೮ (a)	ವಿರುದ್ಧರಸ ವಿಷಯದೊಳ್ ಮತಾಂತರಂ
,,—,,—೬೮ (b) (c)	ವಿರುದ್ಧರಸ ವಿಷಯದೊಳ್—ಮತಾಂತರಂ
,,—೧೨೫—,,	ವಿರುದ್ಧರಸ ಸಮಾವೇಶದೋಷ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೬೯	ವಿರುದ್ಧರಸ ಸಮಾವೇಶ ದೋಷಾಭಾವ ಲಕ್ಷಣ
,,—೧೨೬-೧೨೭,,	ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—ವ	ಸ್ಥಾಯಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ವಿಚಾರಂ
	ಇಂತು

ನವರಸಪ್ರಪಂಚಮೆಂಬ ದ್ವಿತೀಯಪ್ರಕರಣಂ.

ನಾಯಕನಾಯಿಕಾವಿವರಣಂ.

ತೃತೀಯ ಪ್ರಕರಣಂ.

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ

ವಿಷಯಂ

೩—,,—೭೦	ನಾಯಕ ನಾಯಿಕಾ ವಿಚಾರಂ
,,—,,—೭೧-೭೨	ನಾಯಕ ಸಾದಾರಣ ಲಕ್ಷಣಂ
,,—,,—೭೩	ನಾಯಕಭೇದಂ
,,—,,—೭೪	ಧೀರೋದಾತ್ತ ನಾಯಕಲಕ್ಷಣಂ
,,—೧೨೮-೧೨೯,,	ದೀರೋದಾತ್ತನಾಯಕ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೭೫	ಧೀರಲಲಿತ ಲಕ್ಷಣಂ
,,—೧೩೦—,,	ಧೀರಲಲಿತ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೭೬	ಧೀರಶಾಂತ ಲಕ್ಷಣಂ
,,—೧೩೧—,,	ಧೀರಶಾಂತ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೭೭	ಧೀರೋದ್ಭುತ ಲಕ್ಷಣಂ
,,—೧೩೨—,,	ಧೀರೋದ್ಭುತ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಈ ಪದ್ಯವು (೧೨೫) ಸೂತ್ರ, ೬೭ (ಎಂದು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ).

ಪ್ರ--ಪ--ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—,,—೭೮-೭೯-೮೦	ಶೃಂಗಾರನಾಯಕ ಭೇದಂ
,,—೧೩೩—,,	ಅನುಕೂಲನಾಯಕಂ
,,—೧೩೪—,,	ದಕ್ಷಿಣನಾಯಕಂ
,,—೧೩೫—,,	ಕುಟಿಲನಾಯಕಂ
,,—೧೩೬—,,	ಧೃಷ್ಟನಾಯಕಂ
೩—,,—೮೨	ಉತ್ತಮಾದಿನಾಯಕಭೇದಂ
,,—,,—೮೩	ನರ್ಮಸಖಲಕ್ಷಣಂ
,,—,,—೮೪-೮೫	ನರ್ಮಸಖಭೇದಂ
,,—,,—೮೬	ಮತಾಂತರದಿಂ ನರ್ಮಸಖ ವಿಷಯ ಕಥನಂ,
	ತತ್ಸಮ್ಮತಿ ವಚನಮುಂ
,,—೧೩೭—,,	ನಾಗರಿಕವಚನಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೮೭	ಸ್ವಕೀಯಾದಿನಾಯಿಕಾಭೇದಂ
,,—,,—೮೮	ಮುಗ್ಧಾದಿ ನಾಯಿಕಾಭೇದಂ
,,—,,—೮೯	ಮುಗ್ಧಾದಿ ಲಕ್ಷಣಂ
,,—೧೩೮-೧೩೯—,,	ಮುಗ್ಧೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೧೪೦-೧೪೧—,,	ಮಧ್ಯೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೧೪೨-೧೪೩—,,	ಪ್ರಗಲ್ಭೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೯೦	ಧೀರಾದಿನಾಯಿಕಾಭೇದಂ
,,—,,—೯೦	ಮಧ್ಯಾಧೀರಾದಿ ಲಕ್ಷಣಂ
,,—೧೪೪—,,	ಮಧ್ಯಾಖ್ಯಧೀರೇ
,,—೧೪೫—,,	ಮಧ್ಯಾಖ್ಯಧೀರಾಧೀರೇ
,,—೧೪೬—,,	ಮಧ್ಯಾಖ್ಯಾಧೀರೇ
,,—,,—೯೧	ಪ್ರಗಲ್ಭ ಧೀರಾದಿ ಲಕ್ಷಣಂ
,,—೧೪೭-೧೪೮	ಪ್ರಗಲ್ಭ ವೆಸರಧೀರೇ
,,—೧೪೯—,,	ಪ್ರಗಲ್ಭ ವೆಸರ ಧೀರಾಧೀರೇ
,,—೧೫೦-೧೫೧—,,	ಪ್ರಗಲ್ಭಾಧೀರೇ

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—,,—೯೨

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದಿ ನಾಯಿಕಾಭೇದಂ

,,—೧೫೨-೧೫೩—,,

ಜ್ಯೇಷ್ಠಕನಿಷ್ಠಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೯೩

ಪರಕೀಯಾಭೇದಂ

,,—೧೫೪—,,

ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್ (ಕನ್ನಿ ಕೆ)

,,—೧೫೫—,,

(ಉಢೆ)

,,—,,—೯೪

ಪಣ್ಯಾಲಕ್ಷಣಮುಂ, ಭೇದಮುಂ

,,—೧೫೬—,,

ಪಣ್ಯಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೯೫

ನಾಯಿಕಾವಸ್ಥಾ ವಿವರಣಂ

,,—,,—೯೬

ಸ್ವಾಧೀನಪತಿಕಾದಿ ನಾಯಿಕಾಭೇದಂ

,,—,,—೯೭

ಸ್ವಾಧೀನಪತಿಕೆ, ಗತಭರ್ತಾರಿಕೆಯರ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೧೫೭—,,

ಸ್ವಾಧೀನಪತಿಕೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೧೫೮—,,

ಗತಭರ್ತಾರಿಕೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೯೮

ಅಭಿಸಂಧಿತೆ ಅಭಿಸಾರಿಕೆಯರ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೧೫೯—,,

ಅಭಿಸಂಧಿತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೧೬೦—,,

ಅಭಿಸಾರಿಕೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೯೯

ವಿರಹೋತ್ಕಂಠಿತೆ ವಾಸಕಸಜ್ಜಿಕೆಯರ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೧೬೧—,,

ವಿರಹೋತ್ಕಂಠಿತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

೩—೧೬೨—,,

ವಾಸಕಸಜ್ಜಿಕೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೧೦೦

ವಿಪ್ರಲಬ್ಧಾ ಖಂಡಿತೆಯರ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೧೬೩—,,

ವಿಪ್ರಲಬ್ಧೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೧೬೪—,,

ಖಂಡಿತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೧೦೧

ಉತ್ತಮಾದಿ ನಾಯಿಕಾಭೇದಂ

,,—,,—೧೦೨

ಉತ್ತಮಾದಿ ನಾಯಿಕೆಯರ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೧೬೫-೧೬೬— }

೧೬೭—,, }

ಕ್ರಮದಿಂದುತ್ತಮನಾಯಿಕಾ ವಚನಕೋಪ

ಪ್ರಸಾದಂಗಳ್ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—೧೬೮-೧೬೯— }

೧೭೦—,, }

ಕ್ರಮದಿಂ ಮಧ್ಯಮನಾಯಿಕಾವಚನಕೋಪ

ಪ್ರಸಾದಂಗಳ್ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಪ್ರ-ಪ-ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—೧೭೧-೧೭೨- }
೧೭೩—,, }

ಕ್ರಮದಿಂ ಜಘನ್ಯನಾಯಿಕಾ ವಚನಕೋಪ
ಪ್ರಸಾದಂಗಳ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೧೦೩

ನಾಯಿಕಾಭೇದಗಣನಂ

,,—,,—೧೦೪

ನಾಯಿಕಾಸಹಾಯರ್

ಅದರ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿವಚನಂ

,,—,,—೧೦೫

ಸಹಾಯರ ಕಾರ್ಯ ವಿವರಣಂ

,,—೧೭೪—,,

ಸಹಾಯವಚನಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಇಂತು

ನಾಯಕನಾಯಿಕಾವಿವರಣಂ ತೃತೀಯಪ್ರಕರಣಂ.

ಭಾವಾಧಿ ಕರಣಮೆಂಬ

ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಕರಣಂ.

ಪ್ರ. ಸ. ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

೪—೧೭೬—,,

ಕವಿಸಾಕ್ಷ ಪ್ರಶಂಸೆ

,,—,,—ವ||

(ಭಾವೋದಯಾದಿಗಳ್ಗೆ)ವಿದ್ಯಾನಾಥ ಮತಾನುವಾದಂ

* ,,—,,—೧೦೫

ಭಾವೋದಯಾದಿ ವಿವರಣಂ

,,—೧೭೭—,,

ಭಾವೋದಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೧೭೮—,,

ಭಾವಶಾಂತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೧೭೯-೧೮೦—,,

ಭಾವಸಂಧಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—೧೮೧—,,

ಭಾವಶಬಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—ವ||

ಭಾವಸ್ಥಿತಿ ವಿಚಾರಂ

,,—೧೮೨—,,

ಭಾವಸ್ಥಿತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೧೦೬

ವ್ಯಭಿಚಾರ ಭಾವಂಗಳ್

,,—,,—೧೦೭

ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಮತದಂತೆ ವ್ಯಭಿಚಾರ

ಗಳ ವಿಭವಾನುಭಾವಂಗಳಂ ಪೇಟಿಪ್ಪಿನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಪ್ರ-ಪ-ಸೂ,

ವಿಷಯಂ

,,—,,—೧೦೮	ವಿಭಾವಾದಿಗಳ ವಿವರಣಂ
,,—,,—ವ	ವೈಭಿಚಾರಿಭಾವಂಗಳ ನ್ಯಾನಾತಿರೇಕವಿಚಾರಂ
,,—,,—೧೦೯ ವ	೧ ಮತೀಲಕ್ಷಣಂ—ತದ್ವಿಭಾವಾದಿಗಳುಂ
,,—೧೮೩-೧೮೪—,,	ಮತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೧೧೦ ವ	೨ ಲಜ್ವಲಕ್ಷಣಂ —ತದ್ವಿಭಾವಾದಿಗಳುಂ
,,—೧೮೫—,,	ಲಜ್ವಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೧೧೧-೧೧೨ ವ	೩ ಅವೇಗ ಲಕ್ಷಣಂ—ತದ್ವಿಭಾವಾದಿಗಳುಂ
,,—೧೮೬-೧೮೭- } ೧೮೮—,, }	ಕ್ರಮದಿಂ ಆಗ್ನಿ ಸ್ವಾಸಿ ವ್ಯಸನಾವೇಗ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೧೧೩ ವ	೪ ಶಂಕಾಲಕ್ಷಣಂ—ತದನುಭಾವಾದಿಗಳುಂ
,,—೧೮೯—,,	ಶಂಕೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೧೧೪ ವ	೫ ಮೃತೀಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ, ಮೃತಿ ಭಾವ ವಿವರಣಂ
,,—೧೯೦—,,	ಮರಣಾನುಭಾವಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೧೯೧—,,	ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮೃತಿಕೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೧೧೫	೬ ಚಾಪಲ ಲಕ್ಷಣಂ, ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ
,,—೧೯೨-೧೯೩—,,	ಚಾಪಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೧೧೬	೭ ಹರ್ಷಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ
,,—೧೯೪—,,	ಹರ್ಷಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೧೧೭	೮ ನಿರ್ವೇದಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ
,,—೧೯೫-೧೯೬- } —೧೯೭ }	ನಿರ್ವೇದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್
,,—,,—೧೧೮	೯ ದೈನ್ಯಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ
,,—೧೯೮—,,	ದೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೧೧೯	೧೦ ಸ್ಮೃತಿಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ
,,—೧೯೯—,,	ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—,,—೧೨೦	೧೧ ಮೋಹಲಕ್ಷಣಂ—,ಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ
,,—೨೦೦-೨೦೧—,,	ಮೋಹಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—೨೦೨-೨೦೩—,,

ಸುಖಜನ್ಮವಾದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೧೨೧

೧೨ ಅಲಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೦೪-೨೦೫—,,

ಅಲಸ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೧೨೨

೧೩ ಗರ್ವಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೦೬—,,

ಗರ್ವಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೧೨೩

೧೪ ಶ್ರಮಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೦೭-೨೦೮—,,

ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೧೨೪

೧೫ ಮದಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—,,—ವ||

ಮದಭೇದ ವಿವರಣಂ

,,—೨೦೯-೨೧೦—,,

ಮದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೧೨೫

೧೬ ಜಾಡ್ಯಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೧೧—,,

ಜಡತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೧೨೬

೧೭ ಗ್ಲಾನಿಗೆ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೨೧೨—,,

ಗ್ಲಾನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೧೨೭

೧೮ ಸುಪ್ತಿಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೧೩-೨೧೪—,,

ಸುಪ್ತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೧೨೮

೧೯ ನಿದ್ರೆಗೆ ಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೧೫—,,

ನಿದ್ರೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೧೨೯

೨೦ ಧೃತಿಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೧೬-೨೧೭- }
೨೧೮—,, }

ಧೃತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೧೩೦ ವ||

೨೧ ವಿತರ್ಕಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೧೯-೨೨೦- }
೨೨೧—,, }

ವಿತರ್ಕಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—,,—೧೩೧ ವ||

೨೨ ಉನ್ಮಾದಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೨೨—,,

ಉನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—೧೩೨

೨೩ ಬೋಧೆಯ ಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

,,—೨೨೩-೨೨೪—,,

ಬೋಧೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

ಪ್ರ-ಪ-ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—,,—೧೩೩

,,—೨೨೫—,,

,,—,,—೧೩೪

,,—೨೨೬—,,

,,—,,—೧೨೫ ವ||

,,—೨೨೭—,,

,,—,,—೧೩೬

,,—೨೨೮-೨೨೯—,,

,,—,,—೧೩೭

,,—೨೩೦-೨೩೧—,,

,,—,,—೧೩೮

,,—,,—ವಿಜಾರಂ

,,—೨೩೨-೨೩೩—,,

,,—,,—೧೩೯

,,—೨೩೪-೨೩೫- }
೨೩೬—,, }

,,—,,—೧೪೦

,,—೨೩೭—,,

,,—,,—೧೪೧

,,—೨೩೮-೨೩೯—,,

,,—,,—೧೪೨

,,—೨೪೦—,,

,,—,,—೧೪೩

* ,,—೨೪೨-೨೪೩—,,

,,—೨೪೪—,,

೨೪ ಅನುಯಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಅನುಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

೨೫ ಭಯ (ತ್ರಾಸಭೇದ) ಲಕ್ಷಣಂ, ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಭಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

೨೬ ವಿಷಾದಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ವಿಷಾದಲಕ್ಷ್ಯಂ

೨೭ ಔತ್ಸುಕ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಔತ್ಸುಕ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

೨೮ ಅನುರ್ಷಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಅನುರ್ಷಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

೨೯ ಚಿಂತೆಯಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಚಿಂತಾಸ್ವರೂಪನಿರ್ಧಾರಣಂ

ಚಿಂತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

೩೦ ಅಸೂಯೆ ಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಅಸೂಯೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

೩೧ ಅವಹಿತ್ಯಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಅವಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

೩೨ (1) ಉಗ್ರಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಉಗ್ರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

೩೩ ಅಪಸ್ಮಾರಲಕ್ಷಣಂ—ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳುಂ

ಅಪಸ್ಮಾರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ರಸಾಭಾಸ ಲಕ್ಷಣಂ

ನಿರಿಂದ್ರಿಯ ಸಂಭೋಗಾಭಾಸಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ನಿರಿಂದ್ರಿಯ ವಿಪ್ರಲಂಭಾಭಾಸಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

(1) ಇದು ಭಾವಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದರಿಂದ ಔಗ್ರ್ಯ ಎಂದಿರಬೇಕು.

* ಸಂಖ್ಯೆತಪ್ಪಿದೆ. ೨೪೧ ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕೈಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ.

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—೨೪೫-೨೪೬- }
೨೪೭—,,

ನಿರಂದ್ರಿಯ ಭಾವಾಭಾಸಂಗಳ್

,,—೨೪೮—,,

ನಿರಂದ್ರಿಯಂ ದ್ರವ ಸಾಭಾಸಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೪೯—,,

ನಿರಂದ್ರಿಯ ಭಯಾನಕರಸಾಭಾಸಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೫೦-೨೫೧—,,

ತೀರ್ಯಗ್ಗತಸಂಭೋಗಶೃಂಗಾರಸಾಭಾಸಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—೨೫೨-೨೫೩—,,

ತೀರ್ಯಗ್ಗತವಿಪ್ರಲಂಭ ಶೃಂಗಾರರಸಾಭಾಸಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—೨೫೪-೨೫೫- }
೨೫೬—,,

ತೀರ್ಯಗ್ಗತಭಾವಾಭಾಸಂಗಳ್

,,—೨೫೭-೨೫೮—,,

ನಿರಂದ್ರಿಯತೀರ್ಯಗ್ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಸ್ತುಗತರಸಾಭಾಸಕ್ಕೆ
ಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

,,—೨೫೯—,,

ಏಕತ್ರಾನುರಾಗರೂಪ ರಸಾಭಾಸಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—,,—,, ವ||

ರಸಾಭಾಸಭೇದಂಗಳುಂ, ರಸಾಭಾಸಸ್ಥಳಂಗಳುಂ

,,—,,—,, ವ||

ಸಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಂ

,,—,,—,, ೧೪೪

ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂಗಳ್

,,—೨೬೦—,,

ಪುಳಕಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೬೧—,,

ಅಶ್ರುವಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೬೨—,,

ಸ್ವೇದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೬೩—,,

ಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೬೪—,,

ಲಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೬೫—,,

ಸ್ವರಭೇದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೬೬—,,

ಕಂಪಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೬೭—,,

ವೈವರ್ಣ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೨೬೮—,,

ಕವಿಯವಿಚಾರಂ

,,—೨೬೯—,,

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಾಕ್ಯಂ

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ—೧. (ಶಾರದಾ ವಿಲಾಸಂ)

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

108-1 ಸೂ—,,

ಧ್ವನಿಲಕ್ಷಣಂ

,,—೧

ಧ್ವನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,, 2 ಸೂ—,,

ಮಧ್ಯಮಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ

109—೨-೩

ಮಧ್ಯಮ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳುಂ, ವಿವಿರಣಮುಂ

,, ಸೂ 3—,,

ಅಥಮಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ

,,—೪-೫-೬

ಅಥಮ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್

110-ವ—,,

ಶಬ್ದವಿಭಾಗವಿಚಾರಂ, ವಾಚಕಶಬ್ದಲಕ್ಷಣಮುಂ

,, ಸೂ 8—,,

ಲಕ್ಷಕ ಲಕ್ಷಣಂ

111-112—,,

ಲಕ್ಷಣಾ ವಿವರಣಂ

113—,,

ಶಬ್ದಮೂಲ ವ್ಯಂಜಕಂ — ಅರ್ಥನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಂ

ಯೋಗಾಟ ವಿವರಣಂ

114—೨

ಅಭಿನಯಕ್ಕ ದಾಹರಣಂ

115—೮

ಶಬ್ದಮೂಲವ್ಯಂಗ್ಯಕ್ಕ ದಾಹರಣಂ

115—,,

ಅರ್ಥಶಕ್ತಿ ಮೂಲವ್ಯಂಜನೆ

116—೯

ಅರ್ಥಶಕ್ತಿ ಮೂಲವ್ಯಂಜನೋದಾಹರಣಂ

,,—,,

ಲಕ್ಷಣಾಮೂಲಗೂಢ ವ್ಯಬ್ಧಿ ಮುಂ, ಅದರಭೇದಮುಂ

,,—೧೦

ಅರ್ಥಾಂತರಸಂಕ್ರಮಿತವಾಚ್ಯೋದಾಹರಣಂ

117—೧೧

ಅತ್ಯಂತತಿರಸ್ಕೃತವಾಚ್ಯೋದಾಹರಣಂ

,,—,,

ವ್ಯಬ್ಧಿ ಮೂಲವ್ಯಂಜನೆ

,,—೧೨

ವ್ಯಬ್ಧಿಮೂಲ ವ್ಯಂಜನೋದಾಹರಣಂ

,,—,,

ವಸ್ತುವಲಂಕಾರರಸರೂಪ ವ್ಯಂಜನೆ

118—೧೩

ವಾಚ್ಯಂ ವಿಧಿರೂಪಮಾಗೆ ನಿಷೇಧವ್ಯಬ್ಧಿಕ್ಕೋದಾ

ಹರಣಂ

,,—೧೪

ನಿಷೇಧದೋಳ ವಿಧಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

,,—೧೫

ವಿಧಿಯೋಳ ವಿಧಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

119—೧೬

ನಿಷೇಧದೋಳ ನಿಷೇಧಕ್ಕ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ.

ವಿಷಯಂ

,,—೧೭	ವಿಧಿನಿಷೇಧಮಲ್ಲದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,, —೧೮	ವಿಧಿನಿಷೇಧಮಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
120—೧೯	ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳಿಂ ವಿಧ್ಯಂತರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೨೦	ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳಿಂ ನಿಷೇಧಾನ್ತರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೨೧	ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
121—೨೨	ನಿಷೇಧದಲ್ಲಿ ಅನುಭಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೨೩	ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳೊಳಗೆ ಅನುಭಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
(1) 122—೨೪	ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಿಶೇಷದಿಂ ತೋರ್ಪ ವ್ಯಬ್ಯಕ್ತಿಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೨೮	ಕಾಕುವಿನಿಂ ತೋರ್ಪ ವ್ಯಬ್ಯಕ್ತಿಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೨೯	ವಾಕ್ಯಪಿಶೇಷದಿಂ ತೋರ್ಪವ್ಯಬ್ಯಕ್ತಿಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೩೦	ವಾಚ್ಯಪಿಶೇಷದಿಂ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
(2) 123—೩೧-೩೨	ಅನ್ಯಾಪತ್ತಿಯಿಂ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೩೩	ದೇಶವಿಶೇಷದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೩೪	ಕಾಲವಿಶೇಷದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
124—೩೫	ಜೇಷ್ಠಾವಿಶೇಷದಿಂ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೩೬	ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥದಿಂ ತೋರ್ಪ ವ್ಯಬ್ಯಕ್ತಿಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
125—೩೭	ವ್ಯಬ್ಯಕ್ತಿರ್ಥದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪ ವ್ಯಬ್ಯಕ್ತಿಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೩೮	ಮುಖ್ಯಶಬ್ದಶಕ್ತಿವ್ಯಬ್ಯಕ್ತಿಂ ವಸ್ತುಪದದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
126—೩೯	,, ವಾಕ್ಯದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೪೦	,, ಅಲಂಕಾರಂ ಪದದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,,—೪೧	,, ,, ವಾಕ್ಯದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
127—೪೨	ಲಕ್ಷ್ಯಶಬ್ದಶಕ್ತಿವ್ಯಬ್ಯಕ್ತಿಂ ವಸ್ತುಪದದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
,, —೪೩	,, ವಾಕ್ಯದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪದರ್ಶಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ

೨೪—೨೫—೩೬—ಲಕ್ಷ್ಯಗಳು ಮೂಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿವೆ. (೨) ಈ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪದ್ಯಗಳು ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ

ವಿಷಯಂ

128—,,	ಅರ್ಥಶಕ್ತಿ ಮೂಲವ್ಯಭಿಜ್ಞ ವಿಭೇದಂ
,,—೪೪	ಸ್ವತಸ್ಸಂಭವಿಸ್ತುವಿನವಸ್ತುವ್ಯಂಜಕತ್ವಂಪದದೋಳ
129—೪೫	,, ,, ವಾಕ್ಯದೋಳ
,,—೪೬	,, ಅಲಂಕಾರವ್ಯಂಜಕತ್ವಂ ಪದದೋಳ
,,—೪೭	,, ,, ವಾಕ್ಯದೋಳ
130—೪೮	,, ಅಲಂಕಾರದಿಂ ವಸ್ತುವ್ಯಂಜಕತ್ವಂ ಪದದೋಳ
,,—೪೯	,, ,, ವಾಕ್ಯದೋಳ
,,—೫೦	,, ,, ಅಲಂಕಾರವ್ಯಭಿಜ್ಞಂಪದದೋಳ
131—೫೧	,, ,, ,, ವಾಕ್ಯದೋಳ
,,—೫೨-೫೩	ಅರ್ಥಶಕ್ತಿ ಮೂಲವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ ಪ್ರಬಂಧದೋಳ
132—೫೪	ಕವಿಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಯೋಳ ವಸ್ತುವಿನ ವಸ್ತುವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ
,,—೫೫	,, ,, ಅಲಂಕಾರ ವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ
133—೫೬	,, ಅಲಂಕಾರದಿಂ ವಸ್ತುವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ
,,—೫೭	,, ಅಲಂಕಾರದಿ ನಲಂಕಾರ ವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ
,,—೫೮	ಕವಿಸಿಬದ್ಧ ವಕ್ತೃಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಯೋಳ ವಸ್ತುವಿನ ವಸ್ತುವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ
134—೫೯	,, ,, ಅಲಂಕಾರ ವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ
,,—೬೦	,, ಅಲಂಕಾರದಿಂ ವಸ್ತುವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ
135—೬೧	,, ,, ಅಲಂಕಾರ ವ್ಯಭಿಜ್ಞಂ

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ—೨.

ಪುಟಗಳು

137 ರಿಂದ 155 ರ ವರೆಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಲಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾಡ್ಯನು ಕ್ರಮಣಿಕೆ-ಮತ್ತು-ಅಕರ ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳಹೆಸರು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ—೩.

156 ರಿಂದ—189 ರವರೆಗೆ ಈತನು ಪರಿವರ್ತನ ಮಾಡಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥ ಭಾಗಗಳ ಉದ್ಧಾರವು

186—177

(1) ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನಂ

ವುಟಗಳು

172—186

(2) ಅಮೃತಾನಂದಯೋಗಿಯ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಸಂ
ಗ್ರಹಂ

187—

(3) ವಿದ್ಯಾನಾಥನ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯಂ

188—189

(4) ರುದ್ರಭಟ್ಟನ ರಸಕಳಿಕೆ

190 ರಿಂದ 193 ರವರೆಗೆ

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ—೪.

190—

(a) ಈ ಕವಿಯ ಛಾಯಾನುವಾದಗಳು, ಶೃಂಗಾರ
ರತ್ನಾಕರದಿಂದ

190—193

(b) ಕವಿಯು ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ಕರ್ಣಾಟ ಗ್ರಂಥಾನು
ವಾದವು

190—

(೧) ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ

191—193

(೨) ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರಂ

193—(೩)

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವನಂ

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ—೫.

—

ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಗಳ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು

195—227

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ—೬.

ಶ್ರೀ
ಸಾಳ್ವಕವಿವಿರಚಿತಂ.

ರಸರತ್ನಾಕರಂ.

ಶೃಂಗಾರಪ್ರಪಂಚವಿವರಣಂ.
ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕರಣಂ.

(ಮಂಗಳಾಚರಣಂ)

೬|| ಪರಮಾರ್ಹಂತ್ಯವಥೂಟೆಗೊಲ್ಲು ತನುವಂ ಗೆಲ್ಪೊದೆ ಮೂದೇವರೊಂ |
ದಿರವಂ ನಕ್ಕನೃತಾದಿಗಂಜಿ ಕಡುಶೋಕಂಗೆೊಟ್ಟು ಮೋಹಾಳಿಗು ||
ದ್ವಾರದೋಷಾಳಿಗೆ ಪೇಸಿ ಕಾಯ್ದು ಭವಮಂ ಸುಟ್ಟೀಲಿ ಲೋಕಾಗ್ರಮಂ
ಸ್ಥಿರನಾರ್ಗಿದ ರಸೈಕನೀಗೆ ಮುದಮಂ ತ್ರೀಮಜ್ಜಿನಾಥೀಶ್ವರಂ || ೧

೯|| ಸತತಗುಣನಿಲಯೆ ಲೋಕ |
ಸ್ತುತೆ ತರುಣಮೃಣಾಳವರ್ಣೆ ಸಕಲಕಲಾವಿ ||
ಶ್ರುತೆ ನಿರುಪಮೆ ಜಿನ್ಮಯ ಭಾ |
ರತಿ ಯೆನಸುಂ ನೆಲಸುಗೆಮ್ಮ ಮುಖಸರಸಜದೊಳ್ || ೨||

ಕವಿಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರಂ.

ರಸರತ್ನಾಕರವಿರಕ್ತತಿ |
ಪಸರಂದಿಡೆ ಸುಕವಿನಿಕರಖುಧಸಮಿತಿಗಳೇ ||
ಕ್ಷಿಸಿ ಕೆಯ್ಯೊಂಡೆಸೆವಿದುರೊಳ್ |
ರಸರತ್ನಂಗಳನೆ ಪಡೆಯದಿರ್ಕುಮೆ ಚದುರರ್ || ೩||

ರಸಮಿಲ್ಲದ ಕಾವ್ಯಂ ನೀ |
ರಸಮದಲಿಂ ಕೃತಿಗೆ ರಸಮೆ ಸಾರಂ ನೆಗಟ್ಟೋ ||
ರಸರತ್ನಾಕರದೊಳ್ ನೆಲಿ |
ರಸಭಾವನುನಲಿದ ಕವಿಯ ಕಬ್ಬಮೆ ಸಾರಂ || ೪||

ಮ|| ವಸುಧಾಚಕ್ರದೊಳೊಪ್ಪುತಿರ್ಪ ಜಸವಂತಂ ತ್ರೀಜಿನಾಧೀಶಪಾ |
 ದಸರೋಜಾತಮದಾಳಿ ಶಬ್ದಸದಲಂಕಾರಾದಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೊ |
 ಲ್ಲ ಸಭಾರಂಜನವಾಣಿ ರಾಜಬುಧಮಾನ್ಯಂ ಮಾರ್ಗಸಾರಂಗಳಿಂ |
 ರಸರತ್ನಾಕರಮಂ ಸಮಂತು ಕವಿಸಾಳ್ವಂ ಪೇಯ್ದಿನೊಳ್ವೆಂಬಿನಂ || ೫||

ಕಂ|| ಅವಗುಣಮಿದಱಿೊಳಗೇನಾ |
 ನುವುಳ್ಳೊಡಂ ನಿಮ್ಮಗುಣಮನುಱಿ ಮೆಱಿಯಲ್ ತಿ ||
 ದುರ್ವುದು ಬಹುಶ್ರುತರೆನಿಸಿದ |
 ಕವಿಗಳ್ ಬುಧರೊಲ್ಲು ಗುಣಕೆ ಪುರುಡಿಪರೊಳರೇ || ೬||

ಕಂ|| ಕವಿಯೆಂಬ ಪೆಸರ್ಗೆ ಮುಚ್ಚರಿ |
 ಪವಿವೇಕಿಗಳಿರದಲೆಗಳೆಗೊಳ್ ಬಿಗರೇ ||
 ವಿವಿಧರಸಾಮೃತಮಂ ಸಲೆ |
 ಸವಿದಮದುರ್ವಣಿಯಂತೆ ಸುಖಿಸುತಿರ್ಕನವರತಂ || ೭||

(1) ಆನಾರ್ಯರೆಂದೆ ತಿಳಿದಮೈ |
 ತಾನಂದಿಯ ರುದ್ರಭಟ್ಟನಾ ತೆಱಿದಿಂ ವಿ ||
 ದ್ಯಾನಾಥ ಹೇಮಚಂದ್ರರ |
 ಭೂನುತಮಾರ್ಗಾದಿಯಂದಮಂ ವಿರಚಿಸಿದೆಂ || ೮||

ವ|| ಇಂತು ನಾಗವರ್ಮಕವಿಕಾಮಾದಿಗಳ ಮಾರ್ಗದಿಂ ರಸಭಾವಾಭಾಸಂಗಳ
 ನೆಲ್ಲಾವಿದ್ವತ್ಸಭೆಗಮುಭಯಭಾಷೆಗಮಿಷ್ಟಮಪ್ಪಂತು ಕನ್ನಡಿಸಿದನೆಂತೆನಿ||

ಕಂ|| ಮುಂನೊರೆದ ಕೃತಿಗಳೆರೆ ಬಱಿ |
 ಕಿಂನೇವುದೊ ಕಬ್ಬಮೆನ್ನದಿರ್ ಕನ್ನಿಗೆ ಮು ||
 ನ್ನಂ ನೆಗೆಗಣ್ ನೆಗೆಱ್ವರೆ ಬಱಿ |
 ಯಂ ನೆಲೆ ಮೊಲೆ ಮೂಡಿ ಮಾಡವೇ ಮೋಹನಮಂ || ೯||

1. ಕೆಲವು ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವು ಈ ಪದ್ಯದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ.

ನ|| ಎಂದಿರ್ಪುದೊಂದೆ ಚತುರರ್ಕಳ ಲೇಸಂ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ಗೆ.

ಪ್ರಯೋಜನಮೇನೆಂದೊಡೆ ||

೧೦||

ಕಂ|| ರಸಭಾವಾಲಂಕಾರ |

ಪ್ರಸರಮೆ ಪರಮೇಶನುರುಚರಿತ್ರಮದಲಿನೊ ||

ಳ್ಳಿಸೆವಾ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮದಲಿ |

ಬಸನೂಗದೆ ಪರಮಶಾಂತಮಮೃತತ್ರೀಯಂ ||

೧೧||

ವೃರ್ಥಮಿದಲ್ಲಿದು ಜಿನನ ಪ |

ದಾರ್ಥಮನೋಧರ್ಮಬೋಧಶಾಸ್ತ್ರಂ ಚಿಹ್ನ ||

ದಾರ್ಥಿಗೆ ಹೇಯೋಪಾದೇ |

ಯಾರ್ಥಜ್ಞಾನಾರ್ಥಮಪ್ಪುದೀ ರಸಶಾಸ್ತ್ರಂ ||

೧೨||

(ಗ್ರಂಥಾರಂಭಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೧.

ಭಾವಂ ವಿಭಾವಮೆನೆವನು |

ಭಾವಂ ಸಂಚಾರಿಭಾವಮೆಂಬಂತಿವಲಿಂ ||

ದಾವಿಷ್ಟತಮಕ್ಕುಂ ರಸ |

ಮಾವುದುಮಂದಲಿಗೆ ಭರತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂ ||

ವೃತ್ತಿ :—ನಾಗವರ್ಮಸಂತಪ್ಪುಗೆಯ್ದನದಲಿ ವಿವರಮೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ರಾಗಾದ್ಯಭಿನಯದೊಡಗೂಡಿದ ಸ್ಥಾಯಿವ್ಯಭಿಚಾರಿಲಕ್ಷಣಮಪ್ಪ ಚಿತ್ತ

ವೃತ್ತಿಯೆಭಾವಮೆನಿಕ್ಕುಂ. ಆ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳ್ ಕಾವ್ಯನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಸಿದ್ಧಂ

ಗಳಪ್ಪ ಅಲಂಬನೋಬ್ಬ ಪನಸ್ವಭಾವಂಗಳಾದ ಲಲನೋದ್ಯಾನಾದಿಕಂಗಳಿಂ

ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವದಿಂ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂಗಳನುದ್ವೇಷಿಪುದಲಿಂ ವಿಭಾವಮೆನಿಕ್ಕುಂ.

ಮತ್ತಮುಸೃಗಯಿವ್ಯಭಿಚಾರಿಲಕ್ಷಣಭೂತಚಿತ್ತವೃತ್ತಿವಿಶೇಷಂಗಳ್ ಕಟಾಕ್ಷ

ಭುಜವಿಕ್ಷೇಪಾದ್ಯನುಭವತಿಗಳಿಂ ಸಾಮಾಜಿಕನನುಭವಿಸುವುದಲಿಂದನು

ಭಾವಂಗಳೆನಿಕ್ಕುಂ. ಮತ್ತಾಬಿಗಳಾಸ್ಥಾಯಿಗಳಂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದಿಂದಭಿ

ಮುಖಮಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೆ ಸಂಚರಿವುದುಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳೆನಿಕ್ಕುಂ. ಈ ಮೂಲುಂತೆದ ಭಾವಂಗಳ್ ಸ್ಥಾಯಿಗಳಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ಮಾಲ್ಪುದುಂ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಸಹಕಾರಿಗಳೆಕ್ಕುಂ. ಇಂತೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಿಭಾವಾನುಭಾವ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂಗಳೆಂಬ ವ್ಯಪದೇಶಂಗಳಾದುವು. ಇಂತಾದ ಸ್ಥಾಯಿ ಭಾವಂಗಳ್ ಇವೆನ್ನವು ಇವನ್ನನವು ಇವೆನ್ನವಲ್ಪು [ಇವನ್ನನವಲ್ಪು] ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಪಿಶೇಷಸ್ವೀಕಾರಪರಿಹಾರನಿಯಮದನವಸಾಯದಿಂ ಸಾಧಾರಣಂಗಳಾದುವು. (ಸಾಧಾರಣದಿಂ ಸಾಮಾಜಿಕಗ್ಗೆ ಕಾವ್ಯನಾಟಕಾದಿಗಳಂ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುವು.) ಅವರ್ಗೆ ಮುನ್ನ ವಾಸನಾರೂಪದಿರುತಮಿರ್ಪುದುಂ ರತ್ನಾದಿಗಳ್ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂಗಳೆನಿಕ್ಕುಂ. ನಿಯತಮಾಗಿಯನುಭವಿಪರ ನೆಯ್ದಿದುದುಂ, ಸಾಧರಣೋಪಾಯಬಲದಿಂ ಗೋಚರಿಸಿದುದುಂದನು ಭೂಯಾತ್ಮಕಂ ರಸಂ ತಾನಾದುದು. ಅದು ವಿಭಾವಾದಿ ಬೇವಿತಾವಧಿಯು ಮಲಾಕಿಕಮು ಮೆಕ್ಕುಂ. ಚಮತ್ಕಾರಕಾರಿಯಾದುದುಂ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ವಾದ ಸೋದರಂ, ನಿಮಿಲಿತನಯನಂಗಳುಳ್ಳ ಕವಿಸಹೃದಯರಿಂದೆ ರಸ್ಯಮಾನ ಮಾಡುದು. ಅದು ದುಗ್ಧಾಸ್ವಾದನದಂತೆ ಸ್ವಸಂವೇದನಸಿದ್ಧಂ.

ಮತ್ತಮಾ ರಸಂಗಳೇವಿಭಾವಾದಿಗಳಿಂದಭಿವ್ಯಕ್ತಂಗಳಲ್ಲದೆ ವಿಭಾವಾದಿಗಳ ಕಾರ್ಯಮಲ್ಪು :—ಆದಂತೆನೆ ಚಕ್ರಕುಲಾಲಾದಿಗಳ್ ಇಲ್ಲದೊಡಂ ಘಟಮಿರ್ಪಂತೆ ವಿಭಾವಾದಿಗಳ್ ವಿನಾಶಮಾದೊಡೆ ರಸಮಿರ್ಪದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತಮವು ಜ್ಞಾಪಕಂಗಳೆಕ್ಕುಮೆಂದೊಡಮದಲ್ಪು ಘಟಾದಿಯಂತೆ ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳಲ್ಲದುದುಂದೆ. ಆದೊಡೆ ಲೋಕದೊಳ್ ಕಾರಕಜ್ಞಾಪಕಂಗಳಿಂ ಬೇಜವ್ವದೊಂದುಂ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟದಿಲ್ಲ ತಾನಲಾಕಿಕಸಿದ್ಧಿಯಾದು ದೆಂದೊಡೆ ಅದು ಭೂಷಣಮಲ್ಲದೆ ದೂಷಣಮಲ್ಪು.

ಮತ್ತಂ ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳಿಂ ರಸಮಭಿವ್ಯಕ್ತಮಾಗಬೇ ಕಲ್ಲದೊಂದೊಂದಲಿಂದಾಗ(ದಾ)ದೊಡದುಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಮವ್ವದು. ಎಂತೆಂದೊಡೆ. ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲಾದಿ ಭಯಾನಕಕ್ಕೆ ವಿಭಾವಂ. ಅದಲಿಂದಮೆ ಭಯಾನಕಮಾದುದಿಲ್ಲ, ಅದುವೆ ವೀರರಾದ್ರಾಧ್ಯತಂಗಳ್ಳ ಮಾಗುತ್ತಿರ್ಪದ

ಱಿಂ, ಮತ್ತಮಾಕರುಣಕ್ಕಶ್ರುಪಾತಾದಿಯನುಭಾವಂ, ಅಂತದೆ ಶೃಂಗಾರ
ವೀರಭಯಾನಕಕ್ಕಮಪ್ಪದು. ಕರುಣಕ್ಕೆ ಚಿಂತಾದಿಗಳ್ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳ್
ಅಂತವೆ ಶೃಂಗಾರವೀರಭಯಾನಕಕ್ಕಮಪ್ಪವು. ಒಂದೊಂದೆಡೆಯೊಳೆತ್ತಾ
ನುವೋರೊಂದಲು ಸ್ವೀಕಾರಮುಂಟು.

ಉ|| ಈಕೆಯ ಲೋಚನಂ ಕುಸುಮಪಾಯಕಮೀಕೆಯ ಪುರ್ಬು ಕವುನಿ |
ಲ್ಲೀಕೆಯ ಕುಂತಳಂ ಭ್ರಮರಸಂಕುಳಮೀಕೆಯ ವಾಗ್ವಿಲಾಸಮೇ |
ಕೋಕಿಲನಾದಮೀಕೆಯ ಮೊಗಂ ಶತೆಯೀಜಗಮಂ ಗೆಲಲ್ಕೆ ಸಾ |
ಕೀಕೆಯ ರೂಪಮೆಂದು ಮಕರಧ್ವಜನೀಕೆಯನೆಯ್ ಪೂರ್ದಾಗುಂ || ೧೩||
(ಇದು ವಿಭಾವಮೆ)

ಮ|| ಮನಮೊಲ್ದಾತನ ಗಾಡಿಯಂ ದರವುರಂಗಂಡಾಕೆಗಳ್ ಪೂವಿನಂ |
ಬಿನ ಕೋಳ್ಗೆಂ ತಳಿವಾಲಿನೀರ್ಗಮಲವಾಸಿಂಗಂ ಕುಳಿಕೋಡ್ವು ನಂ |
ದನಕಂ ಚಂದನಕಂ ಪಸುರ್ಪೆಸೆವ ಬಾಲ್ಯೊಂಪಕ್ಕಮೊಂದೊಂದೆ ತ |
ಣ್ಣನಿಯಂ ಸೂಸುತುಮಿರ್ಪ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಗಂ ಪಕ್ಕಾಗದೇಂ ಪೋಪರೇ|| ೧೪||
(ಇವನುಭಾವಂಗಳ್)

ಮ|ಸ್ರ||ಹೃದಯಾಘೇಶಂ ಕುರುಳ್ಗವ್ವಳಿಸೆ ನುಡಿಯ ಮೇಲ್ವಾಯೆ ಲಲ್ಲೊಸೆ ಮೆಲ್ವಿಂ |
ಮೊದಲೊಳ ಸರ್ವಾಕ್ಷಿಸಾತಂ ಬಲಿಕದು ನಯನಾರ್ಥಾವಲೋಕಂ ಬಲಿ
ಕೊಂ |

ದುದಯಂ ನೇತ್ರತ್ರಿಭಾಗಂ ಬಲಿಕಿಲಿದುದಪಾಂಗೇಕ್ಷಣಂ ತಾಂ ಬಲಿಕಾ |
ವುದುಮಿಲ್ಲಾಯ್ಗೆ ಕಂಕಾಮದಿನಿನಿಯಳ ಸುಮ್ಮಾನದಿಂ ಮಾನಮಲ್ಲೇ||೧೫||

ಇಲ್ಲಿಗರ್ವಪ್ರೀಡಾಕೋಪಹರ್ಷಸಂವೋಹವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂಗಳಿದು
ವು. ಇಂತೊಂದೊಂದಾದೊಡಂ ಅಕ್ಷೇಪದಿಂ ಮತ್ತೊಂದೊಂದನ್ನೆದುತಿವು
ದಱಿಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಮಲ್ತು. ವ್ಯಭಿಚಾರಿಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂಗಳ ವಿಚಾರಂ
ಮುಂದೆ ಪೇಳಿದುರು. ಅಲ್ಲಿಯವಂ ತಿಳಿಗೆ. ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥಂಗಳೆಲ್ಲಂ
ಪಾಠಮಾದಲ್ಲದೆ ಸಭಾರಂಜಕನಾಗನದಱಿಂವಿನನೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಸೂತ್ರಂ
ಗಳಂ ಮಾಡಿ ಪೇಲ್ಪಿಂ. ಅವಂ ಮೊದಲಾದ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣಂ

ಗಳಂ ಪಾಠಮಂ ಮಾಡಿ ಕೊಂಬುದು. (1) ಅದಿಶಬ್ದಂಗಳ್ ಬಂದುದಱಿಂ
ನವರಸಗಳ್ಗೆ ವೃತ್ತಿಯಂ ಬಱಿದೆಂ. ಆ ವೃತ್ತಿಗಳುಮಂ ವಿಚಾರಮುಮಂ
ನೋಡಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿವುದು.

ಸೂತ್ರಂ. ೨.

ಕಂ|| ಎಸೆಗುಂ ದೇಹಿಗೆ ಮನದೊಳ್ |
ಬೆಸುಗೆ ಮನಕ್ಕಿಂದ್ರಿಯಂಗಳೊಂಬಗೆ ಕೂಟಂ ||
ಎಸೆವಿಂದ್ರಿಯಮರ್ಥಬೋಳಿ |
ಕ್ಷಿಸೆ ಬಱಿಯಂ ನೆಗಟ್ಟು ಮರ್ಥಬೋಧೆಯೆ ತಱುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೩.

ಒದವಿರ್ವ ಚಿತ್ತದಿಂ ತೋ |
ಪುರ್ವದ ಭಾವಂ ಭಾವದಿಂದೆ ರಸಮುದಯಿಸುಗುಂ ||
ವದನಮದಂ ಪ್ರಕಟವುದಾ |
ವದನದೆ ರಸಮಿಂತಿದೆಂದು ತಿಳಿಗೆ ರಸಜ್ಞರ ||

ಸೂತ್ರಂ ೪.

ಭಾವಂ ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಿ |
ಭಾವಂ ರಸಪುಷ್ಪಿಯಂ ವಿಶೇಷಿಸುವುದೆ ದಲ್ ||
ಭಾವದೆ ಪುಟ್ಟಿದ ರಸಮಂ |
ಭಾವುಕರದನಱಿದು ಸವಿವುದೇ ಅನುಭಾವಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೫.

ಸ್ಥಿರತಾಗತದಿಂ ಸ್ಥಾಯಿಯೆ |
ಪರಚೇತೋವೃತ್ತಿ ತಾನೆ ಸತ್ವನುದಱಿಸು ||
ಬೃರಿಕ್ತುಂ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ |
ಸ್ಥಿರತೆಯೋಳಿರದುದಱಿನಾಯ್ತು ಸಂಚಾರಿ ವಲಂ ||

1. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಃ ಮೂಲಸೂತ್ರವಾದ ಕಂದವು ಪಾಠವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದು.
ಮೂಲಪ್ರತಿಯ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಇದು ಸೂಚಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

* ಸೂತ್ರಂ ೬.

ಒದವಿದ ನಾಟಕದೋಳ್ ಕಾ |
 ವ್ಯದೋಳೀಕ್ಷಿಸೆ ಪೇಟಲಾದ ಭಾವಾದಿಯನೊ ||
 ಳ್ವೊದವೀಕ್ಷಿಪ ಕೇಲ್ವ ಸಭಾ |
 ಸದರ್ಗಿ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಯೆಂದು ಪೇಲ್ವರ್ ಪಿರಿಯರ್ ||

ವ|| ಆ ರಸಂಗಳ (ನ)ಭಿನಯಿಪನೊಳಂ ಸಭ್ಯರೊಳಂ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಯಕ್ಕುಂ.

ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂಗಳ್.

ಸೂತ್ರಂ ೭.

ರತಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಶೋಕೋ |
 ದ್ಗತಿಯುತ್ಸಾಹಂ ಪ್ರಕೋಪವಿಸ್ಮಯಭಯಸಂ ||
 ತತಿ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೆಯೆಂದು |
 ನ್ನತಿವಡೆಗುಂ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಮೊಪ್ಪುವ ಶಮಮುಂ ||

ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂಗಳ್.

ಸೂತ್ರಂ ೮.

ಪುಲಕಾಶ್ರಸ್ವೇದಸ್ತಂ |
 ಭಲಯಸ್ವರಭೇದಕಂಪವೈವರ್ಣ್ಯಂಗಳ್ ||
 ಸಲೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂಗಳ್ |
 ವಿಲಸಿತಕವಿನಾರ್ಗದಿಂದಮೆಂಟುಂ ತೆರಿಗಳ್ ||

ಅನುಭಾವಂಗಳ್.

ಸೂತ್ರಂ ೯.

ಭೈಕುಟೆಮುಖರಾಗಲೋಚನ |
 ವಿಕೃತ್ಯಧರಕಂಪನಾತ್ಮಕರಚರಣನ್ಯಾ ||
 ಸಕವಾಗಾದ್ಯಂಗಳ್ಕಿಂ |
 ಸುಕವಿಗಳಿಂ ಪೇಟಿಪಟ್ಟದಿಂತನುಭಾವಂ ||

* ಇಲ್ಲಿ—ಸ್ಥಾಯಿ ಸಂಚಾರಿಯೆಂದೆ | ಡಾಯಿತ್ವಭಾವಂ ಮೊದಲೊಳವುಬಹುವಿಧದಿಂ ||
 ಸ್ಥಾಯಿಯೆಂಟುರಸಕ್ಕಿದೆ | ಯಾಯಿತು ಸಂಚಾರಿಯಾ—
 ಎಂಬ ತಪ್ಪಾದ ಕಂದವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದೆ.

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂಗಳ್.

ಸೂತ್ರಂ ೧೦.

ಮತೀಲಜ್ಞಾ ವೇಗಶಂಕಾಮರಣಜಪಲತಾಹರ್ಷನಿರ್ವೇದದೈನ್ಯ |
 ಸ್ಮೃತೀವೋಹಾಲಸ್ಯಗರ್ವಶ್ರಮಮದಜಡತಾಗ್ಲಾನಿಸಂಸುಪ್ತಿದ್ರಾ |
 ಧೃತಿತರ್ಕೋನ್ಮಾದಬೋಧಾನುಯಸವಿಷಾದೋತ್ಸುಕಾನುರ್ಷಜಂತಾ |
 ಸತತಾಸೂಯಾವಹಿತೈಕ್ಯಗ್ರಸುವಿಲಸದಪಸ್ಮಾರಕಾಖ್ಯಾನದಿಂದಂ ||

ವ|| ಈ ಮೂವತ್ತುಮೂಱುಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂಗಳಿವಂ ಮುಂದೆ ಉದಹರಿಸೆಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೧.

ಕಂ|| ವರಶೃಂಗಾರಂ ಹಾಸ್ಯಂ |
 ಕರುಣಂ ವೀರಂ ಪ್ರರಾದ್ರಮದ್ಭುತಮಿರದು ||
 ಬ್ಬರಿಪ ಭಯಾನಕಭೀಭ |
 ತ್ಸರಸಂಗಳಿವೆಂಟು ಮತ್ತೆ ನುತಶಾಂತರಸಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೨.

ಮ|ಸ್ರ|| ಹರಿತಂ ಶೃಂಗಾರವರ್ಣಂ ಸಿತರುಚಿ ಹಸಿತಂ ರಾದ್ರಮಾರಕ್ತಯುಕ್ತಂ |
 ಕರುಣಂ ಶ್ಯಾಮಪ್ರಭಾಂಗಂ ಪ್ರಜುರರುಚಿರಗಾರಂ ಸುವೀರಂ ಭಯಂ ಭಾ||
 ಸುರಧೂಮಾಕಾರಮತ್ಯದ್ಭುತಮದು ಕನಕಂ ಕೃಷ್ಣ ಶುಭ್ರಾನ್ವಿತಂ ವಿ |
 ಸ್ತರದಿಂ ಭೀಭತ್ಸು ವೆಂಬೀಪರಿಯನಱಿಗೆ ತನ್ಮಾಗ್ಧೋಳ ಸತ್ಯವೀಂದ್ರರ್||

ಸೂತ್ರಂ ೧೩.

ಮ|ಸ್ರ|| ನಿರುತಂ ಶೃಂಗಾರಸಾರಕ್ಯಧಿಪತಿ ಹರಿ ಹಾಸಕ್ಯಧೀಶಂ ಗಜಾಸ್ಯಂ |
 ಹರನಾಳ್ಕೆಂ ನಾಡೆ ರಾದ್ರಕ್ಟೆಱಿಯನೆ ಕರುಣಕ್ಕಂತಕಂ ನೋಡೆ ವೀರ ||
 ಕ್ಕರಸಿದ್ರಂ ಭೀತಿಗಂ ಮಿಲ್ತುವೆ ಗುರು ಬಿದಿ ನಾಥಂ ಪೊದಲ್ದದ್ಭುತಕ್ಕಂ |
 ತಿರದಾಭೀಭತ್ಸುವಿಂಗಂ ಪ್ರಭುವೆಸೆವ ಮಹಾಕಾಳನಾಭೀಳತೀಳಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ.

ಕಂ|| ಸಾರಂ ಸಂಸಾರದೊಳಬ |
 ಲಾರತ್ನಂ ಸಾರಮಲ್ಲಿ ಯಾವನಮದಱಿರೊಳ್ ||
 ಸಾರಂ ಮಧುರಾಕಾರಂ |
 ಸಾರಂ ಮತ್ತಂತದರ್ಕ್ಕಮನುಕೂಲರಸಂ ||

ವೃ|| “ಭೋಗರತ್ನಂ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ”ಯಿಂದಪ್ಪ ದಱಿಂದೆಲ್ಲಾ ರಸದೊಳಂ ಶೃಂಗಾರ ರಸಮೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸೊಗಯಿಪ್ಪದಾದ ಕಾರಣದೆ ಮೊದಲೊಳಿ ಶೃಂಗಾರ ರಸಂ ಪೇಟಿಪಟ್ಟದು. ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಂಬರ್ ಅದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ನೇಹ ರಸಮೆಂಬರ್. ಅದು ರತ್ನಂತರದೊಳಂತರ್ಭಾವಂ. ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ತ್ರಿಯರ್ಗ್ಗೆ ಪುರುಷರ್ ಪುರುಷರ್ಗ್ಗೆ ಸ್ನೇಹಮಾದುದೆಂದೊಡದುವುಂ ರತಿಯೊಳಂತರ್ ಭಾವಂ. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ್ ಮೊದಲಾದುವರ ಸ್ನೇಹಂ ಧರ್ಮವೀರ ದೊಳಂತರ್ಭಾವಂ. ಮಾತಾಪಿತೃಗಳೊಳ ಬಾಲಕಂ ಮಾಯ್ವ ಸ್ನೇಹಂ ಭಯ ದೊಳಂತರ್ಭಾವಂ. ಪುತ್ರಾದಿಕಂಗಳಲ್ಲಿಯುಂ ವೃದ್ಧಂಗೆ ಇಂತಱುವುದು. ಅದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ಲಾಲ್ಯರಸಮೆಂದೊಡದುವುಂ ಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೇಣ್ ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಣ್ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಭಾವಂ. ಈ ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮೊದಲಾ ದುವಂ ಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಇಂತು ರತ್ನಾದಿಸ್ಥಾಯಿ ವೊಂಭತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಾದಿ ರಸಮೊಂ ಭತ್ತು. ಅವಱಿರೊಳ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವ ಲಕ್ಷಣಂ.

ಪರಸ್ಪರಜೇತೋಬಂಧಾತ್ಮಿಕಂ ರತಿ - ಜೇತೋವಿಕಾಸಂ ಹಾಸಂ - ಚಿತ್ತ ವೈಧುರ್ಯಂ ಶೋಕಂ-ಸಂರಂಭಸ್ಥಿರತ್ವಮುತ್ಸಾಹಂ-ಸ್ವಾಂತತ್ವೈಕ್ಷಣ್ಯಪ್ರಬೋಧಂ ಕ್ರೋಧಂ - ಹೃದ್ವಿಸ್ತಾರಂ ವಿಸ್ಮಯಂ - ಅಕೂತನೈಕ್ಯಜ್ಯಂ ಭಯಂ - ಮನಸ್ಸಂ ಕೋಚಂ ಜುಗಪ್ಸೆ - ತೃಷ್ಣಾಕ್ಷಯಂ ಶಮಂ—

(ಜುಗುಪ್ಸಾಲಸ್ಯಾಗ್ರ್ಯ ಭಾವವರ್ಜ್ಯಂ ಶೃಂಗಾರಂ)

ಸೂತ್ರಂ. ೧೪.

ಕಂ|| ಅರಯೆ ರತಿಯಿಂದಂ ಶೃಂ |

ಗಾರಂ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಯೋಗದಿಂ ತೊಲಗಿಕೆಯಿಂ ||

ಸಾರಂ ಸಂಭೋಗಂ ಶೃಂ |

ಗಾರಂ ಸವಿಯನಿಪ ವಿಪ್ರಲಂಭಸಮಾಖ್ಯಂ ||

ಸೂತ್ರಂ. ೧೫.

ಇತರೇತರರತಿಯುತದಂ |
ಪತಿಗಳೆ ಯಾಲಂಬನಂ ವಿಭಾವಂ ಜ್ಯೋತೋಸ್ನೇ ||
ನ್ನತಶತಿನಂದನಗೀತಾ |
ದಿ ತತೋದ್ವೀಪನವಿಭಾವಮುಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ. ೧೬.

ವಿನುತೇಕ್ಷಣಾದಿಯಾರಸ |
ಕನುಭಾವಂ ನೆಗೆದ ರೋಮಹರ್ಷಾದಿಗಳಿಂ ||
ಪಿನ ಸಾತ್ವಿಕಂಗಳನಿಕ್ಕುಂ |
ಘನಧೃತಿನಿರ್ವೇದನಾದಿ ಸಂಚಾರಿ ವಲಂ ||

ವೃತ್ತಿ :—ಅನೋನ್ಯಮಾಲಂಬನವಿಭಾವಂ. ಅಲಂಬನಗುಣಂ, ಅಲಂ
ಬನಚೇಷ್ಟೆ, ಅಲಂಬನಾಲಂಕರಣಂ, ಅಲಂಬನತಟಸ್ಥಮೆಂದುದ್ವೀಪನವಿಭಾವ
ಮಕ್ಕುಂ. ಅವಂ ಮುಂದೆ ಕಾಣ್ಬುದು. ಅದಿಶಬ್ದದಿಂ ಮೇಖಲಾಸ್ಥಲನಶ್ಚ
ಸಿತ ಸಾಧ್ವಸಕೇಶಬಂಧನವಸ್ತ್ರಸಂಯಮನಾನುಲೇಪನಾಭರಣಮಾಲೃಪಮ್ಯ
ಜ್ವಿವೇಶನಸಮ್ಯಜ್ವಿಚಿತ್ರೇಕ್ಷಣಜಾಟುಪ್ರಭೃತಿವಾಚಿಕಾಯಿಕವ್ಯಾಪಾರಾದಿ
ಲಕ್ಷಣಮನುಭಾವಂ. ಅದು ಪರಸ್ಪರಾಲಿಂಗನಾಲೋಕನಚುಂಬನಾದ್ಯ
ನಂತಭೇದಂ. ರೋಮಾಂಚಸ್ವೇದಕಂಪಾಶ್ರುಪ್ರಭೃತಿ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ.
ಸುಖಮಯಧೃತಿನಿರ್ವೇದಹರ್ಷಲಜ್ವಾಮದಗರ್ವಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳಕ್ಕುಂ.
ಇವಱಿಂ ರತಿ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂ ಚವ್ಯಮಾಣಮಾಗೆ ಶೃಂಗಾರರಸಂ.

ವ|| ಅಲ್ಲಿಸಂಭೋಗಕ್ಕೆ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಅಲರ್ಗಣ್ ಬೆಂಡೇಲಿ ರೋಮಾಂಚನದೊದವಿನಿತುಂ ಥಾರುಥಟ್ಟಾಗಿ
ಬಾಯೊಳ್ |

ಪಲವುಂ ನುಣ್ಣಾತುಗಳ್ ಲಾವುಗೆಯ ಕೊರಳನಲ್ಲಾಡಿಹಂತಾಗೆ ಝುಂಮೆಂ||
ದೊಲೆವಂಗಂ ತೂಗೆ ಸುಯ್ಯಂತೊಳಗಿಲಿಯೆ ಬೆವರ್ ಪೊಣ್ಣೆ ನಾಣ್
ಸೂಸೆ ಕಾಮೋ |

ಜ್ವಲದಿಂ ಕೆಯ್ಯಕ್ಕುನುಳ್ಳಂತ್ರನುನೆ ಕಡಪಿದಂತಿರ್ವರುಂ ಮೂರ್ಛಿವೋದರ್||

ಮ|ಸ್ರ|| ಅತಿಮಗ್ನಾ ಪಾಂಗಭೃಂಗಂ ಮುಖಪರಸಿಜದೋಳ್ ತನ್ನ ಬಾಹಾಭುಜಂಗಂ |
 ಸುತನುಶ್ರೀಖಂಡಶಾಲಾಂತರದೊಳಧರಸದ್ವಿದ್ವಮಂ ದಂತಮುಕ್ತಾ |
 ತತಿಯೋಳ್ ಪಾಣಿಪ್ರವಾಳಂ ಕುಚಕಲಶದೊಳಿಂಬಾಗಿ ತಳ್ತಿದ್ವನಂತ |
 ಪ್ರತಿಮಂ ಲೀಲಾಪತೀದೇವಿಯ ಹೃದಯದೊಳಾ ರೂಪಕಂದರ್ಪದೇವಂ ||
 ೧೮||

ಜಂ|| ಪದುಳಿಸಿದಂಗವೆಲ್ಲ ಉದ ಕಣ್ಮಲರಾಱದ ಸೇದೆ ಮಗ್ಗುಲಿ |
 ಕೃದ ಪುಲಕಂಗಳಿಂಗದ ಬೆಮರ್ ಮಿಡುಕೋಡದ ಪುರ್ವ ಬೀಗಿ ಬೀ |
 ಯದ ತುಟಿ ಕೆತ್ತುಗುಂದದ ಕುಚಂ ನಡುಕಂಗಿಡದೂರು ಗಂದೆಯೇ |
 ಉದ ಕರಘಾತನೊಪ್ಪೆ ಸುಸಿಲಂ ಸವಿದೆಯ್ಯನೆ ಜಾರೆ ಜಾರಿದಳ || ೧೯||
 ವ|| ಮತ್ತಂ ರುದ್ರಭಟ್ಟಿನ ರಸಕಳಿಕೆಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಂ ಶಂಗಾರೋದ್ವೇಪನಂ
 ಚತುಷ್ಯಮಾದುದಲ್ಲಿ.

ಸೂತ್ರಂ. ೧೭.

ಕಂ|| ಅಲಂಬನದುರುಗುಣಚೇ |
 ಸ್ವಾಲಂಕೃತಿಯುಂ ತಟಸ್ಥಮೆನಿಸೀನಾಲ್ಕುಂ ||
 ಮೇಲಾದುದ್ವೇಪನಮಿಂ |
 ನ್ನಾಲಂಬನಗುಣಮೆ ರೂಪಯಾವನಮುಖ್ಯಂ ||
 ವ|| ಅಲಂಬನ ಗುಣಕ್ಕೆ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಕರುವಿಟ್ಟುಂ ಕಾಮದೇವಂ ರತಿಯಶಿತಯದಿಂ ಬಣ್ಣವಿಟ್ಟುಳ್ ಬಸಂತಂ |
 ಬರೆದಂ ಸರ್ವಾಂಗಮಂ ಕಣ್ಣೆಱಿದನೊಸೆದು ತೀತಾಂಶು ಚೈತ್ರಾನಿಲಂ
 ತೀ ||
 ವಿರೆ ಜೀವಂಬೊಯ್ದನಂತಲ್ಲದೊಡೆ ಸೊಗಯಿಸೀರೂಪವೊಬಣ್ಣವೊಮೆ |
 ಯ್ಸರಿ ಯೀಕಣ್ಣೆಲ್ಲ ವೊಭಾವಕವೊಗೆಯದೆನಲ್ ಕಾಂತೆ ಕಣ್ಣೆಡ್ಡಮಾ
 ದಳ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಜಂ|| ಕಡೆದವೊಲಿರ್ಪ ಪೆರ್ನೊಲೆ ತೊದಳ್ಳಡಿ ಮೆಲ್ಲಡೆ ಚೆಲ್ವನಾಂತ ತೆ |
 ಳ್ಳಡು ನಳಿತೋಳ್ ಪೊದಲ್ಲ ಧರಮೊತ್ತದೆಯುಂ ನಿಱುಗೊಂಡ ಚುಂಚುನೋ ||
 ಮುಂಡ ಕಡುನುಣ್ವವೆತ್ತ ತೊಡೆ ತುಂಬಿದ ಪೀನನಿತಂಬಬಿಂಬವೊ |
 ಕ್ಕುಂಡತೆಯನಿಪ್ಪ ಕಣ್ ಕರಮೆ ರಂಜಿಸೆ ಬಂದರಿಳೇಶಕಾಂತೆಯರ್ || ೨೦||
 (ಇದು ರೂಪಂ).

ಜಂ|| ಮಗಮಗಿಸಿತ್ತು ತೋಳ ಮೊದಲಾನನಮುಳ್ಳರಲಾಯ್ತು ಕಣ್ಮಲರ್ |
 ಮಿಗೆ ನಿಡಿದಾಯ್ತು ಮೂಡಿದುವು ಪೇರುರದೊಳ್ ಮುಕುಳಸ್ತನಂಗಳೊ ||
 ರುಗಳೆಡಿ ನುಣ್ಣುನಾಂತುದು ಬಸಿಟ್ ಬಡವಾದುದು ಬಾಸೆ ನೀಲ್ಪುದಾ |
 ಕೆಗೆ ಬರೆ ಜವ್ವನಂ ಬಯಿಕ್ ಬಂದುದು ಕಾಮನ ಕೆಯ್ಗೆ ಕಾರ್ಮುಕಂ || ೨೨||

ಕಂ|| ಮನದ ವಿವೇಕಂ ಪೀನ |
 ಸ್ತನದೊಳ್ ನಾಲಗೆಯ ಮಾತು ಕಣ್ಣೊಳ್ ಕರತ ||
 ಜನನಮಮರೆ ನಿಮಿರ್ದ ಪುರ್ವಿನ |
 ಕೊನೆಯೊಳ್ ನೆಲಸಿದುದು ಯಾವನಂ ನೆಲಸಲೊಡಂ || ೨೩||
 (ಇದಾಲಂಬನಗುಣಂ ಯಾವನಂ)

ಸೂತ್ರಂ. ೧೮.

ಕಂ|| ತರದಾಲಂಬನಚೇಷ್ಟೆಯ |
 ಪರ ತದನುಭವಂಗಳೆಂದೆರಲಿತ್ತಿಹನಲ್ಲಿ ||
 ನೆರಡನೆಯದೇಕರೂಪಂ |
 ಪರಮೆಂಬುದು ವಿಂಶತಿಪ್ರಕಾರಮೆನಿಕೃಂ ||

ವ|| ಅಲ್ಲಿ ಯಾಲಂಬನಾನುಭವಮೆ ತದನುಭವಮದಂ ಮೊದಲೆ ಪೇಯ್ಪಿಂ.

ಜಂ|| ಇನಿಯನನಲ್ಪಿಂ ಚದುರ ನೋಡುವ ನೋಡಪ ಲಲ್ಲೆವಾತಿನೊಂ |
 ದಿನಿದನೆ ಸೂಸುವಂತೆ ನೆಗಲಿಕ್ಕೋದಿಪ ತಾನೊಸದಪ್ಪುವಪ್ಪಿಂ ||
 ಮನೆ ಸವಿಗೆಯ್ದು ಚುಂಬಿಸುವ ಚುಂಬನಕಾಂಪ ವಿನೋದಕೇಳಿಯೊಳ್ |
 ಮನಸಿಜತಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯಧಿದೇವತೆಯಂತವಳಾದಮೊಪ್ಪಿದಳ್ || ೨೪||
 (ಇಂತು ತದನುಭವಂ.)

ವ|| ಇನ್ನೂ ಪರಮೆಂಬುದಲೊಳಗೆ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೯.

ಕಂ|| ವರ ಭಾವ ಹಾವ ಹೇಳೆಗ |
 ಳುರುಶೋಭಾ ಕಾಂತಿ ದೀಪ್ತಿ ಮಾಧುರ್ಯಂಗಳ್ ||
 ತರದಂ ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯದಾ |
 ರ್ಯುರುಚಿರಧ್ಯುರ್ಮಂಗಳೆಂಬಿವೀರ್ಪುದುತೆಹಂ ||

ವ|| ಅಮೃತಾನಂದಿಯಿಂದೀಭಾವಾದಿತ್ರಯಂಗಳೆಂಗಳಸಮುದ್ಭವಂಗಳ್. ಶೋಭಾದಿ ಸಪ್ತಕಂ ಶೃಂಗಾರಭಾವಜಂಗಳ್. ಮುಂದಣ ಆ ಪತ್ತುಂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಂಗಳ್.

ಸೂತ್ರಂ ೨೦.

ಕಂ|| ವಿಲಸಿತ ಭಾವಂ ಮನದ ಮೊ |
ದಲ ವಿಕ್ರಿಯೆ ಮುಂದಣೆಸೆವಲಂಕಾರಕ್ಕಂ ||
ದಲಿದು(ಂ) ಸಿಂಗರದೊ(ಳ್) ತಾಂ |
ಸಲೆ ನೇತ್ರಭ್ರೂವಿಕಾರಮಿತ್ತೊಡೆ ಹಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ವನರುಹನೇತ್ರೆಯೀಕುವರಿ ನಾಣುಬಿಡಪ್ಪಿದ ಕಾಮದಿಂದಮಾ |
ವನುಮನದೆಂದಿನಂತೆ ನೆಲೆ ನಿೋಡದ ಸೋಂಕದಳಾದಳಾನತಾ ||
ನನೆ ರತವಾರ್ತೆಯಂ ಸಖಿಯರೆಂದೊಡೆ ಲಾಲಿಸಳೀಗಳೀಗಳೆಂ |
ದೆನೆ ತಳೆಯಲ್ ಸ್ವಯಂವರಮನಾಣುಳೆ ಮಾಡುಗೆ ಭೂಪನೋಪಳೆಂ ||೨೫||

ಕಂ|| ಮೊಸಲ್ ವಾಯ್ದೆಯಿ ನಗೆ ಪ್ಪೋ |
ಸೂಸದ ಕಣ್ ಬಳಸದಲಸದೊಳ್ಳೊಡೆ ಲಜ್ಜಾ ||
ಭಾಸಮುನೋಸರಿಸದ ಬಗೆ |
ಮಾಸರಮಾಯ್ತವೊಳ್ಳೊಗೆದ ಕೊಡುಗೂಸುತನಂ || ೨೬ ||
(ಇದು ಭಾವಂ)

ಕಂ|| ಎಳೆಯಳಿರುತೆನ್ನ ಪಕ್ಕದೊ |
ಳೆಳಸಿ ಮನೋಜಾತರೂಪ ತಾನೆನ್ನನೆ ಕ ||
ಣ್ಣೊಳಿಪ ನೆವದಿಂದೆ ನಿನ್ನಂ |
ಬಳೆದುನುರಾಗದೊಳೆ ನೋಡದಳ್ ಕಡೆಗಣ್ಣೆಂ || ೨೭ ||
(ಇದು ಹಾವಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೨೧.

ಕಂ|| ಅಂತೆಸೆವಾಹಾವಮದ |
ತ್ಯಂತಪ್ರಕ್ರಿಯೆನೆ ತಾಳ್ಳಿ ಶೃಂಗಾರಮನೊ ||
ಲ್ದಾಂತುದೊಡ್ಡತಿಸಿದೊಡೆ ಸಲೆ |
ಕಾಂತಂ ಪೆಸರಿಂದೆ ಹೇಳಿಯೆಂಬುದು ಸಲ್ಲಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಕಂ|| ನಿಮಿರ್ದುವು ಪೊಳೆದುವಳುಂಕಿದ |

ವನುರ್ದುವು ಜುಂಬಿಸಿದುವಪ್ಪಿದುವು ಸಂಭ್ರಮದಿಂ ||

ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಿಲ್ವಿದು |

ವೆಮೆಯಿಕ್ಕಲ್ ಮುಱಿದುದವಳ ಧನಳಕಟಾಕ್ಷಂ ||

೨೮||

ಮು|| ಹರಿನೀಲಚ್ಛವಿ ಪುಂಡರೀಕನಯನಂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಕ್ಷ್ಯಸ್ಥಂ |

ಪರಿವೃತ್ತಾಯತಬಾಹು ಪೀವರನಿತಂಬಂ ಗಂಡರೊಳ ನೀರನೆಂ ||

ಬರ ಮಾತಂ ಕಿವಿಯಾಱಿ ಕೇಳ್ದು ಕಿವಿವೇಟಂಗೆೊಂಡು ಕಣ್ಣಾರ್ಪನಂ |

ಹರಿಯಂ ನೋಡಿದಳಾಕೆ ತನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಳ್ ಬೀಱಿ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂ || ೨೯||

(ಇದು ಹೇಳೆ)

ಸೂತ್ರಂ ೨೨.

ಕಂ|| ರೂಪೋಪಭೋಗತಾರು |

ಣ್ಯಾಪೂರ್ಣದಿನೊಗೆದಲಂಕೃತಿಯೆ ಶೋಭೆ ವಲಂ ||

ಆ ಪದೆದ ಶೋಭೆ ರಾಗ |

ವ್ಯಾಪಾರದೆ ನಿಬಿಡಮಾಗೆ ಕಾಂತಿಯನಿಕ್ಕುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|| ನಯನಾಕರ್ಷಣಮಂತ್ರದೇವತೆಯ ಚೇತೋಜಾತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲ |

ಕ್ಷೇತ್ರಯ ಲಾವಣ್ಯರಸಾಂಬುರಾಶಿಯ ಲಸದ್ವಿದ್ಯಾಧರಾಧೀಶಪು ||

ತ್ರಿಯ ದಿವ್ಯಾಂಗಮನೊಲ್ಪು ರನ್ನ ದೊಡವಿಂ ಕಯ್ಯಯ್ದು ಪೆಂಪಿಂ ವಿದ |

ಗೈಯರಂದೇನಿಮೆಯಿಕ್ಕದೀಕ್ಷಿಸಿದರೋ ಕಯ್ಯಣ್ಮಿದೊಂದಪ್ಪಿಯಿಂ || ೩೦||

(ಇದು ಶೋಭೆ)

ಮು|ಸ್ರ|| ಎಳಮಿಂಜಿಂದೊಪ್ಪವಿಟ್ಟಂತಮರ್ಹಿನ ಕಳೆ ರೂಪಾಂತುದೆಂಬಂತೆ ಮುತ್ತಂ |

ತೊಳೆದಿಟ್ಟಂತಂಗಜಾತಂ ಮಸೆದು ಪಿಡಿದ ಕೂರ್ವಾಳಿದೆಂಬಂತೆ ಡಾಳಂ ||

ಪೊಳೆವುತ್ತಂ ಸುತ್ತಲುಂ ನೋಲ್ಪುರ ಬಗೆಗೆ ಭಯಂ ಪುಟ್ಟಿತಳಿೞ್ಯ

ತತ್ತ್ವೋ |

ಮಳೆ ಚೆಲ್ವಿಂದೊಪ್ಪಿ ಬರ್ಪಂಗಜನ ಗಜದವೋಲ್‌ನಾಡೆ ಕಣ್ಣೆಡ್ಡನಾ

ದಳಂ ||

(ಇದು ಕಾಂತಿ)

ಸೂತ್ರಂ ೨೩.

ಕಂ|| ಕಾಂತಿಯೆ ಬಿತ್ತರಮಾಗಲೊ |
 ಡಂ ತಾಂ ದೀಪ್ತಿಯೆಯನಿಕ್ಕುಮದಹೀನದ್ರ ||
 ವ್ಯಾಂತರಯೋಗದೊಳಂ ಜೆ |
 ಲ್ವಂ ತಾಳ್ವಿದ ರಮ್ಯತಾಗುಣಂ ಮಾಧುರ್ಯಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ತೊಳತೊಳಪ ಕೋಮಲಾಂಗದ |
 ಬೆಳಗಿಂ ಮರದೆಲೆಯ ಕಲ್ಪಲೆಯನಟ್ಟುತೆ ಕೋ ||
 ಮಳೆ ಕಾಮನ ದೀವಿಗೆವೋಲ್ |
 ತಳರ್ದಳ ನಿಜಪತಿಯ ಕೂಡೆ ನಂದನವನದೊಳ || ೩೨||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ||ಸ್ರ|| ಬಿಸಿಲಂ ಲಾವಣ್ಯದಿಂ ನುಣ್ವಿಡರೆ ಬೆಳಗುತುಂ ನೀಳ್ವಪಾಂಗಗಳಿಂ ನು |
 ಣ್ಣಿ ಸುತುಂ ದಿಕ್ಕಾಮಿನೀಸಂಕುಲಮನಮಳಹಾಸ ಪ್ರಭಾಪೂರದಿಂ ಪು ||
 ಟ್ಟಿಸುತುಂ ತಳ್ತಜ್ಜ ವೆಳ್ವಿಂಗಳನವಯವಶೃಂಗಾರವಾರಾತಿಯೊಳ್ ತೇಂ |
 ಕಿಸುತುಂ ವಕ್ರೇಂದುವಂ ಬಂದುದು ನೆಲಿಬಿಡಿರಂ ವಾರನಾರೀಕದಂಬಂ ||
 (ಇದು ದೀಪ್ತಿ)

ಕಂ|| ಕಜ್ಜಿಯಿರೆಯುಂ ಶಶಿಕಳೆ ಸಿರಿ |
 ನೆಲಿದಂತಿರ ನಾರ ಸೀರೆಯುಟ್ಟೊಡಮಾ ಪೆಣ್ ||
 ನೆಲಿ ರಂಜಿಸುತಿರ್ದಳ್ ಮನ |
 ದೆಲೆಯನ ಸಂಗಡದೊಳಲ್ಪಿಯಿಂಬಾಯಡೆಯೊಳ್ || ೩೪||
 (ಇದು ಮಾಧುರ್ಯಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೨೪.

ಮ|| ಎನಸುಂ ಲಜ್ಜೆಯಿನಾದ ಭೀತಿಯ ತವಿಲ್ ಪ್ರಾಗಲ್ಪಮಾ ಪೆಣ್ಣ ಪೆಂ |
 ಪೆಂತಾಯಾಸದೊಳಂ ಲಸದ್ವಿನಯಬಾಹುಳ್ಳಂ ದಲೌಡಾರ್ಯವೊ ||
 ಘನಚಾಪಲ್ಯದ ಪೆರ್ಮೆಯಿಂ ಕಿಡದ ಚೇತೋವೃತ್ತಿ ತಾಂ ಧೈತ್ಯಮಿಂ |
 ತನಿ ಸಂದೊಪ್ಪಿತು ಸೆರ್ಮೆವೆತ್ತ ಸುಕವೀಂದ್ರರ್ ವೋಕ್ತನಾರ್ಗಗಳಿಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ಪೊಸಸುಸಿಲೋಳ್ ನೃಪಾತ್ಮಜೆ ವಿದಗ್ಧೆಯವೋಲ್ ಪ್ರಿಯನೊಲ್ಲ ಮೇಳಿಪೊಂ |
 ದೆಸಕದೆ ನಾಣನೊಕ್ಕು ಗತಭೀತಿಯಿನಪ್ಪುವ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ವ ಚುಂ ||
 ಬಿಸುವ ಮರಲ್ವ ಮೆಯ್ಯುಡುವ ಮೆಯ್ಯುಱಿವೆಲ್ಲ ಉವಾಱುವಾಸೆಗೆ |
 ಯ್ಯುಸಿಯಳದೇಂ ಮನಂಬಿಡಿದಳೋ ಚದುರಿಂ ಸುದತೀನುನೋಜನಾ || ೩೫ ||
 (ಇದು ಪ್ರಾಗಲ್ಘ್ಯಂ)

ಮ|| ನಡೆದೊರ್ಗಾವುದಮಂ ಪ್ರಿಯಂಬೆರಸು ಬೇರ್ನಾಡಿಂಗೆ ಪೋದಂದು ಮೆ |
 ಲ್ಲಡಿಗಳ್ ನೊಂದು ಸಿರೀಷಕೋಮಳೆಯಳುಂಬಂ ಸೇದೆವಟ್ಟಿದುರ್ಮಾ ||
 ಗಡೆ ತನ್ನೊಂದು ಬಲಿಲೈಯಂ ಮುಱಿದು ಚಿತ್ತಾಧೀಶನಂಘ್ರದ್ವಯಂ |
 ಬಿಡಿದೊತ್ತುತ್ತುಪಚಾರವಾಗಲಮದೇಂ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಣ್ಣಿತ್ತಳೋ || ೩೬ ||
 (ಇದು ಔದಾಯ್ಯಂ)

ಉ|| ಕೂರಿಸಬೇಡವಂಗೆಳಸಿ ಮುಂ ಬಸವಾದರ ಕಾಮದಾಹಮಂ |
 ನಾರಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸೆಂದ ಸಖಿವಾಕ್ಯಮನೊಲ್ಲದೆ ತಂದೆ ತಾಯ್ಗಳಂ ||
 ದೂರಿಸಿ ತಂಗಿಯೇಂ ಸುಖಮನುಂಡಪೆ ಯೆಂಬೆನೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು ತಾಂ |
 ಸೇರದು ಮಾಱಿದೆಂ ಮನಮನೆಂದಪೆ ಧೈರ್ಯಮಿದೆಂತು ಸಾರ್ದುದೋ || ೩೭ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ಅನಿತಂ ಗೆಯ್ಯುಱಿಯೆಂಬ ತಾಯ ನುಡಿಯಂ ಕೆಯ್ಯೊಂಡೆನೇ ನಂಬರೀ |
 ತನ ನಣ್ಣಂ ಬಿಸುಡೆಂದೊಡಾನುಡಿಯನಾನೇಗೊಂಡೆನೇ ನಾಣನೆ ||
 ಳೈನಿತಂ ಕಾದೆನೆ ಬೇಡಿದೊಂದು ಪುರುಳಂ ಮಾರ್ಕೊಂಡೆನೇ ಬೇಡ ಬೇ |
 ಡೆನೆ ಕಂಡಾನೆರದಟ್ಟಿಯುಂ ಬಗೆಯನೇಂ ಗಂಡಂ ಮನಂಗಂಡನೋ || ೩೮ ||
 (ಇದು ಧೈರ್ಯಂ)

ಸೂತ್ರಂ. ೨೫.

ಕಂ|| ಸತಿಗಾತ್ಮಕೇಳಿ ಮೊಟ್ಟು |
 ಯಿತ ಬಿಬ್ಬೊಕ್ಕಾಪ್ಪಲಲಿತ ಲೀಲಾಕಿಳಿಕಿಂ ||
 ಜಿತ ವಿಜ್ಞಿತ್ತಿ ವಿಳಾಸ ವಿ |
 ಹೃತ ವಿಭ್ರಮ ಕುಟ್ಟಮಿತಮೆನಲ್ ಪತ್ತು ತೆಹಂ ||

ವ|| ಇವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕಂಗಳೆಂದಱುವುದು.

ಸೂತ್ರಂ. ೨೬.

ಮ॥ ಕೃತಚಿತ್ತೋತ್ತಮಬುದ್ಧಿಯಂ ರಮಣಿ ಕಾಂತಧ್ಯಾನದಿಂದಂಗಳಂ |
ಗತಿಯಂ ಪೆತ್ತದಲಿಂದವಿಂತೆರಡು ಭೇದಂ ನೋಡೆ ನೊಟ್ಟಾಯಿತಂ ||
ಪತಿಯೋಳ್ ಬೆಚ್ಚೊಲವಂ ಪರರ್ಗಲಪದಂತಿರ್ಪಂಗನಾಕೃತ್ಯದಿಂ |
ಧೃತಗರ್ವಾದಿಯನಾದನಾದರತೆಯಿಂ ಬಿಬ್ಬೊಳಕಮಿಂತಿರ್ಪಲಂ ||

ವ॥ ಅಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ॥ ಇನಿಯನೆ ನೀನೆ ನೀಂ ನೆಗಲಿಂದಮನೀಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತೆ ಕೂರ್ತ ಕಾ |
ಮಿನಿ ಕೃತದೋಷಮಾದವನೆ ಭೋಂಕೆನೆ ತನ್ನ ಪದಕ್ಕೆ ನಮ್ರನಾ ||
ದನುವುಮನಾಗಲಿಲ್ಲದಿದು ತಾಂ ಮಿಗೆ ಜರ್ವವ ರೀತಿಯಂ ಜಲ |
ಕ್ಕನೆ ನಿಜಪಸ್ತದಿಂ ಬರದು ತೋಲುದಳೊಪ್ಪುವ ಭಾವಚಿತ್ತದಿಂ || ೨೯||

ವ॥ ಮತ್ತಂ.

ಮ॥ಸ್ರ॥ ಒಡವೋದರ್ ಬಂದರೆಂಬೀ ನುಡಿಯನೆ ಪೆಲರಿಂ ಕೇಳ್ಕು ಕೇಳ್ಕಂತೆ ಸಾಸಿ |
ಮೃಡಿ ರಾಗಂ ತನ್ನೊಳಾಗಳ್ ಪುದಿರೆ ನಿಜಚಿತ್ತೇಶ್ವರಂ ಬಾರನೆಂಬೀ ||
ಪಡೆನಾತಂ ಕೇಳ್ಕು ಕೇಳ್ಕಂತೆರ್ಪ ಪಡೆದಲಿಂದಂತಾಗೆ ಬೆಂಬಿಲ್ಲವಳ್ನೊ |
ಮೃಡಿ ಮುನ್ನಿಂ ಕುಂದಿದಳ್ ತಕ್ಕುಣದೊಳೆ ಮದನಾಗ್ನಿ ಪ್ರಸಂತಾಪ
[ದಿಂದಂ || ೪೦||

(ಇವೆರಡುಂ ಮೊಟ್ಟಾಯಿತಂ)

* ಮ॥ಸ್ರ॥ ಪರಿದೆಯ್ಲೆಯ್ಲೆಯ್ಲೆ ನೀಡಲ್ ನುಡಿಸಲೊಡರಿಸಲ್ಪಾಗಳುಂ ತೀಡುವಂತೆ |
ಕರಣವ್ಯಾಪಾರಮಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಹಿಸಿ ತವಾಲೋಕನಾಲಾಪದಿಂದಂ ||
ಪರಿಹಾಸಂಗೆಯ್ದು ತನ್ನೊಪನೊಳಭಿಮುಖಸಂಸಿದ್ಧಿಯಂತೀರ್ಚಿಕೊಂಡೆ |
ಲ್ಲರುಮಂ ದೂಲುತ್ತಮಿರ್ಪಂಗನೆಯರ ಬಗೆಯಂ ಭಾವಿಸಲ್ ಬಲ್ಲ
[ನಾವಂ || ೪೧||

ಬಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈಪದ್ಯವಿದೆ.

ಚಂ॥ ಮಸೆದಲಿಪಿಂ ಪ್ರಿಯಾನನಮನೀಕ್ಷಿಸಲುಧ್ಯತೆಯಾಗಿ ತಾನೆ ಲ |
ಜ್ವಸಿ ತಲೆ ಗಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮಣಿಕುಟ್ಟಿದೊಳೆ ನೆಪರಿ ನೋಡಿ ಕಂಡು ಮಾ ||
ನಸದೊಳಗಿಟ್ಟೊಡಂ ನವಸುಖಾನುಭವಕ್ಕರೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣಲಂ |
ಪಸರಿಪ ಹೋಮಧೂಮತತಿಗಂದು ಶಶಿಪ್ರಭೆ ದೂರನೇಪಿಪಳ್ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಅಣಿಯರಮೆನ್ನಂ ನಲ್ಲಂ |

ಪ್ರಣಯದನೆಳಸುತ್ತಿ ಸೊಂಕುತುಂ ಬರೆ ಸಖಿ ಕೇ ||

ಅಣಿಯರದಿಂದವನಂ ಕಡೆ |

ಗಣಿಸಿದನೇಂ ತಪ್ಪುಗಂಡು ಪೈರಿಪರೊಳರೇ ||

೪೨||

(ಇವೆರಡುಂ ಬಿಬ್ಬೊಕ್ಕಂ)

ಸೂತ್ರಂ. ೨೭,

ಕಂ|| ಭಾಸುರಸುಕುಮಾರಾಂಗ |

ನ್ಯಾಸಂ ಲಲಿತಂ ಪ್ರಿಯಾಚರಣಮಂ ನಗೆಯಿಂ ||

ಲೇಸಾಗಭಿನಯಿಪೊಡೆ ಕೇ |

ಳಾಸುದತಿಯ ನೆಗಟ್ಟಲೀಲೆ ಲೀಲೆಯೆನಿಕ್ಕುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ನಗೆಗಣ್ ಸೂಸೆ ವಿಲಾಸನುಂ ನಗೆವೊಗಂ ಲಾವಣ್ಯಮಂ ಬೀಟಿ ಸಾ |

ವಗಿಸುತ್ತಂ ಕಚಬಂಧಮಂ ತಿಥಿಲನೀಪೀಬಂಧಮಂ ಕಾಂಜಿಯೊಳ್ ||

ತೆಗೆಯುತ್ತಂ ಸ್ಮರನುಂತ್ರದೇವತೆಯೊಲೆ ಬಾಹಾಲತಾಂದೋಳನಂ |

ಬಗೆಯಂ ಬಲೆಜಿಗೆಯ್ಯ ಬಾಲೆ ವೆ.ಜಿ.ದಳೆ ಲೀಲಾಪದನ್ಯಾಸನುಂ ||೪೩||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ಕುಡುವುವಂ ನಸುನೀವುತುಂ ತಿಳಕನುಂ ತಿರ್ದುತ್ತುಮಾಸ್ಯಾಬ್ಜಮಂ |

ತೊಡೆಯುತ್ತಂ ಕುಟಲಾಲಕಾವಳಿಗಳಂ ಸಯ್ಯೊತ್ತಿ ಚೆಲ್ವಾಗೆ ನೇ ||

ಪಡಿಸುತ್ತಂ ಮದಿರಾಲಸೇಕ್ಷಣೆ ಮದಸ್ತಂಬೇರಮಾಕಾರದಿಂ |

ನಡೆ ಪಾಡುತ್ತಂ ಮುಪಾಂಗಣಪ್ರಭುಣದೊಳ ತನ್ವಂಗಿ ಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿದಳ ||

(ಇದು ಲಲಿತಂ)

ಮ|| ಪ್ರಿಯೆ ತನ್ನೋಪನ ಕೆಯ್ತುಮಂ ನುಡಿವ ಚಾತುರ್ಯೋಕ್ತಿಯಂ ನೋಲ್ವು ಭಂ,

ಗಿಯನಿರ್ಪಂದವನಾಳಿಗೊಳ್ಳ ತೆಜಿದಿಂ ತಾನೆನಲ್ವಿಂ ಜಿತ್ತದೊಳ್ ||

ನಿಯತಂ ಭಾವಿಸಿ ತಾನೆ ಮಾಡುಯುಮದಂ ಕೊಂಡಾಡಿಯುಂ ಕೂಡೆ ನೋ |

ಡಿಯುಮಿದೊಪ್ಪಿಯುಮಿತದೇಂ ನಲಿದಳೋ ತತ್ಕಾಂತೆಯೇಕಾಂತದೊಳ್ ||

(ಇದು ಲೀಲೆ)

ಸೂತ್ರಂ ೨೮.

ಕಂ|| ಸಂತೋಷರೋಷಭಯನಯ |
ಚಿಂತಾದಿಗಳಣಮೆ ನೆಜ್ಜಿಯು ಕಿಳಿಕಿಂಚಿತಮೊ||
ಇವ್ವಂತಲ್ಪಾಭರಣದೆ ಚೆ |
ಲ್ಪಂ ತಾಂ ತಳದವಳ ಕೇಳಿ ನಿಚ್ಚಿತ್ತಿ ನಲಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಉ|| ಆತನಿನಾದ ಬೇಟನುಭಿಜಾತತೆಯಿಂ ನೆಗಲಿಕ್ಕೊಂದು ಧೈರ್ಯಮಂ |
ತಾತನಿನಾದ ಭೀತಿ ನಿಜಬಾಲ್ಯವನುಣ್ಣಿದ ಲಜ್ಜೆ ಹೃತ್ಸಮು ||
ದ್ವಾತನಿನಾದ ಸೋರ್ಕು ಸುಚರಿತ್ರತೆಯಿಂ ಸಲಸಂದ ಸೌಷ್ಠವಂ |
ಚೇತದೊಳುಣ್ಣಿ ಕನ್ನೆ ತಳೆದಳ ಕಿಳಿಕಿಂಚಿತಭಾವಚೇಷ್ಟೆಯಂ || ೪೬||
(ಇದುಕಿಳಿಕಿಂಚಿತಂ)

ಚಂ|| ಕಳೆ ತುಡಿಸಲ್ಪದೇಂ ತುಡುಗೆಯಂ ಸಹಜಾಂಗದ ಕಾಂತಿಯಂದಮು |
ಗ್ಗಳಮೆ ವಿಲೇವಸಂಗಳಿವು ಬೇಲ್ಪುಮೆ ಸಾಲದೆ ಸುಜಯ ಮನಂ ||
ಗೊಳಿಸುವ ಗಂಧಮಾಸತಿಗೆ ಮಂಗಳಸಾಧನಸೂದ ತಾರಹಾರಮುಂ |
ತಿಳಕಮುಮಾರಮುಂ ಮಸುಳಿಸಲ ನೆಜ್ಜಿಗುಂ ಮೃಗಶಾಬನೇತ್ರೆಯಾ||೪೭||
(ಇದು ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ)

ಕೂತ್ರಂ ೨೯.

ಕಂ|| ವಾಸಾಸನಾಯಂಗ |
ನಾಸಾದಿವಿಶೇಷಮಂದು ವಿಲಾಸಂ ನಾಣಂ ||
ಲೇಸಾಗಿ ನುಡಿಯ ತಕ್ಕುದ |
ನಾಸತಿ ನುಡಿಯದ ಗಭೀರತೆಯ ವಿಹೃತಾಬ್ಜಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ||ಸ್ರ|| ಕಳಿಕಾಂಚೀಕ್ಷುದ್ರಘಂಟುಸಿದಮೆಸೆಸನಂ ಬಂದು ತನ್ನಂಗಿ ಸಾಧಿ||
ಸ್ಥಳದೊಳ ಕುಳ್ಳಿದು ತನ್ನೊ ಪನ ತೊಡೆಯನವಷ್ಟಂಭವಿಂದೇಲಿ ವೀಣಾ||
ಕಳನಾದಂ ಕೂರನಾದಕ್ಕನುಗತಮೆನೆ ತದ್ವಲ್ಲ ಕೀವಾದನವ್ಯಾ |
ಜಳತಾಂಗನಾಸದೊಳ್ವಂ ತಳೆದ ಮುದುಂ ಪಾಪದಳ ಕಾಂತೆಯೊರ್ವಳ||
(ಇದು ವಿಲಾಸಂ)

ಉ|| ಎನ್ನನೆ ಕೂರ್ತು ಮೆಲ್ಲರದೆ ಪಾಡುತೆ ಪಟ್ಟಿರೆ ಕೇಳುತಾಗಳಾ |
 ನೆನ್ನದೆ ಪಾಡು ಪಾಡೆನುತೆ ಬರ್ಪುದುಮೆಯ್ದು ನತಾನನಾಬ್ಬದಿಂ ||
 ದೆನ್ನೊಳದೇನುಮಂ ನುಡಿಯದುಂಗುಟದಿಂ ಬರೆಯುತ್ತ ಭೂಮಿಯಂ |
 ರನ್ನದ ಕಂಕಣಂದಿರಿವುತುಂ ನೆಜಿ ನಿಂದಳನೆಂದು ಕಾಣ್ಪೆನೋ || ೪೯||
 (ಇದು ವಿಹೃತಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೩೦.

ಮು|| ಮದರಾಗಾದಿಯಿನಾದ ವಿಭ್ರಮದ ಸತ್ವೋದ್ಯೋಗಮುಂ ಕಾಮವೋ |
 ಹದೆ ತಾಂ ಪಲ್ಲಟಮಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೊಂದಂದಮುಂ ವಿಭ್ರಮಂ ||
 ವಿದಿತಂ ಕುಟ್ಟಿಮಿತಂ ಮನಃಪ್ರಿಯನ ಸೋಂಕಂ ಚಿತ್ತಬಂದೊಲ್ಲವೋ |
 ಲ್ಲದಳಂ ತಾಗಿಯ ಬಾಹ್ಯದೊಳಗೆ ಪ್ರಿಯೆಯೆ ಗೆಯ್ಯಾ ಕೂಟಮಿಂತೊಪ್ಪುಗುಂ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|| ಮದಿರಾಪಾನವಿಕಾರಮುಂ ನವವಯಸ್ಸಂಪತ್ತಿಯುಂ ಬಂದು ನೋ |
 ಡದವೋಲ್ ನೋಡುವ ನಲ್ಲಿನಿರ್ದಿರವುಮೊಂದುತ್ಸಾಹಮುಂ ಮಾಡೆ ಚಿ ||
 ತ್ತದೊಳಾಗಳ ತನುನುಭ್ಯಗೇನೆಸೆದುದೋ ನೃತ್ಯಂ ಚತುರ್ಭಂಗಿ ಭೇ |
 ದದ ಲೀಲಾಭಿನಯಪ್ರಧಾನವಿಧಿಯುಂ ಕಾದಂಬರೀಗೋಷ್ಠಿಯೊಳ || ೫೦||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಪಸದನವಾಂಪ ವೇಳೆಯೊಳೆ ರಾಗದಿನಾಂ ಬರೆ ಕಾಮಮುರ್ಚಿ ತಾ |
 ನವವಸದಿಂ ಕೊರಲ್ಗೆ ಕಲಕಾಂಚಿಯನೊಪ್ಪುವ ತಾರಹಾರಮುಂ ||
 ಮಿಸುಪ ನಿತಂಬಕಂದುಗೆಯನೊಳ್ಳೆ ಲಿದೊಳ್ಳೆ ರದಿಟ್ಟು ನಲೈಯುಂ |
 ಶತಿಮುಖಿ ಯನ್ನ ನಪ್ಪಿ ಮನಮಂ ನಗಿಸಿದುದನೆಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ಪೆನೋ || ೫೧||
 (ಇವೆರಡಂ ವಿಭ್ರಮಂ)

ಮು|| ಸುದತೀರತ್ನ ಮೆ ಕಾದಲಂ ನೆಜಿಯೊಪ್ಪಿಲ್ಲಾಳಿಂಗನಂ ಮಾಡೆ ಮು |
 ಟ್ಪದಿರೆನ್ನಂ ತೊಲಗೆಂದು ಮೆಯ್ದುಗೆವಿನಂ ನಿನ್ನೊಂದು ಕಾದಲೈಯುಂ ||
 ಮುದಮಂ ತಾಂ ಗುಡಗಟ್ಟ ಬಿತ್ತರಿಪವ್ವೊಲ್ ರೋಮಂಚನಂ ಮೆಯ್ಯೊಳಿ |
 ಬ್ಬದಿಗಂ ಮೂಡರೆ ಬಲೈಯೇಕೆ ಸುಸಿಲಂಗೆಯ್ದಂದವೊಕ್ಕೆತವಂ || ೫೨ ||

ಚಂ|| ಪದೆವಮರ್ಧಪ್ಪೆ ಚಪ್ಪಲರ್ಧ ಪೆರ್ವೊಲೆ ಪೀಱಿ ಪೊದಲ್ಕು ಪೊಂಗಿ ಬೀ |
 ಗಿದ ಬೆಳರ್ವಾಯ್ ತಗುಳ್ಳುಗಿಯೆ ನೀಳ್ ನಖನ್ರಣವೀಳ್ಕು ಪೊಯ್ಯ ಪಾ ||
 ರಿದ ತಲೆ ತನ್ನೊಳೊಪ್ಪೆ ಸುರತಾಂತ್ಯದೊಳೆನ್ನಯ ಮುಂದೆ ನಿಂದು ಮೇ |
 ಲಾದಱಿೊಳೆ ಬೀಸುತುಂ ಬೆಮರನಾಱಿಸುವೋಪಳನೆಂದುಗಾಣ್ಣೆನೋ||೫೩||

ವ|| ಮತ್ತವೋಷ್ಠಗ್ರಹಣಾದಿಸುಖಪೀಡಾವಿಭವಂ ಕುಟ್ಟುಮಿತಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಉ|| ಚುಂಬಿಸೆ ಬೀಗಿ ಬೆಳ್ಳೆಡರ್ಡ ಬಾಯ್ಕುಱಿ ಯಾಳಿಸಿದಪ್ಪಿನೊತ್ತಿ ನಿಂ |
 ದಂಬಿಡೆ ಗುಜ್ಜುಗೊಂಡ ಮೊಲೆ ಪೋರ್ಕುಳಿಯಿಂದಮೆ ಪಂತಿದಪ್ಪಿ ತಾ ||
 ಱುಂಬುಳಿಯಿಂ ತೆರಳ್ಳ ಕುರುಳುಣ್ಣೆ ಬೆಮರ್ ನಸು ಬಾನಲಾದ ಬೊ |
 ಟ್ಪಂಬಿವು ಕೂಟದೊಂದು ಸವಿಯಂ ಪಿಸುಣಾಡುವುನೀಲತಾಂಗಿಯಾ ||೫೪||
 (ಇವು ಮೂಱುಂ ಕುಟ್ಟುಮಿತಂ)

ವ|| ಇನ್ನಾ ಲಂಬನಾಲಂಕಾರಕ್ಕೆ.—

ಸೂತ್ರಂ ೩೦.

ಕಂ|| ಮೃದುಮಸನಮಾಲ್ಯಭೂಷಣ |
 ಮದಚಂದನಪತ್ರಭಂಗಧೂಪಸ್ನಾನಂ ||
 ಪದೆದಿರೆ ತಚ್ಚಿಹ್ನಾದ್ಯಂ |
 ಮುದದಾಲಂಬನದ ಮೆಱಿವಲಂಕಾರಂಗಳ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಸುದತಿಯ ದಿವ್ಯಗಂಧತನುಜಂದನಶಾಖೆಯೊಳಂಗಜಾಹಿ ಯಿ |
 ಕ್ಕಿದ ಪೆರೆಯಂತಿರುಟ್ಟು ದುಗುಲಂ ಕುಚಕೋಕಯುಗಂಗಳಡ್ಡಗ ||
 ಚಿದ ಬಿಸದಂತೆ ಹಾರಲತೆ ಕಣ್ಗೆ ಕರಂ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಕಾಂತಿಯೊ |
 ಪ್ಪಿದುದು ಸುಧಾಂಶುಬಿಂಬವೆಳಮುತ್ತನೆ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದುರ್ದೆಂಬಿನಂ || ೫೫||

ವ|| ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ.—

ಚಂ|| ಕಡೆದನೊ ಚಂದ್ರಕಾಂತಮಣಿಯಿಂ ಮದನಂ ಬಿಸಕಾಂಡಗರ್ಭದಿಂ |
 ಪಡೆದನೊ ಪದ್ಮಗರ್ಭನಿನಿ ಭೂಷಣವಸ್ತ್ರವಿಲೇಪನಾಂಶುಗಳ್ ||
 ಪಡೆಯೆ ವಿಲಾಸನುಂ ದಶನದೀಧಿತಿಯಿಂ ದರಹಾಸಲಕ್ಷ್ಮಿ ನೊ |
 ಮೌಡಿಸೆ ಬೆಡಂಗುವೆತ್ತದು ನರೇಂದ್ರವಧೂಧವಳಪ್ರಸಾಧನಂ || ೫೬ ||

ವ|| ಇಂತಾಲಂಬನಾಲಂಕಾರಮುಖಿಕಾವ್ಯಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾದುಡುಂದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ
 ಮನಱಿಗೆ.

ವ|| ಇನ್ನು ತಟಸ್ಥಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೩೨.

ಚಂ|| ಸಸಿಯುದಯಂ ಮುಗಿಲೊಲುಗು ನಂದನಮೊಪ್ಪುವ ಚಂದನಂ ಲಸ |
 ಕ್ಕುಸುಮವಸಂತಮಂತೆ ರಿತು ಭೃಂಗಪಿಕಾಳಿರವಂ ಕೊಳಂ ಬನಂ ||
 ಮಿಸುಗುವ ಕವ್ವರಂ ತಿತಿರತೀತಜಲಂ ನಲುಬಂಬುಲಂ ಸುಗೀ |
 ತಸರಸದೂತಿನಾಕ್ಸುಭೃತಿ ಮುಂ ಪೆಸಗೊಂಡ ತಟಸ್ಥಮಲ್ಲದೇ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಶಾ|| ಆಟಂ ಬಾಜನೆ ಗಾಡಿಯೊಳ್ವಸದನಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೊಳ್ಳಾತು ಕೊಂ |
 ಡಾಟಂ ಕತ್ತರಿ ಕವ್ವರಂ ನಗೆ ತೆಗಟ್ ಕೊಟಂ ಬಿಯಂ ಜವ್ವನಂ ||
 ನೋಟಂ ತಂಬುಲಮಿಂಪು ಕಂಪು ವಿಭವಂ ಮೆಯ್ಯೊಳಮೆಂಬಿಂತಿವಂ |
 ಬೇಟಕ್ಕಾಗರಮೆಂಬೆನಣ್ಣ ಸುಸಿಲೇಂ ಪೇಟ ಪಾಗದೊಳ್ ತೀರ್ಗುಮೇ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಕುಳಿವೆಲರುಮಾಲಿನೀರಂ |
 ತಳಿರ್ವಾಸುಂ ಚಂದ್ರಕಾಂತಮುಂ ಚಂದನಮುಂ ||
 ಕೊಳನುಂ ನಂದನವನಮುಂ |
 ಕಳೆಯವೆ ಬೇಸಗೆಯೊಳೊಗೆದ ಬೇಟದ ಸೂಡಂ || ೫೭ ||

(ಇಂತು ತಟಸ್ಥಂ)

ವೃ|| ಇಂತಾಲಂಬನಗುಣಜೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರತಟಸ್ಥಂಗಳೆಂದುಬ್ಬೀಪನಸಿಭಾವಮಂ
 ಪೇಟರ್ಪಿಂ ಇನ್ನಾವಿಪ್ರಲಂಭಮಂ ಪೇಟರ್ಪಿಂ.

* ಸೂ|| ವಿಯೋಗಮೆ ವಿಪ್ರಲಂಭಂ.

ವೃತ್ತಿ|| ಅಲ್ಲಿ ನೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಲ್ಲರಾಲಂಬನವಿಭಾವಂ ; ಅಂತೆ ನಂದನಕಾಸಾರ
ಜಂದ್ರಿಕಾಶೀತಾಂಬುತಾಂಬೂಲಕುಸುಮಶಯ್ಯಾದಿ ಯುದ್ಧೀಪನವಿಭಾವಂ ;
ಅಂತೆ ಸಂತಾಪಕಾರ್ಥಜಾಗರಪ್ರಲಾಪಕ್ಷಾಮನೇತ್ರತ್ವದೀನಸಂಚರಣಾನು
ಕರಣಾಕೃತಿವಿಲೇಖನಸಂದೇಶತೀತಸೇವನಾದಿ ಯನುಭಾವಂ ; ಅಶ್ರುವಿವರ್ಣ
ಸ್ತಂಭ ಕಂಪಾದಿಸಾತ್ವಿಕಂ ; ಶಂಕಾತ್ಸುಕ್ಯಮದಗ್ಲಾನಿನಿದ್ರಾಸುಪ್ತಿಪ್ರಬೋ
ಧಚಿಂತಾಸೂಯಾಶ್ರಮನಿರ್ವೇದಮರಣೋನ್ಮಾದಜಡತಾ (ವ್ಯಾಧ್ಯ) ಪ
ಸ್ಮಾರಾದಿ ವೈಭಿಚಾರಿಗಳಕ್ಕುಂ. ಅದು.

ಸೂತ್ರಂ ೩೩.

ಕಂ|| ಪರಿಭಾವಿಸುವೊಡೆ ಪೂರ್ವಾ |

ನುರಾಗಮಾನಾಖ್ಯಕಂ ಪ್ರವಾಸಾಖ್ಯಾನಂ ||

ಕರುಣಾತ್ಮಕಮೆಂದಿಂತವ |

ಧರಿಸೆ ಚತುರ್ಭಂಗಿ ವಿಪ್ರಲಂಭದ ಭೇದಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೩೪.

ಕಂ|| ನೋಡಿ ನುಡಿದೊಲ್ಲ ಕೂಟಂ |

ಕೂಡದ ಮನನೊಂದು ಚಲದೆ ತಿಳಿಯದ ನಲ್ಲರ್ ||

ನಾಡತ್ತ ಪೋದಲಿದ ನೋ |

ವಾಡಲಿದೇ ತಲದೆ ವಿಪ್ರಲಂಭಚತುಷ್ಕಂ ||

ನ|| ಅಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಮೆಂಬುದಭಿಲಾಷೆ ; ಅದು ದೈವಪಾರವಶ್ಯಮೆಂ
ಗುತ್ತೇಲಿಂ

* ಈ ಸೂತ್ರಭಾಗವು ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಕಂದರೂಪದಲ್ಲಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ
ಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಇಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಂದರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇದುವು
ಳೆಂದಭಾಗವಾಗಿರಬಹುದೋ ಎನೋ, ಎಂಬ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ

ಸೂತ್ರಂ ೩೫.

ಕಂ|| ಸಮಸಂದು ನೋಡಿಯುಂ ನುಡಿ |
ದು ಮನಂಗೆೊ[ಳೆ ಕೊ]ಂಡು ಕೂರ್ತು ಕೂಟಂ ತಮ್ಮೊಳ್ ||
ಸಮಸಿಸದೆ ಮರುಗುವಾಮರು |
ಕಮುಮದು ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಮೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಚಂ|| ಪೊಸಸುಸಿಲೊಳ್ ನೃಪಾತ್ಮಜಿಯೊಳಿಂತು ವರಂ ಪಡೆಯಲ್ಕೆ ಕೂರ್ತು ಪೂ|
ವಸೆಗೆಸೆವಾಕೆಯಂ ಬರಿವುದುಂ ನಭದಿಂದೆ ನಿಶಾಚರೇಶನೀ ||
ಕ್ಷಿಸಿ ಪಗೆ ಬಂದು ತನ್ನಪತನೂ (ಜನ) ನೊಯ್ಯು ಬಿಸುಟ್ಟು ಪೋಗೆ ತ |
ನ್ನ ಸುವೆನಿಪೋಪಳಂ ನೆನೆದಿಲ್ಲುಬಿಲ್ಲುನನಂ ವನಾಂತದೊಳ್ || ೫೯||
ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ಪದೆವೆತ್ತಿರ್ವರ ಜೀವಮೊಂದೊಡಲೆ ಬೇಜಿಂಬಂತುಟಂ ಮಾಡಿದಂ |
ಮದನಂಗಾವುದು ದೋಷಮುಂತೆ ನುಡಿಯಲ್ಕೆನಕ್ಕುಮೇ ಪಾಪಮಂ ||
ಬಿದಿಯೆಂಬಾಡಿಗಳ್ಳಿನಿಂದಮುಲಿವಾಯ್ತಿರ್ವರ್ಗಮಿನ್ನೊಮೆ ದೈ |
ವದಿನೆತ್ತಾನುಮದಿದುಬಿಂಬಮುಖಿಯಂ ಕಾಣೊಂದು ಸೈಪಕ್ಕುಮೇ ||೬೦||
(ಇವು ದೈವವಶಾಭಿಲಾಷೆ)

ಕಂ|| ನೃಪಸುತೆಯಂ ತಾಂ ತನ್ನಂ |
ನೃಪಸುತೆ ನೆಜಿ ನೋಡಿ (ನೋಡಿ)ತಂತಮ್ಮೊಳ್ ಕೂ ||
ತು ಪಡೆಯದೆ ಸುರತಮುಮಂ ಬಿರ |
ಯಿಪರಾದರ್ ವೋಹಿಗಳ್ ಪರಾಧಿನತೆಯಂ || ೬೧||
(ಇದು ಪಾರವಶ್ಯಂ)

ವ|| ಇನ್ನಾ ಮಾನಾಖ್ಯವಿಪ್ರಲಂಭಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೩೬,

ಕಂ|| ಸ್ಫುರದೀರ್ಷ್ಯಾಪ್ರಣಯಮೆನು |
ತ್ತೆರಲಿತ್ತಿಲು ಮಾನಮಲ್ಲಿ ತತ್ಪ್ರಣಯಾಖ್ಯಂ ||
ಪುರುಷನೊಳಂ ಸ್ತ್ರೀಯೊಳಮಿ |
ರ್ವರೊಳಕ್ಕುಂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲದಿರಲೀರ್ಷ್ಯ ವಲಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕ|| ಮುಳಿಸೆಂಬುದು ನೇಹದ ಮುಂ |

ಬೆಳಸು ನೃಪಾ ಪೆಣ್ಣ ಜವ್ವನಂ ಸುರಧನುವೆಂ ||

ಬಳ ನುಡಿಯೊಡನೈದಲರ್ಗಣೆ |

ಗಳಾಗಳೇಂ ನೆಲಸಿದುದೊ ಮಹೀಶನ ಮನದೊಳ್ ||

೬೨||

(ಇದು ಪುರುಷಪ್ರಣಯಮಾನಂ)

ಮ|| ಸ್ರ|| ಬಿಡದಂತೆಂ ಕಾರಣಂ ಕೆತ್ತಿದಪುವೆನಗೆ ಪೇಲಿಕ್ಕ ಮೆಯ್ಯೊಲಿಂಡಿ |

ನೈಡಗಣ್ಣಂ ತೋಳುಮೆನ್ನೀತೊಡೆಯುಮಿನಯನಾದೇಶಮಂ ಮಾಯ್ಪಿ

[ವಿನ್ನೀ |

ಗಡಮನ್ನೊಳ್ ಬೇಟಮಿನ್ನುಂ ಗಡ ಪರಿಪರಿದೀಲ್ದಿಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳಾಟಮಿ

[ನ್ನುಂ |

ಗಡ ಕೂಟಂ ಸಾಲ್ಕುಮೆಂದೂಣ್ಣಿದ ಮನದಳಲಿಂ ಕಾಂತೆ ವಿಭ್ರಾಂತೆಯಾ

[ದಳ||

(ಇದು ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಣಯಮಾನಂ)

ಕಂ|| ತಿಳಿಪುವ ದೂತಿಗಡೆಂನರಿ |

ದಳೆಯಳ್ ತಳಿರ್ವಾಸಿನೊಳ್ ಪ್ರಿಯಂ ಪೂವಸೆಯೊಳ್ ||

ಬಳಿದ ವಿರಹಾಗ್ನಿಯಿಂದಿರೆ |

ಮುಳಿದಾರ್ ಬರ್ದುಕಲ್ಕೆ ಬಲ್ಲರತನುವ ನಾಡೊಳ್ ||

೬೪||

(ಇದು ಭಯಪ್ರಣಯಮಾನಂ)

ಉ|| ಇಂನವರಂ ಸಖೀ ರಮಣನೆನ್ನವನಾಗಿರುತಿರ್ಪನಿಂದು ತಾ |

ನೆಂನವನೆಂಬೆ ನುಣ್ಣೊ ಸಲೊಳೊಂದಿದಲಕ್ತ ಕಲಾಂಛನಂ ರತಾಂ ||

ಕಂ ನಿಮಿದರ್ಗದೊಳ್ ಮೆಱಿಯೆ ನೋಡುತೆ ಕಾಯ್ದು ನೂಂಕಿದೆಂ |

ಮಂಸಿಸದೆನ್ನ ಬೀವವನೆ ನೂಂಕುವಪೊಲ್ ಪ್ರಿಯನಂ ಕೃತಘ್ನಿಯಾಂ||೬೫||

(ಇದು ಈರ್ಷ್ಯಮಾನಂ)

ವ|| ಇನಾ ಪ್ರವಾಣಾಖ್ಯ ವಿಪ್ರಲಂಛಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೨೭

ಕ|| ಇದು ಕಾರ್ಯಶಾಪಸಂಭ್ರಮ |

ದೊಡವಿಂ ಪ್ರಾಣಾಸಮಾಯ್ತು ಮೂಬಿಟನವಜೊಳ್ ||

ಮೊದಲೆರಡನ್ನರ್ಥಂಗಳ್ |

(ಪದೆಸಿನ) ಭಾವಾದಿಯಿಂದೆ ಸಂಭ್ರಮಮಕ್ಕುಂ ||

ವ|| ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ.

ಚಂ|| ಇನಿಯನಗಲ್ಲು ಪೋಗಿ ಪರದೇಶದೊಳಿದಪನಾನುಮಿಲ್ಲಿ ಮಾ ।

ವಿನ ತಳಿವಾರ್ಸಿನೊಳ್ ಪೊರಳುತಿರ್ದಪನಾಗಳುಮಂತೆ ನೀನುಮೆ ||

ನ್ನನೆ ನಡೆ ನೋಡುತುಂ ನಭದೊಳಿದಪೆಯವ್ವದೊಂದೆ ನಿನ್ನನಾ ।

ನನುವಿಪೆನ್ನ ಮೆಯ್ ಬಡವೊ ನಲ್ಲನ ಮೆಯ್ ಬಡವೋ ನಿಶಾಕರಾ || ೬೬||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ಎಳಮಂಜಿಲ್ಲಕ್ಕು ಮಾಖಂಡಲಜನಿತಧನುರ್ದಂಡಮಿಲ್ಲಕ್ಕುಮುಖ್ಯಾ ।

ವಳಿಯಿಲ್ಲಕ್ಕುಂ ಕದಂಬಾನಿಲನೆಳಸುವೊಡೆಲ್ಲಕ್ಕುಮುದ್ಯನ್ಮಯೋರಿ ||

ಕುಳಲೇಲಾತಾಂಡವಾಡಂಬರವಿಲಸನಮಿಲ್ಲಕ್ಕುಮಂತಾ ಮಹೀಮಂ ।

ಡಳದತ್ತಲ್ ನಲ್ಲನಂತಲ್ಲದೊಡೆ ತಡೆದದೇಕಿರ್ಪನಿಂದಲ್ದೆ ಬರ್ಪಂ || ೬೭||

(ಇವೆರಡುಂ ಕಾರ್ಯಪ್ರವಾಸವಿಪ್ರಲಂಭಂ)

ಚಂ|| ಪಲುಗಳದಟ್ಟಿಯಿಂದೆ ಸುರತಾಮೃತಮಂ ಸವಿವುತ್ತೆ ತಳ್ತು ತ ।

ಣ್ಣುಲಿಲೊಳಶೋಕೆಯೊಳ್ಳೊಳಗೊಟ್ಟಿಲೊಳೆನ್ನೊಡನಿರ್ದ ನಲ್ಲನಂ ||

ಫಲಿಲನೆ ಕಂಡು ಪಾಪಿ ಪುಷ್ಪಶಾಪಮೆ ತಾಂ ಪರದೇಶದತ್ತೆಕೊಂ ।

ಡೆಲಿಲಿದುದು ಕಾಣ್ಬದಪ್ಪುವುದು ಕೂಡುವುದಿನ್ನೆ ನಗೆಂದು ಸಾರ್ಗಮೋ ||

(ಇದು ಶಾಪವಿಪ್ರಲಂಭಂ)

ವ|| ಇದು ಮೋಘಸಂದೇಶದೊಳಮುಂಬು.

ಕಂ|| ಸೀತೆ ಮಣಿಮುದ್ರೆಯಂ ಕಂ ।

ಡೇತೆಲಿಪುದಿರ್ದಳಂತೆ ಚೂಡಾಮಣಿಯಂ ||

ಸೀತಾಪತಿ ಕಂಡು ಮನೋ ।

ಜಾತಾಗ್ನಿಯನೆಯ್ದೆ ಬಂದು ಮುಱುಗುತ್ತಿರ್ದಂ ||

೬೯||

ಚಂ|| ಪರನ್ಯಪನೆನ್ನ ಮಿತ್ರಪುರಮಂ ತವ ಮುತ್ತಿದನೆಂದು ಕೇಳ್ಕು ಚೆ ।

ಜ್ವರವಿದೆ ಬಂದೆನಿತ್ತಲವನತ್ ಮದೀಯಪುರಪ್ರಭಾಗಮಂ ||

ಭರದೆ ತಲುಂಬಿದಂ ಗಡವನಂ ತಗುಳ್ಳಟ್ಟುವೆ ನಾತ್ತಕ್ಕಾಂತೆ ಮೆ ।

ಯ್ಯರೆವಳೊ ಯೆನ್ನ ಜಾನದೊಳೆ ಸಾವಳೊ ಎನನೆಂಬಳೋ ||

೭೦||

(ಇದು ಘಂಭ್ರಮವಿಪ್ರಲಂಭಂ)

ನ|| ಅಂತು ವಿಪ್ರಲಂಭಮೇಲುತೆಱಂ, ಕರುಣಾತ್ಮಕವಿಪ್ರಲಂಭಮೆಂಬುದಂ
ಕೆಲಂಬರ್ ಕಡೆಯವಸ್ಥೆಯೊಳೆಕರೂಪಮೆಂದೊಲ್ಲರ್, (ಕೆಲರ್ ಕರುಣ
ರಸಮೆಂದೊಲ್ಲರ್) ಕೆಲರಿಂತೊಲ್ಲರದರ್ಕ್ಕ.

ಸೂತ್ರಂ ೩೮.

ಕಂ|| ಪರಮಪ್ರಿಯರೆತ್ತಾನುಂ !
ಪರಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತರಾದೊಡವರ ಪರೋಕ್ಷಾಂ ||
ತರದೊಳ ಮರುಗುವ ಮರುಕಂ |
ಕರುಣಾತ್ಮಕವಿಪ್ರಲಂಭಮೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಇವನಿಂತೀಕೆಗೆ ಗಂಡನೊಡೆನಗೀಗಳಾ ರಾಜ್ಯಮಾದಂತೆ ತೋ |
ಉವುದೆತ್ತಾನುಮಗಲ್ಲ ಪೋದೊಡವನ್ನಂ ಬರ್ಕುಮಾನೊಮ್ಮೆ ಕೂ ||
ಡುವೆನೆಂಬಾಸೆಯೊಳಂತುಮಾಉವೆನದಿನಾ ವಾಸೆಯಿಂಟೀಗಳಾ |
ಉವೆನಾರಂ ಬರಸಾರ್ವನೆಂತು ಕಱುವೆಂ ಪೂಯ್ತಂ ಪಿಲೋಲೇಕ್ಷಣೇ ||೩೯||
(ಇದು ಕರುಣವಿಪ್ರಲಂಭಂ)

ನ|| ಇನ್ನವನವಸ್ಥೆ ಗಳಂ ಪೇಟಿಪ್ಪಿಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೪೦.

ಕಂ|| ನಯನರತಿ ಚಿಂತೆ ಸಂಕ |
ಲ್ಪಯುತಂ ಜಾಗರತೆ ಕಾರ್ತಮರತಿಯಮಾನಂ ||
ಪ್ರಿಯೆಯ ವಿವೋಹಂ ಮೂರ್ಛಾ |
ಶ್ರಯಂ ಮರಣಮಿಂತವಸ್ಥೆ ದಶವಿಧಮಕ್ಕುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೪೦.

ಕಂ|| ಚಕ್ಷುಃಪ್ರೀತಿಯದಿನಿಯನ |
ನೀಕ್ಷಿಪುದುಱಿ ನೆನೆವುದದೆ ಮನಸ್ಸಂಗಂ ಲೋ ||
ಲಾಕ್ಷಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂಕ |
ಲ್ಪಕ್ಷೇಪದೆ ನೆನೆವುದದುನೆ ಸಂಕಲ್ಪಾಪ್ಪಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಕಡೆಗಣ್ಣಂ ಕಡೆಗೋಡಿವೋಗೆ ಪಿರಿಮಂ ಜೆಲ್ಲಂ ಕುಚದ್ವಂದ್ವದಿ |
 ಟ್ಟೆಡೆಯಿಂ ಸ್ವೇದಜಲಂ ತುಳುಂಕೆ ಜಘನಾಂತರ್ದೇಶದಿಂದಾವಗಂ ||
 ಬಿದದುಣ್ಮತ್ತಿರೆ ಮನ್ಮಥದ್ರವಮನಂಗಾವೇಶದಿಂ ಕಾಲ್ ತಡಂ |
 ಬಡೆ ಬಂದಾಟಿಸಿ ನೋಡಿಡಳ್ ಪದೆಪಿನಿಂ ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಾರ್ತಂಡನಂ || ೭೨||
 (ಇದು ಚಕ್ಷುಃಪ್ರೀತಿ)

ಜಂ|| ನಿನೆವಳೆ ಬೇಲದೊಂದನೆಡೆಗೊಂಡುದು ಮುನ್ನಮೆ ನಿನ್ನ ಪಂಬಲಾ |
 ಮನಮನದಂತೆ ನೋಡುವಳೆ ಚಿತ್ರಿಸೆ ಬಂದುದು ನಿನ್ನ ರೂಪು ಕಾ ||
 ಮಿನಿಯೆರಡಜ್ಜೆಯೊಳ್ ನೆಲನುಮಾಗಸಮುಂ ದೆಸೆಯುಂ ನಿನತ್ತು ರೂ |
 ಪನೆ ತಳೆನೊಪ್ಪಿ ತೋಲುವುದು ನೀರೆಗೆ ನಿನ್ನಯ ಮಾಯಯ್ಯಂ ನೃಪಾ ||
 (ಇದು ಮನಸ್ಸಂಗಂ)

ಜಂ|| ಹೃದಯದೊಳಪ್ಪಿ ತನ್ನ ಮನದೊಳ್ ಮಧುರಾಧರನುಮಾ ಸಾಧ್ಯಚಿ |
 ತ್ತದೊಳೆರ್ದೆಗೊಳ್ವ ಚುಂಬನಮನಾಗಿ ಸಿ ಬೇಬದಳುಕೆರ್ಯಂದೆ ಚೇ ||
 ತದೊಳೆ ಲತಾಂಗಿ ನಿನ್ನ ನೋಡಗೂಡಿ ಸುಖಾಮೃತವೀರಬದಪ್ಪಳಂ |
 ತೊದವಿದ ಭಾವಿತಾತ್ಮೆ ನೆಲೆ ನೋವನದೆಲ್ಲಿಯುಮೇಕೆ ತಾಳಿದಳ || ೭೪||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಜಂ|| ಮೃಗಮದಗಂಧಿ ಸಂಜೆ ವಸೆಯಂಚೆಯ ತುಪ್ಪುಲ ತಳ್ಳದೊಳ್ ಮನಂ |
 ಬುಗೆ ಪಟದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸೆವ ರೂಪನೆ ಚಿತ್ರಿಸಿ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಕೆಯ ||
 ಮಿಗೆ ಕಡುವೇಟದಲ್ಪಿಯಿನದಂ ಪಲೆ ಚುಂಬಿಸಿ ಮುದ್ದು ಗೆಯ್ವ ತಾಂ |
 ಬಿಗಿಬಿಗಿದಪ್ಪವಲ್ಕುಲೊಳೆ ನೂಂಕಿದಳಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಂ ನೃಪಾ || ೭೫||
 (ಇದು ಸಂಕಲ್ಪಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೪೦.

ಕಂ|| ನಿನೆಫೋಲಗದದುವೆ ಜಾಗರೆ |
 ವಿನಿಯನನುಲಿ ಬಯಸಿ ಒಡಬಿಡಾಗಿರೆ ಕಾರ್ತೃ ||
 ವನಿತೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮೆಯೊಡ |
 ದನು ವರತಿಯೆ ಲಜ್ಜೆ ವಿರಹದಳೆದುದಮಾನಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಕನಸಿನೊಳಿನ್ನ ವಲ್ಲಭನನಿಂತೊಡಗೂಡಿದೆನೊಂದು ಪೇಲ್ವು ಕಾ |
 ಮಿನಿಯರುದಾತ್ತೆಯರ್ ಕೆಲರದೇಂ ಕೃತಪುಣ್ಯೆಯರಕ್ಕ ದುಃಖಭಾ |
 ಜನೆಗೆನೆಗೆನ್ನ ವಲ್ಲಭನಗಲ್ಲೆಯೊಳಾಗದು ನಿದ್ರೆಯೆಂದೊಡಾ |
 ಕನಸಿನೆಗೆಲ್ಲಿತೆಂತೆನೆಗೆ ವಲ್ಲಭನೊಳ ನೆರೆವಾಸೆಯಲ್ಲಿತೋ || ೭೬||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ||ಸ್ರ||ಪತಿ ಚಿಂತಾವಿದ್ಧಿ ನಿದ್ರಾವಿರಹಿತೆ ಯಿರುಳೆಯ್ತುಪ್ಪದುಂ ಸುಪ್ತಪಾರಾ |
 ವತಮಂ ಬಂದೆತ್ತುವಳ ಹಂಸೆಗಳೆರಡೆಯೊಂದಾಗಲೀಯಳ ನೆಸಿಲ್ವಾ ||
 ಣತಿಯಂ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಲೀಯಳ ಸಲಪುವ ಗಿಳಿಯಂ ತೊಂಕಡಂಗಾಣಲೀಯಳ||
 ಕತೆಯಂ ಪೇಲಿವೆಂದವಳ ಸಾರಿಕೆಯುಮನಿನಿಸುಂಗಿಯ್ತು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಲೀಯಳ||
 (ಇವೆರಡುಂ ಜಾಗರಂ)

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ನಡು ನಡೆಚಿತ್ತು ತನ್ನನೆನೆ ಮೆಯ ಬಡವಾದುದು ಲೋಚನಾಂಶುಗಳ್ |
 ಬಿಡೆ ತೊಡರ್ದಂತೆ ಗಂಡಯುಗಳಂ ಬಿಳಿದಾದುವು ತೋಳ್ಗಳೊಳ ವರಂ ||
 ಬಡೆದವೊಲೆಯ್ತು ಸುಯ ಸತಳವಾದುದು ಭಾವರಸಪ್ರವಾಹದೊಳ |
 ಗಡಣಿಸಿದಂತೆ ಬಾಷ್ಪಜಲಸಂತತಿ ಕಾಲ್ಪುರಮಾದುದಾಕೆಯಾ || ೭೭||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಸುದತಿ ಲತಾಂಗವೇಕೆ ಬಡವಾದುದಿದೆಂದಪೆ ಮುನ್ನಮೈಕ್ಕಭಾ |
 ವದೊಳಣುಭೇದಮಿಲ್ಲೆನಿಸಿ ಮತ್ತಿ ಯನಿದೊಡೆ ದೊಡ್ಡತಾಗಿ ತೋ ||
 ಪ್ಪದುಮನನಿಗೀಗಳರ್ಥವೊಡವೊದುದು ನಲ್ಲನೊಳಿತ್ತಲರ್ಥಮಿ |
 ದುರ್ದದು ತನುವೊಂದನರ್ಥಿಸಿದೊಡೆಂ ಬಡವಾಗದೆ ದೊಡ್ಡತಕ್ಕುಮೇ || ೭೮||
 (ಇವೆರಡುಂ ಕಾರ್ತೃಯಂ)

ಮ|| ಗಿಳಿಗಿನ್ನುಂ ಕುಟುಕಿಕ್ಕನೆಂಬಳೆಲೆ ನೀನಾರೋಗಿಸೆಂದಂದು ಕೋ |
 ಕಿಳಮಿನ್ನುಂ ತಳಿರ್ಗಜ್ಜದೆಂಬಳೆಲೆಯ ಮೆಲ್ಲೆಂದೊಡೇವ ಮಜ್ಜನಂ ||
 ಗೊಳಲೆಂದೆಂದೆಲರಿದೆ ಮೆಯ ನಡುಗಿತೆಂಬಳ ಚಂದನೋದ್ವರ್ತವೀ |
 ಗಳದೇಕಿಲ್ಲೆನೆ ಪಾವು ಕಾವುದನೆ ಕೇಳ್ಬಂಜಿದೇನೆಂಬಳ ಸಖೇ || ೭೯||
 (ಇದು ಅರತಿ)

ಮ|| ನೆರೆವಳ್ ತಂಗಿಯನಟ್ಟಿ ತಾನೆ ಬರಲೊಲ್ಲಂ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದೋಪನಂ |
 ಕರೆವೆಂ ವೈತಿಕವೆಂದಪಂ ಸಖಿ ಶರಣೊಕ್ಕಂ ಗಡಾ ನಲ್ಲನಂ ||
 ಬರೆನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ತೋಱು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಎಲೇ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೇ ನಿನ್ನ ನಾ |
 ನೆರೆವೆಂ ಕೋಗಿಲೆ ನಿನ್ನ ಕಾಲ್ವಿಡಿದಪೆಂ ತೆಂಗಾಳಿ ತೋಲ್ಪುತ್ತಾದಪೆಂ || ೮೦||
 (ಇದು ಲಜ್ವಾತ್ಯಾಗಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೪೨.

ಕಂ|| ವಿರಹೋನ್ಮಾದದೆ ಮೋಹಂ |
 ಬಿರಯಿಸೆ ಮೆಯ್ಯುಪ್ಪಿದುದುದುವೆ ಮೂರ್ಛೆಯನಿಕ್ಕುಂ ||
 ಮರಣೋದ್ಯೋಗಂ ಮರಣಂ |
 ಬರೆ ತನಗದು ಕಡೆಯವಸ್ಥೆ ಮರಣಮೆನಿಕ್ಕುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ನಿಜಕೇಳೀಗೃಹದೊಳ ಬೆಡಂಗೆಸೆವ ಭಿತ್ತಿವ್ರಾತದೊಳ್ ಜಿತ್ರಮಂ |
 ಗಜಕುಂಭಸ್ತನೆ ನೀನೆಗೆತ್ತು ದಿಟದಿಂ ಮುದ್ದಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ ಸ ||
 ಕೃಜವೇನಿತ್ತಪರೆಂದು ತೊಟ್ಟಿಬಿತ್ತರುತ್ತಂ ನೋಡಿ ತಾಂ ಕಾಣದಂ |
 ಗಜರೂಪಂ ಪೊಪ್ಪೋಗದಂತೆ ಪಡೆಯಂ ಸಾರ್ಚೆಂಬಳೇಂ ಭ್ರಾಂತೆಯೋ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ತಳರದೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲೊಳ ಸುಲಿವಾಕೆಯ ರೂಪು ಗಂಡದ |
 ಕೆಳಗಿಬಿಡೊಡಾಕೆಗೆತ್ತು ರಸಚಿತ್ರದ ಪೆಂಡಿರನಾಕೆಗೆತ್ತು ಪು ||
 ತಳ್ಳಿಗಳನಾಕೆಗೆತ್ತಲಗೆ ಬಾರನುತುಂ ನಳಿತೋಳನೆತ್ತಿ ಕೋ |
 ಮಳಕರಕಂಜದಿಂಬಿವಿ ನೋಡಿದನಾರತಿರಾಗದೋಹಳಂ || ೮೩||
 ಇವೆರಡುಂ ಮೋಹಂ (ಮೋಹೋನ್ಮಾದಂ)

ಮ|| ಸ್ರ|| ಅಲರ್ಗಣ್ಣಿಂ ಪೂವಿನಂಬಂ ಸಮದನೊ ಮದನಂ ಕೊಂಡು ಮೇಣ್ ಪಾಣಿ
 [ಮಂ ಕೋ |
 ಗಿಲೆಯೆಲ್ಲಂ ಕೂಡಿ ಕೈಕೊಂಡುವೊ ಕಳರವಮಂ ವಕ್ತ್ರಚಂದ್ರಾಂಶುವಂ ಪೆ||
 ಣ್ಣೊಲೆಗೆಯ್ದುಂ ಚಂದ್ರಮಂ ಕೊಂಡನೊ ಖಲನುಳಿದಂತೇಕೆ ಪಣ್‌ನೋಡ
 [ಳೋರಂ |
 ತೆಲಗೇ ಮಾತಾಡಳೇಕೆಮ್ಮಯ ಸಖಿ ಮುಖದಿಂ ಹಾಸಮಂ ಸೂಸಳೆಮ್ಮೊಳ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ನಸುಬಿಸುಪೇಱಿ ಮೆಯ್ ಮಗುಟಿ ಕೆತ್ತುವ ತಾಣಮೆ ಕೆತ್ತಿ ಮಂದಮಾ |
 ದುಸಿರ್ಗಲೆ ನಾಸಿಕಾಮುಕುಳದಿಂದೆನಸುಂ ಪೊಲಪೊಣ್ಣೆ ತಳ್ಳು ಸಂ ||
 ಧಿಸಿದವೆ ಬಿರ್ಚೆ ಕಣ್ಣುಲರ್ಗಲಳುಲರುತ್ತಿರೆ ಜಾನಕೀ ಎನು ||
 ತ್ತುಸಿದಿನಿಸಿದರ್ನಾರಘುಕುಲಾಂಬರಜಂಡಮರೀಚಿ ಮೂರ್ಛೆಯೊಳ್ ||
 (ಇವೆರಡುಂ ಮೂರ್ಛಾವಸ್ಥೆ)

ಕಂ|| ನಾರಿಯ ಕೊರಲೈ ನೀಂ ಮಣಿ |
 ಹಾರಂಬೋಲ್ ಮೆಱಿವುತಿರ್ದೆ ನೀಂ ತೊಲಗಿರೆ ತ ||
 ನ್ನಾರಿಯ ಕೊರಲೈ ತಾಂ ಮಣಿ |
 ಹಾರಂಬೋಲ್ ನಿಂದುದಾಕೆಯಸು ವಸುಧೇಶಾ || ೪೬ ||
 (ಇದು ಮರಣಂ)

ವ|| ಇದಂ ರಣರಣಕಮೆಂಬರೆಬರ್

ಮ|| ಮೊಗಮಂ ಚುಂಬಿಸಿ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದು ತೊಲಗಲ್ವೇಡೆಂದು ವಸ್ತ್ರಾಂಚಲಂ |
 ಬಿಗಿದಳು ಬಾಗಿಲೊಳಡ್ಡವಿಟ್ಟು ಕರುಣಂ ಒಪ್ಪತೆ ಸಾರ್ಪ್ಪಿದಳು ||
 ಮೊಗಮಂ ನೋಡದೆ ಪೋಪೆ ಪಾಪಿಯನುತುಂ ಕಣ್ಣೀರ್ಗಲಂ ತುಂಬಿದಳು |
 ಮೃಗಶಾಬೇಕ್ಷಣೆ ಮುನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟುಳಸುವಂ ಬಿಟ್ಟುಳ್ ಬಲಿಕ್ಕೋಪನಂ || ೪೭ ||
 (ಇದು ರಣರಣಕಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೪೩.

*ಕಂ|| ಇಂತಿದುವೆ ವಿಪ್ರಲಂಭಮ |
 ನಾಂತಿಯರವಸ್ಥೆಗಳ್ ಮತಾಂತರಮಂ ಮು ||
 ತ್ತಂತೆ ಗುಣಕೀರ್ತನಂ ಸಲೆ |
 ಸಂತಾಪಂ ಗಮನಮೆಂಬವಸ್ವರ್ಥಂಗಳ್ ||
 ಚಂ|| ಮದನನ ಕೆಯ್ದವೆಲ್ಲಿದನನಂಗನ ಕೈಪಿಡೆಯೆಲ್ಲಿದಂ ವಿಳಾ |
 ಸದ ಮೊದಲೆಲ್ಲಿದಂ ಸೊಬಗಿನಾಗರವೆಲ್ಲಿದನೆಲ್ಲಿದಂ ವಿನೋ ||
 ದದ ಕಣಿಯೆಲ್ಲಿದಂ ಚದುರಗೊಟ್ಟುಗನೆಲ್ಲಿದನಿಚ್ಚೆಯಾಣ್ಣನೆ |
 ಲ್ಲಿದ ನೆರ್ದೆಗಾಣ್ಣನೆನ್ನ ರಸನೆಲ್ಲಿದನೋ ಲಲಿತಾಂಗವಲ್ಲ ಭಂ || ೪೮ ||
 (ಇದು ಗುಣಕೀರ್ತನಂ)

* ಇದು ಕವಿಕಾಮನ (ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರದ) ಮತವು.

ಉ|| ಪಾಸುವ ಪಲ್ಲವಾಸ್ತರಣಮೊಟ್ಟುವ ಬಾಲಮೃಣಾಲಸಂಕುಲಂ |
 ಸೂಸುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತಜಲಮೊತ್ತುವ ಶೀತಳಿಕಾಕದಂಬಕಂ ||
 ಬೀಸುವ ಪುಷ್ಪವೀಜನವೃದ್ಧಿರ್ಭವ ಕಪ್ಪುರವಚ್ಚವಾಗಳುಂ |
 ಪೂಸುವ ಚಂದನಂ ಬಿಸುಪನಾರಿಸಲಾಱುವು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಾ || ೮೯||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಸ್ತ|| ಚಿತ್ತಂ ಬೋಕ್ತಿರ್ದೇಯಂತ್ಯೈ ಹರಿ ಕುಳಿರ್ವ ಕರಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಿಂದು ತಾಪಂ |
 ಬೆತ್ತಂ ಮೆಯ್ ಸೋಂಕೆ ಮಂದಾನಿಲನುರಿವನದರ್ಶನೆಯರ್ ದೂರದಿಂ ಸೂ||
 ಸುತ್ತಿರ್ಪರ್ ತೋಯಮಂ ಜೀರ್ಣೋಳವಿಯೊಳೆ ಮನೋಜಾತನಾರ್ದಾರ್ದಿ
 [ಸಲ್ಯಾ |
 ದೇತ್ತಂ ಗೋಲಿಕ್ಕುವಂ ಬಣ್ಣಿಸುವೊಡಳವೆ ಸತ್ರಾಜಿತೀದೇಹಬಾಹಂ || ೯೦||
 (ಇವೆರಡುಂ ಸಂತಾಪಂ)

ಕಂ|| ಕಡುಗಲ್ಲಲೆಯೊಳ್ ಪ್ರಿಯನಿ |
 ದೇಡೆಗಾಗಿಯೆ ಪೋಗಲೆಂದು ಮನೆಯಂ ಪೊಲಮು ||
 ಟ್ಟಡಿಯಿಡಲಣ್ಣದೆ ಮುಲುಗುವ |
 ಮಡದಿಗೆ ಬಗೆ ತೀರಿ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದುದಾಗಳ್ || ೯೧||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಕಳವಳಿಸಿದಪಳ ಬಾಯಲಿ |
 ದಳಲಿಬಪಳ ಬೀದಿಬೀದಿಯೊಳೆ ನಿನ್ನಂ ಕೋ ||
 ಮಳೆ ಪಿಡಿಯಲೆಂದು ಪಾರ್ವ |
 ವ್ವಳಿಸಿದಪಳ ನೀನೆಯವಳ್ಳ ಕರುಣಿಸಲ್ಯಾಗಾ || ೯೨||
 (ಇವೆರಡುಂ ಗಮನಂ)

ಕಂ|| ಪರಿಣಾಮವನಂತಂ ವ್ಯವ |
 ಹರಿಸುವುದವಜವಜವಸ್ಥೆ ನೆಗಟ್ಟುವನಂತಂ ||
 ಪರಿಭಾವಿಸುವೊಡೆ ರಸವಿ |
 ಸ್ತರಮಂ ವಿವರಿಸುವೆಂಬನಾವನುಮೊಳನೇ || ೯೩||

ವ|| ಈ ಯವಸ್ಥೆಗಳ್ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಳೆಯಪ್ಪುವೆನವೇಡ, ಉಚಿತವಿಧಿಯಿಂ ಪುರುಷ
ರೊಳಮಪ್ಪುವು. ವಾಗ್ವೃತ್ತಿಶೃಂಗಾರಮೆಂದೊಡನುಭಾವಂ, ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣ
ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನರೂಪನೇಶಭ್ಯ ಶೃಂಗಾರಮೆಂದೊಡುದ್ದೀಪನವಿಭಾ
ವಂ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಶೃಂಗಾರಮೆಂದೊಡದುವುಮನುಭಾವಂ. ಸಂಕೀರ್ಣಶೃಂ
ಗಾರಮೆಂದೊಡದು ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳ ನೆರವಿ, ವ್ಯಸ್ತಶೃಂಗಾರಮೆಂ
ದೊಡದು ರಸಸಂಕರಂ, ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳನೆ ಯೀಪೆಸಱಿಂದೆಂದೊಡ
ದುವುಂ ತಾವನಂತಕಂಗಳಿನಿತಱಿಂ ನೆಱಿಯವು. ಅಲ್ಲಿವಿಭಾವಾದಿಗಳ್ ಅರಸ
ಪೋಷಕಂಗಳಲ್ಲದೆ ತಾವೆರಸಂಗಳಲ್ಲು. ಮಿಕ್ಕರಸಂಗಳ್ ವಾಗ್ಗ್ರೂಪಕ್ರಿಯಾ
ತ್ಮಕಮೆಂದು ಮೂಱುಂದೆಱನೆಂದೊಡವು ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂಗಳಲ್ಲದೆ
ಪಿಂತೆ ಪೇಱುಡ್ಡಾಚಾರ್ಯರಾರುಮಿಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದುದಿಲ್ಲಂ. ಅದಱಿಂ ವಿಧ್ವಂಸ
ನಂಗಳ್, ಈ ಮಾಯಕ್ಕಿಯಿಂ ಪೇಱುಂ ಎಂದು ಬೆಸಸಲೊಡಮಿಂತೊಡರ್ಚಿದಂ.

ಗದ್ಯ

ಇದು

ಶತೇಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರವಂದಿತಾರ್ಹತ್ವರಮೇಶ್ವರ

ಪಾದಾರವಿಂದಾ ಮಂದಮಕರಂದಾನಂದಿತ

ಭೃಂಗಾಯಸೂಣ

“ ಕ ವಿ ಸಾ ಳ್ವ ”

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

† ರ ಸ ರ ತ್ನಾ ಕ ರ ದೊ ಳ್

ಶೃಂಗಾರಪ್ರಪಂಚಂ

ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕರಣಂ

* ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕವಿಕಾಮನ (ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರದ) ಮತವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿರುವನು.—

† ಶೃಂಗಾರರಸರತ್ನಾಕರದೊಳೆ ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ. (ಎಂದು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ)

ಶ್ರೀ
ನವರಸ ಪ್ರಪಂಚಂ.

ದ್ವಿ ತೀ ಯ ಪ್ರ ಕ ರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೪೪.

ಕಂ|| ಮಿಗೆ ಹಾಸಮೆ ಹಾಸ್ಯರಸಂ |

ನೆಗೆಲ್ಲುಂ ಪರಿಹಾಸಕಾವಿಯಾಲಂಬನಮು ||

ವೊಗೆದವರ ವಿಕೃತವೇಷಾ |

ದಿಗಳುದ್ದೀಪನವಿಭಾವಮಪ್ಪುದೆಸಪ್ಪರ್ ||

ಸೂತ್ರಂ ೪೫.

ಕಂ|| ಅನುಭಾವಂ ತಿಳಿವೊಡದ |

ರ್ಕನುಭಾವಕರಕ್ಷೆವಿಕಸನಾದಿ ವಿವರ್ಣ ||

ಸ್ವನಾದಿ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ |

ಘನಮತಿಹರ್ಷಾದಿ ನೆಗೆಲ್ಲು ಸಂಚಾರಿ ವಲಂ ||

ವೃ|| ಪರಿಹಾಸಕದೇಶಕಾಲವಯೋವರ್ಣವಿಪರೀತಾದಿಯಾಲಂಬನವಿಭಾವಂ, ಪರಿ
ಹಾಸಕಾದಿಗಳ ಕೇಶಬಂಧನಮಸದ್ಭಾಷಣಪ್ರಲಾಪನರ್ತನಮನ್ಯಗತ್ಯಾದ್ಯನು
ಕರಣಮಿವಾದಿಯಾಗಿ ಯುದ್ದೀಪನವಿಭಾವಂ, ನಾಸಾಷ್ಟಕಪೋಲಸ್ವಂದನ
ದೃಷ್ಟಿವ್ಯಾಕೋಚನಾಕುಂಚನಮುಬರಾಗಪಾರ್ಶ್ವಗ್ರಹಣಾದಿ ಯನುಭಾವಂ,
ಸ್ವೇದಾಶ್ರುನಿವರ್ಣಸ್ವರಭೇದಾದಿ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ, ನಿದ್ರಾವಹಿತತ್ಯಾದಿ
ತ್ರಪಾಲಸ್ಯಾದಿ ವೃಭಿಚಾರಿಭಾವಂ, ಇವಳಿಂ ಹಾಸ್ಯಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ವಾದ್ಯಮಾನ
ಮಾಗೆ ಹಾಸ್ಯರಸಂ.—

ಸೂತ್ರಂ. ೪೬.

ಕಂ|| ಕ್ರಮದಿಂದನುಭಾವನುಡು |

ತ್ತಮಮಧ್ಯಮಯುತ ಜಘನ್ಯದಿಂ ಮೂದೇಜನು ||

ತ್ತಮನಿರ್ತಲಂ ಸ್ತುತಂ ಹಸಿ |

ತಮೆಂದು ಚತುರಾದ ಹಾಸ್ಯರಸಕಱುವವರಿ ||.

ಸೂತ್ರಂ. ೪೭.

ಕಂ|| ಕೃತಗಂಡವಿಕಾಸಂ ತಾಂ |
 ಸ್ಥಿತಂ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನುಳ್ಳದಡು ಹಸಿತಂ ರಾ ||
 ಜಿತವಿಹಸಿತಮುಪಹಸಿತ |
 ದ್ವಿತಯಂ ಮಧ್ಯಮಮೆಸಿಪ್ಪ ಪೆಸರನುಭಾವಂ ||

ಸೂತ್ರಂ. ೪೮.

ಕಂ|| ಮೃದುರವಮಿ ವಿಹಸಿತಂ ಕೋರ |
 ಲಹಿವೃದ್ಧಿಯುಪಹಸಿತಮುರುತಿರಾಕಂಪಾಶ್ರು ||
 ಪ್ರದಮನಹಸಿತಂ ತನು ಚಲಿ |
 ಪುದುಮತಿಹಸಿತಂ ಜಘನ್ಯವೀಪೇಲಿರ್ದರಡುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಶಾ|| ಶ್ರೀ ತನ್ನಂದದ ರೂಪು ಕಾಸ್ತುಭದೊಳಚ್ಚೊತ್ತಿರ್ದವೋಲ ತೋರಿ ಕಂ|
 ಡೇತಕೀಕೆ ಮದೀಯವಾನದೆಡೆಗೈತಂಬರ್ಪಳಂಬೀರ್ಷ್ಯೆಯಿಂ ||
 ದಾತಾಮ್ರಾಕ್ಷಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಮಿರೆ ತನ್ಮೃಗಸ್ವಮಂ ಕಂಡು ಸಂ |
 ಜಾತಾಂತಸ್ಸಿತ್ತನಾದ ಕೃಷ್ಣಸಮಗೀಗಾನಂದಸಂದೋಹಮಂ || ೯೪||
 (ಇದು ಸ್ಥಿತಂ)

ಕಂ|| ಚದುರನ ಜಾಣ್ಣು ಡಗಿಸಿಯಿಳ |
 ಮುದಮಂ ತಳೆದಿಂಪನೀವ ನಸುನಗೆಗುಡೆ ಪೋ ||
 ಲ್ತುದು ಚೆಲ್ವಿಂ ಬಾಯ್ ದಾಳಿಂ |
 ಬದ ಪಣ್ ಅರಬಿದು ಬಿತ್ತು ತೋಲುವ ತೆಲದಿಂ || ೯೫||
 (ಇದು ಹಸಿತಂ)

ಕಂ|| ಗಾವಿಲನುಲಿ ಬಿಣ್ಣೊಲಿವು |
 ತ್ತಾವಧುವಂ ನೋಡುತ್ತಲೆ ಬೆಳ್ಳಾಗಿರೆ ಕಂ ||
 ಡಾವಧು ನಗೆ ನಗುವಂತಾ |
 ಯ್ತಾವೀಣಾಮಧುರನಾದಮಂ ಮೃದುನಾದಂ || ೯೬||
 (ಇದು ವಿಹಸಿತಂ)

೧೦|| ಬಿಂಗಿಯ ಕುಣಿತಮನೀಕ್ಷಿಸಿ |

ಯಂಗನೆ ನಗೆಯುಗುಳ್ಳ ತಚ್ಛರಃಕಂಪದ ಕಂ ||

ಪಿಂಗೇಳಸಿ ಮುಡಿಗಿ ಮುಸುಟಾದ |

ಭೃಂಗಂಗಳ ನೆಗೆದ ಪೀಲಿಗೊಡೆಯನೆ ತೋರ್ಕುಂ ||

೯೭||

(ಇದು ಉಪಹಸಿತಂ)

೩|| ಕಿವಿಯಂ ಮಂಟಿಸಿ ಮಂಟವಲ್ಲಿ ಟುದು ಕಣ್ಣಂ ಬಿಟ್ಟು ವಕ್ರಾಂಗಿ ರಾ |

ಜವಿನೋದಂ ಬಿಡುನಕ್ಕುನಕ್ಕು ಕುಕಿಲುತ್ತುಂ ಜರ್ಗನಾಡುತ್ತೆ ತೋ ||

ರ್ಪ ವಿಕಾರಂ ಸಭೆಗಾಗಳೇಂ ಪಡೆದುದೋ ವಕ್ರಪ್ರಕಾಶೋಬಿತಾ |

ರವನುಂ ಕಂಡೆ ಕಂಪನಾಶ್ರುಜಲಮಂ ವಿದ್ವಜ್ಜನಾಘಾತನಾ ||

೯೮||

(ಇದು ಅಪಹಸಿತಂ)

ಕಂ|| ಕುಳ್ಳಿದ್ದು ಮಿಳಿರ್ವ ಮೆಳೆಯೋಳ್ |

ಪಳ್ಳದ ಕೇದಗೆಗೆ ಪಾಯ್ತು ಪತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯಂ ||

ಮುಳ್ಳುಚ್ಚಿ ತೆಪ್ಪಿದು ಪಲ್ಲಂ |

ಘೋಳ್ಳಿನೆ ನಗಿಸಿದುದು ಕಟಕಮಂ ಮರ್ಕಟಕಂ ||

೯೯||

(ಇದು ಅತಿಹಸಿತಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೪೯.

ಕಂ|| ಇಂತಾದನುಭಾವಂ ದ್ವಿವಿ |

ಛಂ ತನ್ನಿರವಿಗೆ ತಾನೆ ನಗೆ ಪಟರಂ ಕಂ ||

ಡಂತು ನಗೆ ಮಾರ್ಗವಿಂ ಪೆಸ |

ರಂತಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಪರಸ್ಥ ಮೆಂಪರ್ತೆಪಿಡಿಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ತೊಟ್ಟುಹಿಯನಿಟ್ಟು ಬೂದಿಯ |

ನುಟ್ಟುಜಿನವನೀಶನೆಯ್ತೆ ತನ್ನಿರವಂ ತಾಂ ||

ದಿಟ್ಟುಸಿ ಮನದೊಳೆ ನಕ್ಕಂ |

ಬೆಟ್ಟದ ಮಗಳಕ್ಷಿಗಿನಿದನೀಗುಮೆನುತ್ತಂ ||

೧೦೦||

ವ | ಇದು ಅತ್ಮಸ್ಥಂ, ಪಿಂತೆ ಪೇಡ್ವಿವು ಪರಸ್ಥಂ, ಇಂತು ಹಾಸ್ಯರಸಂ ಪನ್ನಿರ
ಹಿಡಿಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೫೦.

ಕಂ|| ಕರುಣಂ ಶೋಕದಿನಕ್ಕುಂ |

ಮರಣಂ ಗತನಾದ ಬಂಧುವಾಲಂಬನವಿ ||

ನ್ನ ರುಬಂಧ್ವಾಕ್ರಂದನಮುಖ |

ಭರದುದ್ಧೀಪನವಿಭಾವಮಾ ರಸಕಕ್ಕುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೫೧.

ಕಂ|| ರುಹಿತ ವಿಲಾಪಕ್ಷೇಶಾ |

ಡಿ ಪಲಮುಖವಂ ವಿವರ್ಣವಶ್ರುತ್ವೇಭಾ ||

ಡಿ ಬಲಸಾತ್ವಿಕಮಾಲ |

ಸ್ಯದೀನತೋನ್ಮಾದಮಾದಿ ಸಂಚಾರಿಯ ತಾಂ ||

ವೃತ್ತಿ|| ಇಷ್ಟವಿಯೋಗಾನಿಷ್ಟಸಂಯೋಗಾದ್ಯಾಲಂಬನವಿಭಾವಂ, ಬಂಧುಗಳಿಕ್ಕಿ
ಮೊದಲಾದುವುದ್ಧೀಪನ ವಿಭಾವಂ, ದೈವೋಪಾಲಂಬನಶ್ವಾಸತನುತ್ವಮುಖ
ಶೋಷಣಭೂಲಾತನಮೂರ್ಛಾದಿಯನುಭಾವಂ, ಸ್ವರಭೇದಾಶ್ರುತ್ವಂಭವಿವ
ರ್ಣಕಂಪಪ್ರಳಯಾದಿ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ, ದುಃಖಾಮಯಸರ್ವೇದಗ್ಲಾಸಿಶಂಕಾ
ತ್ಸುಕ್ಯಮೋಹಶ್ರಮತ್ರಾಸ ವಿಷಾದದೈನ್ಯಾಮಯಜಡತೋನ್ಮಾದಾಪಘ್ನಾ
ರಾಲಸ್ಯಮರಣಪ್ರಭೃತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂ, ಇವಳುಂ ಶೋಕಘ್ನಾಯಿ ಚರ್ವ್ಯ
ಮೂಣಮಾಗೆ ಕರುಣರಸಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ದೇಸೆಗಳ್ ಮಾರ್ದನಿವೋಗೆ ಕೇಳ್ವರೆದೆ ಬಾಳಂ ಬೀಸಿದಂತಾಗೆ ತೆ |

ಳ್ವಸಿರಂ ತೋಪ್ಪನೆ ಮೋದಿ ಬಾಯಲಿದು ಹಾ ಎಂದಲ್ಪಿ ಬಾಷ್ಪಾಂಬು ಪೂ||

ರಿಸೆ ಪುಯ್ಯಲ್ವ ವ ಸೀತೆಯಂ ಹಹಹ ನಿಸ್ತುಂತಂ ದಶಾಸ್ಯಂ ವಿಗು |

ವಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಮದೆಂತು ನಿಷ್ಕರುಣದಿಂದಯ್ಯಲ್ ಮನಂದಂದನೋ ||

ಜಂ|| ಬಳಯಿಸೆ ಬಾಸುಲಂ ಬಸಿಲಿಲೊಳೆಯ್ ಕರಾಂಗುಲಿಗಳ್ ಕಪೋಲದೊಳ |

ಬಳಯಿಸೆ ಬಾನಲಂ ಸುರಿವ ಬಾಷ್ಪಜಲಂ ಕರುಣೋತ್ಕ ಹಾರವಂ ||

ಬಳಯಿಸೆ ಬಾಯ ಬತ್ತುಗೆಯನಿಂತೆದ್ಗೆಚ್ಚುಲುತುಂ ಮೃಣಾಳೋ |

ಮಳತನು ಬಿಟ್ಟಳಂದಜಿತನೇನೆ ನೃಪಾಲಪದಾಬ್ಜಮೂಲದೊಳ || ೧೦೨||

ಉ|| ಊಡಿದೆನೋದಲಿತ್ತೆನೊಡಗಲ್ವುದುಮಂಜನ ಕೂಸುದಂದೆನಾಂ |
 ಬೇಡೆನೆ ವೀಣಿ ಕಳ್ಳರೊಡನಾಡಿದೆ ಪೆತ್ತ ಬಸಿರ್ಗೆ ಸಂತಸಂ ||
 ಮಾಡಿದೆ ಯಿಂಬದೋ ಮಗನೆ ನುಣ್ಣನೆ ನುಣ್ಣೊಗದಲ್ಲಿ ವೀಸೆಗಳ್ |
 ಮೂಡದ ಮುನ್ನ ನಿನ್ನ ಪೆಗಲೊಳ್ ಪೊಸಸೂಲಮಿದೇಕೆ ಮೂಡತೋ ||
 (ಇವು ಮೂಱುಂ ಕರುಣರಸಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೫೨.

ಕಂ|| ಪ್ರಭವಿವುದುತ್ತಾಹಸ್ಥಾ |
 ಯಿ ಭಾವದಂ ವೀರರಸಮೆ ಮೂಡುಪನಕ್ಕುಂ ||
 ಅಭಿಗತದಾನಾದಿ ದಯಾ |
 ಪ್ರಭಾವದಂ ಸುಕವಿಸಿಕರಮಾರ್ಗಕ್ರಮದೊಳ್ ||

ಸೂತ್ರಂ ೫೩.

ನುತಪಾತ್ರ ಶತ್ರು ದೀನರ್ |
 ವಿತತಾಳಂಬನವಿಭಾವಮಕ್ಕುಂ ದಾನ ||
 ಸ್ತುತಿ ರಣಭೇರೀಧ್ವನಿ ದೀ |
 ನತೋಕ್ತಿಯುಡ್ಡೀಪನಂ ವಿಭಾವಮದಕ್ಕುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೫೪.

ಕಂ|| ವಸುತಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹತ್ವಂ |
 ಪ್ರಸಾದಮನುಭಾವಮೆಸೆವ ಪುಳಕಾಹಯ ಭಾ ||
 ವಿಸೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ ಹ |
 ಷ್ಕಸೋಗ್ರಹೃತ್ಯಾಹಿ ನೆಗಟ್ಟು ಸಂಚಾರಿ ವಲಂ ||

ವೃತ್ತಿ|| ಪಾತ್ರಪ್ರತಿನಾಯಕದೀನಾಹಿಯಾಲಂಬನವಿಭಾವಂ ; ದಾನಸ್ತೋತ್ರ ಫಲ
 ವ್ಯಾವರ್ಜನತತ್ವಾತ್ರವ್ರತಲೀಲಾದಿಗುಣಾಹಿಯುಂ, ರಣಭೇರೀಧ್ವನಿತದ್ರಿಪುನ
 ಯನವಿವೇಕಬಲಶಕ್ತಿಪ್ರಧಾನಪ್ರಭಾವಪ್ರತಾಪವಿಕ್ರಮಾಧಿಕ್ಷೇಪಾಹಿಯುಂ,
 ದೀನತೋಕ್ತಿಯುಮುಡ್ಡೀಪನವಿಭಾವಂ ; ಕ್ರಮದಿಂ ವಿತ್ತಸಂಗ್ರಹತ್ವ
 ತ್ರಿಕರಣಶುಭತ್ವಂ ವಿವೇಕತ್ಯಾಗಾಹಿಯುಂ ಶಸ್ತ್ರಸಾಮಗ್ರೀಪೀಶಾಲಂಕಾರ
 ಸ್ಥೈರ್ಯಧೈರ್ಯಗಾಂಭೀರ್ಯವಿಶಾರದತ್ವಾಹಿಯುಂ, ಕೃಪಾಭಯವಚನ
 ಪ್ರಸಾದಾಹಿಯುಮನುಭಾವಂ; ಅಶ್ರುಪುಲಕಾಹಯ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ; ಹರ್ಷ

ಮತಿಶ್ರುತಗರ್ವಾಮರ್ಷೋಗ್ರಧೃತ್ಯಾದಿಗಳ್ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂ, ಇವಱಿ
ಸುತ್ಸಾಹಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂ ಚವ್ಯಮಾಣಮಾಗೆ ವೀರರಸಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಉದಯಾಸ್ತೋನ್ನ ತಶೈಲಸೇತುಹಿಮವತ್ಪ್ರತಿಲಪರ್ಯಂತಸಂ |
ಪದೇಯಂ ವಾರ್ಧಿತರತ್ತರಂಗನಿನದತ್ಕಾಂಚೇಕಲಾಪಾಂಚಿತಾ ||
ಸ್ವದೇಯಂ ಸಾಧಿಸಿ ಕಬ್ಬಿಗಂಗೆ ನೆಲನಂ ನಿರ್ವಾಜಹಿಂಹಂ ನಿಮಿ |
ಚಿವ ಗೆಲ್ಲಂ ಭುವನೈಕರಾಮನುಹಿಪಂಗಕ್ಕುಂ ಪೆರ್ಗಕ್ಕುಮೇ || ೧೦೪||
(ಇದು ದಾನವೀರಂ)

ಮ|| ಘನದೋರ್ಧರ್ಪನಜೇಯನುಗ್ರತರನಾನಾಸೈನ್ಯಸಂಸೇವ್ಯನಿ |
ತ್ತಿ ನರೇಶಂ ತವೆ ಮುತ್ತೆ ಶತ್ರುಪುರಮಂ ತತ್ಕಾಂತೆಯರ್ ಘೊಳ್ಳಿನು ||
ತ್ತಿ ನಸುಂ ಬಂದೆರಡೋಲೆಯಮ್ಮ ಕಿವಿಯೋಳ್ ತಟ್ಟಿಪುರ್ವದಂ ಮಾಲ್ಪಿದೊ
ದನಿ ಕಾರುಣ್ಯದೆ ಕಾಯ್ದನಂತನಿಬರಂ ತದ್ವೇಶಮಂ ಕೋಶಮಂ || ೧೦೫||
(ಇದು ದಯಾವೀರಂ)

ಜಂ|| ಕ್ಷಿತಿಯೊಳರಾತಿಭೂಪತಿಗಳಂ ತವೆ ಕೊಂದು ಸಮಂತು ವಿಪ್ರಸಂ |
ತತಿಗಬಿಳಾವನೇತಳಮನಿತ್ತು ನೆಗಲ್ಪಿದನಲ್ಲೆ ವಿಕ್ರಮೋ ||
ನ್ನತಿಯನದೊಂದುದಾನಗುಣದುನ್ನತಿಯಂ ಭುವನಕ್ಕೆ ಭಸ್ಮಸಾ |
ತ್ಯತುಪು ಪಾತ್ರವಾತ್ಯಕಜಗದ್ವಳಯಂ ಜನುದಗ್ನಿ ನಂದನಂ || ೧೦೬||
(ಇದು ಉಭಯವೀರಂ) *

ಸೂತ್ರಂ ೫೫.

(1) ಕಂ|| ಪೊರೆಗುಂ ಕ್ರೋಧದೆ ರೌದ್ರಂ |
ಸ್ಫುರದಾಲಂಬನಮೆ ಮತ್ಸರದ್ವೇಷಂ ನಿ ||
ಷ್ಮರವಚನಚೇಷ್ಟೆಗಳ್ ತಾ |
ವಿರದುದ್ವೀಪನವಿಭಾವಮಾರಸಕಕ್ಕುಂ ||

* ದಾನವೀರ, ದಯಾವೀರ, ಉಭಯವೀರ, ಮೊಮ್ಮ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುವುದೆ
ರಿಂದ ಲಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ (ಸೂ. ೫೨)....ದಾನಂ ದಯೆ | ಯುಭಯವೀರಾ... || ಎಂದಿರಬಹುದು,

(1) ಈ ಸೂತ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಸೂತ್ರ ವೃತ್ತಿಗಳು ಬಂದು ಪ್ರತಿ
ಘುಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿವೆ. ಅವನ್ನು ಪಾಠಾಂತರವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಸೂತ್ರಂ ೫೬.

ಭೃಕುಟೆ ನಯನಾರುಣಾದಿ |

ಪ್ರಕಟನಮನುಭಾವಮಾವಿವರ್ಣಸ್ವೇದಾ ||

ದಿಕಮಕ್ಕುಂ ಸಾತ್ವಿಕವಿೂ |

ಷ್ಯೋಕೋಪಮುಗ್ರಾದಿ ನೆಗಟ್ಟು ಸಂಚಾರಿವಲಂ ||

ವೃತ್ತಿ|| ಮಾತ್ಸರ್ಯದ್ವೇಷಮೆಂದಿರ್ತೆಲಮಾಲಂಬನ ವಿಭಾವಂ, ದಾರಾಪಹಾರದೇಶ
ಚಾರ್ಯಾಭಿಜನಕರ್ಮನಿಂದಾಸತ್ಯವಚನಸತ್ಯಾಧಿಕ್ಷೇಪೋಪಹಾಸಸತ್ಪಾರ್ಶ್ವ
ದ್ರೋಹಂಗಳ ಉದ್ವೇಷನ ವಿಭಾವಂಗಳ, ಭೃಕುಟೆನಯನರಾಗದಂತಾ
ಷ್ಠಪೀಡನಗಂಡಸ್ಪರ್ಶಹಸ್ತಾಗ್ರ ನಿಷ್ಪೇಷಣತಾಡನಪಾತನಪೀಡನಪ್ರಹರ
ಣಾಪಹರಣಶಸ್ತ್ರಸಂಪಾತರುದಿತಾಕರ್ಷಣಚ್ಛೇದನಾದಿಯನುಭಾವಂ, ಉಗ್ರಾ
ವೇಗೋನ್ಮಾದವಿಬೋಧಾಮರ್ಷಚಾಪಲ್ಯಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂ, ಇವಲಿಂ
ಕ್ರೋಧಂ ಚರ್ವ್ಯಮಾಣಮಾಗೆ ರೌದ್ರರಸಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಕುಡಿವೆಂ ದುಶ್ಮಾಸನೋರಸ್ಥಳಮನಗಲೆಪೋಲಿಲ್ಲಾರ್ ಕನ್ನೆತ್ತರಂ ಪೋ|
ಗುಡಿವೆಂ ಪಿಂಗಾಕ್ಷನೂರುದ್ವಯಮನುರುಗದಾಘಾತದಿಂ ನುಚ್ಚುನೂಲಿ ||
ಗೋಡೆವೆಂ ತದ್ರತ್ನರಶ್ಮಿಪ್ರಕಟಮಕುಟಮಂ ನಂಬು ನಂಬೆನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂ |
ಕಿಡಿಯುಂ ಕೆಡಂಗಳೂಂ ಸೂಸಿದವುನಿತುಮಂ ನಂಬು ಪಂಕೇಜವಕ್ತ್ರೇ ||

(ಕಿಡಿಯುಂ ಕೆಡಂಗಳೂಂ ಸೂಸಿದವುನಿತುಮಂ ನಂಬು ಪಂಕೇಜವಕ್ತ್ರೇ ||)

ಮ|ಸ್ರ|| ಸ್ಫುಟಕೋಪಾಚೋಪನೇತ್ರಸ್ಥೂರಬರಣತರತ್ತಾ ರವಿಸ್ತೂರನಿಂ ಸಾ
ಪುಟ ಸಾಡಷ್ಠಾಷ್ಠನುದ್ಯುಕ್ತಕುಟಕುಟಲ ಭಾಳಸ್ಥಳಂ ಸ್ವೇದಬಂಧೂ ||
ತ್ವಟಂಡಸ್ಥಾನನು ಜ್ಯೋಲಂಭತ ಭುಜತಿಖರಂ ಗದ್ಗುಬ್ಬಭೂತನಾದೋ |
ತ್ವಟಕಂಠಂ ಭೈರವಾರಂಡಬರಮನಿಲಿಪಿದಂ ಯುದ್ಧದೋಳ್ ಸಾರ್ವಭೌ
ಮಂ || ೧೦೪||

ಮ|ಸ್ರ|| ತಳಮಂ ನೂಲುಬ್ಬಿ ಧಾತ್ರೀತಳದೊಳರಿಮಹೀನಾಥವಿಖ್ಯಾತಚಾತು |
 ಬಳಮಂ ಬಂದೈಸುವಂಕಂಗಳೊಳೆ ಕಲುಷದಿಂ ಪೀರ್ವವೋಲ್ ನೋಡಿ
 ಬಾಹಾ ||
 ಬಳದಿಂ ಕಾಲಾಳನಾಳಿಂ ಸದೆದು ತುರುಗಮಂ ತತ್ತುರಂಗಾಘುಂ ಪೊ |
 ಯ್ದಳವಿಂದಾದಂತಿಯಂ ದಂತಿಯೊಳೆ ಬಡಿದು ಪೇಸೇಲಿ ಕೊಂದಂ ಮು
 ಕುಂದಂ || ೧೦೮ ||

ಕಂ|| ಮದಗಜವೆರಡಲಿ ಬಾಲದ |
 ಮೊದಲಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಪೊಯ್ದು ನುಗೊತ್ತಿದೊಡಾ ||
 ಸ್ಯದಿನುಗುವ ರಕ್ತಮುರಿಯನೆ |
 ತಿದಿಯೊತ್ತುವ ಕಮ್ಮಲಂಬೊಲಿದಂ ಭೀಮಂ || ೧೦೯ ||
 (ಇದು ರಾಧಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೫೭.

ಕೃತವಿಸ್ಮಯಜಾತಮದ |
 ದ್ಭುತಮಾಲಂಬನ ವಿಭಾವಮತಿಚಿತ್ರಚಮ ||
 ತ್ಯುತಿ ತದ್ವದಭಿನಯಸ್ತೋ |
 ತ್ರತೆಯುದ್ದೀಪನ ವಿಭಾವಮಾರಸಕಕ್ಕುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೫೮.

ಅಕ್ಷಿಮುಖವಿಕಸನಾದಿಯೆ |
 ಲಕ್ಷಿಪೊಡನುಬಾವಮೆಯ್ನೆ ವುಳಕಾದಿಯೆ ತಾ ||
 ನೀಕ್ಷಿಸೆ ಸಾತ್ವಿಕಮುರುಹ |
 ಸಾರ್ವಜ್ಞಮಸಂವೇಗಮಾದಿ ಸಂಚಾರಿ ವಲಂ ||

ವೃತ್ತಿ|| (ಅತಿಚಿತ್ರಾದಿ) ದಿವ್ಯದರ್ಶನೇಷ್ವಿತಮನೋರಥಾವಾಪ್ತಿದೇವಕುಲಾಮಿಗಮನ
 ಮುಪವನಸಭಾಮಾಯಾವಿಮಾನೇಂದ್ರಜಾಲಾತಿಶಯಚಿತ್ರಕರ್ಮಾದಿ ಯಾ
 ಲಂಬನವಿಭಾವಂ, ತದ್ವದಭಿನಯಸ್ತೋತ್ರವ್ಯಾವರ್ಣನಚಿಂತಾಯುದ್ದೀ
 ಪನವಿಭಾವಂ, ನಯನವಿಸ್ತಾರಾನಿಮಿಷಪ್ರೇಕ್ಷಣಸಾಧುವಾದದೇಹಾಂಗುಲಿ
 ಭ್ರಮಣಾದಿ ಯನುಭಾವಂ, ರೋಮಾಂಜಾಶ್ರುಸ್ವೇದಾದಿ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ,
 ಹರ್ಷಾವೇಗಜಡತಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂ, ಇವಲಿಂ ವಿಸ್ಮಯಸ್ಥಾಯಿ ಯನು
 ಭೋಯಮಾನಮಾದೊಡದ್ಭುತರಸಂ.

ಮು|| ಮನಮುಂ ದಿಟ್ಟಿಯುಮೆಯ್ದದಂಬುನಿಧಿಯಂ ಮುಂ ದಾಂಟೆದಂ ದಾಂಟೆ ತ|
 ದ್ವನಸಾಲರ್ಕಳನಿಕ್ಕಿ ಕೂಡೆ ಬನಮಂ ಕಿಲಿತ್ತಿತ್ತಿದಂ ಕಿಲುತ್ತಿಮೊ ||
 ವನನೆ ಪಾಲಿಲಿಲ್ವಿನಮೊಂದೆ ಕೊಳ್ಳಿಯೊಳೆ ಸುಟ್ಟುಂ ಲಂಕೆಯಂ ಚೋದ್ಯ
 ಮೆಂ |

ದೇನಸುಂ ವಿಸ್ಮಯಮುತ್ತ ಮಾರುತಿಯನಾಲಂಕೇಶ್ವರಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ ||
 ಮು|| ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮೇಕ್ಷಣನೆಂತುಮಂಥನಸತೀಸಾಂದರ್ಯದೊಳೆ ವಿಕ್ರಮಾ |
 ಸ್ವಿತನೆಂತುಂ ಪೆಲವಂ ಮಹಾಜಿಮುಖದೊಳೆ ನಿರ್ಣೀತವಮೃಗ್ಯಹು ||
 ಶ್ರುತನೆಂದುಂ ಬಧಿರಂ ಕರಂ ಪರಪರೀವಾದಂಗಳೊಳೆ ನೋಲಿತ್ತೊಡ |
 ದ್ಭುತಮಾಶ್ಚರ್ಯಮಭೂತಪೂರ್ವಮೆಸಕಂ ಶ್ರೀಗಂಡಮಾರ್ತಂಡನಾ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ-

ಕಂ|| ಬೇಲಿಲೊಂದದ್ಭುತರಸಮಂ |
 ಬೀಲುತ್ತುಮನೇಕವಿಧದ ಫಲಪರಿಣತಿಯಿಂ ||
 ದಾಲುಂ ಬುತುಗಳುಮೊಡನೆಯ |
 ತೋಲಿದುವು ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂ ತನ್ಮುನಿಯಾ || ೧೧೨||
 (ಇವದ್ಭುತರಸಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೫೯.

ಕಂ|| ಭಯದೆ ಭಯಾನಕರಸಮಾ |
 ರಯೆ ರಿಪುಸರ್ಪಾದಿ ಪೆಂಪಿನಾಲಂಬನಮಾ ||
 ಭಯಹೇತುಗರ್ಜಿತಾದಿಯೆ |
 ನಯದುದ್ದೀಪನವಿಭಾವಮಾರಸಕಕ್ಕುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೬೦.

ಕಂಪಸ್ವೇದಾದಿಯದ |
 ಕ್ಷಾಂಪನುಭಾವಂ ಕರಂ ವಿವರ್ಣಾದಿಯ ಮ ||
 ತ್ತಂ ಪುದಿದ ಸಾತ್ವಿಕಂ ತ್ರಾ |
 ಸಂ ಪರಿದೈನ್ಯಭ್ರಮಾದಿ ಸಂಚಾರಿಯ ತಾಂ ||

ವೃತ್ತಿ|| ರಿಪುಸರ್ಪಪಿಶಾಚಭೂತಾದಿಶೂನ್ಯಗೃಹಾರಣ್ಯಗಮನಾದಿವ್ಯಾಳಮೃಗಾದಿ -
 ಯಾಲಂಬನವಿಭಾವಂ, ತದ್ವಿಕೃತಸ್ವರಶ್ರವಣತದಿಲೋಚನಸ್ಪರ್ಶನವಧ ಬಂ

ಧಾದಿದರ್ಶನಶ್ರವಣಮುದ್ದೀಪನವಿಭಾವಂ, ಕರಕಂಪಜಲದೃಷ್ಟಿನಿರೀಕ್ಷಣ
ಹೃದಯಸಾದಸ್ಪಂದಶುಷ್ಕಾಷ್ಣಕಂಠತ್ವಮನುಭಾವಂ, ಮುಖವೈವರ್ಣ್ಯ
ಸ್ವರಭೇದಾದಿ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ, ಶಂಕಾಪಸ್ತ್ರಾರಮರಣತ್ರಾಸಪಾಪಲಯ್ಯಾವೇಗ
ದೈನ್ಯವೋಪಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂ, ಇವಱಿಂ ಸ್ವಾದ್ಯಮಾನಮಾದ ಭಯ
ಸ್ಥಾಯಿಯೇ ಭಯಾನಕರಸಂ.

ವಿಚಾರಂ

ಸ್ತ್ರೀಯುಗ್ಗಂ ನೀಚಪ್ರಕೃತಿಯನುಳ್ಳುಗ್ಗಂ ಭಯಂ ಸ್ವಭಾವಂ, ಧೀರೋದಾ
ತ್ತಾದ್ಯುತ್ಕರ್ಮಗ್ಗಂ ಭಯಂ ಕೃತಕಮೆಸಿವ್ವುದು. ಅವರ್ ಗುರುಮುನೀಶ್ವರಾದಿ
ಗಳಲ್ಲಿ ಕರಕಂಪನಗದ್ದದಸ್ವರಾಯಗಳಿಂ ಮಾಲ್ಟಿ ಭಯಂ ಕೃತಕಂ, ಅಂತಾ
ದೋಡವರ್ಗಮೆಲ್ಲಾರಸಂಗಳುಮಿಂತು ಕೃತಕಂಗಳಕ್ಕೆ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣ ರತಿಯಂ
ತೆಂದೋಡಂತಾಗದು. ನೃಪನ ಮೃದುಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂ ವಿನೀತಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದು
ಗುರು ತಿಳಿದನದು ಸಫಳನಾದುದು. ಅವಳ್ ತೋರ್ಪ ರತಿ ಧನನಿಮಿತ್ತ
ಮಲ್ಲದೆ ಸಾಜಮಲ್ಲೆಂದು ಚದುರಂ ಕಾದಲನದಂ ತಿಳಿದನದಾತೆಱಿಂ. ಪ್ರಜಾ
ಪಾಲನಾರ್ಥಬನರಸುಗಳ್ ಕ್ರೋಧವಿಸ್ಮಯಂಗಳಂ ತೋರ್ಪರ್, ಅವುಂ
ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|| ಮುಕರಂ ಬಾಯ್ಡಿದಂದದಿಂ ತೆಱಿದ ಬಾಯ್ ಕೊಂಕಿರ್ಡ ಕೂರ್ವಾಡೆನೆ |
ಕ್ಕ ಕದಂಪತ್ತಿದ ಪುರ್ವ ಬತ್ತಿದ ಬಸಿರ್ ಪೋತಂದ ಕಣ್ಣುಧ್ವಮೇ ||
ಘಕಲೋರಧ್ವನಿಗೇಳ್ ಕೇಸರಿವೊಲಿದಾರ್ಭೀಳಕೇಶಾಳಿ ನ |
ರ್ಪಕನದ್ಭಾಷಣಭೀಷಣಂ ಭಯದಮಾಯ್ತಾರಾಕ್ಷಸೀರೂಪಕಂ || ೧೧೩ ||

ಕಂ|| ಬೆರಲಂ ಕರ್ಚವ ಪುತ್ತಂ |

ಪರಿದೇಱುವ ಕೆಯ್ದುವಿಕ್ಕಿ ಪೊಡಮಡುವ ಭಯ ||

ಜ್ವರದಿಂ ನಡುಗುವ ಭೀರುಗ |

ಳರಿಬರ್ ಕನ್ನಡಿಸಿದರ್ ಭಯಾನಕರಸಮಂ ||

೧೧೪||

(ಇದು ಭಯಾನಕಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೬೦.

ಮು|| ಬದವಿದೋಂದು ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂದೆ ಸಲೆ ಬೀಭತ್ಸಂ ಪೊದಲ್ಕುಂ ಬಲಿ |
 ಕ್ಕದು ತಾನೆಯ್ನು ಜುಗುಪ್ಸಿತೇಕ್ಷಣವಿರಕ್ತಿದ್ವಂದ್ವದಿಂದ ದ್ವಂದ್ವಮಾ ||
 ಯ್ದು ದಿತಾಲಂಬನಮಾಜುಗುಪ್ಸಿತೆಗೆ ದುರ್ಗಂಧಾದಿಯು ದ್ವೀಪನಂ |
 ಪುದಿಗುಂ ತದ್ರಸದೇಲ್ಕಿಯೆಂಬುದು ರಸಜ್ಞರ ಪೇಲ್ಕು ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೬೧.

ಕಂ|| ಮೂಗಂ ಮುಚ್ಚುವುದದು ಮೊದ |
 ಲಾಗೊರೆಯಲ್ ತದ್ರಸಾನುಭಾವಮದಂಗಂ ||
 ತೂಗುವುದಾದಿಯ ಸಾತ್ವಿಕ !
 ಮೇಗಂ ನಿರ್ವೇಗಮಾದಿ ಸಂಚಾರಿವಲಂ ||

ವೃತ್ತಿ|| ಹೃದ್ಯಮಲ್ಲದ ಛೇದಿವ್ರಣಕುಷ್ಠಾದಿಜುಗುಪ್ಸಿತಶರೀರದರ್ಶನಶ್ರವಣಾದಿ
 ಯಾಲಂಬನ ವಿಭಾವಂ ; ಪೂತಿಗಂಧಕ್ರಿಮಿಕೀಟಾದಿ ಯು ದ್ವೀಪನವಿಭಾವಂ ;
 ಶರೀರಸಂಕೋಚನಂ ನಾಸಾಮುಖಾದಿವಿಕೋಣನಾಚ್ಛಾದನಂ, ನಿಷ್ಕೀವ
 ಮೊಗಡಿಕ ಯಿವು ಮೊದಲಾದುವನುಭಾವಂ ; ಕಂಪವೈವರ್ಣ್ಯಸ್ವರಭೇದಾದಿ
 ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ ; ಮೋಹಾಪಸ್ಮಾರೋಗ್ರಗದಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂ, ವಿರಕ್ತಿ
 ನಿರ್ವೇದಮತಿಥೃತ್ಯಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂ ; ಇವಲಿಂ ಚರ್ವ್ಯಮಾಣಮಾದ
 ಜುಗುಪ್ಸೆಯೇ ಬೀಭತ್ಸರಸಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಮುಱಿದಾಗುಳಿಸಲ್ ಬಾಯಂ |
 ತೆಱಿದೊಡೆ ದುರುದುರುಸುತಿರ್ಪ ಮದ್ಯದ ಕುಲಿಯಂ ||
 ಮುಱಿಯಿಸುಗುಮವನ ಬಾಯಂ |
 ತೆಱಿಗುವೆನೆಮ್ಮಜ್ಜಿ ಪೋಗೆ ನೂಂಕುವಳಿನ್ನಂ || ೧೧೫||
 (ಇದು ಜುಗುಪ್ಸಿತ ಬೀಭತ್ಸಂ)

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಪರಿವರುಣಜಲದಿನುಣ್ಣುವ |
 ಕರುಳಿಂ ಚಿಮಿಚಿಮಿಸುತಿರ್ಪ ಕೋಲ್ಕಿದುಳಿಂ ಸಂ ||
 ಗರರಂಗಮಾವಗಂ ಕೊ |
 ಕೈರತೆಯನೊಡರಿಸದದಾರ ಕಣ್ಣಂ ಮನಕಂ || ೧೧೬||
 (ಇದು ಜುಗುಪ್ಸಿತೇಕ್ಷಣಬೀಭತ್ಸಂ.)

ವೃ|| ಅಡಗಿನ ತೋಲ ನಿತ್ತರ ಮಿದುಳ್ಳ ಶಲ್ಯದ ಪುಂಜಮೊತ್ತಿ ಬಂ |
 ದಡಸುವ ವಾತಪಿತ್ತಕಫದೋಷಸಮೂಹದ ಪತ್ತಿ ನಿಲ್ಲದೆಂ ||
 ದೊಡೆ ಪೆಜಿತ್ತೇಂ ಕ್ರಿಮಿವ್ರಜದ ಮೂತ್ರಪುರೀಷದ ಕೊಂಡಮೆಂದುಮಿಂ |
 ಯೊಡಲಿದಿಡಂದಮಂ ಬಗೆದು ಭಾವಿಸಿ ಪೇಸದುದೇಕೆ ಜೀವನೇ || ೧೦೭||

ವ|| ಮತ್ತಂ,

ಕಂ|| ನರಕದ ನೆರೆಮನೆ ಯೊಡಲೆಂ |
 ಬರ ಮಾತಂತಿರ್ಕೆ ನರಕಮೇಲುಮನೊಂದಾ ||
 ಗಿರಿಪ ಬಗೆಯಿಂ ವಿಧಾತ್ರಂ |
 ವಿರಚಿಸಿದಂ ಸಪ್ತಧಾತುಮಯಮೆನಿಪೊಡಲಂ || ೧೦೮||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ನಿಧಿ ದುಸ್ತರಜನ್ಮಾಂಭೋ |
 ನಿಧಿ ಕರ್ಮಕ್ಷಯವಿರೋಧಮವರೋಧಂ ತ್ರೀ ||
 ವಧು ಕುಲಟಾವಧುವೆಂಬೊಂ |
 ದಧಮತೆ ತಳ್ತತ್ತು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮನದೊಳ್ || ೧೦೯||
 (ಇವು ಮೂಳುಂ ವಿರಕ್ತಿಬೀಭತ್ಸಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೬೩.

ಕಂ|| ಶಮಭಾವಪ್ರಭವಂ ಶಾಂ |
 ತಮಕ್ಕುಮಂತಾಶಮತ್ವಮುಂ ವರ್ತಿಸುಗುಂ ||
 ಸಮನಿಸಿ ಸಮ್ಯಗ್ಗಾಂನಂ |
 ಶಮಮಂ ರಾಗಮುಮನಲೆದು ತೊಲಗಿಸೆ ಮನದೊಳ್ ||

ಸೂತ್ರಂ ೬೪.

ಕಂ|| ಶಿವಪದಮ ಮತ್ತದಕ್ಕೊರ್ಪ |
 ಪ್ಪುವುದಾಲಂಬನ ವಿಭಾವಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿ ||
 ಪ್ರವಚನಸಾರಮೆ ವಿಗೆ ಕೇ
 ಳ್ವನಗುರ್ವಿದ್ವೀಪನವಿಭಾವಮಾರ್ಯರ ಮತದಿಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೬೫.

ಕಂ|| ಪಗೆಕೆಳೆಯಂ ಸರಿಗಾಣ್ಬದೆ ||

ನೆಗಟ್ಟುನುಭಾವಂ ಪೊದಟ್ಟು ಪುಳಕಸ್ತಂಭಾ |

ದಿಗಳವು ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ |

ಸೋಗಯಿಪ ಮತ್ಯಾದಿ ಸಂದ ಸಂಚಾರಿ ವಲಂ ||

ವೃತ್ತಿ|| ಮೋಕ್ಷಪದಮೆ ಅಲಂಬನವಿಭಾವಂ, ಸದ್ಗುರುನಿರೂಪತ್ರವಣವೈರಾಗ್ಯಸಂ
ಸಾರಭೀರುತ್ವತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಸೀತರಾಗಪರಿತೀಲನಪರಮೇಶ್ವರಾನುಗ್ರಹಾದಿಯು
ದ್ವೀಪನವಿಭಾವಂ, ಸಮರಸೀಭಾವಯಮನಿಯಮಾಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಚಿಂತನಾದಿ
ಯನುಭಾವಂ, ಸ್ತಂಭನಾನಂದಾಶ್ರುಪುಳಕಾದಿ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ, ಧೃತಿಸ್ಮೃತಿ
ಮತಿನಿರ್ವೇದಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವಂ, ಇವಱಿಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಮಾನಮಾದ ಶಮ
ಸ್ಥಾಯಿಯ ಶಾಂತರಸಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮುಕ್ತ|| ಮನಮಂ ಮುಟ್ಟೈಸಿ ಮಧ್ಯಂದಿನದ ಬಿಸಿಲೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಂತಾಗೆ ತನ್ನಿಂ |

ತನುವಂ ಬೇರ್ಕೆಯ್ಬ ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯಮನುಱಿದು ಕೆಯ್ಯಕ್ಕಿ ಕೆಯ್ಯಕ್ಕಿ
ನಿರ್ವಾ ||

ಉನಿವಾಸಕ್ಕೊರ್ವನಂತರ್ಮುಖನಭಿಮುಖನಾದಿತ್ಯಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಯೋಗೀಂ |

ಹ್ರನತಂತ್ರಂ ನಿರ್ನಿಮೇಷಂ ನಗನಿಕಟಪದ್ರತ್ನ ಕೂಟಂಜೊಲಿದಂ ||

ನ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಗಿಡಿಗಿಡಿಜಂತ್ರಮಾಯೊಡಲೊಡಲ್ವಿಡಿಹಿದ್ವಿಳಿಂದ್ರಿಯಂಗಳುಂ |

ಮಿಡುಕದೆ ಪೋದುವಂತವಱಿ ಪೋಗಿನೊಳಾಯ್ತು ಮನಕ್ಕೆ ಸಾಖ್ಯಮಾ ||

ಗಡಣಿಪ ಸಾಖ್ಯದಿಂ ನೆಲಸಿದತ್ತು ಶುಭಾನ್ವಿತಮಪ್ಪ ಜಾನಮಂ ||

ತೊಡರಿಪ ಜಾನದೊಂದೆಸಕದಿಂ ಪಱಿಪಟ್ಟುವು ಪಾಪಪಾಂಸುಗಳ್ ||

ನ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಒಱಲೆ ತಗುಟ್ಟು ಪುತ್ತಿಡುವುದೆಯ್ಬ ಮೃಗಾವಳಿ ಕೋಡ ತೀಂಟಗೀ |

ಡಿಱುವು ಪಕ್ಕಿ ಗೂಡಿಡುವುದಾವರಿಸಿದ್ವ ಲತೋತ್ಕರಂ ಪಗಂ ||

ಡಿಱುವು ನಿಂದ ಪಾವನತಪೋವನದೊಳ್ ಪ್ರತೀಮಾನಿಯೋಗದೊಳ್ |

ನೆಱಿದಮಳಾಂತರಂಗನೆನಿಸಿದ್ವ ಮುನೀಂದ್ರನ ನಿಶ್ಚಲಾಂಗದೊಳ್ ||೧೨೨||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಧಾರಾಭಿಷೇಕಮದುವೆ ತ |

ಪೋರಾಜ್ಯಕ್ಕೆನಿಸೆ ಸುರಿವ ಮುಲಿ ಘನರುತಿ ತೂ ||

ರ್ಯಾರವನಾಗೆ ಮುನೀಶಂ |

ಬೇರೂಱಿದ ಬಿಲಲ ತೆಲದೆ ಮರವೊಡಲಿದಂ ||

೧೨೩||

(ಇದು ಶಾಂತರಸಂ)

ಶಾಂತರಸವಿಚಾರಂ.

ವ|| ಶಾಂತರಸಂ ವಿಷಯಜುಗುಪ್ಸಾರೂಪತ್ವಮಾಗಿಯುಂ ಬೀಭತ್ಸದೊಳಂತ
ಭಾವಮುಲ್ಲು. ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿದಕ್ಕೇ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯವ್ವದಱಿಂದದು ತಾಂ
ಸ್ಥಾಯಿತ್ವಮನೆಯ್ದು. ತಾನೆಂತೆಂದೊಡೆ : - ಶಾಂತರಸ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯೊ
ಳದು ನಿರ್ಮೂಲಮವ್ವದಱಿಂ; (ಧರ್ಮ) ವೀರದೊಳಂತರ್ಭಾವಮೆಂದೊಡ
ದುವು ಮುಲ್ಲು. ವೀರರಸಮಭಿಮಾನರೂಪತ್ವಂ, ಶಾಂತರಸಮಹಂಕಾರೋಪ
ಶಮೈಕರೂಪತ್ವಂ ಅದಱಿಂ ವೀರಶಾಂತಕ್ಕೇಕತ್ವಪರಿಕಲ್ಪನಮಾಗದು.
ಅಂತಾದೊಡೆ ವೀರರಾದ್ರಕ್ಕಮೇಕತ್ವಮವ್ವದಱಿಂ. ಧರ್ಮವೀರಾದಿಗಳ
ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ವಿಶೇಷಂಗಳವು ಸರ್ವಾಹಂಕಾರಂಗಳ್, ಅಹಂಕಾರರಹಿತಂ ಶಾಂತ
ರಸಂ, ಈ ಪಾಂಗಿಂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೊಡೆನುಂ ವಿರೋಧಮಾಗದು. ಇಂತೊಂ
ಬತ್ತರಸಂಗಳ್ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟುವು.—

(ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಕ್ರಮಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೬೬.

ಕಂ|| ಶೃಂಗಾರದಿಂದೆ ಹಾಸ್ಯಂ |

ಸಂಗಳಿಸಿದ ರಾದ್ರದಿಂದೆ ಕರುಣಂ ಸ್ಫುಟವೀ ||

ರಾಂಗದಿನದ್ಭುತಮಕ್ಕುಂ |

ಪಿಂಗದೆ ಬೀಭತ್ಸವಿಂ ಭಯಾನಕಮಕ್ಕುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ವೃ|| ಮಿದುಳಿಂಢಣ್ಣೆಕ್ಕಿ ಬಂಬಲ್ಲ ರುಳ ಪಿಣಿಲ ಪೂಮಾಲೆಯಂ ಸೂಡಿ ನೆತ್ತ |
 ಪುರದಿಡೆತ್ತಂ ತೋರ್ಪ ಪಂದೋವಲ ನಿಱುವಿಡಿದುಟ್ಟುಯಿಂ ಶುಕ್ತಿಯೊ
 [೪೯ ತೀ |
 ವಿದ ಕೀಲಾಲಾಂಬುವಂ ಕಣ್ಣುಮುಱಿ ಪದೆಪಿನಿಂದೀಂಟೆ ಪಾಱುಕ್ಕಿಸಿ ಕೆಯ್ಗ |
 ಣ್ಣಿದ ರಾಗೋದ್ರೇಕದಿಂದಾಡುವ ದನುಜೆ ಭಯಬ್ರಾಂತಿಯಂ ಮಾಡಲಾ
 [ತೃ೪೯ || ೧೨೪ ||
 (ಇಲ್ಲಿ ಭೀಭತ್ಸದಿಂ ಭಯಾನಕಂ ಪುಟ್ಟಿದುದು, ಇಂತುಱಿದುವನಱುವುದು)

ಇನ್ನು ರಸಸಂಕರಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೬೩.

ಚಂ|| ಮುಸುಕಿನ ಭಂಗಿಯುಂ ನಡೆವ ಗಾಡಿಯುಮೊಪ್ಪಿರೆ ನೀನೆಗೆತ್ತು ಸಂ |
 ಕಿಸದಿರುಳೊರ್ವನಂ ಪಿಡಿದೊಡಾತನಿದೇನೆನೆ ನೋಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಲ ||
 ಜ್ಞಿಸಿ ಬರೆ ಕಂಡು ಮೇಳದೊಡನಾಡಗಳನ್ನ ಮರುಳ್ತನಕ್ಕೆ ಁಱೋ |
 ಡಿಸಿ ನಗುವಂತುಟಾದುದು ಮನಃಪ್ರಿಯ ನೀಂ ಮುನಿದಿರ್ಪ ದೂಸಱಿಂ ||
 (ಇಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಹಾಸರಸಂಗಳ ಸಂಕರಂ)
 (ಇನ್ನು ವಿರುದ್ಧರಸಂಗಳ್).

ಸೂತ್ರಂ ೬೪.

ಕಂ|| ಕರುಣಾರಸಕ್ಕೆ | ವೀರಂ |
 ದೊರೆಕೊಳೆ ಶೃಂಗಾರರಸಕೆ ಬೀಭತ್ಸಂ ೧೫ ||
 ದ್ರರಸಕ್ಕಮದ್ಭುತಂ ವೀ |
 ಠರಸಕ್ಕೆ ಭಯಾನಕಂ ವಿರೋಧಿಗಳಕ್ಕಂ ||
 ವ|| ಇದು ನಾಗವರ್ಮನ ಮತಂ
 ವ|| ಮತ್ತಂ

1 ಕಾವ್ಯಾ—ಪ. 831, (ಪಾಠಾಂತರ) ಕರುಣಾರಸಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾ | ಸ್ಥರಸಂ.....
 ವಿರೋಧಕಮಕ್ಕುಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೬೮. (a)

*ಕಂ|| ಬೆರಸದವೊಲಿರ್ಕ್ಕ ಶೃಂಗಾ |

ರರಸಂ ಬೀಭತ್ಸದೊಳ್ ಭಯಂ ರೌದ್ರದೊಳಂ ||

ಕರುಣಾರಸದೊಳ್ ವೀರಂ |

ಪರಿಹಾಸದೊಳದ್ಭುತಂ ವಿರೋಧವಿದೆಂದು ||

ವ|| (ಇದುದಯಾದಿತ್ಯನ ಮತಂ)

ವ|| ಮತ್ತಂ.

† ಗಣೇಶ್ವರಾದಿನಿಕೃತಸಾಹಿತ್ಯಸಂಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ವೀರರೌದ್ರ ಬೀಭತ್ಸಕರುಣಾಶಾಂತಂಗಳರಿಗಳ್, ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕರುಣಾಭಯಾನಕಂ ರಿಪು; ಕರುಣಕ್ಕೆ ಹಾಸ್ಯಶೃಂಗಾರರೌದ್ರಶಾಂತಂ (ಗಳ್) ವಿರೋಧಿ; ಭಯಾನಕಕ್ಕೆ ವೀರವಮಿತ್ರಂ; ರೌದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಸ್ಯಾದ್ಭುತಂ ಶಾಂತಂ [ಶೃಂಗಾರಂ] ಶತ್ರು; ವೀರಕ್ಕೆ ಭಯಾನಕಂ ಪಗೆ; ಅದ್ಭುತಕ್ಕೆ ರೌದ್ರಂ ಸಪತ್ನಂ, ಬೀಭತ್ಸಗೆ ಶೃಂಗಾರಮರಿ; ಶಾಂತಕ್ಕೆ ಶೃಂಗಾರಂ ಮೆಚ್ಚಿದುದಿಂತಿಹುವುದು.

(ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವನದ ಸಮ್ಮತಿ ಪದ್ಯಗಳ್)

ಸೂತ್ರಂ ೬೮. (b)

ಸ್ತ್ರ|| ವೀರಂ ಬೀಭತ್ಸರೌದ್ರಂ ನಿಜದೆ ಕರುಣಶಾಂತಂಗಳಂತೆಯ್ಹಿ ತಾಂ ಶೃಂ |

ಗಾರಕ್ಕಂ ವೈರಿಯಕ್ಕುಂ ಕರುಣಭಯಮಿವುಂ ಹಾಸ್ಯಕಂ ವೈರಿಯಾ ಶೃಂ||

ಗಾರಂ ಹಾಸ್ಯಂ ಬಯಿಕ್ಕಂ ಪರಿಕಿಸೆ ಸಲೆ ರೌದ್ರಂ ವಲಂ ಶಾಂತಮಿಂತುಂ|

ಕಾರುಣ್ಯಕ್ಕಂ ಹಿತಂ ತಾನೆನಿಸದು ಭಯಕಂ ವೈರಿಯಾ ವೀರವೆಂದು ||

ಸೂತ್ರಂ ೬೮. (c)

ಸ್ತ್ರ|| ಶಾಂತಂ ಹಾಸ್ಯಾದ್ಭುತಂ ರೌದ್ರಕೆ ಪಗೆ ಭಯಮುಂ ಮತ್ತೆ ಶೃಂಗಾರ
[ಮುಂ ದಲೆ

ಶಾಂತಂ ವೀರಕ್ಕಮಿತ್ರಂ ಭಯಮುಜಿ ವಿಲಸದ್ರೌದ್ರವಂತದ್ಭುತಕ್ಕಂ ||

ಎಂತುಂ ವೈರಂ ಸಬೀಭತ್ಸಗೆ ಯರಿಯೆನಿಕುಂ ನಾಡೆ ಶೃಂಗಾರಮೇಗಂ |

ಶಾಂತಕ್ಕಂ ಮೆಚ್ಚಿದೆಲ್ಲರ್ ಬೆಸಸುವರುಜಿ ಶೃಂಗಾರಮಂ ಬುದ್ಧಿವಂತರ್ ||

(ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವನ ಮತಂ)

* ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಣೇಶ್ವರಾಜ್ಞಿ, ಗಣೇಶ್ವರಾಗ್ನಿ, ಎಂಬ ಭಿನ್ನಪಾಠಗಳಿಂಟು ಗಣೇಶ್ವರಗಣ ಎಂದಿರಬಹುದು.

† ಇದು ಕವಿಕಾಮನ ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿದೆ. ಉದಯಾದಿತ್ಯನ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧರಸಗಳ ವಿಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ—ಇದು ಕವಿಕಾಮನ ಮತಂ ಎಂದಿರಬೇಕು.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಕರಜಕ್ಷತಗಳಿತಸ್ತ್ಯಾ |

ನರಕ್ತಕರ್ದಮಿತನಿಗ್ರಹಂ ಸವ್ರಣಿತಾ ||

ಧರಣಾತಪೂತಿಗಂಧಂ |

ತರುಣೀಮುಖಮನಗೆ ಪಡೆದುದೊದವಿದಲಂಪಂ ||

೧೨೫||

(ಇದು ದೋಷಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೬೯

*ಕಂ|| ಎರಡುಂ ವಿರುದ್ಧರಸಮೋಡ |

ವೆರಸಿರೆ ತದನಂತರಸ್ಥಮೊಂದನ್ಯರಸಂ ||

ಪರಿಪುಷ್ಪಮಾಗೆಯುಂ ವ್ಯಥಿ |

ಕರಣಂ ಮೇಣ್ ಸಮಮುಮಾಗೆಯುಂ ನಿರ್ದೋಷಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಅರುಣಜಲಾವಲಿಪ್ತಿ ಪೊಸಕುಂಕುಮದಂತಿರೆ ಕರ್ಣಲಗ್ನತೋ |

ಮರಮವತಂಸದಂತಿರೆ ನಖವ್ರಣಾಜಿಯ ಭೂಷಣಾಳಿಯಂ ||

ತಿರೆ ಮಿದುಳುಣ್ಣಿ ಪುಷ್ಪಕೃತಶೇಖರದಂತಿರೆ ಕೊಂಡುಪೋದರ |

ಚ್ಚರಸುಯರಣ್ಣಿ ಬಿಬ್ಬ ಭಚರಂ ಕೊನೆ ಮಿಸೆಯ ಚೆನ್ನ ಪೊಂಗರಂ || ೧೨೬||

ವ|| ಇಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧಂಗಲಾದ ಶೃಂಗಾರ ಬೀಭತ್ಸರಸಂಗಳ ನಡುವೆ ವೀರರಸಂ ಪೊಕ್ಕು ಪುಷ್ಟಿಯಾದುದು.

ಮ|| ಭಯದಿಂ ಕರ್ಚಿದುದೊಂದು ಪುಲ್ ಮುಗಿದ ಕೆಯ್ ಬಿಟ್ಟಿದ ಕೇಶಂಗಳುಂ |

ನಯನಾಂಭಃಪ್ಲವನೋಡುವಲ್ಲಿ ಪಿರಿದುಂ ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಮಾಡೆ ವೈ ||

ರಿಯನಾಗಳ್ ನಗುವಂತುಟಾದುದು ಕನತ್ಪದ್ಗಂ ವಿನಿರ್ಭಿನ್ನ ಕುಂ |

ಭಯಗದ್ವಿಣ್ಣುಪ ಕುಂಭಿಕುಂಭಯುಗಳಂ ಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಾತೃಂಡನಾ ||

ವ|| ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಥಿಕರಣಮಾದುದುಂ ನಿರ್ದೋಷಂ :—

ಸ್ಥಾಯಿವ್ಯಭಿಚಾರಿ ವಿಚಾರಂ

ನ|| ನಾಟಕಾದ್ಯಭಿನಯವ್ಯಾಸಾರದೊಳಾವಿಷ್ಟುತಮಾಗಿ ತೋರ್ಪ ರಸಂಗಳ

ಲಾತ್ಮಂಗಳೆನಿಪುವು. ಆ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳ್ ಸಾಮಾಜಿಕರ ಚಿತ್ತಮಂ ಭಾವಿ

ಪುದುಂ ಭಾವಂಗಳೆನಿಕುಂ, ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳಾದುದುಂ ಸ್ಥಾಯಿಗಳುಂ

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳುಂ ಭಾವಂಗಳೆನಿಪುವು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿಗಳೊಂಭತ್ತು. ಅವುಂ

* ಈ ಲಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಾಗವರ್ಮನಿಂದ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಮುಂದೆ ಪೇಟಿಪಟ್ಟವು. ಸಂಚಾರಿಗಳ ಮೂವತ್ತುಮೂವತ್ತು ಕಡೆಯ ಪ್ರಕರಣದೊಳಗೆ ಪೇಟಿಪಟ್ಟವು.

ಪುಟ್ಟದ ಜೀವಂ ಶಕ್ತಿ ರೂಪದಿಂ ಪೇಟಿಪಟ್ಟವು ನಗೃಹೀತನಾಗಿರ್ಪನ ವಾವು ವೆಂದೊಡೆ—ದುಃಖದ್ವೇಷ ಸುಖಾಸ್ವಾದನಲಂಪಟನಾಗಿರ್ಪದು ರತಿ. ಆಂ ಭೋಗಿ ತಾಂ ದುಃಖಿಯೆಂದು ನಗುವಂದಮಂ ಮಾಲ್ಪುದು ಹಾಸಂ, ತನ್ನ ಸುಖೋತ್ಕರ್ಷಗೆ ವಿಪತ್ತು ಬರ್ಪದೆಂದು ಶೋಕವು ಶೋಕಂ, ಅಪಾಯ ಮಂ ಕುಱಿತು ಕೋಪವು ಕ್ರೋಧಂ, ಅಪಾಯಹೇತುವಂ ಪರಿಹರಿಪೆಡೆ ಯೊಳುತ್ಸಾಹಂಮಾಲ್ಪುದು ತ್ಸಾಹಂ, ಅಪಾಯದತ್ತಣಿಂ ಬೆದಲುುವುದು ಭಯಂ, ತಾಂ ಗೆಯ್ಯ ಕಜ್ಜಮೊಳ್ಳಿತಲ್ಲೆಂದು ಪೇಸುವುದು ಜುಗುಪ್ಸೆ, ತನ್ನಿಂ ಪೆಟಿರಿದಾದ ಕಾರ್ಯವೈಚಿತ್ರ್ಯದಿರ್ದರ್ಶನಾದಿಯಿಂ ವಿಸ್ಮಯವುದು ವಿಸ್ಮಯಂ, ತಾಂ ಬಿಡುವುದು ಆಶಂ ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾಗಿ ಶಾಂತತ್ವಮಂ ಭಜಿವುದು ಶಮಂ. ಈ ಪೇಟಿಪಟ್ಟ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳಿಂ ಶೂನ್ಯಮಾದ ಜೀವನಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಕೆಲಂಬರ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳ ವಿಭಾವಬಲದಿಂದ ಧಿಕಮಾಗಿರ್ಪವು. ಕೆಲವು ಕಿಱಿದಾಗಿರ್ಪವು, ಕೆಲವು ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಗಿರ್ಪವು. ಕೆಲವು ಪುರುಷಾರ್ಥದೊಳುಪಯುಕ್ತಂಗಳಾಗಿರ್ಪವು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿರ್ಪವು ಇಂತೆಂಬ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿವಿಭಾಗ ದಿಂದುತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾಧಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳೆಂದು ವ್ಯವಹಾರಂಗಳಾದುವು. ಇನ್ನೂ ಮತ್ಯಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳುಂ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ವಿಶೇಷಂಗಳ್, ಉಚಿತವಿಭಾವ ದಿಂದ ಭಾವಂಗಳಾಗಿ ಜನ್ಮಮಧ್ಯಮೋಳಿರ್ಪದಲಿಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳಾದು ವೆಂತೆಂದೊಡೆ—ರಸಾಯನಂಗುಡಿದವಂಗೆ ಅಲಸ್ಯಗ್ಲಾನಿಶ್ರಮಾದಿಗಳಾಗವು, ಎತ್ತಾನುಂ ಮೇಣ್ ವಿಭಾವಬಲದಿಂ ದೋಷಿಕೊಂಡುದಾದೊಡೆ ವಿಭಾವಂ ಗಳ ಕೆಟ್ಟೊಡೆ ತಾವುಂ ಕಿಡುವುವು. ಅವೇ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಶೇಷದಿಂ ರತ್ಯಾದಿಗಳ ಪತ್ತಿರ್ಪಂತೆ ತಾವಿರಲರಿಯುವು. ರತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂಪಾದಿತಸ್ವಕರ್ತವ್ಯಂಗಳಾಗಿ ವಿಭಾವಂಗಳ ಕೆಟ್ಟೊಡೆ ತಾವುಂ ಕೆಟ್ಟದಲಿಂತಿರ್ಪುಂ ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಪ್ರಾಣಭೂಮಿಯ ಪತ್ತಿಗೆಗುಂದವು. ಅವಸ್ಥಾಂತರವಿಷಯರ ತ್ಯಾದಿಯಿಂ ಖಂಡನಾದುದಲಿಂ ಸ್ಥಾಯಿಯಾದುದುಂ ತನ್ನೆ ಕಾಬಲದೇವಾರ್ಥ ಜಕ್ರಿಸಕಲಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳೆಂದಂ ಪದಿನಾಳುತೊಂಬತ್ತಾಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪೆಂಡನಾಸದೊಳಗೆ ಮಾಲ್ಪ ರತಿಯುಂ ಚಿತ್ತವು ಮದಲಿಂ ಸ್ಥಿರಮಾದೊಡೆ ಸ್ಥಾಯಿಗಳೆನಿವು. ಮತ್ತಮಾಸ್ಥಾಯಿರೂಪಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳೆಂಬ ಸೂತ್ರಂ ಗಳೊಳಗೆ ಪೋಣಿಸಿದಂತೆ ಮತ್ತಾದಯಾಸ್ತಮಯವೈಚಿತ್ರ್ಯಶತಪದಪ್ರ

ಧರ್ಮಗಳಂ ಪಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಥಾಯಿಗಳಂ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದಿಂ ರಂಜಿ
ಸುತ್ತೆ ಸಂಚಾರಿವುದುಂ ಸಂಚಾರಿಗಳೆಂದು ಪೇಟಿಪಟ್ಟವು. ಮತ್ತೆ
ವಿೂತಂ ಗ್ಲಾನನಾದನೆಂದೊಡೇತಲಿಂದೆಂದದರ್ಕೆ ಹೇತುಪ್ರಶ್ನೆಯಂ
ಮಾಲ್ವಿಂ, ಅದು ಮುನ್ನಿಲ್ಲದೆಡೆಯೊಳ್ ಬಂದುದಲಿಂ. ರಾಮಚಂದ್ರ
ನುತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದನೆಂದೊಡಾರುಂ ಹೇತುಪ್ರಶ್ನೆಯಂ ಮಾಡ
ರಾತಂಗದು ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿದುದಲಿಂ. ಇವಾವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳ್ಳಂ ಸ್ಥಾಯಿಗಳ್ಳಂ
ದೃಷ್ಟಾಂತಂಗಳ್. ಅದು ಕಾರಣದಿಂ ರತ್ನಾದಿಕಂಗಳ್ ವಿಭಾವಾದಿಯಿಂದು
ದ್ವೋಧಕಂಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪೋಪರಂಜಕತ್ವದಿಂದುಜಿತಾನುಜಿತತ್ವ
ಮಂ ತಳೆವುವು, ವಿಭಾವಾಭಾವದಿಂ ಕೆಟ್ಟೊಡಂ ಸರ್ವಜೀವಂಗಳೊಳ್ ವಾಸ
ನಾರೂಪದಿಂದಿವಿರ್ಪದಲಿಂ ಸ್ಥಾಯಿಗಳ್, ಆಮಾಯುಕ್ತಿಯಿಂ ವಿಭಾವಾಭಾವ
ದಿಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳ್ ನಾಮಮಾತ್ರಮಿಲ್ಲದೆ ಪೋಪುವವು ದಲಿಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ
ಗಳಾದುವು. * ಸ್ಥಾಯಿಗಳುಮೊರ್ಮೊ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳವುವು ಅದೆಂತೆಂ
ದೊಡೆ ರಾವಣಾದಿಗಳೊಳನೊನ್ನೊನ್ನಾನುರಾಗಾಭಾವದಿಂದಾದರತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ
ಯವುದು. ಗುರುಪ್ರಿಯತಮಪರಿಜನಂಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾಕ್ರಮದಿಂ ನೆಗಟ್ಟಿ
ವೀರಶೃಂಗಾರರೋಷಂಗಳ್ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳವುವು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂ
ಭಾವಾಂತರಂಗಳುಮಂ ಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುದು, ಅಲ್ಲಿ ಶಮಕೊಂದೆಡೆಯೊಳಮ
ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮಿಲ್ಲ. ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಿಲ್ಲವುದಲಿಂ ರತ್ನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಿರಿದುಂ
ಸ್ಥಾಯಿತ್ವಮಾದುದಲಿಂ ಸ್ಥಾಯಿಯವುದು.

ಗದ್ಯ

ಇದು

ಶತೇಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರ ವಂದಿತಾರ್ಹತ್ವರಮೇಶ್ವರ

ಪಾದಾರವಿಂದಾನಂದನುಕರಂದಾನಂದಿತ

ಭೃಂಗಾಯಮಾಣ

ಕವಿಸಾಳ್ವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ರಸರತ್ನಾಕರದೊಳ

ನವರಸಪ್ರಪಂಚವಿವರಣಂ

† ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಕರಣಂ

* ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಣ ಗ್ರಂಥಭಾಗವಿಲ್ಲ.

ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ ಎಂದು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ.

ಶ್ರೀ
ನಾಯಕನಾಯಿಕಾವಿವರಣಂ.

ತೃತೀಯ ಪ್ರಕರಣಂ.

(1) ಸೂತ್ರಂ ೭೦.

ಕಂ|| ಇಂಬಾಗಿ ನವರಸಕ್ಕಾ |
ಲಂಬನಮಕ್ಕುಂ ಪೊದಟ್ಟು ನಾಯಕರುಂ ನು ||
ಣ್ಣಿಂಬಿಡಿದ ನಾಯಿಕಾನಿಕು |
ರುಂಬಮುಮಂತವರ ತೆಱನನುಱಿ ಬಿಜ್ಜಳಿಪೆಂ ||

ವ|| ನಾಯಕಸಾಧಾರಣ ಲಕ್ಷಣಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೭೧.

ಕಂ|| ಕ್ಷಿತಿವಿನುತಕುಲೀನತೆ ಶಾ |
ಚತೆ ಮಾನತೆ ಯಾವನತೆ ದೃಢತ್ವಂ ಮಾಧು ||
ರ್ಯತೆ ಧೀರತೆ ಜನದನುರಾ |
ಗಿತೆ ಯುತ್ಸಾಹಿತೆಯೆ ಸಾಜಮಾದ ಸಮತ್ವಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೭೨.

ಕಂ|| ಪ್ರಕಟಪ್ರತಾಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾ |
ರ್ಥಕಾರಿ ಕಡುಜಾಗಿ ವಿನಯಧರ್ಮಂ ಸದ್ವು ||
ದ್ವಿಕಲಾವೇತ್ತು ಪ್ರಾಜ್ಞಂ |
ಸುಕರಂ ಪ್ರಿಯನಾಡಿ ವಾಗ್ಮಿ ನಾಯಕನಕ್ಕುಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ.

(1) ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ಸೂತ್ರಂ ೭೩.

ಕಂ|| ಧೀರೋದಾತ್ತಲಲಿತರೇ |

ಧಾರಣಿಯೋಳ ನೆಗಟ್ಟು ಧೀರಶಾಂತೋದ್ಧತರಂ ||

ದಾರಯ ಪೇಟ್ಟೋಗುಣಯುತ |

ರೋರಂತಿ ನಾಲ್ವರಾದರೆಂತೆನೆ ಪೇಟಿಪ್ಪಿಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೭೪.

ಕ್ಷಮೆಯುಳ್ಳಂ ಗಂಭೀರನ |

ಸಮಸತ್ವಂ ಸತ್ಕೃಪಾಬ್ಧಿಯನಿಕತ್ಥನನ ||

ಚ್ಛಮನಂ ನಿರಹಂಕೃತನು |

ತ್ತಮಧೀರೋದಾತ್ತನಾಯಕಾಖ್ಯಮನಾಲ್ಪಿಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಉ|| ಪ್ರಾಕೃತನಲ್ಲನೀ ದಶರಥಾಗ್ರತನೂಭವನೇಕವಾಕ್ಯನಾ |

ಶಾಕರಿಕರ್ಣಚಾಮರಯಶಂ ಚರಮಾಂಗನನಂತವೀರ್ಯನಿ ||

ಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲಾಮೃತಾರ್ಣವಸುಧಾಕಿರಣಂ ರಣಮೇರು ಲೋಕಲುಂ |

ಟಾಕನಿದಾಘತಾಪಶರವರ್ಷಣಮೇಘನುದಾತ್ತರಾಘವಂ || ೧೨೮||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಗಗನಚರಪ್ರಚಂಡಬಲವೆತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿರೆ ಕಾಳೆಗಕ್ಕಿದಂ |

ಬಗೆದನೆ ಜಾನಕೀಮುಖಸರೋರುಹದೊಳ ನೆಲಸಿದ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಯಂ ||

ತೆಗೆದನೆ ಕಾಲದಂಡಮುಮನೇಲಿಪ ತನ್ನ ಶರಾಸನಕ್ಕೆ ಮೆ |

ಲ್ಲಗೆ ಕರಶಾಖೆಯಂ ರಘುತನೂಭವನೊಯ್ದನದೇನುದಾತ್ತನೋ || ೧೨೯||

(ಇವಂ ಧೀರೋದಾತ್ತನಾಯಕಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೭೫.

ಕಂ|| ವಸುಮತಿಯೋಳ ಸಜಿವಾಯ |

ತ್ತಸಿದ್ಧಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನೆಯ್ತು ಸುಖಿ ಮೃದು ಭೋಗ ||

ಪ್ರಸರಂ ಕಲಾಪ್ರಿಯಂ ಪೆಂ |

ಪೆಸೆದಿರ್ಪಾ ಧೀರಲಲಿತನಾಯಕನಕ್ಕುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ಕ್ಷಿತಲಮಂ ಪ್ರಧಾನಮುಖದಿಂ ಪ್ರತಿಸಾಲಿಸುತಿರ್ದು ಭಸ್ಮಸಾ |
 ತ್ಮೃತರಿಪುವರ್ಗನಾಗಿ ಮೃದು ಸತ್ಸುಖಿ ಚಿಂತೆಯನೆಯ್ದೆ ನೀಗಿ ವಿ ||
 ಶ್ರುತಬಹುನ್ಯತ್ಯಗೀತನುತವಾದ್ಯಕಲಾಪ್ರಿಯನೆಲ್ಲಭೋಗದಿಂ |
 ಪ್ರತಿಪವಸಂ ಪ್ರವೋದನೆಸೆದಂ ಧೃತಸುರ್ಮಳಧರ್ಮನಾನ್ಯಪಂ || ೧೩೩||
 (ಇವಂ ಧೀರಲಲಿತನಾಯಕಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೭೬.

ಕಂ|| ರಸಿಕಂ ಮೃದುಶುಚಿ ಸುಖಿ ಸು |
 ಪ್ರಸನ್ನನುರುಬಂಧುರಂ ದ್ವಿಜಂ ಮೇಣ್ ವಣಿಜಂ ||
 ಎಸೆವ ವಿಲಾಸವಿವೇಕವಿ |
 ಲಸಿತಂ ನುತಧೀರಶಾಂತನಾಯಕನಕ್ಕುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಧರೆಯೋಳ ಸಂದಧಿರಾಜವೈಭವದೆ ಬರ್ಪಂ ಸುಪ್ರಸನ್ನಂ ಸುಖೋ |
 ತ್ಕರನಾದಂ ಶುಚಿ ವಿಪ್ರವಂಶಮಣಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾಮನೆಂದಾತನಂ ||
 ಪುರಮಾರ್ಗಾಗತನಂ ಪ್ರಗಲ್ಭೆಯರಲಂಪಿ ತೋಱಿ ಕಣ್ಣಾರ್ವಿನಂ |
 ನರನಾಥಾತ್ಮಜಿ ನೋಡಿ ಪುತ್ತಳಿವೆಡಂಗಂ ಪೆತ್ತಳಾತಾಣದೊಳ || ೧೩೪||
 (ಇವಂ ಧೀರಶಾಂತನಾಯಕಂ)

ಸೂತ್ರಂ ೭೭.

ಕಂ|| ಧೀರೋದ್ಧತನೇತ್ಯವಜಂ |
 ಕಾರಿ'ವಿಕತ್ಥನನೆ ವಂಜಕಂ ಜಂಡಂ ಮಾ ||
 ಯಾರತನುದ್ವೃತ್ತಂ ವ್ಯಭಿ |
 ಜಾರಿಮನಂ ನೆಗಲ್ದ ಮುತ್ಸರಗ್ರಸ್ತನವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|ಸ್ರ|| ಎನಗಂ ಬಲ್ಲಾಳ್ ಗಡಂ ಮಾನವನಭಿಭವಮಂ ಕೇಳಲಾದತ್ತವಂಗಾ |
 ಕೃನಮಂ ಪೂಣ್ಡೆನ್ನೊಳಂ ದಾಯಿಗತನಮನಿವಂ ತೋರ್ಕೆ ದೋರ್ದಂಡ
 ಕಂಡೂ ||
 ಯನಮಂ ಚಂಡಾಸಿಸಂಘುಟ್ಟದಿನೊಗೆವುರಿಯಿಂ ಮುಟ್ಟಿಪೆಂ ಮೂಱು
 ಕಣ್ಣಾ |
 ತನುವೆನ್ನೊಳ್ ಮಿೂಱು ಮಾಱುಾಂತೊಡೆ ಪಡೆಯದೆ ಸಂತ್ರಾಸಮಂ ಚಂದ್ರ
 [ಹಾಸಂ || ೧೩೨||
 (ಇವಂ ಧೀರೋದ್ಯತನಾಯಕಂ)

ಸೂತ್ರಂ '೭೮.

ಕಂ|| ನಾಯಕರಲ್ಲಾರಸಕಂ |
 ನಾಯಕರಕ್ಕುಂ ಸ್ವರೂಪಭೇದದಿನಂತಾ ||
 ನಾಯಕರೆ ಸಿಂಗರದೊಳಿರೆ |
 ವಾಯಮೆ ನಾಲ್ವೊನನೊರ್ವರೊರ್ವರ್ ತಳೆವರ್ ||
 ವ|| ಅಲ್ಲಿ.

ಸೂತ್ರಂ ೭೯.

ಕಂ|| ಅನತಿಶಯನಾಯಕಾಖ್ಯರೊ |
 ಕನುಕೂಲಂ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಮಕಂ ಕುಟಿಲಂ ಧೃ ||
 ಸ್ವನಿನಿಪ್ಪ ನಾಲ್ಕುಭೇದಂ |
 ಜನಿಯಿಸುಗುಮವಂ ಕ್ರಮೋಕ್ತಿಯಿಂದಂ ಪೇಟಿಪ್ಪಿಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೮೦.

ಕಂ|| ನುತತೀಲನೇಕಪತ್ನೀ |
 ವ್ರತನಮಳಂ ನಿಯಮಿತಾತ್ಮನನುಕೂಲಂ ಹೃ ||
 ತ್ವಿತಿಹೋಱಿದೆ ಜದುರಿಂ ಸಮ |
 ರತಿಯಂ ಪಲಸತಿಯ*ಗೇಸಗೆ ದಕ್ಷಿಣನಿಕ್ಕುಂ ||

* ಗೆ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು,

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮುಸ್ತು|| ಕೆಳದೀ ಮಜ್ಜೀವಿತಾಧೀಶ್ವರನ ಗುಣಮನೇನೆಂದದಂ ಪೇಟಿಪ್ಪಿನೊಂದಂ |
ತಿಳಿ ಮದ್ವೈವಾಹಸಂಬಂಧದ ಸಮಯದೊಳಂದೇಕಪತ್ತೀವ್ರತಂ ನಿ ||
ಶ್ಲಳಿತಂ ನೋಡಂದುತೊಟ್ಟೆಂದುವರಮದನೆ ದಲ್ ಭಾವಿಸುತಿರ್ಪೆನವ್ಯಾ |
ಕುಳಚಿತ್ತಂ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದೊಳಮೆನಗಂತಾತನಕ್ಕೆಂದಳೊವಳ್||೧೩೩
(ಇವನನುಕೂಲನಾಯಕಂ)

ಉ|| ನೋಟದಿನೊವಳಂ ನಗೆಯಿನೊವಳನೊಳ್ಳು ಡಿಯಿಂದವೊವಳಂ |
ಬೇಟದಿನೊವಳಂ ಪಿಡಿಯುತೊವಳನೋಕುಳಿವೊಯ್ಯುತೊವಳಂ ||
ಆಟದೊಳೊವಳಂ ಜಳಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಡುತೊವಳನೊಂದೆ ಮಾಯಕ್ಕಿಯಿಂ |
ದಾಟದೊಳೆಯ್ಯು ತೃಪ್ತಿವಡಿಸಿದನವಂ ಗುಣರತ್ನಭೂಷಣಂ || ೧೩೪||
(ಇವಂ ದಕ್ಷಿಣನಾಯಕಂ)

ಸೂತ್ರಂ ಲಂ.

ಕಂ|| ಪುಸಿಗಂ ಧೂರ್ತಂ ಮಿಗೆ ವಿಗ |
ಡಸಿಂಗರಂ ನೆಗಲ್ದು ಕುಟಿಲನಕ್ಕುಂ ಧೃಷ್ಟಂ ||
ಎಸಗುವಪರಾಧಿ ನಾಣಿಲಿ |
ಪಸರಿಪ ಬೋಸರಿಗನಂತವಂ ಗತಮಾನಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|| ಎನಗೀನಿನ್ನ ವಿಕಾರಮಂ ನವನಬವ್ಯಾಪಾರಮಂ ವಂಚಿಸ |
ಲ್ಪಿನಿಸಂ ನೀಂ ಪುಸಿವೇಲ್ದು ಮುಚ್ಚಿದೆಯದರ್ಕಾಂ ಬಲ್ಲೆನೇ ನಿನ್ನ ನಾ ||
ಯ್ಯನಮಂ ನಂಬದಿರೆಂದು ದೂಱುವವೊಲಿರ್ಪನ್ಯಾಂಗನಾಸಂಗಸಂ |
ಜನಿತಾವೋದಮನೆಂತು ನೀಂ ಪುಸಿವೆ ಮೇಣಂತೆಂತದಂ ಮುಚ್ಚುವೈ||೧೩೫||
(ಇವಂ ಕುಟಿಲನಾಯಕಂ)

ಜಂ|| ದೊರೆಗಿಡೆ ಬಾಯ್ಗೆ ಬಂದುದನೆ ಬಯ್ವಿನದಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳದೀಮುಖಾಂ |
ಬುರುಹಮನೊಲ್ದು ಚುಂವಿಸುವನೋವದೆ ಬೆಟ್ಟಿತವೊಯ್ಯನೊತ್ತುವಂ ||
ಕರವನಡುರ್ತು ಕಾಯ್ತೊಡವೆನಾಗಳೆ ಕಾಲ್ಪಿಡದಿರ್ಪನಿಂತು ನಿ |
ಷ್ಕರುಣದಿನಾನವಂಗೆ ಮೊಗದೊಳ್ ಮುನಿಸಂ ತಳೆನೆಂ ತಳೋದರೇ||೧೩೬||
(ಇವಂ ಧೃಷ್ಟನಾಯಕಂ)

ವ|| ಇವರ್ ನಾಲ್ವರುಂ ಶೃಂಗಾರನಾಯಕರ್.

ಸೂತ್ರಂ ೮೨.

ಕಂ|| ಇಂತೀರೆಣ್ಣರವರ್ ಗುಣ |
ವಾಂತುತ್ತಮನುಧ್ಯಮಂ ಜಘನ್ಯಾಪ್ವಯಪಿಂ ||
ಸಂತರ್ ತ್ರಿವಿಧಂ ಬರ್ಕಿ |
ನ್ನಂತಾನಾಯಕರೆ ಗಣಿಸೆ ನಾಲ್ವತ್ತೆಣ್ಣರ್ ||

ಸೂತ್ರಂ ೮೩.

ಕಂ|| ಕಮನೀಯವಾಣಿ ಗೂಢೋ |
ಕ್ತಮಂತ್ರನತಿಚತುರ ನಖಿಕಕರ್ಮವಿಭೇದಂ ||
ಪ್ರಮದಾಕೋಪೋಪಾತ್ತ |
ಕ್ರಮಪರನಿಸುವನಿ ನರ್ಮಸಖನಿಸಿಕುರ್ಕಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೮೪.

ಕಂ|| ವಿನಿಧವಿನೋಪಾತ್ರಯನೆಸಿ |
ಸುವಂಗಿ ನಾಲ್ವರ್ ಸಹಾಯಾಗಲೆ ವೇಟ್ಟುಂ ||
ಭವನವಿನೂತ್ತರೆ ನಾಗರಿ |
ಕ ವಿಟಿ ವಿದೂಷಕಸುಪೀಠಮರ್ದ ಕರೆನಿಪರ್ ||

ಸೂತ್ರಂ ೮೫.

ಕಂ|| ಸರಸೋಪವಚನದೊಳ ನಾ |
ಗರಿಕಂ ಚತುರೋತ್ತಿಯೊಳ್ ವಿಟಿಂ ಹಾಸ್ಯೋಕ್ತೈಂ ||
ತರದೊಳ್ ವಿದೂಷಕಂ ಗ್ರಾ |
ಮ್ಯೂರೀತಿಯೊಳ್ ನುಡಿಯ ಪೀಠಮರ್ದಕನೆನಿಕುಂ ||

ವ|| ಮತಾಂತರದಿಂ ವಿಟಚೇಟವಿದೂಷಕಪೀಠಮರ್ದಕರೆಂದುಮವರಂ ಪೇಟ್ಟಿ
ರರೆಬರ್, ಪೀಠಮರ್ದಕ ವಿಟ ಚೇಟ ವಿದೂಷಕರೆಂದು ಮುಂ ಪೇಟ್ಟಿವರಲ್ಲಿ
ರಾಜನಿಂದಣಮೆ ಕಿಱಿದಾದ ಗುಣವಂತಂ ತನ್ನಪನ ಪೀಠಮನಣವುತ್ಪತ್ತಿ
ಕುಳಿರ್ಪದಲಿಂ ಪೀಠಮರ್ದಕಂ, ಕಾಮವಿದ್ಯೆಯೊಂದಲಿಂ ನಿಪುಣಂ
ನಿಟಂ, ನಾಯಕನಾಯಿಕಾ ಸಂಧಾನಕುಶಲಂ, ಪ್ರಾಧಂ ಚೇಟಂ, ಅವರಂ

ನಗಿಸುವಂ ವಿಧೂಷಕಂ, ಈ ನಾಲ್ವರುಂ ನರ್ಮಸಖರೆನಿಪರ್, ನರ್ಮ
ನೆಂದು ಶೃಂಗಾರಕೇಳಿ ಮಿತ್ರಂ, ಇದರ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಶ್ಲೋಕಂ—

ಸತ್ಯತಂ || ಕಿಂಚಿದೂನಃ ಪೀಠಮರ್ಧ ಏಕವಿದ್ಯೋ ವಿಟಸ್ತೃತಃ ||
ಸಂಧಾನಕುಶಲಶ್ಚೇದೋ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಾಯೋವಿಧೂಷಕಃ ||

ವ|| ಇಂತೆಂಬರಾಸಖರೆ ವಾಗಾಧಿಪ್ರಾಥಿಯವಿಳವಿಭೇದಂ, ಕನ್ನಡದೊಳ ನಾಗ
ರಿಕಾದಿ ಚತುಷ್ಟಯಮಂ ಪೇಲ್ವುದದನಱಿಗೆ. ನಗರವಾರ್ತಾವಿಶೇಷ ಮನಱಿ
ದರಸಂಗಿ ಚತುರವಚನದಿಂ ಸೂಚಿಪನದಱಿಂ ನಾಗರಿಕನೆನಿಪಂ—

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ನಸುದೊಡೆ ತೋರ್ಪ ಪಟ್ಟಣಿಗೆಯೊಳ ನೆಱುಗತ್ತರಿಬೊಟ್ಟು ಕಟ್ಟು ಬಿ |
ಟ್ಟಿವೆವ ಕುರುಳ ಮೊಗಕ್ಕೆ ಪಿರಿದೊತ್ತುವ ಬಿಂಕದ ಸಂಕದೊಲೆ ಕು ||
ಪ್ಪಸ ದಳಮಾದ ಸಣ್ಣ ಬಳೆ ಕನ್ನೆಯ ಪೀಲಿಯನಾಂತ ಚೊಲ್ಲಿಯಂ |
ಮಿಸುಗುವ ದೋರವಲ್ ಕರಮೆ ಮಾಸರಮಾದುದು ದೇಸೆಗಾರ್ತಿಯಾ ||

(ಇದು ನಾಗರಿಕವಚನಂ)

ವ|| ಇಂತುಲಿದುವನಱಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ವ|| ಇಂ ನಾಯಿಕಾವಿಕಲ್ಪಮಂ ಪೇಲಪ್ಪಿಂ.

ಸೂತ್ರಂ ಲೃ.

ಕಂ|| ಪ್ರಕಟತರನಾಯಿಕೆಯರಾ |
ಸ್ವಕೀಯ ಪರಕೀಯ ಪಣ್ಯೆಯನೆ ಮೂಱುತೆಱುಂ |
* ಸ್ವಕೀಯ ಪರಿಭಾವಿಸೆ ಮು |
ಗ್ಧಿ ಕವಿಗಳಿಂ ಮಧ್ಯೆ ತತ್ಪ್ರಗಲ್ಭೆಯುಮೆನಿಕುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ಲೃ.

ಕಂ|| ಕ್ರಮದಿಂದ್ವಾದಶವರ್ಷ |
ಪ್ರಮಾಣದೊಳ ಮುಗ್ಧಿ ಮಧ್ಯೆ ತದ್ವಿಗುಣದೊಳಾ ||
ಸಮಕಟ್ಟುಂ ತದ್ವಿಗುಣ |
ಪ್ರಮಿತಾಬ್ಧದೊಳಾ ಪ್ರಗಲ್ಭೆಯನೆ ವೆಸರ್ವಡೆಗುಂ ||

*ಕಂದಲಕ್ಷಣವು ಕೆಟ್ಟಿದೆ (ಜಗಣವು ವಿಷಮಗಣವಾಗಿದೆ) ಪ್ರಕಟಂ ಸ್ವಕೀಯಯುಂ ಮು||
(ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಹುದು)

ಸೂತ್ರಂ ಲಲ.

ಚಂ|| ನವವಯಮೆಯ್ಲೆ ಲಜ್ಜೆ ನವಕಾಮಮಿವುಂ ಸುಸಿಲಲ್ಲಿ ವಕ್ತ್ರಮಂ |
 ಸವನಿಸದಾಕೆ ಮುಗ್ಧೆ ನಡುಜವ್ವನವೊಪ್ಪುವ ಕಾಮವೊಹಮುಂ ||
 ತವೆ ಸುಸಿಲಿಂ ಪೊದಟ್ಟುವಳೆ ಮುಧೈ ವಯೋಧಿಕೆ ತೀವ್ರಕಾಮದಿಂ |
 ಬವರಿಪಳಾಪ್ರಗಲ್ಬಿ ವರಮೂರ್ಛಿತೆ ತತ್ಕಲೆವಲ್ಲಳಲ್ಲವೇ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಪದಯಿಸೆ ಸೋರಿಕಿ ಶಂಕೆಗಿಡೆ ಮೇಳಿಸಿ ಮೆಯ್ಯಿಡೆ ತಳ್ಳು ತೋಳತ |
 ಳ್ಳಿಹಿಗೊಳೆ ಮುಲ್ಲನಪ್ಪಿ ಮೊಗಮಿತ್ತೊಡೆ ಚುಂಬಿಸಿ ಸೋಲ್ತು ನಾಣನೊ ||
 ಕ್ಕುದನಱಿಬಿಚ್ಚೆ ಕಾರ್ತನದ ನಲೈಗಳೆಂ ನುಡಿಹಿಂತಲಂಪಿನು |
 ಬ್ಬದಿಗಮನಾಲತಾಂಗಿಗೆ ನೃಪಂ ಪಡೆದಂ ನವಸಂಪ್ರಯೋಗದೊಳೆ|| ೧೨೮||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಇನಿಯನಗಲ್ಲೊಡಂ ಸುರತದೊಳೆ ನೆರೆವುಜ್ಜುಗದಿಂದಮಿರ್ಪುದಾ |
 ತನೊಳೊಡನಿರ್ದೊಡಂದೆನಗೆ ಪೊಪ್ಪುದು ಲಜ್ಜೆಯೊಳಿದ್ ಪೊಲ್ತು ನ ||
 ಲ್ಲನೊಳಿರಲೀಯದೆಂತುಮೆನಗೆನ್ನ ಮನಂ ಬಸಮಲ್ಲದೆಂದು ಕಾ |
 ಮಿನಿ ಕುದಿವಳೆ ವಿಯೋಗದೊಳೆಮಾತನಯೋಗದೊಳೆಂ ನಿರಂತರಂ||೧೨೯||
 (ಇವಳೆಮುಗ್ಧೆ)

ಮ|| ಬಗೆಯೊಳೆ ಪೊನ್ನೆ ದಲಂಪು ಕಾತರತೆಯಂ ತಂದೀಯೆ ಮೆಯ್ಯ ಮೆಯ್ಯಸಂ |
 ದುಗಳೆನಪ್ಪೊಡಮಿಲ್ಲದಂತಮರ್ವನಂ ತಟ್ಟಿ ಬಾಯ್ಲೊಟದೊಳೆ ||
 ಮಿಗೆ ಪೀರ್ವಂತೆ ಮನೋನುಗರಸನುಂ ಮುಯ್ಯರ್ಚಿ ಕಾದಲ್ಮೆ ಕೆ |
 ಯ್ಯಿಗುವನ್ನಂ ನೆರೆದರ್ ಮನಃ ಪ್ರಿಯತಮುರ್ ನಾನಾರತಕ್ರೀಡೆಯಿಂ||೧೩೦||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ಇನಿಸಂ ತನ್ನ ನಗಲ್ಲೊಡಂದೆ ಮರಣಾವಸ್ಥಾಂತರಂ ಪುಟ್ಟಿ ತೊ |
 ಟ್ಬನೆ ಕಂಡೆಂದು ಭಯಾಕುಳಂ ಪಡೆಪಿಸಿಂ ಮಾತಾಡೆಯುಂ ನಾಡೆ ಕೆ ||
 ಮ್ಮನೆ ಬರ್ಕುಂ ಕಲಹಂ ಮನಕ್ಕೆ ತಣಿವಿಲ್ಲೆಂದುಂ ಸುಸಿಲ್ಲೆಂದೊಡಾಂ |
 ನಿನಗೇನೆಂದಪೆನಕ್ಕೆ ಕೂರ್ಪವರೊಳಿನ್ನೆಲ್ಲಿತ್ತೊ ಸಾಖ್ಯಾವಹಂ || ೧೩೧||
 (ಇವಳೆ ಮುಧೈ)

ಮ|| ಸ್ತ್ರ|| ಕುಟಿಲಾನೀಳಾಲಕಂಗಳ್ ನಿಮಿರ್ದಿರೆ ಬೆಳವಾರ್ಯ ನಾಡೆಯುಂ ಬೀಗೆ

[ರಾಗೋ |

ಕೃತದೇಹಂ ರಾಗಮಂ ಪಿಳ್ಳನೆ ಪಿಲುದವೊಲಿಂಬಾಗಿ ನೀಳ್ನೋಳಲಂಪಿಂ ||

ವಿಟವೃತ್ತಂ ಮೆಯ್ಯೊಳೆತ್ತಂ ಪಸರಿಸರೆ ವಿಟಂ ಬೀಸೆ ಸಿಂಹಿದಳೊರ್ವಳ್ |

ಸ್ಫುಟಿತೋರೋಮಧ್ಯೆ ಭಿನ್ನಾಳಕೆಯವಟುತಟಗ್ರಂಥಿನಿರ್ಗಂಧದಿಂದಂ || ೧೪೨

ವ|| ಮತ್ತಂ,

ಮ|| ಅಳಕಂ ತುಂಬಿವೊಲಾಡೆ ತುಂದಿದ ಕುಚಂ ಚಕ್ರಾಂಕದಂತಾಡೆ ಕ |

ಣ್ಣೆಳವೊನಾಟಮ ನಾಡೆ ಮುದ್ದುವೊಗಮಂಭೋಜಾತದಂತಾಡೆ ನೀರ್ ||

ತಿಳಿನೀರಂತೊಲೆದಾಡೆ ನೂಪುರಮರಾಳೋನ್ಮಾದಮಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂ |

ಗೊಳನೆರ್ದಾರ್ಡುವ ವೋಲದೇಂ ಮೆಲೆದಳೋ ನಾನಾರತಪ್ರಾಧಿಯಂ || ೧೪೩

(ಇವಳು ಪ್ರಗಲ್ಭೆ)

ವ|| ಅಲ್ಲಿ

ಸೂತ್ರಂ ೮೯.

ಕಂ|| ಧೀರೆಯನಿಕ್ಕುಂ ಧೈರ್ಯದೆ |

ಧೀರಾಧೀರೆಯೆ ಪೊದಟ್ಟು ದೈರ್ಯಧೈರ್ಯಾ ||

ಧಾರದಿನಧೈರ್ಯದಿಂದಮ |

ಧೀರೆಯೆ ತನ್ಮಧೈಯುಂ ಪ್ರಗಲ್ಭೆಯುಮಕ್ಕುಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೯೦.

ಚಂ|| ನಗೆನೆರಸಿದ ತೊಂಡುನುಡಿಯಿಂ ತಗುಳ್ವಳು ಸಲೆ ಧೀರೆ ದೋಷಿಯಂ |

ಮಿಗೆ ಖತಿಯಾಂತು ಕೊಂಕುನುಡಿಯಿಂ ಪೊದಟ್ಟು ಶ್ರವಿನಿಂ ಸದೋಷಿಯಂ ||

ತಗುಳ್ವಳೆ ಮಧೈಯೆಂಬವಸರಾಂತುಭಯಾಖ್ಯೆ ಕೃತಾಪರಾಧಿಯಂ |

ತಗುಳದೆ ಮಾಣ್ಣಳೆಯ್ ಬಿಟುನಾತಿನ ಜಾಲದಿನಸ್ತಧೀರೆ ತಾಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಪೊಸಬನಿದಾವನಾದವುಡು ಕಂಡಱಿದಂತೆಪೊಲೆಲ್ಲಿ ಕಂಡೆನೀ |

ರಸಿಕನನೆಂದು ಕಂಡ ತೆಱಿನಲ್ಲಿದು ತಾಂ ಬಱಿದೇಕೆ ಬಂದನೀ ||

ಬಿಸಿಲೊಳದೇಕೆ ಮೆಯ್ಯರಿಸಿನಂ ಪಿರಿದಕ್ಕಟ ತಲ್ತು ಬಾಸುಱಿಂ |

ಪಸಿಯವು ನೊಂದನೆಂದು ನುಡಿದಳ ತಡೆದೊಯ್ಯನೆ ಬಂದ ನಲ್ಲನಂ ||೧೪೪||

(ಇವಳ ಮಧ್ಯಾಖ್ಯಾಧೀರ)

ಮ|ಸ್ರ|| ಮುಳಿವೆಂ ತಾನಾರ್ಗ ತನ್ನಂ ತಿಳಿವುವ ಪಿರುಂ ದಂದುಗಂ ಬೇಡವಿನ್ನಾಂ |

ಮುಳಿಯೆಂ ನಿನ್ನಾಣೆ ನಿನ್ನಿನವನಖಹತಿಯಂ ಕುಂಕುಮಾದ್ರಾಂಕಿ

[ತೋರ]

ಸ್ಥಳಮಂ ಬೆಳ್ಳೀಱಿ ಸೊಪ್ಪಾದಧರಮನಿಸಿತುಂ ಕಂಡುಕಂಡಿನ್ನು ನಿ

[ನೋಳ್ |

ಮುಳಿಸಿನ್ನೇಂ ಲಲ್ಲೆಯಿನ್ನೇಂ ಪುರುಡುಗಳೆನುತುಂ ತೀವಿದಳ ಕಣ್ಣ

[ನೀರಂ|| ೧೪೫||

(ಇವಳ ಮಧ್ಯಾಖ್ಯಾಧೀರಾಧೀರ)

ಚಂ|| ಎಲೆ ಮೃಗನೇತ್ರ ಬೇಡ ಮುಳಿಸೆಂಬೆ ಯಿದೇಂ ಸಖಿ ಯಿತ್ತಲಾರೊ ಯೆಂ |

ಜಲಿಸಿದ ಬಾಯ ತೀವ್ರನಖಸಾತದ ಬಾಸುಲ ಮೆಯ್ಯ ದುಷ್ಟನಂ ||

ಖಲನನಿದೆಂತು ನೋಲಿಪ್ಪಿನವನಂ ತಡೆವಂದಮಿದೇಕೆ ಪೋಕೆ ತ |

ನೋಲವನವಳ್ಳಿ ತೋರ್ಕೆ ಬಿಡುಗೆಂದುಱಿದಳ ದಯೆಗೆಟ್ಟು ನಲ್ಲನಂ||೧೪೬||

(ಮಧ್ಯಾಖ್ಯಾಧೀರ)

ಸೂತ್ರಂ ೯೧.

ಚಂ|| ಮುಳಿದುಱಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೆ ಕೃತದೋಷಿಯನೊಂದಳುಂ ಬಱಿಕ್ಕವಂ |

ತಿಳಿವುತೆ ಬಂದೊಡಂ ಮನಮನೀಯದಳುಂ ಸಲೆ ಧೀರೆ ಹಾಸ್ಯಮ ||

ಗ್ಗಲಿಸಿದ ಕೊಂಕುವಾತನುಭಯಾಖ್ಯೆಯ ತೋಱುವಳಾಸದೋಷಿಯೊಳ್ |

ತಿಳಿವುವನಂ ಪ್ರಗಲ್ಭವಸರೊಪ್ಪಿದಧೀರೆಯೆ ಜರ್ವಿ ಪೊಯ್ಯಳೇ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಬೆರಲಂ ಮೂಗಿನಮೇಲಿ |

ಟ್ಟುರುಕೋಪದೆ ಸಾಪರಾಧಿಯಂ ವಲ್ಲಭನಂ ||

ತರುಣಿಯಣಂ ಪೊದದೆ ನಿಂ |

ದಿರವೇಂ ಕನ್ನಡಿಸಿದತ್ತೊ ಧೈರ್ಯದ ಪೆಂಪಂ ||

೧೪೭||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ವಿನಯೋಪಚಾರವಚನಮು|

ಮನುಕೂಲಾಚರಣಮುಂ ವಿಭಿನ್ನಾ ಸನಮುಂ ||

ಇನಿಯಂಗಱುಪದೆ ಸುರತ |

ಕ್ಕಿಸಿತೊದವುವಳಲ್ತು ಮುಳಿದಳೆಂಬೊಂದಿರವಂ ||

೧೪೮||

(ಇವಳು ಪ್ರಗಲ್ಭವೆಸರಧೀರೆ)

ಚಂ|| ಎಱಗಿದೊಡಾರ್ಗೆ ತಾನಸಮಸಾಖ್ಯಮನೀಗುಮೆ ಅಂತೆ ನೀನದ |

ಕ್ಕೇಱಗುವೆ ಕೆಮ್ಮನೆನ್ನಡಿಗಿ ಬಲ್ಲೆನಿದೆಲ್ಲಮನೆಟ್ಟು ಪೋಗು ನಿ ||

ನ್ನೇಱಕಮದೆತ್ತಲಿದುರದಿರದತ್ತಿಱಗಿನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಕೋಪಮಂ |

ನೇಱಿಯಿಸಬೇಡ ಪೋಗೆನುತವಳು ನಗೆಯಿಂ ಕೋಱಜಾಡಿ ಕಾಡಿದಳು||೧೪೯||

(ಇವಳು ಪ್ರಗಲ್ಭವೆಸರಧೀರಾಧೀರೆ)

ಕಂ|| ಪುರ್ವಿಂದಪರಾಧಿಯನುಱಿ |

ಜವುತೆ ಕಲಕಾಂಚಿಯಿಂದೆ ಬಂಧಿಸಿ ಕಾಯ್ವಿಂ ||

ದುರ್ವಿಂ ಬಯ್ಯೊದೆದು ಸದೆವಳು |

ಸರ್ವಂ ಕೆಳದಿಯರೆ ಪಾಱಿವೇಱ್ವಿನಮಿನಿಯಳು ||

೧೫೦||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಸ್ಮರನಲರಂಬಿನೇಱುಗಳ ಬಾಡಣದಿಂ ಪೊಱಮಟ್ಟು ಪೋದುದೋ |

ಸುರಿಸುರಿಯಾಷ್ವದಿಂ ತೊಳೆದುಪೋದುದೋ ಸುಯ್ಯಲಿಂದೆ ಪಾಱಿತೋ ||

ವಿರಹಕೃಶಾನುವಿಂದಮೆಲೆ ಬಂದುದೋ ಧೈರ್ಯಮೋಡರ್ಚಿ ಚಿತ್ತದೋಳು |

ಬೆರಸಿ ಮದೀಯಕಾಂತನೆಡೆಗೈದಿತೊ ಕೇಳು ಸಖಿ ಕಾಣೆನೆನ್ನೊಳೆಂ || ೧೫೧||

(ಇವಳು ಪ್ರಗಲ್ಭಾಧೀರೆ)

ವ|| ಇನ್ನಲ್ಲಿ.

ಸೂತ್ರಂ ೯೨.

ಕಂ|| ಪ್ರಿಯನಿಷ್ಕೃದೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠೆಯುಮು |
ಪ್ರಿಯದಿಂದೆ ಕನಿಷ್ಠೆಯಕ್ಕು ವಿಯಯಿರುವರುನಾ ||
ರಯೆ ತಾಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಮು |
ಗೈಯನೊರ್ವಳನಿಲ್ಲಿಕೂಡೆ ಪದಿಮೂಯಿತೆ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ವ|| ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಕನಿಷ್ಠೆಗೆ.
ಕಂ|| ಪಿಂತನೆ ಬಂದಿರ್ವರ್ ನಿಜ |
ಕಾಂತೆಯರುಂ ಲೀಲೆಯಿಂದಮಿರೆ ಕಾಂತಂತಂ ತಾ ||
ನಂತೊರ್ವಳ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಯ |
ಸಂತಪದಿಂದೊರ್ವಳಧರಪಾನಂಗೈಯ್ದಂ || ೧೫೨||

ಜಂ|| ಎಲೆಮೃಗನೇತ್ರ ನೋಡು ನವಿಲಾಟಮನಾಸಹಕಾರಗುಚ್ಛಕೋ |
ಮಳಿಕೆಯನುದ್ಭ್ರಮದ್ಭ್ರಮರಲೀಲೆಯನೆಂದು ವನಾಂತರಾಳದೊಳ ||
ಚಳಮತಿನಾಡಿ ವಲ್ಲಭಿಯನನ್ಯವಿಟೀಮುಖಚುಂಬನೇಪ್ಸಿತಾ |
ಕುಳನಭಿವಾಂಛೆಯುಂ ನೆಲೆಯು ತೀರ್ಚಿದನೇನುಚಿತಪ್ರವೀಣನೋ || ೧೫೩||

ವ|| ಇಲ್ಲಿಯಧರಪಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವಳಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ, ಚುಂಬನಕ್ಕೆ ವಂದವಂ ಕುಟಿಲ
ನಾಯಕಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೯೩.

ಕಂ|| ಇನ್ನಾ ಪರಕೀಯೆಯೆ ತಾಂ |
ಕನ್ನಿಕೆ ಮೆಲಿವೊಡೆಯೆಂದುಮಿರ್ತೆಲನಕ್ಕುಂ ||
ಕನ್ನಿಕೆ ವಿವಾಹವಾಗದ |
ಳುನ್ನತದೆ ವಿವಾಹವಾದಳೊಡೆಯನಿಕ್ಕುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಸುರಭಿಸ್ವೀಕೃತಿ ಗೀತರಕ್ತಿ ಮಣಿಭೂಷಾಪೇಕ್ಷೆ ತಾಂಬೂಲರಾ |
ಗರಸಾಪೇಕ್ಷೆ ಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣೆ ರತಿವ್ಯಾಪಾರಮೆಂಬೀಮಹೋ ||
ದ್ಧರಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದರ್ಪವೊತ್ತರಿಸೆ ಕೆಯ್ಯಕ್ಕಿಪೊಡಂತೀತನೂ |
ದರಿ ಸಾಲ್ವಳ ತಳೆಯಲ್ ಸ್ವಯಂವರವರಪ್ರಸ್ಥಾನಮಾಂಗಲ್ಯಮಂ ||೧೫೪||
(ಇವಳ'ಕನ್ನಿಕೆ)

ಕಂ|| ತಿಳಕಮನೋಸರಿಸುವ ಕ | .

ಜ್ವಳಜಳಮಂ ತೊಡೆವ ಕುರುಳನೊತ್ತುವ;ನೆವದಿಂ ||

ದಳಸಿ ಕಿಱುಕಿಱುದು ಪೊಸಮದ |

ವಳಿಗೆಯ ಸಾಧ್ಯಸಮನರಸನೊಯ್ಯನೆ ಕಳೆದಂ ||

೧೫೫||

(ಇವಳು ಉಢಾನಾಯಿಕೆ)

ಸೂತ್ರಂ ೯೪.

ಕಂ|| ನೆಱಿಯೆ ಪರಕೀಯ ತಾನಿ |

ತೆಱನೆಂಬುದನಱಿಯು ಪೇಲಕ್ಕಿನಿನ್ನಱಿಗೆ ಬುಧರ ||

ಕುಱುಪಂ ಪಣ್ಯೆಗೆ ಗುಣಗಣ |

ದೆಱಕಂ ಸಾನೂನ್ಯಮವ್ವುಡಱಿನೊಂದೆ ತೆಱಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಮುಳವ ಕನಲ್ವ ಕಂಟಸುವ ಕಾಡುವ ಬೇಡುವ ಮೇಕುದೋರ್ಪ ಸಾ |

ದಳಸುವವಲ್ವ ಗೆಲ್ವ ಬಗೆದೋರ್ಪ ಮನಂಗುಡವರ್ಪ ಕೈತವಂ ||

ಗಲೊಳವಳಾವಗಂ ಹರೆಯಮಿಲ್ಲದೆ ಮೋಹಿಸುತಿರ್ಪಳಿನ್ನಿವಳ ||

ಮೊಳೆಯೊಳೆ ಕೊಂದು ಕೂಗಿದಪಳೇಱಿಲೆವೋದೊಡೆ ಬಾಯಿಲೀವಳೇ||೧೫೬

(ಇವಳು ಪಣ್ಯೆ)

ಸೂತ್ರಂ ೯೫.

ಕಂ|| ಇಂತಱಿಯು ಪೇಲ್ವ ಪದನಾ |

ಱುಂತೆಱದಾವಧುಗಳೊಳಗೆ ಯೋರೊರ್ವರವ ||

ಸ್ಥಾಂತರಮದೆಂಬು ಭೇದಮ ||

ದೆಂತೆನೆ ತಱಿಸಂದು ಪೇಲಕ್ಕಿನಿನ್ನಱುವನಿತಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೯೬.

ಕಂ|| ಸುಕವಿಗಳಿಂ ಸ್ವಾಧೀನಪ |

ತಿಕೆ ಗತಭರ್ತಾರಿಕೆಯಭಿಸಂಧಿತೆ ಯಭಿಸಾ ||

ರಿಕೆ ವಿರಹೋತ್ಕಂಠಿತೆ ನಾ |

ಸಕಸಜ್ಜೆಗೆ ವಿಪ್ರಲಬ್ಧೆ ಫಂಶಿತೆಯನಿಕುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೯೭.

ಕಂ|| ಸತತಂ ಸ್ವಾಧೀನಪತಿಕೆ |

ಪತಿಯಂ ಸ್ವಾಧೀನಮಾಗಿ ತಡೆದಂಗನೆ ತಾಂ ||

ಗತಭರ್ತಾರಿಕೆ ಯನಿಕುಂ |

ಪತಿ ಪರದೇಶಸ್ಥನಾಗೆ ಮುಱುಗುವ ನಲ್ಲಳ್ ||

ಅಕ್ಷೃಂ.

ಉ|| ಪೊಲ್ಲಮೆಗಂಡವರ್ ಮುಳಿದು ತಮ್ಮಯ ತೋಯ್ತಿರನೆಂತುಮಾಲ್ಪೊಡಂ |

ನಲ್ಲದೆ ಲೋಗರಂ ಬೆಸಸು ನಿನ್ನಯ ವಾಮಪದಪ್ರಭಾತನುಂ ||

ನಲ್ಲಳ ಕೋಪದಿಂದನೆಗೆ ನೀಂ ದಯಗೆಯ್ಯೊಡೆ ನೋಗುಮೆಂದನೀ |

ಮೆಲ್ಲಡಿಯನ್ನ ಮೆಯ್ಯ ಪುಳಕಂಗಳೆನ್ನ ಕುರುಳ್ಳೊತ್ತಿಸಿಂ || ೧೫೭ ||

(ಇವಳ್ ಸ್ವಾಧೀನಪತಿಕೆ .

ಚಂ|| ಘನಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರ್ಪನೆನೆ ತಾಂ ಬರಮಾಱುತುಮಿರ್ಪದೆಂದು ಮೆ |

ಲ್ಲನೆ ಪಲವಂದದಂ ನಲಸಿ ಮತ್ಪತಿ ಪೋಗೆ ಬಲಿಕ್ಕಮೇನೊ ತೊ ||

ಟ್ಟನೆ ನಭದಳ್ಳ ಕಱುಂಗಿ ಮುಗುಲಂ ನೆಗೆದುರ್ವು ನಲ್ಲನೇಕನಾ |

ರನೊ ಮಿಗೆ ತಲ್ಪು ಕೇಳಿದವುದೆನ್ನ ದರ್ಪ ಪವ್ವನ ಪಾಱಿಕೇಕಿಗಳ್ || ೧೫೮ ||

(ಇವಳ್ ಗತಭರ್ತಾರಿಕೆ)

ಸೂತ್ರಂ ೯೮.

ಕಂ|| ಅಡಿಗೆಱಿಗಿದನಿಯನಂ ಕಡೆ |

ನುಡಿದಟ್ಟಿ ಬಲಿಕ್ಕೆ ನೋವಳಭಿಸಂಧಿತೆ ಪೇ ||

ರಡವಿಯರುಳ್ ಪಗಲೆನ್ನದೆ |

ಬಿಡದೆಯ್ದುಗುವೋಪನಲ್ಲಗಭಿಸಾರಿಕೆ ತಾಂ ||

ಅಕ್ಷೃಂ.

ಚಂ|| ವಿನಮಿತನಾದನಲ್ಲನುಮನೊಲ್ಲದೆ ಚೇಟಿಯರಾಗಳಕ್ಕ ನೀಂ |

ಮುನಿಸನೆ ಮಾಣ್ಬದೆಂದೊಡದುವಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳದೆ ಮಾಣ್ಣು ಮತ್ತೆ ತಾಂ ||

ಮುನಿಸನೆ ತಾಳ್ಳಿದಂ ಮುನಿಸೆ ತಾಪನಿಬಂಧನಮಾದುದಲ್ಲದಂ |

ದಿನಗೆ ಲತಾಂತವೊಮಲಯಜಂ ಸಸಿ ತುಂಬಿಗಳುಂತು ಕಾಯ್ಕುಮೇ || ೧೫೯ ||

(ಇವಳಭಿಸಂಧಿತೆ)

ಚಂ|| ಬಲಿಸಿಡಲೇಯ್ಗೆ ಸುತ್ತಿಲುವ ಕಟ್ಟಲೆ ಕಾರ್ನುಗಿಲೊಡ್ಡು ಬಂದು ಬಂ |
 ದೇವಗುವ ಬಲ್ಲಿತಪ್ಪ ಸರಿ ಕಣ್ಣಿಳೊಳುಳ್ಳವ ಮಿಂಚು ಮಾಣದ ||
 ಲ್ಪುಲಿ ಗಜಲುತ್ತುಮರ್ಪ ಘನಘರ್ಜನೆ ಯೆಂಬಿವು ಕಾತರತ್ವಮಂ |
 ಮಲೆಯಸಲೆಂದುಮಾಲುವು ನಿಜೇಶ್ವರನಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಪ ನಲ್ಲಳಾ || ೧೬೦||
 (ಇವಳಭಿಸಾರಿಕೆ)

ಸೂತ್ರಂ ೯೯.

ಕಂ|| ವಿರಹೋತ್ಕಂಠಿತ ಪತಿ ತಡೆ |
 ದಿರವಿಂಗತಿಮುಖಮುಳ್ಳವಳ ತನ್ನಂ ಮಂ ||
 ದಿರಮಂ ವಾಸಕಸಜ್ಜಿಕೆ |
 ಪುರುಷನ ಬರವಲಿದು ಸಿಂಗರಂಗೈಯಲಕ್ಕುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಇಸಿಯಂ ಬಾರದೆ ಸಿಂದನೇಕೆ ಗಡ ಪೊಲ್ಲುಂ ಪೋದುದಿಂತೆಂದು ಕಾ |
 ಮಿಸಿ ತನ್ನಾಸೆ ನಿರಾಸೆಯಾಗೆ ಬಿಸುಸುಯ್ದುಲ್ಲ ತ್ತು ಬೇಸತ್ತು ಕ ||
 ಣ್ಣನಿಯಂ ಮಾಸಿ ಕನಲ್ಪು ತೊಟ್ಟ ತೊಡವಂ ಬೀಸಾಡಿ ಪೂಮಾಲೆಯಂ |
 ಮುನಿಸಿಂದಂ ಪಲುದಿಟ್ಟು ಕಾಂತೆ ಸೊಡರಂ ನಿರ್ವೇದದಿಂ ಬೀಸಿದಳ||೧೬೧||
 (ಇವಳ ವಿರಹೋತ್ಕಂಠಿತೆ)

ಚಂ|| ಮನೆಯುಮನೆಯ್ತು ತನ್ನ ಮನಲಂಕರಿಸಿದು ನಿಜಪ್ರಿಯೋಪಗಾ |
 ಹನದೃಢಗಾಢಕರ್ದಮವಿಲೇಪನಮೆಂದು ವಧೂಟೆ ಗಂಧಪಾ ||
 ವನಮೃಗನಾಭಿಚರ್ಚನಮನೊಲ್ಲದೆ ಮಾಣ್ಣಳದಂತೆ ಕಾಂತೆ ಕಾಂ |
 ತನೊಳೊಡಗೂಡದರ್ಪಳವಲೇಪನೆನಿಪ್ಪುದು ತಕ್ಕುದನ್ನಿರೇ || ೧೬೨||
 (ಇವಳ ವಾಸಕಸಜ್ಜಿಕೆ)

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೦.

ಕಂ|| ಬೆಳಸಿದೆಡೆಗೆಯ್ದು ಪಡೆಯದೆ |
 ರಸಿಕನನತಿಮುಖ ವಿಪ್ರಲಬ್ಧಿಯ ನಲ್ಲಂ ||
 ಸುಸಿಲಂಕಮನನೈಯಿನಾಂ |
 ತೆಸೆದಿರೆ ಕಂಡೀಷ್ಯೆಗೆಯ್ವ ಪೆಣ್ ಬಂಡಿತೆ ತಾಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಉ|| ನೂತವಿಹಂಗಸಂಕುಳಸಮುನ್ನತನಾದಮನೆಯ್ ಕೇಳ್ಳು ಕಾ |
ಮಾತುರೆ ನಲ್ಲನಾಯಡೆಯೊಳಿದನೆಗೆತ್ತಿರದೆಯ್ ಬಂದು ಸಂ ||
ಕೇತನಮಾಧವೀಸದನದೊಳ್ ಸಿಜಕಾಂತನ ರೂಪಗಾಣದು |
ತಾಪವಿಷಾದೆ ಬೆಚ್ಚನುಸಿದೊತ್ತಿ ದಳೂಯ್ಯನೆ ಕಣ್ಣು ನೀರ್ಗಲಂ || ೧೬೩||
(ಇವಳು ವಿಪ್ರಲಬ್ಧೆ)

ಮ|| ಇನಿತಂ ನಂಬೆಲೆ ಮನ್ಮನೋರಮಣಿ ಸಿನ್ನೆನ್ನಂದಮಂ ನೋಲಿಬಿಟ್ಟೋಡೆ |
ತನು ಬೇಲಿಲ್ಲದೆ ಬೀವವೊಂದೆ ತಮಗೆಂಬೀಮಾತೆ ಕೇಳಿಗಲೋ ||
ಪನೆ ಪೋ ನಿಶ್ಚಯಮಾದುದಲ್ಲದೊಡೆ ಸಿನ್ನೇಮೆಯೊಳೊಂಬರ್ಧ ನೂ |
ತನರಕ್ತಾರ್ಪನಖಕ್ಷತವ್ಯಥೆಗೆ ಪೇಲಿಬಿನ್ನೀಮನಂ ನೋಗುಮೇ || ೧೬೪||
(ಇವಳು ಬಿಂಡಿತೆ)

ವ|| ಮತ್ತಮಿಂತು ನೂರಿಪ್ಪತೆಂಟುತೆಪದ ಭೇದದ ನಾಯಿಕೆಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ
ಮಾಗಿ ಮೂದೆಪನಕ್ಕುಮದೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೧.

ಕಂ|| ಕ್ರಮದಿಂದೆ ವಚನಕೋಪ |
ಪ್ರಮೋದದಿಂ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣವಿಭೇದದಿನಿಜಿಗು ||
ತ್ತಮನಾಯಿಕೆಯಂ ನೆಪಿ ಮ |
ಧ್ಯಮನಾಯಿಕೆಯಂ ಜಘನ್ಯತರನಾಯಿಕೆಯಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೨.

ಮ|| ಸ್ರ|| ಮೃದುವಾಕ್ಯೋಪಪ್ರಸಾದಂ ಸಹಜಮೆಸಿಸಿದಾಕಾಂತ ತಾನುತ್ತುಮಾಖ್ಯಾ |
ಸ್ವದೆ ರಕ್ತಾರಕ್ತಮಾಗಲ ಮುಳಸು ಪಿಷಮಸಂಧಾನನಿನ್ನಳ್ಳವಳು ಮಾ |
ಗದೊಳಕ್ಕುಂ ಮಧ್ಯಮಾಖ್ಯೋನ್ನತ ಮುಳಸದೆ ಕಾಯ್ದು ಕೂಪೋಂ |
ಹದಿಗೊಂಡಾತ್ಮೀಶನಂ ಮೇಳಿಸುವ ಚಪಲೆ ತಾಂ ಜಘನ್ಯಾಖ್ಯೆಯಲ್ಲೆ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಮನ್ಮನದಾಣ್ಮನಿ ನಿನ್ನಯ |

ಸನ್ಮಾನಂ ಜಾಣ್ಮೆ ಜವ್ವನಂ ಸಿರಿ ವಿಭವಂ ||

ಮನ್ಮಥರೂಪತೆ ಸೊಬಗುಂ |

ಸನ್ಮಾಧುರ್ಯತೆಯನೆನೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿವುಸಿತಂ ||

೧೬೫||

(ಇದು ತ್ತಮನಾಯಿಕಾವಚನಂ.)

ಚಂ|| ಬಿನದಮದೆಂದಿನಂದಮೆದೊಳ್ಳುಪಚಾರಮದೆಂದಿನಂದಮಿಂ |

ಬಿನ ನುಡಿ ಯಂದಿನಂದವಲಿಪೊಡದ ನೋಟಮದೆಂದಿನಂದಮೆಂ ||

ಬಿನಮಿರದಾಗಳುಂ ಬಿಡದ ಸುಯ್ಯಲಗೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಮೆ |

ಲ್ಲನೆ ಪೆಟಿಪಿಂಗುವಾಡಿಡಿಯ ದೂಲಿದುದೊಪನೊಳಾದ ಕೋಪಮಂ||೧೬೬

(ಇದು ತ್ತಮನಾಯಿಕಾಕೋಪಂ)

ಮ|| ಮುಳಿಸೇಂಕಾರಣವೆನ್ನೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ಮತಿವಾಕ್ಯಾರುಣ್ಯದಿಂದೊಪ ನ |

ಲ್ಲಳ್ ನೀಂ ನಿನ್ನಯ ತೊಲ್ತುನಿಂತು ಬೆಸಸಲ್ ಪೋ ತಕ್ಕುದೇ ಮಾಣ್ಪುದೀ ||

ಕಳುಷಾಲಾಪನ ನೆಂದು ಕಾಲ್ಪಿಡಿದನಂ ಕೂರ್ತೆತ್ತಿ ಬಾಷ್ಪಾಂಬುಕ |

ಜ್ವಳಪಂಕಾಂಕಿತವಾ ದ್ರವೃತ್ತಕುಚದೊಳ್ ತಳ್ತಪ್ಪಿದಳ್ ಕಾಂತನಂ||೧೬೭

(ಇದು ತ್ತಮನಾಯಿಕಾಪ್ರಸಾದಂ)

ಕಂ|| ಮನದೊಳ್ ಕಪಟಮನೆಯದೆ |

ನಿನಗೊಲ್ಲಳನೆನ್ನನಿಂತು ತೊಲಿತ್ತಿಂಬವೊಲೊ ||

ಯ್ಯನೆ ನೆಗಲ್ದಿವೆ ನಿನ್ನೀ ನಾ |

ಯ್ಯನಮಂ ಮಾಣ್ ಮಾಣದಂದು ಪೊಸಪರಿಮಾಲ್ಪಿಂ ||

೧೬೮||

(ಇದು ಮಧ್ಯಮನಾಯಿಕಾ ವಚನಂ)

ಚಂ|| ಅರುಣಿಮನೇತ್ರಮುದ್ದು ಕುಟಿಭಂಗಮತಿಸ್ಫುರಿತಾಧರಂ ನಿರಂ |

ತರಮತಿಕಂಪಿತಸ್ತನ ತನೂದರಮುದ್ದ ತಘುರ್ಮಬಿಂದು ನಿ ||

ಭರ ಸರಸೋಕ್ತಿಯಾಕುಳತೆನೊಳ್ ರಮಣಂಗೆ ಪೊದಲ್ದು ಜೆಲ್ವನಾ |

ಳ್ಳಿರ ಮುನಿದಳ್ ಮನಂಬುಗೆ ವಿನೂತನಸದ್ರಸಭಂಗಭೀತಿಯಂ || ೧೬೯||

(ಇದು ಮಧ್ಯಮನಾಯಿಕಾಕೋಪಂ)

ಚಂ|| ನಡುಗೆ ಪಯೋಧರಂ ಪೊಡರೆ ಬಾಯ್ಡುಪಿ ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ಪುರ್ವ ಕೆಂಪನಾ |
 ಲೊಡರೆಸೆ ಕಣ್ಣಿಳುಣ್ಣೆ ಬೆಮರಾದಮೆ ಕಂಡು ಭಯಾರ್ತಮೂರ್ತಿ ಕಾ ||
 ಲ್ವಿಡಿಯ ಕೃತಾಪರಾಧಿ ಸಿಜನೂಪುರದೊಳ ತೊಡದೊಳು ರುಳ್ಳಳಂ |
 ಬಿಡಿಸುವ ಕೆಯ್ದಿದಿಂ ಮೆಱಿದಳಾವಿಭುಗಂ ವಧು ತನ್ನ ನಲ್ಮೆಯಂ || ೧೭೦ ||
 (ಇದು ಮಧ್ಯಮನಾಯಿಕಾಪ್ರಸಾದಂ)

ಚಂ|| ಸುಡು ಸುಡು ಪೋಗೆನೆಂಬೆನಿರಬಾರದು ಪೋದೊಡೆ ನೋಡೆನೆಂಬೆನೆ |
 ಡೊಡೆ ನಯನಂಗಳಂತಿರವು ನೋಡಿದೊಡಂ ನಗದಿರ್ಪೆನೆಂಬೆನೆ |
 ದೊಡೆ ನಗೆ ನಿಲ್ಲದಾ ನಗೆಯೊಳಾನವನೊಳ ಪುದುವಾಯಿನೆಂಬೆನೆ |
 ದೊಡೆ ಬಗೆ ಮೇಲೆ ಪಾಯ್ಡುಳಿಸಿ ತಾನೆ ಕಡಂಗುವುದೇವೆನಾಂ ಸಖೀ || ೧೭೧ ||
 (ಇದು ಜಘನ್ಯನಾಯಿಕಾವಚನಂ)

ಚಂ|| ನುಡಿದೊಡೆ ಚುನ್ನಮಂ ನುಡಿದಳಂದಪೆ ನಾಣಿಲಿ ಮಾಣಲಾಗದೇ |
 ತುಡುಗುಣಿಗೆಯ್ತುಮಂ ಸಿನಗೆ ಮಾಣೊಡೆ ಸತ್ತಪೆ ನಿನ್ನನೆಂತು ಸೈ ||
 ತಿಡುವೆನೊ ಸಂದ ಒರೋಡಗನೆ ಎಂದು ಕರಂ ಮುಳಸಿಂ ಕನಲ್ದ ಕ |
 ಣ್ಣಿಡೆ ಕಡುಕೆಯ್ದು ಸೊಪ್ಪುಸೊವಡಪ್ಪಿನೆಗಂ ಬಡದಳ ಸಿಜೇನಂ || ೧೭೨ ||
 (ಇದು ಜಘನ್ಯನಾಯಿಕಾಕೋಶಂ)

ಚಂ|| ಮುಳಿದಿರೆ ನಲ್ಲನೋಪಳ ಪದಾಂಬುರುಹಕ್ಕೆ ವಿನಮ್ರನಾಗಿ ಚಾ |
 ಪಳ ಮೊಱಿಯಲ್ತು ನೀನೆನಗೆ ಮುಟ್ಟದೆ ಪೋಗಿಸೆ ಪೋಗೆ ಕಂಡು ಸಂ ||
 ಚಳಮತಿ ನಿಂದು ಸೈರಿಸದೆ ಬೆಂಬಲಿಯಿಂ ಪರಿದೆಯ್ತು ಮೇಲುದಂ |
 ಸೆಳೆದೊಡೆ ನಲ್ಲನೊಲ್ಲದಿರೆ ಕಾಲ್ವಿಡದುದುಳ್ಳತಿಪ್ರಮೋದದಂ || ೧೭೩ ||
 (ಇದು ಜಘನ್ಯನಾಯಿಕಾಪ್ರಸಾದಂ)

ಸೂತ್ರಂ. ೧೦೩.

ಕಂ|| ನೀನಱಿದೆಣಿಸುವೊಡಾದುದು |
 ಮೂನೂಱಿಂಭತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಭೇದಂ ಪೆಸರ್ವೆ ||
 ತ್ತಾನಾಯಿಕಾವಿಕಲ್ಪಂ |
 ಭೂನುತಕವಿನಿಕರರಚಿತಕಾವ್ಯಾದಿಗಳೊಳ ||

ವ|| ಮತ್ತಮಿದೊಂದುಮತದಿಸಿತಾದುದು. ಅವರ ಗುಣಗಣಮನೋವೃತ್ತಿ
 ಜೇಷ್ಠಾದಿಗಳಿಂ ನಾಯಿಕಾಭೇದಮುಗಣಿತಂ, ಅವರ್ಗ.

ಸೂತ್ರಂ. ೧೦೪.

ಕಂ|| ನುತಸಖಿ ಲಿಂಗಿನಿ ಧಾತ್ರಿಕೆ |

ಪ್ರತಿನೇಶಿನಿ ದಾಸಿ ಚಾರು ಶಿಲ್ಪಿನಿ ಕಾಂ ||

ತೆ ತರದೆ ದೂತಿಯರಕ್ಕುಂ |

ಸತತಂ ಸ್ವಾಧೀನೆಯಾದಿಗಿವರೆ ಸಹಾಯರ್ ||

ವ|| ಇದರ್ಕೆ ಸನ್ಮುತಿ ವಚನಂ.

ಶ್ಲೋ|| ದೂತೀ ದಾಸೀ ಸಖೀ ಚೈವ ಧಾತ್ರೀಯೀ ಪ್ರಾತಿನೇಶಿನೀ |

ಯೋಗಿನೀ ಶಿಲ್ಪಿನೀ ಸಾಚ ಸಹಾಯಾಷ್ಟ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

ಸೂತ್ರಂ. ೧೦೫.

ಕಂ|| ಇವರಂ ಪ್ರಿಯುರ್ದೆಡೆಗಾ |

ಯುವತಿಯರಚ್ಚುನರೊಲುತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿತ್ತುಂ ||

ಇವರಂ ಕಳಪದೆ ಸಲೆ ತಾ |

ನೆ ವಲ್ಲಭನ ಬಲಿಗೆ ಪೋಪಳಭಿಸಾರಿಕೆ ದಲರ್ ||

ವ|| ಇಂತಪ್ಪನಾಯಕೆಯರ್ಗೆ ಸಖಿಯರೇಲಾನುಂದಿ. ಅವರವರ ಗುಣಬುದ್ಧಿ

ಸಂಧಾನಕೌಶಲ್ಯನುಡಿಗಳನಂತಂ. ಅದಲಿಂ ಸಖಸಖೀವಚನಂಗಳ್ ಅಖಿಳ

ಕಾರ್ಯದೊಳ್ ಸುಲಭಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ವೃ|| ಎನಗೇಕಾದುದೊ ಬೆಂದರೂಪವೆವರೂಪಿಂಗೇಕೆ ಪಾಲ್ಪಾದ ಜ ||

... ವ್ವನವೊಜವ್ವನದಲ್ಲಿ ಕೂರದನ ಬೇಟಂ ಬೇಟದೊಳ್ ಕಾಯ್ವು ಚಂ ||

ದ್ರನ ಕಾಟಂ ಕಲಿವಂದಮಾವುದನೆಗಿನ್ನೇನೆಂದೊಡಾನೆಂದೆನಂ |

ಗನೆ ನೀಂ ಗರ್ವಿಸಿದಪ್ಪೆಯೆಂದು ಬಗೆದೊಲಿಂ ನಲ್ಲನೇನೊಲ್ಲನೇ || ೧೦೬||

ನ|| ಇಂತಱಿವುದು.

ಗದ್ಯ

ಇದು

ಶತೇಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರ ವಂದಿತಾರ್ಹತ್ವರಮೇಶ್ವರ
ಪಾದಾರವಿಂದಾ ಮಂದಮಕರಂದಾನಂದಿತ

ಭೃಂಗಾಯನೂಣ

ಕವಿಸಾಳ್ವ

ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ರಸರತ್ನಾಕರದೊಳ

ನಾಂಕನಾಯಕಾವರಣಂ

ತೃತೀಯಪ್ರಕರಣಂ

ಶ್ರೀ
ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವವಿವರಣಂ.

ಚ ತು ಥ ಫ ಪ್ರ ಕ ರ ಣಂ.

ಕಂ|| ಶ್ರೀಯಂ ರಸವತ್ಪ್ರವಿತಾ |

ಶ್ರೀಯಂ ತಳೆದಿಂದುಕುಂದಕಪೂರಯಶ ||

ಶ್ರೀಯಂ ಪೆತ್ತಂ ಭವ್ಯ |

ಪ್ರಾಯಂ ಪರಹಿತದೆ ಬಾಲ್ಯನೀ ಕನಿಸಾಳ್ವಂ ||

೧೭೬||

ನ|| ವಿದ್ಯಾನಾಥನ ಮಾರ್ಗದಿಂ ಭಾವೋದಯ ಭಾವಶಾಂತಿ ಭಾವಸಂಧಿ ಭಾವಶ
ಬಲತ್ವ (ಭಾವ) ಸ್ಥಿತಿಗಳ್ಳೆ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೫.

ಕಂ|| ಪಸರಿಪ ಭಾವದುದಯ ಶಾಂ |

ತಿ ಸಂಧಿ ಶಬಲತೆಗಳೆಂದು ಪರಿವರ್ತಿಸುಗುಂ ||

ಪೆಸರದಱುದಯದೆ ಶಾಂತಿಯಿ |

ನೆನೆವೆರಡಲ ಸಂಧಿಯಿಂ ಬಹುತ್ವದೆ ಸಿದ್ಧಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ಪರಿವಿಡಿಗೈಯ್ಯೆ ತೊಂಡುಗಿಳಿ ತಂದೆಯ ತಾಯ ಸವಿೂಪದೊಳ್ ತನೂ |

ದರಿಯ ರತೋಪಯುಕ್ತರುತಮಂ ವಿನತಾನನೆ ನಾಣ್ಣೆ ತಾಳತ ||

ತ್ವರತಿಶುನರ್ತನಪ್ರಹತಕಂಕಣಝಂಕೃತಹಸ್ತತೂರ್ಯನಿ |

ಭರ್ಪರವದಿಂದದಂ ಮುರಿಸಿದಳ್ ಗಡ ಮುಗ್ಧೆಯದೇಂ ವಿದಗ್ಧೆಯೋ ||

(ಇಲ್ಲಿ ಲಜ್ಜಾಭಾವೋದಯಂ)

ಮ|| ಸತಿ ಕೇಳೆ ನೀಂ ರತಿ ನಲ್ಲನೊಪ್ಪುವಲರ್ವಿಲ್ಲಂ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಶರ್ಕರಾ |
 ಮೃತದೊಳೊಟ್ಟದವೋಲ್ ನಿಮತ್ತು ಸವಿಗೂಟಂ ಪಿಂಗಿ ಕಾಮಾಗ್ನಿಗಾ ||
 ಹುತಿಯುಪ್ಪಂದಮದಲ್ತಿ ಗಾವಿಲರ ಕೃತ್ಯಂ ಕಾಲ್ಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಭೂ |
 ಪತಿಯಂ ಮೇಳಿಸು ಬೇಡ ಕೋಪಮೆನೆ ಕೇಳೊಲ್ಲಪ್ಪಿದಳು ಕಾಂತನಂ ||
 (ಇಲ್ಲಿ ಭಾವಶಾಂತಿ)

ಕ|| ಇದಿರೋಳು ಪುಲಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ನೆಲೆ |
 ಬೆಡಲಿ ಕರಂ ಶಬರಿ ಬರಿಯನಪ್ಪಲೊಡಂ ಕೋ ||
 ಪದಿನಲರ್ದುದೊಂದು ಕಣ್ ರಾ |
 ಗದಿನಲರ್ದುದೊಂದು ಕಣ್ ವನೇಚರಪತಿಯಾ || ೧೭೯ ||
 (ಇಲ್ಲಿ ರೋಷಹರ್ಷದಸಂಧಿ)

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕ|| ನಂದನನೊಸಗೆಯು ಮಾಮಕ |
 ರಂದಕ ನೆಳಸಿರದೆ ಬಿಟ್ಟು ಪೋದೊಂದಲಿಲುಂ ||
 ಕುಂದದೊಡವೆರನೆ ಸತಿ ಕಾ |
 ಳಿಂದಿಯ ಸುರನೆಯ ಕೂಡಲಂ ಪೋಲ್ತಿದ್ದಳು || ೧೮೦ ||
 (ಇಲ್ಲಿ ಹರ್ಷವಿಷಾದ ಸಂಧಿ)
 (ಇವು ಭಾವಸಂಧಿಗಳು)

ಮ|| ಸ್ರ|| ಎಲರಿಂದೆಲ್ಲ ತುಳಿ ಲೀಲಾವತಿ ನಿಜಪತಿಯಂ ಮಂಚದೊಳು ಕಾಣದಾಗಳು |
 ಚಲೆಯಾದಳು ಮೂರ್ಛವೋದಳು ಮುಟ್ಟಿದಳೊಲಿದಳು ಕಂದಿದಳು
 ಕುಂದಿದಳು ಕೋ |
 ಟಲೆಗೊಂಡಳು ಸಾವುಗಂಡಳು ಕಳವಳಿಸಿದಳು ಸತ್ತಳಲ್ಲಳು ಬೆಮರ್ತಳು |
 ನೆಲೆಯಿಂದಂ ಬಿಟ್ಟುಳೆಲ್ಲಳು ವಿರಹದುರಿಯ ಸಂತಾಪದಿಂ ಭ್ರಾಂತಿಯಾ
 ದಳು || ೧೮೧ ||

(ಇಲ್ಲಿ ಬೋಧೆ ಮತಿ ಚಪಲತೆ ಮೋಹಂ ಜಡತೆ ನಿದ್ರೆ ಗ್ಲಾನಿ
 ನೊದಲಾದ ಸಂಚಾರಿಗಳಪ್ಪದಲಿಂ ಭಾವಶಬಲತ್ವಂ).

ವ|| ಭಾವದ ನಿಲವೇ ಭಾವಸ್ಥಿತಿ .

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|| ತಣಿವುಂಟೇ ಪೆಜದೊಂದಪೂರ್ವರಸಮಂ ಕೆಯ್ಗೊ ಲ್ಲು ಮೇ ಮತ್ತಮಾ |
ವುಣಿಸಾ ತಂಬುಲ ಮಾವಿದಗ್ಗುಗಣಿಕಾಸಂಭೋಗಮಾ ವಸ್ತ್ರಭೂ ||
ಷಣಮಾಲಾಡಿದಿಗಳೆಂದೆ ಪಂಬಲಿಪೆ ನಿಜ್ಜಂ ನಿಜ್ಜವೊ ಪಿಷ್ಟಪೇ |
ಷಣ ವೊಚರ್ವಿತಚರ್ವಣಂ ಸುಖಮದೇಂ ನಿನ್ನಂ ಮರುಳ್ಕಾಡತೋ ||೧೮೨||
(ಇದು ವಿತರ್ಕದ ಸ್ಥಿತಿ)

ವ|| ಇಂತಯ್ದುವಿಧಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಂದಲಿವುದು.

ವ|| ಇನ್ನಾವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳಂ ಪೇಳಿಪ್ಪಿಂ.

ಸೂತ್ರಂ. ೧೦೬.

ಮು|| ಸ್ವ|| ಮುಖಲಜ್ಞಾ ನೇಗಶಂಕಾಮರಣಚಪಲತಾಹರ್ಷಸರ್ವೇದದೈನ್ಯ |
ಸ್ಮೃತಿಮೋಹಾಲಸ್ಯಗರ್ವಶ್ರಮಮದಜಡತಾಗ್ಲಾಸಿಸಂಸುಪ್ತಿನಿದ್ರಾ||
ಧೃತಿತರ್ಕೋನ್ಮಾದಬೋಧಾಮಯಭಯಸವಿಷಾದೋತ್ಸುಕಾಮರ್ಷ
ಚಿಂತಾ |
ಸತತಾಸೂಯಾವಹಿತೋಗ್ರಕವಿಲಸದಪಸ್ಮಾರಕಾಖ್ಯಾನದಿಂದಂ ||

ಸೂತ್ರಂ. ೧೦೭.

ಕಂ|| ಸಮಸಿಸಿ ಗಣಿಸಿದ ಮೂವ |
ತ್ತುಮೂರು ಸಂಚಾರಿ ಭಾವತತಿಗಾಂ ಪೇಳಿಪ್ಪಿಂ ||
ಕ್ರಮದೆ ವಿಭಾವಮನನುಭಾ |
ವಮನೋಪ್ಪುವ ಹೇಮಚಂದ್ರಸೂರಿಯ ಮತದಿಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೮.

ಕಂ|| ನೆಗಲ್ವ ವಿಭಾವಂ ವ್ಯಭಿಚಾ |
ರಿಗೆ ಕಾರಣಮಾಯ್ತು ಕಾರ್ಯಮನುಭಾವಂ ಸೈ ||
ತೋಗದನುಭಾವದೆ ಸಂಚಾ |
ರಿಗಳಂ ವರ್ಣಿಸಿದರಾದ್ಯರೆಂತೆನೆ ಪೇಳಿಪ್ಪಿಂ ||

ವ|| ಅಲ್ಲಿಯಾದಿಮಾರ್ಗದಿಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಸಂಧ್ಯುಧು.
ಬೇಲಿಲ್ಲಂ. ದಂಭಂ' ಗರ್ವದೊಳವಹಿತ್ಯದೊಳುದ್ದೇಗಂ ನಿರ್ವೇಷಪಲ್ಲ,

ಕ್ಷುತ್ತುಷ್ಣಾದಿ ಗ್ಲಾನಿಯೊಳಂತರ್ಭಾವಂ, ಅಂತೆ ಪೆಟತೊಳನೆಂದೊಡವೊ
ಮೂವತ್ತುಮೂರುರೊಳವರ್ಪುವು. ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಮಂ ವಾಕ್ಯಮಾಗೆ ವಿಭಾ
ವಾನುಭಾವಂಗಳಂ ಪೇಟ್ಟುದನಲಿಗೆ.

ಶ್ರಮಲಕ್ಷಣಂ.

೧-ವ|| ಅರ್ಥನಿಶ್ಚಯಮೇ ಮತಿ.

ಸೂತ್ರಂ. ೧೦೯.

ಕಂ|| ಶ್ರುತಜಿತನಾನಯಾದ್ಭ್ಯು |

ನ್ನತಬುದ್ಧಿ ಪದಾರ್ಥಬೋಧಯೆ ವಿಭಾವಂ ತ ||

ನ್ಮತಿಗೆ ಸಲೆ ಸಂದೆಗಮನ |

ಟ್ಟೆ ತತ್ವಮಂ ತಿಳಿದ ನಿಲವೆ ಸಂದನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಕಿಡಲೆಂದಿವುಡು ದೇಹಮೆಲ್ಲತೆಟದಿಂ ಕೇಡೆಲ್ಲ ಜೀವಕ್ಕೆ ಮ |

ತ್ತೊಡಲಜ್ಞಾನಿ ಸುಬೋಧದೃಗ್ಮಳಮೆ ಮೆಯ್ ಜೀವಕ್ಕೆ ದೋಷಂಗಳಿ ||

ಪೆಡೆ ದೇಹಂ ಗುಣರತ್ನಮಿರ್ಪ ನಿಳಯಂ ಜೀವಂ ದಲೆಂದಿಂತು ನೋ |

ಯಿೞ್ವಿಡನುನೋನ್ಮಯವಿರುದ್ಧಮೆಂತು ತನುವಂ ನೀಂ ನಜ್ಜಿದಯ್ ಜೀವನೇ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ಅಮರೇಂದ್ರೋನ್ನತ್ಪ್ರೀತೀಚರೇಂದ್ರವಿಭವಂ ಭೋಗೀಂದ್ರಭೋಗಂ ಮಹೇಂ |

ದ್ರಮಹೈಶ್ವರ್ಯಮಿವೆಲ್ಲ ಮಧ್ರುವಮಿವಂ ಬೇಟ್ಟಿಂತು ಬೇಡೊಲ್ಲೆನು ||

ತ್ತಮದೀಕ್ಷಾವಿಧಿಯಂ ಸಮಾಧಿಮರಣಂ ಕರ್ಮಕ್ಷಯಂ ಬೋಧೆ ಲಾ |

ಭವಮೋಕ್ಷಂ ದೊರೆಕೊಳ್ವದಕ್ಕೆ ಮಗೆ ಮುಕ್ತಿಪ್ರೀತವಧೂವಲ್ಲಭಾ ||೧೮೪||

(ಇದು ಮತಿ)

೨-ವ|| ಮತ್ತೀ ಚಿತ್ತಸಂಕೋಚಮೆ ಲಜ್ಜೆ-

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೦.

ಕಂ|| ಛಲಭಂಗಮಕಾರ್ಯಕರಣ |

ಮಲಂಘ್ಯರಂ ಮಿಗುವುದಾದಿಯೆ ವಿಭಾವಂ ತಾಂ ||

ಸಲೆ ಲಜ್ಜೆಗೆ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ |

ಕಲೆಗುತ್ತಿಳೆವರವುದಾದಿ ಳೆಗಟ್ಟನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ನವವಧು ನಲ್ಲನಿತ್ತಧರನೀಲತೆಯಂ ಮುಕುರಾಂಗದಲ್ಲಿ ನೋ |
ಡುವ ಪದದಲ್ಲಿ ನೋಡುತದನಾತನಿ ನಿಂದಿರೆ ಪಿಂತೆ ಬಂದು ಕಂ ||
ಡವನತಕಂಠ ಕಯ್ನಿಡಿಯನೊಳ್ಳುಗುರಿಂ ಬೆರಟುತ್ತೆ ಬೆಳ್ಳೊಗಂ |
ಸಮನಿಸೆ ಕಾಲ್ವೆರಲ್ ಬರೆಯೆ ಭೂಮಿಯನಿರ್ದಳದೊಂದು ಚೆಲ್ವಿನಿಂ ||
(ಇದು ಲಕ್ಷ್ಯ)

೩-ವ|| ಸಂಭ್ರಮಮ ಆವೇಗಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೧

ಕಂ|| ವಾತಾಗ್ನಿವರ್ಷಗಜಮು |
ತ್ವಾತಂ ಪ್ರಿಯವಿಪ್ರಿಯ ಶ್ರವಣತಾವ್ಯಸನಂ ||
ಈತೆಲದೆ ವಿಭಾವಂ ವಿ |
ಖ್ಯಾತಾವೇಗಕ್ಕೆ ಪೇಟಿಪ್ಪನನುಭಾವಮುನುಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೨.

ಕಂ|| ಮುಸುಕು ಪೊಗೆಸುತ್ತ ಹೊದಕೆಗ |
ಳಸದೃಶ ದೊಲವಿಕೆ ವಿಚಿತ್ರಪುಳಕವಿಲಾಸ ||
ಪ್ರಸರಂ ಸನ್ನಾಹನಮಿಂ |
ತೆಸೆವಾವೇಗಕ್ಕೆ ತರದಿನನುಭಾವಂಗಳ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಕಾಟ್ಯಾಚ್ಛ ತಗುಲಿ ತನ್ನೊಳ್ |
ಕೋಲ್ಕುಟ್ಟೆ ವನದ್ವಿಪೇಂದ್ರಚಯವತಿಭಯದಿಂ ||
ನೀಲ್ಕುರಿನಿ ನಿಲ್ಲದಲ್ಲೆಯೆ |
ನಾಲ್ಕುಡಿ ವೋಪಂತು ವೋದುದಾನಗತಟದೊಳ್ ||

೧೪೬||

(ಇದಗ್ನಿಯಿಂದಾದಾವೇಗಂ)

ಕಂ|| ಗುಡಿಗಟ್ಟುವ ಕಡೆಯಿಕ್ಕುವ |

ಸೋಡವೆಳಗುವ ತೋರಣಂದಗುಳ್ಳುವ ಚಳಿಯಂ ||

ಗುಡುವ ಸಿರಿಗಂವುವಡೆವಲ |

ದೋಡರ್ಚುವನುರಿಯರ ಕೆಯ್ತು ಮುಚ್ಚರಿಯದಲಿರೊಳ್ || ೧೮೭||

(ಇದು ಸ್ವಾಮ್ಯವೇಗಂ)

ಕಂ|| ಎಳಿದಗೆಯ್ಯಲಿ ನೆನ್ನೊ |

ಳ್ಯಾಳನುಮೊಳ್ಳು ದುರೆಯಂ ರಥಮುಮಂ ರಿಪುಹೃ ||

ದ್ವಾಳಮುಮಂ ಸಮಕಟ್ಟಂ |

ಕಾಳೆಗಕಂ ಪೋಗಿ ತಡೆದುಮಿಪೋಡಯುಕ್ಕಂ || ೧೮೮||

(ಇದು ವ್ಯಸನಾವೇಗಂ)

ವ|| ಇನ್ನು ಲಿಂದುವನಿಂತಲಿವುದು.

೪-ವ|| ಶಂಕಿಪುದೆ ಶಂಕೆ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೩.

ಕಂ|| ಪರದಾರಾಧಿವಿರುಬಾಳ್ |

ಚರಣಂ ಶಂಕೆಗೆ ವಿಭಾವಮೆಡಬಲನೋಟಂ ||

ಸ್ವರಮುಖವರ್ಣವಿಭೇದಂ |

ವರಮುಖಕಂಠಾಷ್ಠಶೋಷಮಿವನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ||ಸ್ರ|| ಮೊಲೆವಿಣ್ಣಿನ ಬಳ್ಳುತುಂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಪದವಿಡುತುಂ ನೀಟ್ಟವಾಗಂಗಳಿಂದಿ |

ಕೆಲನಂ ನೋಡುತ್ತು ಮೆತ್ತಂ ಸುಲಿವ ನೆಲಿನಾರೈವುತುಂ ದೂರದಿಂ ಬ||

ಪುಲಿಪಂ ಕರ್ಣಾವತಂಸಕ್ಕೆಳಸುವಳಿಗಳಂ ಸೋನಿ ನಿಂದಾಲಿಸುತ್ತಂ |

ಜಲವೇಣೀಭಾರದಿಂದೋಸರಿಸುವ ಮುಸುಕಂ ಸಾರ್ಜುತುಂ ಪಾಣೈಪೋ

ದಳ || ೧೮೯ ||

(ಇದು ಶಂಕೆ)

೫-ವ|| ಮ್ರಿಯಮಾಣತ್ವಮೆ ಮೃತಿ.

ವಿಚಾರಂ—ನುರಣದ ಪೂರ್ವಾವಸ್ಥೆಯೇ ಮರಣಂ, ಮೊಲೆ ಅನುಭಾವಮಿಲ್ಲ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೪.

ಕಂ|| ಉರಗಾದ್ಯಭಿಘಾತಂ ಮೇಣ್ |
ಜ್ವರಾದಿ ರೋಗಂ ಮೃತಿಗೆ ವಿಭಾವಂ ಪೂರ್ವ ||
ಕೃರುಹಿಕ್ವಾಘೇನಂಗಳ್ |
ಶರೀರಕಂಪಂ ಕೃಶತ್ವ ವಿಂತನುಭಾವಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ ದಾಹಾಂಗಭಂಗಜಡತಾಸಿಯುಮಕ್ಕುಂ. ಇನ್ನಾ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ಶ್ವಾಸಾಂಗ ಭಂಗಾಕ್ಷಿವಿೂಳನ ಹಿಕ್ವಾದಿ ಯನುಭಾವಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ನೋರೆ ಬಾಯಿಂ ಪೊಣಸೂನೆ ಕುಂಬುನ ಚಕ್ರಂಬೋಲ್ ಭರಂಗೆಯ್ದುಕಣ್ |
ತಿರುಗುತ್ತೊಂದಿರೆ ಪೆತ್ತ ಜೀರ್ಣೋಳವಿವೋಲ್ ಮೂಗೊತ್ತೆ ರಕ್ತಾಂಬುವಂ ||
ಬರಿವೊಯ್ಲ್ ವೆ ನಿಮಿರ್ಚೆ ಬಿಕ್ಕುಳಿಕೆ ಮೆಯ್ ಮುಯ್ಯಾಗೆ ಕಂಪಕ್ಕೆ ದಲ್ |
ಕುರುರಾಯಂ ಗದೆವೊಯ್ಲಿ ನಿಂದಿಳೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಂ ಬೆಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟುಂದದಿಂ || ೧೯೦ ||
(ಇದು ಮರಣಂ)

ವ|| ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮೃತಿಗೆ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಅರೆಮುಗಿದಿದ್ ಕಣ್ಣುಲರ್ಗಳುಂ ನಿಮಿದೆತ್ತಿದ ಕೂನುಗಯ್ಯುಮಾ |
ಸುರದರೆಗರ್ಜಿದಾಂಡುವೆರಸನ್ನಭಟಾಳಿಶರಪ್ರಹಾರಜ ||
ರ್ಪುರಿತಶರೀರನಾಗಿ ನನಲೋಹಿತವಾರ್ಥಿಯೊಳಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟುನಂ |
ಕುರುಪತಿ ನೋಡ್ಗೆ ಕಂಡನಭಿಮನ್ಯುಕುಮಾರನನಾಜಿರಂಗದೊಳ್ || ೧೯೧ ||
(ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಕಾರಮನುಭಾವತೂನ್ಯಂ)

೬-ವ|| ಚಿತ್ತಂ ಚಲಿಪುದೆ ಚಾಪಲ್ಯಂ.

ಸೂತ್ರಂ. ೧೧೫.

ಕಂ|| ರಾಗದ್ವೇಷೇಷ್ಯಾದಿ ವಿ |
ಭಾಗಂ ಚಪಲತೆಗೆ ನೆಹಿರಿ ವಿಭಾವಂ ಬಿಡುನಾ ||
ತಾಗಳ್ ಬಯ್ಯುದು ಝಂಪೋ |
ದ್ಯೋಗಂ ಕಟ್ಟುವುದು ಮೊದಲಿವನುಭಾವಂಗಳ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|| ಮನದನ್ನಂ ಮುಳಿಸಂ ಕಳಲ್ ಬರುತಿಪೊಂದಂದಮಂ ಕಂಡು ಕಾ |
 ಮಿನಿ ಪೊನ್ನುಯ್ಯಲನಾಡುತುಂ ಕೆಳದಿಯಂ ನುಣ್ಣಿಂದೆ ಬಯ್ವತ್ತೆಕೆ||
 ಮ್ಮನೆ ಸುಯ್ಯಯ್ಯವ ಭೃಂಗಮಂ ಪಿಡಿದ ಲೀಲಾಪದ್ಮದಿಂ ಪೊಯ್ವತ್ತೋ |
 ಪನನೇಂ ನೋಡದವೊಲಿರುತ್ತೆ ಚಪಳತ್ವಸ್ವಾಂತಮಂ ತಾಳ್ಪಿದಳ|| ೧೯೨||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮು|| ಆವತಂಸೋತ್ಪಲತಾಡನಂ ಕನಕಕಾಂಚೀಬಂಧನಂ ನೂಪುರಾ |
 ರವರುಂಕಾರಿತಚಾರುವಾಮಚರಣಾಘಾತಂ ಚಲದ್ಘ್ನಲತಾ ||
 ಗ್ರವಿಭಾಗೋತ್ಪಟತರ್ಜನಂ ತರಳತಾತಾಮ್ರಾಧರಂ ಚಕ್ರಿ |
 ತ್ತುವಲಂಪಂ ಪ್ರಣಯಪ್ರಕೋಪಸುರತಪ್ರಾರಂಭದೋಳ ಕಾಂತೆಯಾ ||
 (ಇದು ಚಪಲತೆ)

೩-ವ|| ಜೇತಃ ಪ್ರಸಾದಂ ಹರ್ಷಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೬.

ಕಂ|| ಭೋಗಾದಿಲಾಭ ಪತಿಬಂ |
 ಧ್ವಾಗಮಭತ್ಯಪ್ರಸಾದಮಾದಿ ವಿಭಾವಂ ||
 ಏಗಳ ಮುಖಪ್ರಸಾದಸು |
 ಯೋಗಂ ಪುಳಕಾದಿ ಹರ್ಷಕಾದನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ಕಡವಲರ್ಧಂತೆ ಕಂಟಕಿತಮಾಗಿರೆ ಮೆಯ್ ಸರುಜಂ ರಸಾಯನಂ |
 ಬಡೆದವೊಲಾಗಿ ತಾಂ ಸೊದೆದ ಮೇಲುಬಲಿಂ ಗುಡಿಯಂ ತೊಡರ್ಚಿ ದಾಂ||
 ಗುಡಿವಿಡೆ ಹರ್ಷನೊಂದು ಪೊಲಿಯೊಲಿದನಿತ್ತ ಜಿತಂಜಯಂ ಮನ |
 ಕೊಡರಿಸದಾರ್ಗ ರಾಗದೊದವಂ ಪದೆದುಂ ಪ್ರಿಯಬಂಧುಸಂಗಮಂ ||
 (ಇದುಹರ್ಷಂ)

೪-ವ|| ಸ್ವಾವಮಾನರೂಪಂ ನಿರ್ವೇದಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೩.

ಕಂ|| ರೋಗಂ ದರಿದ್ರಮಿತ್ರವಿ |

ಯೋಗಂ ನಾನಾವಮಾನನಾದಿ ವಿಭಾವಂ ||

ಮೇಗಂ ನಿರ್ವೇದಂ ಕೇ |

ಡಾಗಳ್ ಸುಯ್ಯಘೋಷಮಿಂತಿವನುಭಾಸಂಗಳ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮಾಸ್ರ|| ಜರೆ ಬಂದೋಟ್ಟಿಸೆ ಮಾಣ್ಣಿದಳಿಪನಗಿದೆ ಮುಂ ಸಾಲದೇ ಕಾಲಗಾಜಂ |

ಬರೆಯುಂ ಮಾಣ್ಣಿಪೇನೇ ಸಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನುವನೀನೋಪ್ಪುಕೋಳ್ ಮುನ್ನ
ಮಿನ್ನುಂ ||

ಕರಣೀಯಂ ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಂ ಸಿಜಮತಮೆ ಮತಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂತೆನ್ನ ನೀಂ ಸಂ |

ಸರಣಾಂಭೋರಾಶಿಯಿಂದಂ ಪೊಲಮಡಿಸೆನಗಂ ನೀನೆ ಹಸ್ತಾವಲಂಬಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಕಷ್ಟಂ ದುಃಖಾನಲಸಂ |

ಪುಷ್ಪಂ ಚಿಃ ಗತಿಚತುಷ್ಟಯಂ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಸಂ ||

ತುಷ್ಟತೆಯನೆಯ್ ಪಡೆಗುಮು |

ಭೀಷ್ಮಪ್ರದಮೊಂದೆ ನೋಡೆ ಮುಕ್ತಿಸ್ಥಾನಂ ||

೧೯೬||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಪರಿಜನಫಲವತ್ಕ್ಲೇಶೋ |

ತ್ವರಬಂಧುಜನಾಲಿಭವನಮಹಿಶಾವಳಿಯಂ ||

ಬುರುತರಪವರ್ಗಜಿಂತಾ |

1 ಪರಿಣತನಪವರ್ಗಜಿಂತೆಯಂ ಮಾಡುಗುಮೇ ||

೧೯೭||

(ಇದು ನಿರ್ವೇದಂ)

೯-ವ|| ಅನಾಜಸ್ಯಮೇ ದೈನ್ಯಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೮.

ಕಂ|| ಅದಂ ಹೃತ್ಪದಾರ್ಗ |

ತ್ಯಾಹಿಯ ದೈನ್ಯಕ ವಿಭಾವಮಂತಾಮುಸುಕಿಂ ||

ಬಾಧ ಮೃಜಾತ್ಯಾಗಂ ಮೆ |

ಯ್ಗದುನ್ನತಭಾರದೈನ್ಯವಾಗನುಭಾವಂ ||

ವ | ಇಲ್ಲಿ ಅಹಿಶಬ್ದಮಿಲ್ಲದೆನವೇಡ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಉ|| ಸಿನ್ನಯ ಕೂಟಮಂ ಬಯಸೆ ಪೆತ್ತವಳೆಂತುಮೊಡಂಬಡಳ್ ಹಿಟಂ |

ಸಿನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಮಾದುದದು ದೈವಕೃತಂ ದೊರೆಕೊಂಡುದಾದೊಡಂ ||

ಮನ್ನಿಪುದೆನ್ನ ಕಾರಣದಿತ್ತಿಣ ಪಂಬಲನೀಕೆ ಮಾಡದಂ |

ತಿನ್ನಡೆಯಿಪ್ಪದೊಂದೆ ತೆಪನಪ್ಪದಿದಂ ಸೆಪಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡದೆಂ || ೧೦೮||

(ಇದು ದೈನ್ಯಂ)

೧೦-ವ|| ಸ್ಮರಣಮೆ ಸ್ಮೃತಿ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೯.

ಕಂ|| ನಿತತಸುಖದುಃಖಹೇತು |

ಸ್ಮೃತಿ ಸದೃಶಾರ್ಥೇಕ್ಷಣಾದಿಯ ವಿಭಾವಂ ತಾಂ ||

ಸ್ಮೃತಿಗೆಸಗುಂ ತಲೆ ನಡುಕಂ |

ಗತಿಶೂನ್ಯಾಲೋಕನಾದಿ ಮೆಪಿವನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಮನಕಂ ಪಕ್ಕಲ್ಲದ ನೆಲೆ |

ಗಿಸಿಸಾನುಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಕರ್ಣನಂ ನೋಡಿ ನರಂ ||

ನೆನೆದಂ ತನ್ನೊಳ್ ತಾಗಿದ |

ಪಿನಾಕಪಾಣಿಯ ಕಿರಾತತನುಸಾಷ್ಟ್ರವಮಂ ||

೧೦೯||

(ಇದು ಸ್ಮೃತಿ)

೧೧-ವ|| ಚಿತ್ತಮೂಡತ್ವಂ ಮೋಹಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೦.

ಕಂ|| ಭಯಮತ್ಸರವೈರಪಿಶಾ |

ಚಯೋಗಮುಖ್ಯಂ ವಿಭಾವಮಾಮೋಹಕ್ಕಾ ||

ರಯ ತನುಪೂರ್ಣನಸರ್ವೇಂ ||

ದ್ರಿಯಮೋಹಂ ಭ್ರಮಣಮಾಹ ನೆಗಟ್ಟುನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಉಸಿರಲರೂಯ್ಯನೊಯ್ಯನೊಳಸಾರ್ದಡಗುತ್ತಿರೆ ಲೋಚನದ್ವಯಂ |

ನಸುಮುಗಳ್ಳಶ್ರು ಪೊಣ್ಣುದಿರೆ ಹಸ್ತಪದಂಗಳುಮಿದುರ್ವಿದವೋಲ್ |

ಮಿಸುಕದೆ ಪೋಗುಗೆಟ್ಟೆರೆ ತದಂತರದೊಳ್ ಬಿಡವಾಮನಂ ವಿಡಂ |

ಬಿಸಿದುದು ಮೂರ್ಛೆಯಾರುಮನದಿರ್ಪದು ಪುತ್ರವಿಯೋಗವಿಕ್ಲಬಂ || ೨೦೦ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ಉರಿಗಣ್ಣಿಂ ನನೆವಿಲ್ಲನಂ ತಿಸುಳಿ ಸುಟ್ಟುಂವಾಗಳೆಯ್ದುಂ ತ |

ತ್ಸ್ಮರದೇಹಾಕೃತಿಯಿಂದೆ ಭಸ್ಮವಿರೆ ಕಂತಾಲಿಂಗಿಸಲ್ ಬೀಯಿ ಶೋ |

ಕರಸಾವೇಶದೆ ಮೂರ್ಛವೆತ್ತು ರತಿ ತಾಂ ಪುಜೇಂದ್ರಿಯೊನ್ನೋಹದಂ |

ದಿರೆ ಲೇಸಾದುದಿಬೀಕೆಗೆಲ್ಲು ವಿಷಂ ತಾವೆಂದರಾಪ್ರೇಕ್ಷಕರ್ || ೨೦೧ ||

(ಇದು ಮೋಹಂ)

ವ|| ಸುಖಜನ್ಮದಿಂ ಮೋಹಮುಂಟು.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಉ|| ನಲ್ಲರ ಕೂಟದೊಂದು ಪರಿಯಂ ಪರಿಭಾವಿಸುತಿರ್ಪ ಕಾಂತೆಯರ್ |

ಬಲ್ಲಿದರಕ್ಕ ಬಂದು ಪತಿ ಸೋಂಕೆ ಮನಂ ಮರುಳಾಗಿ ಲೀಲೆಯಿಂ ||

ದೆಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದೆನೇನನೊಸೆದಾಡಿದನೇನನುತಿರ್ಪನೆಂಬುದಂ |

ಬಲ್ಲೊಡೆ ಕಾಮನಾಣೆ ರತಿಯಾಣೆ ವಸಂತಕನಾಣೆ ಕೇಳ ಸಖೀ || ೨೦೨ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಜಂ|| ತೆಱಿ ಪರಿದೋಪನಪ್ಪಿದೊಡೆ ಮೆಯ್ಯುಱಿವಪ್ಪುಸಡಿಲ್ದಾರ್ಕೆ ಮೆ |
 ಯ್ಯುಱಿವ ಪೊದಲ್ದ ಬಾಯುರಿಗೆ ಮೆಯ್ಯುಱಿವಂತದು ಮೆಲ್ಲಿತಾಗೆ ಮೆ ||
 ಯ್ಯುಱಿವ ಜವಂಜವಂಗೆಡಿಸಿ ಮೆಯ್ಯುಱಿವಾಸನಪಲ್ಲಟಕ್ಕೆ ಮೆ |
 ಯ್ಯುಱಿವೆಡೆ ಸಾವ ಪುಟ್ಟುವೆಡೆಯಾದುದವಳ್ಗೆ ರತಾತಿರೇಕದೊಳ್ || ೨೦೩||
 (ಇವು ಮೋಹಂ)

೧೨-ವ|| ಪುರುಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯನಾದರಮೆ ಅಲಸ್ಯಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೧.

ಕಂ|| ಶ್ರಮರೋಗಗರ್ವವಹನಾ |
 ಧ್ಯಮದಲ್ತಿ ವಿಭಾವಮಕ್ಕುಮಾಲಸ್ಯಕೆ ತಂ ||
 ದ್ರಮಖಿಳಕರ್ಮದ್ವೇಷಾ |
 ಕ್ರಮನಿದ್ರಾಶಯನಮಂತಿವನುಭಾವಂಗಳ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ಮೊಲೆಗೆ ನಿಜಿತ್ರಪತ್ರಲತೆ ದುರ್ವಹಮೆಂಬ ವಿಲೋಚನಕ್ಕೆ ಕ |
 ಜ್ವಲರುಚಿ ಭಾರಮೆಂಬ ತನುಲೇಖೆಗೆ ಚಂದನದಣ್ಣು ಬಿಣ್ಣೆ ತೆಂ ||
 ಬಲಸಪದಕ್ಕಲಕ್ತಕರಸಂ ಪೊಱಿಯೆಂಬಿಸಿತೊಂದು ಚಿತ್ತಮಂ |
 ಲಲಿತೆಗೆ ದೇವಕೀವನಿತೆಗಾದುದು ಕೃಷ್ಣನ ಗರ್ಭದೇಹಿಸ್ಥಿಯೊಳ್ || ೨೦೪||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಜಂ|| ಅಸಿತಪಯೋಧರಾನನಮುಪಾತ್ತವಿಜೃಂಭಣಮುನ್ಮುಖಂ ಸಮು |
 ಲ್ಲಸಿತಜಡತ್ವಮುಚ್ಛ್ವಸಿತಬಂಧುರಗಂಧಸವಿೂರಣಂ ಮನ ||
 ಕೈಸೆದುದು ಕಾರುಮಂ ಪೊಸಬಸಂತಮುಮಂ ನೆಱಿ ಪೊಲ್ಲದೊಲ್ಲ ಭಾ |
 ವಿಸೆ ಮದವನ್ಮರಾಳಮೃದುಯಾನೆಯ ನಿರ್ಭರಗರ್ಭವಿಭ್ರಮಂ || ೨೦೫||
 (ಇಂತಾಲಸ್ಯಂ)

೧೩-ವ|| ಪರರನವಜ್ಞೆಗೆಯ್ಯುದೇ ಗರ್ವಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೨.

ಕಂ|| ಕುಲವಿಭವರೂಪಯಾವನ |
 ಬಲವಿದ್ಯಾಪ್ರಭೃತಿ ಗರ್ವಕೆ ವಿಭಾವಂ ಕಾ ||
 ಯ್ದುಲಿವು ಪರಿಹಾಸರೋಷಂ |
 ಸಲೆ ಲೋಚನಗಾತ್ರವಿಕ್ಯತಿಯಂತನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಇರದೆಂಟುಂ ಹಿಗ್ಗಜಂಗಳ್ ನೆರೆಹಿರವಿಹರೋಳ್ ತಾಂಗೆಯುಂ ಮಂದರಹ್ನಾ |
 ಧರದೊಳ್ ಕೆಯ್ದೊಡ ಬಂದದ್ರಿಗಳ್ ಗಜಘಟಾರೂಪಮಂ ತಾಂಗೆಯುಂ ಮ||
 ತ್ಯರಿ ತಾಂಗಲ್ ತಾಂಗಿ ಸೋಲ್ಕುಂ ಪೆಜಿಪೆಜಿವು ಘಟಾಬಂಧಮೇಂ ಭಂಡ
 ಮೆಂಬೊಂ |
 ದು ರಣೋತ್ಸಾಹಂ ಮನಕ್ಕುಬ್ಬರಿಸಿ ಸಮರಾಟೋಪಮಂ ತಾಳ್ಳಿ ನಿಂದಂ||
 (ಇದು ಗರ್ವಂ)

೧೪-ವ|| ಮನಶ್ಚರೀರಪೇದಂ ಶ್ರಮಂ-

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೩.

ಕಂ|| ಸುರತಾವಿವ್ಯಾಪಾರಂ |
 ಪೊರದ ವಿಭಾವಂ ವಿಕೋಣಿತಾಸ್ಯಂ ಮೈಯ್ಯಂ ||
 ಕರದಿಂದೊತ್ತುವುದುಂ ಮೇಣ್ |
 ದೊರೆಕೊಳ್ಳುಂ ತಚ್ಚಮಕ್ಕೆ ನೆಗಟ್ಟುನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ತಳೆದ ರತಶ್ರಮಂಗಳೆಯಲಿಂಗದಿದೊಂಗಳಮರ್ಚಿ ನಿಂದು ತ |
 ಣ್ಣೊಳಗೆಲದೊಳ್ ಮಡಲ್ತು ತಳೆಯುಯ್ಯಲನೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಪತ್ತಿ ಕೋ ||
 ಮಳತನುವಿತ್ತು ನುಣ್ಣೊಡೆಗಳಂ ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೋಸವೇಟದಲ್ಪಿಯಂ |
 ಬಳಯಿಸುತೆನ್ನ ಕೆಯ್ಯೊಳಿರದೊತ್ತಿಸಿಕೊಂಬಳನೆಂದು ಕಾಣ್ಬೆನೋ || ೨೦೭||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮಾಸ್ರ|| ಪೊಡವುತ್ತುಂಗಸ್ತನಂ ಕೊಂಕಲಿದು ನಿಮಿದ ನೀಳಾಳಕಂ ಜೋಲ್ವ
ಬಂಬ |

ಲ್ಯುಡಿ ಸೊಪ್ಪಾಗಿರ್ದ ಬಿಂಬಾಧರಮಣಿ ನಸುಗಂದಿರ್ದ ಕರ್ಣೋತ್ಪಳಂ
ಕೆಂ ||

ಪಡದಾರ್ಲೋಲೆಕ್ಷಣಂ ಕಂಪಿಸುವ ತನು ರತಶ್ರಾಂತಿಯಿಂದಂ ಬೆಡಂಗಂ |
ಕುಡೆ ನೆಮ್ಮಿದೋಪನಂ ಮೆಯ್ಯಮರನೆಲರೊಳೊಲ್ಲಾರಿ ಸುತ್ತಿರ್ದಳೊ
ವರ್ಳಾ|| ೨೦೮||

(ಇದು ಶ್ರಮಂ)

೦೫-ವ|| ಅನಂದಸಮ್ಮೋಹ (ಯೋಗಂ) ಮದಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೪.

ಕಂ|| ಮದಿರೋಪಯೋಗದಿಂ ಪೆಂ |

ಪೊದವಿದ ಪಲವಂದಮದೆ ವಿಭಾವಂ ಮದಕು ||

ಣ್ಣಿದ ನಗೆ ಪಾಡು ತೊದಳ್ಳುಡಿ |

ಪದುಳಿಸಿ ನಡೆಯದುದು ಮೊದಲವನುಭಾವಂಗಳ್ ||

ವ|| ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಪಕಿಂಜಿದಾಕುಲಬಾಷ್ಪರೋಮೋದ್ಗಮಾದಿಯುತ್ತಮರ್ಗ
ಕ್ಕುಂ, ಹಾಸ್ಯಗೀತಪ್ರಸ್ತಾಕುಲಭುಜಕ್ಷೇಪಕುಟಿಲಗತಿಬಂಧಾದಿ ಮಧ್ಯಮರ್ಗ
ಕ್ಕುಂ, ಅಸ್ಮರಣಪೂರ್ಣನಸ್ಪೃಶದ್ಗತಿರುಹಿತಭರ್ಪಿತಹೀನಸ್ವರಾದಿ ಯಥಮರ್ಗ
ನುಭಾವಂ, ಉತ್ತಮನ ಮದಂ ಮಧ್ಯಮಂಗಳಕ್ಕುಂ. ಮಧ್ಯಮನ ಮದಮ
ಧಮಂಗಳಕ್ಕುಂ, ಅಥಮನಮದಂ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಮದದಿಂದುಣ್ಣಿದ ಪಾಟಳಚ್ಛವಿಯ ವಕ್ತ್ರಂ ಫೂರ್ಣಿತಾಕ್ಷೈದ್ವಯಂ |

ಪದೆಪಂ ಬೀಟಿರಿ ಲತಾಂಗಿ ತನ್ನೊಳೆ ತೊದಳ್ಳಾತಾಡುತುಂ ಪಾಡುಕೊಂ||

ದಿಗ ತನ್ನೊಂದೆ ನೆಲಿಲೆ ಬೆರ್ಚಿ ತೊಲಗುತ್ತುಂ ಮುಗ್ಗುತುಂ ಬಯ್ಯನೂಂ |

ಕದಿರೆಂದಿಂಗದಿಗರ್ಗಂಡು ನಕ್ಕು ನಲಿದಳಾ ಕಾದಂಬರೀಗೋಷ್ಠಿಯೊಳಾ|| ೨೦೯||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಮಹಿರಾಪಾನ ವಿಕಾರದೋ |

ಳೊದವಿರೆ ಮುಗ್ಗೋಕ್ಕಿ ಕಣ್ಣೆ ಬರೆ ಗಾಡಿ ಕದ ||

ಕ್ಕುಬಸೆ ನೊಲೆ ನಡುಗೆ ನಡು ಮಿಳಿ |

ದ್ವದಿರೆ ಕುರುಳ್ ಸುಯತಿ ಜತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದಳೊರ್ವಳ್ || ೨೦೦||

(ಇವು ಮದಂ)

೧೬-ವ|| ಅರ್ಥಾಪ್ರತಿಪತ್ತಿಯೇ ಜಾಡ್ಯಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೫.

ಕಂ|| ರೋಗಾದಹಿತಾಹಿತಸಂ |

ಯೋಗಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಾದಿ ಜಡತೆಗೆ ವಿಭಾವಂ ಚೆ ||

ಲ್ವಾಗೆವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುವು |

ದ್ವಗಂ ನುಡಿಯಿಲ್ಲದಪುಟಂತನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಇನಿಯನ ಪಟಿಕ್ಕಿ ಪಾದಬಳಿ ಬೆರ್ಚದೆ ಮೆಲ್ಲಲಿಯಾಲಿಸಾಲಿಸಾ |

ತನುಮನಲಂಪಿನಿಂದೆಳಸಿ ನೋಡುವಳಿಚ್ಚೆಗೆ ಮೆಯ್ಯನೀವುದಂ ||

ದನೆಯನಿ ಕೇಳ್ವು ಕೇಳ್ವವನನೀಕ್ಷಿಸುತುಂ ಮುಟಿದೆಲ್ಲಮಂ ಬಲಿ |

ಕ್ಕನಿಮಿಷದೃಷ್ಟಿ ವೆತ್ತಳಿರದೀತೆಪದೋದಿಪೆವೀಕುಮಾರಯಂ || ೨೦೧||

(ಇದು ಜಡತೆ)

೧೭-ವ|| ಬಲಾಪಚಯಂ ಗ್ಲಾನಿ.

ಸೂತ್ರಂ. ೧೨೬.

ಉ|| ಗ್ಲಾನಿಗುದಧ್ವಲಂಘನಮನಃಪರಿತಾಪಜರೋಪವಾಸಮು |

ತ್ವಾಸವಿಸಿದ್ರರೋಗಸುರತಂ ಚ್ಚುಧೆ ಪೆತ್ತ ತಪಂ ತೃಪಾದಿ ಮಾ ||

ತೇನೋ ವಿಭಾವಮಂಗತಿಥಿಲಂ ಕುಟಿಂಕಣ್ ನಡುಕಂ ಕಪೋಲವಾ |

ಗ್ಲಾನಗತಿಸ್ವಭಾವಮನುಭಾವಮಿವಲ್ತೆ ವಿವರ್ಣಕಾಡಿಗಳ್ ||

ವ|| ಅಲ್ಲಿ ತಪದಿನಾದ ಬಲಾಪಚಯಕ್ಕೆ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಬರಿಯೊಳ್ ಪತ್ತಿದ್ ಕಂಕಾಳಿಕೆ ಪೆಡತಲೆಯೊಳ್ ಪೊಕ್ಕುಕಣ್ತೋರ್ಪ
ಕೆಯ್ಯಾ |
ಲೈರೆ ಪಾ ತಾಳಕ್ಕೆ ಪೋತಂದೊಣವಸಿರುಡುಗಿದೊಂದುಂ ಪೂಣ್ಣಬಾ
ಯ್ಬೆ |
ಕ್ಕರಿವೋಗಿದೊಂದುಬಾನಂಗುಳಿ ಗಿಡಿಗಿಡಿಜ್-ತ್ರಂಬೊಲಾಗಿರ್ದ ಮೆಯ್ ನ |
ಲೈರಿ ಜಿದ್ರೂಪಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗಿರೆ ಜುಗೆಗುಡಲ್ಬಂದನೊರ್ವಂ ಮುನೀಂದ್ರಂ||
(ಇದು ಗ್ಲಾನಿ)

೧೮-ವ|| ನಿದ್ರಾಗಾಢಾವಸ್ಥೆಯ ಸುಪ್ತಿ.

ಸೂತ್ರಂ. ೧೨೩.

ಕಂ|| ಮಿಗೆ ತೀವ್ರದ ನಿದ್ರೆಯ ಸು |
ಪ್ತಿಗೆ ನೆಗಟ್ಟು ವಿಭಾವಮಕ್ಕುಮುಖಿಸ್ವಪ್ನಂ ||
ನೆಗಟ್ಟುಂಗವಿಕಾರಂ ಕ |
ಯ್ಮಿಗೆ ಕನವರಿಸುವುದು ಮೊದಲಿನನುಭಾವಂಗಳ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ಸುದತಿ ರತಾಂತಸೌಖ್ಯಮನುಭೀಶನ ದೇಹದೊಳೊಂದಿ ಪೋಗಲೀ |
ಯದೆ ಪಿಡದಂದದಿಂ ತೊಡೆಯ ತೋಳ ತೊಡರ್ಪುಗಳೊಪ್ಪ ನಾಡೆಯುಂ |
ಪದೆದಮರ್ದಪ್ಪಿದಂತರ ಮದೊಪ್ಪಿರೆ ಬಂದು ಸುಷುಪ್ತಿ ಚಿತ್ತಮಂ |
ಪುಡಿಯ ಮಹೀಶನರ್ದಸನಿಸಂ ನಿಜಯೋಗದೆ ಯೋಗಿಯರ್ಪವೋಲ್||೨೧೩||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಜಂ|| ಇನಿಯನಗಲ್ಲು ಬೇರ್ನಲೆಗೆ ಪೋದೊಡೆ ಪಂಬಲನಾಂತು ಚಿತ್ತದೊಳ್ |
ಕನಕಲತಾಂಗಿ ತನ್ನ ಶಯನಸ್ಥಲದೊಳ್ ಮುಸುಕಿಬ್ಬು ನಲ್ಲಂ ||
ಕನಸಿನೊಳಪ್ಪಿಕೊಂಡಧರಸೇವನಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಮುಂದುಗಾಣದಾ |
ಮನೆಯೊಳಗಿರ್ಪನೆಂದು ಸೊಡರ್ವತ್ತಿಸಿ ನೋಡದಳೊಂದುಜಾವಮಂ||೨೧೪||

(ಇವು ಸುಪ್ತಿ)

೧೯-ವ|| ಮನಸ್ಸಂವಿೂಳನಂ ನಿದ್ರೆ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೮.

ಕಂ|| ಕ್ಲಮಚಿಂತಾಲಸ್ಯಮದ |
 ಶ್ರಮಸ್ವಭಾವಾದಿ ನಿದ್ರೆಗೆ ವಿಭಾವಂ ಜ್ಯಂ ||
 ಭಮತಿಜಡಶ್ವಾಸಂ ದೃ |
 ಜ್ಞಿವಿೂಳನಂ ತೂಂಕಡಕೆ ಯಿವನುಭಾವಂಗಳ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಬಳಿದನುರಾಗದೆನ್ನ ಮನಮೆತ್ತೆಳೆದತ್ತಿರದಿತ್ತು ಪುಷ್ಪಕೋ |
 ಮಳತನುವುಂ ಪೊದಯ್ದು ಮನಮುಂ ಸುರತಾಬ್ಧಿಯನೀಸಿ ಪತ್ತೆಸಾ ||
 ದೇಳಸಿರದೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನರೆಮುಚ್ಚುವ ದೃಷ್ಟಿವಿಜೃಂಭವೊಪ್ಪಿ ಕ |
 ಣ್ಣೊಳಿಸಿರೆ ತೋಳ ತಟ್ಟಿದೊಳೆ ತಳ್ಳೊರಗಿದಳನೆಂದು ಕಾಣ್ಬೊನೋ || ೨೧೫ ||
 (ಇದು ನಿದ್ರೆ)

೨೦-ವ|| ಸಂತೋಷಮೇ ಧೃತಿ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೯.

ಕಂ|| ನುತಬೋಧೆ ಬಹುಶ್ರುತವಾ |
 ಸುತಪಸ್ನೇವಾಪ್ತಭಕ್ತಿಲಾಭಾದಿಗಳುಂ ||
 ಧೃತಿಗೆ ವಿಭಾವಂ ಸುಖವೊದ |
 ನೆ ತಳೆವುದಯಿವೋದನೆನೆಯದಿರವನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಸಿರಿವೆಣ್ಣಂ ದೂವೆದೊಯ್ಯಿಂಗೆಣೆಯನೆ ಬಗೆದಂ ಮತ್ತವಿೂವಿಶ್ವವಿಶ್ವಂ |
 ಭರೆಯಂ ಮೃತ್ಪಿಂಡಮಾತ್ರಾಂತರಮೆನೆ ಬಗೆದಂ ಜೈನದೀಕ್ಷಾವ್ಯಪೇಕ್ಷಾ ||
 ತುರನಾತ್ಮೀಯಾಂಗಮಂ ಕಲ್ಮರನೆನೆ ಬಗೆದಂ ಲಬ್ಧಲಬ್ಧಿಪ್ರವೇಶಂ |
 ಧರಣೀಶಂ ವರ್ಜಿತಾಶಂ ಪರಮಸುಖವಶಂ ಕಾವ್ಯಕರ್ಣಾವತಂಸಂ || ೨೧೬ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ತಡೆಯದೆ ನಿನಗಪ್ಪುದನೀ |

ಗಡೆ ಬಗೆ ಮೆಳ್ಳಡದಿರೆಂಬುದನಿಮಿತ್ತಂ ತಾಂ ||

ನುಡಿವಿರೊ ಮೂದಲಿಸಿದಿರಿಂ |

ತಡೆನೆನೆ ಕಟ್ಟಿದುದೆ ಸುರಗಿ ಮೆಟ್ಟಿದುದೆ ಕಳಂ ||

೨೧೭||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ಪಱಿದಾತ್ಮಪ್ರಿಯದಾರದಾರಕಸುಹೃತ್ಸಂಬಂಧಬಂಧಂಗಳಂ |

ಮುಱಿದುವಿವೇಲಯಾಧಿರಾಜಸುಖಸೇವಾರಂಭಣಸ್ತಂಭಮಂ ||

ಮೆಱಿದುದ್ಭೂತವಿರಕ್ತವೃತ್ತಿಮದಲೀಲಾವೇಗಸಂಯೋಗಮಂ |

ಪೊಱಮುಟ್ಟತ್ತು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ತದಿಳಾಪಾಲೋದ್ಧರಂ ಸಿಂಧುರಂ ||೨೧೮||

(ಇದು ಧೃತಿ)

೨೧-ವ|| ಈವಸ್ತುವೀತೆಱನೆಂದು ವಿಚಾರಿವುದು ವಿತರ್ಕಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೦.

ಕಂ|| ಸಂದೇಹವಿಮರ್ಶಜಾಞ್ಣ |

ನಂ ದಲ್ ಮುಖ್ಯಂ ವಿತರ್ಕಕಾದ ವಿಭಾವಂ ||

ಸಂದ ತಿರಃಕಂಪಂ ತಱಿ |

ಸಂದುಱಿ ಕುಡುವುರ್ವಜವಿವನುಭಾವಂಗಳ್ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ ಕಾರ್ಯಸಾಧನಸಮೂಹಮಂ ಮರಳಿಮರಳಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದುಂ ಬಿಡು
ವುದುಂ ಅನುಭಾವಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಧನುವುಂ ಕರ್ವಿನ ಬಿಲ್ ಗಡಂ ಗೊಲೆಯುಮುಂ ನೀರೇಜಸೂತ್ರಂ ಗಡಂ |

ನನೆಗಳ್ ಬಾಣಚಯಂ ಗಡಂತತನು ತಾಂ ಮತ್ತಂ ಮನಂಗೊಂಡು ಕಾ ||

ಯ್ದನುವಿಂದಾರ್ಥಿಸುತಿರ್ಪನುರ್ಜಿದೆಯೊಳ್ ಪುಣ್ಣೆತ್ತರಿಂ ತೀವಿತಿ |

ಲ್ಲೆನಸುಂ ಮನ್ಮಥಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯಿದು ದಲ್ ಬೇಱಿಂ ಎಂದು ತಿರ್ಚ್ಚಾಮಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಅವತಂಸಂ ವೋಕ್ಷೇಲಕ್ಷೀಯುವತಿಯನೊಲಿಸಲ್ ಸಾಲ್ಪುದೇ ದಿವ್ಯಭಾಷಾ
 ಣವಗರ್ಭಾವಾಸದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದುವೆ ಭವವಿಷಾವೇಶವಿಧ್ವಂಸನಂಗಿ ||
 ಯ್ದು ವಿವೋಹಧ್ವಾಂತಮಂ ತೂಳ್ಳಿದುವೆ ಬಗೆವೊಡೇಂ ಬಾಲ್ಕಿಪಾಷಾ
 ಣರೂಪಂ |
 ನವರತ್ನಂ ಮನ್ಮನೋಮುದ್ರಿಕೆಯೊಳವಿಜಲಂ ನಿಲೈ ರತ್ನತ್ರಯಂಗಳ್ ||

ವ|| ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ.

ಉ|| ಭೋಗಿಪೆನ್ನ ಜವ್ವನಮನೀಧನಮಂ ತವೆ ನನ್ನಿಯಿಂ ಕುಚಾ |
 ಭೋಗಭರಾಸತಾಂಗಿಯರೊಳನ್ನೆ ಗಮತ್ತಲಿನಂ ತಗುಳ್ವೆನೆಂ ||
 ದಾಗಿಯುಮೆಂತು ನಿನ್ನ ಮೊಲಗಟ್ಟಲೆಗಾಂ ಬೆಲಗಾಡೆನೆಂದು ಪೇ |
 ಯೋಗಲೊ ಬೈಗೆಯೋ ಪೊಗಸೊ ನಾಳೆಯೊ ನಾಡದೊ ನಿನ್ನ ಜೀವಿತಂ||೨೦
 (ಇವು ವಿತರ್ಕಂ)

೨೨-ವ|| ಚಿತ್ತವಿಪ್ಲವಮೆ ಉನ್ಮಾದಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೧.

ಕಂ|| ಧನರಮಣವಿಯೋಗಗ್ರಹ |
 ಘನರುತಿ ಮುಖ್ಯಂ ವಿಭಾವಮುನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ||
 ನ್ನನಿಮಿತ್ತಸ್ಮಿತರುದಿತಾ |
 ತ್ತನೃತ್ಯಗೀತೋತ್ಕಟಾದಿ ನೆಗಯ್ದುನುಭಾವಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ ಬೀಲ್ಪುದೇಲ್ಪುದು ಕುಳ್ಳಿರ್ಪುದು ಬಾಯ್ಗೆ ಬಂದುದನೆಂಬುದು
 ಪಾಯ್ವುದು ಫೀಯೆಂಬುದು ಬೂದಿಯೆಂದೊಕ್ಕಮಾಲೆಯಿಂ ಬೀದಿಗಪ್ಪ
 ಡದಿಂ ಘಟಕಂಠದಿಂ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಬುದುಮಕ್ಕುಂ. ಈ ಪೇಲ್ಪುನುಭಾವ
 ವಿಭಾವಂಗಳೊಂದೆರಡೊಡಂಬಡುವಂತೆ ವರ್ಣಿಪು ದಲ್ಲ[ದೆಲ್ಲ ಮಿ]ರವೇಲ್ಪು
 ಮೆಂಬುದಿಲ್ಲಂ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|| ಕಳಹಂಸಾಲಸಯಾನೆಯಂ ಮೃಗಮದಾಮೋದಾಸ್ಯನಿಶ್ವಾಸೆಯಂ |
ತಳಿರೇ ತಾವರೆಯೇ ಮದಾಳಿಕುಳಮೇ ಕರ್ನೆಯ್ವಿಲೇ ಮತ್ತಕೋ ||
ಕಿಳಮೇ ಕಂಡರೆ ಪಲ್ಲವಾಧರೆಯನಂಭೋಜಾಸ್ಯೆಯಂ ಭೃಂಗಕುಂ |
ತಳಿಯಂ ಕೈರವನೇತ್ರೆಯಂ ಪಿಕರವಪ್ರಖ್ಯಾತೆಯಂ ಸೀತೆಯಂ || ೨೨೨||
(ಇದು ನ್ಯಾಸಂ)

೨೩-ವ|| ವಿಸಿದ್ರೆಯೇ ಬೋಧೆ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೨.

ಕಂ|| ಕನಸು ಕನವರಿಕೆ ಪಸಿವುರೆ |
ದನಿಸೋಂಕುಗಳಾದಿ ಬೋಧೆಗೆ ವಿಭಾವಂ ದಲ್ ||
ತನುಕಂಠವಲನದೃಬ್ಧು |
ದನಜ್ಯಂಭಣಮುಕ್ತಶಯನಮಿಂತನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮು|| ತೆರೆವೊಯ್ವಿಂದಾದ ತುಂತುವನಿ ನಿಜತನುವಂ ತೀನೆ ನಿದ್ರಾಂಗನಾನಿ |
ಭರಸಂಭೋಗಾಂತ್ಯದೊಳ ಪೊಣ್ಣಿದ ಬೆಮರ್ವನಿಯಂ ಪೋಲೆ ವಾರಾತಿ
ಧೀರ||
ಸ್ವರಮಂ ತಳೊಯ್ವಜೇಂದ್ರಾದ್ರಮರಜಯಜಯಧ್ವಾನದಿಂದಾಗಳೆಲ್ಲಾ ||
ದರದಿಂ ಕುಳ್ಳಿದನಾಲೋಕನಕೃತವಿಬುಧಾನಂದಕಂದಂ ಮುಕುಂದಂ ||

ವ|| ಮುತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಗೃಹದೀರ್ಘಕೆಯಿಂದೆಲ್ಲ |
ತುಂ ಹಂಸರುತಿಮಧುರಮಧುಕರೀರ್ಘಂಕಾರಂ ||
ಬಹುವಿಧಗೀತರಸಾಮೃತ ||
ಲಹರಿಗಳಿತ್ತುವು ಸುಖಪ್ರಬೋಧಮನಾಗಳ || ೨೨೪||
(ಇದು ಬೋಧೆ)

೨೪-ವ|| ಮನಸ್ತಾಪಮೇ ಆಮಯಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೩.

ಕಂ|| ನಿರಹಾಭಿಲಾಷೆ ದೋಷಾ |

ತಿರೇಕಮುಖ್ಯಂ ವಿಭಾವಮಾಮಯಕಕ್ಕುಂ ||

ಉರಿವ ತನು ವದನಶೋಷಣ |

ಶರೀರವಿಕ್ಷೇಪಕಾಹು ನೆಗಟ್ಟುನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ

ಚಂ|| ಅಳುದಲರಂಬುಗಿಚ್ಚು ನಿಜಕೋಮಳದೇಹಮನೆಯ್ ಪರ್ವ ತ |

ಣ್ಣೊಳದ ಮೃಣಾಲಮಂ ತೆಗೆದು ಬೆಂಗದಿಗಿತ್ತವೊಲಾಗೆ ನೊಂದು ಬೆಂ ||

ದಳದಳಿಸಾಲಿನೀರ್ ಕುಳಿಯು ಚಂದನದಣ್ಣೆಯ ಬೆಂಕೆಯಾಗೆ ತಾಂ |

ತಳಿರಲರ್ವಾಸಿನೊಳ ಪೊರಳುತ್ತಿದಳದೊರ್ವನ ಬೇಟಬೇಟಿಯಿಂ||೨೨೫||

(ಇದಾಮಯಂ)

೨೫-ವ|| ಚಿತ್ತಚಮತ್ಕಾರಮೆ ಭಯಂ, ಅದು ತ್ರಾಸಭೇದಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೪.

ಕಂ|| ವ್ಯಾಳಮೃಗರಾಕ್ಷಸಾಶನಿ |

ಶೈಲಾವನಿಕಂಪಮಾಡುಯೆ ಭಯಕ್ಕೆ ವಿಭಾ ||

ವಾ ಳಿಯೆ ಪುಳಕೋತ್ಕಂಪವಿ |

ಶಾಳಸ್ತಂಭಪ್ರಮೂರ್ಛಯಿಂತನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಕಿಡಿಯಂ ಕಣ್ ಸಲೆ ಸೂನೆ ದಾಡೆ ಕುಡುಮಿಂಚಂ ಬೀಟಿ ಧೀರಸ್ವರಂ |

ಸಿಡಲಂ ಮೇಳಿಸೆ ಬಂದು ಸಿಂಗಮಿಭಕುಂಭಂಬೊಯ್ದು ದಂ ಕಾಣುತುಂ ||

ನಡುಕಂ ಕೆಯ್ಯಿಗೆ ಬೀಯದಂ ಭರವೆ ನೋಡುತ್ತೊಂದು ಪಾಟಿವ್ಯಾವಿಯೊಳ್||

ಕಡೆದಾಗಳ ಮರವಟ್ಟು ಮೂರ್ಛವಡೆದರ್ವಂ ಭೀತಿಯುಗೆಯ್ಯದೋ||೨೨೬||

(ಇದು ಭಯಂ)

೨೬-ವ|| ಮನಃಪೀಡೆಯೇ ವಿಷಾದಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೫.

ಕಂ|| ತನ್ನೆ ಸೆವ ಕಾರ್ಯಭಂಗಂ |

ತನ್ನಾ ಶಂ ತಾಂ ವಿಷಾದಕೆ ವಿಭಾವಂ ಸಂ ||

ಪನ್ನ ಸಹಾಯಾನ್ವೇಷಣ |

ವಿನ್ನೊ ಪ್ಪುವುಪಾಯಚಿಂತೆ ಯಿಂತನುಭಾವಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ ವಿಘಾಣನಸಂಭ್ರಮಾದಿಯುಮಕ್ಕುಂ. ಉತ್ತಮಮಧ್ಯಮಗಿರಿದಂ
ಪೇಲ್ಪುದು, ಮುಖಜಿಹ್ವಾಶೋಷಣಾಶ್ರುವಿಕೃತಸ್ವನ ನಿದ್ರಾನಾಶತ್ವಸಿತ
ಧ್ಯಾನಾದ್ಯನುಭಾವದಿಂದಮಧಮರ್ಗ ವರ್ಣಿಪುದು.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಉ|| ಇಂಬಲಿಡೆನ್ನನೊಯ್ದು ನೆರಪಲ್ ಸಖಿಯಿಲ್ಲಭಿಮಾನಮೆಂಬ ರೋ |

ಗಂ ಬಲವಂತಮಾದಪುದು ನಲ್ಲನೆ ಕಟ್ಟಭಿಮಾನಿ ನಾಣ ಕಾ ||

ಪುಂ ಬಿಡದೀಗಲೀಗಲಿನ ಜವ್ವನಮುಂ ಬಲಿಕೆಲ್ಲ ಕಾಲನಂ |

ನಂಬಲೆ ಬಾರದೆಂದಬಲೆ ಚಿಂತಿಸಿ ದೂರಿಸಿ ತಾಂ ಪಲಂಬಿದಳಾ || ೨೨೭||

(ಇದು ವಿಷಾದಂ)

೨೭-ವ|| ಕಾಲಾಕ್ಷಮತ್ವಮೆ ಔತ್ಸುಕ್ಯಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೬.

ಕಂ|| ಕನದಿಷ್ಟಸ್ಮರಣವಿಲೋ |

ಕನಾದಿಯೆ ವಿಭಾವಮುತ್ಸುಕಕೆ ರಣರಣಕಂ ||

ಜನಿತತ್ವಸಿತೋಚ್ಛ್ವಸಿತಂ |

ಮನದ ಬಯಲ್ದೆಯೆ ನೋಟಮಿಂತನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಇವಳವಲೋಕನಾಕುಳಿತ ಮೆಯ್ಯಿಲಿಯಳ ಪರಿವಾಗಳಿಂತೆ ಬ |

ಳ್ಳುವ ನಡು ಮದ್ಭರಕ್ಕುಡಿಗುಮೆಂದು ಘನಸ್ತನಯುಗ್ಮಮಂಜಿದಂ ||

ತೆವೊಲೆನಸುಂ ಕದಕ್ಕದಿಸೆ ಸೋಮುಡಿಯುಂ ಭರಭೀತಿಯಿಂದೆ ಸೂ |

ಸುವ ತೆಲದಿಂದೆ ಮಾಲೆಯನುಗುಟ್ಟರೆ ಬಂದಳೆಡೊಂದುಲೀಲೆಯಿಂ || ೨೨೮||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಉ|| ನೋಡುವಲಂಪಿನಿಂ ನೆಹಿಯೆ ಕಯ್ಗೆಯಲುಂ ಮಹಿದೊಂದೆ ಕಣ್ಣು ನು |
 ಕ್ಕಾಡಿಗೆಯೊಂದೆ ಕರ್ಣದ ಕನನ್ಮಣಿಕುಂಡಲಮೊಂದೆ ಕೆಯ್ಯ ಪೊಂ ||
 ಜೂಡಗಮೊಂದೆ ಕಾಲ ಮಿಸುಪಂದುಗೆಯೊಪ್ಪಿರೆ ಬಂದೊಡಂದು ಟಿರೋ |
 ಡಾಡಿದುದರ್ಥನಾಯವಳೆಂದು ಸಖೀಜನಮೆಯ್ದ ನಾರಿಯಂ || ೨೨೯||
 (ಇದು ಪೌತ್ಸಕ್ಯಂ)

೨೮-ವ|| ಪ್ರತಿಚಿಕೀರ್ಷಯೇ ಅನುಷ್ಠಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೩.

ಕಂ|| ಕುಲವಿದ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಾದಿಯಿ |
 ನೊಲಿದಾಕ್ಷೇಪಾದಿಯಾಯಮುಷ್ಠವಿಭಾವಂ ||
 ವಿಲಸದುಪಾಯಾನ್ವೇಷಣ |
 ಮೊಲೆವ ತಿರಂ ಧ್ಯಾನಗರ್ವಮಿಂತನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಉಪದೇಶಂ ಮಾಯೆಯಿಂ ಬಂಜಿಸಿ ಮಹಿಜೆಯನೆಂತೊಯ್ದುನೊಯ್ದಂ
 ದದಿಂ ಪೊ |
 ಜ್ಞಪದಿನ್ನುಂ ತೋರ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳೆಡೆಗಡಿದಾ ತೋಳ್ಗೆಳಿಪ್ಪತ್ತು
 ಮಂ ಕಣ್ ||
 ಪೊಪಪಾಯ್ತರ್ಪನೆಗಂ ಪಂದಲೆಗಳನೆರ್ದಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಜೀರೇಲ್ಪಿನಂ
 ಬೇ |
 ಪರ್ಪವನ್ನಂ ಕಿಲ್ಲುಕಿಲ್ಲಪ್ಪಳಿಸಿ ನೆಲದೊಳೊರೊರೊ ಮೂರುದ್ದಿ
 ತೋರ್ಪಂ || ೨೩೦ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಕಂ|| ಏನೇನೊ ಮದನುಜರುಮೆನ |
 ಗಾನತರಣಮಾಗದಿದರ್ಪರುನ್ಮದಮವರ್ಗಂ ||
 ತೇನೇತಪ್ಪಿಳಾಯ್ದದಿನಿ |
 ಸಾನ್ಮಂ ಬೇಗದೊಳೆ ಕಳೆದು ತೋಪಿಸಿ ರಣದೊಳೆ || ೨೩೧||
 (ಇವಾನುಷ್ಠಂ)

೨೯-ವ|| ಧ್ಯಾನಮೆ ಚಿಂತೆ.

ವಿಚಾರಂ|| ಇದು ಸ್ಮೃತಿಯಿಂ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಂ. ಅನುಭೂತವಸ್ತು ಸ್ಮರಣಮೇ ಸ್ಮೃತಿ
ಯದಂ ಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನವುಡು ಚಿಂತೆ—ವಿತರ್ಕದಂ ಚಿಂತೆ ಬೇರರಿ. ಚಿಂತೆ
ಯಿಂ ಬಲಿಕಾಡೊಡಮೊರ್ಮೆ ವಿತರ್ಕಮಪ್ಪುದು. ವಿತರ್ಕದಿಂ ಬಲಿಕಾ
ಡೊಡಮೊರ್ಮೆ ಚಿಂತೆಯಪ್ಪುದು.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೮.

ಕಂ|| ದಾರಿದ್ರ್ಯಮಿಷ್ಟವಸ್ತುಪ |
ಹಾರಾದಿ ವಿಭಾವಮಲ್ಪ ತಾಪಂ ಕಾರ್ಶ್ಯಂ ||
ಭೂರಿಕರಶೋಷಮುಪಶೂ |
ನೋರಮನುಪ್ರಭೃತಿ ಚಿಂತೆಗಾದನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಉ|| ದೂರಿಸಿ ಸುಯ್ದು ಹಸ್ತತಳಮಂ ಕದಪಿಂಗಿರದೊಯ್ದು ಧಾತ್ರನಂ |
ಬೇರದೆ ಬುಯ್ದು ಕಣ್ವಿನಿಯನಂತುಕಮಂ ನೆರೆ ತೊಯ್ದು ತೊಯ್ದದಂ ||
ಸೈರಿಸಳೆಂದು ಕಾಯ್ದು ನೆಲಗೊಂಡರೆ ಪೂಗಣೆಯಯ್ದು ಮೊರ್ವನಿಂ |
ನ್ನಾರಿದನಿಂಬುಕೆಯ್ದು ಕುಡುವನ್ನ ರೆನುತ್ತಿನನುಂ ಪಲಂಬಿದಳ್ || ೨೩೨||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಎರವ ಮರಲ್ವ ಲಲ್ಲಯಿಪ ಕಾಲ್ವಿಡಿಯಂಬುದನಿಂಬುಕೆಯ್ವಲಂ |
ಕರಣವಿಳಾಸಮಂ ಮೆಲೆವ ಮೇಳಿಸುವಂದಿನ ರೂಪು ಶಾಸನಂ ||
ಬರೆದುದು ಬರ್ಚಿಸಿತ್ತಮದುದಲ್ಪದಳುಂಕಿದುದುರ್ಚಿ ಸೊಂಕುಬೇ |
ವರಿದುದು ಬಿಚ್ಚು ದಚ್ಚಿ ಟ್ವಿದುದೆನ್ನೆ ದರ್ಶನಳ್ ಲಲಿತಾಂಗದೇವನಾ||೨೩೩||
(ಇದು ಚಿಂತೆ)

೩೦-ವ|| ಅಕ್ಷಮೆಯೇ ಅಸೂಯೆ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೯.

ಕಂ|| ಪರಸಕಲ್ಪಶ್ವರ್ಯಸ್ತೋ |
ತ್ವರವಮಸೂಯೆಗೆ ವಿಭಾವಮನುಭಾವಂ ತ||
ತ್ವರನಿಂದಾ ಭೃಕುಟೆಮುಪಂ |
ಪಿರಿದೀರ್ಷ್ಯಾಳೋಕನೋಕ್ತಿ ದೋಷಾದಿ ವಲಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ನಡೆದುದಿಳೇಶನೊಳ್ ತೊಡಜದನ್ನೆ ಗಮಾತನ ಗಂಡಗರ್ವಮಿಂ |
 ನಡೆಗುಮೆ ರಾಮನಂಬು ಪೆಜನಂ ನಡೆ ಕಾಲ್ನು ಡೆಗೆಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವೊ ||
 ನುಡಿ ತಡಮಲ್ಲು ನಾಳೆಯ ರಣಾಂಗಣದೊಳ್ ನಡೆ ನೋಡು ನೀಂ ಮರು|
 ಳ್ವಡೆಯೊಡಗೂಡಿ ತಾಂಡವಮನಾಡುವ ರಾವಣನಟ್ಟಿಯಾಟಮಂ || ೨೩೪||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಜಂ|| ದನುಜರನಾಮುರಾರಿ ಗೆಲೆ ಕಾದುವಕಾಲದೊಳಾನದೇಕೆ ಪು |
 ಟ್ಟಿನೊ ಗಡಮಂದು ಪುಟ್ಟಿದೊಡೆ ದೈತ್ಯಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳಂಕಮಾಗಲೀ ||
 ವೆನೆ ದನುಜಾರಿಯೆಂಬ ಪೆಸರಂ ಸಲಲೀವೆನೆ ಕಾದಿ ಪೋಗಲೀ |
 ವೆನೆ ತಲೆದೋಜಲೀವೆನೆ ಮುಕುಂದನನೆಂದುರಿಹಂ ಪರಾಂತಕಂ || ೨೩೫||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಉ|| ಕಾಲ್ಪುರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಮರ್ಥಮುಮಕ್ಕರಮುಂ ಪ್ರತೀತಿಯಂ |
 ಮಾಱ್ಪಿಸೆಗಂ ಜಲಕ್ಕನಿರೆ ಪೇಜದೆ ಕೆಮ್ಮನೊಲುಂಟುವೇಲ್ಪು ಜಿಃ ||
 ನೋಲ್ಪುದೆ ಮುಯ್ಯನಾಕೃತಿಗೆ ಪಂಚಿಕೇವೇಲ್ಪುದದರ್ಕೆ ಟೆಪ್ಪಣಂ |
 ಬೇಲ್ಪುದು ಟೇಕೆ ವೇಲ್ಪುದೆನೆ ವೇಲ್ಪುವನುಂ ಕನಿಯೆಂಬ ಲೆಕ್ಕಮೇ||೨೩೬||
 (ಇದು ಅಸೂಯೆ)

೩೧-ವ|| ಆಕಾರಗುಪ್ತಿಯೇ ಅವಹಿತ್ಯಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪ಂ.

ಕಂ|| ಅವಹಿತ್ಯಂ ಭಯರಾಗಾ |
 ದಿವಿಭಾವದೆ ಮಱಿಸುವುದೆ ವಲಂ ಮತ್ತಿನ ಮಾ ||
 ತು ವಿಳೋಕನಮಿಲ್ಲದ ಧೈ |
 ಯವೆ ಯುಱಿಯನುಭಾವಮಿಂತದರ್ಕನುತದಿಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ಮನೆದಯಿಪಿಂ ಪ್ರಿಯಾವನಮನೀಕ್ಷಿಸಲುಧ್ಯತೆಯಾಗಿ ತಾನೆ ಲ |
ಜ್ಞಿಸಿ ತಲೆವಾಗಿ ಕಂಡು ಮಣಿಕುಟ್ಟುಮದೋಳ್ ನೆಟರಿ ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಮಾ ||
ನಸದೊಳಗಿಟ್ಟೊಡಂ ನವಸುಖಾನುಭವಕ್ಕರೆಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಗಳಂ |
ಪಸರಿಪ ಹೋಮಧೂಮಲತೆಗಂದು ಶಶಿಪ್ರಭೆ ದೂರನೇಱುಪಳ್ || ೨೩೭||
(ಇದು ಅವಹಿತ್ಕಂ)

೨೨-ವ|| ಜಂಡತ್ಸಮೆ ಉಗ್ರಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೦.

ಕಂ|| ಖಲಜಾಯ್ದೋಹಾಸ |
ತ್ವಲಾಪಮುಖ್ಯಂ ವಿಭಾವಮುಗ್ರಕ್ಕೆ ವಲಂ ||
ಕೊಲೆ ಬಂಧನತಾಡನಮಿವು |
ಸಲೆ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಯನಮಿವಾದಿ ತಟ್ಟುನುಭಾವಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಇದು ಲಾಕ್ಷಾಗೇಹದಾಹಕ್ಕಿದು ವಿಷಮವಿಷಾನ್ನಕ್ಕಿದಾ ನಾಡಜೂದಿಂ |
ಗಿದು ಪಾಂಚಾಳೀಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿದು ಕುಹಕಸಭಾಳೋಕನಭ್ರಾಂತಿಗೆಂದೋ||
ವದೆ ಪೊಯ್ದಂ ಕಾಲ್ಗಳಂ ತೋಳ್ಗಳನಗಲ್ಲುರಮಂ ಕೆನ್ನೆಯಂ ನೆತ್ತಿಯಂ
ಮಾ |
ಣದಿವೈದುಂ ದುರ್ನಯಕ್ಕೆಯ್ದೆಡೆಯನುರುಗದಾದಂಡದಿಂ ಭೀಮಸೇನಂ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಶಾ|| ಸಂದುಗ್ರಾಹಿತರಕ್ತದಿಂದೆ ಕೆಸರಾಪತ್ರಿಧರಾಜಕ್ರವಿ |
ನ್ನಿಂದಿಂಗಾಱುವುದೊಟ್ಟದಟ್ಟಿಗಳ ಪೆರ್ಬೆಟ್ಟಂಗಳಿಂ ಬಟ್ಟಿಯಿ ||
ನ್ನಿಂದಿಂಗಪ್ಪುದೊ ಮಾರಿಗಂ ಪಸಿವದಿನ್ನಿಂದಪ್ಪುದೆಂಬಂದದಿಂ |
ಕೊಂದಂ ಸೇವಣಸೈನ್ಯಮಂ ಸಮರದೋಳ್ ಬಲ್ಲಾಳಭೂಪಾಳಕಂ || ೨೩೯||
(ಇದು ಉಗ್ರಂ)

೨೩-ವ|| ಅನೇಶರೂಪಮಪೆಸ್ಕಾರಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೨.

ಮ|| ಮಸಣಂ ಶೂನ್ಯಗೃಹಂ ವನಂ ನೆಗಟ್ಟು ಯಕ್ಷಂ ದೇವನುಂ ಬ್ರಹ್ಮರಾ |
ಕ್ಷಸನಾಧಾತುಪಿಷಮ್ಯತಾಶುಚಿತೆಗಳ್ ಭೂತಂ ಪಿಶಾಚಾದಿ ಭಾ ||
ವಿಸೆ ಪೆಂಪಿಂವೆ ವಿಭಾವಮಕ್ಕುಮನುಭಾವಂ ತಾನಪಸ್ಮಾರಕ |
ಕೈನೆಗುಂ ಬಾಯ್ನೊರೆ ಕಂಪಿತಂ ರುದಿತಮೋಟಂ ಸ್ವೇದಮಿಂತಾದುವುಂ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚ|| ಎಲೆ ಎಲೆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಿರಾ ಪರದೇಸಿಯ ಕಂದ ನೀತನೀ |
ಮಲಯಪಥಪ್ರದೇಶದೊಳೆ ಪೆತ್ತೆಸಿದಂ ತಲೆಗಾವುದೀತನಂ ||
ಒಲೆವುತಲುತ್ತೆ ಬೊಬ್ಬಿಡುತೆ ಬಾಯ್ನೊರೆಸೂಸುತೆ ಬೀಯುತೋಡುತುಂ |
ಪಲವು ವಿಕಾರಮಂ ತಳೆದಳೇವೆನೆನುತ್ತುಟಿ ಬಿಲ್ಲುಳುರ್ಪಿಯೊಳ್ || ೨೪೮ ||
(ಇದಪಸ್ಮಾರಂ)

ವ್ಯಭಿ (ಸಂ) ಚಾರಿಭಾವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ.

ವ|| ಇಂ ರಸಾಭಾಸಭಾವಾಭಾಸಂಗಳಂ ಪೇಲಿರ್ಪಿಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೩.

ಕ|| ನೆಗಟ್ಟು ನಿರಂದ್ರಿಯದೊಳ್ ತಿ |
ಯಗಾದಿಯೊಳ್ ವುದಿದ ವಿವಿಧರಸಭಾವಂಗಳ್ ||
ಬಗೆವೊಡವಾಭಾಸಂಗಳ್ ಪೆಂ |
ಪೊಗೆದ ವಿಭಾವಾನುಭಾವದಾರೋಪಿತದಿಂ ||

ವ|| ಅಲ್ಲಿ ನಿರಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಮ|| ಸ್ತ|| ಕಳಸಂ ಪದ್ಮಾಕರಂ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಮರುಚಿ ಕಾಮಾಗ್ನಿ ಹೋಮಾಗ್ನಿ ಪುಂಸೋಗ್ನಿ |
ಕಳನಾದಂ ವೇದನಾದಂ ಕುಡಿ ಗುಡಿ ಮಧು ಮಾಹೂರ್ತಿ ಕಂ ಪೂತವಲ್ಲೇ ||
ಕುಳವೆಲ್ಲಂ ನಿಬ್ಬಣಂಬಂದಬಲೆಯರೆನೆ ಚೂತಂಕವಿಾಮುಲ್ಲಿಕಾಕೋ |
ಮಳೆಗಂ ಕೊಂಡಾಡಿ ಕೆಯ್ನೀರೆಱಿದನತನು ಲಾವಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಬುನಿಂದಂ ||

ವ|| ಮುತ್ತುಂ.

ಮ|| ಪಗಲೆಂದುಂ ತಲೆದೋಪಲಣ್ಣಳಿಸಿಮಂ ಚಂದ್ರಂಗೆ ಕೂರ್ತಂತೆ ಪ |
 ತ್ತುಗೆಗುಂದಳ್ ನಿಶೆಯವ್ವದುಂ ಪರಿದು ದುಗ್ಧಾಂಭೋಧಿಯೊಳ್ ಕೂಡು
 ವಳ್ ||

ನಗುವಳ್ ನೆಯ್ವಿಲೊಳೆಯ್ವು ಜುಂಬಿಪ ಚಕೋರಂಗಳ್ಳಲವ್ವಸೆಯಿಂ |
 ಪುಗುವಳ್ ಕಾಮುದಿಯೆಂಬ ಪೊಜ್ಜ ಪೊಸವೆಣ್ಣೆ ನೀಂಬ ನಾಯ್ತೋಡೆಯೋ ||
 (ಇದು ನಿರಿದ್ರಿಯಸಂಭೋಗಂ)

ಕಂ|| ಇನನಂ ಕಾಣದೆ ಸಂಜಲ |
 ತನುವಪರಾಶಾಪ್ರಪಂಚವಿರಹಿತೆ ಸಂಧ್ಯಾಂ ||
 ಗನೆ ನೋಡೆನೋಡೆ ಕರಗಿದ |
 ಇನುರಕ್ಕೆ ವಿಯೋಗವೇಗಮಂ ಸೈರಿಪಳೇ || ೨೪೪||
 (ಇದು ನಿರಿದ್ರಿಯ ವಿಪ್ರಲಂಭಂ)

ವ|| ಇವು ರಸಾಭಾಸಂಗಳ್ಳ, ಇವು ದೋಷಮಲ್ಪು.
 ಕಂ|| ಘನಮಾಲೆ ಸಮುದ್ರನ ಸಿರಿ |
 ಯಿನಾದ ಗರ್ಭದೆ ಜಡಪ್ರಕೃತಿವೆತ್ತಪಳೆಂ ||
 ದೆನೆ ತನುಮಧೈಯರೇಂ ಗ |
 ಭರ್ಪಿರ್ಭರಾವಸ್ಥೆಯಿಂ ಪಟುತೆವಡೆದಪರೇ || ೨೪೫||
 (ಇದು ಅಲಸ್ಯಭಾವಾಭಾಸಂ)

ಕಂ|| ಅನಿರ್ದಬನದೊಳುಲಿದುವ |
 ನೇನಂ ನೃಪ ನೋಲಿಪ್ಪಿ ಬರ್ಪುದೆಂಬಂದನಂ ||
 ದೇನುಲಿದುದೊ ಪಿಕಮಧುರ |
 ಧ್ವಾನದಿನಾರಕ್ತಕೋರಕಂ ಸಹಕಾರಂ || ೨೪೬||
 (ಇದು ಗರ್ವಭಾವಾಭಾಸಂ)

ಉ|| ಅಂಬುಜನಾಳಮೆಂಬ ಪೆಣೆದಾವಣಿಯಂ ಪಱಿದಾವಲೆಂಬ ಬಾ |
 ಳ್ಳಂಬುಮನೊತ್ತಿ ಕಿಟ್ಟು ಲತೆಯೆಂಬ ತುರಂಗಮುಮಂ ಪೊರಳ್ಳಿ ಧಾ ||
 ತಾಂಬುತರಂಗಮೆಂಬ ಪರಿಕಾರನ ನಟ್ಟಿ ಮದಾಳಿಯೆಂಬ ಗುಂ |
 ಡಂ ಬಳಿದಿಟ್ಟು ಪಾಯ್ದುದು ಸಮೀರಣವಾರಣವಾಪ್ರದೇಶದೊಳ್ || ೨೪೭||
 (ಇದು ಉಗ್ರ ಭಾವಾಭಾಸಂ)

ವ|| ಇವು ನಿರಿದ್ರಿಯಭಾವಾಭಾಸಂಗಳ್.

ಮ|| ಉಗುಲುತ್ತುಂ ಸಿಡಿಲೆಂಬ ತೋರಗಿಡಿಯಂ ಕಾಲೂರಿ ಭೂಭಾಗದೊಳ್ |
ಗಗನಾಭೋಗಮನೆಯ್ ದ ನೀಳ್ವು ಘನವೇಣೀಬಂಧಮಂ ಸಾರ್ಜಿ ಮಿಂ ||
ಜುಗಳೆಂಬುಳ್ಳವ ದಾಡೆಗಳ್ ಪೊಳೆಯೆ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯರಂ ನುಂಗಿ ಬೇ |
ಸಗೆಯಂ ಬೆರ್ಚಿಸಿ ಘರ್ಜಿಸುತ್ತ ಮೊಗೆದಂ ಕಾರೆಂಬ ಕಾಳಾಸುರಂ || ೨೪೮ ||
(ಇದು ನಿರಿದ್ರಿಯರಾದ್ರಸ ಮೌಗ್ರ್ಯವ್ಯಭಿಚಾರಿ.)

ಚಂ|| ಎಳವೆಲೆ ದಾಡೆ ಕೆಂದಳಿರೆ ನಾಲಗೆ ಮಾಮರದಳ್ಳೆಗೊಂಬಿನೊಳ್ |
ಮಿಳಿವೆಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲಮಲದೊಂಗಳೆ ಕೇಸರಮೆಂಬಿನಂ ಮನಂ ||
ಗೊಳೆ ಮಧುಮಾಸಕೇಸರಿ ವಿಯೋಗಿಗಳೆಂಬ ಮೃಗಂಗಳಂ ಭಯಂ |
ಗೊಳಿಸಿದುದುಧ್ವಕೀರನುದಕೋಕಿಗಳರ್ಜಿತತರ್ಜಿತಂಗಳೆ || ೨೪೯ ||

ವ|| ಇದು ನಿರಿದ್ರಿಯ ಭಯಾನಕರಸ ಮೌಗ್ರ್ಯಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರಿ, ಇಂತು ನಿರಿದ್ರಿ
ಯಾನ್ಯರಸಭಾವಂಗಳನಿವುಡು.

ವ|| ಇನ್ನು ತೀರ್ಯಗ್ಗತಕ್ಕ.

ಚಂ|| ಪಸಿದೊಡೆ ಸಲ್ಲಕೀಕಿಸಲಯಂಗಳನೊಯ್ಯನೆ ನೀಡಿ ತೀಂಟೆ ತಾಂ |
ಮಸೆಪಿರೆ ಕೋಡನೆಟ್ಟೂರಸಿ ನೀರ್ಗೆಳಸಿದೊಡೆ ತಂದು ನೀರನೂ ||
ಡಿಸಿ ನಸೆಯಿಚ್ಚೆಯಾದೊಡೆಡಗೂಡಿ ಬಲಿಲೊಡೆ ಕರ್ಣವಾತಮಂ |
ಪಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಕೆಯ್ವಿಡಿಯವೋಲ್ ಪಿಡಿಯಂ ಪಿಡಿಬಿರ್ದುದೊಂದಿಭೆಂ || ೨೫೦ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಪಂಪರಿತಂದು ಮೆಯ್ಯಳಿರಡಿಲ್ಲೆನೆ ಪಕ್ಕದಿನಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣಳಿಂ |
ಸುರಿಯೆ ಮುದಶ್ರು ಮುಂದಲೆಯ ತುಪ್ಪಟನೊಯ್ಯನೆ ಕರ್ಚಿ ಚಂಚುವಿಂ ||
ಸರಸಿಜಪತ್ರಕೋಟೆಯ ಕುಸುಂಕುಲಿನತ್ತೆಳದುಯ್ಯು ಕಾಂತನೊಳ್ |
ನೆರೆದು ರಥಾಂಗಕಾಂತೆ ಯೆರ್ದೆಯಾಱಿದುಬಾದಮೆ ಸುಪ್ರಭಾತದೊಳ್ ||
(ಇವು ತೀರ್ಯಕ್ಕಂಭೋಗಶೃಂಗಾರಾಭಾಸಂ.)

ಉ|| ನಲ್ಲರಗಲೈಯಿಲ್ಲದೆಡೆ ಯಸ್ತಮಯಕ್ಕೆ ದಿನಾಧಿನಾಯಕಂ |
ಸಲ್ಲದ ತಾಣವಂಗಜಶರಾಶನಿ ಪೊಯ್ಯದ ದೇಶಮುಳ್ಳೊಡಂ ||
ತಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಲಿಕ್ಕಿ ಮಜ್ಜನನಮಂ ಬಿಡಿಯಂದು ರಥಾಂಗಕಾಂತೆ ಹೃ |
ದ್ವಲ್ಲಭವಿಪ್ರಲಬ್ಧೆ ಬಗೆಗೆಟ್ಟು ಪೊರಳ್ಳುದು ಪದ್ಮಪತ್ರದೊಳ್ || ೨೫೧ ||

ಮಾಲಿಸೀವೃತ್ತಂ|| ಬಿಸರುಹಸಖನಸ್ತಾಂದ್ರೀಂದ್ರಮಂ ಪೊರ್ಡೆ ಪೋದಯ್ |

ಬೆಸದಿನಿಯನೆ ನೀನುಂ ತನ್ನ ಬೆಂಬೆನ್ನೊಳೆನ್ನೀ ||

ಯಸುವುಮಿರದೆ ಪೋಗಲ್ವಿದುರ್ದೆಂದಿಂತೊಲಗ್ಗಂ |

ಕುಸುಮಶರಶಲಾಕಾಕೀಲಿತಾಂಗಂ ರಥಾಂಗಂ || ೨೫೩ ||

(ಇದು ತೀರ್ಯಗ್ವಿ ಪ್ರಲಂಭಶೃಂಗಾರಾಭಾಸಂ)

ಚಂ|| ಅಱುತೆರ್ದೆಯಾಱಿ ಪೀರ್ದುಮಿಸಿಯಳ್ಳಿನಿದೆಂದಿರದೀಂಟವೇಱ್ಱುಮ |

ಱ್ಱುಱುಮುಱುವಂತೆ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ ತಂದೆಱಿಗುಂ ಕೆಳವಕ್ಕಿಯೆಲ್ಲವಂ ||

ನೆಱಿ ಬಱಿಯೆಟ್ಟೆ ನಲ್ಲಣಿಸನೂಡಿಯುಮಾಮ್ರದ ತೋರವಣ್ಣಳಿಂ |

ದಱಿಸಿದುದಂತು ಗಾಣದೆರ್ದೆನೆಂದು ಶುಕಂ ಮಧುಸಮೃದ್ಧೋತ್ಸುಕಂ ||

(ಇದು ಪೌತ್ಸುಕೃಂ)

ಮ|| ಗಿಡುಗಂ ಕೊಂದುದೊ ಬೇಡರಟ್ಟ ಬಲೆಯೊಳ್ ಮೇಣ್ ಬಿಱ್ಱುದೋ ಪಕ್ಕ
ಮೇ |

ನುಡತೋ ಪಿಡಿದನ್ಯಸಾರಿಕೆ ರತವ್ಯಾಪಾರಕೆಂದೊಯ್ದೊಳೋ |

ತಡೆದಂ ಮತ್ತಿಂನೊಂದು ನೊಂದು ತಳಿರ್ಗಳ ನಾಂಬನ್ನೆಗಂ ದುಃಖದಿಂ |

ಗಡ ಕೀರಪ್ರಿಯಕಾಂತೆ ಸುಯ್ದು ಸುರಿದಳ್ ಭೋರಂದು ಬಾಷ್ಪಾಂಬುವಂ ||

(ಇದು ವಿತರ್ಕಚಿಂತಾಸಂಧಿ)

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಮ|| ನೆರವನ್ನಂ ರವಿ ನಿಲ್ಲದಸ್ತಗಿರಿಯಂ ಸಾರ್ದಂ ಪ್ರಿಯಂ ಪೋಗಲಾ |

ತುರನಾಗಿದನನುತ್ತಮತ್ತಿನನಿತ್ತಾತ್ಮೇಶನಂ ನೋಡಿ ಕೋ ||

ಪರಸಾವೇಶಮನೊಂದು ಶೋಕರಸಮಂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಣ್ ಕೆಯ್ಯೊಳು |

ತ್ತಿರೆ ಕೆಯ್ಯೊಂಡುದು ಚಕ್ರವಾಕವಧು ಕಣ್ಗತ್ತಂ ನೆರೆಯಲೇಲೆಯಂ || ೨೫೪ ||

(ಇದು ತೀರ್ಯಗ್ವಾ ವಸಂಧಿ)

ಇಂತೆವೆಲ್ಲಂ ಭಾವಾಭಾಸಂ.

ವ|| ಅದಿಶಬ್ಬದಿಂ ರಜನೀರಜನೀಪತಿ ಸಂಭೋಗಕ್ಕೆ.

ಕಂ|| ಪರೆದಿರೆ ತಿಮಿರಕಚಂ ನೆರೆ |

ದಿರೆ ಭಗಣಸ್ವೇದಜಲಕಣಾಘಂ ರಾಗಂ ||

ಬೊರೆದಿರೆ ಚಕೋರನಯನಂ |

ಕರಮೆಸೆದಳ್ ನೆರೆದು ರಜನಿ ರಜನೀಪತಿಯೊಳ್ ||

೨೫೫ ||

ವ|| ಮತ್ತಂ.

ಚಂ|| ಪೊಸಮಕರಂದಮೆಂಬ ಬೆನುರುಣ್ಮೆರೆ ತೆಂಬೆಲರೆಂಬ ಸುಯ್ಯಲರ್ ||
ಪಸರಿಸೆ ಗುಚ್ಛಮೆಂಬ ಮೊಲೆ ಚಪ್ಪಲದೊಪ್ಪೆ ಸಿತಾಬ್ಬಮೆಂಬ ಕಣ್ ||
ಮಿಸುಪ ಪರಾಗಮೆಂಬ ನಸುಗೆಂಪಿನೊಳೊಂದಿರೆ ನೋಡೆ ಕಣ್ಗೆ ಶೋ ||
ಭಿಸಿಡಳಲಂಪಿನಿಂ ನೆರೆದು ನಂದನಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಸಂತಕಾಂತನೊಳ್ || ೨೫೮||

ಇಂತಿವು ರಸಾಭಾಸಂಗಳ್.

ಇಂತಲುವುದು.

ಚಂ|| ಅಮೃತದ ಖಂಡಶರ್ಕರೆಯ ಕೂಟಮುಮೊಲ್ಲಳ ಕೂಟಮುಂ ಸಮಾ |
ನಮೆಯೊಲವಿಲ್ಲದಳ್ಳೆ ವಿಟನೆಟವಿಟಂ ಬರೆ ಕೂಟಮಿಂಪನೀ ||
ಗುಮೆ ಬೆಲೆಗೊಂಡನಾ ಬೆಲೆಗೆ ಮೆಯ್ಯುರೆಯೋಯ್ತನಗಿತ್ತೆನೆಂಬ ಕೂ |
ಟಮನದನೊಂದು ಕೂಟಮೆನಲಕ್ಕುಮೆ ನಂಜಿನ ಕಾಲಕೂಟಮುಂ || ೨೫೯||

(ಇದುವುಮೇಕತ್ರಾನುರಾಗದಿಂ ರಸಾಭಾಸನುಪ್ಪದುದು)

ವ|| ಇಂತು ತುಂದಿಲಮೈಥುನಂ, ನೀಚ ಶಬರ ಚೇಟೇ ಚೇಟ ಪರಮ ದರಿದ್ರಾದಿ
ಗಳ್ ನೆಗಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿಸುಸಿಲೆಲ್ಲಂ ರಸಾಭಾಸಂಗಳಿಂದಲುವುದು.

ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ ಯಥಾಂತರನ್ಯಾಸಂ, ರೂಪಕ ಮುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾದಿ
ಗಳೇ ರಸಭಾವಾಭಾಸಕ್ಕೆ ಬೀವಿತಂ.

ಇನ್ನಾ ಸಾತ್ವಿಕವಿಚಾರಂ

ಲೇಸಾದ ಸತ್ವಗುಣೋತ್ಕರ್ಷದಿಂ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪಮಾದ ವಸ್ತುವೆ
ಸತ್ವಂ, ಅಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದುವೇ ಸಾತ್ವಿಕಂಗಳ್, ಅವು ಪ್ರಾಣಭೂಮಿಪ್ರಸೃತ
ರತ್ಯಾದಿಗಳನಲಿಯುವ ವೃತ್ತಿಗಳನುಳ್ಳುವು. ಬಾಹ್ಯಜಡರೂಪಪಂಚಭೂತಾ
ತ್ವಂಗಳಾದ ಅಶ್ರುಸ್ವೇದಾದಿಗಳೇ ಕಾರಣಂಗಳನಲಿಯು ತಾವು ನಿಲ
ಕ್ಷಣಂಗಳವುವು. ಅತ್ಯಂತರಸೀಭವಿಸಿದ ರತ್ಯಾದಿಗಳ ನಿಭಾವಂಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟಿ
ದುವನು ಭಾವಂಗಳಿಂ ಗಮ್ಯಮಾನಮಾನಂಗಳಾಗಿ ಭಾವಂಗಳಿಂದಲಿಯಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುವು. ಮತ್ತಮಾತ್ಮಸ್ಥಿತಮಾದ ಪಂಚಭೂತದೊಳ್ ಪೃಥ್ವೀಪ್ರಧಾನ
ಮಾದ ಪ್ರಾಣದೊಳ್ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳ್ ಬೆರಸಲೊಡನಾತ್ಮನ ಜಲನಾಗಿರ್ಪ
ನದೇ ಸ್ತಂಭ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ, ಜಲಪ್ರಧಾನಮಾದ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಂ
ತಂಗಳ್ ಪ್ರವರ್ತಿವುದು. ಅಶ್ರುಭಾವಮಕ್ಕುಂ. ತೇಜಃ ಪ್ರಧಾನಮಾದ
ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೃದ್ವರ್ತನನಿರೆ ನೈವರ್ಣ್ಯ ಮಕ್ಕುಂ. ಆಕಾಶಪ್ರಧಾನಮಾದ

ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೃದ್ವರ್ತನಮಿರ ಲಯಸಾತ್ವಿಕಮುಕ್ತಂ. ವಾಯುಪ್ರಧಾನ ಮಾದ ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಚೇತಸ್ಸಂಧಾನಮಾಗೆ ಮಂದಮಧ್ಯೋತ್ಕೃಷ್ಟ ವೇಗಂಗಳಿಂ ರೋಮಾಂಚ, ಕಂಪ, ಸ್ವರಭೇದತ್ರಿತಯಮುಕ್ತಂ. ಈ ಬಾಹ್ಯ ಸಾತ್ವಿಕಂಗಳ್ಗಂತರಂಗದ ಸಾತ್ವಿಕಂಗಳ್ ಕಾರಣಮಾದುದುಒಂದಿರಪೆಸ ಗಳಂ ತಾವುಂ ತಳೆದುವು.

ಭರತಮತಮಿದು.

ಬಾಹ್ಯಂಗಳಾದ ಅಶ್ರುಸ್ತಂಭಾದಿಗಳ್ ಶರೀರಧರ್ಮಂಗಳ್, ಅಂತರಂಗ ಸಾತ್ವಿಕಂಗಳ್ ಸಂದನು ಭಾವಂಗಳ್, (ಅದಒಂದಮನುಭಾವಂಗಳೊಡ ವೆರ ಸಿರ್ಪುವು.) ಇವು ಹೃದ್ಗತಮಾದ ಸಾತ್ವಿಕಂಗಳುಮಂ, ರತ್ಯಾದಿಸ್ಥಾಯಿ ಗಳುಮಂ, ಮತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳುಮನಒಯಿವ್ವುವು, ಅಸ್ಥಾಯಿಭಾವ ಮೊಂಭತ್ತು, ಸಾತ್ವಿಕ ಭಾವಮೆಂಟು, ಸಂಚಾರಿಭಾವಂ ಮೂವತ್ತುಮೂಱು. ಇಂತಯ್ವತ್ತುಭಾವಂ.

ವಿಭಾವಬಲದಿಂದಾಮೆಯ್ ವಿರುರ್ವಿದುದೇ ಪುಳಕಂ,¹ ಕಣ್ಣಿನಿಶೋ ಒದುದೇ ಅಶ್ರು,² ಮೆಯ್ಮಿಒದುದೇ ಲಯಂ,³ ಧ್ವನಿಪಲ್ಲಟಿಸಿದುದೇ ಸ್ವರಭೇದಂ,⁴ ನಡಗುವುದೇ ಕಂಪಂ,⁵ ಬೆವರ್ತುದೇ ಸ್ವೇದಂ,⁶ ಮತ್ತೊಂ ದು ಬಣ್ಣಮಾದುದೇ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ,⁷ ಮರವಟ್ಟುದೇ ಸ್ತಂಭಂ⁸.

ಇಂತು ಚಿತ್ತತ್ವದಿನೆಲ್ಲಾರಸಂಗಳ್ಳಪ್ಪುವಿವಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳನನು ಭಾವಂಗಳೊಡನೆಯ ಹೇಮಚಂದ್ರಚಾರ್ಯರ್ ಪೇಟ್ಟಿಂ, ಅಂತೆಗೆಯ್ವಂ.

ವ॥ ಮತ್ತಂ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಮೆಂಟುಪ್ರಕಾರಕ್ಕಂ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದೊಳುದಾಹರಣ ಮುಖದೊಳಒದುಕೊಳ್ಳೆ.*

ಶೃಂಗಾರದೊಳವಟ್ಟುದ ನುದಾಹರಿಪೆಂ —

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೪.

ಕಂ॥ ಪುಳಕಾಶ್ರುಸ್ತಂಭ ಸ್ವೇ |

ದಳಯ ಸ್ವರಭೇದಕಂಪವೈವರ್ಣ್ಯಂಗಳ್ ||

ಸಲೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂಗಳ್ |

ವಿಳಸಿತಕವಿಮಾರ್ಗದಿಂದಮೆಂಟುತೆಱಂಗಳ್ ||

* ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಣ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವೋದಾಹರಣಂಗಳು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಿಲ್ಲ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಇನಿಯಂ ಸೋಂಕಲೋಡಂ ಯುಂ |

ಮನೆ ಕಡವಲರ್ಧಂತೆ ಕಾಂತೆ ತಾಳ್ವಿದ ರೋಮಾಂ ||

ಜನಕೆ ತನಿವೇಟವಳ್ಳಿಯು |

ನನೆಗಂಗಜನಿಯನೆಂತೊ ಕಂಟಕವೆಸರಂ ||

೨೬೦||

(ಇದು ಪುಳಕಂ)

ಕಂ|| ಸುರಿದಬಲೆ ಕಣ್ಣ ನೀರ್ಗಳ |

ಸರಿಯಂ ಸ್ತನಮಂಡಳಂಗಳೊಳು ವಿರಹಮಹಾ ||

ಜ್ವರಜನಿತಪುಳಕಸಸ್ಯಾಂ |

ಕುರಂಗಳಂ ಬೆಳೆಯುಪಳ ನಭೋಲಕ್ಷ್ಮಿಯಪೋಲ್ ||

೨೬೧||

(ಇದು ಅಶ್ರು)

ಚಂ|| ಇನಿಯನ ಕೆಂದಳಂ ತಳಮನೊಯ್ಯನೆ ಸೋಂಕೆ ಪೊದಟ್ಟಿ ನಾಣ ಪೆಂ |

ಪಿನೊಳೊಗೆತರ್ಪ ಘುರ್ಮಜಲಬಿಂದುಗಳೆಂ ಸಮಿತಾನನಾಬ್ಜೆ ಬೆ ||

ಜ್ವನೆ ಬಸಿಯುತ್ತಮಿಂದುಕರಸಂಕುಳನೊಯ್ಯನವುಂಕೆ ಸೋಂಕೆ ಸೋಂ |

ಕಿನೊಳೊಱವಿಂದುಕಾಂತಮಣಿಪ್ರತ್ರಿಕೆಯಂದನೊಪ್ಪಿ ತೋಱುದಳ ||

(ಇದು ಸ್ವೇದಂ)

ಚಂ|| ನಸುದಿಱವಿರ್ಧ ಬಾಯ್ ನಿಮಿರ್ಧ ಗೋಣೆಮೆಯಿಕ್ಕದ ದಿಟ್ಟಿ ರಯ್ಯನೊಂ |

ದೆವೆಗೊಱಗಿರ್ಧ ಮೆಯ್ ಜಘನದಲ್ಲಿಯ ಕಯ್ ಮರವಟ್ಟ ಚೇಷ್ಟೆ ಕ ||

ಣ್ಣೆಸೆವಿವೆ ಸುಯ್ಯ ಪೆಂಪಲಿದು ಚಿತ್ರದ ಪೆಣ್ಣ ಪೊಲಾಗಿ ಬಾಗಿಲೊಳು |

ಸಸಿಮುಖಿ ನಿಂದು ನೋಟ್ಟುಳಿನಿಯಂ ತಡೆದೊಯ್ಯನೆ ಬರ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯಂ ||

(ಇದು ಸ್ತಂಭಂ)

ಚಂ|| ಮಿಗೆ ಸುರತಾಮೃತಂಗುಡಿದು ತನ್ನೊಳೆ ತಾಂ ಲಯಮಾಯೊ ಯಿಂಪಿನೊ |

ಳೊದ್ದಿದಧರಸ್ಥ ಸಾರದೊಡನೆನ್ನಯ ಹೃದ್ಗಹವೊಕ್ಕಡಂಗಿತೋ ||

ಬಗೆವೊಡೆ ಘುರ್ಮವಾರಿಯೊಡನೇಂ ಪೊಱಸಾರ್ದದೊ ಕಾಣೆನೋಪ

ನೊಳು |

ಬಗೆಯ ವಿಕಾರಮಂ ತನುಗೆ ಚಂದನದಣ್ಣೆವೊಲಾದವೊಪ್ಪಿದಳ ||

(ಇದು ಲಯಂ)

ಕಂ|| ಸ್ಮರನಸಿಯ[ಳ] ಬೀಣೆಯ ನು |

ಣ್ಣರವೆನೆ ಸತಿ ಪಾಡುತಿರ್ಪುದುಂ ಮನದನ್ನಂ ||

ಬರೆ ಬಂದುದೆಯ್ಕೆ ಕಾಮಾ |

ತುರೆಗೆ ಮನಂಗೊಳ್ಳ ಗದ್ದದಸ್ವರಮಾಗಳ್ ||

೨೬೫||

(ಇದು ಸ್ವರಭೇದಂ)

ಕಂ|| ಲಲನೆ ನಿಜೇಶ್ವರನಂ ಕಾ |

ಣಲೊಡಂ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳೊದವೆ ಭಯಮಾದಳ್ ತೆಂ ||

ಬೆಲರಿಂದಲ್ಲಾಡುವ ಕೋ |

ಮಲಲತಿಕಾಲೀಲೆಯಂ ತಳೊದರೆ ತಳೆದಳ್ ||

೨೬೬||

(ಇದು ಕಂಪಂ)

ಕಂ|| ಇನಿಯನ ವಿಯೋಗದಿಂದಾ |

ದ ನಿನ್ನ ಬಡತನಮನಱುವುದರಿವಾಯ್ತನಸುಂ ||

ಘನತರಚಂದ್ರಕಳಾಬಿಸ |

ವನದಂತಿರೆ ನಿನ್ನೊಳಾದುದೀವೈವರ್ಣ್ಯಂ ||

೨೬೭||

(ಇದು ವೈವರ್ಣ್ಯಂ)

ಕಂ|| ಇಂದುವರಮಾರುವಿಂತೆ |

ದಿಂದಂ ಕನ್ನಡದೊಳಾರ್ಯರಾ ಎಂಬಿನವೊ ||

ಳ್ಳಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದುದಿಲ್ಲೆನೆ |

ಜಂದದೆ ಬಿಜ್ಜಳಿಸಿ ರಚಿಸಿದಂ ಕವಿಸಾಳ್ವಂ ||

೨೬೮||

ಕಂ|| ಈಕೃತಿಕವಿಕೃತನುತಕವಿ |

ತಾಕಾಂತೆಗೆ ತಾನೆ ನವರಸಂ ಸಲೆ ರಸರ ||

ತ್ನಾಕರಮಿಳೆಶಿರವಿರ |

ತ್ನಾಕರಮಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ ಜಯಿಕ್ಕುವರೆಯೊಳ್ ||

೨೬೯||

ಗದ್ಯ

ಇದು

ಶತೇಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರವಂದಿತಾರ್ಹತ್ವರಮೇಶ್ವರ
ಪಾದಾರವಿಂದಾನುಂದಮಕರಂದಾನಂದಿತಭೃಂಗಾಯನೂಣ

ಸಾ ಳ್ವ ಕ ವಿ

ಪಿರಚಿತಮಪ್ಪ.

ರಸರತ್ನಾಕರದೊಳ

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವನಿವರಣಂ.

ಚ ತು ಥ ಪ ಕ ರ ಣಂ

— — — — —

ರ ಸ ರ ತ್ನಾ ಕ ರಂ

ಸಮಾಪ್ತಂ

ಮಂಗಳಮಸ್ತು

ಶ್ರೀ

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ—೧.

ಕ ವಿ ಸಾ ಳ್ವ ನಿ ರ ಜಿ ತಂ.

ಶಾರದಾವಿಲಾಸಂ.

(1) ದ್ವಿತೀಯಂ ಧ್ವನಿಸ್ಪ್ರಕರಣಂ.

ವಚನಂ|| ಮತ್ತಂ ಕಾವ್ಯವಿಶೇಷಭೇದಂಗಳಂ ಪೇಲಿಪ್ಪಿಸಿದಂತೆಂದೊಡೆ—

ಸೂ|| ಅನೆಡೆಯೊಳಂ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥದತ್ತಣಿಂದಧಿಕಮಪ್ಪ ವ್ಯಂಗ್ಯಮನುಳ್ಳುದುತ್ತಮ
ಕಾವ್ಯಂ. ಆಕಾವ್ಯಮುಂ “ಧ್ವನಿ” ಯೆಂದು ಪೂರ್ವಾರ್ಥಾರ್ಥಂ ಪೇಲಿಪಿ
ಪಟ್ಟುದು.

ಧ್ವನಿಗುಪಾಹರಣೆ.

ಚಂ|| ಎಲೆ ಗಡ ಪಾಂಥ ಕೆಯ್ಯನುದ ಪುಸ್ತಕವೇನಿದು ಪ್ರಶ್ನೆ ವೇಲಿಪ್ಪಿಯೋ |
ವಿಲಸಿತವೈದ್ಯಕೋವಿದನೊ ನೀಲ ನ ಡ ವೈದ್ಯನೆಯಾದೊಡತ್ತೆ ಪರ ||
ಸಲೆ ಸಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಳಿ ತಾಷ್ಣನೇಲಿ ಪತಿಯೂರ್ಗೆ ಪೋಗಿ ತಾಂ |
ನೆಲಸಿದನಲ್ಲಿ ಬರ್ಪ ದಿನವಾವುದು ಪ್ರಾಶ್ನಿಕನಾದೊಡಂತೆ ವೇಲಿ || ೧||

ಸೂ|| *ಅನುವಾನೊಂದೆಡೆಯೊಳ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥದತ್ತಣಿಂದನತಿಶಯಮಾಗಿ ತೋ
ಪುತಿರ್ಪ ವ್ಯಂಗ್ಯಮನುಳ್ಳುದು ಮಧ್ಯಮಕಾವ್ಯಂ.

1.* ಈಗ್ರಂಥದ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣಮಾತ್ರ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವೂ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯೂ ಆದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಲುಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗಕೂದದೆಂದು ಉಪಲಬ್ಧವಾದಷ್ಟುಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಕೀರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದೆ.

*ಇಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯ ಉದಾಹರಣವನ್ನು ಸಮನ್ವಯವಾದುವನ ವಾಕ್ಯವು ಬಿಟ್ಟುಪೋಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದು.

ಮಧ್ಯಮಕಾವ್ಯಕ್ಕುದಾಹರಣೆ.

ಚಂ|| ನಡೆವ ಸುವರ್ಣಪುತ್ರಿಕೆಯಿದೆಂದೆನೆ ನೀರ್ವೊಲಿಗೊರ್ವಳಲ್ಪಿಯಿಂ |
ದಡಿಯಿಡುವನ್ನೆಗಂ ಪಥದಿನೊಯ್ಯನೆ ಹಬ್ಬೆಯದೊಂದು ದಂಡನುಂ ||
ಪಿಡಿದಿರ್ವರ್ಪನಂ ಪದೆದು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಮೆಯ್ಯರವಟ್ಟಳಲ್ಪಿಯಿಂ |
ತಡಬಡಿಸುತ್ತೆ ನಿಂದು ಪಲ್ಲಗಾಜಿನ ಪುತ್ತುಳಿಯಂತಿರೊಪ್ಪಿದಳ ||

ವಿವರಣಂ.

ವ|| ಇಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬೆಯಂಕೊಂಡಿರ್ವರ್ಪನಂ ಕಂಡು ಕಾಂತೆ ಕಂಡಿದಳೆಂಬ ವಾಚ್ಯಾ
ರ್ಥದತ್ತಣಿಂ ಸಂಕೇತಗೃಹದಿಂ ಮರಳಿದನೆಂಬ ವ್ಯಖ್ಯಾರ್ಥಂ (ವಾಚ್ಯಾ
ರ್ಥಮಂ) ವೀಡಿದು - ಮತ್ತನುದರ್ಶಕ.

ಚಂ|| ವಿಮಳತವತ್ತು ನೀರ್ವೊಲಿಯ ತೀರದೆ ಚಾರುನಿಕುಂಜಪಟ್ಟಿಯೊಳ |
ಸಮಸಿಸೆ ಬೇಗೆಗಿಚ್ಚಳರ್ವ ಕೇಸುರಿಯಾಸುರಮಾಗೆ ಕಂಡು ವಿ ||
ಭ್ರಮಮುಲಿದಿರ್ಪಗುಂಬಿ ಬಸಿಂ ಪೊಸೆದೊತ್ತಿನೊಳೊಂದಿ ನಿಂದರಂ |
ತೆನುರಿ ತೆರಳ್ವ ಕಾರ್ಯಮಣಮಿಲ್ಲದೆ ಬಿಣ್ಣುಲಿದೊರ್ವಳೊಪ್ಪಿದಳ || ೩||

ವಿವರಣಂ.

ವ|| ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಕೇತಸ್ಥಾನಮುಲಿದುಹೆಂಬ ವ್ಯಖ್ಯಾಂ ವಾಚ್ಯಮಂ ವೀಡ
ಲಾಡಿದು.

ಸೂ|| ಶಬ್ದಾರ್ಥಭಯಚಿತ್ರಮಾಗಿ ವ್ಯಖ್ಯಾರಹಿತಮಪ್ಪದಧನುಕಾವ್ಯಂ.

ಇದರ್ಕುದಾಹರಣೆ.

ಮ|| ಅತುಳೋತ್ತಮತಮಿಂಗಳಪ್ರಬಳಪಕ್ಷೋದ್ಧೂತನಾತಪ್ರಕಂ |
ಪಿತಕುತ್ಯಿಲಸಮಗ್ರವಿಗ್ರಹಫುನಗ್ರಾಹಗ್ರಹವ್ಯಗ್ರವಿ ||
ಗ್ರತನಕ್ರೋದರಭಾಗಭೂರಿಕಮಲಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಕಲ್ಲೋಲಕ |
ಲ್ಪಿತಕೋಳಾಹಳಕಲ್ಪಕಾಲರಭಸಪ್ರಸ್ಪರ್ಧಿಯಂ ವಾರ್ಧಿಯಂ || ೪||

ಮ||ಸ್ರ||ಎಳನೀರಂ ತೆಂಗು ರಂಭಾಪ್ರತತಿಗೆಲಿಯೆ ರಂಭಾಳಿಗಳ ತಮ್ಮ ನೀರಾ |
ವಳೆಯಂ ಪುಂಡ್ರೇಕ್ಷುವಾವಳಿಗೆ ಸುರಿಯೆ ಪುಂಡ್ರೇಕ್ಷುಗಳ ತಮ್ಮ ನೀರಂ||
ಕಳಮುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪೂರಂಬರಿಯೆ ಕಳಮುಶ್ರೇಣಿಗಳ ತಮ್ಮ ಪಾಲಂ |
ಗಿಳವಿಂಡಿಂಗೀಯೆ ಚೆಲ್ವದುದು ಪುರಬಹಿರುದ್ಯಾನಕೇದಾರಜಾಳಂ || ೫||

ಉ|| ಕೊಂಕಣಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಯಕೇತಿನೃಪಾಲನೊಳಾಂತ ಭೂಭುಜರ್ |
 ಕಂಕಣಚಿತ್ರಪತ್ರಘನಸೂರ್ಗಣಸಂಯುತರಾದರಾನತರ್ ||
 ಕಂಕಣಚಿತ್ರಪತ್ರಘನಸೂರ್ಗಣಸಂಯುತರಾದ ರೋಡಿವರ |
 ಕಂಕಣಚಿತ್ರಪತ್ರಘನಸೂರ್ಗಣಸಂಯುತರಾದರದ್ಭುತಂ || ೬||

ಶಬ್ದಾರ್ಥಸ್ವರೂಪನಿರೂಪಣಂ. (ಶಬ್ದವೈತ್ತಿಪಿನರಣಂ.)

ವ|| ವಾಚಕ, ಲಕ್ಷಕ, ವ್ಯಂಜಕ, ಮೆಂದು ಶಬ್ದಂ ಮೂಡೆಹಂ. ಅವರ್ಕೆ
 ವಿಷಯಸಾದರ್ಥಂ ವಾಚ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಯ, ವ್ಯಂಜ್ಯ ಮೆಂದು ತ್ರಿವಿಧಂ. ಮಹಿ
 ಯಲ್ಲದೆ ಸಂಕೇತವಿಂದರ್ಥಮನಜ್ಞಿಪುವುದು ವಾಚಕಂ, ಅದು ಜಾತಿ,
 ಗುಣ, ಕ್ರಿಯಾ, ದ್ರವ್ಯ ಯದೃಚ್ಛ ಶಬ್ದಮೆಂದಯ್ದತೆಹಂ...ಅದರ್ಕು
 ದಾಪರಣೆ—ಪಾರ್ವಂ, ಕಂಚಂ, ದೇವಾಲಯಕೆ ಪೋಗುತುಂ, ದಂಡಿ,
 ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮಂ. ಶಬ್ದಕರಬರ್ ಸಾಮಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಮಂ ಪೇಲ್ವಿರ್
 [ಅರಬರ್ ಪಿಶೇಷದೊಳ್ ಪೇಲ್ವಿರ್] ಅರಬರುಭಯದಲ್ಲಿ (ಸಂಕೇತಮಂ)
 ಪೇಲ್ವಿರ್, ಅದರೊಳ್ ಕಥಂಚಿತ್ತನ್ನಮಾನ್ಯಂ, ಕಥಂಚಿವ್ವಿಶೇಷಂ, ಕಥಂ
 ಚಿದುಭಯಮೆಂಬುದೆನುಗಂಗೀಕಾರ್ಯಂ, ತದ್ವಿಸ್ತರಮಂ ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತರ ಭಯ
 ದಿಂ ಪೇಲ್ವಿಲ್ಲ, ಬೇಕಾದವರ್ (1) “ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶಿಕೆ” “ಸಾಹಿತ್ಯ
 ಸುಧಾರ್ಣವಂ” ಮುಂತಾದುವೊಳ್ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುದು.

ಸೂ|| ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಬಾಧೆಮಾಗೆ, ತಯ್ಯೋಗಮುಂಟಾಗೆ, ರೂಢಿಪ್ರಯೋಜನದತ್ತ
 ಣೆಂದರ್ಥಾಂತರಮಂ ತೋರ್ಪುದು ಲಕ್ಷಕಮೆನಿಕ್ಕುಂ. [ವ್ಯಂಗ್ಯಮಿಲ್ಲದುದು
 ರೂಢಿಯೆನಿಕ್ಕುಂ] ವ್ಯಂಗ್ಯಸಹಿತಸಾದುದು ಪ್ರಯೋಜನಮೆನಿಕ್ಕುಂ.—

ರೂಢಿಗುದಾಪರಣೆ —ಕುಶಲಪ್ರಸೀಷಾಯಿಕಂಗಳ್, ಕುಶಲನೆಂದು
 ಪುಲೊಯ್ಯನ ಪೆಸರ್, ಅದಂ ಬಾಧಿಸಿ ಚದುರಂಗೆ ನಾನುಸಾದುದು
 ಪ್ರಸೀಷನೆಂದು ಒಳ್ಳೆಯಪೀಣೆಯುಳ್ಳವನ ಪೆಸರ್, ಅದಂ ಬಾಧಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ
 ಪ್ರಾಧಂಗೆ ನಾನುಸಾದುದು.

(1) ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯೆಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂ
 ಥವು. ಸಾಹಿತ್ಯಸುಧಾರ್ಣವನೆಂಬುದು ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವು. ನಮಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದರ ವಿಷಯವು
 ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಯೋಜನ ಲಕ್ಷಣೆಯ ವಿವರಣಮಂ ಪೇಳುತ್ತಿ ನದೆಂತೆಂದೊಡೆ
(೧) ಉಪಾದಾನಲಕ್ಷಣೆಯೆಂದುಂ, (೨) ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣೆಯೆಂದುಂ, (೩) ಗೌಣ
ಸಾರೋಪಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂದುಂ (೪) ಗೌಣಸಾಧ್ಯವಸಾನಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂದುಂ
(೫) ಶುದ್ಧಸಾರೋಪಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂದುಂ (೬) ಶುದ್ಧಸಾಧ್ಯವಸಾನಲಕ್ಷಣೆ
ಯೆಂದುಂ ಪ್ರಯೋಜನಲಕ್ಷಣೆಗಳಾಲುತೆೞಂ, ಅವು ಗೂಢಾಗೂಢ ಭೇದದಿಂ
ಪನ್ನೆರಲಿತ್ತಿೞಂ.

(೧) ಅಲ್ಲಿಯುಪಾದನಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂತೆಂದೊಡೆ—ತನ್ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಿಮಿ
ತ್ತಂ ತನ್ನ ಪಾದಾನದತ್ತಣೆಂ ಪರಾಕ್ಷೇಪಮಂ ಮಾಲ್ಪಿದು ಉಪಾದಾನ
ಲಕ್ಷಣೆ ಯೆನಿಕುಂ. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ—“ಲಕ್ಷಸಬಳಂ ಬಂದುದು” ಎಂಬಲ್ಲಿ
ಅಜೇತನಗಳಪ್ಪ ಸಬಳಂಗಳ್ಗೆ ಗಮನಮಿಲ್ಲಾದುದೞಿಂ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥ
ಬಾಧೆಯಾಗಿ ಸಬಳಮಂ ಪಿಡಿದ ವೀರಭಟರ್ ಬಂದರೆಂಬುದರ್ಥಂ —ಸಬಳಿಗ
ನಾಧಾರಂ, ಸಬಳಮಾಧೇಯಂ, ಅದೞಿಂಬಿಲ್ಲಿಯಾಧಾರಾಧೇಯಭಾವನಂ
ಒಂಫಮೆನಿಕ್ಕುಂ, ಶಸ್ತ್ರಬಾಹುಳ್ಳರಾದ್ರಾಹಿಕಂಗಳ್ ಪ್ರಯೋಜನಂ ಉಪಾ
ದಾನಲಕ್ಷಣೆಗಜದಲ್ಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂದು ನಾಮಾಂತಂ.

(೨) ಇನ್ನು ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂತೆಂದೊಡೆ :—ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾ
ದರ್ಥಂ ನಿಮಿತ್ತಮಾಗೆ ತನ್ನರ್ಥಮಂ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟುದಾವು ವಾಣೀಂದಂಯು
ಅದು ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣೆಯೆನಿಕುಂ, ಲಕ್ಷಣಮೆಂದು ತನ್ನರ್ಥಮಂ ಪರಾರ್ಥ
ದೊಳಾರೋಪಣಂ ಮಾಲ್ಪಿದೞಿಂ ಕಾಣಬಿಟ್ಟ, ಲಕ್ಷಣೆ ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣೆ
ಯೆನಿಕ್ಕುಂ, ಇದರ್ಕೆ ಜದಲ್ಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂದುಂ, ಸಾಂತರಾರ್ಥವಿಷಯ
ಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂದುಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತರದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಂ,—ಅದರ್ಕು
ದಾಹರಣೆ—“ಪೊಲಿಯೊಳ್ ಪೊಲಿಲ್” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜಲದೊಳ್ (ಪೊ
ಲಿಲ್) ಪುರಮಸಂಭಾವ್ಯಮಾದುದೞಿಂ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಬಾಧೆ, ತತ್ಸಂಬಂಧ
ಮಪ್ಪ ತಡೆಯೊಳ್ ಪೊಲಿಲ್ ಎಂಬುದರ್ಥಂ, ಶೈತ್ಯಪಾನನಾದಿಕಂಗಳ್
ಪ್ರಯೋಜನಂ.—

(೩) ಗೌಣಸಾರೋಪಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂದೊಡೆ—ಅರೋಪ್ಯಾರೋಪ
ಕಂಗಳ್ ಅವುದಾನೀಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಭಿನ್ನಮಾಗಿ ಪೇಲಲ್ಪಟ್ಟುವು ಸ್ವಭಾವ
ದಿಂದಾಲಕ್ಷಣೆ ಗೌಣಸಾರೋಪಲಕ್ಷಣೆಯೆನಿಕುಂ.—ಅದರ್ಕು ದಾಹರಣೆ—

“ಪಾರ್ವನೈಱ್ತಿಂ” ಬಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವಂಗೆ ಪಾದಚತುಷ್ಟಯಂ ಶೃಂಗದ್ವಯಾದಿ ಗಳಸಂಗತಮಾದುದಱಿಂ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಬಾಧೆ, ಸ್ಥೂಲಸತ್ತ್ವಾದಿಕಂಗಳ್ ಲಕ್ಷ್ಯಂ, ಜಾಡ್ಯಮಾಂದ್ಯಾದಿಕಂಗಳ್ ಪ್ರಯೋಜನಂ.

(೪) ಗೌಣಸಾಧ್ಯವಸಾನಕ್ಕೆ ಉಪಮೇಯಂ ಪೋಗೆ ಉಪಮಾನಂ ಉಲಿದೊಡೆ ಗೌಣಸಾಧ್ಯವಸಾನ ಮೆನಿಕ್ಕುಂ. “ಅವಳ್ ತಾವರೆಗೊಳ ದೊಳೆಡಂಗಿದೊಡರಸಿದೆ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಬಾಧೆ, ತಾವರೆಯಂತಪ್ಪ ಮುಖಮನುಳ್ಳವಳೆಂಬುದು ಸಾಧ್ಯಶೃಂ. ಪದ್ಮಿನಿಜಾತಿಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬುದು ವ್ಯಜ್ಯಂ.

(೫) ಶುದ್ಧಸಾರೋಪಲಕ್ಷಣೆ ಯೆಂತೆಂದೊಡೆ—ಸಾಧ್ಯಶೃ ಸಂಬಂಧ ಮಿಲ್ಲದೆ ಸಂಬಂಧಾರೋಪದಿಂ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಮಾಗಱುವುದು ಶುದ್ಧ ಸಾರೋಪಲಕ್ಷಣೆ ಯೆನಿಕ್ಕುಂ. “ಅವನೋರ್ವನ ಖಡ್ಗಂ ದೇವಸ್ತ್ರೀ ಯರ್ಕಳ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಯ್ಯೊಡುವುದನಂ” ಪ್ರಯೋಜ್ಯಪ್ರಯೋಜಕ ಭಾವಮೆಂಬುದು ಸಂಬಂಧಂ. ಧರ್ಮವಿಜಯಮೆ ವ್ಯಜ್ಯಂ.

(೬) ಶುದ್ಧಸಾಧ್ಯವಸಾನಮೆಂತೆಂದೊಡೆ—ಇದು ಕೆಯ್ಯೊಡದು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಂ ಪೂರ್ವದಂತೆ ಭೇದಂ.—ವಿಶೇಷಂ ಗೂಢವ್ಯಜ್ಯಗಳಾಱಿ ವಱಿ ನೀತೆಱದಿನೂಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುದು.—

ಅರೆಬರ್ ಜಹದಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆಯಂ ಪೇಲ್ವರದೆಂತೆಂದೊಡೆ—
“ಗ್ರಾಮಂ ಬಂದುದು, ನಗರಂ ಬೆಂದುದು, ವನಂ ಪೂತುದು, ಇವು ಮುಂ ತಾದುವಱಿಂಗಳ್ ಗ್ರಾಮನಗರವನಂಗಳ್ ಏಕದೇಶದಿಂ ಬಂದುದು, ಬೆಂದುದು, ಪೂತುದು. ಎಂಬಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲಂ ಬಂದುದು, ಬೆಂದುದು, ಪೂತುದು, ಎಂಬರ್ಥವಿಲ್ಲಾದುದಱಿಂ ಜಹದಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ ಯೆನಿಕುಂ [ಎಂದು ಪೇಲ್ವರ್]”

ಇವುಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣೆಗಳೊಳ ಅನಿನಾಭಾವಸಂಬಂಧಂ ಪೋಱಿ ಗಾಗಿ ಉಲಿದಸಂಬಂಧಂಗಳಿವಱಿಂಗಳೊಳವು.— ಅನಿನಾಭಾವಸಂಬಂಧ ಮೆಂದೊಡೆ “ದೊಡ್ಡವನಪ್ಪ ದೇವದತ್ತಂ ಪಗಲಿನಲ್ಲಿ (ದಿವದಲ್ಲಿ) ಯೆಂದುಂ ಉಣ್ಣ” ನೆಂಬುದಱಿಂ “ರಾತ್ರಿಭೋಜನಮುಂಟೆಂ” ಬುದಱಿಯೆ ಬರು

ತ್ತಿದ್ಧದ್ವಾರಕಾರಣಂ ಇವು ಮೊದಲಾದುವು ಲಕ್ಷಣೆಯಾಗುಗೆ ಎಂದೊಡೆ
ಅವಿನಾಭಾವಮುಂಟವ್ವದಲಿಂ ಲಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲ.

ತಾದಾತ್ಮ್ಯದೊಳ್ ಇಂದ್ರಸಿಮಿತ್ತಮಾದಮರಗಿಂದ್ರನೆಂಬುದು.
ಸ್ವಸ್ವಾಮಿಸಂಬಂಧದೊಳ್ ಅರಸ-ಳನರಸೆಂಬುದು. ಅವಯವಾವಯವಿಸಂ
ಬಂಧದೊಳ್ ತುದಿವರಲಂ ಪಿಡಿದು ಕಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದನೆಂಬುದು. ತತ್ತ್ವತ್ಯ
ಸಂಬಂಧದೊಳ್ ಚಿತ್ತಿಗನಲ್ಲದನಂ ಚಿತ್ತಮಂ ಬರೆವುದಲಿಂ ಚಿತ್ತರಿಗನೆಂ
ಬುದು. ಇವು ಮೊದಲಾದುವಂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುದು.

ಅವಿನಾಭಾವಸಂಬಂಧಮಂ ಪರಿಕರಿಸಿದ ಕಥನಮೆಂತೆಂದೊಡೆ—
“ಗಾರನುಬಂಧ್ಯಃ” (ಪಶುವು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡತಕ್ಕದು) ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ
ವಾಕ್ಯದಿಂ ಗೋಜಾತಿಯೊಳ್ ವಧಬಂಧಾದಿಕಂಗಳ್ ಅಶಕ್ಯಮಾದುದಲಿಂ
ಜಾತಿಯೊಡನವಿನಾಭಾವಮಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಾಕ್ಷೇಪಂ. ಅದಲಿಂ ವ್ಯಭಿಚಿ
ಮಿಲ್ಲಾಗಿ ಲಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲ—

ಶಬ್ದಮೂಲ ವ್ಯಂಜಕ ಮೆಂತೆಂದೊಡೆ

ಅನೇಕಾರ್ಥಮನುಳ್ಳ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಗಾದಿಕಂಗಳಿಂದೇಕಾರ್ಥ
ದೊಳ್ ನಿಯಮಮುಂಟಾಗ ಧಾರ್ತರಮಂ ತೋರ್ಪುದು ಶಬ್ದಮೂಲವ್ಯಂ
ಜಕಮೆನಿಕುಂ —

ಸಂಯೋಗಾದಿಕಂಗಳೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಸಂಯೋಗಮೆಂದಂ, ವಿಪ್ರಯೋಗಮೆಂದಂ, ಸಾಹಚರ್ಯ
ಮೆಂದಂ ವಿರೋಧಮೆಂದಂ ಅರ್ಥಮೆಂದಂ, ಪ್ರಕರಣಮೆಂದಂ,
ಲಿಂಗಮೆಂದಂ, ಅನ್ಯಶಬ್ದಸನ್ನಿಧಿಯೆಂದಂ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮೆಂದಂ, ಔಚಿತ್ಯ
ಮೆಂದಂ, ದೇಶಮೆಂದಂ, ಕಾಲಮೆಂದಂ, ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದಂ, ಸ್ವರ
ಮೆಂದಂ, ಇವು ಮೊದಲಾದುವು ಶಬ್ದಾರ್ಥಂಗಳ್ ಸಂದೇಹಮಾದೊಡೆ
ನಿಶ್ಚಯಮಂ ಮಾಡುವು. ಅವರ್ಕೆ ಕ್ರಮದಿಂದುದಾಹರಣೆಗಳೆಂತೆಂ
ದೊಡೆ. “(1) ಶಂಖ ಚಕ್ರಂಕಿತಂ ಹರಿ ಬಂದ”ನೆಂಬಲ್ಲಿ ಹರಿಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಂಹಾದ್ಯ
ನೇಕಾರ್ಥಂಗಳುಂಟಾದೊಡಂ ಶಂಖಚಕ್ರಶಬ್ದಸಂಯೋಗದಿಂ ಕೃಷ್ಣನೆಂ
ಬರ್ಥಮಾದುದು.... “ಸೀತೆಯಿಂದಗಲ್ಲಂ ರಾಮ”ನೆಂಬಲ್ಲಿ ರಾಮಶಬ್ದಕ್ಕೆ
ಅನೇಕಾರ್ಥಮುಂಟಾದೊಡಂ ಸೀತಾವಿಯೋಗದಿಂದ ದಶರಥರಾಮನೆಂಬ
ದರ್ಥಂ—“ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್ ಕೋಡಂಡಮಂ ಪಿಡಿದು”

(1) ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಏಷಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ.

ರೆಂಬಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಾಹಚರ್ಯದಿಂದ ರಾಘವನೆಂಬುದರ್ಥಂ,—“ಕರ್ಣಾಜು ನರ್ ಕಾದಿದ ”ರೆಂಬಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಾನಾರ್ಥಮುಳ್ಳೊಡಂ ವಿರೋಧದಿಂದ ಪಾರ್ಥನೆಂಬುದರ್ಥಂ.—“ಮಕರಧ್ವಜಂ ದೇವಂ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ದೇವಶಬ್ದಕ್ಕೀಶ್ವರವಿರೋಧವಾಚಕತ್ವಮುಳ್ಳೊಡಂ ಅರ್ಥದಿಂದ ಕಾಮನೆಂಬುದು. “ದೇವರಾಜಿಯದ ವಿಷಯಮಿಲ್ಲ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ದೇವಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನೀನೆಂಬುದರ್ಥಂ, “ಮಕರಧ್ವಜಂ ಕೋಪಿಸಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಮಕರಧ್ವಜಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರಾರ್ಥಮುಳ್ಳೊಡಂ ಕೋಪಚಿಹ್ನದಿಂದ ಮದನನೆಂಬುದರ್ಥಂ. “ತ್ರಿವುರಾಂ ದೇವ”ನೆಂಬಲ್ಲಿ ದೇವಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪಲವರ್ಥಮುಳ್ಳೊಡಂ ತ್ರಿವುರಶಬ್ದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಭವಾನೀಪತಿಯೆಂಬುದರ್ಥಂ—“ ಮಧುವಿಂ ಸೋರ್ಕಿತು ಕೋಕಿಳ ” ಮೆಂಬಲ್ಲಿ ಮಧುಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಪರಸಂ ಮೊದಲಾದ [ನೀಕಾರ್ಥ ಮಿದೊಡಂ] ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ವಸಂತಕಾಲಮೆಂಬುದರ್ಥಂ. ಭೋಜನದೊಳ “ಸೈಂಧವಮಂ ಕೊಂಡು ಬಾ” ರೆಂಬಲ್ಲಿ ಸೈಂಧವಶಬ್ದಕ್ಕನೀಕಾರ್ಥ ಮುಳ್ಳೊಡಮಾಚಿತ್ಯದಿಂದ ಲವಣಮೆಂದೊಂದು ಕೊಳ್ಳುವುದು,—“ಪಟ್ಟಣ ಮಂ ಪರಮೇಶ್ವರಂ ಪಾಲಿಸಿದ” ನೆಂಬಲ್ಲಿ ಬೇಶದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರಶಬ್ದಕ್ಕೆ ರಾಜನೆಂಬುದರ್ಥಂ,—“ ಚಿತ್ರಭಾನು ಶೋಭಿತ ” ಮೆಂಬಲ್ಲಿ ದಿವಮಾದೊಡೆ ಸೂರ್ಯನೆಂದೊಂದು, ರಾತ್ರಿಯಾದೊಡೆ ಬೆಂಕಿಯೆಂದೊಂದು. “ನಾರಿ ಗಳಂ ಕಡಿದ” ನೆಂಬಲ್ಲಿ ನವುಂಸಕವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಲ್ಲುಹೆಡೆಗಳೆಂ ಕಡಿದನೆಂಬುದರ್ಥಂ. “ ನಾರಿಯಂ ಕಡಿದ”ನೆಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂ ಕಡಿದನೆಂಬುದರ್ಥಂ, ಸ್ವರಂಗಳ್ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂಗಳ್, ಕಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗದೊಳ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಂ. ಅಶಬ್ದದಿಂದಭಿನಯವುಂಗಳ್.

ಅಭಿನಯಕ್ಕು ಬಾಹರಣೆ :—

ಕಂ|| ಇಂತಪ್ಪ ಕಣ್ಣಳಾಕೆಯ |

ನಂತಪ್ಪಾ ಕುಚಯುಗಂಗಳಾಬಾಲಿಕೆಯಂ ||

ಇಂತಪ್ಪ ನಡುವಿನಾಕೆಯ |

ನಂತಿದಂತಗಲೆ ಹಂಪನಂತಿತಾದಂ ||

೭||

ವ|| ಈರೀತಿಯಿಂದನೀಕಾರ್ಥಮುಳ್ಳ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ (ಅರ್ಥ) ನಿಯಂತ್ರಣಮಾಗೆ ಅರ್ಥಾಂತರಪ್ರತೀತಿಗೆ ಕಾರಣಮವುದು I ಶಬ್ದಮಾಲಾವ್ಯಂಜನೈಸಿಕಂ.

ಅದರ್ಶದಾಹರಣೆ.

ಶಬ್ದಮೂಲವ್ಯಭಿಂ :—

ಚಂ|| ವಿದಳಿತಮಾದ ಕಂಟಕ [ಕದಂಬ]ದಿ ನುರ್ವಿದ ವಾಹಿನೀಸಮೂ |
ಹದಿನುರೆ ವೃದ್ಧವೆತ್ತು ಭುವನಾಶ್ರಯದಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳ ಕುಂದದ ||
ಭೃದಯ * [ದ ಲೀಲವೆತ್ತಲಿಂ] ಪ್ರೋದ ಮದೋದ್ಧತರಾಜಹಂಸತೇ |
ಜದಿಸೆದತ್ತು ರಾಜ್ಯವಿಭವಂ ಜಲದಾಗಮಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾ || ೮||

ಅರ್ಥ ವಿವರಣಂ—, ವಿದಳಿತಮಾದ— ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಂಟಕದಿಂ-
ಕಂಟಕತರುಗಳ ಸಮೂಹದಿಂ, ಉರ್ವಿದ—ಉಬ್ಬಿದಂಥ, ವಾಹಿನೀಸಮೂ
ಹದಿಂ—ಸೇನಾಸಮೂಹದಿಂ, ಉರೆ ವೃದ್ಧವೆತ್ತು—ಪೆರ್ಚುಗೆವಡೆದು; ಭುವ
ನಾಶ್ರಯದಂ—ಲೋಕಕಾಶ್ರಯವಾಗಿ, ಬಗೆಗೊಳ್ಳ, ಕುಂದದೈಶ್ವರ್ಯದ
ಲೀಲವೆತ್ತು, ಮಸುಳಿಸಿಹೋದಂಥ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠರುಗಳ ತೇಜದಿಂ ಜಲದಾ
ಗಮಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬ ಪೆಸರುಳ್ಳಾತನ ರಾಜ್ಯವಿಭವವೊಪ್ಪಿತು—ಎಂಬುದು
ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಂ.—

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣಾದಿಬಲದಿಂ ಶಬ್ದಗಳ್ಳೀಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣಮಾಿಗೆ
ಅವುದಾನೊಂದಲಿಂ, ವಿದಳಿತಮಾದ ಕಂಟಕದಿಂ—ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಳ್ಳ
ನುಳ್ಳಕಡವದ ಮರದಿಂ, ಉಬ್ಬಿದ ನದಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂ, ಪೆರ್ಚುಗೆವಡೆದು
ಕೆಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ (1) ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ತೇಜಮನುಳ್ಳ ಮಲಿಗಾಲಮೆಂಬ
ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ರಾಜ್ಯವಿಭವವೊಪ್ಪಿತು ಎಂಬರ್ಥ (ಎರಡರ್ಥ) ಮಂ
ಕೊಂಡುಬರ್ಪುದು ಶಬ್ದಮೂಲವ್ಯಭಿಂ ಮೊಂದಲಿವುದು.—

II ಅರ್ಥಶಬ್ದಮೂಲವ್ಯಂಜನೆಯಂ ಪೇಲ್ಪಿನದೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಶಬ್ದಮಂ ಸಹಕಾರಿಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅರ್ಥದಿಂದೆ ಅರ್ಥಾಂ
ತರಂ ಪುಟ್ಟುವುದು ಅರ್ಥಮೂಲವ್ಯಂಜನೆಯನಿಕ್ಕುಂ, ಆಯರ್ಥಂ ವಾಚ್ಯ
ಮೂಲಂ, ಲಕ್ಷ್ಯಮೂಲಂ, ವ್ಯಜ್ಞಮೂಲ ಮೆಂದು ಮೂಡಲಿಂ,
(೧) ವಾಚ್ಯದತ್ತಣೆಂದರ್ಥಾಂತರಂ ಪುಟ್ಟುವುದು ವಾಚ್ಯಮೂಲ
ಮೆನಿಕ್ಕುಂ.

(*) [ಪಾಠಾಂತರಂ, ದಿನೇಲ್ಪಿಗೆಟ್ಟೊದಲಿ] (ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯ).

(1) ರಾಜಹಂಸಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಹಂಸೆಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಥಹೇಳಿ ಮಲಿಗಾಲವು
ರಾಜಹಂಸಗಳನ್ನು ಅಲಿಂಪಿಸುತ್ತ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದೊ ಯುಕ್ತವಾಗುವುದು.—

ಅಡರ್ಕುಡಾಪರಣೆ.

ಉ|| ಇಂದೆ ವಲಂ ಗೃಹೋಪಕರಣಂ ಮನೆಗಿಲ್ಲೆನುತೆಯ್ತು ಮತ್ತೆ ನೀ |
 ನೊಂದಿದ ಚಿತ್ತವಿಹ್ವಲತೆಯಿಂದಿರೆ ಕಾರಣಮೇವುದಬ್ಬಿ ನಾಂ ||
 ತಂದವೆ ನಿಂತು ಕಾಲವಿರದೇವಸನೇವುದು ಕಜ್ಜಮೆಂದ ಮಾ |
 ತಂ ದುಯಿಯಿಂ ನಿರೂಪಿವುದು ಪೋಪೆನೆ ಕಾಡದೆ ಪೇಯ ನಿರಾಕುಳಂ || ೯||

ವ|| (ನಿವರಣಂ) ಇಲ್ಲಿ ಸರಸನಪ್ಪ ವಿಜವಿಶೇಷನಂ ಬಯಸಿ ಪೋವುದರ್ಕೆ
 ತಾಯೊಡನಾಡುವ ಗಣಿಕೆಯ ಮಾತು. ಇಂತು ಕಾಲವಿರಬಾರದೆಂಬುದು
 ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರಿಣಿ ಯೆಂಬುದರ್ಥಂ ವ್ಯಖ್ಯಂ.—

(೨) ಲಕ್ಷಣಾಮೂಲಗೂಢವ್ಯಖ್ಯಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮಾಗೆ ವಾಚ್ಯಾ
 ಧಾರ್ವನವಕ್ಷಿತಮಾಗಿ ಯೆಲ್ಲಿ ತೋರ್ಕುಮದು ಲಕ್ಷಣಾಮೂಲಧ್ವನಿ ಯೆನಿ
 ಕ್ಕುಂ, ಅದು (a) ಅರ್ಥಾಂತರಸಂಕ್ರಮಿತ ವಾಚ್ಯ(b)ಮತ್ಯಂತತಿರಸ್ಕೃತ
 ವಾಚ್ಯ ಮೆಂದಿರ್ತಲಿ.

ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರಯೋಜನಮಿಲ್ಲದುದುಂದರ್ಥಾಂತರಪರಿಣ
 ಮಿತಂ(a) [ಅರ್ಥಾಂತರ ಸಂಕ್ರಮಿತವಾಚ್ಯಮುಪ್ಪುದು] ಎಂತೆಂದೊಡೆ.—

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಅನಾಗರ್ದಪೆ ನೊಲವಂ |

ನೀನಲಿಯಲ್ ಪೇಯಕ್ಕಿನೀಬುಧರ್ಕಳ ನಡುವಿ ||

ದೀ ನೀ ಬುಧ್ಧಿಲಾಸನು |

ದೇನಲ್ಲದೆ ನಿಲ್ಲದಿಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡನಿಶಂ ||

೧೦||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಪೇಯಕ್ಕಿನೆಂಬುದು ಮಂತ್ರಾದ್ಯಪದೇಶಮಾಗಿ ಪರಿಣತಮಾದುದು
 ಮದಲಿಂ ನಿಷ್ಪ್ರಯಾಸದಿಂ ತಿಕ್ಷಿಪೆನೆಂಬುದು ವ್ಯಖ್ಯಂ—

ವ|| ಬಂಪಾನೊಂದು ತಾವಿನಲ್ಲಿ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಂ ಯುಕ್ತತೋನ್ಯಮಾದುದು(b)ದ
 ತ್ಯಂತತಿರಸ್ಕೃತಂ, ಎಂತೆಂದೊಡೆ.—

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಜಂ|| ಅರಸಲೆ ನೀವೆ ಮಾಡಿದುಪಕಾರವನಾಡುವೊಡೆನ್ನ ಶಕ್ಯವ |
 ಲ್ತುರುಸುಜನತ್ವಕಿಂತೆಸೆವ ನಿಮ್ಮನೆ ಪೇಲ್ದು ಬಲಿಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕರಂ ||
 ಸ್ಮರಿಯಿಸತಕ್ಕದಲ್ತು ಬಿಡದೀತೆಂದಿದೆ ಪೆಲರ್ಗೆ ಲೇಸನಾ |
 ದರದೊಳೆ ಮಾಲ್ವ ನೀವನನಿಯೊಳ್ ಸ್ಥಿರಜೀವಿಗಳಾಗಿ ವರ್ತಿಸಂ|| ೧೦||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಮಿಲ್ಲದವನಂ ಕೂರ್ತು ವಿಪರೀತಲಕ್ಷಣೆಯನೊಬ್ಬನೊಬ್ಬನಂ
 ಪೇಲುತಿರ್ದನೆಂಬುದು ವ್ಯಭಿಂ.

(೩) ವ್ಯಭ್ಯಾಸಾರ್ಥದತ್ತಣಂ ವ್ಯಭ್ಯಾಸಾಂತರಂ ಪುಟ್ಟುವುದು ವ್ಯಭಿಂ
 ಮೂಲವ್ಯಂಜನೆ ಯನಿಕ್ಕುಂ.

ಅದರ್ಕದಾಹರಣೆ.

ಜಂ|| ಎಲೆ ಎಲೆ ನೋಡ ತಾವರೆಯ ಪತ್ರದೊಳೊಂದು ಬಳಾಕಪಕ್ಷಿ ನಿ |
 ಶ್ಚಲಿತನಿಜಾಂಗನಾಗಿ ಪೊಸಪಚ್ಚಯ ಭಾಜನದಲ್ಲಿ ಶಂಬುಮು ||
 ಜ್ವಲಿಸುವ ಮಾಲಿಕ್ಕಿಯಿಂ ತೊಳಗುವಂದಮಿದಾದಮನೋಜ್ಞಾಸಾಯ್ತುನಿ |
 ಮಲತರಶೈತ್ಯನಾರಜಲಪೂರಿತಮಪ್ಪ ಸರೋಜಷಂಡದೊಳೆ || ೧೨||

ವಿವರಣಂ. ಇಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲಿತನಿಜಾಂಗನೆಂಬುದಿಂ ನಿಶ್ಚಲಿತಾತ್ಮಮೆ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥ
 ನಾಗಿ ತೋರೆಯದಿಂ ಜನವಿರಹಿತಮೆಂಬುದು ವ್ಯಭಿಂ. ಅದಿ
 ತ್ತಣೆಂಬಪ್ರದೇಶಮೆ ಸಂತೇತಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮೆಂಬುದು ವ್ಯಭಿಂ, ಅದ
 ಲಿಂ ಗಾಢಸಂಭೋಗಮಪ್ಪದೆಂಬುದು ವ್ಯಭಿಂ, ಅದಿಂ ನಾಯಕ
 ನುಷ್ಣ ಶರೀರೆಯೆಂಬುದು ವ್ಯಭಿಂ,

ಇವಂ ಸಾಮಾನ್ಯದಿಂ ಪೇಲಿಕ್ಕಿಂ, ಇನ್ನಿತ್ತಲ್ ವಿಶೇಷಮಂ ಪೇಲಿಕ್ಕಿ
 ನದೆಂತೆಂದೊಡೆ— ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥದತ್ತಣೆಂದೆ ಭಿನ್ನಮಾಗಿ ಪ್ರತಿವಿಷಯ
 ಮಾದ ವ್ಯಭಿಂನುಪ್ಪಾರ್ಥಮೆ ಧ್ವನಿಯೆಂದು ಪೇಲಿಸಿಪಟ್ಟುದು. ಅದು ವಸ್ತು
 ಲಂಕಾರರಸಾದಿಭೇದದಿಂ ಮೂದೆಲಿಂ—ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳಿಂದತ್ಯಂತ ಭಿನ್ನ
 ಮಾದ ಧ್ವನಿ, ವಾಚ್ಯಂ ವಿಧಿರೂಪಮಾಗೆ ಪ್ರತಿಷೇಧರೂಪಂ —ಅದೆಂ
 ತೆಂದೊಡೆ—

ಚಂ|| ಬೆಗಡಿಸುತಿರ್ದುದನ್ನೆ ವರವೊತಟಿನೀನಿಕಟಪ್ರದೇಶದೊಳ್ |

ಸೊಗಯಿಸುತಿರ್ಪ ಸಾಲೊದಲು ತಣ್ಣೆಲಲೊಳ್ ನೆಲಸಿರ್ದ ನಾಯದಂ ||

ದುಗಿಬಗಿಯಾದುದಿಂದು ನಖರಾಯುಧಭೀಕರಸಿಂಹದಿಂದೆ ನೀಂ |

ವಿಗತವಿಶಂಕೆಯಿಂ ಸುಲಿಯಲಾದುದು ತತ್ಪ್ರದೊಳ್ ಸುಮಪ್ರಿಯಾ ||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಸಿಂಗದಿಂ ನಾಯ್ ಕೊಲಲ್ಪಟ್ಟಿತು [ನೀಂ] ನಿಶ್ಚಂಕೆಯಿಂದೆಡೆಯಾ

ಡೆಂಬ ವಿಧಿರೂಪವಾಚ್ಯದಿಂ ಸಂಕೇತಸ್ಥಾನಮಪ್ಪ ನದೀತಟನಿಕುಂಜದೊಳ್

ಸಿಂಹಮಿರ್ದುದು ಅಲ್ಲಿ ನೀನೆಡೆಯಾಡಲಾಗದೆಂಬಿ ನೀಧರೂಪಮಪ್ಪ

ವ್ಯಭ್ಯಾಘ್ರಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯದ್ಯೋತಕಮವುದು—

ನಿಷೇಧದೊಳ್ ವಿಧಿಯಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ಒಲಗುವಳತ್ತ ಮೆಲ್ಲರಳೆವಾಸಿನೊಳೆಯಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಂಕದಂ |

ತೊಲಗುವನೊತ್ತಿನೊಳ್ ಪಡಿದ ಪಾಸಿನೊಳಾನಿರುಳಂಥನಪ್ಪ ನೀಂ ||

ಮಲರಿಯದೆ ಕಾಣೆವಂ ಮಸು[ಕ್ತು]ಗಟ್ಟಲೆ ಬೀಲದ ಮುನ್ನ ತಳ್ಳೆಗೊಂ |

ಡೆಲಗದೊಂದೆಮ್ಮೆರಡು ಪಲಕ್ಕಿಗಳೆರ್ಪಡೆಯೊಳ್ ಪ್ರವಾಸಿಗಾ || ೧೪||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಸುಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗದಿಂಬ ನಿಷೇಧರೂಪದಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರೆಂಬ

ವಿಧಿಧ್ವನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು—

ವಿಧಿಯೊಳ್ ವಿಧಿಯಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎಲೆ ನೆರೆಯಾತನೆ ಯೀಗಳ್ |

ನಲವಿಂ ಪತಿ ಪೋದನೂರ್ಗೆ ಮತ್ತೊರ್ವನುಮಿ ||

ಲ್ಲಲಘತರಮಾಯ್ತು ಕಡುಗ |

ಲ್ಲಲೆ ನೀಂ ಪರಿಹರಿಪುದೆನಗೆ ಜೋರರ ಭಯಮಂ ||

೧೫||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿಯನಗೆ ಜೋರರ ಭಯಮಂ ಪರಿಹರಿಪುದೆಂಬವಿಧಿಯಿಂದೆ, ಗಾಢಾಂಥ

ಕಾರಮಪ್ಪ ರಾತ್ರಿಯಂ, ಪತಿ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಪೋದುದಂ, ಗೃಹದೊ

ಳಾರುಮಿಲ್ಲದುದಂ ಆಠಿತ ನೀಂ ನಿರ್ಭೀತನಾಗಿ ತನ್ನ ಸವಿೂಪಕ್ಕೆ ಬಾರೆಂಬ

ವಿಧ್ಯಂತರಂ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು—

ನಿಷೇಧದೊಳ ನಿಷೇಧಮೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎಲೆ ವೃಷಭ ಗೇಹಪತಿ ಮನ |

ವಲಸದೆ ಬಯಗಂತು ಗಟ್ಟಿ ಯಾತ್ಮಕ್ಷೇತ್ರ ||

ಸ್ಥಲಮಂ ರಕ್ಷಿಸುತಿರ್ದಪ |

ನುಲಿಸಿಲ್ಲದೆ ತೊಲಗು ಪೋಗು ಕಾಣದ ಮುನ್ನಂ ||

೧೬||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಗೃಹಪತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳ ದುಷ್ಟವೃಷಭನಿವಾರಣತತ್ಪರನಾಗಿರ್ದಪ
ನೆಂಬ ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯದೊಳ ಉಪಪತ್ತಿನಿವಾರಣಂ ನಿಷೇಧಾಂತರಂ ತೋರಿಸಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಏಧಿನಿಷೇಧಮಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಏಧಿಯೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ಎಲೆ ಗಡ ಪಾಂಥ ನಿರ್ಭರದಿನೆಯ್ತರುತಿರ್ದಪೆಯುಟ್ಟು ಸೀರೆಯಂ |

ಸುಲಿವೊಡೆ ಬರ್ಪೆಯಕ್ಕುಮಿದನಾಗುಸಿರ್ವಂ ನೆಲೆಯಾರುಮಿಲ್ಲ ಕ ||

ಒತ್ತಲೆ ತಲೆದೋರುತಿರ್ದಪುದು ಭಾವಿಸೆ ಬಾಲಿಕೆಯೊರ್ವಳಾನೆ ನೀಂ |

ಬಲಯುತನೆಂತು ಗೆಯ್ದುಪೆಯೊ ದೂರಮದಿಲ್ಲಿಗೆ ಮನ್ನಿಜಾಲಯು || ೧೭||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳಂ ಪೇರಿದಿದೊಡಂ ಆನೋರ್ವಳ, ಗ್ರಾಮಂ ದೂರ
ಮೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾದೇಕಾಂತೋಪದೇಶಂ ತನ್ನ ಸಿತಂಬದ ವಸ್ತ್ರಮಂ
ತೆಗೆ ಯೆಂಬ ವಿಧಿ ಧ್ವನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು—

ಏಧಿನಿಷೇಧಂಗಳಿಲ್ಲದವಲೊಳ ನಿಷೇಧಮೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎನಗಿನಿಯನೆ ಬಾಯಿವ್ವಾಸೆಯೆ |

ಘನವರ್ಧದ ಮೇಲಣಾಸೆ ಯಿಲ್ಲಿಪ್ಪೊಡೆ ನೀಂ ||

ಮನವತ್ತಿರು ಪೋಪೊಡೆ ಪೋ |

ಗಿನಿತುಲಿಯದೆ ಯೆನ್ನ ವಸ್ಥೆಯಂ ನಿನಗುಸಿರ್ದೆಂ ||

೧೮||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಪೋಪೊಡೆ ಪೋಗು, ಇಪೊಡೆ ಇರು ಎಂಬ ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ,
ನನಗೆ ಬರ್ದುಂಕುವಾಸೆ ಬಹುಳಂ, ಧನದಾಸೆಯಿಲ್ಲಮೆಂಬ ವಚನದಿಂ ನೀ
ನಿಲ್ಲದೊಡಾಂ ಬರ್ದುಂಕುವುದರ್ಕೆ ಸಮರ್ಥಯಲ್ಲಂಬಾಕ್ಷೇಪದಿಂ ಗಮನ
ನಿಷೇಧಂ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು—

ವಿಧಿನಿರ್ವೇಧಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯಂತರಮಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎಲೆ ಎಲೆ ಪಾಂಥ ಪೋದಪೆಯದಲ್ಲೆಗೆ ಮದ್ವಧುವಿರ್ಪ ತಾಣಕೇ |
ಪೋಲದೊಳೆ ಪೋಗದನ್ಯಪಥದೊಳೆ ಗಮಿಸಿಲ್ಲೆಯ ಪೋಪಯವೊಡೀ ||
ನೆಲೆಯ ತಳಾಱಿನಾತ್ಮಭವೆ ಪೂರ್ಣಸುಧಾಕರಬಿಂಬವಕ್ತ್ರ ಸಿ |
ಮೃಲತರಗಾ ತ್ತು ಚಾರುಸರಸೀಜದಳಾಯತನೇತ್ರ ಯಾರ್ದಪಳ || ೧೯||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಈಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪೋಗಬೇಡ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪೋಗು
ಎಂದು ವಿಧಿನಿರ್ವೇಧಂಗಳಂ ಪೇಲ್ಪುದುಱಿಂ ಎಲೆಸೊಬಗನಪ್ಪಾತನೆ ಸ್ತ್ರೀಯ
ರೂಪಂ ನೆನೆದು ಕಾಣ್ಬಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾದಾತನೆ ಈಗ್ರಾಮದ ತಳಾಱಿನ
ಮಗಳುಂ ನೀನವಶ್ಯಂ ಕಾಣ್ಬುದರ್ಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಳೆಂಬ ವಿಧ್ಯಂತರಂ ತೋಱು
ಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು—

ವಿಧಿನಿರ್ವೇಧಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವೇಧಾಂತರಮಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎಲೆ ಪೊಕ್ಕಲಿಗನ ಸೊಸೆ ಕೇಳೆ |
ನಲವಿಂ ಬಿಟ್ಟುಲರನಾಯ್ದುಕೊಳೆ ಗಿಡುವಂ ಸ |
ಯ್ತಲುಗದೆ ಕರವಲಯದ ಬ |
ಲ್ಲುಲಿಪಿಂದವಸಾನವಿರಸಮಕ್ಕುಮಮೋಘಂ || ೨೦||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಲರನಾಯ್ದುಕೊಳೆ ಗಿಡುವನಲುಗವೇಡಾ, ಎಂದು ವಿಧಿನಿರ್ವೇಧಂ
ಗಳಂ ಪೇಲ್ಪುದುಱಿಂ ಎಲೆಸಖೆ ಚೌರ್ಯತಡೊಳೆ ವಲಯಶಬ್ದಂ
ಮಾಡಲ್ಯೋಗ್ಯಮಲ್ಲೆಂಬ ನಿರ್ವೇಧಾಂತರಂ ತೋಱುಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು—

ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭಯಮಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಕಡು ಬಡನಡುವಿನ ಪ್ರೊಸಪ್ರೊಂ |
ಗೊಡವೊಲೆಗಳನಾಂತ ನೀರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನೀಂ ಮೆ ||
ಲ್ಲಡಿಯಿಡು ಬಹುಪ್ರಯಾಸದೆ |
ಪಡೆದಂ ಕರಕುಶಲನಪ್ಪ ಧಾತ್ರಂ ನಿನ್ನಂ || ೨೧||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡು, ಯೆಂದು ವಿಧಿಯಂ ಪೇಲ್ಪುದುಱಿಂ ಧ್ವನಿರೂಪ
ಮಪ್ಪ ವಿಧಿನಿರ್ವೇಧಂಗಳೆಲ್ಲಂ. ಮತ್ತೆ ೨೯ನಾ ಮಾತ್ರಂ (ಪ್ರತೀಯತೇ)
ತೋರ್ಪುದು,

ವಿಷೇಧದಲ್ಲನುಭಯಮುಂಶೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ವದನದ ಕಾಂತಿಯಿಂದೆ ಶಶಿಕಾಂತಿಯನೋವದೆ ಗೆಲ್ವ ನೀಲಿ ಪೋ |
 ಗದೆ ತಿರುಗಜ್ಜ ಬುದ್ಧಿ ಗೆಡೆಯಾದಳೆ ನೀನಭಿಸಾರಿಕಾಜನ ||
 ಕೊೞದವಿದ ವಿಘ್ನ ಮಂ ನೆಲೆಯೆ ಮಾಡತುಮಿದರ್ಪೆ ಅಕ್ಕಟಕ್ಕಟಾ |
 ಸುದತಿಯ ರೂಪೆಯಾಗಿ ಕುಲಕಂಟಕಿಯಪ್ಪುದು ಪೆಣ್ಣೆ ನೀತಿಯೇ || ೨೨||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ನೀಂ ತಿರುಗೆಂಬ ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯದಿಂ ವೃಜ್ಞಂ ವಿಧಿನಿಷೇಧಮಲ್ಲು,
 ಮತ್ತೆ ಮುಖಜಂದ್ರಕಾಂತಿ ವರ್ಣನಾಮಾತ್ರಂ (ಪ್ರತೀಯತೇ)ತೋರ್ಪುದು.
 ವಿಧಿನಿಷೇಧದೊಳನುಭಯಮುಂಶೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎಲೆ ದಕ್ಷಿಣ್ಣನಿಡುಸುಯ್ಯಂ |
 ಸಲೆ ರೋದನಮುಂ ಸಮಂತು ವೋರ್ವಳೆ ಬರ್ಪಾ ||
 ಲಲನೆಯನಗಕ್ಕೆ ನಿನಗಾ |
 ಗಲೆ ಬೇಡವಳಿದೆ ಬಲಿಕೆ ನಿನಗಕ್ಕೆ ವಲಂ || ೨೩||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಯನಗೆ ಶ್ವಾಸರೋದನಂಗಳಾಗಲಿ, ನಿನಗೆ ಆಗಬೇಡ, ಆಕೆಯಿಲ್ಲದಿರೆ
 ನಿನಗಾಗಲಿ. ಎಂದು ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳಂ ಪೇಲ್ಪುದುಂ ವೃಜ್ಞಂ ವಿಧಿಯು
 ಮಲ್ಲು ನಿಷೇಧಮುಮಲ್ಲು, ಮತ್ತೆ ಕಪಟವಲ್ಲಭನ ನಿಂದಾರೂಪಂ
 ತೋರಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ವಿಧಿನಿಷೇಧಮಲ್ಲದುವರ್ತೊಳ ಅನುಭಯಮುಂಶೆಂದೊಡೆ.

ನವನಬ ರೇಖಾಂಕಿತ ತನು |

ವವನಿದ್ರಾಲಸ ವಿಲೋಚನಂ ಸಲ್ಲನೆ || (1)

..... |

..... || ೨೪||

..... |

..... ||

..... |

...ನ್ನೆ ನೀವೋಲಿಯ ವಾರಿಯನೀಗಳೆ ತೀವಿ ತಂದವೆಂ || ೨೫||

(1) ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಮೂಲಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಓಲೆಯು ಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದರಿಂದ
 ಸ್ವಲ್ಪಗ್ರಂಥಭಾಗವು ಗಳಿತವಾಗಿದೆ, ಆಗಲಿತವಾದ ಗ್ರಂಥಭಾಗಕ್ಕೆ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ
 ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಯರತಗೋಪನವಾಯುಬರುತಿರ್ದಪುದು.

ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ನಿಶೇಷದೊಳೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಉರದೆ ವಿಲಿಪ್ತಚಂದನದ ನಾನುಮೆ ಪೋಯ್ತುಧರಂ ಬೆಳರ್ತುದೋ |

ಸರಿಸಿದುದಂಜನಂ ನಯನದಿಂ ಪುಳಕೋಜ್ವಲಮಾಯ್ತು ಮೆಯ್ಯಿದೇ ||

[ನರಿಯದೆ ದೂತಿ ಬಂಧುಜನಪೀಡೆಯ] ವಾಪಿಗೆ ವಿಯ ಪೋದೆ ನೀಂ |

ಕರವೂಡೆ ಪೋದುದಿಲ್ಲಧನನಲ್ಲಿಗೆ ಪೇಲಿ [ಪ್ರಸಿದಂತು] ಬರ್ಪರೇ|| ೨೭||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ದೂತಿಯಿಂದ ನಾಯಕನ ಸುಭೋಗಂ ಪೇಲಿಪಟ್ಟುದು.

ಕಾಕುವಿನಿಂದೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ದ್ರುಪದನರೇಂದ್ರಜಾತೆವರಸುಗ್ರತರಾಟವಿಯೊಳ ತೊಲಿಲ್ಲಳ |

ಲ್ಪಪಚಿತವಲ್ಪಲಂದಳೆದು ಪೇಸದೆ ಮತ್ಸ್ಯಸೃಶಾಲಸೇವೆಯೊಳ ||

ಕೃಪಣತವೆತ್ತ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಧರ್ಮಸುತಂ ಮಿಗೆ ಖಾತಿಗೆಯ್ಯತಿ |

ದರ್ಪನುಜದಿಂನೆಗಂ ಕುರುಧರಾಧಿಪನೊಳ ಖತಿಗೆಯ್ಯನೊರ್ಮೆಯುಂ ||

ವಿ|| ವ್ಯಾಕುಲಮೆನ್ನಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಮಲ್ಲ, ಕುರುಕುಲನಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಕಾಕು
ವಿಸಿಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು.

ವಾಕ್ಯನಿಶೇಷದೊಳೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ನಲವಿಂ ಮಗಳಂ ಕೊಟ್ಟಂ |

ಸಲ ಪಲಕ್ಕಿಗೆ ಪಾವನಿತ್ತೆನಾಂ ಸೇತುವನೇ ||

ಕಲಸದೆ ಕಟ್ಟಿದಪನೆನುತೆ |

ಜಲನಿಧಿ ಕಂಪಿಸುವ ತೆಲದೆ ಕಂಪಿಸುತಿರ್ಕುಂ ||

೨೯||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನೆಂಬುದು ಅಲಿಯಲ್ಪಟ್ಟುದು.

ವಾಚ್ಯನಿಶೇಷದೊಳೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಚಂ|| ಸುರುಚಿರ ನರ್ಮದಾತಟದೊಳೊಪ್ಪುವ ಬಾಲಿವನಂಗಳೊಳ |

ಸ್ಫುರಿತ [ಲತಾನಿಕುಂಜ] ತತಿ ರಾಜಿಸುವೀಯೆಡೆಯೊಳ ಸಮಂತು ನಿ ||

ಭರರತಮಿತ್ರವಾಯು ಸುಲಿಗೆಂಡವುಹಿಂತಿವಜಗ್ರದಲ್ಲಿ ನಿ |

ಷ್ಠಾನನಿಸಿರ್ಪಕಾಲಕುಪಿತಂ ಮದನಂ [ಚಲದಿಂ] ತೊಳಲ್ಪಪಂ || ೩೦||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಸುರತನಿಮಿತ್ತಮಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸೆಂಬುದು ವ್ಯಭಿಂ.

ಅನ್ಯಾಸತ್ತಿಯೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ. (1)

..... ||

..... |

..... ||

೩೦||

..... |

..... ||

..... |

..... ||

೩೨||

ದೇಶವಿಶೇಷದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎಲೆ ಕೆಳದಿಯಿರ ನಾನೀ |

ನೆಲದಿಂದಂ ಪಜ್ಜೆಯಿಕ್ಕಲಾಳಂ ಪ್ರವಂ ||

ನಲವಿಂ ಕುಯ್ಯುಪೆನಿಲ್ಲಿಯ |

ವಿಲಸದ್ವಾಟಿಯೊಳೆ ಚಲಿಸಿ ನೀಂ ಪೂಗೊಯ್ಯಂ ||

೩೩||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಆರುಮಿಲ್ಲದಿರ್ಪಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಗುಪ್ತವಿಟನಂ ನೀಂ ಬೇಗಂ ಕಳಿಪೆಂಬುದು ತೋರಲ್ಪಡುಗುಂ.

ಕಾಲವಿಶೇಷದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ.

ಕಂ|| ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಧೀನದಿ |

ನೋತಿರ್ಪಿನಿಯನೆ ಪರೋರ್ವಿಗೈಯ್ದವಯ್ಯಾಪೋ ಪೋ ||

ಗೇತದ್ದನದೊಳಭಾಗೈಯ |

ಮಾತಂ ವಾರ್ತೆಯೊಳೆ ಕೇಳ್ದಪಯ್ಯ ಬಲಿಕೆನ್ನಂ ||

೩೪||

(1) ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಸತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾವದ ಉದಾಹರಣಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಈಕೆಯಾದ ಪಿಲೆಯು ಭ್ರಷ್ಟವಾದಂತಿಲ್ಲ ಲೇಖಕನು ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುವುದು—ಈ ಪ್ರಕರಣವೆಲ್ಲವೂ ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನದ ಸಂಪೂರ್ಣಪರಿವರ್ತನಮಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ಯಾಸತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾವದ ಉದಾಹರಣಗಳೆರಡೂ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಚುಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದೆ.

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀಂ ಪೋದೆಯಾದೊಡೆ ನಾನುಯಿವುದಿಲ್ಲಂ ನೀನಲಿ
ವೆಯೊ ಉಯಿವೆಯೋ ಎಂಬುದಿಂತು ವ್ಯಜ್ಞಂ.

ಚೇಷ್ಟಾವಿಶೇಷದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಉ|| ದ್ವಾರದುಪಾಂತದೊಳೆ ಪಡೆದು ನಿಂದನನೆನ್ನ ನಭೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೆ ವಿ |
ಸ್ತಾರಿತಜಾನುಯಾಗೈ ತೊಡೆಯಂ ಮಗುಯಿಕ್ಕೊಂದಿಸಿ ಜಂಚಲತ್ವಮಂ ||
ಬಾರಿಸಿ ನೇತ್ರದೊಳೆ ನುಡುವುದಂ ಮಿಗೆ ಮಾಣ್ಣು ಕುಜಾಗ್ರದಲ್ಲೆ ಸ |
ಯೋರೆ ಮುಸುಂಕನಿಟ್ಟಗಲಿಸಿದರ್ ಭುಜಂಗಳನೊಂದು ಗೂಡಿದಳ|| ೩೫||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಚೇಷ್ಟೆಯಿಂ ಗುಪ್ತಕಾಮುಕನ ವಿಷಯಮಾಗುಳ್ಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ವಿಶೇಷಂ ವ್ಯಜ್ಞಂ. (1)

ಇಂ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ಕೆಳದಿ ಮನೋಜ್ಞಾನಂ ಪಡೆದು ಸಾಧಿಪೆ ನೀನೆನಗಾಗಿ ನೀಂ ಕರಂ |
ಬಳುತುಮಿರ್ಪೆ ಕಾರ್ಯಮದು ನಿನ್ನಯ ಭಾರಕೆ ಸಾಟಿಯಾಗಿ ಕ ||
ಣ್ಣೊಳಿಪವೊಲೆನ್ನ ನೇಹಕೆಣೆಯಾಗಿ ನೆಗಟ್ಟಿಯ ನೆಮ್ಮು ವಂತೆವೋಲ್ |
ವಿಳಸಿತಕಾರ್ಯಮಂ ನಲವಿನಿಂ ರಚಿಸಿರ್ಪವೊಲಾದುದಯ್ತಿಯಿಂ || ೩೬||

ವಿ|| ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮುನಿದನಿಯನಂ ತಿಳಿಪಲ್ ಪೋಗಿ ತಿರಿಗಿ ಬಂದ ಸಖಿಯ ಸಂಭೋಗ
ಚಿಹ್ನಮಂ ಕಂಡು ನಲ್ಲನೊಳೆ ನೆರೆದಳೆಂದು ಅಱಿದು ನಾಯಿಕೆ ನುಡಿದ
ತಿರಸ್ಕಾರವಚನಂ, ಅದಲಿಂದಪಕಾರಮಂ ಮಾಡಿದ ಸಖಿಯೊಳುಪಕಾರ
ಪರಂಗಳಪ್ಪ ವಚನಂಗಳನುಚಿತಮಾಗಿ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಬಾಧೆಯಾಗಿ(ವ್ಯಾಘ್ರಾತ
ಸಂಬಂಧದವೋಲ್.) ವೈರಸಂಬಂಧದ ಸವತಿಯೆಂಬುದು ಲಕ್ಷ್ಯಂ. ಈ

(1) ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಕಾವ್ಯನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಇನ್ನೊ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು
ಇಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಛೇದನವಾಗಿವೆ. ಅದನ್ನು ವಾಚಕರ ಅನುಗಾಹನೆಗಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ
ಈವಿಧವಾಗಿ ಪೇಟ್ಟಿ ವಕ್ರಾದಿಗಳ ದ್ವಿಕಾದಿಯೋಗಂಗಳೊಳಿಂ ವ್ಯಜ್ಞಮನೊಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ವಕ್ತೃಬೋಧವ್ಯಯೋಗದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ —

ಬಿಜಗುವಳಿತ್ತೆ.....(ಹಿಂದಣ ೧೪ ನೆಯ ಪದ್ಯ)

ಇಲ್ಲಿ ವಕ್ತೃಬೋಧವ್ಯಯೋಗವೊಳಿಂತೆಯಿಂದಿಲ್ಲಿ ಮಲಗೆಂಬ ವಿಧಿರೂಪಂ ವ್ಯಜ್ಞ
ಮಾಡುದು. ಇಂತು ತ್ರಿಕಾದಿಯೋಗಮಂ ತಾನೆ ಉಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು—ಇವೆಲ್ಲಂ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥ
ವ್ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆ.

ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥದಿಂ ನಿನ್ನಿಂದೆ ಪಗೆತನಮಾಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು, ಅದನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ವ್ಯಂಜನೆಯಿಂದನಿಯನಪರಾಧಂ ತೋರಲ್ಪಟ್ಟುದು. ಇದು ಲಕ್ಷ್ಯಮೂಲ ವ್ಯಂಜ್ಯಂ.

ವ್ಯಂಜ್ಯಾರ್ಥದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ಮದಗಜಮಾಕ್ತಿ ಕಂ ಕುಡುವುದಿದರ್ಪವುನೇ ಎನೆ ಸೆಟ್ಟಿಗುಲ್ಲವೆ |
ದ್ರದನವಿಹೀನವಕ್ತ್ರ ಮುದುವೇಡತಿ ಯುತ್ತರವಿತ್ತೆಳ್ಳಣ್ಣ ಕೇಳೆ ||
ಸದಮಳಕೋಮಳಂ ಸೊಸೆ ಮದ್ಯಮವಾಲಸೆ ಬಿಟ್ಟಮುಂಡೆಯಂ |
ಪದುಳಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದಂದಿನ ದಿನಂ ದೊರಕೊಳ್ಳುದು ಮಾಕ್ತಿ ಕವ್ರಜಂ || ೩೭ ||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಮುಂಡೆಯಂ ಕಟ್ಟಳೆಂಬುದಪಿನನವರತಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತಿ ವ್ಯಂಜ್ಯಂ
ಅವಳಿಂ ಷತತಸಂಭೋಗದಿಂದಾಕೃಶತ್ವಂ ಧ್ವನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು —

I ಶಬ್ದಶಕ್ತಿ ಮೂಲವ್ಯಂಜ್ಯಂ ಪದದೊಳೆ, ವಾಕ್ಯದೊಳೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ
ಮಾರ್ಗರ್ಥಿ, ಮುಖ್ಯಶಬ್ದಶಕ್ತಿ ವ್ಯಂಜ್ಯಂ (1) ಪದಂಗಳೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ—

ಕಂ|| ಅಸಮತರಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿ |

ಪ್ರಸರಮನುರೆ ಮಾಡಲೆಸಗುವೇಕಾಂತಮನೊ ||

ಲ್ಪಸರ್ವೆಡೆಯೊಳೆ ತತ್ಪರಮಾ |

ದ ಸದಾಗಮಮಾರ್ಗ ವುಟ್ಟಿಸದು ಮುದದೊದವಂ || ೩೮ ||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಅವಳೋ ಒರ್ವಳೆ ಸಂಕೇತಮಂ ಮಾಡಬಾತನಂ ಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂ
ಕೂಡಾಡುತಿರ್ಪಳೆ. [ಎಂಬುದು ಸದಾಗಮಪದದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಡು
ವುದು ವೈಸಾದೃಶ್ಯಮಿರ್ಪುಡುಪಿಂಪಮಾಲಂಕಾರ ವ್ಯಂಜ್ಯಮಿಲ್ಲಂ |

1 ಈಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಮಾದಕಾನ್ಯಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿಕವಿಯು—ವ್ಯಂಜ್ಯಭೇದ
ಗರಂ ಪೇಚ್ಚಿಂ—ಎಂದು ಅರಂಭಿಸಿ “ವ್ಯಂಜ್ಯವು ಶಬ್ದಾರ್ಥಶಕ್ತಿಮೂಲಕವಾದುದು. ಎಂದು
ಹೇಳಿ ನಾನಾರ್ಥವುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಸರ್ಗಾದಿಗಳಿಂದೆ” ಅಮುಖ್ಯಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥ
ಬಾಧಾದಿಗಳಿಂದೆ ಸ್ವನ್ಯಾಪಾರವು ನಿಯಮಿತವಾಗಲು ವಸ್ತುಲಂಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತುವು
ವ್ಯಂಜ್ಯವಾಗುವುದು ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಮೂಲವ್ಯಂಜ್ಯಮೆನಿಸ್ಕದಂ. ಅದು ಪದದೊಳೆ ವಾಕ್ಯದೊಳೆ
ಮುಂಟು ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನೆದಹರಿಸಿ—ಅನೇಕಾರ್ಥಮುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯಶಬ್ದದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾ
ರದ ನಿಯಮವಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾದ ಸಂಸರ್ಗಾದಿಗಳನ್ನು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ಹೇಳಿ—ಮುಖ್ಯ
ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಮೂಲ ವ್ಯಂಜ್ಯವು ಪದನೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಈಸಾಲ್ಪಕವಿಯು
ಅದಿಯಲ್ಲೇ ಸಂಸರ್ಗಾದಿಗಳನ್ನು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ ಒಳಿಕೆ ವ್ಯಂಜ್ಯಭೇದಗಳನ್ನು
ಇಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿರುವನು.

ವಾಕ್ಯದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ಇದು ಪಡೆದೆಮ್ಮ ಪೂರ್ವ (ಭವದುವಿಧಿಯಿಂ) ಗೋಣೆಗಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಕ |
 ಟ್ಟಿದ ಮನೆ ಪಲಕ್ಕಿಗೆಟ್ಟು ನೆರೆ ಪಾಸರೆಯಲ್ಲಿರುಳಾಯ್ತು ಭೀತಿಯೊ ||
 ಡೊದವಿದುದೀಪಯೋಧರದ ಪೆರ್ಚಗಿಯೆಂ ಸಲೆ ಸಿಟ್ಟಿಸನ್ಯದಾ ||
 ಸ್ವದವತಿದೂರಪಿಪೋಡಿರು ಪೋಪೋಡೆ ಪೋಗೆಲೆ ಪಾಂಥ ಕೇಳಿದಂ || ೩೯||

ವಿ|| ನಾಲ್ಕು ಜಾವಮುಂ ಸಂಭೋಗ ಮಂ ಮಾಲ್ವುದಲಿಂ ಸಿದ್ರೆಯಂ ಮಾಲ್ವು
 ದರ್ಕೆ ಶಕ್ಯಮಲ್ತು ಇಲ್ಲದರ್ವರಲ್ಲರುಮೆಗ್ಗರದು ಕಾರಣದಿಂ ಉನ್ನತಪಯೋ
 ಧರಯಾದೆನ್ನ ಸಂಭೋಗಮಂ ಮಾಲ್ವುದರ್ಕೆ ತಾನುಂ ಸಮರ್ಥನಾದೊಡರು
 ಎಂಬುದು ವ್ಯಭಿಮಾನದುದು [ವಾಚ್ಯಬಾಧೆಯಿಂದೆ ವ್ಯಭಿಮಿಪ್ಪದ
 ಲಿಂದವರ್ಕೆ ಉಪಮಾನೋಪಮೇಯಭಾವಮಿಲ್ಲದುದಲಿಂದಲಂಕಾರ
 ವ್ಯಭಿಮಿಪ್ಪದ ||

ಮುಖ್ಯಶಬ್ದ ಶಕ್ತಿ ವ್ಯಭಿಮಿಪ್ಪಲಂಕಾರಂ ಪದದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಬಲವದರಿರುಧಿರಲೇ ಪೋ |
 ಜ್ವಲತರಕರವಾಳರುಚಿರಭುಜಸೂಪ್ಪಿದನ ||
 ಸ್ವಲಿತಭ್ರಕುಟೆವಿಟಂಕಿತ |
 ಲಲಾಟಪಟ್ಟಂ ಪ್ರತಾಪಸಿಧಿ ನೃಪ ಭೀಮಂ || ೪೦||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಮೂರ್ತಿ(ನೃಪಂ)ಗೆ ಭೀಮಸೇನನುಪಮಾನಂ.

ಮುಖ್ಯಶಬ್ದ ಶಕ್ತಿ ವ್ಯಭಿಮಿಪ್ಪಲಂಕಾರಂ ವಾಕ್ಯದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಪರಿಕಿಪೊಡತ್ತಲ್ ಚಂದ್ರಾ |
 ಭರಣೆ ಲಸಚ್ಛಾಮ ತಾರಕಾತರಳೆ ಕರಂ ||
 ಸ್ಪರದುದ್ಧೀಪಿತಮನ್ಮಥೆ |
 ಪಿರದೊಲವನದಾರ್ಗೆ ಮಂಡಬರ್ಪಳ ಜಗದೊಳೆ || ೪೧||

ಇಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಮಸಂಬರ್ಧವಾಗಬಾರದೆಂದು ಪ್ರಸ್ತುತಾಪ್ರಸ್ತುತಂ
 ಗಳೆ ಉಪಮಾನೋಪಮೇಯಭಾವಮಂ ಕಲ್ಪಿಪುದಲಿಂದಪಮಾಲಂಕಾರಂ
 ವ್ಯಭಿಮಿಪ್ಪದ.

* ಇಲ್ಲಿ -- ಮೂಲದಲ್ಲಿ, ಶನಿರಶನಿ... ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ದಾಹರಣಮುಂಟು.

ಇವು ಮೊದಲಾದಲಂಕಾರವ್ಯಜ್ಞಾನಮನೂಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು.—(*)

ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುಟ್ಟಿದ ವ್ಯಜ್ಞಾನವು ವಸ್ತು (1) ಪದಮೊಳೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಮ|ಸ್ರ|| ಘನಮಾಲಾಡಂಬರಂ ಕೇಕಿಗಳ ನಿನದಮೋರಂತೆ ಬಿತ್ತರ್ಪ ತಂದ ।

ಲ್ವನಿ ತಾಮಾದಂ(ಸಮಂತೋಪ್ಪ) ಕಿಲನಮನನುದ್ಯೋಗನಾಗಿರ್ಪ ರಾಮಂ||

ಗೆನಗೀಗಳ ಬಾಧಕಂ ಗೆಯ್ಯೊಡಮಿವನುಟಿ ಸೈರಿಪ್ಪನೆಂತಾದೊಡಂ ೩ ।

ಜ್ವನಕಾತ್ರೋದ್ಭೂತ ಸೀತಾವಸಿತ (ಹರಯದಲ್ಲೆಂತು) ಸೈರಿಪ್ಪೊಡಾ
ರ್ಪಳ ||

ಸಿ|| ಪ್ರಸ್ತುತಮಾದುತ್ತಮಪುರುಷದಿಂ ರಾಮನೆಂಬುದಿೞಿಯಬರ್ಪದಿೞಿಂ ರಾಮ
ಪದಂ ವ್ಯರ್ಥಂ, ಕಲನಮನನೆಂಬುದಿೞಿಂದೆ ರಾಮಪದಂ ಬೇಕಾದುದು.
ಇಲ್ಲಿ ಪಿತೃಮರಣ ಸೀತಾವಿಯೋಗಂ ಮೊದಲಾದ ದುಃಖಾಸ್ಪದನೆಂಬುದಂ
ಲಕ್ಷ್ಯಸುತ್ತಸಾಧಾರಣಂಗಳಪ್ಪ ನಿರ್ವೇದಗ್ಲಾನಿಮೋಹಾದಿಕಂಗಳುಂ ಧ್ವನಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

(೨) ವಾಕ್ಯದೊಳೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಕೃತವಿದ್ಯಶೂರಸೇನಾ ।

ಚತುರರ್ ತಾವೆಸಪ ಮೂವರುಂ ಸ್ವರ್ಣಸುವು ||

ಪ್ವಿತಮಾದಿಳೆಯಂ ನೆರವುವ ।

ರತಿಶಯಮಂ ಪಡೆವರೆಂಬುದೇನಚ್ಚರಿಯೇ ||

೪೩||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣದಿಂ ಪುಷ್ಪಿತಮಾದ ಯಿಳೆಯಂ ನೆರವುವರೆಂಬೀ ವಾಕ್ಯಮು
ಸಂಭವಮಾದರ್ಥಮನುಳ್ಳುದು ಸಾದೃಶ್ಯಸಂಬಂಧದಿಂ ಸುಲಭವಮೃದ್ಧಿ
ತಿಶಯಭಾಜನತ್ವಮಂ ಲಕ್ಷ್ಯಸುತೆ ಶೂರಕೃತವಿದ್ಯಸೇವಕರ್ಗಳ್ಳಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ
ಮಂ ದೋಷತಿಸುತ್ತಿದ್ಧತ್ತು.

(*) ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ೭-ನಿ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ—ಮತ್ತು ಮೂಲಕ
ತೃನಾದ ಹೇಮಚಂದ್ರನು ಗಾಣೀವೃತ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ—ಗಾಣ
ಶಬ್ದಶಕ್ತಿವ್ಯಜ್ಞಗಳ ಪದವಾಕ್ಯಂಗಳ್ಳಿ ಆತನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಎರಡು ಉದಾಹರಣಗಳನ್ನು
ಗಾಣೀವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ಆಕವಿಯು ಬಿಟ್ಟಿರುವವನು,

II ಅರ್ಥಶಕ್ತಿಮೂಲವ್ಯಜ್ಞಮೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ವ|| ವಸ್ತುವಲಂಕಾರಂಗಳ್ಳಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಾಗಿ ವಸ್ತುವಲಂಕಾರ ವ್ಯಂಜಕತ್ವಮುಂ
ಟಾಗೆ ಅರ್ಥಶಕ್ತಿ ಮೂಲವ್ಯಜ್ಞಮೆನಿಪುದು—ಅದು ಪದ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಬಂ
ಧಂಗಳೊಳ ತೋರ್ಪುದು. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಅರ್ಥಮೆನಿತುಪ್ರಕಾರಮೆಂದೊಡೆ.

(1) ಸ್ವತಃಸಂಭವಿ, ಕವಿಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಮಾತ್ರನಿಷ್ಪನ್ನ ಶರೀರಂ, ಕವಿನಿ
ಬದ್ಧವಕ್ತ್ರಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಮಾತ್ರ ನಿಷ್ಪನ್ನ ಶರೀರಮೆಂದು ಮೂದೆಂಟುಂ.—
ಉಂಟಾದ ವಸ್ತುವಂ ಉಂಟಾಗಿ ವರ್ಣನೆಯುಂ ಮಾಡದೊಡೆ ಸ್ವತಸ್ಸಂಭವಿ
ಯೆನಿಕುಂ, ಕವಿಯ ಜ್ಞಾನಬಲೈಯಿಂ ಒಾಹ್ಯದೊಳಿಲ್ಲದರ್ಪುದು ನಿರ್ಮಿತ
(ಕಲ್ಪಿತ)ಮಾದೊಡೆ ಕವಿಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿ ಮಾತ್ರನಿಷ್ಪನ್ನ ಶರೀರ ಮೆನಿಕ್ಕುಂ.
ಕವಿಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಯಿಂ ಪೇಟ್ಟಿರ್ಥಂ ವಕ್ತ್ರನಿಂ ವಿಶೇಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟೊಡೆ
ಕವಿನಿಬದ್ಧವಕ್ತ್ರಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಮಾತ್ರ ನಿಷ್ಪನ್ನ ಶರೀರಮೆನಿಕ್ಕುಂ.

ಸ್ವತಃಸಂಭವಿಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿನಿಂ ವಸ್ತುವ್ಯಂಜಕತ್ವಂ (1) ಪದ
ದೊಳೆಂತೆಂದೊಡೆ —

ಜಂ|| ಸಿರಿಗೆ ಸುರದ್ರುಮಕ್ಕೆ ಸಹಜಾತನೆನಲ ಪೆಸರ್ವೆತ್ತ ರತ್ನಮುಂ |
ತ್ವರಿತದೊಳೀಲಿಕ್ಕಿವೆಂಬ ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತರ ಮಾನಸಂಗಳೇ ||
ಕರಸತೆವತ್ತ ಕಾರಣಮುದಗ್ರನಿತಂಬಿನಿ ಯೋಷ್ಮ ಪಲ್ಲವಾಂ |
ತದೊಳೆ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದಿರಿಸಲಾಯ್ತು ನೆಗಬತ್ತಿಯ ಪುಷ್ಪಸಾಯಕಂ ||೪೪||

ವಿ|| ಎಂಬಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಸಾಯಕನೆಂಬ ಪದದಿಂ ಕಾಮದೇವಂಗೆ ಮೃದೂಪಾಯ
ಸಾಕರ್ಯಮುಂ (ಸಾಂದರ್ಯಮುಂ) ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

(1) ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನಕಾರನು “ ಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಸ್ಸಂಭವಿಯಾದರ್ಥವು
ಅಕಿಂಚಿತ್ಕರವು. ಕವಿಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಯೆ ಕವಿನಿಬದ್ಧವಕ್ತ್ರಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಯು. ಇಂತು ಕವಿ
ಪ್ರಾಢೋಕ್ತಿಯೊಂದರಲ್ಲೇ ಈಮೂರೂ ಅಡಕವಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಭೇದಗಳನ್ನು
ಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕೇವಲ ಶಿಷ್ಯವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾತ್ರ ವುಂಟಾಗುವುದು ”
ಎಂದು ಈಮೂರುಬಗೆಯ ಭೇದಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವನು. ಈಕವಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭೇದ
ಗಳಿಂಟೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೂರಕ್ಕೂ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ. ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನದ ಕ್ರಮವನ್ನೇ
ಅನುಸರಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದು. ಪ್ರಕರಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇವಕ್ಕೂ ಉದಾಹರಣವಿತ್ತಿರುವನು.

(2) ವಾಕ್ಯದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ಇದುವೆ ದಿಟಕ್ಕೆ ನಾಂ ವೊಡಲೆ ಪೋಗುತೆ ನೋಡಿದ ಭಾಸಿಯಲ್ತು ಮೇ |
 ಣುಡತತರಂಗಮಾಲೆಗಳಿನೊಪ್ಪುವ ತೀರವಿದಲ್ತು ಮತ್ತಿದಂ ||
 ಮುದದೊಳೆ ಕಂಡ ನಾಂ ಪಜನೆಯೋ ಚಲಿತೋದ್ವಬಲಾಕಸಂಘಮು |
 ಳ್ಕುದಕವಿದಲ್ತು ಗೌಡನ ಮಗಳ ಬರೆ ಮೊಹಕೆ ಹರ್ಷದೇಜ್ಜಿಯಿಂ||೪೫||

ವಿ|| ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಂ ವಸ್ತುಮಾತ್ರರೂಪದೊಂದು ಪದಾರ್ಥಂಗಳಂ ವಾಂ
 ಳಿಸಲ್ ಯೋಗ್ಯಮಪ್ಪ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯುಂ ಜನಕೃತಮ ಪರಮಾರ್ಥಮಪ್ಪ
 ದಲ್ತು ಎಂಬ ವಸ್ತು ವ್ಯಜ್ಞಂ.—

ವಸ್ತು ವಿನಿಂದಲಂಕಾರವ್ಯಂಜಕತ್ವಂ (1) ಪದದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಅರಿಗಜಕುಂಭದೊಳೋರಂ |

ತಿರೆ ಧೀರರ ದೃಷ್ಟಿಯೆಂತು ಖೇಲಿವುದಂತು ||

ದ್ವಾರಕುಂಕುಮಾಂಕಿತಸ್ತನ |

ಭರದೊಳೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಚಿತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಯಾ ||

೪೬||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಧೀರಕಳೆಂಬ ಪದಾರ್ಥಂ ವಸ್ತುರೂಪಂ. ಕುಂಭಂಗಳ್ಳಂ ಕುಂಭಸ್ಥಳಂ
 ಗಳ್ಳಂ ಉಪಮಾಲಂಕಾರಮಂ ಧ್ವನಿಯಿಸಿತು.

(2) ವಾಕ್ಯದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಸುತಶೋಕವಹ್ನಿದಗ್ಗೋ |

ನ್ನತಕಾಯಂ ಬಾಹ್ಯಕುಂಡಸಂಸ್ಥಿತಶಿಖೆ ತಾ |

ನತಿತೀತಮೆಂಬು ನಿಲ್ಲದೆ |

ದ್ರುತಗತಿಯಿನಗಾಧಮಪ್ಪ ಮಡುವೊಳೆ ಬಿಲ್ಲಂ ||

೪೭||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠಂ ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂ ಬೆಂದು ಆಗ್ನಿಯಂ ಪೋಕ್ಕೊಡೆ ಬೇಯ
 ಸೆಂಬ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥರೂಪಮಪ್ಪ ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಂ, ಶೋಕಂ ಬಾಹ್ಯಾಗ್ನಿ
 ಯಿಂದಧಿಕಮೆಂಬ ವ್ಯತಿರೇಕಾಲಂಕಾರಮಂ ಧ್ವನಿಯಿಸಿತು.

ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವ್ಯಂಜಕತ್ವಂ (1) ಪದದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಚೂತಂ ತಳಿತು ಕುಸುಮ |

ವ್ರಾತಮನುಜಿ ತಳೆಯೆ ಮಿತ್ರನುಧುನಾಸಕ್ತೀ ||

ಯೋತುನೊಡಗೂಡದಿದೊಡೆ |

ಚೂತಂ ಚುಂಬಿಸಲೆ ಸಂದನುದ್ಗಮಜಾಪಂ ||

೪೮||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡದಿದೊಡಮೆಂಬುದಿಂ ವಿರೋಧಾಲಂಕಾರಂ ವಾಚ್ಯಮಾಯ್ತದಿಂ ಮಧುನಾಸಂ ಪ್ರಾಧಮ್ಯವಾಗಿ ಯೆಂತವುದೋ ! ಎಂಬ ವಸ್ತು ಧ್ವನಿತಮಾಯ್ತು—

ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ವಸ್ತು ವ್ಯಂಜಕತ್ವಂ (2) ವಾಕ್ಯದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

(a) (ತರಾವೋದ್ಧತದುಹೃನ್ಮ)? ಮದವಾರಣಕುಂಭಶೋಣಿತೋ |

ಲ್ಲಸಿತಮುದಗ್ರಬಾಹುಕವಿಸಾಳುವಮಲ್ಲಕರಸ್ಥಿತಂ ಕರಂ ||

ನಿತಿತಕರಾಳಪದ್ಮವೆಸದತ್ತರಿವೀರರ ಕಣ್ಣೆ ಯುದ್ಧದೊಳ್ |

ಮ.ಸಕದ ಮುಪ್ಪೊಯಿಲ್ಲ ಮುಳಿದೀಶ್ವರಕೇಕರಕಾಂತಿ ನೀಲಿವೋಲ್||೪೯||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವತಸ್ಸಂಭವಿಯಪ್ಪತ್ತೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರದಿಂದ ಸಕಳಿಪುಬಲಕ್ಷಯಂ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದೊಳ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟುದೆಂಬ ವಸ್ತುವ್ಯಂಜಕಂ.—

ಅಲಂಕಾರದಿನಲಂಕಾರವ್ಯಂಜಕಂ (1) ಪದದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಮದವಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕಾಂತನ |

ಸದಮಳರಾಗೋಷ್ಠವಿಂದಿನುದಯದೊಳುಜಿ ಬಾ ||

ದಿದ ಸರಸಿಜದೇವಳಾಯ್ತಂ |

ಬುದುಗಳುತ್ತಿರದೆ ಬರೆದಳೊರ್ವಳ್ ನೆಲನಂ ||

೫೦||

(a) ಕವಿಯು ಈಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮೂಲದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮೂಲವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ಸಾಳುವಮಲ್ಲನನ್ನು ಹೊಗಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಕವಿಯ ಉದ್ದೇಶವು—ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದೆಯೂ ೫೪ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂಲದಿಂದ ಪರಿವರ್ತಿಸದೆ ಸಾಳುವಮಲ್ಲನ ವರ್ಣನೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಿಸಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವನು.

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಬಾಡಿದ ಸರಸಿಜದೇಶಳಾಯ್ತುಂಬಪದದಿಂ ವಾಚ್ಯಮಾದ ರೂಪಕದಿಂ
ಬಾಡಿದುದರ್ಕ ಮತ್ತೊಂದುಕಾರಣಮಿಲ್ಲದುದರಿಂ ನಿನ್ನಿಂದೀತನಧರಂ
ಮರಲ್ಕು ಮರಲ್ಕು ಚುಂಬಿತಮಾದುದೆಂಬನುಮಾನಾಲಂಕಾರಂ ವ್ಯಂಜಿತ
ಮಾಯ್ತು.

ಅಲಂಕಾರದಿನಲಂಕಾರವ್ಯಜ್ಞಂ (2) ವಾಕ್ಯದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

(b) ಕಂ|| ನಿರುಪಮಾಳುವಮಲ್ಲನ |

ವರಗುಣಮಂ ಪೊಗಯಿಪ್ಪನೆಂಬನಾವಂ ರತ್ನಾ ||

ಕರಜಲಮಂ ಕರತಳದಿಂ |

ಭರದಿಂದಂ ತೀವಿ ತೀರ್ಚಲಾಪನ್ನ ನವಂ ||

೫೦||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ನಿದರ್ಶನಾಲಂಕಾರದಿಂ ಸಾಳುವಮಲ್ಲನ ಗುಣಂಗಳ್ ವರ್ಣಿಪೊಡ
ಶಕ್ಯಮೆಂದು ಪೇಲ್ವಿ ಅಸಾಧಾರಣ ತದ್ವಿಶೇಷಂಗಳಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಲ್ಲಿ
ತತ್ಪರಮಾದಾಕ್ಷೇಪಾಲಂಕಾರಂ ಧ್ವನಿತಮಾಯ್ತು.—

(3) ಅರ್ಥಶಕ್ತಿಮೂಲವ್ಯಜ್ಞಂ ಪ್ರಬಂಧದೊಳಿಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎಲೆಮಾನವರಿರ ಪೊಯ್ತಿದೆ |

ಸಲೆ ಕನಕಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ತೋರ್ಪಿಸಿಸುವಂ ||

ನೆಲದೊಳ್ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸ ಬೇ |

ಡೊಲೆದಿರ್ದಸು ಮಗುಲ್ಕು ಬರ್ಕುವದು ಬಿಡುವಶದಿಂ||

೫೧||

ವಿ|| ಇದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತನಪ್ಪ ನರಿಯ ಮಾತು

ಕಂ|| ಅತಿಭಯಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸುವೀ |

ಪಿತ್ಯನವಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಮಗುಲ್ಕು ಶವ(ವೊಂದಿ)ಲ್ಲೀ ||

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳೆ ಮರ್ವೊದವದ ಮು |

ನ್ನೆ ತೊಲಗಿ ಸುಕ್ಷೇಮವೃತ್ತಿಯಿಂ ಮನೆಗೆಯ್ದಿಂ ||

೫೨||

(b) ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಮೂಲಪದ್ಯವನ್ನೇ ಪರಿವರ್ತನಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ವರ್ಣನಾಗಿರುವ ಹೆಯ
ಗ್ರೀವನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಳುವ ಮಲ್ಲವನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವನು.

೧|| ಇದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಪ್ಪ ಪರ್ವಿನ ಮಾತು.

ಇಂತೆಂದು ಪ್ರಬಂಧದಿಂದ ಪೇಟಲ್ಪಟ್ಟರ್ಥದಿಂದ ನರಿಪರ್ವಗಳ ತಂತಮ್ಮ
ನೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾ ಶವಭಕ್ಷಣಾಭಿಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಕಾಶಿತಮಾಯ್ತು (ಪ್ರಕಾಶಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು), ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿನಿಂದಲಂಕಾರವ್ಯಂಜಕತ್ವಮಂ, ಅಲಂ
ಕಾರದಿಂದ ವಸ್ತುವ್ಯಂಜಕತ್ವಮಂ, ಅಲಂಕಾರದಿಂದಲಂಕಾರವ್ಯಂಜಕತ್ವಮಂ
ಪ್ರಬಂಧದೊಳಗೆ ಮೇಣ್ ಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

(1) ಕವಿಪ್ರಾಥೋಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುವಿನ ವಸ್ತುವ್ಯಂಜಕತೆ.

ಚಂ|| ಸುರಗಿರಿಕೂಟದೊಳಗೆ ನೆಗಟ್ಟು ಕಿನ್ನರರು ಕಳೆ ಸಾಲ್ವಮಲ್ಲಭೂ |
ವರವರಕೀರ್ತಿಯಂ ಪಡೆದು ಪಾಡುವಿನಂ ದಿಗಿಭಾಳೆ ಕೇಳ್ವ ಕೇ ||
ಕರದೊಳಗೆ ಕರ್ಣಮೂಲಮನಭೀಕ್ಷಿಸಿ ಸತ್ಪಳಿನಸ್ಥಳಾಗ್ರಸಂ |
ಸ್ಥರಿತಮೃಣಾಳಮೆಂದು ಸೆಳೆವುಜ್ಜುಗದಿಂದ ಕರಮಂ ನಿಮಿರ್ಚುಗುಂ || ೫||

ನಿ|| ಇಲ್ಲಿ [ಸಾಲ್ವಮಲ್ಲಭೂಪನ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಕೇಳ್ವ ದಿಗಿಭಾಳೆ ಕರ್ಣಮೂಲ
ಮನೀಕ್ಷಿಸಿ (ಯಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪ ಜನಮಂ) ಮೃಣಾಳಮೆಂದು ಸೆಳೆವುಜ್ಜುಗದಿಂದ
ಕರಮಂ ನಿಮಿರ್ಚುಗುಮೆಂಬ ವಾಚಾರ್ಥಮಪ್ಪ ಕವಿಸಿಬದ್ಧಪ್ರಾಥೋಕ್ತಿ
ಯಂ (ಯಶಮಂ ಬಿಳಿದೆಂದು ಬಣ್ಣಿವುದು ಕವಿಸಮಯ ಸಿದ್ಧಮಾದುದರಿಂದ)
ದಾತನಕೀರ್ತಿ ದಿಗಂತಪ್ರಸಾರಿತ ಮಾಯ್ತುಂಬ ವಸ್ತು ವ್ಯಂಜಿತಮಾದುದು.

ಕವಿಪ್ರಾಥೋಕ್ತಿಯೊಳಗೆ ವಸ್ತುವಿನಿಂದಲಂಕಾರಮೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ವರಸಾಲ್ವಮಲ್ಲಸಂ ಸಂ |

ಗರದೊಳಗೆ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚಾರುತರವಚದಿಂದ ಸ್ವೀ ||

ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಳದೇಂ ತ |

ತ್ವರಿಕಂಧರವದ್ರಿಕುಹರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಕುಂ ||

೫೫||

(1) ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನಕಾರನು ಈಭೇದಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಇವನ್ನು ಉದ
ಹರಿಸದೆ ರಸಾದಿವ್ಯಂಜಕಗಳನ್ನು ಸ್ತೋಲವಾಗಿ ಉದಹರಿಸಿ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪಸಂಹರಿಸುವನು.
ಈಕವಿಯು ಆಭೇದಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು
ಕೊಟ್ಟು ಈಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪಸಂಹರಿಸುವನು, ಮತ್ತು ಈಕವಿಯು ರಸವಿಷಯಕ್ಕೆ “ರಸರತ್ನಾ
ಕರ” ಎಂಬ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಬೇರೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ರಸವಿಷಯವನ್ನು
ಈಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳದೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವನೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವುಂಟು

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಮುಂದಲೆವಿಡಿದುದು ನೋಲ್ಪುದುಂ ಮದನೋ
 ದ್ರೇಕಂಗಳಾದುವೆಂಬಂತೆ ಗರಿಕಂದರಂಗಳ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳೋಡಿ ಗುಹೆ
 ಯೊಳಿದು ಪರಂಬುದಲ್ಪು. ಮತ್ತಂ ನಿನ್ನತ್ತಣೆಂದಪ್ಪ ಪರಾಭವಮಂ
 ಶಂಕಿಸಿ ಗುಹೆಗಳವರ ಕೊರಲುನೀಯವೆಂದು ಪಡೆದು ವೆಂಬುದಪಹ್ನುತ್ಯಲಂ
 ಕಾರಂ ವ್ಯಜ್ಞಂ.

ಕವಿಪ್ರಾಥೋಕ್ತಿಯೊಳಲಂಕಾರದಿಂ ವಸ್ತುವ್ಯಜ್ಞವೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಮ|| ಭರದೇಕಾಂತನಿವಾಸದೊಳ ಪದೆದು ಗಾಢಾಲಿಂಗನೋದ್ಯುಕ್ತನಾ |
 ಗಿರೆ ಕಾಂತಂ ಘನಮಾನಗರ್ವಿತಯರಪ್ಪಾನೀರೆವೆಂಡಿರ್ಗಳು ||
 ದ್ಧುರನಾನಂ ದೃಢಪೀಡನೋದ್ವಿಭಯದಿಂ(ದಂ) ಬಿಟ್ಟು ಪೋಯ್ತೆಂಬಿನಂ |
 ಪಿರಿದಾವೇಗದೆ ಪಿಂಗಿದತ್ತು ಹೃದಯಾಂಭೋಜಾತಪೀಠಸ್ಥಿತಂ || ೫೬ ||
 ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಪ್ರಾಥೋಕ್ತಿಯಿಂ ಶುಟ್ಟಿದುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರದಿಂ ಮನದ ತೊಲ
 ಗಿಕೆಯಿಂ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತ್ಯಾಲಿಂಗನಂ ಮೊದಲಾದುವು ಪರ್ಚುಗೆ
 ಯೆಂಬ ವಸ್ತು ಧ್ವನಿಪಟ್ಟಿತು.

ಕವಿಪ್ರಾಥೋಕ್ತಿಯೊಳಲಂಕಾರದಿಂ ವಸ್ತುವ್ಯಜ್ಞವೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ವರಕವಿವಕ್ತೃಪಂಕರುಹದೊಳ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಸಮಸ್ತವಿಷ್ಣುವೋ |
 ತ್ತರಮನೊರಲ್ಪಲಂಪಿನೊಳೆ ನೂತನಮಾಗಿ (ಯೋವನ) ಸೃಷ್ಟಿಯು ||
 ದ್ಧುರತರಲೇಲಿಯಿಂ ಕಮಲವಿಷ್ಣುರನಂ ನಗುತಿರ್ಪಳಾವಳಾ |
 ಸರಸತಿ ಕೂರ್ತು ಬೇಲ್ಪು ವರಮಂ ಭಜಕಾವಳಿಗೀಗೆ ಸಂತತಂ || ೫೭ ||
 ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ನಗುತಿರ್ಪಳೆಂಬಂತೆಯೆಂಬುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರದಿಂ ಜಮತ್ಕಾರಕ್ಕೆ
 ಮುಖ್ಯಕಾರಣಮಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಜಡಜಾಸನಸ್ಥಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಳೆಂಬ
 ವ್ಯತಿರೇಕಾಲಂಕಾರಂ ವ್ಯಜ್ಞಂ.—

ಕವಿವಿವಿಧವಕ್ತೃಪ್ರಾಥೋಕ್ತಿಯೊಳ ಪಟ್ಟುವಿಂ ವಸ್ತುವ್ಯಜ್ಞವೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಮ|ಸ್ರ|| ವಿಳಸಲ್ಲಂಕಾಚಲೋಪಾಂತದೊಳೆ ಸುಲಿದ ಸಂಭೋಗಕಾಂತೋರಗೀಸಂ |
 ಕುಳಮಾದಂ ಪೀಡು ಮೆಯಸಣ್ಣಿಸಿದ, ಲಲಿತವಾಯುಪ್ರತಾನಂಗಳೀ
 ಗಳ ||
 ಮುಳಿಸಿಂ ಕಾಂತರ್ಕಳೊಳೆ ಪಿಂಗಿದ ವಿರಹದ ಪೆಂಡಿರ್ಗಳಾಸುಯ್ಯು ಮೇಳಂ |
 ದಳದರ್ವಿಂ|ಬೀಸುಗುಂ ಬಾಲತೆಯೊಳೆ ಹರೆಯಂ ಪೂರ್ತಿವೆತ್ತಯವೆತ್ತಂ ||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರನುಳ್ಳ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾದೈತ್ಸರ್ಯಮನುಳ್ಳ ವಾಯುಗಳ ಘಟಕ ಮಾದಕಾರ್ಯಮಂ ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಮಿರ್ದವುನೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾದುವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕಂ.

ವಸ್ತುವಿನಿಂದಲಂಕಾರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಕಂ|| ಎನೆಂಬೆಂ ಕೆಳದಿಯ ಮ |

ನ್ಮಾನವನೀಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸೆಳೆತಿಗೆಯ್ದುದು ||

ದಾನಿರೆ ಪತೀವೀಕ್ಷಣಸಂ |

ಧಾನಸಹಾಯದೆ ಕಲುಳ್ಳು ಪೋಯ್ತೆವೇಗಂ ||

೫೯||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಮಾನಪಲಾಯನರೂಪಮಾದ ವಸ್ತುವಿನಿ ನಾಯಕಂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡದಿದ್ದೊಡಂ ನಾಯಕ ಪ್ರಸನ್ನಳಾದಳೆಂಬ ವಿಭಾವನಾಲಂಕಾರಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಂ. ಮೇಣ್ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಸಾಭಾಗ್ಯದ ಬಲಂ ಧೈರ್ಯದಿಂ ತಾಳೈನೆಂದೊಡೆ ಶಕ್ಯಮಲ್ಲುಯೆಂಬುತ್ತೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಂ. ಮೇಣ್ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನಾಯಕತ್ವಂ, ಮಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನತ್ವಂ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ತತ್ಸಮಂತತ್ವಮೆಂಬೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ್. ಉತ್ತೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಂ.

ಅಲಂಕಾರದಿಂ ವಸ್ತುವೈಜ್ಞಾನಿಕವೆಂತೆಂದೊಡೆ.

ಚಂ|| ಸರಸಿಜನೀತ್ರ ಕಾಯ್ವ ಮನಕಾದುದೆ ಪೇಲಿ ನಯನಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಂ |

ಪುರುತರಮಾಯ್ತು ಕೇಳಿ ಪ್ರಿಯನೆ ನಿನ್ನಯ ಮೆಯ್ಯೊಳೆ ತಳ್ತು ಸಾರ್ದ ದು ||

ಧರನಖಘಾತಿ ರಕ್ತವಸನೋಜ್ಜ್ವಲಶೋಭೆಯ ಯನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಾ |

ದರಣೆವೋಲೀಯಲಾದುದುರುಕೋಪದ ಕೆಂಕಮಿದಲ್ಲು ನಿಶ್ಚಯಂ || . ೬೦||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಕುಪಿತಮಾದ ಲೋಚನಂಗಳನೇಕಾರಣಂ ಧರಿಯಸುತೀರ್ಥ ಯಂಬ ಪ್ರಶೋತ್ತರಾಲಂಕಾರದಿಂ ಒಲಿಯಾದ್ರವಸಖಘಾತಿಗಲನೆ ಮಲಿಸು ತಿರ್ದವುಂಬುದಲ್ಲು ಅದರ್ಕ ಸಂದುಂಪ್ರಸಾದ ಪಾತ್ರನಾದುದಿಲ್ಲಮೆಂಬ ವಸ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕಂ.

ಅಲಂಕಾರದಿನಲಂಕಾರವ್ಯಜ್ಞವಂತೆಂದೊಡೆ.

ಉ|| ಭಾವಕ ಕೇಳೆ ಭವದ್ಭೃದಯವೊಪ್ಪುವ ಸಾಯಿರವೆಂದರಿಂದೆ ಪೂ |

ಣಾರ್ವಹಮಿಂತಿದಿನ್ನಿ ದಹರೊಳಾಂ ಪುಗಲಿಂಬಿನಿತಿಲ್ಲೆನುತ್ತೆ ನಾ ||

ನಾವಿಧದುಜ್ಜುಗಂಗಳಿನಿತಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನಿಯನಾದೊಡಂ ಕರಂ |

ಭಾವಿಸಿ ನಮ್ಮೆಯಿಂದತಿತನುತ್ವಮನೆನ್ನ ಶರೀರಕಿತ್ತಪೆಂ || ೬೧||

ವಿ|| ಇಲ್ಲಿ ಹೇತ್ವಲಂಕಾರದಿಂ ಸಣ್ಣ ಮಾದಶರೀರಮತಿಸಣ್ಣಮಂಮಾಡಿದೊಡಂ

ನಿನ್ನಜಿತ್ತದೊಳಾಂ ವರ್ತಿಸೆನೆಂಬ ವಿಶೇಷೋಕ್ತೃಲಂಕಾರಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಂ.

ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತರಭಯದಿನತಿವಿಸ್ತರಮಂ ಮಾಡಿದುದಿಲ್ಲಂ.

ಶಾ ರ ದಾ ವಿ ಲಾ ಸ ದೊ ಳ್.

ಧ್ವನಿವ್ಯಜ್ಞವಿವರಣಂ.

ದ್ವಿತೀಯಪರಿಚ್ಛೇದಂ.

ಸಮಾಪ್ತಂ

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೨.

ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದ್ಯನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

ಮತ್ತು
ಅವುಗಳ ಆಕರಗಳು.

(ರಸರತ್ನಾಕರ) (ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ) (ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ) (ಆ-ಪ.ಸಂ.)

ಅ

ಅಂತೆಸೆನ ಹಾನಭಾವ (ಸೂ)	೨೧		
ಅಂಬುಜನಾಳಮೆಂಬ	೨೪೭	ಕಾವ್ಯಾವ	೬೮೯
ಅಕ್ಷಿಮುಖವಿಕಸನಾದಿ (ಸೂ)	೫೮		
ಅಡಗಿನ ತೋಲ ನೆತ್ತರ	೧೧೭		
ಅಡಿಗೆಜಗಿದಿನಿಯನಂ (ಸೂ)	೯೮		
ಅಣಿಯರಮೆನ್ನಂ	೪೨		
ಅತಿಮಗ್ನಾ ಪಾಂಗ	೧೮	ಲೀಲಾ	೧೪—೯೭
ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮೇಕ್ಷಣನೆಂತು	೧೧೧	ಕಾವ್ಯಾವ	೭೩೧
ಅನತಿಶಯನಾಯಿಕಾ (ಸೂ)	೭೯		
ಅನಿತಂಗೆಯ್ದುಯಿಯೆಂಬ	೩೮	ಆದಿ	೧೨—೩೭
ಅನುಭಾವಂ ತಿಳಿ (ಸೂ)	೪೫		
ಅನುರೇಂದ್ರೋನ್ನತಿ	೧೮೪	ಆದಿ	೧೦—೫೯
ಅನೃತದ ಖಂಡಶರ್ಕರೆಯ	೫೫೯	ಕಾವ್ಯಾವ	೧೪೪
ಅರುಣಜಲಾವಲಿಪ್ತಿ	೧೨೬	{ (ಗದಾ)	೮೩೪ ೪—೨೨
ಅರುಣಮನೇತ್ರ	೧೬೯		
ಅರೆಮುಗಿದಿದರ್ ಕಣ್ಮಲರ್ಗಳಂ	೧೯೧	ಗದಾ	೪—೫೩
ಅಲರ್ಗಣ್ ಬೆಂಡೇಯಿರಿ	೧೭		
ಅಲರ್ಗಣ್ಣಂ ಪೂವಿನಂಬಂ	೮೪	ಲೀಲಾ	೧೦—೭೨

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ.ಸಂ)
ಅವಗುಣಮಿಹಾಕಿಂಗಳೆ	೬		
ಅವತಂಸಂ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀ	೨೨೦	ಮಲ್ಲಿನಾಥ	೧—೬
ಅವತಂಸೋತ್ಪಲತಾಡನಂ	೧೯೩	ಅದಿ	೧೨—೪೮
ಅನಹಿಂತ್ಯ ಭಯರಾಗಾದಿ (ಸೂ)	೧೪೦		
ಅಸಿತಪಯೋಧರಾನನ	೨೦೫	ಜಂದ್ರ	೩—೮೮
ಅಳಕಂ ತುಂಬಿವೊಲಾಡೆ	೧೪೩	ಲೀಲಾ	೨—೧೩೨
ಅಳುದಲರಂಬು ಗಿಜ್ಜು	೨೨೫		
ಅಱುತೆರ್ದೆಯಾಱಿ	೨೫೪	ಜಂದ್ರ	೭—೪೭
ಆ.			
ಅಟಂ ಬಾಜನೆಗಾಡಿ	೫೭	ಕಾವ್ಯಾವ	೬೩೩
ಅತನಿನಾದಬೇಟ	೪೬	ಜಂದ್ರ	೫—೧೨೨
ಆದಂ ಹೃತ್ತಪ (ಸೂ)	೧೧೮		
ಆನಾಯಕರೆಂದೆ	೮		
ಆನಿರ್ದ ಬನದೊಳುಲಿದು	೨೪೬		
ಆರಯೆ ರತಿಯಿಂದಂ (ಸೂ)	೧೪		
ಆಲಂಬನದುರುಗುಣ (ಸೂ)	೧೭		
ಇ.			
ಇಂತಪ್ಪಯಿ ಪೇಪ್ಪ (ಸೂ)	೯೫		
ಇಂತಾದನುಭಾವಂ (ಸೂ)	೪೯		
ಇಂತಿದುವೆ ನಿಪ್ರಲಂಭ (ಸೂ)	೪೩		
ಇಂತೀರಣ್ಣರನರ್ (ಸೂ)	೮೨		
ಇಂದುವರನೂರುಮಿ	೨೬೮		
ಇಂನಾಪರಕೀಯೆ (ಸೂ)	೯೩		
ಇಂನಿವರಂ ಸಖೀ	೬೫		
ಇಂಬಱಿದೆನ್ನ	೨೨೭		
ಇಂಬಾಗಿ ನವರಸಕ್ಕಾ (ಸೂ)	೭೦		
ಇತರೇತರರತಿ (ಸೂ)	೧೫		
ಇದಿರೊಳ್ ಪುಲಿ ಗರ್ಜಿಸಿ	೧೭೯	ಜಂದ್ರ	೫—೫೯

(ರೂಪಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಅಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ.ಸಂ)
ಇದು ಕಾರ್ಯಶಾಪ (ಸೂ)	೩೩		
ಇದು ಲಾಕ್ಷಾಗೇಹದಾಹ	೨೩೮	ಗದಾ	೮—೧೯
ಇನನಂ ಕಾಣದೆ ಸಂಚಳ	೨೪೪		
ಇನಿತಂ ನಂಬಲೆ ಮನ್ಮನೋರಮಣಿ	೧೬೪	ಶೃಂ-ರ,	೩—೫೫
ಇನಿಯಂ ಬಾರದೆ ನಿಂದನೇಕೆ	೧೬೧	ಶೃಂ-ರ,	೩—೩೨
ಇನಿಯಂ ಸೋಂಕಲೊಡಂ	೨೬೦		
ಇನಿಯನ ಕೆಂದಳಂ	೨೬೨	ಕಾವ್ಯಾವ (ಆದಿ)	೩೪೫ ೪—೪೯
ಇನಿಯನಗಲ್ಲು ಪೋಗಿ	೬೬	ಕಾವ್ಯಾವ (ಆದಿ)	೮೦೩ ೧೨—೪೨
ಇನಿಯನಗಲ್ಲು ಬೇರ್ನೆಲೆ	೨೧೪		
ಇನಿಯನಗಲ್ಲೊಡಂ	೧೩೯	ಶೃಂ-ರ,	೩—೨೮
ಇನಿಯನನಟ್ಟುಟಿಂ	೨೪		
ಇನಿಯನಪಟ್ಟಿ ಸಾರ್ದು	೨೧೧		
ಇನಿಯನ ವಿಯೋಗದಿಂ	೨೬೩	ಕಾವ್ಯಾವ	೩೩೯
ಇನಿಯನೆ ನೀನೆ	೩೯		
ಇನಿಸಂ ತನ್ನ ನಗಲ್ಲೊಡಂ	೧೪೧		
ಇರದೆಂಟುಂ ದಿಗ್ಗಜಂಗಳ್	೨೦೬	ಕಾವ್ಯಾವ (ಆದಿ)	೩೯೨ ೧೪—೯೧
ಇವನಂತೀಕೆಗೆ	೩೧		
ಇವರಂ ಪ್ರಿಯನಿರ್ಭೆಡೆ (ಸೂ)	೧೦೫		
ಇವಳವಳೋಕನಾಕುಳಿತೆ	೨೨೮	ಚಂದ್ರ	೧೦—೧೧
ಈ.			
ಈಕೃತಿ ಕವಿಕೃತ	೨೬೯		
ಈಕೆಯ ಲೋಚನಂ	೧೩	ಉದ್ಭಟ	೮—೪೩
ಉ.			
ಉಗುರುತ್ತುಂ ಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ	೨೪೮	ಮಲ್ಲಿ ಪಂಪ-ರಾ,	೮—೯೪ ೩—೧೫೨

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಆಕರಗ್ರಂಥಂಗಳ)	(ಆ-ಪ.ಸಂ)
ಉದಯಾಸ್ತೋನ್ನತ	೧೦೪	ಕಾವ್ಯಾವ } (ಶಬ್ದ. ದ) } ಸೂ,	೧೭೩ ೧೫೬
ಉರಗಾದ್ಯಭಿಘಾತಂ (ಸೂ)	೧೦೪		
ಉರಿಗಣ್ಣಂ ನನೆವಿಲ್ಲನಂ	೨೦೧		
ಉಸಿರಲರೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ	೨೦೦	ಚಂದ್ರ	೫—೧೯
ಉಱದೆನ್ನಂ ಮಾಯೆಯಿಂ	೨೩೦	ಶೃಂ-ರ,	೧—೭೧

ಊ.

ಊಡಿದೆನೋದಲಿತ್ತೆ	೧೦೩
----------------	-----

ಎ.

ಎಂನನೆ ಕೂರ್ತು	೪೯		
ಎನಗಂ ಬಲ್ಲಾಳ್ಗಡಂ	೧೩೨	ಪಂಪ.ರಾ	೧೨—೭೩
ಎನಗೀನಿನ್ನವಿಕಾರಮಂ	೧೩೫	ಶೃಂ-ರ	೩—೧೧
ಎನಗೇಕಾದುದೋ	೧೭೪		
ಎನಸುಂಲಜ್ಜೆಯಿನಾಂದ (ಸೂ)	೨೪		
ಎರಡುಂ ವಿರುದ್ಧರಸ (ಸೂ)	೬೯	ಕಾವ್ಯಾವ (ಸೂ)	೨೦೫
ಎರೆವ ಮುಱಲ್ವ ಲಲ್ಲಯಿಪ	೨೩೩	ಆದಿ	೩—೪೩
ಎಲರಿಂದೆಟ್ಟು ತ್ತು ಲೀಲಾವತಿ	೧೮೧	ಲೀಲಾ	೧೦—೬೬
ಎಲೆಎಲೆಮಂತ್ರನಾದಿ	೨೪೦		
ಎಲೆಮೃಗನೇತ್ರನೋಡ	೧೫೩	ಶೃಂ.ರ,	೩—೯
ಎಲೆಮೃಗನೇತ್ರಬೇಡ	೧೪೬		
ಎಸೆಗುಂ ದೇಹಿಗೆ (ಸೂ)	೨		
ಎಳಮಿಂಜಿಂದೊಪ್ಪ	೩೧	ಆನಂತ	೪—೯೩
ಎಳಮಿಂಜಿಲ್ಲಕ್ಕುಮಾ	೬೭	ಕಾವ್ಯಾವ	—೬೩೫
ಎಳವೆಱಿರಿದಾಡೆ	೨೪೯	ಕಾವ್ಯಾವ } (ಅಜಿತ) }	೬೪
ಎಳೆಯಳಿರುತೆನ್ನ	೨೭		೬—೨
ಎಱಗಿದೊಡಾಗೆ	೧೪೯		

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಅಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ.ಸಂ)
ಎ.			
ಎನೇನೋ ಮದನುಜರುಮೆ	೨೩೧	ಕಾವ್ಯಾವ (ಅದಿ)	೪೩೨ ೧೪—೨೫
*ಎಲುದ ಗೆಯ್ಯಲಿನೆಮ್ಮೊಳ್ಳಾ	೧೮೮		
ಬಿ.			
ಬಡವೋದರ್ ಬಂದ	೪೦	ಶೃಂ-ರ,	೨—೫೫
ಬದವಿದನಾಟಕದೊಳ್ (ಸೂ)	೬		
ಬದವಿದರ್ಚಿತ್ತದಿಂ (ಸೂ)	೩		
ಬದವಿದೊಂದು (ಸೂ)	೬೧		
ಬಲಲೆ ತಗುಟ್ಟು ಪುತ್ತಿಡೆ	೧೨೨	ಚಂದ್ರ	೧೧—೨೦
ಕೆ.			
ಕಂಪಸ್ವೇದಾದಿ (ಸೂ)	೬೦		
ಕಡವಲರ್ಧಂತೆ	೧೯೪	ಚಂದ್ರ	೬—೮೮
ಕಡುಗಟ್ಟಲೆಯೊಳ್	೯೧	ಕಾವ್ಯಾವ	೬೫೩
ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂ ಕಡೆಗೋಡಿ	೭೨	,	೮೦೩
ಕಡೆದನೊ ಚಂದ್ರಕಾಂತ	೫೬	ಮಲ್ಲಿ	೪—೫೪
ಕಡೆದವೊಲಿರ್ಪ	೨೧	ಕಾವ್ಯಾವ	೯೩೪
ಕನದಿಷ್ಟಸ್ತುರಣ (ಸೂ)	೧೩೬		
ಕನಸಿನೊಳೆನ್ನ	೭೬	ಶೃಂ-ರ,	೪—೬೪
ಕನಸು ಕನವಂಕೆ	೧೩೨		
ಕಮನೀಯವಾಣಿ (ಸೂ)	೮೩		
ಕರಜಕ್ಷತಗಳಿತಾಶ್ಯಾನ	೧೨೫	ಕಾವ್ಯಾವ	೮೩೨
ಕರುಣಂಶೋಕದಿನಕುಂ (ಸೂ)	೫೦		
ಕರುಣಾರಸಕ್ಕೆ ವೀರಂ (ಸೂ)	೬೮		
ಕರುವಿಟ್ಟು ಕಾಮದೇವಂ	೨೦		

* ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಈ ವೃತ್ತವು ೭-೩ ಪದಗಳ ಮಾರ್ಪಾಡಿನಿಂದ ಬೇರೊಂದು ವೃತ್ತವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ (ಕಾವ್ಯಾವ—೩೧೪.)

(ರಸಿಕತಾಳರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಅಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ ಸಂ)
ಕವಿಯೆಂಬ ಪೆಸರ್ಗೆ	೭		
ಕಷ್ಟಂ ದುಃಖಾನಲ	೧೯೬	ಅದಿ	೯ ೫೧
ಕಳಕಾಂಚೀಕ್ಷುದ್ರ	೪೮	ಶೃಂ-ರ,	೨—೬೭
ಕಳವಳಿಸಿದಪಳ	೯೨	ಶೃಂ-ರ,	೪—೮೪
ಕಳಸಂ ಪದ್ಮಾಕರಂ	೨೪೧	ಮಲ್ಲಿ	೬—೪೪
ಕಳಹಂಸಾಲಸಯಾನೆಯಂ	೨೨೨	ಪಂ,ರಾ	೯—೧೧
ಕಳ ತುಡಿಸಲ್ಪಡೇಂ	೪೭	ಶೃಂ-ರ,	೨—೬೫
ಕಱಿಯಿರೆಯುಂ	೩೪		
ಕಾಂಠಿಯೆ ಬಿತ್ತರಮಾ (ಸೂ)	೨೩		
ಕಾಯ್ಕಿಚ್ಚು ತಗುಳೆ	೧೮೬	ಕಾವ್ಯಾವ	೨೯೮
ಕಾಯ್ಪರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯ	೨೩೬	"	೨೯೯
ಕಿಡಲೆಂದಿರ್ಪದು ದೇಹ	೧೮೩		
ಕಿಡಿಯಂ ಕಣ್ಣಸಲೆ	೨೨೬		
ಕಿವಿಯುಂ ಮುಂಟೆ	೯೮		
ಕುಟಲಾನೀಳಾಲಕಂ	೧೪೨	ಕಾವ್ಯಾವ	೮೦೨
ಕುಡಿನೆಂ ದುಃಶಾಸನೋರೇಸ್ಥಲ	೧೦೭	"	೮೧೯
		(ಪಂ-ಭಾರ)}	೭—೧೩
ಕುಡುವುರ್ವಂನಸು	೪೪	ಶೃಂ-ರ,	೨—೫೯
ಕುಲವಿದ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಾದಿ	೧೩೭		
ಕುಲವಿಭವರೂಪ (ಸೂ)	೧೨೨	ಶೃಂ-ರ,	೨—೩೦
ಕುಳಿರ್ವೆಲರುಮಾಲಿ	೫೮	ಕಾವ್ಯಾವ	೬೫೧
ಕುಳ್ಳಿದುರ್ವಮಿಳಿರ್ವ	೯೯	"	೮೧೩
ಕೂರಿಸ ಬೇಡವಂ	೩೭		
ಕೃತಗಂಡವಿಕಾಸಂ (ಸೂ)	೪೭		
ಕೃತಚಿತ್ತೋತ್ತಮ	೩೮		
ಕೃತವಿಸ್ಮಯಜಾತ (ಸೂ)	೫೭		
ಕಳದೀ ಮಜ್ಜೀವಿಕಾಥೀಶ್ವರನ	೧೩೩		
ಕ್ರಮದಿಂದನುಭಾವಮೆದು (ಸೂ)	೪೬		
ಕ್ರಮದಿಂದ ದ್ವಾದಶ (ಸೂ)	೮೬	ಶೃಂ-ರ,	೩—೨೬

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ನದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ.ಸಂ)
ಕ್ರಮದಿಂದ ವಚನ (ಸೂ)	೧೦೧	ಶೃಂಗ-ರ,	೩—೭೫
ಕ್ಲಮಚಿಂತಾಲಸ್ಯ (ಸೂ)	೧೨೪		
ಕ್ಷಮೆಯುಳ್ಳಂ (ಸೂ)	೭೪		
ಕ್ಷತಿತಳಮಂ ಪ್ರಧಾನ	೧೩೦		
ಕ್ಷತಿಯೊಳರಾತಿಭೂಭುಜರ	೧೦೬	ಕಾವ್ಯಾವ	೮೧೪
ಕ್ಷತಿನಿಮಿತಕುಲೀನತೆ (ಸೂ)	೭೧		

ಖ.

ಖಲಚೌರ್ಯ (ಸೂ)	೧೪೧		
	ಗ.		
ಗಗನಚರಪ್ರಚಂಡ	೧೨೯	ಪಂ-ರಾಮಾ.	F—೫೫
ಗಾನಿಲನುಹಿ ಬಿಣ್ಣೊಹಿ	೯೬		
ಗಿಡಿಗಂ ಕೊಂದುದೊ	೨೫೫	ಲೀಲಾ	೬—೧೧೩
ಗಿಡಿಗಿಡಿಜಂತ್ರ	೧೨೧	ಚಂದ್ರ	೧೧—೧೭
ಗಿಳಿಗಿನ್ನಂ ಕುಟುಕಿಕ್ಕಲೊಲ್ಲಳ	೮೦	ಲೀಲಾ	೭—೮೪
ಗುಡಿಗಟ್ಟುವ	೧೮೭	ಚಂದ್ರ	೧೩—೪೦
ಗೃಹದೀರ್ಘಿಕೆಯಂ	೨೨೪		
ಗ್ಲಾನಿಗುದ್ಧಲಂಘನ (ಸೂ)	೧೨೬		

ಘ.

ಘನದೋರ್ಧ್ವಪ್ಪ	೧೦೫		
ಘನಮಾಲೆಸಮುದ್ರನ	೨೪೫		
ಘನಸಮಯಕ್ಕೆ	೧೫೮	ಶೃಂಗ-ರ,	೩—೬೭

ಚ.

ಚಕ್ಷುಃಪ್ರೀತಿ (ಸೂ)	೪೦		
ಚದುರನ ಜಾಣ್ಣುಡಿ	೯೫		
ಚಿತ್ತಂಬೊಕ್ಕಿದೆಯೆಂತೈ	೯೦	ಜಗನ್ನಾಥ	೧೧—೩೪
ಚುಂಬಿಸೆ ಬೀಗಿ	೫೪		

ಛ.

ಛಲಭಂಗಕಾರ್ಯ (ಸೂ)	೧೧೧		
-----------------	-----	--	--

(ರಸರತ್ನಾಕರ)

(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)

ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ (ಅ-ಪ.ಸಂ)

ಜ.

ಜರೆ ಬಂದೊಟ್ಟೈನೆ	೧೯೫	ಅದಿ	೨—೪೯
----------------	-----	-----	------

ತ.

ತಡೆಯದೆನಿನಗವ್ವದ	೨೧೭		
ತಣಿವುಂಟೇ ಪೆಱತೊಂದವೂವ	೧೮೨	ಅದಿ	೩—೬೯
ತನ್ನಸೆವ ಕಾರ್ಯ (ಸೂ)	೧೩೫		
ತರದಾಲಂಬನ (ಸೂ)	೧೮		
ತಳಮಂ ನೂಱುದ್ದಿ	೧೦೮	ಶೃಂ-ರ,	೧—೭೩
ತಳರದೆ ತನ್ನ	೮೩		
ತಳಿದ ರತಶ್ರಮಂ	೨೦೭		
ತಿಳಕಮನೋಸರಿಸುವ	೧೫೫	ಶೃಂ-ರ,	೩—೪೪
ತಿಳಿವನ ದೂತಿಗಡಂ	೬೪		
ತೆಱಪಱಿದೋಪನಪ್ಪೆ	೨೦೩	ಲೀಲಾ	೧೩—೨೦
ತೆರೆವೊಯ್ಲಿಂದಾದ	೨೨೩	ಜಗನ್ನಾಥ	೧—೫೩
ತೊಟ್ಟುಹಿಯನಿಟ್ಟು	೧೦೦		
ತೊಳತೊಳಪ	೩೨		

ದ.

ದನುಜರನಾಮುರಾರಿ	೨೩೫	ಕಾವ್ಯಾವ	೮೯೯
ದಾರಿದ್ರ್ಯಮಿಷ್ಟ	೧೩೮ (ಸೂ)		
ದೂರಿಸಿ ಸುಯ್ಯ ಹಸ್ತ	೨೩೨	ಚಂದ್ರ	೮—೬೪
ದಸೆಗಳ್ ಮಾದನಿವೋಗೆ	೧೦೧	ಶೃಂ-ರ,	೧—೭೭
ದೊರೆಗಿಡೆ ಬಾಯ್ಗೆ	೧೩೬	ಶೃಂ-ರ,	೩—೧೫

ಧ

ಧನಮರಣ ವಿಯೋಗ (ಸೂ)	೧೩೧		
ಧನುವುಂ ಕರ್ಪಿನಬಿಲಂ	೨೧೯	ಕಾವ್ಯಾವ,	೭೫೨
ಧರೆಯೋಳ್ ಸಂದಧಿರಾಜ	೧೩೧		
ಧಾರಾಭಿಷೇಕಮದುವೆ	೧೨೩	ಚಂದ್ರ,	೧೧—೧೪

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ.ಸಂ)
ಧೀರೆಯೆನಿಕ್ಕುಂ (ಸೂ)	೮೯		
ಧೀರೋದಾತ್ತಲಲಿತರೀ (ಸೂ)	೭೩		
ಧೀರೋದ್ಧತನೇತ್ಯ (ಸೂ)	೭೭		
ಸ			
ನಂದನನೊಸಗೆಯುಮಾ	೧೮೦	ಕಾವ್ಯಾವ,	೮೬೪
ನಗೆಗಣ್ ಸೂಸೆ ವಿಲಾಸಮಂ	೪೩	{ ಪಂಪ. ೫—೪೨	
		{ ಮಲ್ಲಿ. ೮—೬೮	
ನಗೆವೆರಸಿದ (ಸೂ)	೪೯		
ನಡುಗೆ ಪಯೋಧರಂ	೧೭೦	ಶೃಂ-ರ,	೩—೮೩
ನಡುನಡಪಿತ್ತು	೭೮	ಚಂದ್ರ	೫—೧೨೪
ನಡೆದುದಿಳೇಶನೊಳ	೨೩೪	ಪಂಪ-ರಾ,	೧೦—೨೩೩
ನಡೆಬೋರ್ಗಾವುದಮಂ	೩೬		
ನಯನರತಿಚಿಂತೆ (ಸೂ)	೩೯		
ನಯನಾಕರ್ಷಣಮಂತ್ರ	೩೦		
ನರಕದ ನೆರೆಮನೆ	೧೧೮		
ನಲ್ಲರ ಕೂಟದೊಂದು	೨೦೨		
ನಲ್ಲರಗಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲದೆ	೨೫೨	ಚಂದ್ರ,	೮—೭
ನವವಧು ನಲ್ಲನಿತ್ತು	೧೮೫		
ನವ ವಯನೆಯೈ (ಸೂ)	೮೮		
ನಸುದೆಜಿರಿಹಿದ	೨೬೩		
ನಸುದೊಡೆ ತೋರ್ಪ	೧೩೭	ಚಂದ್ರ,	೮—೫೧
ನಸು ಬಿಸುಪೇಜಿರಿ	೮೫	ಪಂ-ರಾ,	೯—೧೧೭
ನಾಯಕರೆಲ್ಲರಸಕಂ (ಸೂ)	೭೮		
ನಾರಿಯ ಕೊರಲೆ ನೀಂ	೮೬		
ನಿಜಕೇಳಿಗೃಹದೊಳ	೮೨		
ನಿಧಿ ದುಸ್ತರಜನ್ಮಾಂಭೋನಿಧಿ	೧೧೯	ಶಾಂತಿ	೯—೨೬
ನಿನ್ನಯ ಕೂಟಮಂ	೧೯೮		
ನಿಮಿದುವು ಪೊಳೆದುವು	೨೮	ಶ.ದ.ಸೂ	೨೨೪

(ರಸರತ್ನಾಕರ)

(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)

(ಅಕರಗ್ರಂಥಗಳ) (ಅ-ಪ.ಸಂ)

ನಿರತಂ ಶೃಂಗಾರ (ಸೂ)	೧೩		
ನೀನಜುಬೆಣೆಸುವೊಡಾಡುದು (ಸೂ)	೧೦೩		
ನುಡಿದೊಡೆ ಚುನ್ನಮಂ	೧೭೨	ಶೃಂ-ರ,	೩—೮೭
ನುತಪಾತ್ರಶತ್ರು (ಸೂ)	೫೩		
ನುತ ಬೋಧೆ ಬಹುಶ್ರುತ (ಸೂ)	೧೨೯		
ನುತ ಶೀಲ ನೇಕಪತ್ನೀ (ಸೂ)	೮೦		
ನುತಸಖಿ ಲಿಂಗಿನಿ (ಸೂ)	೧೦೪		
ನೂತವಿಹಂಗಸಂಕುಳ	೧೬೩	ಶೃಂ-ರ,	೩—೫೮
ನೃಪಸುತೆಯಂ ತಾಂ	೬೧		
ನೆಗ್ಗು ನಿರಿದ್ರಿಯ (ಸೂ)	೧೪೩		
ನೆಗ್ಗು ನಿಭಾವಂ (ಸೂ)	೧೦೮		
ನೆನೆದೊಳಗದದುವೆ (ಸೂ)	೪೧		
ನೆನೆವಳೆ ಬೇಡದೊಂದನೆಡೆ	೭೩		
ನೆರೆವನ್ನಂ ರವಿ ನಿಲ್ಲದಸ್ತು	೨೫೬	ಕಾವ್ಯಾವ,	೮೫೭
ನೆರೆವಳೆ ತಂಗಿಯನಟ್ಟು	೮೧	ಲೀಲಾ,	೨—೪೯
ನೆಹಿಯೆ ಪರಕೀಯೆ (ಸೂ)	೯೪	ಶೃಂ-ರ,	೩—೪೫
ನೊರೆ ಬಾಯಿಂ	೧೯೦		
ನೋಟುನೋರ್ವಳಂ	೧೩೪		
ನೋಡಿ ನುಡಿದೊಲ್ಲು (ಸೂ)	೩೪		
ನೋಡುವಲಂಪಿಸಿಂ	೨೨೯	ಚಂದ್ರ,	೧೦ ೭

ಪ

ಪಗಲೆಂದುಂ ತಲೆದೋರು	೨೪೨		
ಪಗೆ ಕಳೆಯಂ ಸರಿ (ಸೂ)	೬೫		
ಪತಿಚಿಂತಾವಿಡ್ಫೆ ನಿಧ್ರಾ	೭೭		
ಪದಯಿಸೆ ಸೋಂಕಿ	೧೩೮	ಕಾವ್ಯಾವ,	೮೦೦
ಪದಾಳಿಸಿದಂಗೆ	೧೯	ನ	
ಪಥೆಹಮರ್ದಪ್ಪೆ	೫೩	ಶೃಂ-ರ,	೨—೭೩

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ ಸಂ)
ಪದವೆತ್ತಿವರ ಜೀವಮೊಂದೆ	೬೦	ಕಾವ್ಯಾವ,	೮೦೫
ಪರದಾರಾದಿ ವಿರುದ್ಧ (ಸೂ)	೧೧೩		
ಪರನೃಪಸೆನ್ನ ಮಿತ್ರ	೩೦		
ಪರಮಪ್ರಿಯರೆತ್ತಾನುಂ (ಸೂ)	೩೮	ಶೃಂ-ರ,	೨—೫೬
ಪರಮಾರ್ಹಂತ್ಯ	೧		
ಪರಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ (ಸೂ)	೧೩೯		
ಪಂಜನಫಲವತ್ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ತರ	೧೯೭	ಚಂದ್ರ,	೧೩—೮೨
ಪಂಞಾನು ವನಂತಂ	೯೩		
ಪಂದೆಯಲ್ಲಯ್ಯ	೪೧	ಶೃಂ-ರ,	೨—೫೭
ಪಂಪರಿತಂದು	೨೫೦	ಚಂದ್ರ,	೮—೧೧೧
ಪರಿಭಾವಿಸುವೊಡೆ (ಸೂ)	೩೩		
ಪರವರುಣಜಲದಿನುಣ್ಣುವ	೧೧೬	ಶೃಂ-ರ,	೧—೮೯
ಪರಿವಿಡಿಗೆಯ್ಯ ಸೊಂದಿಗಿಳಿ	೧೭೭	ಶೃಂ-ರ,	೩—೬೬
ಪರೆದಿರೆ ತಿಮಿರಕಚಂ	೨೫೭	ಚಂದ್ರ,	೮—೩೨
ಪಱಿಬಾತ್ಮ ಪ್ರಿಯದಾರ	೨೧೮	ಚಂದ್ರ,	೧೦—೧೨೭
ಪಯುಗಯಿದಯ್ತಿ	೬೮		
ಪಸದನವಾಂಪ	೫೧		
ಪಸರಿಪಭಾವದುದಯ (ಸೂ)	೧೦೫		
ಪಸಿದೊಡೆ ಸಲ್ಲಕೀ	೨೫೦	ಚಂದ್ರ	೫—೬೪
ಪಾಸುವ ಪಲ್ಲವಾಸ್ತರಣ	೮೯	ಜಗನ್ನಾಥ,	೧೧—೨೦
ಪಿಂತನೆ ಬಂದಿವರ್	೧೫೨		
ಪುರ್ವಿಂದ ಪರಾಧಿಯ	೧೫೦		
ಪುಲಕಾಶ್ರು ಸ್ವೇದ (ಸೂ)	೮		
ಪುಸಿಗಂಧಾರ್ತಂ (ಸೂ)	೮೧		
ಪುಳಕಾಶ್ರುಸ್ತಂಭಂ (ಸೂ)	೧೪೪		
ಪೊಡವುತ್ತುಂಗಸ್ತನಂ	೨೦೮	ಜಗನ್ನಾಥ,	೧೬—೧೨೪
ಪೊರೆಗುಂ ಕ್ರೋಧದೆ (ಸೂ)	೫೫		
ಪೊಲ್ಲಮೆಗಂಡವರ್	೧೫೭	ಶೃಂ-ರ,	೩—೫೧

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ.ಪ.ಸಂ)
ಪೊಸಬನಿದಾವ	೧೪೪		
ಪೊಸಮಕರಂದ ಮೆಂಬ	೨೫೮	ಚಂದ್ರ,	೭—೬೩
ಪೊಸಮಸಿಲೋಳ ನೃಪಾತ್ಮಜೆ	೫೯		
ಪೊಸಮಸಿಲೋಳ ನೃಪಾತ್ಮಜೆ	೬೫		
ಪ್ರಕಟಿತರನಾಯಿಕೆ (ಸೂ)	೮೬		
ಪ್ರಕಟಪ್ರತಾಪಿ (ಸೂ)	೭೨		
ಪ್ರಭವಿಪುದುತ್ಸಾಹಸ್ಥಾಯಿ (ಸೂ)	೫೨		
ಪ್ರಾಕೃತ ನಲ್ಲಿನೀ	೧೨೮	ಪಂ-ರಾ,	೫—೭೨
ಪ್ರಿಯ ತನ್ನೋಪನೆ	೪೫	ಶೃಂ-ರ,	೨—೬೧
ಪ್ರಿಯನಿಷ್ಠದೆ (ಸೂ)	೯೨		
ಬ.			
ಬಿಂಗಿಯ ಕುಣಿತ	೯೭		
ಬಗೆಯೋಳ ಪೊಣ್ಣಿದ	೧೪೦	ಕಾವ್ಯಾವ,	೮೦೧
ಬರಿಯೋಳ ಪತ್ತಿದ	೨೧೨		
ಬಳೆದನುರಾಗದನ್ನ	೨೧೫		
ಬಳೆಯಿಸೆ ಬಾಸುಯಂ	೧೦೨	ಚಂದ್ರ,	೫—೧೧
ಬಿಡುಡಿಲೇಲಿಕ್ಕಿ	೧೬೦	ಶೃಂ-ರ,	೩—೬೧
ಬಿಡದಿಂತೇಂ ಕಾರಣಂ	೬೩		
ಬಿನದಮದೆಂದಿನಂದ	೧೬೬		
ಬಿಸರುಹಸಖನಸ್ತಾದ್ರೀಂದ್ರಮಂ	೨೫೩		
ಬಿಸಿಲಂ ಲಾವಣ್ಯ	೩೩		
ಬೆರಲಂ ಕರ್ಜುವ	೧೧೪	ಕಾವ್ಯಾವ,	೮೨೪
		(ಗದಾ)	೪—೨೮
ಬೆರಲಂ ಮೂಗಿನ	೧೪೭		
ಬೆರಸದ ಮೊಲಿಕೆ (ಸೂ)	೬೮ (a)	ಶೃಂ-ರ,	೧—೯೯
ಬೆಸಸಿ ದೆಡೆಗೆಯ್ದಿ (ಸೂ)	೧೦೦		
ಬೇಲಿಪೊಂದದ್ಭುತರಸ	೧೧೨	ಕಾವ್ಯಾವ,	೪೭೫

(ರಸರತ್ನಾಕರ)

(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)

(ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ) (ಅ-ಪ.ಸಂ)

ಭ.

ಭಯದಿಂಕರ್ಚಿದುದೊಂದು	೧೨೭
ಭಯದೆ ಭಯಾನಕ (ಸೂ)	೧೧೯
ಭಯಮತ್ಸರ (ಸೂ)	೧೨೦
ಭಾವಂ ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿ (ಸೂ)	೪
ಭಾವಂ ವಿಭಾವ (ಸೂ)	೧
ಭಾಸುರ ಸುಕುಮಾರ (ಸೂ)	೨೭
ಭೋಗಾದಿಲಾಭ (ಸೂ)	೧೧೬
ಭೋಗಪೆನ್ನ	೨೨೧
ಭೃಕುಟನಯನಾರುಣಾದಿ (ಸೂ)	೫೬
ಭೃಕುಟಮುಖ (ಸೂ)	೯

ಮ.

ಮಕರಂ ಬಾಯ್ಡುಪರಿ	೧೧೩
ಮಗಮಗಿಸಿತ್ತು ತೋಳ	೨೨
ಮತಿಲಜ್ಜಾ ವೇಗ (ಸೂ)	೧೦
” (ಸೂ)	೧೦೬
ಮದಗಜವರಡರ	೧೦೯
ಮದದಿಂದುಣ್ಣಿದ	೨೦೯
ಮದನನಕೆಯ್ದು ವೆಲ್ಲಿದ	೮೮
ಮದರಾಗಾದಿಯಿ (ಸೂ)	೩೦
ಮದಿರಾಪಾನವಿಕಾರದೋಳ	೨೧೦
ಮದಿರಾಪಾನ ವಿಕಾರಮುಂ	೫೦
ಮದಿರೋಪಯೋಗದಿಂ (ಸೂ)	೧೨೪
ಮನಕಂಪಕ್ಕಲ್ಲದ	೧೯೯
ಮನದನ್ನಂ ಮುಳಿಸಂ	೧೯೨
ಮನದ ವಿವೇಕಂ	೨೩
ಮನದೋಳ ಕಪಟ	೧೬೮

ಕಾವ್ಯಾವ, ೮೩೫

ಕಾವ್ಯಾವ (ಸೂ) ೨೦೦

ಆದಿ ೩—೬೩

ಕಾವ್ಯಾವ, ೮೨೨

ಶೃಂ-ರ, ೨—೧೬

” ” ”

ಶ-ದ. ಸೂ. ೪೫

{ ಕಾವ್ಯಾವ, ೧೨೩ }
{ (ಆದಿ), ೩—೧೫ }

ಶೃಂ-ರ, ೧—೪೭

ಶೃಂ-ರ, ೨—೭೧

ಕಾವ್ಯಾವ, ೭೧೫

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಅಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ.ಸಂ)
ಮನಮಂ ಮುಟ್ಟೈಸಿ	೧೨೦		
ಮನಮುಂ ದಿಟ್ಟೈಯುಮೆಯ್ದದಂ	೧೧೦	ಶೃಂ-ರ,	೧—೮೫
ಮನವೊಲ್ಲಾತನ ಗಾಡಿಯಂ	೧೪	ಕಾವ್ಯಾವ	೭೮೩
		(ಆದಿ)	೧—೭೫
ಮನೆಯುವನೆಯ್ದು	೧೬೨	ಶೃಂ-ರ,	೩—೬೩
ಮನ್ಮನದಾಣ್ಮನೆ	೧೬೫		
ಮಸಣಂಶೂನ್ಯ (ಸೂ)	೧೪೨		
ಮಸೆದಲಿಪಿಂಪ್ರಿಯಾನನ	೨೩೭	ಚಂದ್ರ	೬—೭೬
,,	(೧೭ನೆಯ ಪುಟದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈಪದ್ಯವಿದೆ)		
ಮುಱಿದಾಗುಳಿಸಲೆಬಾಯಂ	೧೧೫	ಶೃಂ-ರ,	೧—೮೭
ಮಿಗೆ ತೀವ್ರದ ನಿದ್ರೆ (ಸೂ)	೧೨೭		
ಮಿಗೆ ಸುರತಾಮೃತ	೨೬೪		
ಮಿಗೆ ಹಾಸಮೆ (ಸೂ)	೪೪		
ಮಿದುಳಿಂಧಣೈಕ್ಕಿ	೧೨೪	ಶೃಂ-ರ,	೧—೯೩
ಮಿಸಲ್ವಾಯ್ಡೆಱಿ	೨೬		
ಮುನ್ನೊರೆದಕ್ಕತಿ	೯		
ಮುಸುಕಿನಭಂಗಿಯುಂ (ಸೂ)	೬೭	ಶೃಂ-ರ,	೧—೫೦
ಮುಸುಕುಪೊಗೆಸುತ್ತ (ಸೂ)	೧೧೨		
ಮುಳಿಬರೆನಲ್ಲನೋಪಳ	೧೭೩	ಶೃಂ-ರ,	೩—೩೮
ಮುಳಿದುಱಿಚಿಂತಿಸುತ್ತೆ (ಸೂ)	೯೧		
ಮುಳಿವ ಕನಲ್ವ (ಸೂ)	೧೫೬	ಶೃಂ-ರ,	೩—೪೬
ಮುಳಿವೆಂ ತಾನಾಗೆ	೧೪೫		
ಮುಳಿಸೆಂಬುದು	೬೨		
ಮುಳಿಸೇಂಕಾರಣ	೧೬೭	ಶೃಂ-ರ,	೩—೭೯
ಮೂಗಂ ಮುಚ್ಚುವುದದು (ಸೂ)	೬೨		
ಮೃಗಮದಗಂಧಿ	೭೫		
ಮೃದುರವನು (ಸೂ)	೪೮		
ಮೃದುವಾಕ್ಕೋಪಪ್ರಸಾದಂ (ಸೂ)	೧೦೨		

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಅಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ.ರಂ)
ಮೃದುನಸನಮಾಲ್ಯ (ಸೂ)	೩೧		
ಮೊಗಮಂ ಚುಂಬಿಸಿ	೮೭		
ಮೊಲೆಗೆ ವಿಚಿತ್ರಪತ್ರಲತೆ	೨೦೪	ಜಗನ್ನಾಥ	೨ — ೯೯
ಮೊಲೆವಿಣ್ಣಿಂ ಬಳ್ಳುತುಂ	೧೮೯	ಲೀಲಾ	೩ — ೧೭
ರ.			
ರತಿಪರಿಹಾಸಂ (ಸೂ)	೭		
ರಸಭಾವಾಲಂಕಾರ	೧೧		
ರಸಮಿಲ್ಲದ	೪		
ರಸರತ್ನಾಕರ	೩		
ರಸಿಕಮೃದು (ಸೂ)	೭೬		
ರಾಗದ್ವೇಷಾರ್ಥದ್ವಿ (ಸೂ)	೧೧೫		
ರುದಿತವಿಲಾಸ (ಸೂ)	೫೧		
ರೂಪೋಪಭೋಗ (ಸೂ)	೨೨		
ರೋಗಂ ದರಿದ್ರಮಿತ್ರ (ಸೂ)	೧೧೭		
ರೋಗಾದಿಹಿತಾಹಿತ (ಸೂ)	೧೨೫		
ಲ.			
ಲಲನೆ ನಿಜೇಶ್ವರನಂ (ಸೂ)	೨೬೬	ಶೃಂಗರ,	೨ — ೧೩
ವ.			
ವನರುಹನೇತ್ರೈ	೨೫		
ವರಶೃಂಗಾರ (ಸೂ)	೧೧		
ವರಹಾನಭಾವ (ಸೂ)	೧೯		
ವಸುಧಾಚಕ್ರ	೫		
ವಸುಮತಿಯೊಳ್ (ಸೂ)	೭೫		
ವಸುಶಸ್ತ್ರಸಂಗ್ರಹತ್ವಂ (ಸೂ)	೫೪		
ವಾತಾಗ್ನಿವರ್ಷಗಜ (ಸೂ)	೧೧೧		
ವಾಸಾಸನಾದಿ (ಸೂ)	೨೯		
ವಿತತಸುಖದುಃಖ (ಸೂ)	೧೧೯		
ವಿನಮಿತನಾದ ನಲ್ಲ	೧೫೯		

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಆ.ಪ.ಸಂ)
ವಿನಯೋಪಚಾರವಚ	೧೪೮	ಕಾವ್ಯಾನ	೬೩೮
ವಿನುತೇಕ್ಷಣಾದಿ (ಸೂ)	೧೬		
ವಿರಹಾಭಿಲಾಷೆ (ಸೂ)	೧೩೩		
ವಿರಹೋತ್ಕಂಠಿತೆ (ಸೂ)	೯೯		
ವಿರಹೋನ್ಮಾದದಿ (ಸೂ)	೪೨		
ವಿಲಸಿತಭಾವಂ (ಸೂ)	೨೦		
ವಿವಿಧವಿನೋದಾಶ್ರಯ (ಸೂ)	೮೪		
ವೀರಂ ಬೀಚತ್ಸರಾದ್ರಂ (ಸೂ)	೬೮ (b)		
ವೈರ್ಯಮಿದಲ್ಲಿದು	೧೨		
ವ್ಯಾಳಮೃಗರಾಕ್ಷಸ (ಸೂ)	೧೩೪		

ಶ.

ಶಾಂತಂ ಹಾಸ್ಯಾಧ್ಯುತ (ಸೂ)	೬೮ (c)
ಶೃಂಗಾರದಿಂದೆ ಹಾಸ್ಯಂ (ಸೂ)	೬೬
ಶಮಭಾವ ಪ್ರಭವಂ (ಸೂ)	೬೩
ಶಿವ ಪದನು (ಸೂ)	೬೪
ಶ್ರಮರೋಗಗರ್ವ (ಸೂ)	೧೨೧
ಶ್ರೀ ತನ್ನಂದದ ರೂಪು	೯೪
ಶ್ರೀಯಂ ರಸನತ್ಯನಿತಾ	೧೭೬
ಶ್ರುತಚಿಂತನಾನಯಾದಿ (ಸೂ)	೧೦೯

ಸ.

ಸಂತೋಷರೋಷ (ಸೂ)	೨೮		
ಸಂದುಗ್ರಾಹಿತ	೨೩೯	(ದಾವಣಗೆರೆತಾಲ್ಲೂಕ್, ಶಾಸನ)	೨೫
ಸಂದೇಹ ವಿನುಶ್ಚಿನ್ಮಾನಂ (ಸೂ)	೧೩೦		
ಸತತಂ ಸ್ವಾಧೀನಪತಿಕೆ (ಸೂ)	೯೭		
ಸತತಗುಣ	೨		
ಸತಿ ಕೇಳರ್ ನೀಂ ರತಿ	೧೭೮		
ಸತಿಗಾತ್ಮಕೇಳಿ (ಸೂ)	೨೫	ಶೃಂಗರ,	೨—೫೩

(ರಸರತ್ನಾಕರ)	(ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ)	(ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ)	(ಅ-ಪ.ಸಂ)
ಸಮನಿಸಿ ಗಣಿಸಿದ (ಸೂ)	೧೦೭		
ಸಮಸಂದು ನೋಡಿಯುಂ (ಸೂ)	೩೫	ಶೃಂ-ರ,	೪—೪೦
ಸರಸೋಪವಚನದೊಳ (ಸೂ)	೮೫		
ಸಸಿಯುದಯಂ (ಸೂ)	೩೨		
ಸಾರಂ ಸಂಸಾರ	೧೬	ಕಾವ್ಯಾವ,	೬೬೦
ಸಿರಿವೆಣ್ಣಂ ದೂವೆಡೋಲುತ್ತಿಂ	೨೧೬	ಚಂದ್ರ	೧೦—೧೨೮
ಸೀತೆ ಮಣಿಮುಕ್ತೆಯಂ	೬೯		
ಸುಕವಿಗಳಿಂ (ಸೂ)	೯೬		
ಸುಡು ಸುಡು ಪ್ರೋಗೈ	೧೭೧	ಶೃಂ-ರ,	೩—೮೬
ಸುದತಿಯ ದಿವ್ಯ	೫೫		
ಸುದತಿ ರತಾಂತ ನಾಪ್ಯೈ	೨೧೩	ಚಂದ್ರ,	೮೫—೯
ಸುದತಿಲತಾಂಗವೇಕೆ	೭೯		
ಸುದತೀ ರತ್ನ ಮೆ	೫೨		
ಸುರತಾದಿ ವ್ಯಾಸಾರಂ (ಸೂ)	೧೨೩		
ಸುರಭಿಸ್ವೀಕೃತಿ	೧೫೪	ಶೃಂ-ರ,	೩—೪೩
ಸುರಿದಬಲೆ ಕಣ್ಣ	೨೬೧	ಚಂದ್ರ,	೫—೧೨೭
ಸ್ಥಿರತಾಗತದಿಂ (ಸೂ)	೫		
ಸ್ಫುಟಕೋಪಾಟೋಪ	೧೮		
ಸ್ಫುರದೀರ್ಷ್ಯಾ (ಸೂ)	೩೬		
ಸ್ತುರನಲರಂಬಿನೀಯುಗಳ	೧೫೧		
ಸ್ತುರನಸಿಯಳ	೨೬೫		

ಹ.

ಹರಿತಂ ಶೃಂಗಾರ (ಸೂ)	೧೨
ಹರಿಸೀಲಚ್ಛವಿ	೨೯
ಹೃದಯದೊಳಪ್ಪಿ	೭೪
ಹೃದಯಾಧೀಶಂ	೧೫

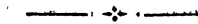

ಪ ರ ಶಿ ಷ್ಠ ರ ಲ್ಲಿ.

ಶಾರದಾವಿಲಾಸದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದ್ಯನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

ಅ		ಎಲೆವೊಕ್ಕಲಿಗನ ನೋಸೆ	೨೦
ಅತುಳೋತ್ತಾಳತಿಮಿಂಗಳಿ	೪	ಎಳನೀರಂ ತೆಂಗು	೫
ಅತಿಭಯಮಂ ಪುಟ್ಟಸುವೀ	೫೩	ಏ	
ಅರಸೆಲೆ ನೀವೆ ಮಾಡಿ	೧೧	ಎನೆಂಬೆಂ ಕೆಳದಿಯೆ	೫೯
ಅರಿಗಜಕುಂಭ	೪೬	ಒ	
ಅಸಮತರ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿ	೩೮	ಒಜಗುವಳತ್ತೆ ಮೆಲ್ಲರಳೆ	೧೪
ಆ		ಕ	
ಆನಾಗಿದ್ದಪೆನೊಲವಿಂ	೧೦	ಕಡುಬಡ ನಡುವಿನ	೨೧
ಇ		ಕೃತವಿದ್ಯಶೂರಸೇವಾ	೪೩
ಇಂತಪ್ಪಕ್ಕಣ್ಣಳಾಕೆ	೭	ಕೆಳದಿ ಮನೋಜ್ಞನಂ	೩೬
ಇಂದೆವಲಂ ಗೃಹೋಪಕರಣಂ	೯	ಕೊಂಕಣ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಯಕೇಶಿ	೬
ಇದು ಪಡೆದಮ್ಮ	೩೯	ಘ	
ಇದುವೆ ಬಿಟ್ಟಕ್ಕನಾಂ	೪೫	ಘನಮಾಲಾಡಂಬರಂ	೪೨
ಉ		ಚ	
ಉರದೆ ವಿಲಿಪ್ಪಚಂದನದ	೨೭	ಚೂತಂ ತಳಿರ್ತು ಕುಸುಮ	೪೮
ಎ		ತ	
ಎನಗಿನಿಯನೆ ಬಾಯ್ವಾಸೆ	೧೮	ತರಾವೊಡ್ಡಿತ ?	೪೯
ಎಲೆಎಲೆ ನೋಡ ತಾವರೆ	೧೨	ದ	
ಎಲೆಎಲೆ ಫಾಂಥ	೧೯	ದ್ರುಪದನರೇಂದ್ರಜಾತೆ	೨೮
ಎಲೆಕೆಳದಿಯಿರ	೩೩	ದ್ವಾರದುಪಾಂತದೊಳ	೩೫
ಎಲೆಗಡ ಪಾಂಥಕೆಯ್ಯಮದ	೧	ನ	
ಎಲೆಗಡ ಪಾಂಥ ನಿರ್ಭರದ	೧೭	ನಡೆನ ಸುವರ್ಣಪುತ್ರಿಕೆ	೨
ಎಲೆದಕ್ಷಿಣ	೨೩	ನಲವಿಂ ಮಗಳಂ ಕೊಟ್ಟಿಂ	೨೯
ಎಲೆನೆರೆಯಾತನೆ	೧೫	ನವನಖರೇಖಾಂಕಿತ	೨೪
ಎಲೆಮಾನವರಿರ	೫೨	ನಿರುಪಮಾಳ್ವಮಲ್ಲ	೫೧
ಎಲೆವೃಷಭಗೇಹಪತಿ	೧೬	ಪ	
		ಪರಿಕಿವೊಡತ್ತಲ್ ತಾರಾಭರಣೆ	೪೧

ಬ		ವರಕವಿವಕ್ತ್ರ ಪಂಕರುಹ	೫೭
ಬಲವದರಿರುಧಿರ	೩೦	ವರಸಾಳ್ವಮಲ್ಲನಿಂ	೫೫
ಬೆಗಡಿಸುತಿರ್ದು ದಿನ್ನೆ ವರವಿೂತಟೆನೀಂಳ		ವಿದಳಿತಮಾದ ಕಂಟಕ	೮
ಭೆ		ವಿಮಳತೆವೆತ್ತ ನೀವೊಳಿಟಿಯೆ	೩
ಭರದೇಕಾಂತನಿವಾಸದೊಳೆ	೫೯	ವಿಳಸಲ್ಲಂಕಾಚಲೋಪಾಂತದೊಳೆ	೫೮
ಭಾವಕ ಕೇಳೆ	೬೦		
ಮ		ಸ	
ಮದಗಜಮಾಕ್ತಿಕ	೩೭	ಸರಸಿಜ ನೇತ್ರೈ	೬೦
ಮದವಳಿಗೆ ನಿನ್ನ	೫೦	ಸಿರಿಗೆ ಸುರದ್ರಮಕ್ಕ	೪೪
ಮಾತಾಪಿತ್ಯಗಳಧೀನಂ	೩೪	ಸುತಶೋಕವೃದ್ಧಿ ದಗ್ಧ	೪೬
ವ		ಸುರಗಿರಿ ಕೂಟದೊಳೆ	೫೪
ವದನದ ಕಾಂತಿಯಿಂದೆ	೨೨	ಸುರುಚಿರ ನರ್ಮದಾತಟ	೩೯

ಪ' ರಿ ತಿ ಪ್ಪ ೨.

ಈ ಕವಿಯು ಪರಿವರ್ತನಮಾಡಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ

—••◆ ಆಕರಗಳು ◆••—

(1) ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ.

ರಸರತ್ನಾ ಕರದಲ್ಲಿ.

ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ.

ಪುಟ. ೨ ಗದ್ಯಭಾಗ

ಪುಟ ೫ ರಿಂದ—೬೮-ರವ ವರೆಗೆ.

ಸೂ. ೧ ಭಾವಂ...(1)

(ಪು-೬೬-೬೭) ವಿಭಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಿ ರೆಭಿ
ವ್ಯಕ್ತಃ ಸ್ಥಾಯೀ ಭಾವೋ ರಸಃ.

ರಾ(ವಾ)ಗಾದ್ಯಭಿನಯ—

ವಾಗಾದ್ಯಭಿನಯಸಹಿತಾಃ ಸ್ಥಾಯಿವ್ಯಭಿಚಾರಿ
ಲಕ್ಷಣಾಃ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಯೋ “ವಿಭಾವ್ಯಂತೇ” ವಿಶಿಷ್ಟ
ತಯಾ ಜ್ಞಾಯಂತೇ ಯೈ ವಿಭಾವೈಃ ಕಾವ್ಯನಾಟ್ಯ
ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಸಿದ್ಧೈಃ ಅಲಂಬನೋದ್ಧೀಪನಸ್ವಭಾವೈಃ
ಲಲನೋದ್ಯಾನಾದಿಭಿಃ, ಸ್ಥಾಯಿವ್ಯಭಿಚಾರಿಲಕ್ಷಣಂ
ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿವಿಶೇಷಂ ಸಾಮಾಜಿಕಜನೋನುಭವತ್
“ಅನುಭಾವ್ಯತೇ” ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ್ಯತೇ ಯೈ
ರನುಭಾವೈಃ ಕಟಾಕ್ಷಭುಜೋತ್ಪ್ರೇಪಣಾಬಿಭಿಃ, ವಿವಿಧ
ಮಾಭಿಮುಖ್ಯೇನಚರಣತೀರ್ಥೈರ್ವ್ಯಚಾರಿಭಿಃ ಧೃತಿ
ಸ್ಮೃತಿಪ್ರಭೃತಿಭಿಃ, ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಾನುಮಾಪಕತ್ವೇನ
ಲೋಕೇ ಕಾರಣಕಾರ್ಯಸಹಕಾರಿಶಬ್ದವ್ಯಪದೇಶೈಃ
“ಮಮೈವೈತೇ, ಪರಸ್ಯೈವೈತೇ, ನಮಮೈವೈತೇ, ನಪರ
ಸ್ಯೈವೈತೇ” ಇತಿ ಸಂಬಂಧಿವಿಶೇಷ ಸ್ವೀಕಾರ ಪರಿಹಾರ
ನಿಯಮಾನವಸಾಯಾತ್ ಸಾಧಾರಣ್ಯೇನ ಪ್ರತಿತೇಃ

(1) ಇದು ನಾಗವರ್ಮನ ಸೂತ್ರಂ.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಃ; ಸಾಮಾಜಿಕಾನಾಂ ವಾಸನಾರೂಪೇಣ
ಸ್ಥಿತಃ; ಸ್ಥಾಯೀ ರತ್ನಾದಿಕೋ ಭಾವಃ ನಿಯತ
ಪ್ರಮಾತೃಗತತ್ವೇನ ಸ್ಥಿತೋಽಪಿ ಸಾಧಾರಣೋ
ಪಾಯಬಲಾತ್ ಸಹೃದಯಹೃದಯಸಂವಾದ ಭಾಷಾ
ಸಾಧಾರಣ್ಯೇನ ಗೋಚರೀಕ್ರಿಯಾಮಾಣಃ, ಜರ್ವ್ಯ
ಮಾಣತೈಕಪ್ರಾಣಃ, ವಿಭಾವಾದಿಭಾವನಾವಧಿ ರಲಾ
ಕಿಕಚಮತ್ಕಾರಕಾರಿತಯಾ, ಹರಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ವಾದಸೋ
ದರೋ ನಿಮಿಲಿತನಯನೈಃ ಕವಿಸಹೃದಯೈ ರಸ್ಯ
ಮಾನಃ ಸ್ವಸಂವೇದನಸಿದ್ಧೋ ರಸಃ.

ಪುಟ—೪, ಮತ್ತಮಾ...

(ಪು. 66) ಸ ಜ ನ ವಿಭಾವಾದೇಃ ಕಾರ್ಯಃ
ತದ್ವಿನಾಶೇಽಪಿ ರಸಸಂಭವಪ್ರಸಂಗಾತ್ | ನಾಪಿ
ಜ್ಞಾಪ್ಯಃ ಸಿದ್ಧಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಭಾವಾತ್ | ಕಾರಕಜ್ಞಾಪ
ಕಾಭ್ಯಾಮನ್ಯತ್ ಕ್ವ ದೃಷ್ಟಮಿತಿ ಜೇತ್ ನ ಕ್ವಚಿ
ದ್ಧೃಷ್ಟಮಿತಿ ಅಲಾಕಿಕತ್ವಸಿದ್ಧೇಃ ಭೂಷಣಮೇತ
ನ್ನ ದೂಷಣಂ |

,, ೪—೫, ಮತ್ತಂ ವಿಭಾವಾ... ವಿಭಾವಾದೀನಾಂಚ ಸಮಸ್ತಾನಾಮಭಿವ್ಯಂ
ಜಕತ್ವಂ, ನವ್ಯಸ್ತಾನಾಂ, ವ್ಯಭಿಚಾರಾತ್; ವ್ಯಾಘ್ರಾ
ಽಯೋ ಹಿ ವಿಭಾವಾಃ ಭಯಾನಕಸ್ಯೇವ ವೀರಾದ್ಭುತ
ರಾದ್ರಾಣಾಂ, ಅಶ್ರುಪಾಕಾದಯೋಽನುಭಾವಾಃ
ಕರುಣಸ್ಯೇವ ಶೃಂಗಾರಭಯಾನಕಯೋಃ, ಚಿಂತಾ
ದಯೋ ವ್ಯಚಾರಿಣಃ ಕರುಣಸ್ಯೇವ ಶೃಂಗಾರವೀರ
ಭಯನಕಾನಾಂ ;

ಯತ್ರಾಪ್ಯೇಕೈಕಸ್ಯೋಪಾದಾನಂ—ಯಥಾ
(1) ಕೇಳೀ..... ಕೃತಿಃ || ಅತ್ರ ವಿಭಾವಾನಾಂ
(67. ಪು) ಯದ್ವಿಶ್ರಮ್ಯ ಸ್ಥಿತಾ || ಅತ್ರಾನುಭಾ
ವಾನಾಂ ದೂರಾದು..... ಪ್ರೇಯಸಿ || ಅತ್ರಾತ್ಮಕೈ

(1) ಈ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ರಸರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಐದ್ಯಗಳೂ
ಉದ್ಭೂತವಾಗಿವೆ.

ವ್ರೀಡಾಹರ್ಷಶೋಕಾಸೂಯಾಪ್ರಸಾದಾನಾಂ ವ್ಯಭಿ
ಚಾರಿಣಾಂ, ತತ್ರಾಪ್ಯೇತೇಷಾಮಾಚಿತ್ಯಾದನ್ಯತಮ
ದ್ವಯಾಕ್ಷೇಪಕತ್ವಮಿತಿ ನ ವ್ಯಭಿಚಾರಃ.

ಪು. ಲ. ಸೂ. ೭.

ಪು. 83. ರತಿಹಾಸ ಶೋಕ ಕ್ರೋಧೋತ್ಸಾಹಭಿ
ಯಜುಗುಪ್ಸಾ ವಿಸ್ಮಯಶಮಾ ಸ್ಥಾಯಿನೋ ಭಾವಾಃ.

,, ,, ಲ.

ಪು. 99. ಸ್ತಮ್ಭ ಸ್ವೇದರೋಮಾಂಜ ಸ್ವರಭೇದ
ಕಂಪವೈವರ್ಣ್ಯಶ್ರುಪ್ರಲಯಾ ಅಷ್ಟಾಷ್ಟಿಸಾಕ್ಷಿಕಾಃ.

ಪು. ಲ. ಸೂ. ೧೦.

(ಪು. 85) ಧೃತಿ ಸ್ಮೃತಿ ಮತಿ ವ್ರೀಡಾ ಜಾಡ್ಯ
ವಿಷಾದ ಮದ ವ್ಯಾಧಿ ನಿಬ್ರಾ ಸುಪ್ತಾ ತ್ಸುಕ್ಯಾವಹಿತ್ಯ
ಶಂಕಾ ಜಾಪಲಾಲಸ್ಯ ಹರ್ಷಗರ್ವಾಗ್ರ್ಯ ಪ್ರಬೋಧ
ಗ್ಲಾನಿ ದೈನ್ಯ ಶ್ರವೋನ್ಮಾದವೋಹ ಚಿಂತಾಮರ್ಷ
ತ್ರಾಸಾಪಸ್ಮಾರ ನಿರ್ವೇದಾವೇಗ ವಿತರ್ಕಾಸೂಯಾ
ಮೃತಯಃ (ಸ್ಥಿತ್ಯದಯ ಪ್ರಶಮ ಸಂಧಿ ಶಬಲತ್ವ
ಧರ್ಮಾಣಃ) ತಯಸ್ತ್ರೀಂಶ ದ್ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಃ,

,, ಸೂತ್ರ ೧೧

(ಪು. 67) ಶೃಂಗಾರಹಾಸ್ಯಕರುಣಾ ರಾದ್ರ
ವೀರ ಭಯಾನಕಾ ಬೀಭತ್ಸಾದ್ಭುತಶಾಂತಾ ನವ ರಸಾಃ.

ಪು. ೯.—ಭೋಗರತ್ನಂ ... (ಪು. 67) ತತ್ರ ಕಾಮಸ್ಯ ಸರ್ವಜಾತಿಸುಲಭತಯಾ
ತ್ಯಂತಪರಿಚಿತತ್ವೇನ ಸರ್ವಾಪ್ರತಿ ಹೃದ್ಯತೇತಿ
ಪೂರ್ವಂ ಶೃಂಗಾರಃ (3) [ತದನುಗಾಮಿಚ ಹಾಸ್ಯಃ,
ನಿರಪೇಕ್ಷ ಕಥಾವತ್ವಾದ್ವಿಪರೀತಸ್ತತಃ ಕರುಣಃ,
ತತಸ್ತನ್ನಮಿತ್ತಮರ್ಥಪ್ರಧಾನೋ ರಾದ್ರಃ, ತತಃ ಕಾ
ಮಾರ್ಥಯೋಃ ಧರ್ಮಮೂಲತ್ವಾತ್ತೋಧರ್ಮ
ಪ್ರಧಾನೋವೀರಃ, ತಸ್ಯ ಭೀತಾಭಯಪ್ರದಾನ ಸಾರ
ತ್ವಾತ್ತದನಂತರಂ ಭಯಾನಕಃ. ತದ್ವಿಭಾವ ಸಾಧಾ

[1] ಇದು ಕಾವ್ಯಾನಲೋಕನದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯವು—ಇಲ್ಲಿ ಅನುಕೃತವಾಗಿದೆ.

[2] ಈ ಪರಿವರ್ತನಭಾಗವು ರಸರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಾದಿಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು
ಹೋಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣಬರುವುದು.

ರಣ್ಯಸಂಭವಾತ್ತತೋ ಬೀಭತ್ಸಃ, ಇತೀಯದ್ವೀರೇ
 ಣಾಕ್ಷಿಪ್ತೇ ವೀರಸ್ಯ ಪರ್ಯಂತೇ-ದ್ಭುತಃ ಫಲಂ ಇತ್ಯ
 ನಂತರಂ ತದುಪಾಬಾಸಂ, ತತಸ್ತ್ರಿವರ್ಗಾತ್ಮಕಪ್ರವೃ
 ತ್ತಿಧರ್ಮವಿಪರೀತಸಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮಾತ್ಮಕೋ ಮೋಕ್ಷ
 ಫಲಃ ಶಾಂತಃ, ೧೧೩ ನವೈವ ಪರಸ್ಪರಾಸಂಕೀರ್ಣಾ
 ರಸಾಃ, ತೇನಾದ್ರ್ಯಸ್ಥಾಯಿಕಃ ಸ್ನೇಹೋರಸ
 ಇತ್ಯಸತ್, ತಸ್ಯ ರತ್ಯಾದಾವನ್ನಭಾವಾತ್,
 ತಥಾಹಿ ಯೋನೋ ಮಿತ್ರೇ ಸ್ನೇಹೋ ರತಾ, ಲಕ್ಷ್ಮ
 ಣಾದೇಃ ಭ್ರಾತರಿ ಸ್ನೇಹೋ ಧರ್ಮವೀರೇ, ಬಾಲಸ್ಯ
 ಮಾತಾಪಿತ್ರಾದೌ ಸ್ನೇಹೋ ಭಯೇ ವಿಶ್ರಾಂತಃ |
 ಏವಂ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ಪುತ್ರಾದಾವಿತಿ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂ. ತಥಾ
 ಗರ್ಭಸ್ಥಾಯಿಕಸ್ಯ ಲಾಲ್ಯರಸಸ್ಯ ಹಾಸೇವಾ ರತಾ
 ವಾಽನ್ಯತ್ರವಾನ್ನಭಾವೋ ವಾಚ್ಯಃ | ಏವಂ ಭಕ್ತಾ
 ವಪಿ ವಾಚ್ಯಂ.

,, ಪರಸ್ಪರ ...

(ಪು. 84) ತತ್ರ ಪರಸ್ಪರಾಸ್ಥಾಬಂಧಾತ್ಮಿಕಾ ರತಿಃ,
 ಚೇತೋವಿಕಾಸೋ ಹಾಸಃ, ವೈಧುರ್ಯಂ ಶೋಕಃ,
 ತೈಕ್ಷ್ಣ್ಯಪ್ರಬೋಧಃ ಕ್ರೋಧಃ, ಸಂರಂಭಃ ಸ್ಥೇ
 ಯಾನುತ್ಸಾಹಃ, ಮೈಕ್ಲಬ್ಯಂ ಭಯಂ, ಸಂಕೋಚೋ
 ಜುಗುಪ್ಸಾ, ವಿಸ್ತಾರೋ ವಿಸ್ಮಯಃ, ತೃಷ್ಣಾಕ್ಷಯಃ
 ಶಮಃ.

ಪು. ೧೦—ಮೇಖಲಾ.

ಪು. 70. (ರೋಮಾಂಚ ಸ್ವೇದಕಂಪಾಶ್ಚ) ಮೇಖ
 ಲಾಸ್ತು ಲನ ಶ್ವಸಿತ ಸಾಧ್ವನ ಕೇಶಬಂಧನ ವಸ್ತ್ರ ಸಂಯ
 ಮನ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಮಾಲಾಹಿ ಸಮ್ಯಚ್ಚಿವೇಶನ
 ವಿಚಿತ್ರೇಕ್ಷಣ ಚಾಟುಪ್ರಭೃತಿ ವಾಚಿಕ ಕಾಯಿಕ ಮಾ
 ನಸಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಲಕ್ಷಣಾನುಭಾವಃ, ಪರಸ್ಪರಾವ
 ಲೋಕನಾಲಿಂಗನಚುಂಬನಾದ್ಯನಂತಭೇದಃ.

ವೃತ್ತಿ|| ಪು. ೨೩.

,, ಸೂತ್ರ ೩೩

(ಪು. 71) (ಶಂಕಾತ್ಸುಕೈಮದಗ್ಲಾನಿ ನಿದ್ರಾ
 . ಸುಪ್ತಪ್ರಬೋಧ ಚಿಂತಾಸೂಯಾ ಶ್ರಮ ನಿರ್ವೇದ

ಮರಣೋನ್ಮಾದ ಜಡತಾ ವ್ಯಾಧಿ ಸ್ವಪ್ನಾ ಪಸ್ಮರಾದಿ
ವ್ಯಭಿಚಾರೀ) ಸಂತಾಪ ಜಾಗರಕಾರ್ತೃ ಪ್ರಲಾಪ
ಕ್ಷಾಮನೇತ್ರ ವಚೋವಕ್ರತಾದೀನ ಸಂಚರಣಾನು
ಕಾರಾಕೃತಿಲೇಖ ಲೇಖನ ವಾಚನ ಸ್ವಭಾವನಿಹ್ವನ
ವಾರ್ತಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸ್ನೇಹ ನಿವೇದನ ಸಾತ್ವಿಕಾನುಭವ
ತೀತನೇವನ ಮರಣೋದ್ಯಮಸಂಹೇಶಾದ್ಯನುಭಾವಂ.

ಪು. ೨೩. ಸೂ. ೩೩. ಪು. ೨೭ ತ್ರಿಧಾ ಅಭಿಲಾಷಮಾನ ಪ್ರವಾಸಭೇದಾತ್,
(1) ಕರುಣಾತ್ಮಕವಿಪ್ರಲಂಭ. — ಕರುಣ ವಿಪ್ರಲಂಭಸ್ತು ಕರುಣ ಏವ.

,, ಪು. 71. ತತ್ರಾಭಿಲಾಷ ವಿಪ್ರಲಂಭಮಾಹ: —
ದೈವಪಾರವಶ್ಯಾಭ್ಯಾಮಾದ್ಯೋ ದ್ವೇಧಾ.

ಪು. ೨೪. ಸೂ. ೩೬. ಪು. 72. ಪ್ರಣಯೇಷ್ಠಾಭ್ಯಾಂ ಮಾನಃ,
(ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕೋ ವತೀಕಾರಃ ಪ್ರಣಯಃ.)

,, (ಪು. 72-73.) ತದ್ಭಂಗೇ ಮಾನಃ ಪ್ರಣಯ
ಮಾನಃ, ಸಚ ಸ್ತ್ರಿಯಾಃ ಪುಂಸ ಉಭಯಸ್ಯ ವಾ,
ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಯಥಾ - ಪ್ರಣಯ... ಕಂ|| ಪುಂಸೋ
ಯಥಾ — ಅಸ್ಮ... ಜಲಃ" ಉಭಯಸ್ಯ ಯಥಾ
"ಪ್ರಣಯ... ಮಲ್ಲೋ" ಈಷ್ಯಾಮಾನಃ
,, ೨೫. ಸೂ. ೩೭. ಸ್ತ್ರೀಣಾಮೇವ ಯಥಾ - ಪ್ರವಾಸವಿಪ್ರಲಂಭಮಾಹ.
ಕಾರ್ತೃಶಾಪಸಂಭ್ರಮೈಃ ಪ್ರವಾಸಃ.

೨೬. ವ|| ಇದು... (ಪು. 74) ಶಾಪಹೇತುಕ ಪ್ರವಾಸೇ ಮೇಘ
ದೂತಕಾವ್ಯ ಮೇವೋದಾಹರಣಂ.

ಪII. ಪು. ೩೪, ಸೂತ್ರ ೪೪-೪೫ ಪು. 74. ವಿಕೃತವೇಷಾದಿವಿಭಾವೋ ನಾಸಾಸ್ವಂದ
ನಾದ್ಯನುಭಾವೋ ನಿದ್ರಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರೀ ಹಾಸ್ಯಃ
,, ವೃತ್ತಿ ದೇಶಕಾಲವಯೋವರ್ಣ ವೈಪರೀತ್ಯಾದ್ವಿಕೃತಾಃ ಕೇಶ
ಬಂಛಾದಯೋ ವೇಷಾಃ, ಅದಿಶಬ್ಧಾನ್ವರ್ತನಾನ್ಯ
ಗತ್ಯಾದ್ಯನುಕರಣಾಸತ್ಪ್ರಲಾಪಭೂಷಣಾದೀನಿ ವಿ

(1) ಹೇಮಚಂದ್ರನು ಕರುಣವಿಪ್ರಲಂಭವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾ ಯಸ್ಯಸಃ, ತಥಾ ನಾಸಾಷ್ಠಕಪೋಲ
ಸ್ವಂದನದೃಷ್ಟಿವ್ಯಾಕೋಚಾಕುಂಜನ ಸ್ವೇದಾಸ್ಯ
ರಾಗಪಾರ್ಶ್ವಗ್ರಹಣಾದ್ಯನುಭಾವೋ ನಿದ್ರಾವಹಿತ್ಯ
ತ್ರಪಾಲಸ್ಯಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರೀ ಹಾಸಃ ಸ್ಥಾಯೀ ಚರ್ವ
ಣೀಯತ್ವಮಾಗತೋ ಹಾಸ್ಯಃ.

೩೬. ಸೂ. ೪೯. ಇಂತಾ... ಸ ಚಾತ್ಮಸ್ಯಃ, ಪರಸ್ಯಶ್ಚ-ತತ್ರಾತ್ಮಸ್ಯಮಾಹ.

೩೭. ಸೂ. ೪೬. ೪೭-೪೮. ಉತ್ತಮಾಧನುಮಧ್ಯಮೇಷು ಸ್ಮಿತವಿಹಸಿತಾ
ಪಹಸಿತೈಃ (ಸ ಆತ್ಮಸ್ಯಸ್ತ್ರೇಧಾ)-

ಈಷದ್ವಿಕಸಿತೈರ್ಧಂತೈಃಕಟಾಕ್ಷೈಃಸಾಷ್ಠವಾನ್ವಿತೈಃ
ಆಲಕ್ಷಿತದ್ವಿ ಜಂಧೀರಮುತ್ತಮಾನಾಂ ಸ್ಮಿತಂಭವೇತ್
ಆಕುಂಜಿತಾಕ್ಷಿಗಂಡಂ ಯತ್ ಸಸ್ವನಂ ಮಧುರಂತಥಾ
ಕಾಲಾಗತಂ ಸಾಸ್ಯರಾಗಂ ತದ್ವೈ ವಿಹಸಿತಂ ಭವೇತ್
ಅಸ್ಥಾನಹಸಿತಂ ಯತ್ತು ಸಾಶ್ರುನೇತ್ರಂ ತಥೈವಚ
ಉತ್ಕಂಪಿತಾಂಸಕತಿರಸ್ತಜ್ಞಾ ಪಹಸಿತಂ ಭವೇತ್.
ಪರಸ್ಯಮಾಹ.

(ಪು. 76) ಏತತ್ಸಂಕ್ರಮಜೈಹಸಿತೋಪಹಸಿ
ತಾತಿಹಸಿತೈಃ ಪರಸ್ಯೋಪಿ—

ಉತ್ಕುಲ್ಲಾನನೇತ್ರಂ ತು ಗಂಡೈರ್ವಿಕಸಿತೈರಥ |
ಕಿಂಚಿಲ್ಲಕ್ಷಿತದಂತಂ ಚ ಹಸಿತಂ ತದ್ವಿಧೀಯತೇ ||
ಉತ್ಕುಲ್ಲನಾಸಿಕಂ ಯತ್ತು ಜಿಂಹ್ಯದೃಷ್ಟಿನಿರೀಕ್ಷಿತಂ |
ನಿಕುಂಜಿತಾಂಸಕತಿರಸ್ತ ಜ್ಞೋಪಹಸಿತಂ ಭವೇತ್ ||
ಸಂರಬ್ಧಸಾಸ್ರನೇತ್ರಂಚ ವಿಕ್ರಾಷ್ಟಸ್ವರಮುದ್ಧತಮ್ |
ಕರೋಪಗೂಢಪಾರ್ಶ್ವಂಜ ತಜ್ಞಾ ತಿಹಸಿತಂ ಭವೇತ್ ||

ಪುಟ. ೩೭. ಸೂ. ೫೦. ೫೦.

ಪು. 76. ಇಷ್ಟವಿನಾಶಾದಿವಿಭಾವೋ ದೈವೋ
ಪಾಲಂಭಾದ್ಯನುಭಾವೋ ದುಃಖನುಯವ್ಯಭಿಚಾರೀ
ಶೋಕಃ ಕರುಣಃ.

ಇಷ್ಟವಿಯೋಗಾನಿಷ್ಟಸಂಪ್ರಯೋಗವಿಭಾವಃ,
ದೈವೋಪಾಲಂಭ ನಿಶ್ವಾಸ ತಾನವ ಮುಖಶೋಷಣ

ಸ್ವರಭೇದಾಶ್ರುಪಾತವೈವರ್ಣ್ಯ ಪ್ರಲಯ ಸ್ತಂಭ
ಕಂಪಭೂಲುಲನಗಾತ್ರಸ್ತಂಸಾಕ್ರಂದಾದ್ಯನುಭಾವೋ
ನಿರ್ವೇದಗ್ಲಾನಿ ಚಿಂತಾತ್ಸಕ್ಯ ಮೋಹಶ್ರಮ
ತ್ರಾಸ ವಿಷಾದ ಹೈನ್ಯವ್ಯಾಧಿ ಜಡತೋನ್ಮಾದಾ
ಪಸ್ಮಾರಾಲಸ್ಯ ಮರಣ ಪ್ರಭೃತಿ ದುಃಖಮಯವ್ಯಭಿ
ಚಾರೀ, ಚಿತ್ತವೈಧುರ್ಯಲಕ್ಷಣಃ, ಶೋಕಃ ಸ್ಥಾಯೀ
ಚರ್ವಣೀಯತಾಂ ಗತಃ ಕರುಣೋ ರಸಃ.

೩೮. ಸೂ. ೫೨-೫೩, ೫೪.

ಪು. 77. ಸಯಾದಿವಿಭಾವಃ, ಸ್ಥೈರ್ಯಾದ್ಯನು
ಭಾವೋ, ಧೃತ್ಯಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರೀ, ಉತ್ಸಾಹೋ ಧರ್ಮ
ದಾನಯುದ್ಧಭೇದೋ ನೀರಃ.

,, ವೃತ್ತಿ.

ಪ್ರತಿನಾಯಕವರ್ತಿನಯವಿನಯಾಸಂವೋಹಾ
ಧ್ಯವಸಾಯ ಬಲಶಕ್ತಿ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರಭಾವ ವಿಕೃ
ಮಾಧಿಕ್ಷೇಪಾದಿವಿಭಾವಃ, ಸ್ಥೈರ್ಯಶಾಯಧೈರ್ಯ
ಗಾಂಭೀರ್ಯತ್ಯಾಗ ವೈಶಾರದ್ಯಾದ್ಯನುಭಾವಃ, ಧೃತಿ
ಸ್ಮೃತ್ಯಾಗ್ರ್ಯಗರ್ವಾಮರ್ಷ ಮತ್ಯಾವೇಗಹರ್ಷಾದಿ
ವ್ಯಭಿಚಾರೀ ಉತ್ಸಾಹಃ.....ಧರ್ಮದಾನ
ಯುದ್ಧಭೇದಾತ್ಪ್ರೇಧಾ ನೀರಃ.

೩೯. ಸೂ. ೫೫.

ಪು. 77. ದಾರಾಪಹಾರಾದಿ ವಿಭಾವೋ, ನಯನ
ರಾಗಾದ್ಯನುಭಾವೋ, ಔಗ್ರಾಹ್ಯವ್ಯಭಿಚಾರೀ, ಕ್ರೋ
ಧೋ ರಾದ್ರಃ.

೪೦. ವೃತ್ತಿ.—

ದಾರಾಪಹಾರದೇಶಜಾತ್ಯಭಿಜನವಿದ್ಯಾಕರ್ಮ
ನಿಂದಾಸತ್ಯವಚನ ಪ್ರಭೃತ್ಯಧಿಕ್ಷೇಪೋಪಹಾಸ ವಾ
ಕ್ವಾರುಷ್ಯ ದ್ರೋಹಮಾತ್ಸರ್ಯಾದಿ ವಿಭಾವೋ, ನಯನ
ರಾಗಭೃಕುಟೀಕರಣದಂತಾಷ್ಮಪೀಡನ ಗಂಡಸ್ಪ
ರಣ ಹಸ್ತಾಗ್ರಸಿಂಹೇಷತಾಡನ ಪಾಟನ ಪೀಡನ
ಪ್ರಹರಣಾಹರಣ ಶಸ್ತ್ರಸಂಪಾತ ರುಧಿರಾಕರ್ಷಣ
ಚ್ಛೇದನಾದ್ಯನುಭಾವಃ, ಔಗ್ರಾಹ್ಯವೇಗೋತ್ಸಾಹ

ವಿಜೋಧಾಮರ್ಷ ಚಾಪಲಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರೀ, ಕ್ರೋಧಃ
ರಾದೋ ರಸಃ.

ಶ್ರ. ೪೧.—ಸೂ.೫೭-೫೮

ಪು. 79. ದಿವ್ಯದರ್ಶನಾದಿವಿಭಾವೋ, ಅಂಗ
ನಯನವಿಸ್ತಾರಾದ್ಯನುಭಾವೋ, ಹರ್ಷಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರೀ,
ವಿಸ್ಮಯೋಽದ್ಭುತಃ.

,, ವೃತ್ತಿ.

ದಿವ್ಯದರ್ಶನೇಽಪ್ಸಿತಮನೋರಥಾವಾಪ್ತ್ಯಪವನ
ದೇವಕುಲಾದಿಗಮನಸಭಾ ವಿಮಾನಮಾಯೇಂದ್ರಜಾ
ಲಾತಿಶಾಯಿ ಶಲ್ಯ (ತಿಲ್ಪ) ಕರ್ಮಾದಿ ವಿಭಾವೋ
ನಯನ ವಿಸ್ತಾರಾನಿರ್ಮೇಷಪ್ರೇಕ್ಷಣ ರೋಮಾಂಜಾ
ಶ್ರುತ್ವೇದಸಾಧುವಾದದಾನಹಾಹಾಕಾರ ಚೇಲಾಂ
ಗುಲಿಭ್ರಮಣಾದ್ಯನುಭಾವೋ ಹರ್ಷವೇಗಜಡತಾದಿ
ವ್ಯಭಿಚಾರೀ ಚಿತ್ತವಿಸ್ತಾರಾತ್ಮಾ ವಿಸ್ಮಯೋಽ
ದ್ಭುತೋರಸಃ.

ಶ್ರ.೪೨.—ಸೂ.೫೯.೬೦

ಪು. 78. ವಿಕೃತಸ್ವರಶ್ರವಣಾದಿ ವಿಭಾವಂ ಕರ
ಕಂಪಾದ್ಯನುಭಾವಂ, ಶಂಕಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಭಯಂ
ಭಯಾನಕಃ.

,, ವೃತ್ತಿ.—

ಪಿಶಾಚಾದಿ ವಿಕೃತಸ್ವರಶ್ರವಣ ತದವಲೋ
ಕನ ಸ್ವಜನಬಂಧವಧಾವಿದರ್ಶನ ಶ್ರವಣಶೂನ್ಯಗೃಹಾ
ರಣ್ಯಾದಿಗಮನಾದಿವಿಭಾವಂ ಕರಕಂಪಚಲ ದ್ವೃಷ್ಟಿ
ನಿರೀಕ್ಷಣ ಹೃದಯ ಪಾದಸ್ಪಂದ ಶುಷ್ಕಾತ್ಮ
ಕಂಠತ್ವ ಮುಖಮೈವಣ್ಯ ಸ್ವರಭೇದಾದ್ಯನುಭಾವ
ಶಂಕಾಪಸ್ಮಾರ ಮರಣ ತ್ರಾಸ ಚಾಪಲಾವೇಗದೈನ್ಯ
ಮೋಹಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಸ್ತ್ರೀನೀಚಪ್ರಕೃತೀನಾಂ
ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮುತ್ತಮಾನಾಂ ಕೃತಕಂ ಭಯಂ, ಸ್ಥಾ
ಯಿಭಾವಶ್ಚ ವರ್ಣೀಯತಾಂ ಗತಂ ಭಯಾನಕೋ
ರಸಃ.

೪೩.—ವಿಚಾರಂ.—

(ಪು.79) ನನು ಚ ರಾಜಾದಿಃ ಕಿಮಿತಿ ಗುರ್ವಾದಿಭ್ಯಃ
ಕೃತಕಂ ಭಯಂ ದರ್ಶಯತಿ ? ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಕಿಮಿತಿ

ಮೈದೂ ಕರಕಂಪಾದೀ ದರ್ಶಯತಿ? ಕಿಮಿತಿ
ಭಯ ಏನ ಕೃತಕತ್ವಮುಕ್ತಂ, ಸರ್ವಸ್ಯ ಹಿ ಕೃತ
ಕತ್ವಂ ಸಂಭವತಿ, ಯಥಾ ವೇಶ್ಯಾ ಧನಾರ್ಥಿನೀ ಕೃತ
ಕಾಂ ರತಿಮಾದರ್ಶಯತಿ—ಉಚ್ಯತೇ. ಭಯೇಹಿ
ಪ್ರದರ್ಶಿತೇ ಗುರುವಿನೀತಂ ತಂ ಜಾನಾತಿ, ಮೃದು
ಚೇಷ್ಟಿತತಯಾ ಚ ನಾಥಮಪ್ರಕೃತಿಮೇನಂ ಗಣ
ಯತಿ—ಕೃತಕರತ್ಯಾಹೀರುಪದಿಷ್ಟಾನ್ ಕಾಚಿತ್ಪರು
ಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಃ! ಯತ್ರತು ರಾಜಾನಃ ಪರಾನುಗ್ರಹಾಯ
ಕ್ರೋಧವಿಸ್ಮಯಾದಿ ದರ್ಶಯತಿ, ತತ್ರ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ
ತ್ವೈವ ನ ತೇಷಾಂ ಸ್ಥಾಯಿತೇತಿ.—

ಪು. ೪೪. ಸೂ. ೬೧-೬೨.

ಪು. 79. ಅಹೃದ್ಯದರ್ಶನಾದಿ ವಿಭಾವಾ, ಅಂಗ
ಸಂಕೋಚಾದ್ವ್ಯನುಭಾವಾ, ಅಪಸ್ಮಾರಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರಿ
ಣೀ ಜುಗುಪ್ಸಾ ಭೀಭತ್ಸಃ.

೧, ವೃತ್ತಿ—

ಅಹೃದ್ಯಾನಾಮುದ್ವಾಂತವ್ರಣಪೂತಿಕೃಮಿ
ಕೀಟಾದೀನಾಂ ದರ್ಶನಶ್ರವಣಾದಿ ವಿಭಾವಾ, ಅಂಗ
ಸಂಕೋಚಹೃಲ್ಲಾಸ ನಾಸಾಮುಖವಿಕೋಣನಾಚ್ಛಾ
ದನನಿಷ್ಠೀವನಾದ್ಯನುಭಾವಾ, ಅಪಸ್ಮಾರಾಗ್ರ್ಯ
ಮೋಹಗದಾದಿವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ ಜುಗುಪ್ಸಾ ಸ್ಥಾಯಿ
ಭಾವರೂಪಾ ಚರ್ವಣೇಯತಾಂ ಗತೋ ಬೀಭತ್ಸಃ.

ಪು. ೪೫. } ಸೂ. ೬೩-೬೪, ೬೫.

ಪು. 80. ವೈರಾಗ್ಯಾದಿವಿಭಾವೋ ಯಮನಿಯ
ಮಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜಿತನಾದ್ಯನುಭಾವೋ ಧೃತ್ಯಾ
ದಿವ್ಯಭಿಚಾರೀ ಶಮಶಾಂತಃ—

೪೬. ವೃತ್ತಿ

ವೈರಾಗ್ಯಸಂಸಾರಭೀರುತಾ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ನೀತ
ಲಗ್ನಪರಿಶೀಲನಪರಮೇಶ್ವರಾನುಗ್ರಹಾದಿ ವಿಭಾವೋ,
ಯಮನಿಯಮಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜಿತನಾದ್ಯನುಭಾವೋ,
ಧೃತಿಸ್ತೃತಿರ್ವಿವೇಕಮತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರೀ ತೃಷ್ಣಾ
ಕ್ಷಯರೂಪಶಮಃ ಸ್ಥಾಯೀ ಭಾವಶ್ಚರ್ವಣೇಯತಾಂ
ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಶಾಂತೋಸದಃ.

ಪು. ೪೭—ಶಾಂತರಸ ವಿಚಾರಂ

ಪು. 82. ನ ಚಾಸ್ಯ ವಿಷಯಜುಗುಪ್ಸಾರೂಪೆ

ತ್ವಾತ್‌ಬೀಭತ್ಸೀಂ ತರ್ಭಾವೋಯುಕ್ತಃ, ಜುಗುಪ್ಸಾ
ಹ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ ಭವತಿ ನತು ಸ್ಥಾಯಿತಾಮೇತಿ
ಪರ್ಯಂತನಿರ್ವಾಹೇ ತಸ್ಯಾಃ ಮೂಲತಃ ಏವೋಚ್ಛೇ
ದಾತ್, ನ ಚ ಧರ್ಮವೀರೇ, ತಸ್ಯ ಚಾಭಿಮಾನಮ
ಯತ್ವೇನ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ನಾತ್, ಅಸ್ಯ ಚ ಅಹಂಕಾರಪ್ರಶ
ಮೈಕರೂಪತ್ವಾತ್, ತಥಾಪಿ ತಯೋರೇಕತ್ವಪರಿ
ಕಲ್ಪನೇ ವೀರರಾದ್ರಯೋರಪಿ ತಥಾಪ್ರಸಂಗಃ
ಧರ್ಮವೀರಾದೀನಾಂ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿವಿಶೇಷಾಣಾಂ
ಸರ್ವಾಕಾರಮಹಂಕಾರರಹಿತತ್ವೇ ಶಾಂತರಸಪ್ರ
ಭೇದತ್ವಂ ಇತರಥಾ ತು ವೀರರಸಪ್ರಭೇದತ್ವಂ ಇತಿ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪ್ಯಮಾನೇ ನಕಶ್ಚಿದ್ವಿರೋಧಃ ತದೇವಂ

ಪು. 80. } ಸ್ಥಾಯಿವ್ಯಭಿಚಾರಿ
ಜಿ. } ವಿಚಾರಂ

ಪರಸ್ಪರವಿವಿಕ್ತಾ ನವಾಪಿ ರಸಾಃ—

(ಪು. 83.) ಭಾವಯಂತಿ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಯಃ ಏವಾ
ಲಾಕಿಕಾ ವಾಚಿಕಾದ್ಯಭಿನಯ ಪ್ರರೂಢತಯಾ ಸ್ವಾ
ತ್ಮಾನಂ ಲಾಕಿಕದಶಾಯಾಮನಾಸ್ವಾದ್ಯಮಪ್ಯಾಸ್ವಾ
ದ್ಯಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಯದ್ವಾ-ಭಾವಯಂತಿ “ವ್ಯಾಪ್ನಂತಿ
ಸಾಮಾಜಿಕಾನಾಂ ಮನಲಂಸಿ ಇತಿ ಭಾವಾಃ ಸ್ಥಾಯಿ
ನೋ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಶ್ಚ ತತ್ರಸ್ಥಾಯಿತಾ ಏತಾವತಾ
ಮೇವ. ಜಾತ ಏವ ಹಿ ಜಂತುರಿಯತೀಭಿಃ ಸಂವಿಧಿಃ
ಪರೀತೋಭವತಿ, —ತಥಾಹ—ದುಃಖದ್ವೇಷೇ ಸುಖಾ
ಸ್ವಾದನಲಾಲಸಃ ಸರ್ವೋರಿಂಸಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಃ |
ಸ್ವಾತ್ಮನ್ಯುತ್ಪನ್ನಮಾನಿತಯಾ ಪರಮುಪಹಸತಿ |
ಉತ್ಕರ್ಷಾಪಾಯಶಂಕಯಾ ಶೋಚತಿ | ಅಪಾಯಂ
ಪ್ರತಿ ಕ್ರೂಢ್ಯತಿ | ಅಪಾಯಹೇತುಪರಿಹಾರೇ ಸಮುತ್ಸ
ಹತೇ | ವಿನಿಸಾತಾದ್ವಿಭೇತಿ | ಕಿಂಚಿದಯುಕ್ತತಯಾಭಿ
ಮನ್ಯಮಾನೋ ಜುಗುಪ್ಸತೇ | ತತಶ್ಚ ಪರಕರ್ತವ್ಯ
ವೈಚಿತ್ರ್ಯದರ್ಶನಾದ್ವಿಸ್ಮಯತೇ | ಕಿಂಚಿಜ್ಞಹಾಸಃ
ತತ್ರ ವೈರಾಗ್ಯಾತ್ ಪ್ರಶಮಂ ಭವತೇ.

ನ ಹ್ಯೇತಚ್ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿನಾಸನಾಶೂನ್ಯಃ ಪು
ಣೀ ಭವತಿ, ಕೇವಲಂ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ಕಾಚಿತ್ ಅಧಿಕಾ ಭವ
ತಿ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಃ, ಕಾಚಿದೂನಾ | ಕಸ್ಯಚಿದುಚಿತವಿಷ
ಯನಿಯಂತ್ರಿತಾ, ಕಸ್ಯಜದನ್ಯಥಾ | ತತ್ತ್ವಾಚಿದೇವ
ಪುರುಷಾರ್ಥೋಪಯೋಗಿನೀತ್ಯುಪದೇಶ್ಯಾ, ತದ್ವಿಭಾ
ಗಕೃತಶ್ಚೋತ್ತಮಪ್ರಕೃತ್ಯಾದಿ ವ್ಯವಹಾರಃ.

ಯೇ ಪುನರನಿಾ ಧೃತ್ಯಾದಯಶ್ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿವಿಶೇ
ಷಾಸ್ತೇ ಸಮುಚಿತವಿಭಾವಾಭಾವಾತ್ ಜನ್ಮಮಧ್ಯೇ
ನ ಭವಂತ್ಯೇವೇತಿ ವ್ಯಭಿಜಾರಿಣಃ—ತಥಾಹಿ—ರಸಾ
ಯನಮುಪಭುಕ್ತವತಃ ಚೇತೋಗ್ಲಾನ್ಯಾಲಸ್ಯ
ಪ್ರಭೃತಯೋ ನ ಭವಂತ್ಯೇವ | ಯಸ್ಯಾಪಿ ವಾ
ಭವಂತಿ ವಿಭಾವಬಲಾತ್ ತಸ್ಯಾಪಿ ಹೇತುಪ್ರಕ್ಷಯೇ
ಕ್ಷೀಯಮಾಣಾಃ ಸಂಸ್ಕಾರಶೇಷತಾಂ ನೂವಶ್ಯಮುಪ
ಬದ್ಧಂತಿ, ರತ್ಯಾದಯಸ್ತು ಸಂಪಾದಿತಸ್ವಕರ್ತ
ವ್ಯತಯಾ ಪ್ರಲೀಕಲ್ಪಾ ಅಪಿ ಸಂಸ್ಕಾರಶೇಷತಾಂ
ನಾತಿವರ್ತಂತೇ ವಸ್ತುಸ್ವರಸಿಷಯಸ್ಯ ರತ್ಯಾದೇರ
ಖಂಡನಾತ್ | ಯದಾಹ ಪತಂಜಲಿಃ— “ನ ಹಿ
ಚೈತ್ರ ಏಕಸ್ಯಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ವಿರಕ್ತ ಇತ್ಯನ್ಯಾಸು
ವಿರಕ್ತಃ” ಇತ್ಯಾದಿ, ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ಥಾಯಿರೂಪ ಚಿತ್ತ
ವೃತ್ತಿ ಸೂತ್ರಸ್ಯೂತಾ ಏವಾಮಿ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಮುದ
ಯಾಸ್ತಮಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಶತಸಹಸ್ರಧರ್ಮಾಣಂ
ಪ್ರತಿಲಭಮಾನಾಃ ಸ್ಥಾಯಿನಂ ವಿಚಿತ್ರಯಂತಃ
ಪ್ರತಿಭಾಸಂತೇ ಇತಿ ವ್ಯಭಿಜಾರಿಣ ಉಚ್ಯಂತೇ,—
ತಥಾಹಿ—ಗ್ಲಾನೋಽಯಮಿತ್ಯುಕ್ತೇ ಕುತ ಇತಿ
ಹೇತುಪ್ರಶ್ನೇನಾಸ್ಯಸ್ಥಾಯಿತಾ ಸೂಚ್ಯತೇ |
ನ ತು ರಾಮ ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿಮಾಸಿತ್ಯತ್ರ ಹೇತುಪ್ರಶ್ನ
ಮಾಹುಃ | ಆತ ಏವ ವಿಭಾವಾ ಸ್ತತ್ತೋದ್ಭೋ
ಧಕಾಃ ಸಂತಃ ಸ್ವರೂಪೋಪರಂಜಕತ್ವಂ ವಿದ
ಛಾಸೌ ರತ್ಯುತ್ಸಾಹಾದೇರುಚಿತಾನುಚಿತತ್ವ ಮಾತ್ರ

ಮಾವಹಂತಿ| ನತು ತದಭಾವೇ ತೇ ಸರ್ವಭೈವ ನಿರು
ಪಾಖ್ಯಾಃ ವಾಸನಾತ್ಮನಾ ಸರ್ವಜಂತೂನಾಂ ತನ್ಮ
ಯತ್ಪ್ರೇನೋಕ್ತತ್ವಾತ್ | ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಾಂ ತು ಸ್ವನಿ
ಭಾವಾಭಾವೇ ನಾಮಾಪಿ ನಾಸ್ತಿ.—

೭೬—ವ. ೧.

ಪು. 85. ಮತಿರ್ಥ ನಿಶ್ಚಯಃ.—

., ಸೂ. ೧೦೯—

ಪು. 87. ಶಾಸ್ತ್ರಚಿಂತನೋಪಾಧಿಭ್ಯೋರ್ಥ
ನಿಶ್ಚಯೋ ಮತಿಃ. ತಾಂ ತಿಷ್ಠೋಪದೇಶಾರ್ಥವಿಕಲ್ಪನ
ಸಂಶಯಚ್ಛೇದಾದಾಧಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

., ವ. ೨.

ಪು. 85. ವ್ರೀಡಾ ಚಿತ್ತಸಂಕೋಚಃ.

., ಸೂ. ೧೧೦.

ಪು. 88. ಅಕಾರ್ಯ ಕರಣಜ್ಞಾನ ಗುರುವ್ಯತಿ
ಕ್ರಮಪ್ರತಿಜ್ಞಾಭಂಗಾದೇಃ ಚೇತಸ್ಸಂಕೋಚೋ
ವ್ರೀಡಾ, ತಾಂ ವೈವರ್ಣ್ಯಾರ್ಥೋಮುಖವಿಚಿಂತನ ಭೂವಿ
ಲೇಖನ ವಸ್ತ್ರಾಂಗುಲೀಯಕರ್ಣಸ್ಪರ್ಶನನಖನಿ ಸ್ತೋ
ದನಾಧಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೭೭. ವ. ೩.

ಪು. 85. ಅವೇಗ ಸ್ಸಂಭ್ರಮಃ.

.,—ಸೂ. ೧೧೧-೧೧೨.

ಪು. 90. ಉತ್ಪತ್ತಿವಾತವರ್ಷಾಗ್ನಿಗರ್ಜಾ (ಜಾ)
ಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರಿಯ ಶ್ರವಣವ್ಯಸನಾಧಿಭ್ಯಃ ಸಂಭ್ರಮ
ಅವೇಗಃ, ತಂ ವಿಸ್ಮಯಾವಕುಂಠನಜ್ಞನ್ನ ಶ್ರಯಣ
ಧೂಮಾನೈತ್ವರಿತಾಪಸರ್ವಣಪುಲಕವಿಲಾಪ ಸನ್ನ
ಹನಾದಾಧಿರ್ಯಥಾಸಂಖ್ಯಂ ವರ್ಣಯೇತ್.—

೭೮. ವ. ೪.

ಪು. 85. ಶಂಕಾನಿಷ್ಠೋತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾ.

ಪು. 90. ಚಾರ್ಯಪಾರದಾರ್ಯಾದೇರ್ವಿರುದ್ಧಾ
ಚರಣಾದನಿಷ್ಠೋತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾ ಶಂಕಾ, ಸಾ ಚ ಕದಾ
ಚಿತ್ ಸ್ವಸ್ಮಿನ್—ಯದಾ ಸಮಾಪರಾಧಯೋರಾತ್ಮಪ
ರಯೋಃ ಪರೋ ರಾಜಾದಿನಾ ದಂಡ್ಯತೇ. ಕದಾಚಿತ್ಪ
ರಸ್ಮಿನ್—ಯದಾ ವಿಕಾರಾಕುಲತಯಾ ಕೃತದೋಷ

ತ್ವೇನ ಪರಃ ಸಂಭಾವ್ಯತೇ. ಸಾ ಚ ಪಾರ್ಶ್ವವಿಲೋಕನ ಮುಖಾಷ್ಟಕಂಠಶೋಷಣ ಗಾತ್ರಪ್ರಕಂಪನ ಸ್ವರಾಸ್ಪರ್ಶವರ್ಣ ಭೇದಾವಕುಂಠನಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣ್ಯತೇ.

„—ವ. ೫.

೭೯. ಸೂ. ೧೧೪.

ಪು. 85. ಮೃತಿಮ್ರಿಯಮಾಣತಾ.

ಪು. 98. ವ್ಯಾಧ್ಯಭಿಘಾತಾಭ್ಯಾಂ ಮೃತಿಹಿಕ್ಕಾದಿ ಕೃತ್.

ವ್ಯಾಧಿಜ್ವರಾದಿಃ ಪ್ರತಿತಃ, ಸರ್ಪವಿಷಗಜಾದಿ ಸಂಭವೋಭಿಘಾತಃ ತಾಭ್ಯಾಂ ಮೃತೇಃ ಪ್ರಾಗವಸ್ಥಾ ಮೃತಿಃ | ಸಾರ್ವಾನ್ಮೃತಾವನುಭಾವಾಭಾವಾತ್.

—ವ.

ತತ್ರ ವ್ಯಾಧಿಜಾಂ ಮೃತಿಂ ಹಿಕ್ಕಾಶ್ವಾಸಾಂ ಗಭಂಗಾಕ್ಷನಿಮಿಲನಾದ್ಯೈಃ, ಅಭಿಘಾತಜಾಂ ತು ಕಾಶಫ್ಯವೇಪಧುರಾಹಹಿಕ್ಕಾಫೇನಾಂಗಭಂಗ ಜಡತಾ ಮರಣಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೭೯—ವ. ೬.

ಪು. 88. ಚಾಪಲಂ ಚೇತೋನವಸ್ಥಾನಂ.

೪—ಸೂ. ೧೧೫.

ಪು. 91. ರಾಗದ್ವೇಷಮಾತ್ಸರ್ಯಾಮರ್ಷೇಷ್ಯಾದಿಭ್ಯಶ್ಚೇತೋನವಸ್ಥಾನಂ ಚಾಪಲಂ, ಅವಿಮೃಶ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರಣಮಿತಿ ಯಾವತ್ — ವಾಕ್ಪಾರುಷ್ಯ ನಿರ್ಭತ್ಸನಪ್ರಹಾರವಧಬಂಧಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೮೦. ವ. ೭.

ಪು. 85. ಹರ್ಷಶ್ಚೇತಃ ಪ್ರಸಾದಃ.

„—ಸೂ. ೧೧೬.

ಪು. 91. ಪ್ರಿಯಾಗಮನ ಬಂಧುಹರ್ಷದೇವಗು ಶುರಾಜ ಭತೃ ಪ್ರಸಾದ ಭೋಜನಾಚ್ಛಾದನ ಧನಲಾ ಭೋಪಭೋಗಮನೋರಥಾ ವಾಪ್ತಾದಿಭ್ಯಃ ಚೇತಃ ಪ್ರಸಾದೋಹರ್ಷಃ, ತಾಂ ಚರೋಮಾಂಚಾಶ್ಚಸ್ವೇ ದನಯನವದನಪ್ರಸಾದಪ್ರಿಯಭಾಷಣಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೮೦—ವ. ೮.

ಪು. 85. ನಿವೇದ ಸ್ನಾನ್ವಮಾನನಂ.

೯೧—ಸೂ. ೧೧೩.

ಪು. 98. ರೋಗಾಧಿಕ್ಷೇಪ ತಾಡನ ದಾಂದ್ಯೋ
ಷ್ವವಿಯೋಗಾವಮಾನತತ್ವಜ್ಞಾನಾದಿಭ್ಯಃ ಸ್ವಾವ
ಮಾನನರೂಪೋ ನಿರ್ವೇದಃ — ಸ ರುದಿತತ್ವಸಿತಾ
ನುಪಾದೇಯತಾಭಿವರ್ಣಯೇತ್.

೮೧—ವ. ೯.

ಪು. 85. ದೈವ್ಯಮನಾಜಸ್ಯಂ.—

೮೨—ಸೂ. ೧೧೮.

ಪು. 93. ದಾರ್ಗತ್ಯಮನಸ್ತಾಪಾದಿಭ್ಯೋಽ
ನಾಜಸ್ಯಂ ದೈವ್ಯಂ, ತನ್ಮೃಜಾತ್ಯಾಗ ಗುರ್ವಂಗತಾ
ತಿರಃ ಪ್ರಾವ (ರ) ಕಾದಿಭಿವರ್ಣಯೇತ್.

೮೨—ವ. ೧೦.

ಪು. 85. ಸ್ಮೃತಿಃ ಸ್ಮರಣಂ.

,, ಸೂ. ೧೧೯.

ಪು. 87. ಸದೃಶದರ್ಶನಶ್ರವಣಾಭ್ಯಾಸಪ್ರಣಿಧಾ
ನಾದಿಭ್ಯಃ ಸುಖದುಃಖಹೇತೂನಾಂ ಸ್ಮರಣಂ ಸ್ಮೃ
ತಿಃ, ತಾಂ ಭ್ರಾಕ್ಷೇಪತಿರಃಕಂಪಮುಖೋನ್ನಮನ ಶೂ
ನ್ಯಾಲೋಕನಾಂಗುಲೀಭಿಂಗಾದಿಭಿವರ್ಣಯೇತ್.

೮೨—ವ. ೧೧.

ಪು. 85. ಮೋಹೋ ಮೂಢತ್ವಂ.

ಪು. 94. ಪ್ರಹಾರಮತ್ಸರಭಯದೈವೋಪ
ಘಾತಪೂರ್ವವೈರಸ್ಮರಣಶ್ರಾವಣಾದಿಭ್ಯಃ ತ್ವಸ್ಯ
ಮೂಢತ್ವಂ ಮೋಹಃ, ಮೋಹಸ್ಯ ಪ್ರಾಗವಸ್ಥಾಪಿ
ಮೋಹಶಬ್ದೇನೋಚ್ಯತೇ ತಂ ಭ್ರಮಣದೇಹಘೂ
ರ್ಣನಸತನಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಪ್ರಮೋಹವೈಚಿತ್ರಾದಿಭಿ
ವರ್ಣಯೇತ್.

೮೩—ವ. ,,

ಪು. 94. ಸುಖಜನ್ಮಾಪಿ ಮೋಹೋಭವತಿ.

೮೪—ವ. ೧೨.

ಪು. 85. ಅಲಸ್ಯಂ ಪುರುಷಾರ್ಥೇಷ್ವನಾದರಃ.

,, ಸೂ. ೧೨೦

ಪು. 91. ಶ್ರಮ ಸಾಹಿತ್ಯರೋಗಗರ್ಭಸ್ವಭಾವಾ
ದಿಭ್ಯಃ ಪುರುಷಾರ್ಥೇಷ್ವನಾದರಃ ಅಲಸ್ಯಂ. ತಚ್ಚ
ನಿದ್ರಾ ತಂದ್ರಾ ಸರ್ವಕರ್ಮವಿದ್ವೇಷಶಯನಾಸನಾ
ದಿನಾ ವರ್ಣಯೇತ್.

ಆಳ—ವ. ೧೩.

ಪು. 85. ಗರ್ವಃ ಪರಾವಜ್ಞಾ—

ಆಚ—ಸೂ. ೧೨೨.

ಪು. 92. ವಿದ್ಯಾಬಲ ಕುಲೈಶ್ವರ್ಯ ವಯೋ
ರೂಪಧನಾದಿಭ್ಯಃ ಪರಾವಜ್ಞಾ ಗರ್ವಃ, ತಮಸೂಯಾ
ಮರ್ಷಪಾರುಷ್ಯೋಪಹಾಸಗುರುಲಂಘನಾಧಿಕ್ಷೇಪ
ನೇತ್ರಗಾತ್ರವಿಕೃತ್ಯನುತ್ಪರದಾನ ಶೂನ್ಯಾವಲೋ
ಕನಭಾರಣೈರ್ವರ್ಣಯೇತ್.—

ಆಚ—ವ. ೧೪.

ಪು. 85 ಶ್ರಮಃ ಪೀಡಃ.

,,—ಸೂ. ೧೨೨.

ಪು. 93. ವ್ಯಾಯಾಮಾಧ್ವಗತ್ಯಾದಿಭ್ಯೋ
ಮನಃಶರೀರಪೀಡಶ್ರಮಃ ಸೋಽಬ್ಜಭಬ್ಜಮರ್ದನ
ಮಂದಕ್ರಮಾಸ್ಥವಿಕೋಣನಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

ಆಚ—ವ. ೧೫.

ಪು. 85. ಮದ ಆನಂದಸಂವೋಹಸಂಭೇದಃ.

ಸೂ. ೧೨೪.

ಪು. 88. ಮದ್ಯೋಪಯೋಗಾನ್ಮದಃ ಸ್ವಾಪ
ಹಾಸ್ಯಾಸ್ತೃಠಣಾದಿಕೃತ್.

ಮದ್ಯಪಾನಾದಾನಂದಸಂವೋಹಯೋಃ ಸಂಗ
ಮೋ ಮದಃ, ತಾಂ ಸ್ವಾಪಸ್ಥಿತಗಾನ ಕಿಂಚಿ
ದಾಕುಲಬಾಷ್ಟಸ್ಪೃಲದ್ಗತಿಮಂಜುಭಾಷಣರೋಮೋ
ದ್ಗಮಾದಿಭಿರುತ್ತಮಾನಾಂ, ಹಾಸ್ಯಗೀತ ಸ್ರಸ್ತಾಕುಲ
ಭುಜಕ್ಷೇಪವ್ಯಾವಿಧ್ಯಕುಟಿಲಗತ್ಯಾದಿಭಿರ್ಮಧ್ಯಮಾ
ನಾಂ, ಅಸ್ತೃಠಣ ಘುರ್ಣನ ಸ್ಪೃಲದ್ಗಮನರುದಿತಚ್ಛ
ದ್ವಿತ ಸನ್ನಕಂಠನಿಷ್ಠೀವನಾದಿಭಿರಥಮಾನಾಂ ವರ್ಣ
ಯೇತ್.

ಆಚ—೧೬. ವ.

ಪು. 85. ಚಾಡ್ಯಮರ್ಥಾಽಪ್ರತಿಪತ್ತಿಃ.

,, ಸೂ. ೧೨೫

ಪು. 88. ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟದರ್ಶನಾದೇರ್ಜಾಡ್ಯಂ
ತೂಷ್ಟೀಂಭಾವಾದಿಕೃತ್.

ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟದರ್ಶನಶ್ರವಣವ್ಯಾಧ್ಯಾದಿಭ್ಯೋಽ
ರ್ಥಾಪ್ರತಿಪತ್ತಿರ್ಜಾಡ್ಯಂ ತೂಷ್ಟೀಂಭಾವಾ ನಿಮಿ
ಷನಯನನಿರೀಕ್ಷಣಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೫೮—೧೭-ವ||

,, ಸೂ. ೧೨೬

ಪು. 85. ಗ್ಲಾನಿಖಲಾಪಚಯಃ

ಪು. 93. ವ್ಯಾಧ್ಯಾದೇರ್ಗ್ಲಾನಿವೈವಣ್ಯಾದಿ
ಕೃತ್, ವ್ಯಾಧಿಮನಸ್ತಾಪ ನಿಧುವನೋಪವಾಸಕ್ಷುತ್ಪಿ
ಪಾಸಾಧ್ಯಲಂಘನನಿದ್ರಾಚ್ಛೇದಾತಿಸಾನತಪೋಜರಾ
ಕಲಾಭ್ಯಾಸಾದಿಭ್ಯೋ ಬಲಾಪಚಯೋಗ್ಲಾನಿಃ,
ತಾಂ ವೈವರ್ಣ್ಯಕ್ಷಾಮನೇತ್ರಕಪೋಲೋಕ್ತಿ ಶ್ಲಘಾಂ
ಗತ್ವವೇಪನದೀನಸಂಚಾರಾನುತ್ಸಾಹಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇ
ತ್.

೫೮—೧೮ ವ||

,, —ಸೂ. ೧೨೭.

ಪು. 85. ಸುಪ್ತಂ ನಿದ್ರಾಯಾ ಗಾಢಾವಸ್ಥಾ.

ಪು. 90. ನಿದ್ರೋದ್ಭವಂ ಸುಪ್ತಮುತ್ಸಪ್ನಾಯಿ
ತಾದಿಕೃತ್,

ನಿದ್ರೋದ್ಭವಮಿತ್ಯನೇನ ನಿದ್ರಾಯಾ ಏವ
ಗಾಢಾವಸ್ಥಾ ಸುಪ್ತಮಿತ್ಯಾಹ, ತದುತ್ಸಪ್ನಾಯಿ
ತೋಚ್ಛ್ವಸಿತನಿಶ್ವಸಿತಸಂವೋಹನಾದಿನಾ ವರ್ಣ
ಯೇತ್—

೫೯—೧೯-ವ||

,, ಸೂ. ೧೨೮.

ಪು. 85. ನಿದ್ರಾ ಮನಸ್ಸಂಮಿಲನಂ

ಪು. 89. ಕ್ಲಮಾದೇರ್ನಿದ್ರಾಜ್ಯಂಭಾದಿಕೃತ್.
ಕ್ಲಮಶ್ರಮನುದಾಲಸ್ಯಚಿಂತಾತ್ಯಾಹಾ ರ ಸ್ವಭಾವಾ
ದಿಭ್ಯೋ ಮನಸ್ಸಂಮಿಲನಂ ನಿದ್ರಾ, ತಾಂ
ಜ್ಯಂಭಾವದನಗಾರವ ತಿರೋಲಾಲನ ನೇತ್ರಘೂ
ರ್ಣನ ಗಾತ್ರಮದೋಚ್ಛ್ವಸಿತ ನಿಶ್ವಸಿತ ಸನ್ನ
ಗಾತ್ರತಾಕ್ಷಿನಿಮಿಲನಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್—

೫೯—೨೦. ವ||

,, ಸೂ. ೧೨೯.

ಪು. 85. ಧೃತಿಸ್ಸಂತೋಷಃ

ಪು. 87. ಜ್ಞಾನಾದೇರ್ಧೃತಿರವ್ಯಗ್ರಭೋಗ ಕೃತ್
ಜ್ಞಾನಬಾಹುಶ್ರುತ್ಯ ಗುರುಭಿಕ್ತಿ ತಪಸ್ಸೇವಾಕ್ರೀ
ಡಾರ್ಥಲಾಭಾದಿವಿಭಾವಾ, ಧೃತಿಸ್ಸಂತೋಷಃ ಸಾಫ
ಲಬ್ಧಾನಾಮುಪಭೋಗೇನ ನಷ್ಟಾನಾಮನನುಶೋ

ಜನೇನ ಯೋಽವ್ಯಗ್ರೋಭೋಗಸ್ತಂ ಕರೋತಿ ತೇ
ನಾನುಭಾವೇನ ಧೃತಿಂ ವರ್ಣಯೇದಿತ್ಯರ್ಥಃ

೯೦—೨೦. ವ||

ಪು. 85. ವಿತರ್ಕಃ ಸಂಭಾವನಾ

,, —ಸೂ. ೧೩೦.

ಪು. 97. ಸಂದೇಹಾದೇರ್ವಿತರ್ಕಃ ತಿರಃಕಂಪಾದಿ
ಕೃತ್

ಸಂದೇಹವಿಮರ್ಶ ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಾದಿಭ್ಯಃ ಸಂಭಾವ
ನೀಯಪ್ರತ್ಯಯೋ ವಿತರ್ಕಃ, ಸ ತಿರಃಕಂಪಭ್ರೂ
ಕ್ಷೇಪ ಸಂಪ್ರಧಾರಣ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಮುಹು
ರ್ಗ್ರಹಣ ಮೋಕ್ಷಣಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣ್ಯಃ.

೯೦.ವ||

ಪು. ೬5. ಉನ್ಮಾದಶ್ಚಿತ್ತ ವಿಪ್ಲವಃ—

,, ಸೂ. ೧೩೦.

ಪು. 94. ಇಷ್ಟವಿಯೋಗಾದೇ ರುನ್ಮಾದೋಽ
ನಿಮಿತ್ತಸ್ಮಿತಾದಿಕೃತ್. ಇಷ್ಟವಿಯೋಗ ಧನನಾಶಾಭಿ
ಘಾತವಾತ ಸನ್ನಿಪಾತಗ್ರಹಾದಿಭ್ಯಃ ಚಿತ್ತವಿಪ್ಲವ
ಉನ್ಮಾದಃ. ತಮನಿಮಿತ್ತಸ್ಮಿತರುದಿತೋತ್ಕೃಷ್ಟ
ಗೀತನೃತ್ಯಪ್ರಧಾವಿತೋಪವೇಶನೋತ್ಕಾಣಾಸಂಬದ್ಧ
ಪ್ರಲಾಪ ಭಸ್ಮಪಾಂಸೂದ್ಧೂಲನಸಮಾಲ್ಯಜೀವರ
ಘಟಚಕ್ರಶರಾವಾವರಣಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೯೨—ವ|| ೨೩.

ಪ್ರಬೋಧೋ ವಿಸಿದ್ರತ್ವಂ.

,, ಸಾ. ೧೩೨

ಪು. 92. ಶಬ್ದಾದೇಃ ಪ್ರಬೋಧೋ ಜೃಂಭಾದಿ
ಕೃತ್.

ಶಬ್ದಸ್ವರ್ಮ ಸ್ವಪ್ನಾಂತಃ ಸ್ವಪ್ನಜಲ್ಪನನಿದ್ರಾಜ್ಞೇ
ದಾಹಾರಪಂಣಾಮಾದಿಭ್ಯೋ ವಿಸಿದ್ರತ್ವಂ ಪ್ರಬೋ
ಧಃ, ಸ ಚ ಜೃಂಭಣಾಕ್ಷೇ ಮರ್ದನಭುಜ ಕ್ಷೇಪಾಂ
ಗುಲಿ ಸ್ಫೋಟನ ಶಯ್ಯಾತ್ಯಾಗ ಗ್ರೀವಾಂಗವಲನಾದಿ
ಭಿರ್ವರ್ಣ್ಯತೇ—

೯೩—ವ|| ೨೪.

ಪು. 85. ವಾಕ್ಯಧಿರ್ಮನಸ್ತಾಪಃ

೯೩—೧೩೩. (ಅಮಯ)

ಪು. 89. ವಿರಹಾದೇರ್ಮನಸ್ತಾಪೋ ವ್ಯಾಧಿ
ಮುಖಶೋಷಾದಿಕೃತ್.

ವಿರಹಾಭಿಲಾಷಾದಿಭ್ಯೋ ಮನಸ್ತಾಪೋ ವ್ಯಾಧಿ
ಹೇತುತ್ವಾದ್ವ್ಯಾಧಿಃ, ತಂ ಮುಖಶೋಷ ಸ್ತಸ್ತಂ
ಗತಾ ಗಾತ್ರವಿಕ್ಷೇಪಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೯೩—ವ|| ೨೫.

ಪು. 86 ತ್ರಾಸಶ್ಚಿತ್ತಜಮತ್ಕಾರಃ.

ಪು 96. ನಿರ್ಭೂತಾದೇಃ ತ್ರಾಸಃ ಅಂಗಸಂಕ್ಷೇ
ಪಾದಿಕೃತ್.

ನಿರ್ಭೂತಭುರ್ಜಿತಭೂಪವರ್ತಕಂಪತಿಲೋಲ್ಕಾಶನಿ
ವಿದ್ಯುತ್ಪಾತರಕ್ಷಃಸ್ಥೂಲಪ್ರಭೂತ ಕುಷ್ಮಾದಿಭ್ಯಶ್ಚೇ
ತಶ್ಚ ಮೃತ್ಪ್ರತಿರೂಪಃ ತ್ರಾಸೋ ಭಯಾತ್ ಪೂರ್ವಾ
ಪರವಿಚಾರವತೋ ಭಿನ್ನ ಏವ, ಸೋಽಂಗಸಂಕ್ಷೇ
ಪಸ್ತಂಭರೋಮೋದ್ಗಮಗದ್ಗದಪ್ರಯೋತ್ತಂಪ
ನಿಷ್ಪಂದ ವೀಕ್ಷಿತೈರ್ವರ್ಣ್ಯಃ.

೯೩—ವ|| ೨೬.

ಪು. 85. ವಿಷಾದೋಮನಃಪೀಡಾ.

೯೪—ಸೂ. ೧೩೫.

ಪು. 88. ಕಾರ್ಯಭಂಗಾದ್ವಿಷಾದಃ ಸಹಾಯಾ
ನ್ವೇಷಣ ಮುಖಶೋಷಾದಿಕೃತ್.

ಉಪಾಯಾಭಾವನಾಶಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾರಬ್ಧಸ್ಯ ಕಾರ್ಯ
ಸ್ಯಭಂಗಾನ್ಮನಃಪೀಡಾ ವಿಷಾದಃ, ತಂ ಸಹಾಯಾ
ನ್ವೇಷಣೋಪಾಯಚಿಂತನೋತ್ಸಾಹ ವಿಘಾತ ಮೈಮ
ನಸ್ಯಾದಿಸಾ ಉತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾನಾಂ ಮುಖಶೋಷ
ಜಿಹ್ವಾಸ್ಪೃಕ್ವಲೇಹನ ನಿದ್ರಾಶ್ವಸಿತಧ್ಯಾನಾದಿಭಿರಥ
ಮಾನಾಂ ವರ್ಣಯೇತ್.

೯೪, ವ|| ೨೭.

ಪು. 86. ಔತ್ಸುಕ್ಯಂ ಕಾಲಾಕ್ಷಮತ್ವಂ.

ಪು. 90. ಇಷ್ಟಾನುಸ್ಮರಣಾದೇರಾತ್ಸುಕ್ಯಂ
ತ್ವರಾದಿಕೃತ್.

ಇಷ್ಟಾನುಸ್ಮರಣದರ್ಶನಾದೇರ್ವಿಲಂಬಾಸಹತ್ವ ಮೌ
ತ್ಸುಕ್ಯಃ ತತ್ತ್ವಾನಿಶ್ವಸಿತೋಜ್ಞಸಿತಕಾರ್ಶ್ಯ

ಮನಶ್ಚೈವೈತಾದಿಗವಲೋಕನ ರಣರಣಕಾದಿಭಿರ್ವ
ರ್ಣಯೇತ್.

೯೫—ವ|| ೨೮.

ಪು. 85. ಅಮರ್ಷಃ ಪ್ರತಿಜಿಕೀರ್ಷಾ.

,, ಸೂ. ೧೩೩.

ಪು. 95. ಅಕ್ಷೇಪಾದೇರಮರ್ಷಃ ಸ್ವೇದಾದಿ
ಕೃತ್.

ವಿದ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಬಲಾಧಿಕಕೃತೇಭ್ಯಃ ಅಕ್ಷೇಪಾವ ಮಾ
ನಾದಿಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿಜಿಕೀರ್ಷಾರೂಪೋಽಮರ್ಷಃ |
ಸ ಚ ಸ್ವೇದಧ್ಯಾನೋಪಾಯಾನ್ವೇಷಣ ತಿರಃಕಂಪಾ
ಧೋಮುಖ ವಿಚಿಂತನಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣ್ಯತೇ.

೯೬—೨೯೮.

ಪು. 85. ಚಿಂತಾ ಧ್ಯಾನಂ.

,, —ಸೂ. ೧೩೮.

ಪು. 94. ದಾರಿದ್ರ್ಯಾದೇಶ್ಚಿಂತಾ ಸಂತಾಪಾದಿ
ಕೃತ್.

,, ವಿಚಾರಂ.

ದಾರಿದ್ರ್ಯೇಷ್ಟದ್ರವ್ಯಾಪಹಾರೈಶ್ಚರೈಶ್ಚಿಂತಾದಿಭ್ಯೋ
ಧ್ಯಾನಂ ಚಿಂತಾ, ಸಾ ಚ ಸ್ಮೃತೇರನ್ಯಾ, ಗ್ರಸನಾದ
ದನವತ್, ಖೇಲನಾದ್ಗಮನವಚ್ಚ. ತಾಂ ಸಂತಾಪ
ಶೂನ್ಯಚಿತ್ತತ್ವ ಕಾರ್ಶ್ಯಶ್ವಾಸಾಧೋಮುಖಚಿಂತನಾದಿ
ಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್—ಸಾಚ ವಿತರ್ಕಾತ್ಪ್ರತೀ ವಾ
ವಿತರ್ಕ ಇತಿ ವಿತರ್ಕತ್ವವುಧಗ್ಭವತಿ.

೯೭—ವ, ೩೦.

ಪು. 85 ಅಸೂಯಾ ಅಕ್ಷಮಂ.

,, ಸೂ. ೧೪೯.

ಪು. 97. ಪರೋತ್ಪರ್ಷಾದೇರಸೂಯಾ ವಜ್ಞಾ
ದಿಕೃತ್.

ಪರಸ್ಯ ಸಾಭಾಗೈಶ್ವರ್ಯವಿದ್ಯಾದಿಭಿರುತ್ಪ
ರ್ಷಾದಾದಿ ಶಬ್ದಾದಪರಾಧಮುಹುದ್ವೇಷಾದಿಭ್ಯಶ್ಚ
ಕ್ಷಮಾರೂಪಾಸೂಯಾ, ತಾನುವಜ್ಞಾ ಭೃಕುಟೇ
ಕ್ರೋಧ ಸೇಷೋಕ್ತಾಲ್ಪಲೋಕಿತ ದೋಷೋಪ
ವರ್ಣನಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೯೭—ವ. ೩೦.

ಪು. 85. ಅವಹಿತ್ಯಮಾಕಾರಗುಪ್ತಿ.

,, ಸೂ. ೧೪೦.

ಪು. 90. ಲಜ್ಜಾದೇರವಹಿತ್ಯಮನ್ಯಥಾ ಕಥನಾದಿ ಕೃತ್.

ಲಜ್ಜಾಜೈಹ್ಮ್ಯ ಭಯಗೌರವಾದಿಭ್ಯೋ ಭೂವಿ ಕಾರಮುಖರಾಗಾದೀನಾಮಾಜ್ಞಾ ದನ ಕಾರಿಣೀ ಚಿತ್ತ ವೃತ್ತಿರವಹಿತ್ಯಮವಹಿತ್ಯಾ ವಾ “ನ ಬಹಿಸ್ಥಂ ಚಿತ್ತಂ ಯೇನೇತಿ” “ಪೃಷ್ಠೋದರಾದಿತ್ವಾತ್,” ತದನ್ಯಥಾ ಕಥನಾಲೋಕಿತಕಥಾಭಂಗಕೃತಕಥೈರ್ಯಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೯೮. ವ. ೩೨.

ಪು. 85. ಜೌಗ್ರ್ಯಂ ಚಂಡತ್ವಂ.

ಪು. 92. ಚಾರ್ಯಾದೇರಾಗ್ರ್ಯಂವಧಾದಿಕೃತ್. ಚಾರ್ಯದ್ರೋಹಾಸತ್ಪ್ರಳಾಪಾದಿಭ್ಯ ಶ್ಚಂಡತ್ವ ಮಾಗ್ರ್ಯಂ, ತದ್ವದಬಂಧನತಾಡನ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನಾದಿ ಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್.

೯೮—ವ. ೩೩.

ಪು. 85 ಅಪಸ್ಮಾರ ಆವೇಶಃ.

೯೯—ಸೂ. ೧೪೨.

ಪು. 95. ಗ್ರಹಾದೇರಪಸ್ಮಾರಃ ಕಂಪಾದಿಕೃತ್. ಗ್ರಹಭೂತದೇವಯುಕ್ತಪಿಶಾಚಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಶೂನ್ಯಾ ರಣ್ಯಶ್ಮಶಾನಸಂವನೋಚ್ಛಿಷ್ಟಗಮನ ಧಾತುಮೈಷಮ್ಯಾದೇರಾವೇಶರೂಪೋಽಪಸ್ಮಾರಃ, ತಂ ಕಂಪಿತ ಸ್ಫುರಿತ ಸ್ವಿನ್ನಧಾವಿತ ಶ್ವಸಿತ ಭೂಮಿಪತನಾರಾವ ಮುಖಫೇನಾದಿಭಿರ್ವರ್ಣಯೇತ್. (ಅಯಂ ಚ ಪ್ರಾಯಃ ಅಭಾಸೇಷ್ಟೇವ ಶೋಭತೇ)—

೯೯—ವ.

ಪು. 101. ರಸಭಾನಾನಭಿಧಾಯ ತದಾಭಾಸಾ ನಾಹ.

,, —ಸೂ. ೧೪೩.

ನಿರಿಂದ್ರಿಯೇಷು ತೀರ್ಯಗಾದಿಷು ಚಾರೋಪಾ ದ್ರಸಭಾವಾಭಾಸಾ.

೧೦೦—

ನಿರಿಂದ್ರಿಯಯೋಃ ಸಂಭೋಗಾರೋಪಣಾ

ತಃ ಸಂಭೋಗಾಭಾಸೋಯಥಾ.....

ವಿಪ್ರಲಂಬಾರೋಪಾದ್ವಿಪ್ರಲಂಬಾಭಾಸೋಯಥಾ.

ಭಾವಾಭಾಸೋಯಥಾ.

ತಿರಶ್ಲೋಃ ಸಂಭೋಗಾಭಾಸೋಯಥಾ.

ವಿಪ್ರಲಂಬಾಭಾಸೋಯಥಾ.

ಪು.102. ಭಾವಾಭಾಸೋಯಥಾ.

೧೦೩—ಇದುವು ಮೇಕತ್ರಾನು—102. ಅನಾ ಚಿತ್ಯಾಚ್ಚ,

ಅನೋನ್ಯಾನುರಾಗಾದ್ಯ ಭಾವೇನಾ ನೌಚಿತ್ಯಾದ್ರ
ಸಭಾವಾಭಾಸೌ.೧೦೩—ಇನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಂ, ಪು.99. } ಅಥ ಸಾತ್ವಿಕಾನಾಹ.
100. }

ಲೇಸಾದಸತ್ವಗುಣೋತ್ಕರ್ಷಂ... ಸ್ವರಭೇದಕಂಪ
ವೈವರ್ಣ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಲಯಾ ಅಷ್ಟಾಷ್ಟಸಾತ್ವಿಕಾಃ—
ಸೀದಂತ್ಯಪ್ತೃ ಮನ ಇತಿ ಪೃತ್ವತ್ತೇಃ ಸತ್ವ
ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷಾತ್ಸಾಧುತ್ವಾಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಕಂ
ವಸ್ತು ಸತ್ವಂ. ತತ್ರ ಭವಾಃ ಸಾತ್ವಿಕಾಃ, ಭಾವಾ
ಇತಿ ವರ್ತತೇ ತೇಷು ಪ್ರಾಣಭೂಮಿಪ್ರಸೃತರತ್ಯಾದಿ
ಸಂವೇದನವೃತ್ತಯೋ ಬಾಹ್ಯಜಡರೂಪ ಭೌತಿಕ
ನೇತ್ರಜಲಾದಿವಿಲಕ್ಷಣಾ ವಿಭಾವೇನ ರತ್ಯಾದಿಗತೇ
ನೈವಾತಿಚರ್ವಣಾಗೋಚರೇಣಾಹೃತಾ ಅನುಭಾ
ವೈಶ್ವ ಗಮ್ಯಮಾನಾ ಭಾವಾ ಭವಂತಿ ತಥಾಹಿ—
ಪೃಥ್ವೀಭಾಗಪ್ರಧಾನೇ ಪ್ರಾಣೇ ಸಂಕ್ರಾಂತಚಿತ್ತ
ವೃತ್ತಿಗಣಃ ಸ್ತಂಭೋ ವಿಷ್ವಬೃಜೇತನತ್ವಂ | ಜಲ
ಪ್ರಧಾನೇ ತು ಬಾಹ್ಯಃ | ತೈಜಸಸ್ತು ಪ್ರಾಣಸೈ
ಕಟ್ಯಾದುಭಯಥಾ ತೀವ್ರಾತೀವ್ರತ್ವೇನ ಪ್ರಾಣಾನು

ಗ್ರಹ ಇತಿ ದ್ವಿಧಾ ಸ್ವೇದೋ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ ಜ| ತದ್ಭೇ
ತುತ್ವಾಚ್ಚ ತಥಾವ್ನವಹಾರಃ | ಆಕಾಶಾನುಗ್ರಹೇ
ಗತಚೇತನತ್ವಂ ಪ್ರಲಯಃ | ನಾಯುಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತು
ತಸ್ಯ ಮಂದಋಧ್ಯೋತ್ಕೃಷ್ಟಾನ್ನೇಶಾತ್ಪ್ರೇಧಾ ರೋ
ಮಾಂಚವೇಪಥು ಸ್ವರಭೇದ ಭಾವೇನ ಸ್ಥಿತಿರಿತಿ ಭರತ
ವಿದಃ | ಬಾಹ್ಯಾಸ್ತು ಸ್ತಂಭಾದಯಃ ಶರೀರಧರ್ಮಾ
ಅನುಭಾವಾಃ, ತೇ ಚಾಂತರಾಳಿಕಾ ಸಾತ್ವಿಕಾ
ಭಾವಾಃ ಗಮಯಂತಃ ಪರಮಾರ್ಥತೋ ರತಿನಿರ್ವೇ
ದಾದಿಗಮಕಾ ಇತಿ ಸ್ಥಿತಂ.

ಏವಂ ಚ ನವ ಸ್ಥಾಯಿನಃ, ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶದ್ವ್ಯಭಿ
ಚಾರಿಣಿ, ಅಷ್ಟೌ ಸಾತ್ವಿಕಾಃ ಇತಿ ಪಂಚಾಶದ್ಭಾವಾಃ

(೨) ಆಮೃತಾನಂದಯೋಗಿಯ ಸರ್ವಾ (ಕಾವ್ಯಾ)ಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ. ¹

ರಸರತ್ನಾಕರಂ.

ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ. ಸೂ. ಪರಿ. ಶ್ಲೋ.

೧. ೨. ೩-೧ ಆತ್ಮನೋ ಮನಸಾ ಯೋಗೋ ಮನಸಪ್ತ್ವಂದ್ರಿಯೈಸ್ಸಹ ||
ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ತತ್ತ್ವದ್ಭೇದಿರಿತಿ ಜ್ಞಾನೋದಯಕ್ರಮಃ ||
- ೧-೪. ೩-೨ ೧/೨ ಭಾವಸ್ತು ಮನಸೋವೃತ್ತಿಭೇದಸ್ಥೈರ್ಯಮುಪೇಯಿವಾನ್ ||
- ೧-೫. ೩-೧೧ ೧/೨ ಸತ್ವಂನಾಮಮನೋವೃತ್ತಿಃ ಸಾತ್ವಿಕಾಸ್ತತ್ಸಮುದ್ಭವಾಃ ||
೧-೧೩ ೧/೨ ಭಾವೇ ಸ್ಥಾಯಿಸ್ಥೈಕಾಂತಾಶ್ಚ ರಂತ್ಯೋವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಃ ||
- ೧-೬. ೩-೬ ೧/೨ ಶ್ರೂಯಮಾಣೈರ್ವಿಭಾವಾನ್ಯೈಃ ಕಾವ್ಯೇಷು ರಸಂಭವಃ ||
೧-೨ ೧/೨ ದೃಶ್ಯಮಾನ್ಯೈಸ್ಸದಸ್ಯಾಣಾಂ ನಾಟಕೇಷು ರಸೋದಯಃ ||
- ೧-೭. ೩-೩ ರತಿಹಾಸಸ್ತಥಾಶೋಕಃ ಕ್ರೋಧೋತ್ಸಾಹಾಭಯಂತಥಾ
ಜಗುಪ್ಸಾವಿಸ್ಮಯಶಮಾಃ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||
- ೧-೮. ೩-೧೨ ಸ್ತಂಭಃ ಸ್ವೀಯೋದಧಿ ರೋಮಾಂಕಲಯಾ ವೈಸ್ವರ್ಯ
ವೇಪಥೋ ||
ಅಶ್ರುವೈರ್ವ್ಯೂ ಮಿತ್ಯಷ್ಟಾ ಭಾವಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾನುನೀ
ಷಿಭಿಃ ||
- ೧-೯. ೩-೧೧ ೧/೨ ತೇನುಭಾವಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತ್ಯಂತೇ ವಿಕಾರಾ ಅಂಗಸಂಭವಾಃ ||
- ೧-೧೦. ೩-೨೬ ೧/೨ ಶೃಂಗಾರರಜಸ್ವಲಾಭವ್ಯಾತ್ ವಿಷ್ಣು ಸ್ವಸ್ಯಾಧಿದೇವತಂ ||
- ೧-೧೩. ೧-೨೨ ಹಂಸೈಸ್ಸಧಾಶುಭ್ರವರ್ಣೋಹೇರಂ ಬೋಲಸ್ಯಾಧಿದೇವತಂ ||
ಕಮಾಯವರ್ಣೋ ಕರುಣೋ ಯಮಸ್ತಸ್ಯಾಧಿದೇವತಂ ||
- ೧-೨೬ ರಾದ್ರೋಜಗಾಂಕ್ತವರ್ಣೋರಾದ್ರಸ್ತಸ್ಯಾಧಿದೇವತಂ ||
ವೀರೋರಸೋರಾದ್ರವರ್ಣೋರಕ್ರಸ್ತಸ್ಯಾಧಿದೇವತಂ ||
- ೧-೨೯ ಧೂಮ್ರೋಭಯಾನಕಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾಕಾಲೋದಧಿದೇವತಂ ||
ಭೀಭತ್ಸೋನೀಲಮೇಘಾಭೋ ನಂದ ತಸ್ಯಾಧಿದೇವತಂ ||
- ೧-೩೦ ಅದ್ಭುತಃ ಕನಕಚ್ಛಾಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಸ್ಯಾಧಿದೇವತಂ ||
ಶಾಂತಃಸ್ಥಿತಕರ್ಣಾಸ್ಸಾತ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಧಿದೇವತಂ ||
- ೧-೧೪ ೧-೧೯ ೧/೨ ಸಂಭೋಗೋ ವಿಪ್ರಯೋಗಶ್ಚ ಶೃಂಗಾರೋ ದ್ವಿವಿಧೋ
ಮತಃ ||

1. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಯ ಪಾಠವೂ, ಪರಿಚ್ಛೇದಾದಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೂ ಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ರಸರತ್ನಾಕರಂ.

ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ.ಸೂ. ಪರಿ. ಶ್ಲೋ.

೧-೧೫ ೧-೧೬ ೧/೨ ಅನೈಯೋನ್ಯಾಲಂಬನತ್ವಂ ಸ್ಯಾತ್ ಕಾಂತಾಕಾಮುಕಯೋ
ರಸೇ ||

ಉಬ್ಬಿಸುನಾಸ್ಸ್ಯುಃ ಶೃಂಗಾರೇ ಚಂಪ್ರಕೋಪವನಾದಯಃ
೧-೧೬ ೧-೧೭ ಅನುಭಾವಾಃ ಪ್ರಕಾತ್ಯಂತೇ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಷೇಪಣಾದಯಃ ||

೧-೧೮ ಸ್ತಂಭಾದಯಸ್ಸಾತ್ವಿಕಾಸ್ಸ್ಯುಃ ದರ್ಶನಸ್ಪರ್ಶನಾದಯಃ ||

ನಿರ್ವೇದಾನ್ಯಾನ್ಯಧಾರ್ಯೋಗಂ ಯೋಜ್ಯಾನ್ಸಂಚಾರಿಣೋಽ
ಪಿಚ ||

೧-೧೮ ೪-೬೧ ೧/೨ ಯಾವನೇ ಸತ್ವಜಲಪಿಪ್ಪಿಣಾ ಮಲಂಕಾರಾಸ್ತು ವಿಂಶತಿಃ ||

೧-೧೯ } ೪-೬೧ ೧/೨ (ಭಾಸ್ವರೇ ಮನಶ್ಚ ಸೇವಾಪ) ತ್ರಯೋಽಧ್ಯಂಗ ಸಮು
ವ || ಧ್ವನಾಃ ||
ಅಮೃತಾನಂದ) ೧-೬೩ ಶೋಭಾ ಕಾಂತಿವೃಥಾವಿಪ್ಪಿಃ ಸಾಧುರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಗ
ಲೃತಾ ||

ಪೌದಾರ್ಯಂ ಧೈರ್ಯಮಿತ್ಯೇತೇ) ಸಮಾಲಂಕೃತಯೋ
ಮತಾಃ ||

1 ೧-೬೪ ಲೀಲಾವಿಲಾಸೋ... ||

೧-೨೦ ೧-೬೫ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಮನೋವೃತ್ತಿವಿರೇಷಸ್ಸತ್ವ ಮುಚ್ಯತೇ ||

ತಸ್ಯಾಪ್ಯ ವಿಕ್ರಮೋಭಾವೋ ಭಾವ್ಯಲಂಕಾರಕೃಪ್ಯಥಾ ||

೧-೬೬ ಭಾವೋ ಮಾನಸಶೃಂಗಾರೋ ಹಂಪ್ರೋಕ್ಷೇ ಭ್ರೂವಿಕೃ
ದ್ಯಥಾ ||

೧-೨೧ ೧-೬೮ ಸವನಹೇಳಾ ಸುವ್ಯಕ್ತಶೃಂಗಾರದ್ಯೋತಕೋಯಥಾ ||

೧-೨೨ ೧-೬೯ ರೂಪೋಪಭೋಗತಾರುಣ್ಯೈಃ ಶೋಭಾಂಗಾಲಂಕೃತಿ
ರ್ಯಥಾ ||

೧-೭೦ ಶೋಭ್ಯನ ರಾಸನಿವಿಡಾ ಕಾಂತಿರತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಯಥಾ ||

೧-೭೩ ೧-೭೦ ಕಾಂತೇರೇವ ಹಿ ವಿಷ್ಣುರೂಪೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಿತತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಯಥಾ

1. ರಸರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತವಾಗಿರುವುದು.

ರಸರತ್ನಾಕರಂ

ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ.ಸೂ. ಪರಿ. ಶ್ಲೋ.

,,,, ಲಕ್ಷ್ಯಪದ್ಯಂ ೭೧- ಲಕ್ಷ್ಯಪದ್ಯಂ

ವನತರು

ವನತರುವರವಾಟೀವರ್ತಿ ಗಾಥಂ ಪುರಸ್ಕಾರ್ತ |

ತತನಿಜತನುಕಾಂತ್ಯಾ ತರ್ಜಯಂತೀ ತಮಿಸ್ರಂ ||

ದಿನವಿರಮಜಿಗೀಷೋದೀಪಿಕೇವಾಸಮೇಷೋ |

ಶ್ಚ ರತಿ ಚಕಿತಪಾದನ್ಯಾಸಸಂಭಾವಿತೋರ್ವೀ ||

,,-೭೨ ಅಶ್ಲಾಘ್ಯವಸ್ತುಯೋಗೇಽಪಿ ಮಾಧುರ್ಯಂ ರಮ್ಯತಾ
ಯಥಾ ||

,,-೭೪

,,-೭೩ ಮ್ರೀಡೋತ್ಕಸಾಧ್ವಸತ್ಯಾಗಃ ಪ್ರಾಗಲ್ಬ್ಯಂ ನಿಯತೋ
ಯಥಾ ||ಔದಾರ್ಯಂ ಪ್ರಶ್ರಯೋತ್ಕರ್ಷೋ ಬಹ್ವಾಸಾಸೇಽಪಿ ತ
ದ್ಯಥಾ ||

,,-೭೫ ಅಜಾಪಲ್ಯಹತಂ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಂ ಧೈರ್ಯಂ ಮತಂ ಯಥಾ ||

,,-೭೫

3 ,, -೭೫ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸೋವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಃ ವಿಭ್ರಮಃ ಕಿಲಿಕಿಂಜಿತಂ ||

ಮೋಟ್ಯಾಯಿತಂ ಕುಟ್ಟಮಿತಂ ಬಿಬ್ಬೋಕೋ ಲಲಿತತಥಾ||

ವಿಹೃತಂ ಚ (ನಿವಿಚ್ಯಂತೇ ತತ್ರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಾ ದಶ) ||

,,-೭೬

,,-೮೧ ಚಿತ್ರಾದಾವಪಿ ತತ್ವೇನ ಬುಧ್ಧಿಮೋಟ್ಯಾಯಿತಂಯಥಾ ||

,,-೮೨ ಮೋಟ್ಯಾಯಿತಂ ಪ್ರಿಯಂ ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಸ್ವಾಂಗಭಂಗಾದಿನಾ
ಯಥಾ ||

,,-೮೪ ಗರ್ವಾಭಿಮಾನವೇಶೇನ ಬಿಬ್ಬೋಕೋಽನಾದರೋಯಥಾ||

,,-೭೭

,,-೮೫ ಸುಕುಮಾರೋಽಂಗವಿನ್ಯಾಸೋ ಮಸೃಣೋ ಲಲಿತಂ
ಯಥಾ ||

,,-೭೬ ಪ್ರಿಯಾನುಕರಣಂ ಲೀಲಾ ಮಧುರೈಶ್ಚೇಷ್ಟಿತೈರ್ಯಥಾ ||

,,-೭೮

,,-೮೦ ಕಿಲಿಕಿಂಜಿತಮಶ್ರುಕ್ರುದ್ಧರ್ಷಾದೇಃ ಸಂಕರೋ ಯಥಾ ||

,,-೭೮ ಸ್ವಲ್ಪಾಪ್ಯಲಂಕ್ರಿಯಾ ಕಾರ್ಯಾದ್ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಃ ತೋಷಕೃ
ದ್ಯಥಾ ||

,,-೭೯

,,-೭೭ ಪ್ರಿಯೇದೃಷ್ಟೇ ವಿಲಾಸೋಽಂಗಕ್ರಿಯಾದೃಶಿತಯೋಯಥಾ

,,-೮೬ ವಕ್ತವ್ಯಮಪಿ ಯನ್ನೋಕ್ತಂ ಫ್ರೇಡಯಾ ವಿಹೃತಂ ಯಥಾ

,,-೮೦

,, ೮೯ ವಿಭ್ರಮಸ್ತ್ವರಯಾ ಕಾಲೇ ಭೂಷಣವ್ಯತ್ಯಯೋ ಯಥಾ||

,, ೮೧

,,-೮೩ ಹೃಷ್ಣಾಂತಃ ಪರಿರಂಭಾದಾ ಕುಪ್ಯೇತ್ ಕುಟ್ಟಮಿತಂ
ಯಥಾ ||

ರಸರತ್ನಾಕರಂ

ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ.ಸೂ. ಪರಿ. ಶ್ಲೋ.

- ೧-೩೯ ೩-೨೩ ರತ್ನುಲ್ಲಾಸ ಸಮುದ್ಭೂತಾ ವಿದ್ಯಂತೇತ್ಯ ದಶಾ ದಶ |
ಚಕ್ಷುಃಪ್ರೀತಿರ್ಮನಸ್ಸಕ್ತಿ ಸ್ಸಂಕಲ್ಪೋಜಾಗರಸ್ತಥಾ ||
- ,,-೨೪ ತನುತಾ | ವಸ್ತುವಿದ್ವೇಷಸ್ತಪಾನಾಶಸ್ತತಃಪರಂ ||
ಮೋಹೋ ಮೂರ್ಛಾ ಧೃತಿರಿತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ (ಪ್ರಥಮಾ
ಯಥಾ) |
- ,,-೪೦ ,,-೨೫ ಅದರಾದ್ವೀಕ್ಷಣಂ ಯತ್ರ ಚಕ್ಷುಃಪ್ರೀತಿಃ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ||
,,-೨೬ ಚಿತ್ತಾಸಕ್ತಿರ್ಮುಹುರ್ಚ್ಛಂ ತಾಪ್ರತಿಕ್ಯಾಭಿಭೂಯಥಾ ||
,,-೨೮ ಮನೋರಥೈಃ ಪ್ರಿಯಾವಾಪ್ತಿಃ ಸಂಕಲ್ಪಃ ಕಥಿತೋ
ಯಥಾ ||
- ,,-೪೧ ,,-೨೯ ಪ್ರಿಯಾನವಾಪ್ತ್ಯಾತಚ್ಚಿಂತಾಸಂತತ್ಯಾಜ್ಯಗರೋಯಥಾ
,,-೩೦ ತದಲಾಭಾತ್ತನೋಃ ಕಾಮಜ್ವರೇಣ ತನುತಾ ಯಥಾ ||
,,-೩೧ ಅರ್ಥಾಂತರಾಸಹಿಷ್ಣುತ್ವಂ ವಿಷಯದ್ವೇಷಣಂ ಯಥಾ |
,,-೩೨ ಮಾನತ್ಯಾಗಸ್ತಪಾನಾಶಃ ಗಾರವಾಗಣನಾದ್ಯಥಾ ||
- ,,-೪೨ ,,-೩೩ ಉನ್ಮಾದಶ್ಚಿತ್ತವೈಕಲ್ಯಾತ್ ಮೋಹ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇಯಥಾ||
,,-೩೪ ಮುಹುರಿಂದ್ರಿಯವೈಕಲ್ಯಾನೂರ್ಛಾ ಜ್ಞಾನಕ್ಷಯೋ
ಯಥಾ |
- ,,-೩೫ ಕ್ಷಣಾಂತರೇ ಪ್ರಾಣಹಾಸಿಃ ಪ್ರಿಯಾಲಾಭಾನ್ಮೃತೀರ್ಯಥಾ
- ೨-೪೪ ,, ೩೬ ಹಾಸ ಏವ ವಿಭಾವಾದ್ಯೈಃಪುಷ್ಪೋ ಹಾಸ್ಯತ್ವಮಾಗತಃ ||
ವಿದೂಷಕಾದಿರಾಲಂಬೋ ಭಾವೋಹಾಸ್ಯರಸೋಯಥಾ ||
,,-೩೭ ಉದ್ವಿಗ್ಧನವಿಭಾವಾಸ್ಸಂಸ್ಥಿತದ್ವಾಪಕಾರವಿಕ್ರಿಯಾಃ||
- ,,-೪೫ ,,-೩೮ ಭಾವಕಾಕ್ಷಿವಿಕಾಸಾದ್ಯಾ ಅನುಭಾವಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||
,,-೩೯ ಅಶ್ರುವೈವರ್ಣ್ಯವೈಸ್ವರ್ಯಪ್ರಮುಖಾಸ್ಸಾತ್ವಿಕಾಮತಾಃ||
,,-೪೦ ಅತ್ರ ಹರ್ಷಾಶ್ರುಮತ್ಪಾದಿಭಾವಾಸ್ಸಂಚಾರಿಣೋಯಥಾ ||
- ,,-೪೬ ,,-೩೯ ಉತ್ತಮಾದಿ ವಿಭೇದೇನ ತ್ರಿಧಾ ಹಾಸ್ಯರಸೋಮತಃ ||
ಸ್ತುತಂಚ ಹಸಿತಂ ಚೇತಾವನುಭಾವಾವಿಹೋತ್ತಮೇ||

ರಸರತ್ನಾಕರಂ

ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ.ಸೂ. ಪರಿ. ಶ್ಲೋ.

- ೨-೪೭ ೩-೪೦ ಆದ್ಯಂ ವಿಕಾಸಿಗಂಡಂ ಸ್ಯಾದೀಷಲ್ಪಕ್ಷ್ಯರದಂ ಪರಂ ||
ಮಧ್ಯಮಂ ಸ್ನಾಧ್ವಿಹಸಿತಂ ತಥೋಪಹಸಿತಂ ಪರಂ ||
- ,,-೪೮ ,, -೪೦ ಪ್ರಾಪ್ತವಸ್ತು ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಥಮಂ ಶಿರಃಕಂಪಂ ಪರಮತಂ
ಅಥಮೇತತ್ರಾಪಹಸಿತಂ ತಥಾತಿಹಸಿತಂ ಮತಂ ||
- ,,-೪೨ ೧/೨ ಶಿರಃಕಂಪಾಶ್ಚಮತ್ಸರ್ವಂ ವಿಕ್ಷೇಪಾಂಗಂವ್ಯತೀಯಕಂ
,,-೫೦ ೩ ೪೨ ೧/೨ ಶಿರೋಕ ಏವ ವಿಭಾವಾದ್ಯೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಕರುಣಿತಂ ಗತಃ |
,,-೪೩ (ಇಷ್ಟನಾಶಾ ದನಿಷ್ಠಾಪ್ತೇಃ ಕರುಣೋಪಿ ವಿಧಾತು ಮತಃ||
ನಿಷ್ಠೇವಾನ್ಯಯುಕ್ತೋವಾ ಬಂಧುರಾಲಂಬನಂ ಯಥಾ
,,-೪೬ ಉಬ್ಬೇಪನವಿಭಾವಾನ್ಯಯುಕ್ತಂ ಸ್ವಜನಾಕ್ರಂದನಾದಯಃ ||
,,-೫೦ ಅನುಭಾವಾನ್ಯಯುಕ್ತಂ ಸ್ವಜನಾಪರಾಪರಾದಯಃ ||
,,-೪೭ ಸ್ತಂಭಶ್ಚಪುತನೈಃ ಸ್ವರ್ಯಪ್ರಮುಖಾ ಸಾತ್ವಿಕಾ
ಮತಾಃ ||
ಅತ್ರಾಪಸ್ಮಾರವೀನತ್ವ ಮರಣಾಲಯಸಾಭ್ರಮಾಃ ||
ವಿಷಾದಜಡತೋನಿರ್ಮಲಜಿಂತರಾಭ್ಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಃ ||
- ,,-೫೨ ,,-೫೩ ೧/೨ ಉತ್ತಮಹಸ್ತು ವಿಭಾವಾದ್ಯೈಃ ಪುಷ್ಪೋಪೀರರಸೋ
ಭವೇತ್ ||
ದಾಸವೀರೋದಯಾವೀರೋದಯಾದ್ಧೀರಸ್ತ್ರಧಾಮತಃ |
,,-೫೩ ,,-೫೩ ಅದ್ಯೇನತ್ವಾತ್ರಮಾಲಂಬೋದ್ಯತೀಯೇವೀನಾಚ್ಚೈತೇ ||
ವೈರೇ ತೃತೀಯೇ ವಿಜ್ಞೇಯೇ ತತ್ರ ತೋದ್ಯವನಾಃ ಕ್ರಮಾ
ತ್ ||
,,-೫೪ ದಾಸಸ್ತುರ್ತಿರೀನವಾಕ್ಯಂ ರಣಭೇರೀವನಾದಯಃ ||
,,-೫೪ ಅನುಭಾವಾನ್ಯಯುಕ್ತಮಾದತ್ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥಾ ಸ್ತ್ರಸಂಗ್ರಹಾಃ||
,,-೫೪ ಅತ್ರಜ್ಞೇಯಾ ಯಥಾಯೋಗಂ ಸಾತ್ವಿಕಾಃ ಪುಳಕಾದಯಃ||
ಸಂಚಾರಣೋಗವರ್ಹರ್ಷಮರ್ಷಧೃತ್ಯಾದಯೋಽಪಿ ||
,,-೫೫ ,,-೪೮ ಕ್ರೋಧ ಏವ ವಿಭಾವಾದ್ಯೈಃ ಪುಷ್ಪೋರೌದ್ರರಸೋಭ
ವೇತ್ ||
(ಮಾತ್ಸರ್ಯಾದಪಿ ಚ ದ್ವೇಷಾದ್ರೋದ್ರೋಹಿ ದ್ವಿವಿಧೋ
ಮತಃ)||

ರಸರತ್ನಾಕರಂ

ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ.ಸೂ. ಪರಿ. ಶ್ಲೋ.

೩-೫೦ ಅಲಂಬನವಿಭಾವಾದ್ವಾಸೂತ್ರಯದ್ವೇಷಗೋಚರಾ |

ಉದ್ಭವನವಿಭಾವಾಸ್ಪೃಶಿತವ್ಯಾಪಾರಚಕ್ಷಿತಾದಯಃ ||

೨-೫೬ ,,೫೨ ಅನುಭಾವಾ ಭೃಕುಪ್ಲಕ್ಷ್ಯರಾಗೋಷ್ಮಸ್ವಂದನಾದಯಃ |

ಸ್ವೇದವೈವರ್ಣ್ಯಸ್ಪೃಶ್ಯಪ್ರಮುಖಾ ಸಾತ್ವಿಕಾ ಮ

ತಾಃ ||

,,೫೩ ೧/೨ ಈರ್ಷ್ಯಾಮೇರ್ಷಗ್ರತಾಗರ್ವಮುಪಾದ್ಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿ||

,,೫೪ ,,೬೮ ೧/೨ ವಿಸ್ಮಯಸ್ತು ವಿಭಾವಾದ್ಭೃಶ ಪುಷ್ಪೋಽಭೂದದ್ಭುತೋ
ಯಥಾ ||

,,೬೦ ಅಲಂಕಾರ ಚಮತ್ಕಾರಿ ವಸ್ತುವಲಂಬನ ಮಿಷ್ಯತೇ ||

ಉದ್ಭವನವಿಭಾವಾಸ್ಪೃಶಹೋನಾವಾದವರ್ಣನಾಃ ||

,,೫೮ ,,೬೦ ಅನುಭಾವಾ ಸೇತ್ರವಕ್ತು ಗಂಡವಿಸ್ಪುರಣಾದಯಃ ||

ಸಾತ್ವಿಕಾಸ್ವೇದರೋಮಾಂಕಪ್ರಮುಖಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ಹರ್ಷಾವೇಗಾದಯೋಭಾವಾಶ್ಚಾತ್ರ ಸಂಚಾರಿಣೋಮತಾಃ

,,೫೯ ,,೬೦ ಭಯಮೇವ ವಿಭಾವಾದ್ಭೃಶಭಯಾನಕರೋ ಯಥಾ ||

ಅಲಂಬನವಿಭಾವಾಸ್ಪೃಶಿತಪ್ರವಾಹೋರಗಾದಯಃ ||

,,೬೦ ೧/೨ ಉದ್ಭವನವಿಭಾವಾಸ್ಪೃಶಿತತ್ರತದ್ಭಜನಾದಯಃ ||

,,೬೦ ೩-೬೨ ಅನುಭಾವಾಸ್ತು ವೈವರ್ಣ್ಯಕಂಠಸ್ವೇದಾದಯೋಯಥಾ ||

ತ ಏವ ಸಾತ್ವಿಕಾ ಭಾವಾಃ ತತ್ರಾಪ್ತಾಸ್ವಪ್ಪಲಕ್ಷಣಾಃ ||

,,೬೩ ೧/೨ ಸಂಚಾರಿಣೋ ಮೋಹದೈನ್ಯತ್ರಾಸಸಂಭ್ರಮಣಾದಯಃ ||

,,೬೦ ,,೬೩ ೧/೨ ಜುಗುಪ್ಸೆವ ವಿಭಾವಾದ್ಭೃಶಾರ್ಥಾ ಬೀಭತ್ಸತಾಂ ದ್ವಿಧಾ

,,೬೪ ಜುಗುಪ್ಸಾದರ್ಶನಾದೇಕೋ ವೈರಾಗ್ಯಾದಪರೋಯಥಾ||

,,೬೨ ,,೬೬ ಅಲಂಬನವಿಭಾವಾಸ್ಪೃಶಿತಹೃದ್ಯಾ ಯೇ ಜುಗುಪ್ಸಿತಾಃ ||

ಉದ್ಭವನವಿಭಾವಾಃ ಸ್ಪೃಶಿ ಪೂತಿಗಂಧಾದಯೋ ಮತಾಃ ||

,,೬೭ ಅತ್ರಾನುಭಾವಾ ನಾಸಾಪ್ಯಕೂಲನಾವೇಗಪೂರ್ವಿಕಾಃ ||

ಉಪಾಸ್ಥಾಪ್ತತ್ರ ಯಥಾಯೋಗ್ಯಂ ಸಾತ್ವಿಕಾಃ ಪುಳಕಾದಯಃ||

,,೬೮ ೧/೨ ಸಂಚಾರಿಣೋ ಯಥಾಯೋಗ್ಯಂ ನಿರ್ವೇದೋದ್ವೇಜನಾ
ದಯಃ ||

ರಸರತ್ನಾಕರಂ

ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ.ಸೂ, ಪು. ಶ್ಲೋ.

- ೨.೬೩ ೩.೨೨ ೧/೨ ಶಮ ಏವ ವಿಭಾವಾದ್ಯೈಃ ಪುಷ್ಪಶ್ಚಾಂತರಸೋ ಯಥಾ |
 ,,೬೪ ,, -೬೪ ಆತ್ರಾಲಂಬನಭಾವಸ್ಯಾಚ್ಛಂಭೋಸ್ತಚ್ಛಾಶ್ವತಂ ಪದಂ
 ಉದ್ವೀಪನಸ್ತು ವೇದಾಂತವೇದಿಸಂಭಾಷಣಾದಯಃ ||
 ,,೬೫ ,, -೬೫ ಅನುಭಾವಾಸ್ತು ಕಥ್ಯಂತೇ ಸಮದರ್ಶನತಾದಯಃ ||
 ಸಾತ್ವಿಕಾಸ್ತುಂಭರೋಮಾಂಚ ಪ್ರಮುಖಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ
 ,,೬೬ ೧/೨ ಸಂಚಾರಿಣೋಽಪಿ ನಿರ್ವೇದಮತಿಧೃತ್ಯಾದಯೋಮತಾಃ ||
 ,,೬೭ ,, -೬೭ ಹಾಸ್ಯಶೃಂಗಾರಸಂಭೂತೋ ಕರುಣೋ ರಾಧ್ರಸಂಭವ
 ವೀರಾದದ್ಭುತ ಉತ್ಪನ್ನೋ ಬೀಭತ್ಸೋತ್ಕೋ ಭಯಾನಕಃ
 ,,೬೮ (೬೮) 1 ,, -೬೮ ಶೃಂಗಾರ ಬೀಭತ್ಸರಸೌ ತಥಾ ವೀರಭಯಾನಕೌ ||
 ರಾಧ್ರಾದ್ಭುತೌ ತಥಾ ಹಾಸ್ಯಕರುಣೌ ವೈರಿಣಾಮಿಧಃ
 ೩.೨೧-೨೨ ೪-೧ ವಿನಯೋ ದಕ್ಷತಾ ತ್ಯಾಗೋ ಮಾಧುರ್ಯಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿತ
 ಜನಾನುರಾಗೋ ವಾಗ್ಮಿತ್ವಂ ಶಾಚಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಕುಲೀನತಾ
 ,,೨ ಧೈರ್ಯಂ ಸ್ಮೃತಿಶ್ಚೈಶ್ವರ್ಯಮಾ ಯಾವನಂ ಮಾನವಃ
 ಶಾರ್ಯಂ ದೃಢತ್ವಂ ತೇಜಶ್ಚ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಕಾರಿತಾ
 ,,೩ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕಳಾವೇದಿತಾ ಚ ನೇತೃಸಾಧಾರಣಾ ಗುಣಾಃ |
 ,, ೨೩ ಏವಂವಿಧಗುಣೋಪೇತೋ ನಾಯಕಸ್ಯ ಚತುರ್ವಿಧಃ ||
 ,,೪ ಧೀರೋದಾತ್ತೋಽಥಲಲಿತೋ ಧೀರಶಾಂತೋದ್ಧತಾವಪಿ
 ,,೬೪ ಕ್ಷಮಾವಾನತಿಗಂಭೀರೋಮಹಾಸತ್ವೋಽವಿಕತ್ಕನಃ ||
 ,,೫ ಕೃಪಾಳುರನಹಂಕಾರೋಧೀರೋದಾತ್ತೋಽಮತೋಯಥ
 ,,೬೫ ,,೬ ಸಚಿವಾಯತ್ತಸಿದ್ಧಿಶ್ಚ ನಿಶ್ಚಿಂತೋ ಭೋಗತತ್ಪರಃ ||
 ಸುಖೀಮೃದುಃಕಳಾಸಕ್ತಃ ಸ್ವಾಧೀರಲಲಿತೋಯಥಾ |
 ,,೭೬ ೪.೮ ಶುಚಿರ್ವಿವೇಕೀ ಸುಭಗಃ ಸುಪ್ರಸನ್ನಃ ಸುಖೀಮೃದುಃ ||
 ದ್ವಿಜಾಃಕೋ ಧೀರಶಾಂತೋವಿಲಾಸೀ ರಸಿಕೋ ಯಥಾ
 ,,೭೭ ೪-೧೦ ಮಾಯಾಮಾತ್ಸರ್ಯವಾನ್ ದೃಪ್ತಶ್ಚಂಡಶ್ಚ ಪಲಮಾನಸಃ
 ವಿಕತ್ಕನೋ ವಂಚಕೋಽಹಂಕಾರೀ ಧೀರೋದ್ಧತೋ
 ಯಥಾ

ರಸರತ್ನಾ ಕರಂ

ಆಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ.ಸೂ. ಪರಿ. ಶ್ಲೋ.

೩-೭೮ ೪-೧೨ ನಾಯಕತ್ವ ಮವಸ್ಥಾಭಿರೇಷಾಂ ಸರ್ವರಸೇಷ್ವಪಿ ||

ಪ್ರತ್ಯೇಕಮೇಷಾಂ ಶೃಂಗಾರೇವಸ್ಥಾತು ಚತುರಾತ್ಮತಾ ||

,,೭೯ ೪-೧೩ ೧/೨ ದಕ್ಷಿಣಶ್ಚ ಶರೋಧೃಷ್ಣೋನುಕೂಲಶ್ಚೇತಿ ಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

,,೮೦ ೪-೧೩ ಆನುಕೂಲಸ್ವೇಕರಸೋನಾನ್ಯಾಸಂಗಮತೀರ್ಯಥಾ ||

,, ೪-೧೩ ೧/೨ ಏಕಸ್ಯಾಂ ಸಕ್ತಚಿತ್ತೋಪಿ ಕಾಂತಾಸ್ವನ್ಯಾಸು ಯಸ್ಸಮಃ
೪-೧೪ ೧/೨ ವರ್ತತೇ ಗೂಢರಾಗಸ್ಪೃಹಾ ಪ್ರೋಕ್ತೋಽಸಾ ದಕ್ಷಿಣೋ
ಯಥಾ ||

,,೮೧ ೪-೧೪ ಗೂಢವಿಪ್ರಿಯಕಾರೀ ತು ಶರ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಯಥಾ ||

೪-೧೬ ವ್ಯಕ್ತಾನ್ಯಾಸಂಗಚಿತ್ತಸ್ಸ್ಯಾತ್ ಧೃಷ್ಟೋ ವಿತಥವಾಗ್ಯಥಾ .

,,೮೨ ೪-೧೮ ಇತ್ಯುದಾತ್ತಾದಿನೇತ್ರ-ಣಾಂಭೇದಾಷ್ಟೋದಶ ಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ಶ್ರೇಷ್ಠಮಧ್ಯಾಧಮತ್ವೇನ ತೇಷಾಂಮೇವ ತ್ರಿರೂಪತಾ ||

೪-೧೯ ೧/೨ ಏವಂ ನೇತ್ರಭಿಧಾಸ್ವಷ್ಟಾ ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

,,೮೪ ೪-೧೯ ೧/೨ ಪೀಠಮರ್ಧವಿಟವಿದೂಷಕಾ ನೇತ್ರಸಹಾಯಕಾಃ || 1

,,೮೬ ೪-೨೩ ೧/೨ ಸ್ವಾನ್ಯಾಸಾಧಾರಣಾ ಚೇತಿ ತದ್ಗುಣಾನಾಯಿಕಾಸ್ತ್ರೀಧಾ ||

,, ೩೪ ಸ್ವೀಯಾಚ ಮುಗ್ಧಾಮಧ್ಯಾಚ ಪ್ರಗಲ್ಭಾಚ ತ್ರಿಧಾ ಮತಾ||

,,೮೮ ,,೨ ಮುಗ್ಧಾನವವಯಃಕಾಮಾ ರತಾ ವಾಮೂಲ್ವಕೃದ್ಯಥಾ ||

,,೩೬ ಮಧ್ಯೋದಿತವಯಃಕಾಮಾ ಮೋಹಾಂತಸುರತಾ ಯಥಾ||

,,೩೭ ಅತ್ಯಾರೂಢವಯಃಕಾಮಾ ಪ್ರಗಲ್ಭಾ ಪ್ರಿಯವಕ್ಷಸಿ ||

ವಿಲೀಯಮಾನೇವ ರತಾರಂಭೇಽಪ್ಯಸ್ವವಶಾ ಯಥಾ ||

,,೮೯ ,,೩೯ ಮಧ್ಯಾತು ತ್ರಿವಿಧಾ ಧೀರಾಽಧೀರಾ ಧೀರೇತರೇತಿ ಚ ||

೪-೪೩ ಪ್ರಗಲ್ಭಾಪ್ರಿತ್ರಿಧಾ ಧೀರಾಽಧೀರಾ ಧೀರೇತರೇತಿ ಚ ||

,, ೯೦ ೪-೩೯ ೧/೨ ಧೀರಾಸೋತ್ತಮವಕ್ರೋಕ್ತಾ ಸಾಗಸಂ ಖೇದಯೇ
ದ್ಯಥಾ ||

1 ನಾಗರಿಕನನ್ನು ಈತನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಮೂವರನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವನಲ್ಲದೆ ಇವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿರುವನು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾಕ್ಷಿಯು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತಾನಂದನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ರಸರತ್ನಾಕರಂ

ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಂ.

ಪ್ರ.ಸೂ. ಪರಿ ಶ್ಲೋ.

೪-೪೦ ಸಾಭ್ಯಶೋತ್ತಮವಕ್ತೋಕ್ತ್ಯಾಧೀರಾಧೀರಾ ಭವೇದ್ಯಥಾ||

೪-೪೨ ಸಾಶ್ರು ಸಿಷ್ಣು ರಭಾಸಾಭಿರಧೀರಾ ಸಾಗಸಂ ಯಥಾ ||

೩-೯೦ ೪-೪೩ ೧/೨ ಸಾವಹಿತಾ ದರೋದಾಸ್ತೇ ಸುರತೇ ವಿಹಿತಾಗಸಂ ||

,,-೪೪ ಪ್ರಗಲ್ಭಾಧೀರಾ ದಯಿತಂ ಖೇದಯೇತ್ಕುಪಿತಾ ಯಥಾ||

,,-೪೭ ಅಪಿ ಪ್ರಗಲ್ಭಾಧೀರಾ ಸಂತರ್ಜ್ಯ ಸಂತಾಡಯೇದ್ಯಥಾ||

,,-೯೨ ,,-೪೮ ಜೈಷ್ಠಾ ಕನಿಷ್ಠಾ ಭೇದೇನ ಪುನರ್ಮಥ್ಯಾತು ಷಡ್ವಿಧಾ ||

ಪ್ರಗಲ್ಭಾಪಿ ಪುನಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಭೇದಾಭ್ಯಾಂ ಷಡ್ವಿಧಾ ಯಥಾ||

,,-೯೩ ೪-೨೯ ಅನ್ಯಾನೈಯೋಧಾ ಕನ್ಯಕಾಃ (ನಾನೈಯೋಧಾಂಗೀ ರಸೇಕ್ಷ್ಮ
ಚಿತ್ ||ಕನ್ಯಾನೂಧಾ ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾಸ್ಯಾ (ರಾಗೋಂಗಾಂಗೀರಸೇ
ಯಥಾ||

,,-೯೪ ,,-೩೦ ಸಾಧಾರಣಾಸ್ಯಾದ್ಗಣಿಕಾ ಕಲಾಪ್ರಗಲ್ಭ್ಯುಧೈರ್ಯಯುಕ್

,,-೯೫ ,,-೫೦ ಅಸಾಮಾನ್ಯಾವಮಸ್ಥಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟಾಸ್ವಧೀನಪತಿಕಾದಯಃ ||

,,-೯೬ ಸ್ವಾಧೀನ ಪತಿಕಾ ಚಾದ್ಯಾ ತಥಾ ವಾಸಕಸಜ್ಜಿಕಾ |

,,-೫೦ ಕಲಹಾಂತರಿತಾ ವಿಪ್ರಲಬ್ಧಾ ಪ್ರೋಷಿತಭರ್ತ್ವಕಾ ||

ವಿರಹೋತ್ಕಂಠಿತಾ ಚೈವ ಖಂಡಿತಾ ಚಾಭಿಸಾರಿಕಾ ||

,,-೯೭ ,,-೫೨ ಅಸನ್ನಾಯತ್ತರಮಣಾ ಸ್ವಾಧೀನಪತಿಕಾ ಯಥಾ ||

,,-೫೬ ದೇಶಾಂತರಗತೇ ಪ್ರೋಷಿತಪ್ರಿಯಾ ದಯಿತೇ ಯಥಾ||

,,-೯೮ ,,-೫೪ ವಿಧೂಯ ದಯಿತಂ ಚಾರ್ತಾ ಕಲಹಾಂತರಿತಾ ಮತಾ ||

,,-೫೯ ಸರೇದ್ವಾ ಸಾರಯೇದ್ವಾಭಿಸಾರಿಕಾ ಕಾಮಿನೀ ಯಥಾ||

,,-೯೯ ,,-೫೭ ಚಿರಯತ್ಯವ್ಯಳೀಕೇತು ವಿರಹೋತ್ಕಂಠಿತಾ ಯಥಾ ||

,,-೫೩ ಏಷ್ಯತ್ಪ್ರಿಯಾ ಮುದಾ ವಾಸಕಸಜ್ಜಾಲಂಕೃತಾ ಯಥಾ||

,,-೧೦೦ ,,-೫೫ ವಿಮಾನಿತಾ ವಿಪ್ರಲಬ್ಧಾನಾಯಾತೇ ಸಮಯಂ ಯಥಾ ||

,,-೫೮ ಖಂಡಿತೇಷ್ಯಾ ರತಿಜ್ಞಾತಸ್ಮರಚಿಕ್ಷೇ ಪ್ರಿಯೇ ಯಥಾ||

,,-೧೦೪ ,,-೬೦ ಅನಾಂ ದೂತ್ಯಃ ಸಖೀ ದಾಸೀ ಧಾತ್ರೇಯೀ ಪ್ರಾತಿ
ವೇಶಿನೀ

ಲಿಂಗಿನೀ ತಿಲ್ಪಿನೀ ಕಾರುಃ ಸ್ವಯಂ ವಾ ತದಸಂಭವೇ ||

(೩) ವಿದ್ಯಾನಾಥನ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯಂ.

ರಸರತ್ನಾ ಕರಂ.

ಪ್ರತಾಪರುದ್ರೀಯಂ.

ಪ್ರ-ಸೂ.

೨-೬೬

೪,, (ರಸಾದ್ರಸೋತ್ಪತ್ತಿರಪಿ ಮತಾ-ತಥಾಚೋಕ್ತಂ ಶೃಂಗಾರ
ತೀಲಕೇ-)¹ ಹಾಸ್ಯೋಭವತಿ ಶೃಂಗಾರಾತ್ ಕರುಣೋ ಗಾದ್ರಕರ್ಮ
ಣಃ||

ಅದ್ಭುತಶ್ಚ ತಥಾ ವೀರಾತ್ ಬೀಭತ್ಸಾಚ್ಚ ಭಯಾನಕಃ||

,,-೬೬

೪,, (ವಿರೋಧಕ್ರಮಃ-ಶೃಂಗಾರತೀಲಕೇ)

² ಶೃಂಗಾರಬೀಭತ್ಸರಸಾ ತಥಾ ವೀರಭಯಾನಕಾ ||

ರಾದ್ರಾದ್ಭುತಾ ತಥಾ ಹಾಸ್ಯಕರುಣಾ ವೈರಿಣಾಮಿಥಃ||

೩-೮೫ ವ|| ೩ -,,-,,

ಕಿಂಚಿದೂನಃ ಪೀಠಮರ್ಧ ಏಕವಿದ್ಯೋ ಏಟಃಸ್ಮೃತಃ||

ಸಂಧಾನಕುಶಲಶ್ಚ ಟ್ಟೋ ಹಾಸ್ಯಸ್ರಾಯೇವಿದೂಷಕಃ||

೩-೧೦೪

¹ ದೂತ್ಯೋ ದಾಸೀ ಸಖೀ ಚೇಟೀ ಧಾತ್ರೇಯಿ ಪ್ರಾತಿವೇ
ತಿನೀ||

ಲಿಂಗಿನೀ ತಿಲ್ಪಿನೀ ಸ್ವಾಚ ಸಹಾಯಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

೪-೧೦೫-ವ||

,,-,, ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾನಾನಾಮುದಯ ಪ್ರಶಾಮ್ಯದವಸ್ಥಯಾ,

ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧರಸಾತ್ರಿತಯೋರ್ಭಾವಯೋಃ ಸ್ಪರ್ಧಯಾ,

ಸಂಬಂಧೇನಾಸ್ಯೋನ್ಮೋಹಮರ್ಧಕತಯಾ, ಬಹೂನಾಂ

ಸಮಾವೇಶೇನ ಚ ಚಾತುರ್ವಿಧ್ಯಂ

ತಥಾಚೋಕ್ತಂದಶರೂಪಕೇಃ—

ಭಾವಸ್ಯ ಶಾಂತಿರುದಯಸ್ಸಂಧಿಶ್ಚಬಲತಾ ತಥಾ||

1. ಅಮೃತಾನಂದಿಯೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವನು. (೩-೮೧) 2. ಅಮೃತಾನಂದಿಯೂ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಉದಹರಿಸಿರುವನು. 3. ಈ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಸಾಧ್ವನು ಸಮ್ಮತಿ ಶ್ಲೋಕವೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು. 4. ಸಾಧ್ವನು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಸಮ್ಮತಿನಚನವೆಂದು ಬರೆದಿರುವನು —ಚೇಟೀ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಚೈವ, ಲಿಂಗಿನೀ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಯೋಗಿನೀ, ಸಾಚಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಚ, ಯಾಷ್ಟ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಯಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ಎಂಬ ಪಾಠಭೇದಗಳುಂಟು.

(೪) ರುದ್ರಭಟ್ಟನ ರಸಕಳಿಕೆ. 1

ರಸ ರತ್ನಾಕರಂ	ರಸಕಳಿಕೆ
ಪ್ರ-ಸೂ ಪುಟ	
೧-೭	(ಜ್ಞಾನಮಾನತಯಾತತ್ರನಿಭಾವೋರಸಪೋಷಣಾತ್) (ಸಚದ್ವಿವಿಧಃ ಅಲಂಬನ ಮುದ್ದೀಪನಂ ಚೇತಿ, ತತ್ರ
,,-೧೫	ಯದ್ವಿಷಯೋ ರಸಸ್ತದಾಲಂಬನಂ, ಶೃಂಗಾರೇ ನಾಯಿಕಾ ನಾಯಿಕಾ (ರೌದ್ರೇವೈರೀ ಇತ್ಯಾದಿ) ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸ್ವಪ್ನೇಽಥವಾ ಚಿತ್ರೇತದ್ವಾನ್ಮನಂ ಶ್ರವಣೇನ ವಾ ತದನ್ಯಜ್ಞ ರಸೇ ಪೋಷಕೃದುದ್ದೀಪನ ಮುಚ್ಯತೇ)
,,-೧೭	೧೬ ಸ ಚತುರ್ಥಾ ಅಲಂಬನಗುಣಶ್ಚೈವ ತಚ್ಚೇಷ್ಟಾ ತದಲಂಕೃತಿಃ ತಟಸ್ಥಾ ಶ್ಲೇಷಿತಿ ನಿಜ್ಞೇಯಾಶ್ಚತುರ್ಥೋದ್ದೀಪನಕ್ರಮಾಃ ಅಲಂಬನಗುಣೋ ರೂಪಯಾವನಲಾವಣ್ಯಾದಿಃ, ಚೇಷ್ಟಾ ದ್ವೇಧಾ—ಯಾವನಪ್ರಭವೋ ಭಾವಹಾ ವಾದಿಃ-ಅಪರಸ್ತದನುಭವಶ್ಲೇಷಿತಿ ತತ್ರದ್ವಿತೀಯೋಯಥಾ—(ಇಲ್ಲಿ, ಉದಾಹರಣಪದ್ಯವಿದೆ) ಪ್ರಥಮಸ್ತು ಪ್ರಾಯೇಣ ಸ್ತ್ರೀಷ್ವೇವ ವರ್ಣ್ಯತೇ
,,-೩೦-ಲಕ್ಷ್ಯನಾದ ಬಳಿಕ ಇರುವ ವಚನ	} ರತ್ನಾದಾ ಪ್ರಿಯಮರ್ಥೇಽಪಿ ಸುಖಬುದ್ಧಿರ್ನಿರಂತರಾ (ಅಧಿಪೀಡನಾದಾ ಸುಖೇ ದುಃಖವದುಪಚಾರಃ ಕುಟ್ಟಮಿತಂ
,,-೩೧	ಅಥಾಲಂಕೃತಿಃ— ಮಾಲ್ಯಂವಸ್ತ್ರಂ ಭೂಷಣಂ ಚ ಮದಂ ಚಂದನಧೂಪನೇ ಸ್ನಾನಂ ಸಂಭೋಗಚಿಹ್ನಂ ಚ ಪತ್ರಭಂಗಕ್ರಿಯಾದಯಃ (ಏತೇಚ ಕಪಿಪ್ರಸಿದ್ಧತತ್ವಾನೋಕ್ತಾಃ) ಅಥ ತಟಸ್ಥಾಃ
೧-೩೨	ಚಂದ್ರೋದಯೋ ಭುನಧ್ವಾನ್ಸಃ ಕೋಕಿಲಾರಣಿತಂ ಮಧು

1. ಈ ರಸಕಳಿಕೆಯು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿಲ್ಲವಾಗಿ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಯ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ರಸ ರತ್ನಾಕರಂ
ಪ್ರ-ಸೂ ಪುಟ

ರಸಕಳಿಕೆ

ವನಾನಿ ವಾಪ್ಯಃ ಕರ್ಪೂರಗೀತಭೃಂಗರವಾದಯಃ ||
ಕೇಲೀಗೃಹಂಜ ಋತವಃ ಸ್ತೃಕ್ಲಂಧನವಿಲೇಪನೇ ||
ತೀತತೀತಾಂಬುತಾಂಬೂಲದೂತೀಸಲ್ಲಾಪನಾದಯಃ ||
(ಎತೇಽಪಿ ಕವಿಪ್ರಸಿದ್ಧತ್ವಾನೋಕ್ತಾಃ)

,,-೩೩ ,, -೩೯ ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಮಾನಾಭ್ಯಾ ಪ್ರವಾಸ ಕರುಣಾತ್ಮಕಃ ||
,,-೩೫ ಕೃತಸಂಗಮಾದರ್ವಾಗೇವ ವಿಲಕ್ಷ್ಯಃ ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಃ ||
,,-೩೬ ,, -೪೦ ಸ್ತ್ರೀಣಾವಿಷಾಢ್ಯಾಕೃತಃ ಕೋಪೋ ಮಾನೋಽನ್ಯಾಸಂಗಿ
ನಿ ಪ್ರಿಯೇ ||

(ಶ್ರುತೇಜಾನುಮಿತೇದೃಷ್ಟೇ ಶ್ರುತಿಸ್ತತ್ರಸಖೀಮುಖಾತ್ ||
ಉತ್ಸವಪ್ನಾಯತಗಾತ್ರಾಂಕಗೋತ್ರಸ್ಥಲನಕಲ್ಪಿತಃ ||
ತ್ರಿಧಾತ್ವನುಮಿತೋ ದೃಷ್ಟಸ್ಸಾಕ್ಷಾಹಿಂದ್ರಿಯಗೋಚರಃ ||
ಅಥ ಸಂಯೋಗಾನಂತರಂ ವಿಯೋಗಃ, ಕಲಹಕೃತೋ
ಮಾನಃ - ಸದ್ವಿವಿಧಃ - ಪ್ರಣಯಮಾನೇಷ್ಯಮಾನಶ್ಚೇತಿ ||
ತತ್ರ ಪರಸ್ಪರಾಜ್ಞೋಲ್ಲಂಘನಂ ಪ್ರಣಯಮಾನಃ (ಉದಾ)
ಅಯಂ ದ್ವಯೋರಪಿ ಭವತಿ-ದ್ವಿತೀಯಸ್ತು ಸ್ತ್ರೀಣಾಮೇವ
ಕಾರ್ಯತಸ್ಸಂಭ್ರಮಾಚ್ಛಾಪಾತ್ ಪ್ರವಾಸೋ ಭಿನ್ನದೇ
ಶತಾ ||

,,-೩೭ (ದ್ವಯೋಸ್ತತ್ರಾಶ್ರುಸಿಶ್ವಾಸಕಾಶ್ಯ ಲಂಬಾಲಕಾದಯಃ ||
ತತ್ರ - ಕಾರ್ಯತೋ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕತ್ವಾತ್ ತ್ರಿಧಾ
ಭವತಿಭಾವೀ-ಭವನ್-ಭೂತಶ್ಚೇತಿ ||

ಅಥ ಸಂಭ್ರಮಃ ||

ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ನಹಸೋತ್ಪನ್ನೋ ದಿವ್ಯಮಾನುಷ ವಿಪ್ಲವಾತ್ ||
ದೂತೀ ದಾಸೀಸಖೀ ಜೇಟೀಧಾತ್ರೆಯೀ ಪ್ರಾತಿವೇಶಿನೀ ||
ಲಿಂಗಿನೀ ತಿಲ್ಪಿನೀ ಸ್ವಾಜ ನೇತೃಮಿತ್ರಗುಣಾನ್ವಿತಾಃ ||

೩-೧೦೪

ಪ ರಿ ಶಿಷ್ಟ ೪.

(a) ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳ
ಛಾಯಾನುನಾದ - (ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರದಿಂದ.)

ರಸರತ್ನಾಕರಂ	ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರಂ.
ಪ್ರ—ಪದ್ಯ—ಸೂ	
೧—,,—೩	೧—೨೮
,, —,, —೧೨	೧—೨೦
,, —,, —೧೩	೧—೨೧
,, —,, —ವೃ	೧—೨೩—೨೪
,, —೮೬—೪೩ ರಲ್ಲಿ ವಜ	೪—೩೫
,, —,, —೪೩	೪—೬೯

(b) ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳ
ಅಕರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಪಟ್ಟಿಕೆ.

(೧) ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ.

ರಸರತ್ನಾಕರಂ.	ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ.
ಪ್ರ—ಸೂತ್ರ	ಅಧಿಕರ—ಸೂ—ಪ
೧—,,—೧	೪—೨೦೦
೨—,,—೬೩	,, —೨೦೫
,, —,, —೬೮	,, —೨೦೬ (-ಮಿಗಿಹಾಸ್ಯ ರಸಂ— ವಿರೋಧಕ)
,, —,, —೬೯	,, —೨೦೭ (ತದವಾಂತರಸ್ಯ—ವೃತ್ತಿ ಕರಣಂ ಮೇಣವಾಗೆಯುಂ ನಿರ್ದೋಷಂ)
,, —೧ ೨೬—,,	,, —,, —೮೩೪
,, —೧೨೭—,,	,, —,, — ೮೩೫

(೨) ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರ.

ರಸರತ್ನಾಕರಂ

ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರಂ

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ

ಪರಿ—ಪದ್ಯ.

೧—,,—೧೦

೨—೧೬

,,—,,—೨೫

೨—೫೩

,,—೪೦—,,

೨—೫೫

,,—೪೧—,,

೨—೫೭

,,—೪೪—,,

೨—೫೯

,,—೪೫—,,

೨—೬೧

,,—೪೭—,,

೨—೬೫

,,—೪೮—,,

೨—೬೭

,,—೫೦—,,

೨—೭೧

,,—೫೩—,,

೨—೭೩

,,—,,—೭೩

೪—೭೯

,,—,,—೭೫

೪—೪೦

,,—,,—೭೮

೪—೪೯

,,—೭೧—,,

೪—೫೦

,,—೭೬—,,

೪—೬೪

,,—೭೯—,,

೪—೬೧

,,—೯೨—,,

೪—೮೪

೨—೧೦೧—,,

೧—೭೭

೨—೧೦೮—,,

೧—೭೨

೨—೧೦೮—,,¹

೧—೭೩

,,—೧೧೦—,,

೧—೮೫

,,—೧೧೫—,,

೧—೮೭

,,—೧೧೬—,,

೧—೮೯

,,—,,—೬೬

೧—೧೯

(1) ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದೆ.

ರಸ ರತ್ನಾಕರಂ

ನೃ—ಸೂ
 ,,—೧೨೪—,,
 ,,—೧೨೫—,,
 ,,—, — ೬೮ (೩)
 ೩—,,—೭೯
 ,,—೧೩೩—,,
 ,,—೧೩೫—,,
 ,,—೧೩೬—,,
 ,,—,,—೮೩
 ,,—,,—೮೪
 ,,—,,—೮೫
 ,,—,,—೮೬
 ,,—೧೩೯—,,
 ,,—೧೪೩—,,
 ,,—೧೪೪—,,
 ,,—೧೪೫—,,
 ,,—,,—೯೪
 ,,—೧೪೬—,,
 ,,—,,—೯೫
 ,,—೧೪೭—,,
 ,,—೧೪೮—,,
 ,,—೧೪೯—,,
 ,,—೧೬೦—,,
 ,,—೧೬೧—,,
 ,,—೧೬೨—,,
 ,,—೧೬೩—,,
 ,,—೧೬೪—,,
 ,,—,,—೧೦೦

ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರಂ

ಪರಿ—ಪದ್ಯ
 ೧—೯೩
 ೧—೫೦
 ೧—೯೯
 ೩—೫
 ೩—೭
 ೩—೧೧
 ೩—೧೫
 ೪—೩
 ೪—೪
 ೪—೫
 ೩—೨೬
 ೩—೨೮
 ೩—೯
 ೩—೪೩
 ೩—೪೪
 ೩—೪೫
 ೩—೪೬
 ೩—೪೮
 ೩—೫೦
 ೩—೬೭
 ೩—೭೦
 ೩—೭೧
 ೩—೭೨
 ೩—೭೩
 ೩—೫೮
 ೩—೫೫
 ೩—೭೫

ರಸ ರತ್ನಾಕರಂ.

ಪ್ರ—ಸೂ
 ,,—೧೬೭—,,
 ,,—೧೬೯—,,
 ,,—೧೭೧—,,
 ೩—೧೭೧—,,
 ,,—೧೭೨—,,
 ,,—೧೭೩—,,
 ೪—,,—೧೦೬
 ೪—೨೬೬—,,

ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರಂ.

ಸರಿ—ಪದ್ಯ.
 ೩—೭೯
 ೩—೮೨
 ೩—೮೩
 ೩—೮೬
 ೩—೮೭
 ೩—೮೮
 ೨—೧೬
 ೨—೧೩

(೩) ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವನಂ..

(ಗಣೇಶ್ವರಾದಿನಿಕ್ಕತಂ.)

ಶೃಂಗಾರ ರತ್ನಾಕರಂ

ಪ್ರ—ಪ—ಸೂ
 ೨—,,—೬೮ (h)
 ,,—,,—೬೮ (c)

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವನಂ

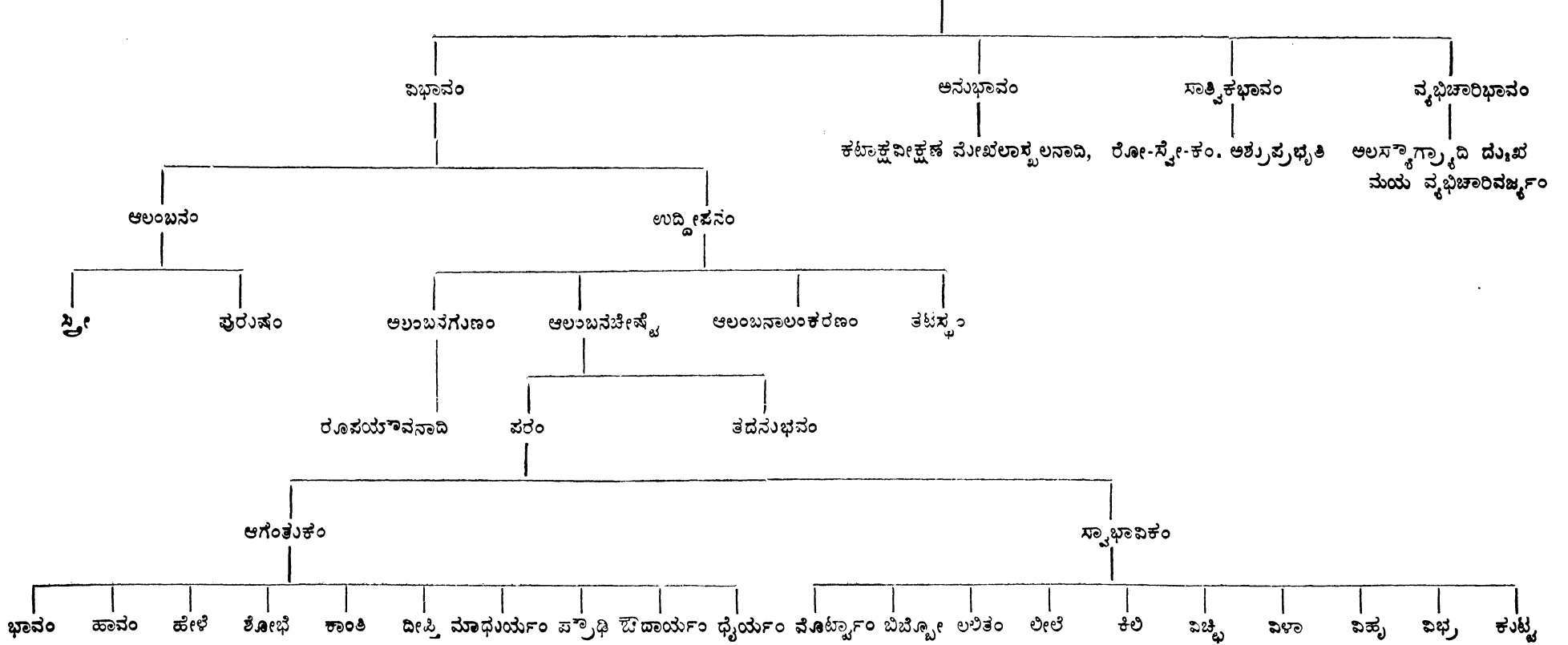
ವೀರಂ ಬೀಭತ್ಸಂ
 ಶಾಂತಂ

(೩) ಈಗ್ರಂಥವು ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆಕರದ ಪ್ರಕರಣಾದಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಪದ್ಯಗಳ ಆದಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

(2) ಶೃಂಗಾರರಸ ವಿಭಾವಾದಿವಿಭಾಗವಿವರಣಂ (1)

(ರಸರತ್ನಾಕರ ಸೂತ್ರಗಳ ೧೫-೧೬-೧೭-೧೮-೧೯-೨೦)

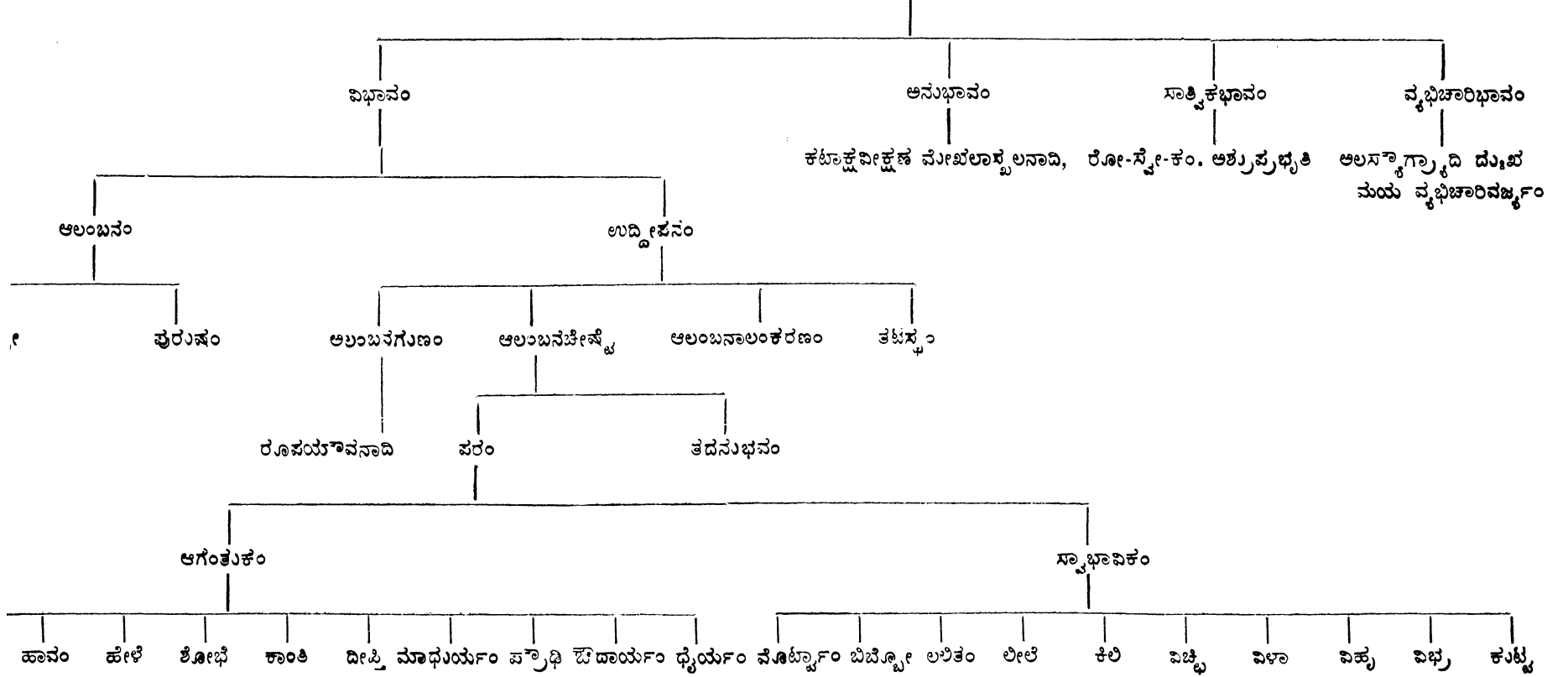
—◆— ಶೃಂಗಾರರಸಂ. —◆—

(2) ಶೃಂಗಾರರಸ ವಿಭಾವಾದಿವಿಭಾಗವಿವರಣಂ (b)

(ರಸರತ್ನಾಕರ ಸೂತ್ರಂಗಳ್ ೧೫-೧೬-೧೭-೧೮-೧೯-೨೦)

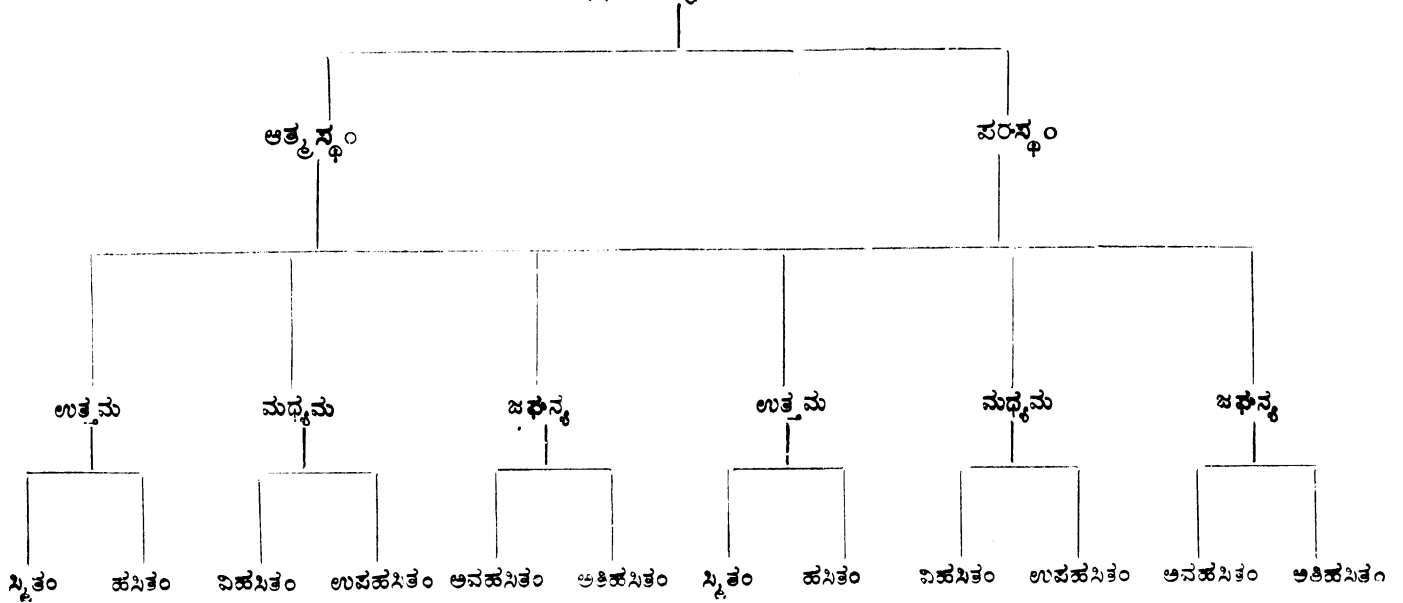
—◆— ಶೃಂಗಾರರಸಂ. —◆—

ಹಾಸ್ಯರಸಭೇದಂಗಳ್.

(ರಸರತ್ನಾಕರ ಸೂತ್ರಂಗಳ್ ೪೬-೪೭-೪೮-೪೯)

(2) ಹಾಸ್ಯರಸಂ.

ಪ ರಿ ಶಿ ಷ್ವ-೩.

¹ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪಟ್ಟಿಕೆ.

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
1—1	ಗೆಲ್ಲೈದೆ	ಗೆಲ್ಲಯ್ಗೆ
,,—3	ಭವನಂ	ಭವನಂ
2—3	ಮೂನ್ಯಂ	ಶೂನ್ಯಂ
,,—4	ಕವಿಸಾರ್ವಂ	ಕವಿಸಾರಂ
,,—6	ಮೆಱಿಯಲ್	ಮೆಱಿಯು
,,—10	ಬ್ಬಿಗರೀ	ಬ್ಬಿಗನೀ
,,—12	ಸೂಖಿಸುತಿರ್ಕೆ	ಸೂಸುತಿರ್ಕೆ
,,—13	ಅನಾರ್ಯರೆಂದೆ	ಅನಂದದಿಂದೆ
,,—17	ಭಾವಾಭಾಸಂಗಳ	ಭಾವಾದಿಗಳ
,,—20	ಕಿಂನೇವುದೊ	ಕಿಂನೇವುವು
,,—22	ಮೂಡವೇ	ಮೂಡವೇ
3—5	ಶೈವನಾ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮದಱಿ-ಶೈವ ಸದ್ಯಕ್ತ್ವಮದಱಿಂ	
,,—8	ಧರ್ಮಬೋಧ	ಧರ್ಮದ
,,—17	ನಿಂತಪ್ಪಗೆಯ್ದು	ನಿಂತಪ್ಪಣೆಗೆಯ್ದು
,,—19	ಭಾವಮೆನಿಕ್ಕುಂ	ಭಾವಮೆನಿಕ್ಕುಂ
,,—,,	ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ	ನಾನಾಶಾಸ್ತ್ರ
,,—20	ಲಲನೋದ್ಯಾನಾದಿ	ಲಲನಾದಿ
,,—21	ನುದೋಧಿಪುದಱಿಂ	ಳನುಬೋಧಿತನುವುಪದಱಿಂ
4—3	ವಿಭಾನುಭಾವ	ಭಾವವಿಭಾವಾನುಭಾವ
,,—8	ದಿನಿರುತಮಿರ್ಪದ	ದಿಂದಿರುತಮಿರ್ಪದ
,,—9	ರತ್ನಾದಿಗಳ್	ರತ್ನಾದಿಗಳಾ

(1) ಈಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧೃತವಾಗಿರುವ ಹಲವು ಉದಾಹರಣಪದ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮುದ್ರಿತಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಮುದ್ರಿತಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಪಟ-ನಶ್ರು	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
,,—11	ತಾನಾದುದು ಅದು	ತಾನದು
,,—12	ಜಮತ್ಕಾರಿ.....	(ಈ ಭಾಗವು ಒಂದುಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ)
5—3	...ಕಕ್ಕನುಪ್ಪುವು	ಗುಡಾಸ್ವಾದನ
4—14	ದುಗ್ಧಾಸ್ವಾದನ	ಪಟಾದ
,,—18	ಘಟಾದ	ಓರೊಂದೆಡೆ (ಒಂದೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಶಬ್ಧವಿಲ್ಲ)
5—3	ಒಂದೊಂದೆಡೆ	ಒಂದೊಂದಲು, ಮೊಂದಲು
,,—4	ಓರೊಂದಲು	ಇದು ವಿಭಾವನೆ
5—9	(ಇದು ವಿಭಾವನೆ)	ಕುಳಿಕೋಳಿ
,,—11	ಕುಳಿಕೋಳಿ	ಕುಳಿವಾಲಿ
,,—,,	ತಳಿವಾಲಿ	ಪೋಪುದೇ ⁽¹⁾
,,—13	ಪೋಪುದೇ	ಮಡಿಯ ಮೆಲ್ವಾಯ
,,—15	ನುಡಿಯ ಮೆಲ್ವಾಯ	ದಿದುದುಂ
,,—18	ದುದಯಂ	ಕಿಲಿದುದುಂ ಪಿಂಗೇ
,,—,,	ಕಿಲಿದುದುಂ ಪಿಂಗೇ	ಸುಮಾನಮುಂ ಮಾನ
,,—19	ಸುಮಾನಮುಂ ಮಾನ	(ಇದು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ)
,,—21	ಸೂತ್ರಂಗಳೆನುಡಿ	ಮಸೆಪಿಂದ್ರಿಯಕರ್ತೃ
6—6	ಎಸೆಪಿಂದ್ರಿಯಮರ್ಥ	ರಸವಿಂತುಟೆಂದು
,,—11	ರಸವಿಂತಿಡೆಂದು	ಭಾವದಿಪ್ಪುಟದ
,,—14	ಭಾವದಿಪ್ಪುಟದ	ನೋವಿ
,,—15	ನಟಿದು	ಸೂತ್ರಂ-ಸ್ಥಾಯಿ ಸಂಚಾರಿಯಂ
,,—16		ದೇರಡಾ ಯಿತ್ತಾಭಾವಂ ಮೊದಲೊಳವು ಬಹುವಿಧ ದಿ-ಸ್ಥಾಯಿಯದೆಂಬುರಸಕ್ಕೆ ದೆ ಯಾಯಿತು ಸಂಚಾ ರಿಯ-(ಈ ಭಾಗವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ) ²

(1) ಇಲ್ಲಿಂದ ೩೪ ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗೂ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ (2) ಈಸೂತ್ರವು ತುಂಬಾ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದೇಶಕ್ತಿಯು ಉಚಿತವಾಗಿರುವುದು.

ಫಟ—ಪಜೆ

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.

7—2

ಪೇಟಲಾದ

ಕೇಳಲಾದ

,,—,,

ಭಾವಾದಿಯು

ಭಾವೋದಯ

,,—8

ದ್ವಿತೀಯ

ದ್ವಿತಮು

,,—15

ಮೆಂಟುಂತೆಹಗಳ್

ಮೆಂಟುತೆಹಗಳ್

,,—18

ಕಂಪನಾತ್ಮ

ಕಂಪನಾತ್ಮ

8—5

ಸುವಿಲಸ

ಸವಿಲಸಕವಿಲಸ

,,—6

ಈ ಮೂವತ್ತು...ಪೆಂ

ಇವು ಮೂವತ್ತುಮೂರು

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳ್

,,—10

ಮತ್ತೆ

ಮಿಂತು

,,—12

ಶ್ಯಾಮಪ್ರಭಾಂಗಂ

ಕೇಶಪ್ರಭಾಂಗಂ

,,—13.14

ವಿಶ್ವರೂಪಂ

ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಂ

,,—23

ಮತ್ತಂತದರ್ಶಮನು

ಮತ್ತಲ್ಲಿಯು ಮುಖಕಮನು

9—10

ಈ ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

,,—,,

ಮೇಣಸ್ಯತ್ರದಲ್ಲಿ

ಮೇಣಸ್ಯತ್ರವಿನಲ್ಲಿ

,,—11

ಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಂತು

ಕೊಳ್ಳುವುದಿಂತು

,,—12

ಪೂಂಭತ್ತು

ಪೂಂಭತ್ತುತೆಹಂ

10—4

ಹಿತತೋ... ನಕ್ಕುಂ

ಹಿತೋಹುವುದ್ದೀಪನಂ ವಿಭಾ

ವಮದಕ್ಕುಂ

,,—10

ನಾಲಂಕರಣಂ

ನಾಲಂಕಾರಂ

,,—19

ಧಾರುಧಟ್ಟಿಗೆ

ಚಾರುಧಷ್ಟ್ಯಂಗೆ

11—3

ತಳ್ಳಿದರ್

ನೀಳ್ಳಿದರ್

,,—5

ಪದುಳಿಸಿದ

ಪದುಳಿಸದ

,,—19

ಪೀರೂಪ

ಪೀರೂಪು

,,—20

ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ

ಕಣ್ಣೆಲ್ಲು

,,—,,

ಮಿಾಭಾವಕಮೋಗೆ

ಮಿಾಭಾವಕಿಗೋಗೆ

,,—,,

ಕಣ್ಣೆ...ಮೋಗೆ

ಕಣ್ಣೆಲ್ಲು ಬಿಂಬಾಧರೆಗೋಗೆ

,,—23

ನಾಂತ

ನಾಳ್

12—7

ಮುಮ್ಮರ

ಮುಡರಿ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.

,,—9	(ಇದಾಲಂಬನ ಗುಣಂ ಯವ್ಯನಂ)	{ (ಯಾವನಂ, ಇವಾಲಂಬನ ಗುಣಂ)
,,—12	ರೂಪಂ	ರೂಪಮೆ
,,—13	ಕಾರಮೆನಿಕ್ಕುಂ	ಕಾರವನಿಕ್ಕುಂ
,,—15	ಲಲ್ಲೆ ವಾತಿನೊಂ	ಲಲ್ಲೆ ವಾಕ್ಕಿನಿಂ
,,—18	ತಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯ	ತಂತ್ರತೀಕ್ಷೆಗ
13—8	ನಾಣುಲಿಂಪಿವದಕಾಮದಿಂ-	ನಾಣ್ಣಳೆದೊಪ್ಪಿದ ಭಾವದಿಂ
,,—,,	ತಳೆಯಳೆ	ತಳೆದಳೆ
,,—14	ಬಗೆ	ನಗೆ
,,—18	ಜಾತರೂಪ	ಜಾತಕೇಳಿರೂಪ
,,—22	ಅಂತೆ . ತ್ಯಂ	ಅಂತೆಸೆವಹಾವಭಾವಮನತ್ಯಂ
,,—25	ಹೇಳೆಯೆಂಬುದುಸಲ್ಲಂ	ಹೇಳೆಯೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆಗುಂ
,,—24-25	ಸಲೆಕಾಂತಂ	ಸತಿಗಿಂತುಂ
,,—25	ಪೆಸರಿಂದೆಹೇಳೆ	ಪೆಸರಿಂ ಪ್ರಹೇಳೆ
14—5	—	ಮತ್ತಂ(ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ)
,,—7	ಕಣ್ಣಾ ವಿಫನಂ	ಕಣ್ಣಾ ಯ್ವಿನಂ
,,—9	ಇದುಹೇಳೆ	ಇದು ಪ್ರಹೇಳೆ
,,—11-12	ನಲಂ ಅಪದದೆ	ಸಮಂ ತಾಪದದೆ
,,—14	ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ	ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ
,,—16	ದಿವ್ಯಾಂಗ...ಡಪಿಂ	(1) ಸರ್ವಾಂಗಮನೆಲ್ಲ ರನ್ನ ದೊಡವಿಂ (2) ದಿವ್ಯಾಂಗಮನೆಲ್ಲರಂದು ಮುದದಿಂ
,,—19	ಮಿಂಜಿಂದೊಪ್ಪ...ಕಳೆ	{ ಮಿಂಜಿಂ ಗೊಪ್ಪಮಿಟ್ಟಂ ತಮೃತಕಳೆಯೆ
,,—23	ಗಜನಗಜದವೋಲರಾಡೆ	ಗಜವಿಜಯಮದಗಜದೋಲರಾಡೆ
15—2	ದೀಪ್ತಿಯೆ ಯನಿಕ್ಕು ಮದ ಹೀನದ್ರ	{ ದೀಪ್ತಿಯೆ ಯನಿಕ್ಕು ಮದ ರನ್ನದ್ರ
,,—17-18	ಮನೆದಿಪ್ತಿಯನ	ನಡೆದಿಪ್ತಿಯನ
,,—20	ಎನಸುಂ	ಇನಿತುಂ
,,—21	ಪೆನಿತಾಯಾಸ	ಪೆನಿತಾಯಾಸ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.

,,—21-22

ಮಿಠಾಘನ

ಮಿಂಪಿನ

,,—23

ಯಿಂಕಿಡದ ಚೇತೋವೃತ್ತಿ
ತಾಂ

{ ಯಿಂದೆ ಕಿಡೆ ಚೇತೋವೃತ್ತಿ
ಯಂ ಧೈರ್ಯ

,,—24

ಪರ್ಮವತ್ತ

ಕೂರ್ಮವತ್ತ

16—2

ಮುದ್ದುಗೆಯ್ವ

ಲಳ್ಳೆಗೆಯ್ವ

,,—3-4

ಯೃಷಿವೆಲ್ವ ಉನಾಱು
ವಾಸೆಗೆಯ್ವ ಸಿಯಳ

{ ಯೃಷಿವೆಲ್ವ ಉನಾಸೆ
ಗೆಯ್ವ ತಿರ್ಪ ಸಿಯಳ

,,—6

ನಡೆದೊರ್ಗಾ

ನಡೆದಿರ್ಗಾ

,,—,

ಬೇರ್ನಾಡಂಗೆ ಪೋದಂದು

ಜೇರ್ನಾಡಂಗೆ ಪೋತಂದು

,,—8

ಗಡೆ ತನ್ನೊಂದು

ಯಡೆಯೊಳನೆಂದ .

,,—,

ಚಿತ್ತಾಧೀಶ

ಚೇತೋಧೀಶ

,,—9

ವಾಗಲಮರ್ದೇಂ

ವಾಗಮೃತದಿಂದೇಂ

,,—11

ಕಾಮದಾಹಮಂ

ಕಾಮದರ್ಪಮಂ

,,—13

ಯೆಂಬೆನೆ

ಯೆಂದೆನೆ

,,—14

ಮಿದೆಂತು

ಯಿದೆಂದು

,,—17

ತನ ನಣ್ಣಂ

ತನ ನಂಬಂ

,,—19

ಡೆನೆ ಕಂಡಾನೆರಡಟ್ಟಿಯಂ
ಬಗೆಯನೆಂ ಗಂಡಂ ಮನಂ
ಗಂಡನೇ

{ ಡೆನು ತಂದಾನೀರೆ ದಟ್ಟಿಯಂ
ಮುಟ್ಟಿದನೇ ಗಂಡಂ ಮನಂ
ಗಂಡನೇ

,,—,

ಮನಂಗಂಡನೋ

ಮನಂಗೊಂಡನೋ

,,—22

ಬಿಬ್ಬೋಕಾಖ್ಯ

ಬಿಬ್ಬೋಕೋಕ್ತ

,,—24

ತಮನಲ್

ತಮಿವೆನೆ

,,—25

ಕಂಗಳಿಂದಲಿ

ಕಂಗಳಿಂತಲಿ

17—1

ಬುದ್ಧಿಯಿಂ

ಬುದ್ಧಿಯುಂ

,,—2

ಪೆತ್ತದಲಿಂದವಿಂತೆರಡು

ಪೆತ್ತುದುವುಂ ದಲಿಂತೆರಡು

,,—3

ಪರರ್ಗಲಿಪದಂತಿರ್ಪಂ

ಪೆರ್ಗರ್ಗಲಿಪದೇ ಇರ್ಪಂ

,,—6

ನೀನೆನೀನೆಗಲಿದಂದಮ

ನಿಂನೆ ನೀನೆ ನೆಗಲ್ದಿಂದಮಿ

ನೀಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತೆ

ದೀಕ್ಷಿಸೆ ಮತ್ತೆ

,,—8

ಳೀರ್ಕ್ಕೊದೆದು

ಳಿಟ್ಟೊದೆದು

ಪುಟ—ಪಂಕ್ತಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
,,—9	ಚಿತ್ರದಿಂ	ಚಿತ್ರಮಂ
,,—11	ಕೇಳ್ವಂತೆ	ಕೇಳ್ವೆಯ್ವೆ
,,—12	ಮೃಡರಾಗಂ	ಮೃಡಗಾದಂ
,,—17	ತೀಡುವಂ	ತಿರ್ದುವಂ
,,—19	ಮತಸಂಸಿದ್ಧಿಯಂ ತೀರ್ಚಿ ಕೊಂಡೆ	{ ಮತಮಂ ತೀರ್ಚಿಕೊಂಡಾಗ ತಾನೆ
18—2	ದಿ ನೆಳಸುತ್ತೆ ಸೋಕುತುಂ-	ದೆ ಮೇಳಿಸುತ್ತೆ ಸೋಯುತುಂ
,,—3	ಳಣಿಯರದಿಂದವನಂ	{ (1) ಳಣ ಮೇಣಿಸದೋಪನಂ (2) ಳಣಿ ಸಯಿತಂ ಪತಿಯ ದೋಷಕಣಂ (3) ಳಣ ಮೇಣಿಸದೋಪನಂ
,,—5	ನೇಂ.....ರೇ	{ (1) ನಾಂ ತವ್ವುಗಂಡವಂ ಸೈರಿ ಪನೇ (2) ನಾಂ ತವ್ವುತನ್ನವಂ ಸೈರಿ ಪನೇ
,,—9-10	ಯಿಪೊಡೆ ಕೇಳಸುದತಿ	{ ಯಿಸುವೊಡಂ ತಾಸುದತಿ ಯಿಪೊಡೆತಾ ನಾಸುದತಿ
,,—23	ಕೂಡೆನೋ	ಕೂಡೆಪಾ
,,—24	ಮಿರ್ದೊಪ್ಪಿಯುಮಿರತದೇಂ-	ಮೊಲ್ವುಪ್ಪಿಯುಮೇಂಕರಂ
19—3-4	ಳ್ವಾಂತಲ್ವಾಭರಣ	{ ಲ್ವಂತಾಭರಣದ ಚೆಲ್ವಂ ತಾಂ ತಳದಿರ್ದವಳ ಕೇಳಿ...
,,—4	ಲ್ವಂತಾಂ ತಳದವಳ ಕೇಳಿ	{ (1) ಲ್ವಂ ತಳದಿರ್ದವಳ(ಚೆಲ್ವಂ) ನೋಡೆವಿಚ್ಚಿತ್ತಿವಲಂ (2) ಲ್ವಂತಳದಿಹುದೆ ನೋಡೆ ವಿಚ್ಚಿತ್ತಿವಲಂ
,,—7	ಸಲೆಸಂದ	ನೆಗಲಿಬ್ಬೊಂದು
,,—8	ಳುಣೈಕನ್ನೆ	ಳಾಗೆ ಕಾಂತೆ
,,—10	ಸಹಜಾಂಗದಕಾಂತಿಯಿಂ	ಸಹಜಂಗಳ ಚೆಲ್ವಿನಿಂ
,,—,,	ತುಡುಗೆಯಂ	ತುಡುಗೆಯೇ
,,—,,	ಕಳೆ ತುಡಿಸಲ್ವದೇಂ	ಕಳೆ ಕೊಳಿಸಲ್ವಲೆಂ

ಪ್ರತಿ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
,,—12	ಸಾಧನಮಾದ (ತಾರ)	ಭೂಷಣವೊಂದೆ (ತಾರ)
,,—13	ಮಾರುಮಂ...ಗುಂ	{ ಮಾವಗಂ ಮೆಹಿಯಿಸಲ್ಪಡೆ ಗುಂ
,,—15	ವಾಸಾಸನಾದಿ	ವಾಸವಸನಾದಿ
,,—21	ಗತಮೆನೆ	ಗತಿಯೆನೆ
,,—22-23	ವಾದನವ್ಯಾಜಫಲಾಂಗ	ನಾದಮವ್ಯಾಕುಳಮಂಗ
,,—23	ದೊಳ್ಳಂ ತಳೆದಿರೆ	ಮೊಳ್ಳಂಬಡೆದಿರೆ
20—2	ಬರ್ವುದುಮೆಯ್ದು	ಬರ್ವುದುಮಂದು
,,—8-9	ದೊಲ್ಪುಮೊಲ್ಲದಳಂ	{ (1) ದೊಡ್ಡದ ಮೊಲ್ಲದೊಡಂ (2) ದಾದಮೊಲ್ಲದಳಂ
,,—9	ಯೆಗೆಯ್ದು ಕೂಟ-	ಯೆಗೆಯ್ದುಂಗೂಟ
,,—10	ಪಾನವಿಕಾರ	ಪಾನವಿಲಾಸ
,,—10-11	ಬಂದುನೋ ಡದವೋಲ್	ಪಿಂತಣಿಂ ಮುದದಿಂ
,,—11	ನಿರ್ಧಿರವುಮೊಂದು	ನಿರ್ಧಿರವುಮತ್ತು
,,—,	ಮಂಮಾಡೆ	ಮುಂಕೂಡೆ
,,—13	ಲೀಲಾಭಿನಯಪ್ರ	ಲೀಲಾಯತನಪ್ರ
,,—15	ಮುರ್ಚಿ	ಮುರ್ಚಿ
,,—18	ನೆಲ್ಲಿ	ನೆಂದು
,,—17	ದೋಳ್ಳಿ ರದಿಟ್ಟು	ದೋಳ್ಳಿ ದಿರಿಟ್ಟು
,,—21	ವಿನಂ ನೆನ್ನೊಂದು	ವಿನಂದಿನೊಂದು
,,—23	ಯೇಕೆ ಸುಸಿಲಂಗೆಯ್ಯಂ ದವಿಾ	{ ಯೇಕೆ ಸುಸಿಲಂಕೆಯೊಂದುಮಿ (2) ಯೇಕೆ ಸುಸಿಲಂಗೆಯ್ಯೇ ಡಮೇಂ
21—1-2	ಬೀಗಿದ ಬೆಳವಾಯ್... ...ಸುರತಾಂತ್ಯ	{ (2) ಬೀಯ್ಯ ತುಟೆ ತಳ್ಳು ಪೊ ಯ್ಯ ನವರೇಖೆಯೊಳೊಂದಿದ ಮೂರ್ತಿ ಪೊರೆ ತನ್ನೊಳೊ ಪ್ಪೆಸುರತಾಂತ್ಯ
,,—2	ತಗುಳ್ಳುಗಿಯೆ ನೀಳ್ಳನಬೆ ಪ್ರಣವೀಲ್ಪುಪೊಯ್ಯಪಾ ಱಿದ	{ ತಗುಳ್ಳುರುಣ ವೆಟ್ಟು ನಖಂ ನೆಣ ನೆಟ್ಟು ಪೊಯ್ಯ ಕೇಳಿದ

ಪುಟ—ಪಜೆ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು.
,,—5	ಪೀಡಾವಿಭವಂ	ಪೀಡಿತ ವಿಭಾವಂ
,,—6	ನೊತ್ತಿನಿಂ	ದೊತ್ತಿನಿಂ
,,—14	ಪದೆದಿ...ದ್ಯಂ	{ ಪದದಿಂರತಿಜಿಹ್ವಾ ದ್ಯಂ ಗದಿರ ವಿವಾಲಂ ಬನಕ್ಕಲಂಕಾರಂಗಳ್
22—2	ಪನಾಂಶುಗಳ್	ಪನಾದಿಗಳ್
,,—9	ಪಿಕಾಳಿ	ಪಿಕಾದಿ
,,—13	ಕೂಟಂ	ಪಾಟಂ
,,—15	ನಣ್ಣು.....ತೀರದೇ	ನುಣ್ಣೆ.....ತೀರ್ಗುಮೇ
,,—20	ಳೊಗೆದ ಬೇಟದಸೂಡಂ	ಳೆಮ್ಮ ಬೇಟದ ಸೂಟಂ
23—3	ಜಂದ್ರಿಕಾ ತೀತಾಂ	ಜಂದ್ರಕಾಂತಂತಾಂ
,,—12	ಥರಿಸೆ	ತರಿಸೆ
,,—13	ನುಡಿದೊಲ್ಕು	ನಡೆದೊಲ್ಕು
24—5	ಳಿಂತುವರಂ	ಳಿಂಕುವರಂ
,,—7	ತನೂಜನ	ತನೂಜೆಯ
,,—10	ಬೇಟಿಂಬಂತು	ಬೇಟಿವಾದಂತು
,,—12	ಯೆಂಬಾಡಿಗಳ್ಳ	ಯೆಂಬಾಡಿಗಾಡಿ
,,—16	ನೋಡಿ (ನೋಡಿ)	ನೋಡಿಕೂರ್ತು
,,—24	ರೊಳಕ್ಕುಂ	ರೊಳಿರ್ಕ್ಕುಂ
25—1	ಸೆಂಬುದು ನೇಹದ	{ ಸೆಂಬುದು ಮೋಹದ ಸೆಂಬುದು ಬೇಟದ
,,—3-4	ಬಳ ನುಡಿ...ಮಹೀಶನ	{ (1) ಬಳನುಡಿಯೊಳ ಗೈದಲ ಗರ್ಣೆ ನೆಗಯ್ಯಾಗಳೆ ನೆಲಸಿ ದುಪ್ಪೂ ಮಹೀಶನ (2) ಬಳ ನುಡಿಯೊಡ ನೊಡಲಿ ಜನ ಗ್ಗಳದಲರ್ಗಣೆ ನೆಲ ಸಿದತ್ತಧೀಶನ ಮನದೊಳ್ (3) ಬಳ ನುಡಿಯೊಳಗೆಯ್ವ ಲರ್ಗಣೆ ಗಳಾಗ (ಳೆ) ನೆಲ ಸಿದುದು ತನ್ನಹೀಶನ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ

ಮುದ್ರಿತ ಪಾಠವು

ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.

(4) ಬಳಸುಡಿಯೊಳ ಗೆಯ್ವಲ
ಗಣೆ | ಗಳಾಗಳೇಂ ನೆಲಸಿ
ದತ್ತೊ ಭೂಪನ

,,—6

ಪೇಟಕ್ಕ

ಕೇಳಕ್ಕ

,,—7

ಮೆಸ್ಸೀತೊಡೆಯು

ಮೀಪೆದೊಡೆಯು

,,—11

ಮಂದುಣ್ಮಿದ

ಮಂದುಣ್ಮಿದ

,,—14-15

ದೂತಿಗಡೆನರಿದೆ

{ (1) ದೂತಿಗದೇನಣಿಯು
(2) ದೂತಿಗಡೇ ನರಿದೆ

,,—15

ಪ್ರಿಯಂ

ನೃಪಂ

,,—17

ಮುಳಿದಾರ್...ಳ

{ ಮುಳಿದಂಬದರ್ಕಲ್ಕೆ ಬಲ್ಲನಾ
ಪೊಂ ನಾಡೊಳ

,,—20

ನೆಂಸವನೆಂಬೆನುಣ್ಣೊ
ಸಲೊ

{ (1) ನೆನ್ನ ನೆನಿಪ್ಪ ಪೋಲ್‌ನೊ
ಸಲೊ
(2) ನೆನ್ನವ ನೆಂಬಪೋಲ್‌ನೊ
ಸಲೊ

,,—21

ಮೆಱಿಯು—ಕಿದೆಂ

(1) ತೆಱಿಯು ಬಂದಿರೆ ನೋಡು
(2) ಮೆಱಿಯು ನೋಡುತೆ
ನೋಡುತೆಯಯ್ದು ನೂಂಕಿದೆಂ

,,—22

ಕೃತಘ್ನಿಯಾಂ

ಕೃತಘ್ನನಂ

,,—23

ಈರ್ಷ್ಯಮಾನಂ

ಈರ್ಷ್ಯ ಪ್ರಣಯಮಾನಂ

,,—28

ಪದೆಸಿನಭಾವಾ

ದ್ವಯದೈತಂಭಾವಾ

26—7

ಜನಿತಧ

ಲಲಿತಧ

,,—8

ನಿಲನೆಳಸುವೊಡ್ಲಿ

(1) ನಿಳನೆಸುವುದ್ಲಿ
(2) ನಿಳನೆಸಗುವುದ್ಲಿ

,,—9

ಮಂತಾ

ಮತ್ತಾ

,,—19

ಚೂಡಾಮಣಿ

ಚಿಂತಾಮಣಿ

,,—21

ಗ್ನಿಯಿನೆಯ್ವು

ಗ್ನಿಯೊಳೆಯ್ವು

,,—25

ಯ್ವರಿವಳೊ

ಯ್ವರಿವಳೊ

27—8

ಸಂತೀಕೆಗೆ

ಸಂದೀಕೆಗೆ

ಪುಟ—ಪಂಕ್ತಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
„—9	ಪೋದೊಡವನಿನ್ನುಂ	ಪೋದೊಡಿನಿಯಂ ತಾಂ
„—10	ಯೊಳಂತುಮಾ.....	{ ಯನೆಂತು ಮಾಯಪ್ಪಿನೆನಗಿನ್ನಾ ರಾಸೆಯಿಂದೀಗಲಾ
„—18-19	ದಿನಿಯನನೀ	ದಿನಿಯರನೀ
„—21	ಲ್ಪಕ್ಷೇಪದೆ ನೆರೆವುದದು	ಲ್ಪಕ್ಷದಿ ತಾಂ ನೆನೆವುದೆಯ್ತು
28—4 .	ಬಂದಾಟಿಸಿ—ನಂ	{ ಬಂದಾರ್ತದೆ... ಶ್ರೀವಿಪ್ರ ಮಾ ರ್ತದನಂ
„—6	ನೆನೆ..... ಪಂಬಲಾಮನ	{ ನೆನೆ..... ಪಂಬಲಾಮತನ್ನ ಮೈ ಬಡವಾದುದು... ಕೆಯಾ
„—6	ನೆನೆವಳೆಬೇಟ	{ ನೆನೆಬಳೆಬ ವೇಟಿದೊಂ... .. ನಿನ್ನ ಚಿಂತೆಯಾ
„—9	ಮಾಯಯೇಂ	ಮಾಟಮೇಂ
„—12-13	ಚೇತದೊಳೆ	ಚಿತ್ತದೊಳೆ
„—13	ಮೃತವೀಂಟದಪ್ಪಳಂ	ಮೃತದಿಂದಮರ್ಪಳಂ
„—14	ವಿತಾತ್ಮ	ವಿತಾತ್ಮ
„—16	ನೆಯಂಜೆಯದು	ನೆಯೊಳೆಮೈದು
29—1	ಭನನಿಂತೊಡ	ಭನೊಳೆಂತೊಡ
„—2	ಕೆಲರದೇಂ	ಕೆಲಬರೇಂ
„—4	ಕನಸೆನಗೆಲ್ಲೆಂತೆನಗೆ	(1) ಕನಸೆನಗೆಲ್ಲ ಕೇಳೆನಗೆ (2) ಕನಸೆನಗೆಲ್ಲೆಂತಿ ನೆನಗೆ
„—6	ಯಿರುಳೆಯ್ತುಪ್ಪುದುಂ	ಯಿರಲೆಯ್ತುಪ್ಪುದು
„—16	ಬಡ... ಕೃಭಾ	{ ಬಡವಾದು ದಿದೆಂದೊಡೆ ಮು ನ್ನ ಮೇಕೆಭಾ
„—17	ವದೊಳಣು—ಡೆ	{ ವದೊಳಣಮಿಲ್ಲ ಭೇದಮೆನೆ ಮ ತ್ತಿಯನಿದೊಡೆ
„—18	ನಲ್ಲನೊಳಿತ್ತಲರ್ಥ	ವಲ್ಲಭನಲ್ಲಿಗರ್ಥ
„—19	ಬಡವಾಗದೆ	ಬಡವಲ್ಲದೆ
„—24	ಕಾವುದನೆ	ಕಾವುದನೆ
೩೦ ೧೦	ಬಿಡಿ ವಾ. ತದೊಳೆ	ನನೊಂದಂದದಾ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು.
„—11	ನೀನೆಗೆತ್ತು	ನೀನೆನುತ್ತೆ
„—18	ಕಂಜದಿಂದೆಲುವಿ	ಕಂಜದಿಂ ತಡವಿ
„—23	ಯ್ದಂ ಚಂದ್ರಮಂ	ಯ್ದಂ ಚಂದ್ರಮಂ
31—21	ಸಂತಾಪಂ...ಗಳ್	{ ಸಂತಾಪಂಗಳ್ ಮನಮಿದನ್ವ ರ್ಥಂಗಳ್
„—24	ಚದುರಗೊಟ್ಟೆಗ	ಚದುರರೊಳ್ಳಿದ
„—25	ನೆರ್ದೆಗಾಣ್ಣು	ನೆರ್ದೆಯಾಣ್ಣು
32—3	ಕಪ್ಪುರ	ಲರ್ಗಳ
„—8-9-10	ನೂರಾರ್ದಿಸಲಕ್ಕಾರ್ದೆ	ನುದ್ದೇಶಕಾರ್ಬಾರ್ದೆ
„—18	ದಳಲಿದ	ದೊಳಲಿದ
„—20	ನೀನೆ ಯವಳ್ಗೆ	ನೀನವಳ್ಗೆ
„—22	ಹರಿಸುವುದವವಲಿ	ಹರಿಪುದಲಿಂದವಲಿ
33—3	ಡುಡ್ಡುಪನವಿಭಾವಂ	ಡುಡು ವಿಭಾವಾನುಭಾವಂ
„—4	ಸಂಕೀರ್ಣ....	ಸಂಕೀರ್ಣ ಶೃಂಗಾರ ಮೆಂದೊ ಡದು ವಿಭಾವಾನು ಭಾವಂ ಗಳ ನೆರವಿ. ವ್ಯಸ್ತಮೆಂದೊ ಡದು ಅನು ಭಾವಂ. ವಿಭಾ ವಾನು ಭಾವಂಗಳನೇಯಿಲಪೆ ಸರಿಂ ಪೇಯಿಕ್ಕೊಡದು ರಸ ಸಂಕರಂ, ಮಿಕ್ಕರಸಂಗಳ್
„—15	ವಿಂದಾಮಂದ ಮಕರಂದಾ ಪ್ರಕರಣಂ	{ ವಿಂದಮಂದ ಮಧುಕರಂಬಿತಾ ನಂದ.....ಶೃಂಗಾರರಸರತ್ನಾ ಕರದೊಳ್ ಶೃಂಗಾರ ಪ್ರಪಂ ಚಂ ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ
34—3	ಸಮೆ	ಹಾಸದೆ
„—7	ತಿಳಿವೊಡದ	ತಿಳಿಯಲದ
„—9	ಸ್ವನಾದ	ಸ್ವನಮುವೆ
„—12	ಕಾದಿಗಳಕೇಶ	{ ಕಾದಿಗಳಸದ್ಭಾಷಣ ಕಾದಿಗಳಸದ್ಭಾಷಣ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
,,—20-21	ಹಸಿತಮಂ	ಹಾಸ್ಯಮಂ
,,—21	ರಸಕಱಿವವರಿಂ	ರಸಕವಿವರರಿಂ
35—3	ಜಿತಹಸಿತ	ಜಿತಹಾಸಿತ
,,—5	ವಿಹಸಿತಂ	(1) ಹಾಸಿತಂ, (2) ವಿಲಸಿತಂ
,,—6	ಅದಿವುರ್ದಯು	ಲದಿಮೈಯ್ಯು
,,—9	ತ್ರಿತನ್ನ ದಂದರೂಪು	(1) ಆತನ್ನಂದದರೂಪೆ (2) ಆತ ನ್ನಂದಿನ
,,—10	ವಾಸದಡೆ ಗೃತಂದಿರ್ಪಳೆಂ	(1) ವಾಸ್ಯರಹಮಂ ಸಾರ್ಥರ್ಪ ಳೆಂ (2) ವಾಮ ಗೃಹಮಂ ಸಾರ್ಥ ರ್ಪಳೆಂ (3) ವಾಸ ಗೃಹಮಂ ಸಾರ್ಥ ರ್ಪಳೆಂ
,,—11	ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಿ ನಿರೀಕ್ಷೆ	ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಿಯನೀಕ್ಷೆ
,,—15-16	ನಸುನಗೆ ಗುಡೆಪೋಲ್ತುದು	(1) ನಸುನಗೆನುಡಿ ಪೋಲ್ತುದು (2) ಸವಿನಗೆ ನುಡಿ ಪೋಲ್ತುದು (3) ಸವಿಗತಿನುಡಿ ಯಿಂಪೋಕ್ಕುದು (4) ನಸುನಗೆ ಯಿಂಪೋಕ್ಕುದು
,,—16	ಚೆಲ್ವಿಂ	ಚೆಲ್ವಿನ
38—4	ನೆಗೆದ ಪಿಲಿಗೊಡೆ	ಮೊಗೆದು ಮುಲಿಪುಗೊಡೆ
,,—6	ಮಂಟೆಸಿ ಮಂಟ	ಮೆಳ್ಳಿಸಿ ಮಾವು
,,—7	ಜರ್ಗನಾಡುತ್ತೆ	ಜಂಗನಾಡುತ್ತೆ
,,—8	ಕಾಶೋದಿತಾ	ಕಾಶಾತ್ರಿತಾ (2) ಕಾಶಾಕ್ರಿತಾ (3) ಕಾರೋದಿತಾದರ
,,—23	ನೀಗುಮನುತ್ತುಂ	ನೀಗುಮ ಯನುತ್ತುಂ
,,—24	ಪಿಂತೆಪೇಲ್ಪುವು	ಮುಂ ಪೇಲ್ಪುವು
37—9	ಇಷ್ಟವಿಯೋಗಾಸಿಷ್ಟ	ಇದುವಿಯೋಗಾದಿಯಾಲಂಬನ
,,—17	ಬಾಷ್ಪಾಂಬುಪೂರಿಸೆ	ಭೀಸತ್ತು ದೂರಿಸಿ

ಪುಟ—ಪಂಕ್ತಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಬಿಸ್ಪಷ್ಟಪಾಠಗಳು.
,—18	ಹಹಹ	ಅಹಹ
,—19	ನೋಡುತ್ತಮದೆಂತು	ಮೋಡುತ್ತಮದೆಂತು
,—23	ಜಿತನೇನಪದಾ	ಜಿತನೇನಪದಾ
38—1	ನೋಡಗಲ್ಲವು	ನುಣಗಲ್ಲವು
,—2	ವಿಣ್ಣಿ	ಕೇಳಿ
,—8	'ದಾನಾದಿಯಾದಿ ಪ್ರಭಾವ-	ದಾನಾಧಿ ಜಯಾಪ್ರದಾನ
39—1	ಧೃತ್ಯಾದಿಗಳ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳವು	{ (1) ಧೃತ್ಯಾದಿಗಳು ಚಿತದಿಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳವು (2) ಧೃತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳು ಚಿತದಿಂದವು
,—18	ಕಂ ಪೊರೆಗುಂ	{ P ಕಂ ಕ್ರಮದಿನೋಗೆ..... ದಕ್ಕ..... { .. ನಖಿತ...1-ದಿತತ—ವಾರ್ತಕ { ಟಾಕ್ಷಭೃಕುಟೇಭೇದಂ ಅನುಭಾವಂ

* 'ದಾನಾದಿಯಾದಿ ಪ್ರಭಾವದಿಂ' ಎಂಬ ಈ ಸೂತ್ರಭಾಗವು ಸಮಂಜಸವಾಗಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾನವೀರಂ, ದಯಾವೀರಂ, ಉಭಯವೀರಂ, ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಸೂತ್ರದಲ್ಲಾದರೋ ದಾನಾ(ದಿ) ದಯಾ, ಎಂಬಿರಡು ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದೆ ಉಭಯವೀರವೆಂಬುದು ಉಕ್ತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ (39-ಯ ಪುಟ) ದಾನಂ ದಯೆ (ಯಂ) ತುಭಯದಿನಾಸುಕವಿ. ಎಂದು ತಿದ್ದಿ ಬಹುದೆಂದು ಬರೆದಿದೆ, ಆದರೆ ಈ ಕವಿಯು ರಸಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಮೃತಾನಂದಿಯನ್ನೂ ಹೇಮಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸುವನು, ಅಮೃತಾನಂದನಾದರೋ ದಾನವೀರ ದಯಾ ವೀರ ಯುದ್ಧ ವೀರನೆಂದು ಮೂರುಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು. ಹೇಮಚಂದ್ರನೂ ಧರ್ಮವೀರಂ ಪಯಾವೀರಯುದ್ಧ ವೀರನೆಂದು ಮೂವುಭೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು (ದಾನವೀರ ಎಂಬುದನ್ನು ಧರ್ಮವೀರ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿರುವನು) ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಉಭಯವೀರಂ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ದಾನಾದಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅದಿಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅದುದರಿಂದ ಅದು ಲಕ್ಷ್ಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ದಾನಾಜಿ ಎಂದಿರ ಬಹುದೆಂದು ತೋರುವುದರಿಂದ 'ದಾನಾಜಿದಯಾ ಪ್ರಭೇದದಿಂ' ಎಂದು ತಿದ್ದಬಹುದು. ಲಕ್ಷ್ಯದ ಕ್ರಮವನುಸರಿಸುವುದಾದರೆ 'ದಾನ ದಯಾಜಿ ಪ್ರಭೇದದಿಂ' ಎಂದು ತಿದ್ದಬೇಕಾಗುವುದು.

P. ಈ ಭಾಗವು ಶಿಥಿಲವಾದ ಹಿಂದುಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ.

ಪ್ರಟ—ಪಜ್ಜೆ

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು

40—1

ಕಂ|| ಭೃಕುಟೆ...

{ ಕಂ||... ವಿವರ್ಣಮಾ| ಸ್ವರಭೇ
 { ದಾಹ್ಯುರು ಸಾತ್ವಿಕಮು... ವೇ
 { ಗ ತರಾ... ಛೇಮುಖ್ಯ
 { ಸಂಚಾರಿವಲಂ

ವೃತ್ತಿ|| ರಾಧ್ರರಸಂ ಕ್ರೋಧಜನಿ
 ತಮಾಗಿಯುಂ ವೀರರಸದಮಿತ್ರ
 ದಿಂದೆ... ಮದಕ್ಕೆ ವಿಪಕ್ಷಗಣ
 ಮೆಯಾಲಂಬನಂ ತಚ್ಚಾರ್ಯಾ
 ದಾರ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯತರ ವಾರ್ತಾ
 ಶ್ರವಣ ಮುದ್ದಿಪನಂ, ನೇ
 ತ್ರಾರಣಭೃಕುಟೇಭಂಗಮಾದ
 ಪೋಷ್ಯಾಪ್ತಸ ... ನುಭಾವಂ,
 ಸ್ವರಭೇದ ಕಂಪ ವಿವರ್ಣಾದಿ
 ಸಾತ್ವಿಕಂ, ಉಗ್ರಾವೇಗ.....
 ಪರ್ವಗರ್ವಧೃತ್ಯಾದಿಗಳಿಸಿತಲಿಂ
 ಕ್ರೋಧಂ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗೆ ರಾ
 ದ್ರರಸಂ ||

40—6

ಜನಕರ್ಮಸಿಂದಾ

ಜನವಿದ್ಯಾಕರ್ಮಸಿಂದಾ

,,—15

ವನಿತುಮಂ ನಂಬು

ವಹಿತನಂ ನೋಡಿ

41—1

ದೊಳರಿಮಹೀನಾಥ

ದೊಳಹಿತಭೂನಾಥ

,,—2

ದೈನುವಂಕಂ

ದೆಯ್ದುವಂಕಂ

,,—5

ದುಪೇನೇಲಿ

ದನುಳ್ಳಾಡೆ

,,—19

ಪಾರ್ಷ್ವಮಸಂ

{ (1) ಪಾರ್ಷ್ವಯ ಮಹಾ
 { (2) ಪಾರ್ಷ್ವೋಣಾವೇಗ

42—2

ನಿಕ್ಕಿಕೊಡೆ

ನಿಕ್ಕಿಕೊಂದು

,,—5

ಮೆಚ್ಚಿದಂ

ನೋಡಿದಂ

,,—6

ನೆಂತುಮಂಥನ ಸತೀಸಾಂ

(1) ವೆಂದುವೊಂದದಲಸತ್ತಾ
 (2) ನೆಂದುವೊಂದನಸತೀಸಾಂ
 (3) ನೆಂತುಮೊಂದದಸತೀಸಾಂ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು .	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು.
„—8	ಬಧಿರಂಕರಂ	ಬರಿದಂ ಪರಂ
„—23	ಸಂಚಾರಿಯ ತಾಂ	ಸಂಚಾರಿವಲಂ
43—6	ಪ್ರಕೃತಿಯನುಳ್ಳಗಂ	ಪ್ರಕೃತಿಯನುಳ್ಳ ಪುರುಷಗಂ
„—10	ವಿನೀತಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದು	{ ವಿನಮಿತ ನಥಮಪ್ರಕೃತಿ ಯ ಲ್ಲೆಂದು
„—15	ದಂದದಿಂ ತೆಲಿದಬಾಯ್	(1) ಲಿಪಿದಂತೆ ಬಾಯದೆನಿತುಂ (2) ಲಿಪಿದಂತೆ ಬಾಯೆ ನಿಜದಿಂ
„—17	ಗೇಳ್	ನೀಳ್
„—18	ಭೀಷಣ ಭೀಷಣಂ	ಭೀಷಣ ಭೀಷಣಂ
44 —3	ಜುಗುಪ್ಸಿತೆಗೆ	ಜುಗುಪ್ಸಿತಮೆ
„—4	ದೇಲಿಕ್ಕಿಯೆಂಬುದು	{ (1) ದೇಲಿಕ್ಕಿಗೊಂದುದು, (2) ದೇಲಿಕ್ಕಿಗೊಂಬುದು,
„—6	ಲಾಗೊರೆಯಲ್	ಲಾಗೊಡೆಯದೆ
„—11	ಮುಖಾದಿ	{ ಮುಖವಿಕೂಣನಾಚ್ಛಾದನ ನಿಷ್ಕೀವನ
„—13	ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ;...ನಿರ್ವೇದ	{ ಭಾವಂ;ಜುಗುಪ್ಸಿತ ಬೀಭತ್ಸಕ್ಕೆ ಮೋಹಾಪಸ್ವಾರಾಧ್ಯವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಭಾವಂ, ವಿರಕ್ತಿಭೀಭತ್ಸಕ್ಕೆ ನಿರ್ವೇದ
„—17	ದುರುದುರಿಸುತಿರ್ಪಮದ್ಯದ-ಜಿವಿಜಿವಿಸುತಿರ್ಪಮೇಧ್ಯದ	
„—18	ಮುಲಿಯಿಸುಗುಮವನ	ಮುಲಿಯಿವು ವದಕನ
„—19	ನೆಮ್ಮಜ್ಜಿ	ನೆಮ್ಮಜ್ಜಿ
„—24-25	{ ಕೊಕ್ಕರತೆಯನೊಡರಿ ಸದದಾರ	{ ಕೊಕ್ಕರತೆಯನೊದವಿಸು ಗುಮಾರ
45—1	ಶಲ್ಯದಪುಂಜ	ಶಲ್ಯದ ಹಂಜ
„—8	ಗಿರಿಪಬಗೆಯಿಂ ವಿ	ಗಿರೆ ಬಗೆಯಿದೆ ವಿ
„—17	ತಮಕ್ಕುಮಂ	ತಮನಿಕುಮಂ
„—18	ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಂ	ಸಮತಾಜ್ಞಾನಂ
„—23	ಮಾರ್ಯರ ಮತದಿಂ	ಮಾರಸಕಕ್ಕುಂ

ಪುಟ—ಪಂಕ್ತಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
46—17	ಲೋಡಲ್ವಿಡದಿರ್ಡ	ಲೋಡಲ್ವಡೆದಿರ್ಡ
,,—19	ಸಾಖ್ಯದಿಂ	ಸಾಸ್ಥ್ಯದಿಂ
,,—23	ಪಗಂಡಿಱಿ	ಕರಂಡಿಱಿ
47—4	ರ್ಯಾರವಮಾಗೆ ಮುನೀಶಂ	ರ್ಯಾರಾವಮಾಗೆ ಮುನಿಪಂ
,,—12	ರೋಪಶಮೈ	ರಪ್ರಶಮೈ
,,—18	ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿ	ರಸಕಾರಣಂ
,,—22	ಬೀಭತ್ಸವಿಂ	ಬೀಭತ್ಸದಿಂ
48—2	ಪಂದೋಲವಲ	ಪಂದೋಲನೆ
,,—4	ಕಣ್ತುಮುಳೆ ಪದೆಪಿನಿಂ	(1) ಕೊಂಡದನತಿಪದೆಪಿಂ (2) ಕೊಂಡಧಿಕದಪದೆಪಿಂ
,,—9	ನಡೆವಗಾಡಿಯುಮೊಪ್ಪಿರೆ	ನಡೆಯ ಭಂಗಿಯು ಮೊಂದಿರೆ
,,—11	ನಾಡಿಗಳೆನ್ನ	ನಾಡಿಯರೆನ್ನ
,,—12	ಮುನಿದಿರ್ಡ	ನಗಲಿರ್ಡ
50—2	ತವಿಗ್ರಹಂ	ತಮದಯದಂಸಂ
,,—8	ವ್ಯಥಿ	ವ್ಯತಿ
,,—9	ಮೇಣ್‌ಸಮಮಾ	ಮೇಣ್‌ತಾನದಾಗೆಯುಂ
,,—11	ಯೆಭೂಷಣಾ	ವಿಭೂಷಣಾ
,,—13	ಚೆನ್ನ ಪೊಂಗರಂ	ಚೆನ್ನ ಗಂಡರಂ
,,—19	ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾರ್ತಂಡನಾ	ತ್ರಿವಿಪ್ರಮಾರ್ತಂಡನಾ
51—9	ಗೆಯ್ವಕಜ್ಜಮೊಳಿತಲ್ತಂದು	(1) ತಾಂಗಿಯ್ವ ಕಜ್ಜಂ ಪೊಲ್ಲ ದಂದು (2) ತಾಂಗಿಯ್ವ ಕಜ್ಜಮಾದು ದಿಲ್ಲೆಂದು
,,—25	ಅವಸ್ಥಾಂತರ ವಿಷಯ	{ (1) ವಸ್ತ್ವಂತರ ವಿಷಯ (2) ಅವಸ್ಥಾಂತರವಿಶೇಷ
,,—26	ಕಾಬಲದೇವಾರ್ಥ	ಕಾಮದೇವಾರ್ಥ
52—3	ಗ್ಲಾನನಾದನೆಂದೊಡೆ	ಸ್ಥಾನನಾನಂದನೆಂ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.

,,—12

ಸ್ಥಾಯಿಗಳುಮೋರ್ಫೋಮೈಫ ಸ್ಥಾಯಿಗಳು ಮೋರ್ಫೋಮೈಫ
 ವಿಭಾವ ಭೂಯಿಷ್ಠತ್ವದಿಂದ
 ಸ್ಥಾಯಿಗಳಪ್ಪುವು, ಅಲ್ಪವಿ
 ಭಾವಂ ವ್ಯಭಿಜಾರಿಗಳಪ್ಪುವು
 ವು ಅದೆಂತೆಂದೋಡೆ—ರಾವ
 ಣಾದಿ

53—3

ಇಂಬಾಗಿ ನವರಸಕ್ಕಾ

ಇಂಬಾದೀನವರಸಕಾ

,,—4-5

ನುಣ್ವೆಂಬಿಡದ

ನಣ್ವೆಂಬಾದ

,,—6

ಮಂತವಗತೆರನ ನುಣ್ವಿ

ಬಿಜ್ಜಳಿ

{ (1) ಮಿಂತಿವಜ್ಜತೆಣಿನ ನೆಣಿ
 (2) ಮಂದಿವರ...ರಿ

,,—14

ಕಲಾವೇತ್ತ

ಕಲಾವಿಕೃತಿ ಪ್ರಜ್ಞಂ

54—1

ಧೀರೋ...ರೀ

ಧೀರೋದಾತ್ತಂ. ಲಲಿತಂ

,,—3

ದಾರಯ ಪೇಲ್ಕೀ

ದಾರಯ್ಯ ಪೇಲ್ಕಿ

,,—6

ಯವಿಕತ್ಥನನಚ್ಚ

ಯವಿಕರ್ತನಸ್ವಕ್ಕ

,,—9

ರಥಾಗ್ರತನೂ

ರಥಾತ್ಮತನೂ

,,—10

ನನನ್ತವೀರ್ಯ

ನನನ್ತವೀರ್ಯ

,,—11

ರಣಮೇರು

ರಿಪುಮೇರು

,,—12

ನಿವಾಘುತಾಪ

ನಿವಾಘುಕಾಲ-ನಿವಾಘುಕಾಲ

,,—22

ವಾರ್...ನಕ್ಕಂ

{ (1) ವಾರ್—ನೆನಿಕುಂ,
 (2) ದರ್—ನೆನಿಕುಂ

55—1

ಪ್ರತಿಪಾಲಿ

ಪರಿಪಾಲಿ

,,—3

ನೃತ್ಯಗೀತನುತ

ನೃತ್ಯಗೀತಬಹು

,,—4

ನೆಸೆದಂ

ನೆಸೆವಂ

,,—7

ಮೇಣ್‌ವಣಿಜಂ

ಮೆಲ್ವಣಿಜಂ

,,—10

ರಾಜವೈಭವಬರ್ಪಂ...

ನೆಂದೆನಿಸಿ ಬಾಯ್ವಂ... ಶುಭೋ

ಸುಖೋ

,,—12

ಪುರಮಾರ್ಗಾ—ಱಿ

{ ಪುರಮಾರ್ಗಾ... ಯರ ನಣ್ವಂ
 ತೋಱಿ

56—1

ಮಾನವನಭಿಭವಮಂ

{ (1) ಮಾನವ ನಭಿಮತಮಂ
 (2) ಮಾನವ ನಭಿನವಮಂ

ಪಟ-ಪಜೆ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
„—4	ಘಟ್ಟದಿನೋಗೆ... ಪೆಂ	ಘಟ್ಟದನೆಗೆ... ತೂಳಿಪೆಂ
„—6	ಪಡೆಯದೆ	ಪಡೆವುದು
„—19	ವ್ರತನ... ನನು	(1) ವ್ರತನವಳೊಳ್ ತೃಪ್ತನ ಮಲನನು (2) ವ್ರತನಮಳಂನೃಪನವನನು
„—21	ಯರ್ಗೆಸಗೆ	ಯರ್ಗೀಗೆ
57—1	ನೇನೆಂದದಂ	ನಾನಾವುದಂ
„—4	ಗಂತಾತ	ಗಿನ್ನಾತ
„—7	ಬೇಟದ	ಜೇಟಿಯಿ.....ಪಿಡಿಯಿನೋವ
„—15	ವಂಚಿಸ	(1) ಮಜ್ಜಿಸ (2) ನಂಬಿಸ (3) ನಜ್ಜಿಸ
„—16	ಬಲ್ಲೆನೇನಿನ್ನ	ಬಲ್ಲೆನೀನಿನ್ನ
„—18	ಮೇಣೆಂತೆಂತದಂ	ಮೇಣೆನ್ನೆಂತದಂ
„—20	ಬಯ್ಯೆನದಂ	ಬಯ್ಯೊಡದಂ
„—21	ಮನೊಲ್ದು	ಮನೆಯ್ದು
58—4	ಸಂತರ್ ತ್ರಿವಿಧಂ ಬರ್ಕಿ ನ್ನಂತಾ	ಸಂತಂ ತ್ರಿತ್ರಿವಿಧಂ ಬ ಕುರ್ಂತಾಂ
58—6	ಸೂತ್ರ—೮೩ ಎಂಬಲ್ಲಿಲಕ್ಷ್ಯಂ ತು ದಿ ಮೊ ದ ಲವು ವೆಂಸಪ ನೆ ಕೂಡುವ ಕೂಟದೊ ಳೀಕ್ಷಣಕ್ಕೆರೂಪದು ಪೊಸ ತದ್ಯೊ (1) ಳೇವರಿಸಿ ನೋ ಡುವ ನೋಟದೊಳೀತನೇನ ನಿಂ ತೂಡೆ(2)ಬೆಲೆಯವು ದೆನ್ನ ಸುಗೆ (3) ಬೆನ್ನುವ ಬೇ ಟದೊಳೆನ್ನ ನಲ್ಲನಂ ಮದನ ವಿಕಾರಸಾರ ಸುಖದಿಂದಮೆ ಮಾಡದೆ ಮಾಣನಬ್ಬ ಜಂ (4)	

(1) ದೊಳ್ವಿರಸಿ (2) ನಿತ್ಯೋಡೆ—ನೀಗದೆ ? (3) ಬೆನ್ನುವ --ಬೇಳುವೆ. (4) ಈ ಪದ್ಯವು ಯಾವುಳ್ಳಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗದು.

ಪುಟ—ಪಂಕ್ತಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
„—15	ಸರಸೋಪವಚ	ಸರಸಪೂಸವಚ
„—16	ಹಾಸೋಕ್ತ್ಯಂತರ	ಹಾಸ್ಯಾಖ್ಯಾಂತರ
„—19	ಮತಾಂತರದಿಂದ ವಿಟ... ರೆಂದು ಮವರಂ ಪೇಯಿ	1. ಮತಾಂತರದಿಂದ ವಿಟವಿದೂ ಕ ಪೀಠಮರ್ಧಕರೆಂದು ಮೂವ ರಂ ಪೇಯಿ ರರೆಬರ, 2. ವಿಟ ವಿದೂಷಕ ಪೀಠಮರ್ಧಕರೆಂದು ಮ ವ ರಂ ನಾಲ್ವರೆಂದು ? ಪೇಯಿ ರರೆಬರ
„—21	ನಣೆವುತ್ಪತ್ತಿಕುಳ್ಳಿ	ನಣೆವೊತ್ತಿನೊಳ್‌ಕುಳ್ಳಿ
„—23	ಆವರಂ	ನಾಯಿಕಾನಾಯಕರಂ
59—1	ನೆನಿಪರ	ನೆನಿಕುಂ
„—6	ಚತುಷ್ಟಯಮಂ ಪೇಯಿ	ಚತುಷ್ಟಯಮಂ ಕಾವ್ಯದೊಳ್ ಪೇಯಿ
„—10	ಪೀಲಿಯ	ಪಿಲ್ಲಿಯ
„—15	ಪ್ರಕಟ...	ಪ್ರಕಟತರಂ ನಾಯಿಕೆಯರ್
„—21	ಕಟ್ಟಿಂತದ್ದಿಗುಣ	(1) ಕಟ್ಟಿಂದಂ ತ್ರಿಗುಣ (2) ಕಟ್ಟಿಂತತ್ತಿಗುಣ
60—3	ತವೆಸುಸಿಲಿಂ	ಸವಿಸುಸಿಲಿಂ
„—5	ಮಯ್ಯಡೆ ತಳ್ತು ತೋಳ	(1) ಮೆಯ್ಯಡೆ ನೀರೆ ತೋಳ (2) ನೀಱಿಯ ನೀಳ್ ತೋಳ
„—7	ನಲೈಗಳಿಂ	ಲಲೈಗಳಿಂ
„—11	ನಿರ್ದೋಡಂ	ಮಿರ್ವದಂ
„—13	ನಿರಂತರಂ	ದೃಗಶ್ರುತಿಂ
„—15-16	ಸಂದುಗ. ನಂ	(1) ಸಂದುಗಳೇನಿಲ್ಲೆನಿಸಿರ್ಪ ವೋಲ್ ಬೆಮರ್ವಿನಂ (2) ಸಂದುಗಳೇನಿಲ್ಲೆನಿಪ್ಪದಂ ತಮರ್ವಿನಂ

1. ಇದು ಅಮೃತಾನಂದನ ಮತಂ (ಪರಿ-೩-ನೋಡಿ) 2. ಇದು ವಿಷ್ಣುನಾಥನ ಮತಂ—
(ಪರಿ-೩) ಈತನು ಹೇಳಿರುವುದು ವಾಮನಮತಂ (ಪರಿ-೩)

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
61—3	ರಾಗಮಂ...ಬಾಗೆ	ರಾಗದಿಂದೊಳ್ಳಗೆ ಪಿಲಿಂದವೊ ಲಿಂಬಾಗೆ
,,—5	ಸ್ಫುಟಿತೋರೋ	ಘಟಿತೋರೋ
,,—,,	ಯವಟುತಟಗ್ರಂಥಿ	(1) ವಿಟನಿಕಟಗ್ರಂಥಿ (2) ವಟುಕಟಹಗ್ರಂಥಿ
,,—10	ಕಾಂತಾರತ	(1) ನಾನಾರತ (2) ಕಾಂತಾಯತ (3) ಕಾಂತಾರತಿ
,,—18	ತೊಂಡುನುಡಿ	ಕೊಂಕುನುಡಿ
62—2	ಬಲಿದೇಕೆ	ಬರಲೇಕೆ
,,—17	ಬಿಡುಗೊಂದುಯಿ	ಬಿಡೆನುತ್ತಯಿ
,,—20	ತೆಬಂದೊಡಂ ಮನಮನೀ	ವೆನೆಂದೊಡಂ ಸುರತ ಮೀ
63—8-9	ಇನಿಯಂ...ದಿರವಂ	ಮ ನ ದೊ ಳ ಗೆ ಪುದಿದುಪೊ ಣ್ಣಿದ ಮುನಿಸಂ ಕನ್ನಡಿಪುವಾಗಿ ಬಗೆ ವೆಂ ಪ್ರಿಯೆಯೊಳ್
,,—18	ಸದೆವಳ್	ಪೊಯ್ದಂ
,,—23	ವಿಂದಮೆಲೆ...ಚಿತ್ತದೊಳ್	ವಿಂದಮುರೆ...ಮಾನ ದೊಳ್
	ಬೆರ ಸಿ	ಬೆರಸಿ.....
64—2	ಮಾಯಲುವರು	ಮಾಯರ್ವರು (2) ಮಿನ್ನಲುವರು
,,—7-8	ತಾ ನಂತೊರ್ವಳ	ಜಾ ಜಾಂತೊರ್ವಳ (2) ಜಾದಂದೊರ್ವಳ (3) ಜಾಣಾಂತೊರ್ವಳ
,,—10	ನೋಡು...ನಾ	ನೋಡ...ನೀ
,,—11	ಮಳಿಕೆಯ ನುಡ್ಘಮುಡ್ಘ	(1) ಮಳೆಯನನುಭ್ರಮುಭ್ರ (2) ತ್ತಳಿಕೆಯನುಡ್ಘಮುಡ್ಘ
,,—14	ಪಾನಕ್ಕೆ	ಚಾಂಬನಕ್ಕೆ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
„—20	ಸ್ವೀಕೃತಿ. ರಕ್ತಿ	(1) ಸ್ವೀಕೃತೆ... ರಕ್ತಿನವಭೂಷಾ (2) ಸ್ವೀಕೃತರಕ್ತಯುಕ್ತೆ
„—21	ರಸಾಪೇಕ್ಷೆ	ರಸಾಂಕಾಂಕ್ಷೆ.....ವೀಕ್ಷಣ
„—22	ಕೆಯ್ಯಕ್ಕಿ ಪೂರ್ವಂ	ಕೆಯ್ಯಕ್ಕಿ ಪೂರ್ವದುಂ
65—2	ಕುರುಳಿನೊತ್ತುವ	(1) ಕುರುಳ ತಿರ್ದುವ (2) ಕುರುಳಿ ಲೊತ್ತುವ
„—6	ತಾನಿ	ಬಗೆಗಿ
„—11	ವಲಿಲ್ವಗೆಲ್ವ	ವಲಿಲ್ಲಗೆಯ್ವ
„—11	ಕೈತವಂ	ಕೂರ್ತವಂ
„—12	ಳಿವಳಾವಗಂ...	ಳಿಮದಾವುದುಂ...
	...ಳಿನ್ನಿ ವಳ್	...ಳಾವಗಂ
„—13	ಮೊಳೆಯೊಳಿ	ತೊಳೆಯೊಳಿ
66—2	ತಡೆದಂಗನೆ	ಪಡೆದಂಗನೆ
„—5	ಮಾಯಿಕ್ಕೊಡಂ	ಗೆಯ್ಕೊಡಂ
„—6	ಪದಪ್ರಭೂತಮಂ	ತಳಪ್ರಭೂತದಿಂ
„—8	ಳಿನೆನ್ನ ಕುರುಳ್ಳ ಲೊತ್ತಿನಿಂ	ಳಿನೆನ್ನ ಕುರುಳ್ಳ ಲೊತ್ತವೇ
„—10	ಬರ್ಪನೆನೆ ತಾಂಬರ	ಬರ್ಪನೆಲೆ ನೀಂ
„—11	ನಿಲಿಸಿ—ಮೇನೊ	ಕಲಿಸಿ...ಮೆತ್ತಿ
„—12	ಕಱಂಗಿ	ಕಡಂಗಿ
„—13	ಕೇಗಿದಪು	ಕೂಗಿದಪು
„—16-17	ಪೇ ರಡವಿ ಯರುಳ ಪಗ	ಯೂ ರಡವಿ ಪಗಲಿರುಳದೆನ್ನದೆ ಪೇ ರಡವಿ ನಟ್ಟಿರುಳೆನ್ನದೆ
„—19	ನಲ್ಲನುಮ	ನಲ್ಲಭನ
„—20	ಡದುವಂ.....ತಾಂ	(1) ಡವರಂ.....ಮಾಣ್ಣನಾ ಗಳಾಂ (2) ಡವರಂ.....ಮಾಣ್ಣನೊ ಟ್ಟುತಾಂ
„—21	ತಾಪಗಿಬಂಧನ	ತಾಪದಿ ಬಂಧನ

ಪಟ—ಪಜ್ರ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು.
„—22	ಗಳುಂತುಕಾಯ್ಗ	ಯದಿಂತುಕಾಯ್ಗ
67—1	ಲೊಡ್ಡು ಬಂದು	ಲೊಡ್ಡಿನಿಂದೆ
„—4	ಲೆಂದುಮಾಱುವು	ಲೆಂತುಮಾಱವೆ
„—7	ದುಃಖಮುಳ್ಳವಳ್ ತನ್ನಂ	ದುಃಖಿತೆಯಾದವಳ್ ತನ್ನಯ
„—9	ಬರವಣಿದು...ಯಲಕ್ಕುಂ	ಬರವಿಗೆ...ಯ್ಹಕ್ಕುಂ
„—10	ದಿಂತೆಂದು	ದಿಂದೆಂದು
„—11	ಯ್ಹಿಟ್ಟುತ್ತು	ಯ್ಹಿಟ್ಟಿಟ್ಟು
„—13	ನಿರ್ವೇದದಿಂ	ನಿರ್ವೇಗದಿಂ
„—16	ಗಾಢಕರ್ಡಮವಿಲೇಪನಮೆಂ-	ಗೂಢಭಂಧವನುಲೇಪವಿದೆಂ
„—18	ತನೊಳಗೂಡದಿರ್ಪಳವ ಲೇಪವೆನಿಪ್ಪು	(1) ತನೊಳುಲಿದಿರ್ಪ ವಳ್ಗನ ವಲೇಪನಮೆಂಬು (2) ತನೊಳೂಡಗೂಡದಿಪ್ಪ ವಳಲೇಪವನಪ್ಪುದು
„—21	ನತಿದುಃಖವಿಪ್ರಲಬ್ಧಿಯೆ	ನತಿವಿಪ್ರಲಂಭಿಯೆಂಬಳ್
„—22	ಸುಸಿಲಂಕಮನನ್ಯೆಯೆ	ಸುಸಿಲಂ ತನುನಳ್ಳಳಿ
„—23	ಗೆಯ್ವಪಣ್	ಗೆಯ್ವಪಳ್
68—1	ವಿಹಂಗಸಂ	ನಪಕ್ಷಸಂ
„—4	ನುಸಿದೊತ್ತಿ	ನುಸಿರೊತ್ತಿ
„—6	ನ್ನಂದಮಂ	ನ್ನಂತರಂ
„—7	ಜೀವನೊಂದೆ ತಮಗೆಂಬೀ ಮಾತೆ ಕೇಳೀ	(1) ಜೀವನೊಂದೆಮಗೆನಿಪ್ಪಾ ನಿನ್ನಮಾತೀ (2) ಜೀವವೊಂದೆನಗೆನಿಪ್ಪೀ...
„—8	ಪನೆಪೋ...ಳೊಂದಿರ್ಪ	ಳೊಪ್ಪಿರ್ಪ—ಪನೆಕೇಳ್...
„—9	ವ್ಯಥೆಗೆ ಪೇಲಿನ್ನೀ...ಮೇ-	(1) ವ್ಯಥೆಯ ಕಂಡೆನ್ನೀಮೇಂ (2) ವ್ಯಥೆಗೆಕೇಳಿನ್ನೀ...ಮೇಂ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು.

,,—11

ವ|| ಮತ್ತಮಿಂತು ನೂಲು
ಪ್ಪತೆಂಟು...

ಮತ್ತಂ. ಕಂ|| ಇಂತುಟುನೂಲು
ಪ್ಪತ್ತೆಂ | ಟುಂತೆಡಿದಾ
ನಾಯಿಕೆಯರಗುಣಗಳ ತ್ರಿ
ತ್ರಿವಿ ||

ಧಂತಾನಾಗಿಯೆ ತೋರುವು |

[ದಿಂತು]ತ್ತಮಮಧ್ಯಮ

ಜಘನಾಹ್ವಯದಿಂ ||

,,—18

(ಎಂಬ ಈವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ- ಈ ಕಂದವು ಹೆ ಜ್ಞಾಗಿದೆ)

ವಾಗಲ ಮುಳಸು

ವಾ ಬಲ್ಲುಳಿಸು ..ಮಿಂತುಳ್ಳ
ವಳ

,,—18

ಕಾಯ್ದೆಂದು ಕೂರ್ಪೊಂದಿ
ದಿಗೊಂ

ಕಾಯ್ದು ಕಾಯ್ದೆಂದು ಕೂರ್ಪ
ಲ್ಲಿದಿಗೊಂ

,,—19

ಮೇಳಿಸುವ

ಮೇಳಿಸಿದ

69—3-4

ಸೊಬಗುಂ.....ನಿಶಂ

ಸೊಬಗುಲಕ್ಕ | ದುನ್ಮಾಧು
ರ್ಯತೆಯದೆನೆ ಪೆರ್ಚಿಪುದಿನಿದಂ

,,—6

ಮರ್ಡಗೊಳ್ಳುವ

ಮಿದಗೊಳ್ಳುವ

,,—8

ಗಳುಂ ಬಿಡದ

(1) ಗಳುಚ್ಚರಿಪೆ — (2) ಗಳು
ಚ್ಚಂಪ—(3) ಗಳುಚ್ಚಲಿತ

,,—9

ಹೂಡಿದು

ತೋಡಿದು

,,—11

ಮತಿವಾಕ್ಯಾರುಣ್ಯ

ಮರವಾಕ್ಯಾರುಣ್ಯ

,,—13

ಬಾಪ್ಪಂಬು

ಹರ್ಪಂಬು

,,—14

ಕಾಂತನಂ

ನಲ್ಲನಂ

,,—19

ಮಾಣದಂದು

ಮಾದುದಂದು

,,—21

ಭಂಗ

ಫಾಳ

,,—24

ನಸದ್ರ

ರಸಾದ್ರ

70—1

ಕೆಂಪನಾ

ಚೆಲ್ವನಾ

,,—4

ಕೆಯ್ದಿಂ...ವಧು

ಕೆಯ್ಯನೆಂ ಮೆಡಿದಳೋ ವಿ
ಭುಗಾವಧು

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
„—7	ನೋಡಿದೊಡಂ	ನೋಡಿದೊಡಾಂ
„—8	ಳಾನವನೊಳ್	ಳಾತನೊಳಾಂ
„—9	ಕಡಂಗುವುದೇನೆನಾಂ	ಕಡಂಗುವುದೆನಾಂಸಖಿ
„—14	ಕಡುಕೆಯ್ದು	ಜಡುಕೆಯ್ದು
„—16-17	ಜಾಪಳ	ಜಾವಳ
„—19	ಳತಿಪ್ರವೋದದಿಂ	(1) ಳತಿ ಪ್ರಬುದ್ಧೆಯೇಂ (2) ಳತಿಪ್ರಬಂಧದಿಂ
„—24	ರಚಿತಕಾವ್ಯಾದಿಗಳೊಳ್	ಚೇತನಾವ್ಯಾಧಿಗಳೊಳ್
„—21	ಸುವೊಡಾ	ಸಿದೊಡಾ
71—1	ನುತಸಖಿ...	ನುತಸಖಿ ಲಿಂಗಿನಿ ದಾದಿವಿ । ದಿತೆ ತಿಲ್ವಿಕೆ ದಾಸಿ ನೆರೆಯವಳ್ ಕಾರುಕಕಾಂ ತೆ ತರದಿ ದೂತರಯಕ್ಕುಂ । ಸತತಂ ಸ್ವಾಧೀನೆಯಾಗಿ ಯಿವ ರತ್ತೊರ್ವರ್
71—4	ಯಾದಿಗಿವರೆ ಸಹಾಯರ್	ಯಾಗುತಿದರೊಳ್ ಸಖಿಯರ್
„—12	ನಾಯಿಕೆಯರ್ಗೆ... ಸಖೀ	ಕಾಂತೆಯರ್ಗೆ... ನಂತಮನ ನಣಿದುಂ ಸಖಿಸಖೀ
„—15	ಕಾದುದೊ	ಕಾದುದು
„—16	ನನಿಾ... ಬೇಟದೊಳ್	ನವೋ.... ಬೇರಂ ಬೇರ ದೊಳ್
72—11	ತೃತೀಯಪ್ರಕರಣಂ	ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಕರಣಂ.

73—13	ಯ್ಯೆ ತೊಂಡುಗಿಳಿ	(1) ಯ್ಯೆ ಸೊಂಡುಗಿಳಿ (2) ಯ್ಯೆಲೊಂಡುಗಿಳಿ
„—14-15	ತಾಳತ ತ್ವರತಿಶು	(1) ತೋಳ ತ ಳ್ತುರುತಿಶು (2) ತಾಳ ತತ್ವರ ತಿಶು

ಪಟ-ಪಜ್ಜೆ

,,—16

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ದದಂ...ಗ್ಧಿಯೋ

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.

(1) ದವಳ ಮುಸುಕಿದಳ
ಗಡ ಮುಗ್ಧ ಕರಂ ವಿದಗ್ಧ
ವೋಲ್

(2) ದವಳ ಮುಸುಕಿದಳ ಗಡ
ಮುಗ್ಧ ಕರಂ ವಿದಗ್ಧ
ವೋಲ್

74—20-21

,,—22

,,—25

75—2

76—6

,,—7-8

,,—9

,,—16

,,—17

77—3

,,—18

78—3

,,—16

,,—19

79—8

,,—10

,,—21

80—2-3

,,—3

ಕೋ! ಟಲೆಗೊಂಡಳ

ಸಂತಾಪದಿಂ ಭ್ರಾಂತೆ
ಯಾದಳ

ಳವ್ವದಱಿಂ

ಗಣಿಕಾ

ತನಾನಯಾದ್ಯು...

ತನ್ಮತಿಗೆ

ತತ್ತ್ವಮು ತಿಳಿದ ಸಿಲವೆ
ಸಂದನುಭಾವಂ

ಬೇಡೊಲ್ಲನು

ಶ್ರೀವಧೂವ

ಕಯ್ಯಡಿಯ ನೊಳ್ಳುಗುರಿಂ.
ಬೆರಟುತ್ತೆ

ಪೋದುದಾನಗತಟದೊಳ

ಗಂಪುನಡೆವಲರ್ದೆ

ಶೋಷಮಿವನು

ಪುಲಿಪಂ

ವೋಲ್ಮೂಗೊತ್ತೆ

ಗದೆವೊಯ್ಯಲಂ

ಝಂಪೋ

ಕೆಮ್ಮನೆ

ವೋಯ್ಯ

ಕಾ! ಯಲೆಗೊಂಡಳ

ಸಂತಾಪ ವಿಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದಂ

ಳವ್ವದಱಿಂ

ಲಲನಾ

ತಾನಾನಯಾದ್ಯು...

ತಾಂ ಮತಿಗೆ

ತತ್ತ್ವಮಂ ತಿಳಿಯೆ ನಿರವಿಪುದು
ಮನುಭಾವಂ ||

ಬೇಳೆಗು

ಶ್ರೀಮನೋವ

ಕಯ್ಯಡಿಯೊಳ್ಳುಗುರಿಂ ಬರೆ
ಯುತ್ತೆ

ಪೋವುವಾನಗತಟದಿಂ

ಗಂಪುದೀವಲರ್ದೊ

ಶೋಷಣವನು

ಪುಲಿಯಂ

ವೋಲಣ್ಣುತ್ತೆ.....

ಗದೆವೊಯ್ಯಲಂ

ಝಂಕೋ

ಕಮ್ಮನೆ

ವೋವು

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.

„—4	ಚಪಳತ್ವಸ್ವಾಂತ...ದಳ	ಚಪಳಸ್ವಾಂತತ್ವಮಂತಾಳ್ವಳೋ
81—1	ರೋಗಂ ದರಿದ್ರ	ರೋಗದರಿದ್ರತೆ
„—3	ಮೇಗಂ... ..ಕೇಡಾ	ಮೆಗಿ ನಿರ್ವದಕೋಳ್ಗಿಡಲಾ
„—4	ಘೋಷ	(1) ಹೋಷ (2) ಹೇಯ
„—11-12	ಸಂಪ್ಲಷ್ಯಂ	ಸಂದಷ್ಯಂ
„—17	ಜನಾಳಿ	ಸಮೂಹ
„—18	ಪವರ್ಗಚಿಂತಾ	ಪೋಷಣಿಕಂ ತಾಂ
82—2	ದೈನ್ಯಕೆ ವಿಭಾವ ಮಂತಾ	ದೈನ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಂ ವಿಭಾವಂ
„—7	ಮಾದುದದು	ಮಾಡಲದು
„—19	ಕಿರಾತತನು	ಕಿರಾತರಣ
83—11	ಬೀಲಿತಿ	ಪುಟ್ಟಿ
„—13	ಗೇಲಿಲು ..ಕ್ಷಕರ್	ಗಂಬರು ..ಪ್ರೇರಕಗರ್
„—15	ಜನ್ಮದಂ ಮೋಹಮು	ಜನ್ಮವಿಮೋಹಮು
„—16	ಪರಿಯಂ ಪುಭಾವಿಸು	ತಲನಂ ನೆಲಿತಿ ಬಣ್ಣಿಸು
84—4	ದವಳ್ಗೆ	ದವರ್ಗೆ
„—7	ವಹನಾಧ್ಯ	ಸಹಜಾಧ್ಯ
„—13	ಚಿತ್ತಮಂ	ಚಿತ್ತಮಾ
„—18	ಪೋಲ್ತುದೊಲ್ದು	ಪೋಲ್ತುನಾಡೆ
85—2	ಗರ್ವಕೆ ವಿಭಾವಂ ಕಾ	ಗರ್ವಕಂತುವಿಭಾವಂ ಉಲಿ
	ಯ್ದುಲಿ	
„—5	ನಿರಬುದುದಿರೋಳ	ನಿರಬುದುದಿರೋಳ
„—7	ತಾಂಗಿ ಸೋಲ್ಗಂ	ತಾಂಗೆ ಸೋಲ್ಗಂ
„—11		ಅನನೇಗಾನಂ ಸ್ಮರಂ ನೀಂಮು
		ಳಿವನಿತುವರಂ ಬೇಲ್ವುದೇ
		ದರ್ಪಕಂವಿ ಜ್ಞಾನ ಪುಷ್ಪಾ
		ಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಕಾಮನೆ ಪೊರದ
		ಪಿಕಾನೀಕಮಂ ಕಂತುಕೊಂ
		ಡಾ ಡುವ ಚಂಚಚ್ಚಂದ್ರ

ಪುಟ-ಪಂಕ್ತಿ

ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು

ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು.

ನಂ ಮಾರ್ಮಲೆದು ಗೆಲಿಲಿ
ವೇ ಸಾಲವೇ ದೇವಿ (1) ಯೆ
ನ್ನೀ ಧವಳಾಪಾಂಗಂಗ
ಳೆನ್ನೀ ಮೃದುಕಳರವಮೆ
ನ್ನೀ ಲಸದ್ವಕ್ತ್ರಚಂದ್ರಂ ||
ಲೀಲಾ—(೮-೩೨)

(ಈ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಂದು
ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ)

,,—12	ವ್ಯಾಪಾರಂ	ವ್ಯಾಯಾಮಂ
,,—13	ತಾಸ್ಯಂ ಮಯ್ಯಂ	ತಾಸ್ಯಮೇ ತನುವಂ
,,—14	ವುದುಂ ಮೇಣ್	ವುದುಮಲ್ಲಡ (2) ವುದುಮೆಲ್ಲಡೆ
,,—15	ತಾಕ್ಶಮಕ್ಕೆ	ತಾಂ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ
,,—17	ಬಂಕುಪತ್ತಿ	ಪತ್ತಿಕೊಂಡು
,,—18	ಪೊಸವೇಟದಲ್ಪಿ	ಪೊಸವೇರವಳ್ಳಿ
,,—19	ಕೆಯ್ಯಳಿರದೊತ್ತಿ	ಕೆಯ್ಯಳಿದಿನೊತ್ತಿಸಿ
86—5	ಪಡರ್ಪ	ಪಿಡಿಬಲ
,,—10	ಯೋಗದಂಪಂ	ಯೋಗಮದುವಿಂ
,,—13	ಸಿನಡೆಯ...ಗಳ್	ಸಿದನಡೆಯದುದು ಮೊದಲಿನ ಸುಭಾವಂ
,,—21	ಬೆರ್ಚಿತ್ತೊಲಗುತ್ತ...ನೂಂ	ಬೆರ್ಚಿ ಬೆದಲುತ್ತುಂ ಮುಗ್ಗಿ ಬಯ್ಯುತ್ತೆ ನೂಂ
87—2	ಳೊದವಿರ ಮುಗ್ಗೊಕ್ಕಿ... ಲೊದವಿದಸಹ್ಯೊಕ್ಕಿ ಬೇಲಿರಿ ಗಾಡಿ	ವಗೆಗಾಡಿ (2) ಲೊದವಿದ ಸಬ್ಬೊಕ್ಕಿ...ಗಾಡಿ
,,—3-4	ಮೊಲೆ ನಡುಗೆ ನಡುಮಿಳಿದ- ಮೊಲೆ ನಳಿಯ ನಡುಮಿಳಿದೊ ದಿರೆ	ದವೆ

ಪುಟ—ಪದ್ಯ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು.
„—8	ಯೋಗಂಪ್ರೇ	ಭೋಗಂಪ್ರೇ
„—11-12	ಯಾಲಿಸಾಲಿಸಾತನುಮನ	ಯಾಲಿಸಾತನಾನನಮ,
„—14	ದೃಷ್ಟಿವೆತ್ತ	ದೃಷ್ಟಿಯಾದ
„—17	ಜರೋಪ	ಜಡೋಪ
„—20	ವಿವರ್ಣಕಾಡುಗಳ್	ವಿವರ್ಣನಾಡುಗಳ್
88—1	ಪತ್ತಿದ್ .. ತೋರ್ಪ	ಪೇಱಿದ್... ಪತ್ತೆಕಣ್ಣಾರ್ಪ
„—4-5	ಬೆಕ್ಕರಿವೋಗಿ .. ಗುಳಿ	ಬೇಕರಿಯಾಗಿದ್ದುರ್ಪ ಸರ್ವಾಂ ಗುಲಿ
„—6	ಚರಿಗೆಗುಡಲ್	ಚರಿಗೆಗೊಳಲ್
„—13	ದೇಹದೊಳೊಂದಿ	ದೇಹದಿನೊಂದಿ
„—14	ತೊಡರ್ಪುಗ	ಪೊಡರ್ಪುಗ
„—15	ಮದೊಪ್ಪಿರೆ	ಮನೊಪ್ಪಿರೆ
89—3	ಜಡಶ್ವಾಸಂಧೃಜ್ಜಿ ಪಿಾ	ಜಡತ್ವಸ್ವಾಂತನಿವಾ
„—5	ಮತ್ತೆಳೆದತ್ತಿ ರುತ್ತು	ದಂ ಮನಮನೆತ್ತೆಳದ
„—16	ಮಾತ್ರಾಂತರಮೆನೆ	ಮಾತ್ರಾಕೃತಿಯನೆ
90—2-3	ಮೆಳ್ಳಡದಿರೆಂಬುದನಿಮಿತ್ತಂ- ತಾಂ	ಗಡ ಬಗೆ ಬೇಲ್ಪುದರದೆಂಬು ದಂ ನೀಮಿನಿತಂ
„—7	ಯಾಧಿರಾಜ...ಭಣ	ನುಡಿವಂ ಮೂದಲಿಸಿದಿರಿಂ
„—20	ನುರ್ಚಿದೆಡೆಯೊಳ್ ಪುಣ್ಣೆ ತ್ತರಿಂ ತೀವಿತಿಲ್ಲೆನಸುಂ }	ಯಾಧಿರಾಜ್ಯ...ಲಂಭನ ನೆಚ್ಚೊಡೆದೆಯೊಳ್ ಪುಣ್ಣೆ ತ್ತ ರೆಂಬಿಂತಿಲ್ಲೆನಸುಂ
„—21	ಮನ್ಮಥಶಸ್ತ್ರ	ಮನ್ಮಥನಸ್ತ್ರ
91—1	ಸಾಲ್ವದೇ	ಸಾರ್ವದೇ
„—3	ಯ್ದುವೀವೋಹ	ಯ್ದುವೆ ವೋಹ
„—3	ಡೇಬಾಯಿತ್ತಿ	ಡೇಮಾತೊ
„—5	ಳವಿಚಲಂ	ಳಚಲಿತಂ
„—7	ನಮನೀ...ತವೆನನ್ನಿಯಂ	(1) ನಮುವಿಾಧನಮುಂ ತವು ವನ್ನೆಗಂ (2) ನಮುವಿಾಧನಮುಂ ಸಮೆ ವನ್ನೆಗಂ

ಪುಟ—ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
„—8-9	ತಗುಳ್ವನೆಂದಾಗಿಯು...ನೆಂ- ದುಪೇ	ತಗುಳ್ವನು ದ್ವ್ಯೋಗಮನೆಂಬ ನಿನ್ನ ಮನ...ನಿಂದುಪೇ
„—12	ಚಿತ್ತವಿಪ್ಲವಮೆ	(1) ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮಣೆ (2) ಚಿತ್ತಪಲ್ಲಟಮೆ
„—15-16	ರುದಿತಾತ್ಮ	ರುದಿತೋಕ್ತ
„—20	ವರ್ಣಪುದ್ಲ[ದ್ವಿಲಿಮಿ]ರ	(1) ದ್ವಿಲಿಂ ಬರವೇಲ್ವು ಮೆಂಬು ದಿಲ್ಲಂ (2) ವರ್ಣಪುದ್ಲಿಂ ಬರವೇಲ್ವು
92—8	ಬೋಧಿಗೆ	ಭೋಧಿಗೆ
„—15	ದರ್ಶನಾಲೋ...ಧಾನಂದ	ದರ್ಶನೋಲ್ಪಂದನುಕೃತ ವಿಬುಧಾ ನಂದ
93—3	ತನು	ಮೆಯ್
„—8	ದೇಹಿ ಯಿಂ	ದೇಹಿ ಯೋಳ
„—13	ವಾಳಿ [ಯೆ ಪುಳಕೋತ್ಕಂಪ]	ವಾಳಿ ರೋಮಾಂಚಕಂಪ
„—17	ಪಾಯ್ವಾವಿಯೋಳ	ಪಾಯ್ವಾವಿನೋಳ
94—2	ತನ್ನ ಶಂ ತಾಂ	ತನ್ನ ಶಾಂತಂ
„—17	ಮನದ ಬಯಲ್ದನೆ	ಮನದಿನಿಯಳ ದೆನೆ
„—18	ಗಳಂತೆ	ಗಳಂತೆ, ಗಳಂತು, ಗಳುಂತು
„—21	ಲೀಲೆಯಿಂ	ರೀತಿಯಿಂ
95—14	ಜ್ವಲದಿನ್ನುಂ ತೋರ್ಕೆ	(1) ಜ್ವಲದಿನ್ನುಂ ತಿರ್ಕೆ, (2) ಜ್ವಲದನ್ನಂ ತಿರ್ಕೆಳ
8—16	ಜೀರೇಲ್ಪಿನಂ...ನ್ನಂ	ಜೀರಂಬಿನಂ ಬಳ್ಳುಲುವನ್ನಂ
„—21—	ತೋನೀತ	ತಾನೀತ
16—8	ಭೂರಿಕರಶೀಷ	ಅರಯ್ಯೆ ಚಿಂತೆವೇಷ
„—10	ಹಸ್ತತಳ	ಕಯ್ಯೆ ತಳ
„—11	ನಿಯನಂತುಕಮಂ...ತೋ	ಯನಂತುಕದಿಂ...ತಾಯದಂ
	ಯ್ದದಂ	

ಪುಟ -- ಪದ್ಧಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
,, — 12	ಕಾಯ್ದು ನೆಡಿ	ಕಾವನೊರೆ
,, — 13	ನ್ನಾರಿದ...ತ್ತೆ	ತೋಱಿಸಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರದೆನ್ನನೆ ಮತ್ತೊ
,, — 24	ನಿಂಹಾಭೈಕುಟೆಮುಖಂ	ನಿಂಹಾವಚೆ ಭೈಕುಟೆ
97 — 4	ನಟ್ಟಿಯಾಟ	ನಟ್ಟಿಯಾಟ
,, — 6	ಳಾನದೇಕೆಪುಟ್ಟಿನೆ	ಳಾನುಮಂದು ಪುಟ್ಟಿನೆ
,, — 9	ನೆಂದುರಿದಂಪರಾಂತಕಂ	ನೆಂದಲೆವಂ ಬಲಾಸುರಂ
,, — 18	ವಲಂ ಮತ್ತಿನಮಾ	ಕನಿಯಲ್ ಮಮರಂ
,, — 19-20	ಧೈರ್ಯವೆಯುಡಿ	(1) ಧೈರ್ಯವೆ ಮೆಲ್ಲಗೆಯನು (2) ಧೈರ್ಯವಶೇಷಮನು
98 — 4	ಹೋಮಲತೆ	ಹೋಮತತಿ
,, — 7	ಚಾರ್ಯ	ಚಾರ್ಯಂ
,, — 8	ಮುಗ್ರಕ್ಕೆ	ಮುಗ್ರತೆಗೆ
,, — 10	ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸ...ನುಭಾವಂ	ನಿರ್ಭರವಚನ ಮಾಹಿ ನೆಗಟ್ಟನು ಭಾವಂ
,, — 11	ಕ್ಕಪಾನಾಡಜೂಡಿಂ	(1) ಕ್ಕೆಬಿನಾಡಜೂಡಿಂ, (2) ಕ್ಕೆನಿನಾಡ ಜೂಡಿಂ
,, — 12	ಕುಹಕಸಭಾ	ಕ್ರುತಕಸಭಾ
,, — 14-15	ಮಾಣದಿವೈದುಂ	ಕೇಪಮನೆಯ್ಯುಂ
,, — 15	ನುರುಗದಾಡಂಪುಂ	(1) ನುರುಗದೋರ್ಪುಡುಡಿಂ (2) ನುರುಗದೋರ್ಪುಡುಡಿಂ
,, — 18	ಪೆರ್ಪಟ್ಟಂಗಳಿಂ	ಬೆಟ್ಟಲೆಲ್ಲಿಯುಂ
,, — 19	ನ್ನೆಂದಿಂಗವ್ವುದೆಂಬಂದಡಿಂ	ದೆಂದಿಂಗವ್ವುದೆಂಬನ್ನೆಗಂ
,, — 20	ಸಮರದೊಳೆ	ಬವರದೊಳೆ
99 — 3	ಮಕ್ಕುಮನು	ಮಂತದನು
,, — 8	ನೆನುತ್ತುಡಿ	ನನುತ್ತ ಬಿಟ್ಟುಳೊರ್ವಳಪಸ್ಮಾ ರದಿಂಪಂ
100 — 1	ತಲೆದೋಡಿಲಣ್ಣುಳಿನಿಸುಂ	ತಲೆಯತ್ತೆಳಣ್ಣುಳಿರುಳುಂ

ಪುಟ—ಪಂಕ್ತಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.
„—4	ಚುಂಬಿಪಚಕೋರಂಗಳ್	ಚುಂಬಿಸುವಕೋರಂಗಳೊಲ್ಲ
„—7	ಸಂಚಲ	ಚಂಚಲ
„—9	ನೋಡೆನೋಡೆಕರಗಿದಳನು	ನೋಡೆ ಕರಗಿದಳ ಕೇಳನುರಕ್ಕೆ
„—13	ಸಮುದ್ರನ ಸಿರಿಯಿನಾದ	ಸಮುದ್ರದ ದೆಸೆಯಿನಾದ
„—14	ಳೆಂದೆನೆತನ	ಳೆಂದೀತನುಮ
„—16	ಸ್ಥೆಯಿಂಪಟುತೆ	ಸ್ಥೆಯಂ ಪಡೆದಾಕೆ ಪಡೆವರೆ
„—19	ನಂದೇನುಲಿ	ತಾನೇನುಲಿ
101—3	ಸಾರ್ಜಿ	ಬಿರ್ಜಿ
„—4	ದಾಡೆಗಳ್	ದಾಡೆಯೊಳ್
„—5	ಮೊಗೆದಂ ಕಾರೆಂಬ	ಮಿರದಾಕಾಂತೆ ಕಾಳಾ.
„—10	ಗೊಳಿಸಿದುದುಧ್ವ	ಗೊಳಿಸಿದುದಕ್ಕ
„—14	ಗಳನೊಯ್ಯನೆ	(1) ಗಳನೀಯುತೆಮೆಯ್ಯತೀಂಟಿ (2) ಗಳನೊಯ್ಯನೆ ನೀಡಿ ಮೆಯ್ಯ ತೀರ್
„—15	ಮಸೆಪರೆ ಕೋಡನಿಟ್ಟೊರಸಿ	ಮಸೆಪಿಡೆ ಕೋಡೊಳೊಡೊರಸಿ
„—22	ಯೆರ್ದೆಯಾಱುಮೆದಾಟಮ	ಯೆರ್ದೆಗಾದುದು ಮೋದಮ
„—25	ಶರಾಶನಿ ಪೊಯ್ಯದ	ಶರಾಹತಿ ಪೊರ್ದದ
„—26	ಮಜ್ಜನನಮಂ	ಮತ್ಸದನಮಂ
„—27	ಪೊರಳ್ಳುದು	ನರಲ್ಪುದು
102—1.2	ಪೋದಯ್ ಬೆಸದಿನಿಯನೆ ನೀನುಂ	(1) ಪೋದಂ ಬೆಸನದಿನಿಯನೆನ್ನಂ (2) ಪೋದಯ್ ಯೆಸೆವಿನಿಯನೆ ನೀನುಂ ನಿನ್ನ
„—6	ದೀಂಟವೇಲ್ಪು	ದಂಟವೇಲ್ಪು
„—7	ಲ್ಪುಱುಮುಱುವಂತೆ	ಲ್ಪುಱು ಮುಱುಗಳ್ಗೆ
„—8	ನಲ್ಲಣಿಸ	ಯೊಳ್ಳುಣಿಸುವನೂಡಿಯು ಮಾನ್ಮದವಣ್ಣೊಳೊಂದಲಿ ರಸದಂತುಗಾಣದೆ ದಲೊಂದು

ಪುಟ—ಪಂಕ್ತಿ	ಮುದ್ರಿತಪಾಠವು	ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಾಠಗಳು.
„—13	ಕೆಂದೊಯ್ದುಳೊ	ದಿಂದೊಯ್ದುಹೋ
„—14	ತಳಿರ್ಗಳ್ ನಾಂಬನ್ನೆಗಂ	ಗಜುಗಳ್ತೊಯ್ವನ್ನೆಗು
„—18	ನಿಲ್ಲದಸ್ತ	ನಿಲ್ಲನಸ್ತ
103—3	ನಸುಗೆಂಪಿ	ನಸುಗಂಪಿ
„—7	ಮೊಲ್ಲಳ	ಮೋಪಳ
„—8	ಯೊಲವಿಲ್ಲದಳ್ಳೆ	ವಲಮೊಲ್ಲದಳ್ಳೆ
„—9	ಮಯ್ಯೆರಯೋಯ್ತನಗಿತ್ತೆ	ಮಯ್ಯೆಲೆಯಂ ನಿನಗಿತ್ತೆ
„—21	ತಾವುವಿಲಕ್ಷಣ	ತಾವುವಿಲಕ್ಷಣ
104—2	ಚೇತಸ್ಸಂಧಾ ವೇದಂಗಳಿಂವೇಗಂಗಳಿಂ—	ತತ್ಸಂಧಾ... ಭೇದದಿಂ
„—29	ಶೃಂಗಾರದೋ	ಮತ್ತಮಾಶೃಂಗಾರದೋ
„—25	ಕವಿಮಾರ್ಗ	ಸನ್ಮಾರ್ಗ
105—1	ಝುಂಮೆನೆ	ಭೋಂಕೆನೆ
„—4	ನನೆಗಂಗಳ ಜನೀಯನೆಂತೊ ಕಂಟಕವೆಸರಂ	ನನೆಗಜನೆಂತಿಟ್ಟನರಸಿ ಕಂಟಕ ವೆಸರಂ
„—4	ನೋಪ್ಪಿ ತೋಜುಡಳ	ನುಂಟುಮಾಡಿಡಳ
„—21	ಸುರತಾಮೃತಂಗುಡಧು	ಸುರತಾಮೃತಸ್ಸ ಪನಗೆಯ್ಯತೆ
„—23	ನೀಂ ಪೋಜಸಾರ್ದುದೊ	ನೀನೋಡವೋದುದೊ
106—4	ಗದ್ದದಸ್ವರಮಾಗಳ	ದ್ದದಂ ಸ್ವರಭೇದಂ
„—14	ಶೀವೈವರ್ಣ್ಯಂ	(1) ದೇತರಾಕ್ಷೀ (2) ದೇವೈವರ್ಣ್ಯಂ
„—23	ಸ್ತೆಗಂಜಯಿಕ್ಕುರ್ವರೆ	ಸ್ತೆಗಮಿರ್ಕೆ ಪೇಟೆದಧರೆಯಾ
107—8	ವ್ಯಭಿಚಾರಿಭಾವವಿವರಣಂ	ಭಾವಾಧಿಕರಣಂ ಚತುರ್ಥ ಪ್ರ ಕರಣಂ ಅಂತು ಆಶ್ವಾಸಂ ಕಾಯೇನವಾಚಾ... ಸಕಲಂ..... (ಇಲ್ಲಿಂದಮುಂದೆ ಈ 8 ಪಂಕ್ತಿ ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ) (1) ಕಸ್ತೂರಿ. ಕರಿಂ ಲಿಖೀತಿ ದಧಿತಿ.....

(1) ಇದೊಂದು ಬಿಡಪದ್ಯವೆಂದು ಕಾಣುವುದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಪಾಠವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸ್ತೋತ್ರೀಮಕರೀಂ ಲಿಖೀತಿ (ಎಂದು ಈ ಭಾಗವರಬಹುದು. ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದಲ್ಲ).

- (೨) ಕಾಂತಾಸಾ ಪರಿನರ್ಮಕ
ಮಣಿ ತದಾ ನಾಂ ಕಿಂಚಿ
ಬಾಜ್ಞಾಪಯಃ ಕರಕೃತಮಪ
ರಾಧಂ ಕ್ಷನ್ತಮರ್ಹಂತಿ...
- (೩) ಶ್ರೀಮತೇರಾಮಚಂದ್ರಾ
ಯನಮಃ ಅರಂಗನಾಥ
ಸ್ವಾಮಿ ಪಾದಾರವಿಂದೇ
ರ್ಪಿತಂ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ...
- (೪) ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ ಅಷ್ಟ
ಪುತ್ರಬಹ...ಅಂದೋಳಿ
ಕಾರೋಹರಣತ್ವ ನಿತ್ಯ
ನತ್ವ ತೀಲತ್ವಸತ್ಯ.....
- (೫) ಹರಶ್ರೀಶ್ರೀ

ಶು ದ್ಧ ಪ ತ್ರಿ ಕೆ.

ಪುಟ.	ಪಜ್ಜೆ.	ಅಶುದ್ಧ ಮ್.	ಶುದ್ಧ ಮ್.
i	7	ಶೃಗಾರರತ್ನಾಕರ	ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರ.
xi	1	ಪರಿಶೀಲನೆ	ಪರಿಶೀಲನೆ.
xii	8	ನಾಗಿದಂತೆ	ನಾಗಿದ್ದಂತೆ.
,,	28	ಣಿತ ರತ್ನಾಕರ	ಗಣಿತರತ್ನಾಕರ.
xiii	24	ತೆವಸಾದಾಬ್ಜ ಷಟ್ಪದಃ	(1) ತೆವಸಾದಾಬ್ಜ ಷಟ್ಪದಃ. (2) ಈಸ್ಯಳದಲ್ಲಿ ಜಿನಸಾದಾಬ್ಜ ಷಟ್ಪದಃ ತ್ಯಾಗಸಮುದ್ರ ಬಿರು ದಾಂಕಿತಃ (ಈಪಾಠವು ಆರಾಲ್ಯೆಬ್ಬರಿ ಹಸ್ತ ಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ).
xiv	4	ಎಂದುಹೇಳಿ ವುದ	ಎಂದುಹೇಳಿರುವುದ.
xv	7	ಚರಿತ್ರಕಾರರು	ಚರಿತ್ರಕಾರರು.
xvii	17	ನಾಗವರ್ಮನು	ನಾಗವರ್ಮನು. (1145 ಕ್ರಿ.ಶ.)
,,	20	ಕಲಿಕಾಮನು	ಕವಿಕಾಮನು. (1215 ಕ್ರಿ. ಶ.)
,,	25	ಗಣೇಶ್ವರಗೃಹಿ	ಗಣೇಶ್ವರಗಣಿ.
xviii	1	ಉದಯಾದಿತ್ಯ	ಉದಯಾದಿತ್ಯ. (1180 ಕ್ರಿ. ಶ.)
xx	12	ದೊರಕಲಿಲ್ಲ	ದೊರಕಲಿಲ್ಲ.
3	2	ನೊದೊಡೆ ೧೦	(ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡುವುದು)
,,	18	ರಾಗಾದ್ಯ	ನಾಗಾದ್ಯ.
9	16	ವೈಕ್ಲಜ್ಯಂ	ವೈಕ್ಲಜ್ಯಂ.
19	12	ಧನಮಾದತಾರಾರ	ಧನಮಾದಹಾರ (ಅಥವಾ). ಧನತಾರಹಾರ.
,,	15	ವಿಜ್ಞತ್ತಿ	ವಿಜ್ಞತ್ತಿ.

ಪುಟ.	ಪದ್ಧಿ.	ಅಶುದ್ಧ ಮ್.	ಶುದ್ಧ ಮ್.
21	2	ಪಾರಿದ	ಪಾಱಿದ.
,,	8	ಱುಂಱಿಳಿಯಿಂ	ಱುಂಬಱಿಯಿಂ.
22	8	ಲಸಕ್ಕುಸುನು	ಲಸತ್ತುಸುನು.
24	16	ಸುರತಮುನುಂ	ಸುರತಮುಂ.
25	21	ಮೆಱುಕಿಯನೊಡುತೆ	ಮೆಱುಕಿಯ ಬಂದರೆ ನೊಡುತೆ.
37	16	ಳಸಿರಂ	ಳ್ವಸಿಱಂ.
39	1	ಭಾವಂ	ಭಾವಂ.
,,	23	ದಯೆ ಯುಭಯದಿ	ದಯೆಯಂ ತುಭಯದಿ.
40	21	೧೦೮	೧೦೯ (ಎಂದಿರಬೇಕು ಇದರ ಮುಂದಣ ಪದ್ಯಗಳಸಂಖ್ಯೆ ಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕನುಗುಣ ವಾ ಗಿತಿಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
41	17	ಬಾವಮೆ	ಭಾವಮೆ.
43	20	ಕರ್ಜವ	ಕರ್ಜುವ.
44	1	ಬದಲಿ	ಬದವಿ.
48	2	ದೋನಲ	ದೋಲನೆ.
50	26	ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ	ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.
51	26	ಕಾಬಲದೇವಾರ್ಥ	ಬಲವೇವಾರ್ಥ.
59	8	ನಸುದೊಡೆ... ಗೆಯೊಳ್	ನಸುಗೊಡೆ... ಪಟ್ಟವಣೆಯೊಳ್.
68	20	ಚಪಲತಾಂ...ಲೈ	ಚಪಲಕೇಳತಾಂ...ಲೈ.
69	24	ಮು ದಳ	ಮುನಿದಳ
74	17	ದೆಟ್ಟುತ್ತು	ದೆಟ್ಟುತ್ತು.
79	16	ನೋಡ್ಗ	ನೋಡ.
84	1	ತೆಱುಪರಿದೋಪ	ತೆಱುಪಱಿದೋಪ.
,,	13	ಚಿತ್ತಮುಂ	ಚಿತ್ತಮುಂ.
85	7	ಮೊಂಭಂಡ	ಮೊಂಭಂಡ.
88	3	ವಸಿರುಡು	ವಸಿಱುಡು.
92	17	ದೀರ್ಘಕೆ	ದೀರ್ಘಕೆ.

ಪುಟ.	ಪಜೆ.	ಅಶುದ್ಧ ಮಃ.	ಶುದ್ಧ ಮಃ.
99	7	ಬಲೆವುತ	ಬಲೆಯುತ.
102	2	ಬೆಸದಿನಿ	ಬೆಸೆದಿನಿ.
„	23	ಇಂತೆವೆಲ್ಲ	ಇಂತಿವೆಲ್ಲ.
103	21	ತಾವು	ತಾವುಂ.
110	25	ಸುಧಾರ್ಣವ	ಸುಧಾರ್ಣವ.
115	[ಕದಂಬ]	ದಿನುರ್ವಿ-	ದಿನುರ್ವಿಡ[ಸಂತತ] ನಾಹಿ. (1)
139	3	ಇನನಂ.	ಮಲ್ಲಿ-೨-೧೫.
153	18	ಸ್ಫುಟ.	ಶೃಂ-ರ-೧-೨೨.
155	3	ವಿದಳಿತ	ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯ. (೩-೩೨)
207	1	ಭಿನ್ನ	ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ.
„	11	ದಪ್ಪುವು	ದಪ್ಪುವು.
„	24	ಯಾವೀರಯುಧ್ಧ ವೀರ	ಯಾವೀರಂ ಯುಧ್ಧವೀರ.
„	11	ಭೇದಗ	ಭೇದಗ.
208	1	ಸ್ವರಭೇ	ಸ್ವರಭೇ.
„	11	ತ್ರಾರಣ	ತ್ರಾರುಣ.

ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ.

XIX

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ ೫.

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ ೫.

ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಗಳ ಭಿನ್ನ
ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು

ನಾಯಕನಾಯಿಕಾದಿ ಭೇದಗ
ಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪಟ್ಟಿಕೆ
ಗಳು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ ೬.

ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ ೬.

ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಗಳ ಭಿನ್ನ
ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು.

